Кичинекей Ыйык Китеп

Жалпы көрүнүш

Бул Ыйсанын окууларын жана Ал үйрөткөн, шилтеме берген жана аткарган жазууларды эң жакшы чагылдыруу максатында кылдаттуу тандалган байыркы грек текстеринин жыйнагы. Биздин максат – түпнуска грек тилинин так көчүрмөсүн азыркы, окууга ыңгайлуу форматта сизге берүү.

Жоопкерчиликтен баш тартуу

Бул котормо түп грек Септуагинта жана Византия текстеринен чоң тил моделдери аркылуу жасалган. Ушул себептен ал түп тилдин маданиятынын жана грамматикасынын көптөгөн белгилерин камтыйт, бирок ката-тууралар да камтышы мүмкүн. Эгер бир нерсе кызык көрүнсө, түп грек текстин текшериңиз. Эгер ката тапсаңыз, аны jesusislord@joshuabible.com дарегине электрондук почта аркылуу жөнөтүңүз.

Лицензиялоо

Сиз бул котормонун бир бөлүгүн же толугу менен көчүрүп жана таратууга уруксатыңыз бар. Сизге аны өзгөртүүгө же сатууга уруксат жок. Эгер ката тапсаңыз, биз аны оңдоп, сизге жаңыртылган басылманы берүү үчүн jesusislord@joshuabible.com дарегине электрондук кат жөнөтүңүз.

Жаратылыш

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Матай Инжили

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Чыгуу

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Марк Инжили

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Сандар

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Жакыя Инжили

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Ыйгарым Мыйзам

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Жакыянын Каты

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Ешуа

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Жаратылыш

1

Башында Кудай асманды жана жерди жаратты. Жер көрүнбөгөн жана түзүлбөгөн болгон, жана караңгылык тереңдиктин үстүндө болгон, жана Кудайдын Руху суунун үстүндө көтөрүлүп жүргөн. Кудай: Жарык болсун деди жана жарык пайда болду. Жана Кудай жарыкты көрдү, анткени ал жакшы эле, жана Кудай жарык менен караңгынын ортосун бөлүп салды. Кудай жарыкты күн деп, ал караңгылыкты түн деп атады. Кеч болду жана эртең менен болду – биринчи күн.

Кудай айтты: Суунун ортосунда аспан болсун жана ал сууну суудан бөлсүн, жана ошондой болду. Кудай бекемдикти жаратты жана бекемдиктин астындагы суу менен бекемдиктин үстүндөгү сууну бөлүштүрдү. Жана Кудай бекемдикти асман деп атады, жана Кудай анын жакшы экенин көрдү, жана кеч болду, жана эртең менен болду, экинчи күн.

Кудай айтты: Асмандын астындагы суу бир жерге чогулсун жана кургак жер көрүнсүн. Ошентип болду. Асмандын астындагы суу өз чогулуштарына чогулду жана кургак жер көрүндү. Жана Кудай кургак жерди жер деп атады, жана сууларынын чогулушун деңиздер деп атады, жана Кудай муну жакшы деп көрдү. Кудай айтты: Жер чөп өсүмдүктөрүн өстүрсүн, өз түрүнө жана окшоштугуна жараша уруг чачкан, жана жемиш берүүчү дарактарды өстүрсүн, алардын уругу өзүндө болуп, түрүнө жараша жердин үстүндө. Ошондой болду. Жер чөп өсүмдүгүн чыгарды, түрүнө жана окшоштугуна жараша уруг чачкан чөптү, жана жемиштүү жыгачты, анын уруктары өзүндө болгон, түрүнө жараша жердин үстүндө жемиш берген. Жана Кудай муну көрдү, бул жакшы экенин. Кеч болду жана эртең менен болду – үчүнчү күн.

Кудай айтты: Асмандын күмбөзүндө жарыктар пайда болсун, алар жерге жарык берсин, күн менен түндү бөлсүн, алар белгилер, мезгилдер, күндөр жана жылдар үчүн болсун. Жана алар асмандын бекемдигинде жарык болсун, жер үстүнө жарык берүү үчүн, жана ошондой болду. Кудай эки улуу жарыкты жаратты: улуу жарыкты күндүн башкаруусуна, ал эми кичине жарыкты түндүн башкаруусуна, ошондой эле жылдыздарды. Жана Кудай аларды асмандын бекемдигине коюп, жерге жарык берүүсү үчүн. Жана күндү жана түндү башкаруу үчүн, жана жарык менен караңгылыкты бөлүү үчүн, жана Кудай көрдү, бул жакшы экенин. Жана кеч болду жана эртең мененки болду,

төртүнчү күн.

Жана Кудай айтты: Сулар тирүү жандуу жылуучу нерселерди чыгарсын жана канаттуулар асмандын бекеминде жердин үстүндө учсун, жана ошондой болду. Кудай улуу деңиз жандыктарын жараттты, жана сууларды чыгарган бардык жорголоочу жаныбарлардын жанын алардын түрлөрү боюнча, жана бардык канаттуу канаттууларды түрү боюнча, жана Кудай буларды жакшы деп көрдү. Жана Кудай аларга батасын берип айтты: Көбөйгүлө жана көптөгүлө, жана деңиздердеги сууларды толтургула, ал эми канаттуулар жер бетинде көптөлсүн. Кеч болду жана эртең менен болду – бешинчи күн.

Кудай: Жер тирүү жанды түрүнө жараша чыгарсын – төрт буттуу жаныбарларды, жылуучу нерселерди жана жердин жапайы жаныбарларын түрүнө жараша – деди. Ошентип болду. Кудай жердеги жырткычтарды өз түрүнө жаратты, малды өз түрүнө жаратты жана жердеги бардык жылуучу нерселерди өз түрүнө жаратты, ошондо Кудай буларды көрүп, жакшы экенин билди.

Кудай: Биздин сүрөтүбүз боюнча жана окшоштугубуз боюнча адамды жаратайлы. Алар деңиздин балыктарын, асмандын куштарын, малдарды, бүт жерди жана жер үстүндө жорголоп жүргөн бардык жорголоочуларды башкарсын деди. Ошентип Кудай адамды жаратты, Кудайдын сүрөтү боюнча аны жаратты, эркек жана ургаачы

кылып аларды жаратты. Кудай аларды алкыштап, айтты: Көбөйгүлө жана көптөгүлө, жерди толтургула жана аны баш алгыла, деңиздин балыктарын, асмандын куштарын, бардык малды, бүткүл жерди жана жер үстүндө жорголоп жүргөн бардык жорголоочуларды башкаргыла. Кудай айтты: Карагылачы, Мен силерге бердим бардык чөптү, ал үрөн чачат жана жердин бардык бетинде өсөт, ошондой эле бардык дарактарды, алардын өзүндө үрөн берүүчү жемиштери бар. Булар силерге тамак-аш болот. Жердин бардык жырткычтарына, асмандын бардык канаттууларына жана жердин үстүндө жорголоп жүргөн, өзүндө жашоонун жаны бар ар бир жорголоп жүргөн нерсеге бардык жашыл чөптү тамак-ашка бердим, жана ушундай болду. Кудай Өзү жараткан бардык нерселерди көрдү жана карачы, алар абдан жакшы эле, кеч болду жана эртең менен болду, алтынчы күн.

2

Ошентип асман менен жер, жана алардын бүт дүйнөсү аяктатылды.

Кудай алтынчы күндө өзү жасаган иштерин аяктады жана жетинчи күндө өзү жасаган бардык иштеринен эс алды. Кудай жетинчи күндү батасын берип, аны ыйык кылды, анткени ушул күндө Ал Өзү баштаган бардык иштеринен эс алды.

Бул асман менен жердин жаралышынын китеби, алар пайда болгон күнү Теңир Кудай асманды жана жерди жараткан, Жер үстүндө талаанын бардык жашыл өсүмдүгү пайда болгонго чейин жана талаанын бардык чөбү өсүп чыкканга чейин, анткени Кудай жер үстүнө жамгыр жаадырган эмес жана аны иштетүүчү адам болгон эмес. Бирок жерден булак чыгып, бүт жердин бетин сугарды. Жана Кудай адамды жерден топурактан жаратты, жана анын бетине жашоонун демин үйлөдү, жана адам жашаган жанга айланды.

Жана Кудай Эдемде чыгыш тарапта бейиш эгип, ошол жерге Өзү жараткан адамды койду. Кудай дагы деле жерден көрүүгө сулуу жана тамактануу үчүн жакшы бардык дарактарды өстүрдү, ошондой эле райдын ортосунда жашоо дарагын жана жакшылык менен жамандыкты билүү дарагын. Дарыя Эдемден чыгып, бакчаны сугарат, ал жерден төрт тармакка бөлүнөт. Биринчисинин аты Фишон, ал Эвилат жеринин бардыгын айланып агат, ошол жерде алтын бар. Ал жердин алтыны жакшы, ал жерде көмүр жана жашыл таш бар. Жана экинчи дарыянын аты Гихон, бул Эфиопиянын бардык жерин айланып өткөн. Үчүнчү дарыя Тигрис, бул Ассириялыктардын каршысынан өтүп баруучу, ал эми төртүнчү дарыя Евфрат. Теңир Кудай Өзү жараткан адамды алып, аны бактылуу бак ичине коюп, аны иштетүү жана сактоо үчүн орноштурду. Жана Теңир Кудай Адамга буйрук берип айтты: Райдагы бардык дарактардан жеп-ичип жейсиң. Бирок жакшы жана жаман билүүнүн

дарагынан силер жебейсиңер, ал эми кайсы күнү силер андан жесеңер, өлүм менен өлөсүңөр.

Жана Теңир Кудай айтты: Адамдын жалгыз болушу жакшы эмес, ага өзүнө ылайыктуу жардамчы жаратайлы. Кудай дагы жерден талаанын бардык жапайы жаныбарларын жана асмандын бардык канаттууларын жаратты, жана аларды Адамга алып келди, аларды эмне деп атайт экен деп көрүү үчүн, жана Адам тирүү жан деп атаган нерсенин баары ушул анын аты болду. Адам бардык малдарга, асмандын бардык канаттууларына жана талаанын бардык жапайы жаныбарларына аттарды коюп берди, бирок Адамга өзүнө окшогон жардамчы табылган жок. Кудай Адамга транс салды, ал уктап калды. Кудай анын кабыргаларынын биринин алды жана анын ордуна эт менен толтурду. Жана Кудай Адамдан алган капталды аялга курду жана аны Адамга алып келди. Адам мындай деди: Бул азыр менин сөөктөрүмдөн сөөк жана менин этимден эт, бул аял деп аталат, анткени ал өзүнүн эркегинен алынды. Ушул себептен адам өз атасын жана энесин таштап, өз аялына кошулат жана экөө бир денеге айланат. Экөө тең жылаңач болушту, Адам жана анын аялы, жана алар уялышкан эмес.

3

Жылан болсо жер үстүндөгү бардык жырткычтардын

ичинен эң акылдуусу эле, аларды Теңир Кудай жараткан. Жылан аялга айтты: Эмне үчүн Кудай бейиштеги бардык дарактардан жебеңер деп айткан? Жана аял жыланга айтты: Бактын агачтарынын жемиштеринен биз жейбиз, Бирок ортодогу бейиштин дарагынын жемишинен, Кудай айтты: Андан жебейсиңер жана ага тийбейсиңер, өлбөшүңөр үчүн. Жылан аял кишиге: Силер өлүм менен өлбөйсүңөр деди. Кудай билчү, анткени кайсы күнү андан жесеңер, силердин көздөрүңөр ачылат жана силер кудайлардай болуп, жакшы менен жаманды билүүчү боласыңар. Аял дарактын тамак үчүн жакшы экенин, көздөргө көрүү үчүн жагымдуу экенин жана түшүнүү үчүн сулуу экенин көрдү. Ал анын жемишинен алып жеди жана өзү менен бирге турган эрине да берди, алар жешти. Экөөнүн көздөрү ачылды жана алар жылаңач экенин билишти, жана инжир дарагынын жалбырактарын тигишти жана өздөрүнө бел байлагычтарды жасашты. Жана алар кечинде бейишти басып жүргөн Теңир Кудайдын үнүн угушту, жана Адам менен анын аялы Теңир Кудайдын жүзүнөн бейиштеги дарактардын ортосунда жашынышты. Теңир Кудай Адамды чакырып, ага: Адам, кайдасың? - деди. Ал ага айтты: Сенин үнүңдү уктум, бейиште жүргөндө, жана коркмум, анткени мен жылаңачмын, ошондуктан жашырындым. Жана Кудай ага айтты: Ким сага жылаңач экениңди билдирди? Мен сага ушул дарактан жалгыз жебе деп буйруган дарактан жедиң беле? Жана Адам айтты: Сен мага берген аял, ал мага дарактан берди жана мен жедим. Жана Теңир Кудай аялга

айтты: Бул эмне кылдың? Жана аял айтты: Жылан мени алдады, ошондуктан мен жедим.

Теңир Кудай жыланга айтты: Сен мунусу үчүн каргышталгансың бардык малдардан жана жердин үстүндөгү бардык жырткычтардан. Сен көкүрөгүң менен ичегиңде жүрөсүң жана өмүрүңдүн бардык күндөрүндө топурак жейсиң. Жана мен душмандыкты коём сенин менен аялдын ортосуна, жана сенин уругуң менен анын уругунун ортосуна, ал сенин башыңды сактайт, жана сен анын өкчөсүн сактайсың. Жана аялга айтты: Көбөйтүп көбөйтөм сенин азаптарыңды жана ыңырашууңду, азаптар менен балдарды төрөйсүң, жана сенин эркегиңе карай болот сенин кайрылууң, жана ал сени башкарат. Ал эми Адамга айтты: Анткени сен аялыңдын үнүн уктуң жана бактан жедиң, мен сага ушул бактан гана жебе деп буйрук бергем, бирок сен андан жедиң, ошондуктан жер сенин иштериң үчүн каргышка учурады. Сен аны кайгы-мүшкүл менен жейсиң, жашооңдун бардык күндөрүндө. Тикендер менен чагандар сага өсөт, жана сен талаанын чөбүн жейсиң. Сенин жүзүңдүн тери менен нанды жейсиң, сени алган жерге кайтканга чейин, анткени сен топурак болосуң жана топуракка кайтасың. Адам өз аялынын атын Жашоо деп коюшту, анткени ал бардык тирүүлөрдүн энеси. Жана Теңир Кудай Адамга жана анын аялына тери көйнөктөрдү жасады жана аларды кийгизди.

Кудай айтты: Карачы, Адам биздин ичибизден бири

сыяктуу болуп, жакшы менен жаманды билүүчү болуп калды. Эми ал колун созуп, жашоо дарагынан алып жеп, түбөлүккө жашап калбасын. Теңир Кудай аны ырахат райынан жөнөттү, ал жерди иштөө үчүн, кайсы жерден ал алынган болучу. Жана ал Адамды кууп чыгарды жана аны ырахат бейиштин алдына жайгаштырды, жана керубимдерди жана айланып турган от жалындуу кылычты жашоо бактынын жолун сактоо үчүн дайындады.

4

Адам өз аялы Еваны билди, ал боюна бүтүп Каинди төрөдү жана айтты: Мен Кудай аркылуу адам алдым. Жана ал анын агасы Абелди төрөдү, жана Абел койлордун короочусу болду, ал эми Каин жерди иштеген болду. Күндөр өткөндөн кийин Каин жер жемиштеринен Теңирге курмандык алып келди. Жана Абел да өзүнүн койлорунун биринчи төрөлгөндөрүнөн жана алардын майларынан алып келди, жана Кудай Абелге жана анын белектерине кароо салды. Бирок Каинге жана анын курмандыктарына көңүл бурган жок, жана Каин абдан капа болду, жана анын бети түшүп калды. Теңир Кудай Каинге айтты: Эмне үчүн абдан капа болдуң жана эмне үчүн жүзүң түшүп калды? Эгер туура сунуш кылсаң, бирок туура бөлбөсөң, күнөө кылган эмеспи? Үн чыгарба, анын бурулушу сага карай, жана сен аны башкарасың.

Каин өзүнүн агасы Абелге: Түздүккө кетели деди, жана алар түздүктө болгондо, Каин өзүнүн агасы Абелдин үстүнө туруп калып, аны өлтүрдү. Жана Теңир Кудай Каинге айтты: Сенин бир тууганың Абель кайда? Ал айтты: Билбейм, мен өз бир тууганымдын күзөтчүсүбү? Теңир айтты: Эмне кылдың сен? Сенин тууганыңдын канынын үнү жерден мага кыйкырып жатат. Эми сен ошол жерден каргышка учурадың, ал өз оозун ачып, агаңдын канын сенин колуңдан кабыл алды. Качан жерди иштесең, ал өз күчүн сага бербейт, жер бетинде ыңгырап, титирөө жүрөсүң. Каин Теңир Кудайга айтты: Менин күнөөм кечирилүү үчүн өтө чоң. Эгер сен мени бүгүн жердин жүзүнөн кууп жатсаң, мен сенин жүзүңдөн жашырынам. Мен жер үстүндө ыңырандап, титирей жүрөм. Ким мени тапса, өлтүрөт. Жана Теңир Кудай ага айтты: Андай эмес, Каинди өлтүргөн ар бир киши жети эсе өч алынат. Жана Теңир Кудай Каинге белги коюптур, аны табган ар бир киши өлтүрбөсүн үчүн. Каин Кудайдын алдынан чыгып кетти жана Эдемдин каршысындагы Наид жеринде жашады.

Каин өз аялын билди, ал кош бойлуу болуп Энохту төрөдү. Каин шаар куруп жатты жана ал шаарды өз уулунун аты менен Энох деп атады. Энохтон Гаидад туулду, Гаидад Малелеелди төрөттү, Малелеел Мафусалды төрөттү, жана Мафусала Ламехти төрөттү.

Ламех өзүнө эки аял алды, биринчисинин аты Ада,

экинчисинин аты Селла. Жана Ада Иобелди төрөдү, ал чатырларда жашаган мал багуучулардын атасы болду. Анын агасынын аты Жубал болгон, ал псалтирион менен китараны ойлоп тапкан адам болгон. Зилла да Тубалды төрөдү, ал коло менен темирди балка менен согуучу темирчи болду. Тубалдын эжеси Ноема болду. Ламех өзүнүн аялдарына, Ада менен Селлага айтты: Менин үнүмдү угугула, Ламехтин аялдары, менин сөздөрүмө кулак салгыла, анткени мага жара берген эркекти өлтүрдүм жана мага көк тийгизген жигитти өлтүрдүм. Анткени Каинден жети жолу өч алынган болсо, Ламехтен жетмиш жолу жети өч алынат.

Адам өзүнүн аялы Еваны билди, ал боюнда бүлөп уул төрөдү жана анын атын Сиф коюп, Кудай мага Абелдин ордуна башка урук берди, аны Каин өлтүргөн деди. Сифке уул туулду, ал анын атын Энос деп атады, ушул киши Теңир Кудайдын атын чакырууга үмүттөндү.

5

Бул адамдардын туулуусунун китеби, ал күнү Кудай Адамды жаратты, Кудайдын сүрөтү боюнча аны жаратты. Эркек жана ургаачы кылып жаратты аларды, жана батасын берди аларга, жана аларды Адам деп атады, ал аларды жараткан күнү. Адам отуз эки жүз жыл жашады жана өзүнүн формасы боюнча жана өзүнүн сүрөтү боюнча уул

төрөдү, жана анын атын Сиф деп коюду. Адам Сетти туулткандан кийин жети жүз жыл жашады жана уулдарды менен кыздарды туулттурду. Адам жашаган бардык күндөрү отуз жана тогуз жүз жыл болду, жана ал өлдү. Сиф беш жүз эки жыл жашап, Эносту төрөдү. Жана Сиф Эносту төрөгөндөн кийин жети жүз жети жыл жашады жана уулдарды жана кыздарды төрөдү. Сифтин бардык күндөрү тогуз жүз он эки жыл болду жана ал өлдү. Жана Энос жүз токсон жыл жашады жана Каинанды төрөдү. Энос Каинанды төрөткөндөн кийин жети жүз он беш жыл жашап, уулдарды жана кыздарды төрөттү. Эностун бардык күндөрү беш жыл жана тогуз жүз болду, жана ал өлдү. Каинан жүз жетимиш жыл жашап, Малелеелди төрөдү. Каинан Малелеелди туулткандан кийин жети жүз кырк жыл жашады жана уулдарды менен кыздарды туултурду. Каинандын бардык күндөрү тогуз жүз он жыл болду, жана ал өлдү.

Малелеел жүз алтымыш беш жыл жашап, Жаредди төрөдү. Жана Малелеел Жаредти туулткандан кийин жети жүз отуз жыл жашады жана уулдарды менен кыздарды туултурду. Малелеелдин бардык күндөрү беш жүз токсон беш жыл болду, жана ал өлдү. Жаред жүз алтымыш эки жыл жашап, Энохту төрөдү. Жана Жаред Энохту туулткандан кийин сегиз жүз жыл жашады жана уулдарды жана кыздарды туултурду. Иаредтин бардык күндөрү эки жана алтымыш жана тогуз жүз жыл болду, жана ал өлдү. Энох жүз алтымыш беш жыл жашап, Мафусалды төрөдү. Энох

Мафусаланы төрөгөндөн кийин эки жүз жыл Кудайга жакшы көрүндү жана уулдарды жана кыздарды төрөдү. Энохтун бардык күндөрү беш жүз алтымыш беш жыл болду. Енох Кудайды сүйүнттү, жана ал табылган жок, анткени Кудай аны которгон. Мафусал жүз алтымыш жети жыл жашап, Ламехти төрөдү. Мафусал Ламехти туултандан кийин сегиз жүз эки жыл жашады жана уулдарды менен кыздарды туулттурду. Мафусаланын жашаган бардык күндөрү тогуз жүз алтымыш тогуз жыл болду жана ал өлдү. Ламех жүз сексен сегиз жыл жашап, уул төрөдү. Жана ал анын атын Нух деп атады, айтып: Бул бизди биздин иштерибизден, биздин колубуздун азабынан жана Теңир Кудай каргаган жерден эс алдырат. Жана Ламех Нухту туултандан кийин беш жүз алтымыш беш жыл жашап, уулдарды жана кыздарды туулттурду. Ламехтин бардык күндөрү жети жүз элүү үч жыл болду жана ал өлдү. Нух беш жүз жашка чыкканда үч уул төрөдү: Сем, Хам жана Жапет.

6

Жана адамдар жер үстүндө көбөйө баштаганда, аларга кыздар туулду. Кудайдын уулдары адамдардын кыздарын көрүшүп, алар сулуу экенин байкашып, өздөрү тандаган баардан аялдарды алышты. Жана Теңир Кудай айтты: Менин рухум бул адамдарда түбөлүккө калбайт, анткени алар эт, бирок алардын күндөрү жүз жыйырма жыл болот.

Бирок алп адамдар ошол күндөрдө жер үстүндө болушкан, ошондон кийин да, качан Кудайдын уулдары адамдардын кыздарына кирип жатышканда жана алар аларга төрөп беришкенде, алар байыркы мезгилден бери атактуу адамдар болгон алп адамдар эле.

Теңир Кудай адамдардын жамандыктары жер үстүндө көбөйгөнүн көрүп, ар бир адам өз жүрөгүндө бардык күндөрү жамандыкты кылдаттык менен ойлогонун байкады, Кудай адамды жер үстүндө жараткандыгы үчүн ойлонуп, өкүндү. Кудай: Мен жараткан адамды жер бетинен өчүрөм, адамдан баштап малга чейин, жылмандардан баштап асмандын канаттууларына чейин, анткени аларды жараткандыгыма өкүнөм, - деди.

Нух Теңир Кудайдын алдында жакшылык тапты. Бул болсо Нухтун тарыхы. Нух акыйкат адам болгон, өз муунунда камыл болуп, Кудайга жакты. Нух үч уул төрөдү: Сем, Хам жана Яфет. Бирок жер Кудайдын алдында бузулду жана жер адилетсиздикке толду. Теңир Кудай жерди көрдү жана ал бузулган болчу, анткени бардык эт өз жолун жер үстүндө бузган эле. Теңир Кудай Нухка айтты: Бардык адамдардын убагы менин алдыма келди, анткени жер алардын адилетсиздиги менен толтурулду, жана карагын, мен аларды жана жерди кыйратам.

Ошондуктан өзүң үчүн төрт бурчтуу жыгачтан кеме жаса, кемеде уялар жасайсың жана аны ичинен да, сыртынан да

смола менен жабасың. Жана ошентип сен кемени жасайсың: үч жүз шынтак кеменин узундугу, элүү шынтак туурасы жана отуз шынтак бийиктиги. Ковчегди чогултуп жасайсың жана аны үстүнөн бир чакырымга бүтөсүң. Ковчегдин эшигин капталдан жасайсың, аны астыңкы, экинчи жана үчүнчү кабаттуу жасайсың. Мен болсо карагыла, жер үстүнө топурак суу алып келем, асмандын астындагы жашоо демине ээ болгон бардык этти жок кылуу үчүн, жана жер үстүндө канчалык бар болсо, өлөт.

Мен сени менен келишимимди орнотомун, сен болсо кемеге кирисиң – сен, сенин уулдарың, сенин аялың жана сенин уулдарыңдын аялдары сени менен. Жана бардык малдан, бардык жорголоочу нерселерден, бардык жапайы жаныбарлардан жана бардык эттен экиден-экиден сен кемеге киргизесиң, аларды өзүң менен тирүү сактоо үчүн, алар эркек жана ургаачы болушат. Баардык учуучу канаттуулардан түрүнө жараша, баардык малдан түрүнө жараша жана баардык жер жүзүндө жорголоочу жорголгон нерселерден алардын түрүнө жараша, баардыктан экиден экиден сага кирет, сени менен азыктануу үчүн – эркек жана ургаачы. Сен бардык жеген тамактарыңардан өзүңө аласың жана өзүңө чогултасың, жана ал сага да, аларга да тамак болот. Нух Теңир Кудай ага буйруган нерселердин баарын ошондой эле аткарды.

7

Теңир Кудай Нухка: Сен жана бүт үй-бүлөң кемеге кириңер, анткени мен сени ушул муундун ичинен акыйкат деп таптым деди. Таза малдардан болсо сага жетөөдөн эркек жана ургаачы алып кир, ал эми таза эмес малдардан экиден эркек жана ургаачы. Жана асмандын таза куштарынан жетиден эркек жана ургаачы, жана бардык таза эмес куштардан экиден эркек жана ургаачы алып, бүткүл жер үстүндө уруктарды сактап калуу үчүн. Дагы деле жети күндөн кийин мен жер үстүнө кырк күн жана кырк түн жаан жаадырам жана мен жараткан бардык тирүү жандыктарды бүткүл жердин бетинен өчүрүп таштайм. Жана Нух Теңир Кудай ага буйруган бардыгын жасады. Нух алты жүз жашта эле, жана суу топулаңы жер бетинде болду. Нух, анын уулдары, анын аялы жана анын уулдарынын аялдары топтоонун суулары себептүү кемеге кирди. Жана таза канаттуулардан, жана таза эмес канаттуулардан, жана таза малдан, жана таза эмес малдан, жана жер үстүндө жөрөгөн бардык жандыктардан, Эки-экиден Нухтун ковчегине эркек жана ургаачы кирди, Кудай Нухка буйругандай. Жети күндөн кийин топтоонун суусу жердин үстүнө келди. Нухтун өмүрүнүн алты жүзүнчү жылында, экинчи айдын жыйырма жетинчи күнүндө, ушул күнү тереңдиктин бардык булактары жарылып, асмандын шаркыратмалары ачылды. Жаан жердин үстүнө кырк күн жана кырк түн жаады. Ушул күнү Нух, Сем, Хам, Жафет - Нухтун уулдары, жана Нухтун аялы, жана анын уулдарынын үч аялы анын менен бирге кемеге кирди. Жана бардык жапайы жаныбарлар өз түрү боюнча, жана

бардык мал өз түрү боюнча, жана жер үстүндө жылып жүргөн бардык жылуучу жандыктар өз түрү боюнча, жана бардык канаттуу куштар өз түрү боюнча. Алар Нухтун кемесине эки-эки, эркек жана ургаачы болуп, өмүр жаны бар бардык эттен кирди. Жана кирүүчүлөр эркек жана ургаачы бардык эттен кирди, Кудай Нухка буйруганындай, жана Теңир Кудай кемени сыртынан жапты.

Жана топ суу жер үстүндө кырк күн жана кырк түн болду, жана суу көбөйдү, жана кемени көтөрдү, жана ал жерден көтөрүлдү. Суу басымдуулук кылып, жер үстүндө абдан көбөйдү, ал эми кеме суунун үстүндө калкып жүрдү. Бирок суу жер үстүндө өтө-өтө күчтүү болуп, асмандын астындагы бардык бийик тоолорду жапты. Он беш чакырым жогору көтөрүлдү суу жана бардык бийик тоолорду жапты. Жана жер үстүндө кыймылдаган бардык эт өлдү: канаттуулардын, малдын, жырткычтардын, жер үстүндө жылуучу бардык нерселердин жана бардык адамдын. Жана жашоо дем алган бардык жандыктар жана кургак жерде болгон бардыгы өлдү. Жана ал жер бетинде болгон бардык тирүү жандыктарды өчүрдү, адамдан баштап малга чейин, жылаануучу нерселерди жана асмандын канаттууларын, алар жерден өчүрүлдү, жана жалгыз Нух жана анын менен кемеде болгондор калды. Жана суу жердин үстүндө жүз элүү күн көтөрүлүп турду.

8

Жана Кудай Нухту эсине алды, жана кеменин ичиндеги анын менен бирге болгон бардык жапайы жаныбарларды, бардык малды, бардык канаттууларды жана бардык жорголоочу нерселерди эсине алды, жана Кудай жерге шамал алып келди, жана суу токтоду. Жана түбсүздүктүн булактары жабылды жана асмандын суу агызуучулары да, жана асмандан жамгыр токтотулду. Суу жерден кетип баратты жана элүү жүз күндөн кийин азайды. Жана сандык жетинчи айда, айдын жыйырма жетинчи күнүндө Арарат тоолорунун үстүнө отурду. Суу бирок онунчу айга чейин азайып жатты. Жана онунчу айдын биринчи күнүндө тоолордун чокулары көрүндү. Жана кырк күн өткөндөн кийин Нух өзү жасаган кеменин терезесин ачты. Ал карганы жөнөттү, ал чыгып кетти жана жер бетиндеги суу кургап бүткүчө кайтып келген жок. Жана ал көгүчкөндү өзүнөн кийин жөнөттү, сууларды жер бетинен азайганын көрүү үчүн. Жана көгүчкөн буттарына эс алуу табпай, ага кемеге кайтты, анткени жердин бардык бетинде суу болду, жана ал колун созуп аны алды жана аны өзүнө кемеге киргизди. Жана дагы жети башка күн күтүп, кайра көгүчкөндү ковчегден жөнөттү. Жана көгүчкөн кечкисин карай ага кайтып келди, жана анын оозунда зайтун жалбырагынын бир бөлүкчөсү болгон, жана Нух билди, анткени суу жерден азайган. Жана дагы жети башка күн күтүп, кайрадан көгүчкөндү жөнөттү, жана ал ага кайра келүүнү улантган жок. Нухтун өмүрүнүн алты жүз биринчи жылында, биринчи айдын биринчи күнүндө суу жерден токтоду. Нух өзү жасаган кеменин чатырын ачты жана

суунун жердин бетинен токтогонун көрдү. Экинчи айдын жыйырма жетинчи күнүндө жер кургап калды.

Жана Теңир Кудай Нухка айтты: Кемеден чык сен, жана сенин аялың, жана сенин уулдарың, жана сенин уулдарыңдын аялдары сен менен. Сенин менен бирге болгон бардык жырткыч жаныбарларды, куштардан баштап малга чейинки бардык тирүү жандыктарды жана жер бетинде жылуучу бардык жандыктарды өзүң менен бирге алып чык. Жер бетинде көбөйүп-өсүңөр. Ошентип Нух чыкты, анын аялы, анын уулдары жана анын уулдарынын аялдары анын менен бирге. Бардык жапайы жаныбарлар, бардык мал, бардык куштар жана жер үстүндө жылып жүргөн бардык жылуучу жандыктар өз түрлөрүнө жараша кемеден чыгышты.

Нух Теңирге курмандык орун курду жана бардык таза малдардан жана бардык таза канаттуулардан алып, аларды курмандык орундун үстүнө куйгузуу курмандык катары сунуш кылды. Теңир Кудай жыпар жытты жыттады. Теңир Кудай ойлонуп айтты: Мен адамдардын иштеринин себебинен жерди каргоону дагы кошпойм, анткени адамдын акылы жаштыгынан тартып кылдаттык менен жамандыкка жатат. Ошондуктан мен кылганымдай бардык тирүү этти дагы урбайм. Жердин бардык күндөрүндө уруг жана орок, суук жана ысык, жай жана жаз, күн жана түн токтобойт.

9

Кудай Нухка жана анын уулдарына батасын берип, аларга айтты: Көбөйгүлө жана көптөгүлө, жерди толтургула жана аны башкаргыла. Силердин титирөөңөр жана коркууңар жердеги бардык жапайы жаныбарлардын, асмандагы бардык канаттуулардын, жер жүзүндө жылгаган бардык жандыктардын жана деңиздеги бардык балыктардын үстүнө түшөт, аларды силердин колуңарга бердим. Жана ар бир тирүү жылуучу нерсе силерге тамак-аш болот, мен силерге чөптүн жашылчаларындай эле баарын бердим. Бирок эт канда жан бар жебейсиңер. Жана анткени силердин жандарыңардын каны үчүн бардык жырткычтардын колунан жооп алам, жана адамдын туугандын колунан адамдын жаны үчүн жооп алам. Адамдын канын төгүүчүнүн каны анын каны ордуна төгүлөт, анткени Мен адамды Кудайдын сүрөтүндө жараттым. Силер болсо көбөйүп, көптөп, жерди толтуруп, ага бийлик кылгыла.

Жана Кудай Нухка жана анын уулдарына айтты: Жана караңыз, мен силер менен жана силердин уругуңар менен өзүмдүн келишимимди орнотомун. жана бардык тирүү жан менен силердин, куштардан, жана малдан, жана жердин бардык жапайы жаныбарларынан, силер менен болгон баарынан, кемеден чыккандардын баарынан. Жана Мен силер менен Менин келишимимди орнотомун, жана

топтун суусунан бардык эт мындан ары өлбөйт, жана жерди кыйратуу үчүн суу топ мындан ары болбойт. Жана Теңир Кудай Нухка айтты: Бул менин силер менен жана силер менен бирге болгон бардык тирүү жандыктар менен түбөлүк муундарга түзгөн келишимимдин белгиси. Менин жаамды булутка коём, жана ал мен менен жердин ортосундагы келишимдин белгиси болот. Мен жер үстүнө булуттарды чогулткан учурда, булуттун ичинде жаа көрүнөт. Мен өзүмдүн келишимимди эстейм, ал менин менен силердин ортоңорда, жана бардык эттеги тирүү жандардын ортосунда болот, жана суу бардык этти жок кылуу үчүн топтоого айланбайт. Менин жаам булутта болот, жана мен түбөлүктүү келишимди эстөө үчүн көрөм - менин жана жердин ортосунда, ошондой эле жер үстүндөгү бардык эттеги тирүү жандын ортосунда. Жана Кудай Нухка айтты: Бул мен менин жана жер үстүндөгү бардык тирүү жандыктардын ортосунда түзгөн келишимдин белгиси.

Нухтун кемеден чыккан уулдары Сем, Хам жана Жапет болушту. Хам Канаандын атасы болгон. Бул үчөө Нухтун уулдары, алардан бүткүл жер бетине чачылышты. Жана Нух, жердин дыйканы болгон адам, жүзүм бакты отургузду. Жана ал шарап ичти, жана мас болду, жана өз үйүндө жылаңачланды. Жана Ханаандын атасы Хам өз атасынын жылаңачтыгын көрдү, жана чыгып, сыртта турган эки бир тууган агаларына билдирди. Шем менен Иафет кийимди алып, аны эки аркасына коюшуп, артка басып жүрүп, атасынын жылаңачтыгын жаптышты. Алардын беттери

артка каратылган, ошондуктан атасынын жылаңачтыгын көрүшкөн жок. Нух шараптан ойгонуп, кичүү уулунун ага эмне кылганын билди. Жана ал айтты: Каргышка учураган Канаан! Ал өз бир тууган агаларынын кулу болот. Жана ал айтты: Шемдин Теңири Кудай бататалган болсун жана Канаан анын кулу болот. Кудай Жапетти кеңейтсин, жана ал Шемдин үйлөрүндө жашасын, жана Канаан анын кулу болсун.

Нух топтоодон кийин үч жүз элүү жыл жашады. Нухтун бардык күндөрү тогуз жүз элүү жыл болду жана ал өлдү.

10

Бул болсо Нухтун уулдарынын муундары – Сем, Хам, Жапет, жана аларга уулдар туулган топуроодон кийин.

Жапеттин уулдары: Гомер, Магог, Мадай, Жован, Элиша, Тубал, Мешек жана Тирас. Жана Гомердин уулдары: Ашкеназ, Рифат жана Тогарма. Жана Жовандын уулдары: Элиша, жана Тарсеис, Киттим, Родиандар. Булардан улуттардын аралдары алардын жеринде бөлүнүштү, ар бири өз тили боюнча өз уруулары ичинде жана өз улуттары ичинде.

Хамдын уулдары: Куш, Мисраим, Пут жана Ханаан. Тозондун уулдары: Саба, Хавила, Сабата, Раама жана

Сабатака. Ал эми Рааманын уулдары: Саба жана Дадан. Куш Нимродду төрөдү, ал жер бетинде алп болууну баштады. Бул Теңир Кудайдын алдында алп аңчы болгон, ошондуктан алар айтышат: Теңирдин алдында алп аңчы Нимроддой. Жана анын падышалыгынын башталышы Вавилон, жана Орех, жана Архад, жана Халанне болду Сенаар жеринде. Ошол жерден Ассур чыгып, Ниневияны, Рообод шаарын жана Калахты курду. жана Ниневия менен Калах ортосундагы Дасахты, бул улуу шаар. Мисраим Лудимдерди, Нафталимдерди, Энеметимдерди жана Лабимдерди туулдурду. жана Патрусимдерди, жана Каслухимдерди, кайдан Филистимдер чыкты, жана Кафторимдерди. Ханаан болсо өзүнүн биринчи туулган уулу Сидонду жана Хеттейликти төрөдү. жана Жебусайондун, жана Аморрайондун, жана Гергесайондун. жана хивиттерди, жана арукайондуктарды, жана асеннайондуктарды, Жана Арадиялыкты, жана Самариялыкты, жана Аматилыкты. Мунан кийин Кананлыктардын уруулары чачырап кетишти. Жана канаандыктардын чек аралары Сидондон баштап Герарга жана Газага чейин, Содом менен Гоморрага, Адмага жана Себоимге чейин Лашага чейин болгон. Булар Хамдын уулдары, өз уруулары боюнча, өз тилдери боюнча, өз өлкөлөрү боюнча жана өз элдери боюнча.

Семге да туулду, ал Эбердин бардык уулдарынын атасы, чоң агасы Жафеттин тууганы. Шемдин уулдары: Элам, Ассирия, Арфаксад, Луд, Арам жана Кайнан. Арамдын

уулдары: Уз, Ул, Гатер жана Мешех. Арфаксад Каинанды төрөттү, Каинан Саланы төрөттү, ал эми Сала Эберди төрөттү. Эберден эки уул туулган, биринин аты Фалег болгон, анткени анын күндөрүндө жер бөлүштүрүлгөн, ал эми инисинин аты Иектан болгон. Joktan Elmodadды, Salethти, Sarmothту жана Jerachты төрөдү. жана Хадорам, жана Абимаел, жана Дикла, жана Обал. жана Абимаэл, жана Саба, жана Офир, жана Эуила, жана Жобаб – булардын баары Жоктандын уулдары. Жана алардын жашаган жери Массадан баштап чыгыш тарабындагы Сафера тоосуна келгенге чейин болду. Булар Шемдин уулдары, өз уруулары боюнча, өз тилдери боюнча, өз аймактары боюнча жана өз элдери боюнча. Бул Нухтун уулдарынын уруулары алардын муундарына жараша, алардын элдерине жараша. Булардан элдердин аралдары топтон кийин жер бетине чачыралышты.

11

Жана бүткүл жер бир тил болгон, жана бардыгында бир үн болгон. Алар чыгыштан жылганда, Сенаар жеринде тегиздикти табышты жана ал жерде жашай башташты. Адам өзүнүн кошунасына айтты: Келгиле, кыш жасайлы жана аларды отто күйгүзөлү. Ошентип, алар үчүн кыш таш болуп калды жана асфальт алардын балчыгы болду. Жана алар айтты: Келгиле, өзүбүзгө шаар жана мунара курайлы, анын башы асманга жетсин, жана өзүбүзгө ысым жасайлы,

бүткүл жердин бетине чачылып кетүүдөн мурун. Жана Теңир шаарды жана мунараны көрүү үчүн түштү, аларды адамдардын уулдары курушкан. Жана Теңир айтты: Карагылачы, бир түр жана баарынын бир тили бар, жана алар муну кыла баштады, эми алар кылууга аракет кылган нерселеринин баары ишке ашпай калбайт. Келгиле, түшүп барып, алардын тилин ал жерде чаташтырабыз, ошондо ар бири өз кошунасынын үнүн угушпасын. Жана Теңир аларды ошондон бүткүл жердин бетине чачты, жана алар шаарды жана мунараны куруудан токтошту. Ушул себептен анын аты Чаташтыруу деп аталды, анткени ал жерде Теңир бүткүл жердин эриндерин чаташтырды, жана ал жерден Теңир аларды бүткүл жердин бетине чачты.

Бул Семдин тарыхы, жана Сем жүз жашар уул болгон, качан Арфаксадды төрөгөн, топтоодон кийинки экинчи жылы. Жана Сем Арфаксадды туурадан кийин беш жүз жыл жашады, жана уулдарды жана кыздарды төрөдү, жана өлдү. Жана Арфаксад жүз отуз беш жыл жашады жана Каинанды төрөдү. Арфаксад Каинанды төрөткөндөн кийин төрт жүз жыл жашап, уулдарды жана кыздарды төрөттү, анан өлдү. Каинан жүз отуз жыл жашап, Саланы төрөттү, анан Каинан Саланы төрөткөндөн кийин үч жүз отуз жыл жашап, уулдарды жана кыздарды төрөттү, анан өлдү. Жана Сала жүз отуз жыл жашап, Эберди төрөдү. Ал эми Сала Эберди туулткандан кийин үч жүз отуз жыл жашап, уулдарды жана кыздарды туултурду, андан кийин өлдү. Жана Эбер жүз отуз төрт жыл жашап, Фалегди төрөдү. Эбер Фалегди

туулгандан кийин эки жүз жетимиш жыл жашады, уулдарды жана кыздарды туулду жана өлдү. Жана Фалег жүз отуз жыл жашап, Рагауну төрөдү. Жана Фалег Рагауну төрөткөндөн кийин тогуз жүз эки жыл жашады жана уулдарды менен кыздарды төрөттү, жана өлдү. Рагау жүз отуз эки жыл жашап, Серухту төрөдү. Рагау Серухту төрөгөндөн кийин эки жүз жети жыл жашап, уулдарды жана кыздарды төрөдү жана өлдү. Серух жүз отуз жыл жашап, Нахорду төрөдү. Жана Серух Нахорду туултканда кийин эки жүз жыл жашап, уулдарды жана кыздарды туултуруп, өлдү. Нахор жүз жетимиш тогуз жыл жашап, Тераны төрөдү. Нахор Тераны туултканда кийин жүз жыйырма беш жыл жашап, уулдарды жана кыздарды туултуруп, өлдү. Тера жетимиш жашында Абрамды, Нахорду жана Харанды төрөдү.

Бул Теранын урпактары: Тера Абрамды, Нахорду жана Арранды төрөдү, ал эми Арран Лотту төрөдү. Арран атасы Тера алдында өлдү ал туулган жерде, Халдейлердин аймагында. Абрам менен Нахор өздөрүнө аялдарды алышты, Абрамдын аялынын аты Сара, жана Нахордун аялынын аты Мелха, Аррандын кызы, жана Мелханын атасы, жана Иесханын атасы. Жана Сарай туулгус болгон жана ал балдарды төрөгөн эмес. Тера өзүнүн уулу Абрамды, небереси Арандын уулу Лотту жана келини, уулу Абрамдын аялы Сарайды алып, Халдейлердин өлкөсүнөн Ханаан жерине баруу үчүн чыгып кетти. Алар Харанга чейин жетип, ошол жерде жашап калышты. Жана Теранын

бардык күндөрү Харан жеринде эки жүз беш жыл болду, жана Тера Харанда өлдү.

12

Теңир Абрамга айтты: Өз жериңден, өз туугандарыңдан жана атаңдын үйүнөн чык да, саңа көрсөтөөр жерге кел. Жана мен сени улуу элге айландырам, жана сени батасын берем, жана сенин атыңды улуулайм, жана сен батасын алган болосуң. Мен сени батасын берүүчүлөргө батасын берем, сени каргаганларды каргайм, жана сенин аркаң менен жердин бардык уруулары батасын алышат. Абрам Теңир ага айткандай эле жүрдү, жана Лот анын менен кетти, Абрам болсо Харандан чыккан кезде жетимиш беш жашта болгон. Жана Абрам өзүнүн аялы Саранды, өзүнүн агасынын уулу Лотту, алар алышкан бардык мүлктөрүн жана алар алышкан бардык жанды Харрандан алып, Канаан жерине баруу үчүн чыгышты. Жана Абрам жерди анын узундугу боюнча Шехем жерине чейин, бийик эмен дарагына чейин өттү, ал эми Ханаандыктар ошол кезде ошол жерде жашашты. Теңир Абрамга көрүндү жана ага айтты: Сенин уругуңа ушул жерди берем. Абрам ошол жерде ага көрүнгөн Теңирге курмандык курду. Жана ал ошондон Бетелдин чыгышындагы тоого кетти, жана өз чатырын Бетелде деңизге карай жана Аггай чыгышка карай орнотту, жана ошол жерде Теңирге курмандык орун курду, жана Теңирдин атын чакырды. Жана Абрам кетти

жана барып, чөлдө лагерь курду.

Жер бетинде ачарчылык болду, ошондуктан Абрам Мисирге түшүп, ал жерде жашоого туура келди, анткени жер бетиндеги ачарчылык күчөп кетти. Абрам Египетке кирүүгө жакындаганда, Абрам өз аялы Сарага айтты: Мен билем, сен сулуу жүздүү аялсың. Ошондуктан Египеттиктер сени көргөндө, алар Бул анын аялы деп айтышат жана мени өлтүрүшөт, бирок сени сактап калышат. Мен анын эжесимин деп айттым, ошондуктан сенин аркаң менен мага жакшылык болсун жана менин жаным сенин үчүн аман калсын. Болду, качан Абрам Египетке кирди, египеттиктер анын аялын көрүшүп, ал абдан сулуу экенин байкашты. Фараондун башкаруучулары аны көрүшүп, Фараонго мактап айтышты жана аны Фараондун үйүнө алып кирди. Жана Абрамга аны үчүн жакшы мамиле кылышты, жана ага койлор, музоолор, эшектер, кулдар, күң кыздар, катырлар жана төөлөр болушту. Жана Кудай Фараонду жана анын үй-бүлөсүн Абрамдын аялы Сарайдын үчүн улуу жана жаман кыйноолор менен кыйнады. Фараон Абрамды чакырып, айтты: Эмне үчүн бул ишти мага кылдың, эмне үчүн мага айткан жоксуң, ал сенин аялың экенин? Эмне үчүн сен ал менин эжем деп айттың? Мен аны өзүмө аял кылып алдым, ал эми азыр мына, сенин аялың сенин алдында турат, аны алып кет. Жана Фараон эркектерге Абрамды, анын аялын жана анын бардык нерселерин коштоп узатып жиберүү үчүн буйрук берди.

13

Абрам Египеттен өзү, анын аялы, анын бардык буюмдары жана Лот аны менен бирге чөлгө чыкты. Абрам мал, күмүш жана алтын менен өтө бай болгон. Жана ал кайдан келген болсо, ошондон чөл аркылуу Бетелге барды, ал жерге чейин, кайда анын чатыры мурда болгон, Бетел менен Аггайдын ортосунда, курмандык чалуучу жердин ордуна, кайда ал башында жасаган, жана ошол жерде Абрам Теңирдин атын чакырды. Абрам менен бирге жүргөн Лоттун койлору, уйлары жана чатырлары бар эле. Жана жер аларды бирге жашатууга жетишпеди, анткени алардын мүлктөрү көп болгон, жана жер аларды бирге жашатууга жетишпеди. Абрамдын малынын малчылары менен Лотдун малынын малчыларынын ортосунда согуш болду, ал эми Канаандыктар жана Перездиктер ошол учурда ошол жерде жашашкан. Абрам Лотко айтты: Мен менен сенин ортоңдо, менин көчмөндөрүм менен сенин көчмөндөрүңдүн ортосунда согуш болбосун, анткени биз бир тууган адамдарбыз. Бардык жер сенин алдыңда эмеспи? Мендеден бөлүн: эгер сен солго барсаң, мен оңго барам; эгер сен оңго барсаң, мен солго барам. Лот көздөрүн көтөрүп, Иорданынын айланасындагы бардык аймакты көрдү, анткени Кудай Содом менен Гоморраны кыйратуудан мурда, ал бүтүндөй сугарылган болгон, Кудайдын бейиши сыяктуу жана Мисир жери сыяктуу, Зогорага чейин. Лут Иорданынын айланасындагы бардык

аймакты өзү үчүн тандады, жана Лут чыгыштан кетти, жана алар ар бири өз агасынан бөлүнүштү. Абрам Канаан жеринде жашады, ал эми Лот айланасындагы аймактын шаарында жашады жана Содомдо чатыр тикти. Бирок Содомдогу адамдар Кудайдын алдында абдан жаман жана күнөөкөр болушкан. Кудай Абрамга Лот андан бөлүнгөндөн кийин айтты: Көздөрүңдү көтөр жана азыр сен турган жерден түндүккө, түштүккө, чыгышка жана деңизге карай көр, Анткени сен көрүп жаткан бардык жерди саган жана сенин урпагыңа түбөлүккө берем. Мен сенин уругуңду жердин кумундай кылам, эгер кимдир бири жердин кумун санай алса, анда сенин уругуң да саналат. Туруп, жерди узунунан да, туурасынан да кезип өт, анткени мен аны сага жана сенин урпагыңа түбөлүккө берем. Абрам чатырын көчүрүп, Хеброндогу Мамбре эмени жанына келип орношту жана ошол жерде Теңирге курмандык курду.

14

Амарфал Сеннаардын падышасынын, Ариох Елласардын падышасынын, Ходоллогомор Еламдын падышасынын жана Таргал элдердин падышасынын падышалыгында болду. Алар Содомдун падышасы Балла менен, Гоморранын падышасы Барса менен, Адаманын падышасы Сеннаар менен, Себоимдин падышасы Сумобор менен жана Балак падышасы менен согуш жасашты, ал Сегор. Булардын баары туздуу жыра жөнүндө макулдашышты,

бул туз деңизи. Он эки жыл алар Ходоллогоморго кулдук кылышты, бирок он үчүнчү жылы четтешишти. Он төрттүнчү жылы Ходоллогомор жана анын менен бирге падышалар келишти, жана алар Асторотто жана Карнаимдагы алпкарларды кыйып салышты, жана алар менен бирге күчтүү элдерди, жана Сауэ шаарындагы оммайлыктарды. Жана Сеир тоолорунда жашаган хоррайларды Фаран теребинтине чейин, ал чөлдө жайгашкан. Кайтып келип, алар Сот булагына келишти, бул Кадеш, жана Амалектин бардык башчыларын жана Хазазон-Тамарда жашаган Аморейлерди кыргынга учуратышты Содомдун падышасы, Гоморранын падышасы, Адаманын падышасы, Себоимдин падышасы жана Балактын падышасы (бул Сигор) чыгышты жана алар туздуу өрөөндө согушка тизилишти. Ходоллогомор Элам падышасына карата, жана Тапгал улуттардын падышасына, жана Амарфал Сеннаар падышасына, жана Ариох Элласар падышасына – төрт падыша беш падышага карата. Туздуу ойдо асфальт кудуктары бар эле, Содом падышасы менен Гоморра падышасы качып, ошол жерге түшүп кетишти, ал эми тирүү калгандар тоолуу жерге качып кетишти. Алар Содом менен Гоморранын бардык жылкыларын жана бардык тамак-ашын алып кетишти. Алар Абрамдын агасынын уулу Лотту жана анын жүк-таштарын алып кетишти, анткени ал Содомдордо жашап жаткан эле.

Куткарылгандардын бири келип, ыбраний Абрамга кабар

берди, ал эми өзү Мамбре аморейдин, Эсхолдун агасынын жана Аунандын агасынын эмени жанында жашачу, алар Абрамдын союздаштары болушкан. Абрам өзүнүн тууганы Лот туткунга алынганын уккандан кийин, өзүнүн үч жүз он сегиз үй кызматкерин санап, аларды Данга чейин куугунтуктаган. Жана ал өзү жана анын кызматчылары түн ичинде аларга чабуул коюшту, аларды урушту жана аларды Хобага чейин куугунтуктады, ал Дамасктын сол жагында жайгашкан. Жана ал Содомдун бардык жылкысын кайтарды, жана анын жээни Лутту кайтарды, жана анын бардык мүлктөрүн, жана аялдарды, жана элди. Содомдун падышасы аны тосуп алуу үчүн чыкты, ал Ходоллогоморду жана анын менен бирге болгон падышаларды талкалагандан кийин кайтып келгенде, Сабу өрөөнүнө, бул падышалардын талаасы болгон.

Мелхиседек, Салем падышасы, нан жана шарап алып чыкты, ал эми ал эң жогорку Кудайдын руханийи болгон. Жана ал Абрамды батады жана айтты: Баталган болсун Абрам эң жогорку Кудайга, ким асманды жана жерди жаратты. Жана ыраазы болсун эң жогорку Кудай, ким сенин душмандарыңды сенин колуңа өткөрүп берди, жана Абрам ага бардыгынан ондукту берди. Содомдун падышасы Абрамга айтты: Эркектерди мага бер, ал эми атты өзүңө ал. Абрам Содом падышасына айтты: Мен колумду асманды жана жерди жараткан эң жогорку Теңир Кудайга карата көтөрөм, Эгер жибинен баштап бут кийимдин боосуна чейин сенин бардык нерселериңден бир

нерсе алсам, анда сен мен Абрамды байытып койдум деп айтпайсың. Жаш жигиттер жеген нерселерден башка, жана менин менен бирге жүргөн эркектердин үлүшүнөн - Эсхол, Аунан, Мамбре, булар үлүш алышат.

15

Бул сөздөрдөн кийин Теңирдин сөзү Абрамга көрүнүштө келди, айтты: Коркпо, Абрам, мен сенин калканыңмын, сенин сыйлыгың өтө көп болот. Абрам айтат: Ээси Теңирим, эмне мага бereресиң? Мен баласыз кетем, ал эми менин үй-бүлөмдүн уулу, бул Дамасктык Элиезер. Абрам айтты: Анткени сен мага уруу бербедиң, менин үйүмдө туулган адам мени мураска алат. Жана дароо Теңирдин үнү ага келип, айтты: Бул сени мураска албайт, бирок сенин ичиңден чыккан, ал сени мураска алат. Аны сыртка алып чыкты жана ага айтты: Асманга караңыз, жылдыздарды сана, эгер аларды санай алсаң жана айтты: Сенин урпагың ушундай болот. Жана Абрам Кудайга ишенди, жана бул ага акыйкаттык катары эсептелди. Ал ага айтты: Мен сени Халдайлардын өлкөсүнөн алып чыккан Кудаймын, бул жерди сага мурас кылып берүү үчүн. Ал айтты: Ээм Теңирим, эмнеге жараша мен аны мураска аларымды билем? Ал ага айтты: Мага үч жылдык үйрөк, үч жылдык эчки, үч жылдык кочкор, күгүрчүн жана көгүчкөн алып кел. Ал ага бардык буларды алды жана аларды ортосунан бөлдү, жана аларды бири-бирине карама-каршы коюду, бирок

куштарды бөлгөн жок. Куштар денелердин үстүнө, алардын экиге бөлүнгөн бөлүктөрүнүн үстүнө түштү, жана Абрам алар менен отурду. Күн батканда Абрамга транс түштү, жана карагын, ага улуу караңгы коркунуч түшөт. Абрамга айтылды: Билип кой, сенин ыруун өзүнүн эмес жерде келмиш болот, аларды кул кылышат, аларга жаман мамиле кылышат жана аларды кичирейтишет, төрт жүз жыл. Бирок алар кулдук кылган улутту мен соттойм, андан кийин алар бул жерден көп мүлк менен чыгып кетишет. Сен болсо ата-бабаларыңа тынчтык менен кетип барасың, жакшы карылыкта багылып. Төртүнчү муунда алар бул жерге кайтып келишет, анткени Аморейлердин күнөөлөрү азырынча али толук толтурулган эмес. Күн батышка карай жакындаганда жалын пайда болду, жана карагылачы, түтөп жаткан тамактандыруучу жана оттун чырактары пайда болду, алар ушул бөлүктөрдүн ортосунан өтүштү. Ошол күнү Теңир Абрам менен келишим түзүп, айтты: Сенин урпагыңа мен бул жерди берем, Египеттин дарыясынан баштап улуу Евфрат дарыясына чейин. Кенайларды, Кенезайларды жана Кедмонайларды, жана Хеттилерди, жана Перизилерди, жана Рафаимдерди, жана аморлуктарды, жана канаандыктарды, жана хивиттерди, жана гиргашиттерди, жана иебуситтерди.

16

Сарай, Абрамдын аялы, ага бала төрөгөн эмес, бирок анын

Мисирлик кыз кулу бар эле, анын аты Ажар. Сара Абрамга айтты: Карагын, Теңир мени төрөбөс үчүн жапты. Ошондуктан менин кызматчыма кир, андан балалуу болом. Абрам Саранын үнүн укту. Абрамдын аялы Сара өзүнүн мисирлик кызматчысы Ажарды алып, Абрам Канаан жеринде он жыл жашагандан кийин, аны өз күйөөсү Абрамга аял кылып берди. Ал Ажарга кирди, ал боюна бүткөн, ал курсагында бар экенин көрдү, жана ээси анын алдында урматсызданды. Сара Абрамга айтты: Сенден адалетсиздикке учурадым. Мен өзүмдүн кызматчымды сенин кучагыңа бердим, бирок ал өзүнүн боюнда бар экенин көргөндөн кийин, мен анын алдында кордукка учурадым. Кудай мен менен сенин ортоңдо сот кылсын. Абрам Сарага: Карачы, сенин кыз кулуң сенин колуңда, ага өзүңө жагымдуу болгондой кыл, - деди. Сара аны кордогон соң, ал анын алдынан качып кетти.

Теңирдин элчиси аны чөлдөгү суу булагында, Шур жолундагы булакта тапты. Теңирдин элчиси ага айтты: Ажар, Сарайдын кызматчысы, кайдан келесиң жана кайда барасың? Ал айтты: Мен өзүмдүн ээм Сарайдын жүзүнөн качып жатам. Теңирдин жеткирүүчүсү ага айтты: Өз ээңе кайт жана анын колу астында баш ий. Жана Теңирдин элчиси ага айтты: Көбөйтүп көбөйтөм сенин урууңду, жана ал көптүгүнөн улам саналбайт. Теңирдин элчиси ага айтты: Карагын, сен боюңда бар жана уул төрөйсүң, анын атын Ысмайыл деп атайсың, анткени Теңир сенин кордукка учураганыңды угуп алды. Бул жапайы адам болот, анын

колдору бардыгынын үстүнө, жана бардыгынын колдору анын үстүнө, жана ал өзүнүн бардык бир тууган агаларынын алдында жашайт. Ал ага сүйлөгөн Теңирдин атын Сен мени көргөн Кудай деп атады, анткени ал Мен мага көрүнгөндү өз көзүм менен көрдүм деди. Ушул үчүн ал кудукту Көрүү кудугу деп атады, мана, ал Кадеш менен Барад ортосунда. Ажар Абрамга уул төрөдү, жана Абрам өзүнө Ажар төрөгөн уулунун атын Ысмайыл деп коюду. Абрам сексен алты жашта болгон, качан Агар Абрамга Ысмаилди төрөгөн.

17

Абрам токсон тогуз жашка чыкты. Теңир Абрамга көрүнүп, ага айтты: Мен сенин Кудайыңмын, менин алдымда жакшы жүр жана мөлтөксүз бол. Мен өзүм менен сенин ортоңдо келишимимди орнотом жана сени абдан көбөйтөм. Жана Абрам өзүнүн бетине жыгылды. Жана Кудай ага сүйлөдү: Мен карачы, менин келишимим сенин менен, жана сен көп улуттардын атасы болосуң. Жана сенин атың мындан ары Абрам деп аталбайт, бирок сенин атың Ибрагим болот, анткени мен сени көп улуттардын атасы кылдым. Мен сени абдан көбөйтөм жана сени улуттарга айландырам, ал эми падышалар сенден чыгышат. Мен менин келишимимди сенин менен жана сенден кийинки токумуң менен алардын муундары үчүн түбөлүк келишим катары орнотомун, сенин жана сенден

кийинки токумуңдун Кудайы болуу үчүн. Мен сага жана сенден кийинки урпагыңа сен жашап жаткан жерди, бүт Канаан жерин түбөлүк ээликке берем, жана мен алардын Кудайы болом. Кудай Ибрахимге айтты: Сен болсо менин келишимимди сактайсың, сен жана сенден кийинки уругуң алардын муундарына чейин. Жана бул келишим, аны сактайсың менин жана силердин ортоңордо, жана сенин үрөнүңдүн ортосунда сенден кийин алардын муундарына чейин: силердин бардык эркегиңер сүннөткө отурулат. Жана сиздер өз сүннөт терилериңиздин этин сүннөткө отурасыздар, жана бул мен менен сиздердин ортоңуздагы келишимдин белгиси болот. Жана сегиз күндүк бала силерге сүннөткө кесилет, силердин бардык муундарыңыздагы ар бир эркек, жана үйдө туулган жана күмүш менен сатып алынган чоочун уулдан, ким сенин урууңдан эмес, Үйүңдө туулган жана күмүш менен сатып алынган сүннөткө сүннөт кылынсын, жана Менин келишимим силердин этиңерде түбөлүк келишим болсун. Жана сүннөтсүз эркек, ким сегизинчи күнү өзүнүн алдыңкы теринин этин сүннөткө отурбаса, ал жан өз уруусунан жок кылынат, себеби ал менин келишимимди бузду. Жана Кудай Ибрагимге айтты: Сенин аялың Сарайдын аты мындан ары Сарай деп аталбайт, анын аты Сарра болот. Мен аны батасын берем жана сага андан баланы берем, мен аны батасын берем жана ал улуттарга айланат, андан улуттардын падышалары чыгат. Ибрагим бетинин үстүнө жыгылып, күлүп, ою менен: Жүз жылдык адамга уул болобу? Жана токсон жылдык Сарра төрөйбү? - деп айтты.

Ыбрайым Кудайга айтты: Ысмайыл сенин алдыңда жашасын. Кудай Ибрахимге айтты: Ооба, карагын, сенин аялың Сарра сага уул төрөт, жана анын атын Исаак деп коёсуң, жана Мен анын менен түбөлүктүү келишимди орнотом, ага жана анын менен бирге болгон анын үрөнүнө Кудай болуу үчүн. Ысмайыл жөнүндө болсо, карачы, сенин тилегиңди уктум, жана карачы, мен ага батамды бердим, жана аны көбөйтөм, жана аны абдан көбөйтөм, он эки улутту төрөйт, жана аны улуу улутка айлантам. Бирок менин келишимимди Исаакка карата орнотомун, кимди Сарра сага бул убакытта, келерки жылы төрөйт. Ал аны менен сүйлөшүп бүткөндөн кийин, Кудай Ибрагимдин жанынан көтөрүлүп кетти.

Ибрагим өз уулу Ысмаилды, үйүндөгү бардык төрөлгөндөрдү, күмүш менен сатып алынган бардык кишилерди жана Ибрагимдин үйүндөгү эркектердин бардык эркектерин алып, ошол күнү Кудай ага айткандай, алардын сүннөттөрүн сүннөткө отургузду. Ибрагим болсо токсон тогуз жашта болгон, качан анын сүннөт терисинин эти сүннөткө отургузулган. Ишмаил, анын уулу, он үч жашта болгон, качан анын сүннөт терисинин эти сүннөткө отургузулган. Ошол күндүн убагында Ыбрайым жана анын уулу Ысмайыл сүннөткө отургузулду. жана анын үйүнүн бардык эркектери, жана анын үйдө туулгандары, жана чет өлкөлүк улуттардан күмүш менен сатып алынгандар.

18

Кудай ага Мамбредеги эмендин жанында көрүндү, ал түш убагында өз чатырынын эшигинде отурганда. Көздөрүн көтөрүп карап, ал үч эркектин үстүндө тургандарын көрдү. Аларды көрүп, чатырынын эшигинен чуркап чыгып, аларды тосуп алууга жөнөдү жана жерге таазим кылды. Жана ал айтты: Теңирим, эгер мен сенин алдында жакшылык тапсам, кулуңдан өтүп кетпе. Чынында суу алынсын, жана алар силердин буттарыңарды жуушсун, жана дарактын астында салкындагыла. Мен нан алам, силер жейсиңер. Андан кийин өз жолуңарга барасыңар, ошондуктан силер өз кулуңарга бурулдуңар. Ал айтты: Ошондой кыл, сен айткандай. Ибрахим чатырга Сарага шашып барды жана ага айтты: Шаш, үч өлчөм майда унду илеп, күлгө бышырылган нан жаса. Жана Ыбрайым өгүздөргө чуркап барды, жана назик жана жакшы музоону алды, жана кулга берди, жана аны даярдоого шашылды. Ал сары май, сүт жана өзү даярдаган бычакты алып, аларга коюп берди, алар жешти, өзү болсо дарактын түбүндө аларга жанында туруп турду.

Ал ага: Сенин аялың Сарра кайда? деп сурады. Ал жооп берип: Мана, чатырда деди. Ал айтты: Кайтып келип, мен сага ушул убакытка ылайык, мезгилдерге келемин, жана сенин аялың Сарра уулду болот. Сарра болсо чатырдын эшигинин жанында, анын артында туруп уктуду.

Ыбырайым менен Сара карыялар болуп, жашы өткөн эле, Сарада аялдык нерселер болуу токтогон эле. Сарра ичинен күлүп: Азыркы күнгө чейин бул мага болгон эмес, ал эми менин кожоюнум карыган, - деди. Жана Теңир Ыбрайымга айтты: Эмне үчүн Сара ичинен күлүп, Мен чынында төрөмбү? Мен болсо карыдым деди? Кудайга эч нерсе мүмкүн эмес; бул убакытта сага кайра келем белгилүү мезгилде, жана Сарада уул болот. Бирок Сарра четке калды, айтып: Мен күлгөн жокмун, анткени ал коркту. Жана ага айтты: Жок, бирок сен күлдүң.

Эркектер ошондон туруп чыгып, Содом менен Гоморранын жагына караштырышты. Ибрагим болсо алар менен бирге жүрүп, аларды узатып жатты. Бирок Теңир айтты: Мен өз кулум Ыбрайымдан мен эмне кылып жатканымды жашырбайм. Ыбырайым улуу жана көп сандуу элге айланат, жана анын аркасы менен жердин бардык элдери бата алат. Мен билдим, анткени ал өз уулдарына жана өзүнөн кийин өз үй-бүлөсүнө буйрук берет, алар Теңирдин жолдорун сактап, адилеттикти жана сотту жүргүзүшөт, ошондо Теңир Ибрахимге айткан бардык нерселерин анын үстүнө келтирет. Теңир айтты: Содом менен Гоморранын кыйкырыгы менге жетти, алардын күнөөлөрү абдан улуу. Ошондуктан түшүп, көрөм: алардын мага келген ыйыгына ылайык аяктап жатышабы же жокпу, билиш үчүн. Эркектер ошол жерден кайрылып, Содомго келишти, ал эми Ыбрайым дагы эле Теңирдин алдында туруп турган. Жана Ыбрайым жакындап келип айтты: Акыйкатты кудайсыз

менен бирге жок кылбагын, анда акыйкат кудайсыздай болот. Эгер шаарда элүү акыйкаттуу адам болсо, аларды жок кыласыңбы? Ошол элүү акыйкаттуу адамдардын үчүн бүт жерди бошотпойсуңбу, эгер алар анда болсо? Эч кандай жол менен сен мындай кылбайсың, акыйкатты кудайсыз менен бирге өлтүрүү үчүн, жана акыйкат кудайсыздай болот, эч кандай жол менен! Бүткүл жерди соттогон Сен сот кылбайсыңбы? Теңир айтты: Эгер Содом шаарында элүү акыйкаттуу адам болсо, алардын үчүн бүт шаарды жана бардык жерди коё берем. Жана Ыбрайым жооп берип айтты: Азыр мен Теңирим менен сүйлөшүүгө башташтым, бирок мен жер менен күлмүн. Эгер бирок элүү акыйкаттуулар кырк бешке азайып кетсе, беш үчүн бардык шаарды жок кыласыңбы? Жана ал айтты: Жок, жок кылбайм, эгер ошол жерден кырк беш табсам. Ал дагы эле ага сүйлөөнү улантты жана айтты: Эгер ошол жерде кырк адам табылса, жана айтты: Мен аларды кырктын үчүн жок кылбайм. Жана ал айтты: Теңирим, эгер сүйлөсөм эмне болот? Эгер ал жерде отуз адам табылса? Жана Теңир айтты: Отуз адамдын үчүн жок кылбайм. Жана ал айтты: Анткени мен Теңирге сүйлөөгө ээмин, эгер ал жерде жыйырма табылса? Жана ал айтты: Жок, мен жок кылбайм, эгер ал жерде жыйырманы табсам. Жана ал айтты: Теңирим, эгер дагы бир жолу сүйлөсөм эмнеси болот? Эгер ал жерде он киши табылса? Жана Ал айтты: Он кишинин үчүн жок кылбайм. Теңир кетти, качан Ибрагим менен сүйлөшүүнү токтотту, ал эми Ибрагим өз ордуна кайтып келди.

19

Эки элчи кечинде Содомго келишти. Лот Содомдун дарбазасынын жанында отурган эле. Лот аларды көрүп, аларды тосуп алуу үчүн туруп, жүзү менен жерге таазим кылды. Жана ал айтты: Карагылачы, Ыйыктар, кулуңардын үйүнө кирип бурулгула жана токтогула, буттарыңарды жуугула жана эртең менен туруп жолуңарга кетесиңер. Жана алар айтышты: Жок, бирок биз көчөдө токтойбуз. Ал аларды чакырды, алар ага бурулушту жана анын үйүнө киришти. Ал аларга ичимдик даярдады жана ачытқысыз нан бышырды, алар жешти. Уктоодон мурун, шаардын эркектери, Содомдуктар үйдү курчап алышты, жаш жигиттен баштап улуу адамга чейин, бардык эл чогуу. Алар Лутту чакырып, ага айтышты: Бүгүн түнү сага кирген эркектер кайда? Аларды бизге чыгар, биз алар менен жакындашабыз. Лут аларга карай эшикке чыкты жана эшикти өзүнүн артынан жапты. Ал аларга айтты: Эч кандай жол менен, бир тууган, жамандык кылбагыла. Менде эки кызым бар, алар эркек адамды билишкен эмес, аларды силерге алып чыгам, жана аларды силерге жагымдуу болгондой кылып колдонгула, бирок бул эркектерге адилетсиздик кылбагыла, анткени алар менин үйүмдүн коргоосуна киришти. Алар ага айтышты: Кет ал жерден! Сен жатакташууга келдиң, сот кылуу үчүн эмес! Азыр сени аларга караганда көбүрөөк жаман кылабыз. Жана алар Лутка абдан күч көрсөтүүгө аракет кылышты жана эшикти

талкалоо үчүн жакындашты. Бирок эркектер колдорун созуп, Лутту өздөрүнө карай үйгө тартып алышты жана үйдүн эшигин жапты. Эшиктин алдында турган эркектерди, кичинесинен чоңуна чейин, көрбөстүк менен урушту, жана алар эшикти издеп алсырап калышты. Бирок эркектер Лотко айтты: Сага ушул жерде күйөө балдар, уулдар же кыздар барбы? Же эгерде сага шаарда башка кимдир-бирөө болсо, аларды ушул жерден чыгар. Анткени биз бул жерди жок кылабыз, себеби алардын ыйкырыгы Теңирдин алдында көтөрүлдү, жана Теңир бизди аны жок кылуу үчүн жөнөттү. Лот чыгып, анын кыздарын алган күйөө балдарына сүйлөдү жана айтты: Туруңуздар жана бул жерден чыгыңыздар, анткени Теңир шаарды кыйратат. Бирок ал анын күйөө балдарынын алдында тамашалап жаткандай көрүндү. Таң атканда, периштелер Лотту шашылыштырып, айтышты: Тур, аялыңды жана сенде бар эки кызыңды алып, чыгып кет, шаардын мыйзамсыздыктары менен бирге өлбөш үчүн. Алар тынчсызданышты, ошондо периштелер анын колунан, анын аялынын колунан жана анын эки кыздарынын колдорунан кармашты, анткени Теңир ага боорукер болду.

Алар аларды сыртка чыгарганда, алар айтышты: өз жаныңды куткар, артка карабагын, бардык аймакта турбагын, тоого качып куткарылгын, сүрүлүп кетпегин. Лут аларга: Өтүнөмүн, - деди. Теңир, анткени сенин кулуң сенин алдыңда мыйзам-ырайым тапты, жана сен өзүңдүн адилеттигиңди чоңойттуң, аны менин үстүмө кыласың,

менин жанымды жашатуу үчүн, бирок мен тоого сакталып кете албайм, жамандыктар мени качандыр жетип алып, өлүп калбайынчы. Караңыз, бул шаар мен качып баруу үчүн жакын, ал кичинекей, жана мен ошол жерде аман каламын, ал кичинекей эмеспи? Жана менин жаным сенин үчүн аман калат. Жана ага айтты: карачы, мен сенин бетиңе таң калдым жана ушул сөзгө, сен айткан шаарды кыйратпоо жөнүндө. Ошондуктан ал жерге куткарылуу үчүн шашылгын, анткени сен ал жерге келгенге чейин мен эч нерсе кыла албайм. Ошондуктан ал ошол шаардын атын Зоар деп атады. Күн жердин үстүнө чыкты, жана Лут Сигорго кирди. Жана Теңир Содом менен Гоморранын үстүнө Теңирден асмандан кудайлык күкүрт жана от жаадырды. Жана ал бул шаарларды кыйратты, жана айланасындагы бардык аймакты, жана шаарларда жашаган бардык адамдарды, жана жерден өсүп чыккан бардык нерселерди. Жана анын аялы артка карады жана туз мамысына айланды. Ыбрайым эртең менен эрте туруп, Теңирдин алдында турган ордуна барды. Ал Содом менен Гоморранын бетине жана аймактын бетине карады, жана көрдү, жана мана, жерден жалын көтөрүлүп жатты, кумуранын буусундай. Кудай айланадагы аймактын бардык шаарларын кыйратканда, Кудай Ибрахимди эстеди жана Лутту кыйроонун ортосунан жиберди, Теңир Лут жашаган ошол шаарларды кыйратканда.

Лут Сигордон жогору чыкты, жана өзү эки кызы менен тоодо отурду, анткени ал Сигорда жашоодон коркту, жана

өзү эки кызы менен үңкүрдө жашады. Улуу кызы кичүү кызга айтты: Биздин атабыз улуу, жана жер үстүндө эч ким жок, ким бизге кирет, бүткүл жерге туура келгендей. Кел, атабызга шарап ичирип, анын менен жатып, атабыздан уруг алалы. Алар ошол түнү аталарына шарап ичирди, жана улуу кызы кирип, ошол түнү атасы менен уктады, жана ал анын уктаганын да, туруп кеткенин да билген жок. Эртеси күнү улуу карындаш кичүү карындашына айтты: Карагын, мен кечээ атабыз менен уктадым. Бүгүн да аны шарап ичирели жана бул түнү сен кирип, анын менен уктагын, ошондо биз атабыздан уруу турузабыз. Алар ошол түнү да өз аталарына шарап ичирди, жана кичүүсү кирип, өз атасы менен уктады, жана ал анын уктаганын жана туруганын билген жок. Ошентип, Луттун эки кызы өз атасынан кош бойлуу болушту. Жана улуу кызы уул төрөдү жана анын атын Моаб коюп, Менин атамдан деп айтты, бул моабиттердин атасы бүгүнкү күнгө чейин. Кичүү кызы да уул төрөдү жана анын атын Аммон коюп, Менин тукумумдан уул, бул Аммонитердин атасы бүгүнкү күнгө чейин деди.

20

Жана Ыбрайым ошондон Түштүккө карай жерге жылды, жана Кадеш менен Шурдун ортосунда жашады, жана Герарада конокто болду. Ыбрайым өзүнүн аялы Сара жөнүндө Ал менин эжем деп айтты, анткени Ал менин

аялым деп айтууга коркту, шаардын эркектери аны анын үчүн өлтүрүп коюшпасын деп. Бирок Герар падышасы Абимелех адам жөнөтүп, Сараны алып келди. Жана Кудай түн ичинде уйкуда Абимелехке кирди жана айтты: Карачы, сен өлөсүң сен алган аял үчүн, ал болсо эркек менен жашаган. Абимелех бирок ага тийген эмес жана айтты: Теңирим, билбеген жана адилеттүү элди өлтүрөсүңбү? Ал өзү мага Ал менин эжем деп айткан эмеспи? Ал да мага Ал менин агам деп айткан. Мен муну таза жүрөк менен жана колумдун адилдиги менен жасадым. Кудай ага уйкусунда айтты, жана мен билдим, анткени сен муну таза жүрөк менен жасадың, жана мен сени аядым, сен мага карата күнөө кылбашың үчүн, ошондуктан мен сага ага тийүүгө уруксат бербедим. Эми аялды ошол адамга кайтар, анткени ал пайгамбар, жана ал сенин үчүн тиленет, ошондо жашайсың. Эгер кайтарбасаң, билгин, өлөсүң сен жана сеники баары. Жана Абимелех эртең менен эрте туруп алды, жана анын бардык кызматчыларын чакырды, жана бул бардык сөздөрдү алардын кулактарына сүйлөдү, бирок бардык адамдар абдан коркушту. Абимелех Ибрахимди чакырып, ага айтты: Бул эмне кылдың бизге? Биз сага күнөө кылдык беле, анткени сен мага жана менин падышалыгыма чоң күнөөнү алып келдиң? Эч ким кылбаган ишти сен мага кылдың. Абимелех Ибрахимге: Эмнени көрүп, муну жасадың? - деди. Ибрагим айтты: Мен ойлодум, бул жерде кудайчылдык жок, ошондуктан алар менин аялымдын үчүн мени өлтүрүшөт. Жана чынында эле, ал менин эжем атадан, бирок энеден эмес, ал мага аял

болду. Кудай мени атамдын үйүнөн чыгарганда, мен ага айттым: Биз кайсы жерге барсак да, мени агам деп айт. Бул сенин мага көрсөтүүчү адилеттигиң болсун. Абимелех миң эки драхма, коюлар, музоолор, кулдар жана күң кыздарды алып, Ибрагимге берди жана ага анын аялы Сарраны кайтарып берди. Абимелех Ибрахимге айтты: Карачы, менин жерим сенин алдыңда турат, кайсы жери сага жагат, ошол жерде жашайсың. Сарага ал айтты: Карачы, мен сенин бирөөңө миң эки драхма бердим, бул сенин бетиңдин урматына болот, жана сенден кийинки бардык аялдарга, жана баарын чындык менен айт. Ыбрайым Кудайга тилек кылды, жана Кудай Абимелехти, анын аялын жана анын кыздарын айыктырды, жана алар төрөдү. Анткени Теңир сырттан Абимелехтин үйүндөгү бардык курсакты жапты, Ибрахимдин аялы Сарранын үчүн.

21

Ыйык Теңир Сарраны зыярат кылды, айткандай, жана Ыйык Теңир Саррага ишке ашырды, сүйлөгөндөй. Жана боюнда болуп, Ибрахимге уул төрөдү карылыкта, Теңир ага айткан убакытта. Ыбрайым өзүнө төрөлгөн уулунун, Сара ага төрөгөн баланын атын Ысак деп коюду. Ыбрайым Ысаакты сегизинчи күнү сүннөткө отургузду, Кудай ага буйруганындай. Жана Ибрагим жүз жашта болгон, качан ага анын уулу Исаак төрөлгөн. Сара айтты: Теңир мага күлкү берди, ким угса да мени менен кошо кубанат. Жана

ким Ибрагимге билдирет деп айтты, анткени Сара баланы эмизет? Анткени мен карылыгымда уул төрөдүм. Жана бала өстү, жана эмчектен үзүлдү, жана Ыбрайым чоң той жасады ал күнү, анын уулу Ысак эмчектен үзүлгөн. Бирок Сарра Мысырлык Ажардын уулун көргөн, ким Ибрахимге болгон, анын уулу Исаак менен ойноп жатканын. Жана Ибрахимге айтты: Бул кызматчы аялды жана анын уулун кууп чык, анткени бул кызматчы аялдын уулу менин уулум Исаак менен бирге мурастабайт. Бирок бул сөз Ибрахимдин алдында анын уулу жөнүндө өтө катуу болуп көрүндү. Кудай Ибрагимге айтты: Баланын жана кызматчынын жөнүндө сенин алдыңда катуу болбосун. Сара сага эмне айтса да, анын үнүн угуу, анткени Исааакта сага уруу чакырылат. Бул күң кыздын уулун да улуу элге айландырам, анткени ал сенин урууң. Ыбрайым эртең менен туруп, нан жана суу толтурулган тулукту алып, Ажарга берди жана баланы анын ийнине коюп, аны жөнөттү. Ажар кетип, Ант кудугунун жанындагы чөлдө адашып жүрдү. Ашыктагы суу бүтүп калды, ал эми ал баланы бир карагайдын астына ыргытты. Кетип, ал анын алдында алыстан отурду, жаа атуудай аралыкта, анткени ал айтты: Мен баламдын өлүмүн көрбөйм. Ал анын алдында отурду, ал эми бала кыйкырып ыйлады. Бирок Кудай баланын үнүн ал жаткан жерден укту, жана Кудайдын периштеси Ажарды асмандан чакырып, ага айтты: Эмне болду, Ажар? Коркпо, анткени Кудай баланын үнүн ал турган жерден укту. Туруп бала ал жана аны колуң менен кармап тур, анткени мен аны улуу улутка

айландырам. Жана Кудай анын көздөрүн ачты, жана ал тирүү суунун кудугун көрдү, жана барып, тери капты суу менен толтурду, жана балага суу берди. Кудай бала менен болду, ал өстү жана чөлдө жашады, ал жаачы болду. Ал чөлдө жашады жана анын энеси ага Мисырдын Паран жеринен аял алып берди.

Ошол убакта Абимелех, анын кеңешчиси Охозат жана анын аскер башчысы Фихол Ибрахимге келип: Кудай сенин кылган бардык иштеринде сени менен деп айтышты. Азыр ошондуктан мага Кудай менен ант бер, мени зыян келтирбөөгө, менин уруумду да, менин атымды да, бирок мен сенин менен көрсөткөн адилеттикке ылайык, сен мени менен ошондой кыласың, жана сен жашаган бул жерге да. Жана Ибрагим айтты: Мен ант беремин. Жана Ибрагим Абимелехти суу кудуктары тууралуу сыйпаттады, кайсыларды Абимелехтин кызматчылары алып кетишти. Абимелех ага айтты: Мен ким сага бул ишти кылганын билген эмесмин, сен да мага айткан эмессиң, мен да укканым жок, бүгүн гана уктум. Жана Ибрагим койлорду жана музоолорду алып, Абимелехке берди, жана экөө келишим түздү. Ыбрайым жети уургаачы козуну жалгыз орнотту. Жана Абимелех Ибрахимге айтты: Бул жети уркачы кой эмне үчүн, аларды сен жалгыз бөлүп коюп турасың? Ибрагим айтты: Бул жети уургаачы козуну менден алгын, алар мага күбөлүк болсун, мен бул кудукту каздым деген. Ушул себептен ал ошол жердин атын Ант кудугу деп атады, анткени экөө тең ошол жерде ант

беришкен. Алар Ант берүү кудугунда келишим түздү, андан кийин Абимелех, анын кеңешчиси Охозат жана анын аскер башчысы Фихол туруп, филистимдиктердин жерине кайтып кетишти. Ибрагим антынын кудугунун жанына талаа тикти жана ошол жерде Теңирдин атын чакырды – Түбөлүктүү Кудай. Ыбрайым филистимдердин жеринде көп күндөр турду.

22

Жана бул сөздөрдөн кийин Кудай Ибрахимди сынады жана ага айтты: Ибрахим, Ибрахим, ал болсо айтты: Карачы, мен. Жана ал айтты: Сенин сүйүктүү уулуңду, сен сүйгөн Ысаакты ал жана бийик жерге бар, аны ошол жерде өрттөлгөн курмандык катары сага айткан тоолордун биринде сунуш кыл. Ыбрайым эртең менен туруп, өзүнүн эшегин ээрлөдү, өзү менен эки кулду жана өзүнүн уулу Ысаакты алды, жана күйгүзүлмө курмандыкка отундарды жарып, туруп жүрдү, жана Кудай ага айткан жерге үчүнчү күнү келди. Жана Ыбрайым көздөрүн көтөрүп караганда, ал жерди алыстан көрдү. Жана Ыбрайым өзүнүн кулдарына айтты: Бул жерде эшек менен отургула, мен болсо бала менен бул жакка чейин барабыз, жана сыйынып, силерге кайтып келебиз. Ибрагим отко күйгүзүп курмандык кылуунун отундарын алды жана аларды өз уулу Исаакка жүктөдү, ал эми өзү колуна отту жана кылычты алды, жана экөө чогуу жүрүштү. Ысак өз атасы Ыбрайымга: Ата, - деди.

Ал болсо: Эмне, балам? - деди. Ысак: Карагын, от жана агачтар бар, бирок күйгүзүлүүчү курмандыкка арналган кой кайда? - деди. Ыбрайым айтты: Кудай өзү үчүн күйгүзүлүүчү курмандыкка кой көрөт, балам. Экөө тең бирге жүрүштү, Алар Кудай ага айткан жерге келишти, жана Ыбрайым ошол жерде курмандык салды, жана отундарды жайгаштырды, жана өз уулу Исаакты байлап, аны курмандыктын үстүнө отундардын үстүнө коюшту. Ыбрайым уулун союу үчүн кылычты алуу үчүн колун созду. Теңирдин Элчиси аны асмандан чакырып: Ыбрайым, Ыбрайым! деди. Ал болсо: Мына мен! деп жооп берди. Жана айтты: Колуңду баланын үстүнө салба, ага эч нерсе кылба, азыр мен билдим, анткени сен Кудайдан коркосуң жана сен сүйүктүү уулуңду мен үчүн аябадың. Ибрагим көздөрүн көтөрүп караганда, мына, бир кочкордун мүйүздөрү Сабек өсүмдүгүнө кармалып калганын көрдү. Ибрагим барып, кочкорду алып, аны өз уулу Исаактын ордуна күйгөн сунуш катары сунуш кылды.

Жана Ыбрайым ал жердин аталышын Теңир көрдү деп атады, ошондуктан бүгүн алар Тоодо Теңир көрүндү деп айтышат. Жана Теңирдин Жеберүүчүсү Ыбрайымды асмандан экинчи жолу чакырды, Айтып: Өзүм боюнча ант берем, дейт Ээси, анткени сен бул сөздү кылдың жана өзүңдүн сүйүктүү уулуңду Мен үчүн аябадың, Чындыгында, бата берип сени батайм жана көбөйтүп сенин уругуңду көбөйтөм, асмандын жылдыздарындай жана деңиз жээгиндеги кумдай, жана сенин уругуң

душмандардын шаарларын мураска алат. Жана сенин уругуңда жердин бардык улуттары бата алышат, анткени сен менин үнүмө баш ийдиң. Ыбрайым өз кулдарына бурулду, жана туруп алып, бирге ант кудугуна жүрүштү. Жана Ыбрайым ант кудугунда жашады.

Бул окуялардан кийин Ибрагимге билдирилди, айтышты: Карагын, Милка да уулдарды төрөдү сенин бир тууганың Нахорго, Тунгуучу уулу Узду, анын агасы Бузду жана сириялыктардын атасы Камуэлди, жана Хазадды, жана Азауну, жана Фалдести, жана Иелдафты, жана Батуэлди. Бетуэл болсо Ребекканы туулдурду. Булар сегиз уул, аларды Мелха Ибрагимдин агасы Нахорго төрөгөн. Анын кенизеси Реума да Табекти, Таамды, Тохосту жана Моханы төрөдү.

23

Сарранын жашоосу жүз жыйырма жети жыл болду. Сарра Арбок шаарында өлдү, ал өрөөндө, бул Канаан жериндеги Хеброн болот. Ибрахим Сарра үчүн аза тутуп, кайгыруу үчүн келди. Жана Ыбрайым өзүнүн өлүгүнөн турду жана Ыбрайым Хеттин уулдарына айтты, айтып: Мен силердин арангда келимчи жана чоочунмун, ошондуктан мага силердин арангда көрүстөн үчүн жер бериңиздер, мен өлүгүмдү көмүп коёюн. Бирок Хеттин уулдары Ибрахимге жооп беришип, айтышты: Жок, мырза. Бизди угуп ал, сен Кудайдан келген падышасың биздин арабызда, биздин

тандалган көрүстөрүбүздүн ичинде өлүгүңдү көм, анткени биздин эч кимибиз өз көрүстүн сенден тыюу салбайт, өлүгүңдү ошол жерге көмүү үчүн. Турууп, Ыбрайым жердин элине, Хеттин уулдарына таазим кылды. Жана Ыбрайым аларга сүйлөп, айтты: эгер силердин жаныңарда бар болсо, менин өлүгүмдү менин бетимден көмүү үчүн, мени угуңар жана мен жөнүндө Зоардын уулу Эфронго сүйлөңөр. Ал мага берсин эки эселенген үңкүрдү, ким анын болсо, ким анын талаасынын бир бөлүгүндө болсо, татыктуу күмүштүн наркында силер мага аны бергиле силердин арада мүрзө үчүн ээликке. Эфрон Хеттин уулдарынын ортосунда отурду, бирок Хеттик Эфрон Ибрахимге жооп берип айтты, Хеттин уулдары жана шаарга кирип жаткандардын баары угуп жатканда, айтып: Жанымда бол, теңирим, жана менин сөзүмдү угуп ал. Талааны жана анын ичиндеги үңкүрдү сага берем, менин бардык жарандарымдын алдында сага бердим, өлүгүңдү көм. Жана Ыбрайым жердин элинин алдында сыйынды. Жана ал Эфронго жердин элинин алдында кулактарга айтты: эгерде сен мага карата болсоң, мени угуп ал, талаанын күмүшүн менден ал, жана мен өлүгүмдү ошол жерге көмөм. Эфрон Ибрахимге жооп берип айтты Жок, мырза, мен уктум: жер төрт жүз күмүш дидрахма турат, бирок бул менин менен сенин ортобузда эмне дегенди? Сен болсо өлүгүңдү көм. Ибрагим Эфрондун сөзүн уккусан жана Ибрагим Эфронго күмүштү берди, ол Хеттин уулдарынын кулагына айткан, төрт жүз эки драхма соодагерлер арасында кабыл алынган күмүш. Ошентип Эфрондун

талаасы турду, ал эки эселенген үңкүрдө болгон, ал Мамбренин алдында жайгашкан, талаа жана үңкүр, ал анда болгон, жана бардык дарак, ал талаада болгон, жана бардык нерсе, ал анын чектеринде айланасында болгон. Ибрахимге менчикке, Хеттин уулдарынын алдында жана шаарга кирген бардык адамдардын алдында. Мындан кийин Ыбрайым өзүнүн аялы Сарраны эки эселенген талаанын үңкүрүнө көмдү, ал Мамбренин каршысында, бул Канаан жериндеги Хеброн. Жана талаа жана анын ичиндеги үңкүр Ибрахимге көрүстөн катары ээлик кылынып бекитилди Хеттин уулдарынан.

24

Ибрагим улгайып, жашы өткөн эле, жана Теңир Ибрагимге бардык жагынан батасын берген.

Жана Ыбрайым өзүнүн үйүнүн улуу кулуна, анын бардыгын башкаруучуга айтты: Колуңду менин жамбашымдын астына кой. Мен сени асмандын Теңири жана жердин Теңири менен ант кылдырам, сен менин уулум Исаакка кананейлердин кыздарынан аял албайсың, алар менен мен алардын арасында жашайм. Бирок сен менин туулган жериме барып, менин уруумдан менин уулум Ысаакка аял аласың. Кул ага айтты: Эгер аял мен менен бирге бул жерге баргысы келбесе, сенин уулуңду сен чыккан ошол жерге кайтарып алып барамбы? Ыбрайым ага

айтты: Өзүңө көңүл бур, менин уулумду ал жерге кайтарба. Асмандын Теңири жана жердин Теңири, мени атамдын үйүнөн алган, мен туулган жерден алган, мага сүйлөгөн жана мага ант берген, Сага жана сенин урпагыңа бул жерди берем деп айткан Ал, Өз элчисин сенин алдыңа жөнөтөт, жана сен уулума ошондон аял аласың. Эгер аял сени менен бирге бул жерге баргысы келбесе, менин антымдан бошосуң, бирок уулумду ал жакка кайтарба. Жана кызматчы өзүнүн колун Ибрагимдин, өзүнүн кожоюнунун жамбашынын астына коюп, ага ушул сөз жөнүндө ант берди. Жана кул он төөнү өз кожоюнунун төөлөрүнөн алды жана өз кожоюнунун бардык жакшы нерселеринен өзү менен алып туруп Месопотамияга, Нахордун шаарына барды. Ал төөлөрдү шаардын сыртында, суу кудугунун жанында жаткырды кечке карай, суу алуучу аялдар чыгып келе турган убакта.

Жана ал айтты: Теңирим, менин кожоюнум Ыбрайымдын Кудайы, бүгүн менин алдымда ийгиликтүү кыл жана менин кожоюнум Ыбрайымга мээримдүү бол. Мана, мен суу булагынын жанында турам, ал эми шаарда жашагандардын кыздары суу тартып алуу үчүн чыгып келишет. Жана ал кыз болот, кимге мен айтам: Суу кубуңду ийилт, ошондо ичейин, жана ал мага айтат: Сен ич, жана төөлөрүңдү да суу берейин, алар ичип бүткүчө, ошону сен даярдадың кулуң Исаакка. Ошондо мен билем, сен кожоюм Ибрагим менен мээримдүү болгонуңду.

Жана ал өз оюнда сүйлөп бүтүрө электе эле, карачы, Ребекка чыгып келатты - ал Ибрахимдин агасы Нахордун аялы Мелханын уулу Бетуэлден туулган, ийиндеринде суу кумурасын кармаган. Ал кыз сырткы көрүнүшү боюнча абдан сулуу болчу, кыз болчу, эч бир эркек аны билген эмес, ал булакка түшүп, суу кумурасын толтуруп, кайра чыкты. Бирок кызматчы анын алдына чуркап барды жана айтты, Мага сенин идишиңден аз суу ичиргин. Ал эми айтты: Ичиңиз, мырза, жана шашылып, суу кубун колунун үстүнө түшүрдү жана аны ичирди, ал ичип бүткүчө. Жана ал айтты: Сенин төөлөрүңө да суу тартып берем, баары ичип бүткөнчө. Ал шашылып, суу кубун чөлмөккө бошотту, андан кийин кайрадан суу тартуу үчүн кудукка чуркап барды жана бардык төөлөргө суу тартып берди. Ал эми адам аны байкап турду жана Теңир анын жолун ийгиликтүү кылганбы же жокпу билүү үчүн үнсүз калды. Бардык түйөлөр ичип бүткөндөн кийин, адам бир драхма салмагындагы алтын сыргаларды жана анын колуна он алтын салмагындагы эки билезикти алды. Ал андан сурады жана айтты: Сен кимдин кызысың? Мага айт, атаңдын үйүндө бизге түнөп калууга орун барбы? Ал болсо ага айтты: Мен Батуэлдин кызымын, Мелханын кызы, кимди ал Нахорго туулдурду. Ал ага айтты: Биздин жанда саман да, тоют да көп, ошондой эле түнөөгө орун да бар. Жана адам ыраазы болуп, Теңирге таазим кылды. Ал айтты: Ыраазы болсун менин кожоюм Ибрахимдин Кудайы Теңир, ким өзүнүн адилеттигин жана чындыкты менин кожоюмдан таштаган эмес, мени да Теңир менин

кожоюмдун агасынын үйүнө жетелеген. Жана кыз кулу чуурчуп барып, өз энесинин үйүнө ушул сөздөр боюнча кабарлады. Ребекканын агасы болгон, анын аты Лабан эле, жана Лабан сыртта булактын жанындагы адамдын жанына чуркап барды. Жана ал эжесинин колундагы сыргаларды жана билезиктерди көргөндө жана эжеси Ребекканын адам мага ушинтип сүйлөдү деген сөздөрүн уккандан кийин, ал булактын жанында төөлөрдүн үстүндө турган адамдын жанына келди. Жана ага айтты: Кел, кир, Теңирдин бататалганы, эмне үчүн сыртта турасың? Мен үйдү жана түйөлөргө жерди даярдадым. Адам үйгө кирди жана төөлөрдү түшүрдү, жана төөлөргө саман менен тоют берди, жана анын буттарын жана аны менен бирге болгон эркектердин буттарын жуунуу үчүн суу берди. Ал алардын алдына нан коюп берди жана айтты: Жок, мен жебейм, менин сөздөрүмдү айтмайынча, деп айтты. Ошондо ал: Айт, - деди.

Жана ал айтты: Мен Ибрахимдин кулумун. Теңир менин теңиримди абдан батасын берди жана ал көтөрүлдү, жана ага койлорду, музоолорду, күмүштү, алтынды, кулдарды, күңдөрдү, төөлөрдү жана эшектерди берди. Жана Сарра, менин кожоюмдун аялы, менин кожоюма бир уул төрөдү анын карыганынан кийин, жана ага өзүндө болгон нерселердин баарын берди. Менин жараным мени ант берди, айтып: Менин уулума Кананайлардын кыздарынан аял албайсың, мен алардын жеринде жатчыл болуп жүргөн жерде. Бирок менин атамдын үйүнө барасың жана менин

уруума барасың жана ошондон менин уулума аял аласың. Мен кожоюнума айттым: Аял мени менен бирге барбай калбасын. Ал мага айтты: Теңир Кудай, Мен анын алдында жакшы болгом, Ал Өз Элчисин сенин менен жиберет, жана сенин жолуңду ийгиликтүү кылат, жана сен менин уулума менин ырууман менин атамдын үйүнөн аял аласың. Анда сен менин каргышымдан күнөөсүз болосуң, эгерде менин уруума келип, алар сага бербесе, анда сен менин антымдан күнөөсүз болосуң. Бүгүн булакка келип, мен айттым: Теңирим, менин кожоюмдун Ибрагимдин Кудайы, эгер Сен азыр мен баратканым жолумду ийгиликтүү кылсаң, карагын, мен суунун булагынын үстүндө турамын жана шаардын адамдарынын кыздары суу тартууга чыгышат, жана ким болсо ошол кызга мен айтам: Сенин кумурадан мага аз суу ичирчи Жана ал мага айтат: Сен да ич, жана сенин төөлөрүңө да суу тартып берейин, - бул ошол аял болот, кимди Теңир өзүнүн кулу Ысаакка даярдаган, жана ушул аркылуу мен билемин, анткени сен менин кожоюнум Ибрахимге мээрим көрсөттүң. Жана мен оюмда сүйлөп бүтүрүүдөн мурун эле, дароо Ребекка ийиндеринде суу кубун алып чыкты, жана булакка түштү, жана суу алды, мен ага айттым, мага ичир. Жана ал ашыгып, суу кумурасын өз колуна түшүрдү жана айтты: Сен ич, мен сенин төөлөрүңө да суу берем, жана ал ичти жана төөлөргө суу берди. Мен андан сурадым жана айттым: Кимдин кызысың, мага айт, ал болсо айтты: Мен Бетуэлдин кызымын, Нахордун уулунун, кимди Мелха ага төрөгөн, жана мен анын кулагына сырга тагып, колдоруна билезик

тагып койдум. Жана ырахат болуп, мен Теңирге табындым жана менин кожоюм Ибрахимдин Кудайын макташтым, ким мени чындык жолунда гүлдөттү, менин кожоюмдун агасынын кызын анын уулуна алуу үчүн. Эгер силер менин кожоюнума мээрим жана адилеттик көрсөтсөңөр, анда айтыңар. Эгер жок болсо, мага билдиргиле, ошондо мен оңго же солго кайтам.

Лабан жана Бетуел жооп берип айтышты: Бул иш Теңирден чыкты, биз сага жаман же жакшы деп каршы сүйлөй албайбыз. Мына, Ребекка сенин алдыңда турат, аны алып кет, ал сенин кожоюнунун уулунун аялы болсун, Теңир айткандай. Бирок Ыбрайымдын кулу алардын сөздөрүн уккандан кийин жерге таазим кылды теңирге. Жана кул күмүш жана алтын идиштерди жана кийимди чыгарып алып Ребеккага берди, жана анын агасына жана энесине белектерди берди. Жана алар жешти жана ичишти, ал өзү да, анын менен болгон эркектер да, жана алар уктушту. Эртең менен туруп, ал айтты: Мени жөнөтүңүз, мен өз кожоюнума кетейин. Анын агалары-иниси жана энеси айтты: Кыз биз менен он күндөй калсын, андан кийин кетет. Ал бирок аларга айтты: Мени кармап турбагыла, анткени Теңир менин жолумду ийгиликтүү кылды. Мени жөнөтүңүз, мен кожоюмга кетейин. Алар болсо айтышты: Кызматчыны чакырып, анын оозунан сурайлы. Алар Ребекканы чакырып, ага: Бул адам менен барасыңбы? - деп сурашты. Ал болсо: Барамын - деп жооп берди. Жана алар өздөрүнүн эжеси Ребекканы, анын мүлктөрүн, Ибрахимдин

кулун жана анын менен болгондорду жиберишти. Алар Ребекканы батасын беришти жана ага айтышты: Биздин эжебиз сен эсең, он миңдеген миңдерге айлан, жана сенин урпактарың душмандардын шаарларын мүрөскөр алсын. Ребекка жана анын кызматчылары туруп, түйөлөргө миништи жана адам менен жүрүштү, жана кызматкер Ребекканы алып кетти.

Исаак чөлдөн көрүнүш кудугу боюнча өтүп жатты, ал өзү түштүккө карай жерде жашады. Исаак кечке карай сүйлөшүү үчүн кырга чыкты жана көздөрүн көтөрүп, келе жаткан төөлөрдү көрдү. Жана Ребекка көзүн көтөрүп, Ысаакты көрдү жана төөдөн секирип түштү. Жана кулга айтты: Ким ошол адам, талаада биздин жолугушууга жүрүп жаткан? Бирок кул айтты: Бул менин кожоюнум. Ал болсо жамгыр кийимди алып кийинди. Жана кул Ысаакка ал жасаган бардык сөздөрдү айтып берди. Исаак энесинин үйүнө кирди жана Ребекканы алды, ал анын аялы болду жана аны сүйдү, жана Исаак өз энеси Сарра жөнүндө жубатылды.

25

Кошулуп, Ыбрайым Кетура деген аялды алды. Ал ага Зомбранды, Иезанды, Мадалды, Мадиамды, Иесбокту жана Соиени төрөдү. Иезан Сабаны жана Деданды төрөдү, ал эми Дедандын уулдары Ассуриейм, Латусиейм жана Лаомейм

болгон. Мадиамдын уулдары: Гефар, Афеир, Энох, Абеида жана Элдага – булардын баары Кеттуранын уулдары болушкан. Ыбрайым өзүнүн бардык мүлкүн өзүнүн уулу Ысаакка берди. Ыбрайым өзүнүн кенизалардын уулдарына белектерди берди жана аларды өзү дагы эле тирүү кезинде өз уулу Ысаактан чыгышка, чыгыш жерине жөнөттү. Бул болсо Ыбрайымдын жашоо күндөрүнүн жылдары, ал канча жашаган болсо – жүз жетимиш беш жыл. Жана Ыбрайым жакшы карылыкта, карыя болуп, күндөрү толуп начарлап өлдү жана өзүнүн элине кошулду. Жана аны Исаак менен Исмаил, анын уулдары, кош үңкүргө көмүштүрдү, Ефрондун талаасына, Саардын уулунун, Хеттиктин, ким Мамренин каршысында турат. Ыбрайым Хеттин уулдарынан сатып алган талааны жана үңкүрдү, ошол жерде Ыбрайымды жана анын аялы Сараны көмдү. Ыбырайым өлгөндөн кийин Кудай анын уулу Ысакка батасын берди, жана Ысак көрүү кудугунун жанында жашады. Бул болсо Ыбырайымдын уулу Ысмайылдын тукумдары, аны Сарранын кызматчысы мысырлуу Ажар Ыбырайымга төрөгөн. Бул Ысмаилдин уулдарынын аттары, алардын муундарынын аттары боюнча: Ысмаилдин тунгуч уулу Набайот, Кедар, Набдеел жана Массам, жана Масма, жана Дума, жана Масса, жана Ходдан, жана Тайман, жана Иетур, жана Нафес, жана Кедма. Булар Ысмайылдын уулдары, жана булар алардын аттары өз чатырларында жана өз конуштарында, он эки башчы өз элдери боюнча. Бул Ысмайылдын өмүрүнүн жылдары, жүз отуз жети жыл, жана ал начарлап өлдү, жана өз уруусуна кошулду. Ал

Эвилаттан Сурга чейин жашады, ал Мисирдин алдында, Ассириялыктарга бара турган жерде, өзүнүн бардык туугандарынын алдында жашады.

Жана бул Ыбырайымдын уулу Исаактын муундары, Ыбырайым Исаакты төрөдү. Ысак кырк жашында болгон, качан ал Ребекканы, Месопотамиядагы Сириядан келген сириялык Бетуэлдин кызын, сириялык Лабандын эжесин, өзүнө аял кылып алган. Ысаак өзүнүн аялы Ребекка үчүн Теңирге жалбарды, анткени ал кысыр эле. Кудай анын жалбарынын угуп, анын аялы Ребекка кош бойлуу болду. Балдар анын ичинде секиришти, ал айтты: Эгер мага ушинтип болууга жакын болсо, эмне үчүн мага бул? Ал Теңирден сурап билүү үчүн барды. Теңир ага мындай деди: Сенин курсагыңда эки улут бар, жана сенин курсагыңдан эки эл бөлүнөт, жана бир эл экинчи элден күчтүү болот, жана улуусу кичинесине кулдук кылат. Анын төрөө күндөрү толду, жана анын курсагында эгиздер бар болду. Биринчи туулган кызыл, бүтүндөй тери сыяктуу түктүү болуп чыкты, ага Ысав деп ат коюлду. Андан кийин анын агасы чыкты, анын колу Эсавдын өкчөсүн кармап турган эле, жана анын аталышын Жакып деп коюшту. Ребекка аларды төрөгөндө Ысак алтымыш жашта болгон. Жигиттер өстү, жана Ысау аңчылык кылууну билген айылдык адам болду, Жакып болсо үйдө турган жөнөкөй адам болду. Исаак Ысауну сүйдү, анткени анын аңчылыгы ага тамак болгон, бирок Ребекка Жакыпты сүйдү.

Жакыб көжө бышырды, ал эми Исав талаадан чарчап келди. Жана Эсау Жакыпка айтты: Мени ушул кызыл кайнатылган тамактан тамактандыр, анткени мен алсызданып жатам. Ушул себептен анын аты Эдом деп аталды. Жакып Эсавга айтты: Бүгүн тунук укугуңду мага сат. Эсау айтты: Карачы, мен өлүүгө барам, анда эмне керек мага бул тушкан укук? Жакып ага: Бүгүн мага ант бер деди жана ал ага ант берди. Ошентип Исав өзүнүн туулгандык укугун Жакыпка сатты. Жакып Эсавга нан жана мерчимек кайнатмасын берди, ал жеп-ичип, туруп кетти, ошентип Эсав тунук укугун менсинбеди.

26

Жер бетинде ачарчылык болду, Ибрахимдин убагында болгон мурунку ачарчылыктан башка, ошондо Исаак Филистимдиктердин падышасы Абимелехтин жанына Герарга барды. Теңир ага көрүндү жана айтты: Египетке түшпө, мен сага айткан жерде тургун. Ушул жерде жашагын, мен сени менен болом жана сени батасын берем, анткени сага жана сенин уругуңа бул бардык жерди берем жана мен Ибрахим атаңа берген антымды орнотом. Мен сенин уругуңду асмандын жылдыздарындай көбөйтөм жана сенин уругуңа бул бүт жерди берем, жана жердин бардык элдери сенин уругуң аркылуу батасын алышат. Сенин атаң Ибрагим менин үнүмө баш ийгендиктен, жана менин буйруктарымды, менин өскөрмөлөрүмдү, менин

жарлыктарымды жана менин мыйзамдарымды сактагандыктан. Исаак Герарада турду. Бирок ошол жердин эркектери анын аялы Ребекка жөнүндө сурашты, жана ал айтты, Менин эжем, анткени ал Менин аялым деп айтууга коркту, ошол жердин эркектери Ребекка үчүн аны өлтүрүп салышы мүмкүн деп, анткени ал көрүнүшү боюнча сулуу болгон. Ал жерде узак убакыт болду, жана Герардын падышасы Абимелех терезеден ийилип карап, Исаактын өз аялы Ребекка менен ойногонун көрдү. Абимелех Ысаакты чакырып, ага: Анда бул чынында сенин аялың болот турган. Эмне үчүн менин эжем деп айттың? - деди. Ысаак ага: Мен анын үчүн өлүп калбайынчы деп ойлогом - деп жооп берди. Абимелех ага: Эмне үчүн бизге мындай кылдың? Менин тукумумдан кимдир бирөө сенин аялың менен жатып кетиши мүмкүн эле, ошондо сен бизге билбестикти алып келмексиң, - деди. Абимелех өзүнүн бүт элине буйруп, мындай деди: Бул адамга же анын аялына тийген ар бир киши өлүм жазасына татыктуу болот. Ысак ошол жерде чачты жана ошол жылы жүз эселеп арпа тапты, Теңир ага батасын берди. Ал адам көтөрүлдү жана алдыга басып, улуураак болуп, абдан улуу болгонго чейин өстү. Ага койлордун малы, өгүздөрдүн малы жана көп айыл чарбасы болду. Филистимдиктер аны көрө көрүштү. Жана бардык кудуктарды, кайсыларды атасынын кызматчылары атасынын убагында казышкан, Филистимдиктер тосушкан жана аларды топурак менен толтурушкан. Абимелех Исаакка: Биздин жаныбыздан кет, анткени сен биздин караганда өтө күчтүү болуп калдың деди. Жана Исаак

андан кетип, Герардын өрөөнүндө түшүп, ал жерде турду.

Жана дагы Исаак суу кудуктарын казды, кайсыларды анын атасы Ибрахимдин кызматчылары казышкан, жана аларды Филистимдиктер анын атасы Ибрахим өлгөндөн кийин бөгөттөштү, жана аларга анын атасы атаган аттарга ылайык аттарды атады. Жана Исаактын кулдары Герар өрөөнүндө казышты жана ал жерде жандуу суу кудугун табышты. Жана Герардын көчмөндөрү Ысаактын көчмөндөрү менен согушушту, суу алардыкы деп ырастап, жана алар кудуктун атын Адилетсиздик деп коюшту, анткени алар ага адилетсиздик кылышты. Ошол жерден кеткенден кийин башка кудук казды, бирок алар ошол жөнүндө да талашышты, жана анын атын Душмандык деп атады. Ошондон кеткенден кийин башка кудук казды, жана анын үчүн согушушпады, жана анын атын Кенен жер деп атады, айтып: Анткени азыр Теңир бизге кенен жер берди жана бизди жер бетинде көбөйттү.

Ал ошондон Ант кудугуна барды. Ошол түнү ага Теңир көрүндү жана айтты: Мен сенин атаң Ыбрайымдын Кудайымын, коркпо, анткени мен сени менен болом, жана сени батасын берем, жана сенин уруугуңду сенин атаң Ыбрайым аркылуу көбөйтөм. Жана ал ошол курмандыкты курду, жана Теңирдин атын чакырды, жана өзүнүн чатырын тикти. Ысаактын кызматчылары болсо Герар өрөөнүндө кудук казышты. Абимелех ага Герардан барды, анын кеңешчиси Охозат жана анын аскер башчысы Фихол

менен. Ысак аларга айтты: Эмне үчүн менин жаныма келдиңер? Силер мени жек көрдүңөр жана өзүңөрдөн кууп жибердиңер. Алар айтышты: Биз көрдүк, Теңир сенин менен экенин, жана биз айттык: биздин менен сенин ортоңдо келишим болсун, жана биз сенин менен келишим түзөбүз. Биз менен жамандык кылба, анткени биз сени жек көргөн эмеспиз, жана биз сага жакшы мамиле кылдык, жана сени тынчтык менен жөнөттүк, жана азыр сен Теңирдин батасындасың. Ал аларга той жасады, алар жешти жана ичишти. Эртең менен туруп, ар бири өз кошунасына ант берди, жана Исаак аларды жөнөттү, жана алар андан тынчтык менен кетишти. Ошол күнү болду, жана Исаактын кызматчылары келип, ага казган кудугу жөнүндө билдиришти жана айтышты: Биз суу таппадык. Жана ал аны Ант деп атады, ушул себептен ал ошол шаарды Анттын Кудугу деп атады, бүгүнкү күнгө чейин.

Эсау кырк жашка чыкканда, ал хеттик Беорхтун кызы Жудитти жана хеттик Элондун кызы Басематты аялдыкка алды. Алар Исаак менен Ребекка үчүн кайгы болушту.

27

Ысаак карыгандан кийин анын көздөрү күңгүрттөп, көрбөй калды жана ал өзүнүн улуу уулу Эсауну чакырып, ага Уулум деди, ал болсо Мына мен деди. Жана ал айтты: Карагын, мен карыдым жана менин өлүм күнүмдү билбейм. Эми

ошондуктан өзүңдүн жабдууңду ал, колчанды жана жаа-садагыңды, жана талаага чык, жана мага аң аңда. Мен сүйгөндөй тамактарды мага даярдап бер жана алып кел, ошондо мен жеп, жаным сени батасын берет, мен өлүүдөн мурун. Ребекка Ысаактын өз уулу Эсауга сүйлөгөнүн уккулады, Эсау болсо атасына аң аңдап келүү үчүн талаага кетти. Ребекка бирок өзүнүн кичине уулу Жакыпка айтты: Көр, мен сенин атаңдын сенин агаң Эсавга сүйлөгөнүн уктум, ал мындай деп айткан, Мага аң алып кел жана мага даамдуу тамактарды жаса, ошондо мен жеп, Теңирдин алдында сага батамды берейин, өлүүмдөн мурда. Эми ошондуктан, менин уулум, мени угуп ал, мен сага буйруганымдай. Кой арасына барып, мага ошондон эки жумшак жана жакшы эчки баласын ал, мен аларды атаң сүйгөндөй тамактарга жасайм. Жана сен атаңа алып кирип берсең, ал жейт, ошондо атаң өлүүдөн мурун сага батасын берсин. Жакып өзүнүн энеси Ребеккага айтты: Менин агам Ысав түктүү адам, ал эми мен жылмакай адаммын. Эгер атам мени колу менен тийип көрсө, анын алдында менсинбеген адамдай болуп калам жана өзүмө каргыш алып келем, бата эмес. Энеси ага: Сенин каргышың менин үстүмө болсун, балам, сен жөн гана менин үнүмдү угуп, барып мага алып кел деди. Барып, алып, апасына алып келди жана анын апасы атасы сүйгөн тамактарды жасады.

Ребекка өзүнүн улуу уулу Эсавдын үйдө сакталган жакшы кийимин алып, аны кичүү уулу Жакыпка кийгизди. Жана эчкилердин терилерин анын колдоруна жана моюнунун

жылаңач жерлерине ороп коюп салды. Жана ал тамак-ашты жана нандарды, аларды ал жасаган, өз уулу Жакыптын колуна берди. Жана ал өз атасына алып келди, айтты болсо: Атам, ал болсо айтты: Мына мен, ким сен, балам? Жана Жакып атасына айтты: Мен Ысавмын, сенин биринчи туулган уулуң. Мага айткандай кылдым. Тур, отур жана менин аңчылыгымдан же, ошондо сенин жаның мени батасын берсин. Ысак өз уулуна айтты: Бул эмне, балам, мынчалык тез кантип таптың? Ал айтты: Сенин Теңириң Кудай менин алдыма берди. Исаак Жакыпка айтты: Мага жакындагын, балам, сени сезинип көрөйүн, сен менин уулум Эсавбы же жокпу. Жакып атасы Ысакка жакындады, ал аны сылап көрдү жана айтты: Үн болсо Жакыптын үнү, бирок колдор Эсавдын колдору. Жана аны таанган жок, анткени анын колдору агасы Исавдын колдорудай түктүү болушту, жана ага батасын берди. Жана ал айтты: Сен менин уулум Эсавбысың? Ал болсо айтты: Мен. Жана ал айтты: Алып кел мага, жана мен жейм сенин аңчылыгыңдан, балам, ошондо менин жаным сага батасын берсин. Жана ал ага алып келди, жана ал жеди, жана ал ага шарапты алып келди, жана ал ичти. Жана Исаак, анын атасы, ага айтты: Мага жакындагын жана мени өбүгүн, балам. Жана ал жакындап, аны өптү жана анын кийимдеринин жытын жыттады, жана ага батасын берип айтты: Карагын, менин уулумдун жыты Теңир батасын берген толук талаанын жытындай. Жана Кудай сага берсин асмандын шүүдүрүмүнөн жана жердин байлыгынан жана дан менен шараптын көптүгүн. Жана улуттар сага кызмат

кылсын, жана башкаруучулар сага таазым кылсын, жана карындашыңдын кожоюну бол, жана атаңдын уулдары сага таазым кылышат. Сени каргаган каргалган, ал эми сени батасын берген батасын алган.

Ысак уулу Жакыпка батасын берүүнү токтоткондон кийин, Жакып атасы Ысактын алдынан чыгып кеткенде, агасы Эсау аңдан келди. Жана ал өзү тамак-аш жасады жана өз атасына алып келди, жана атасына айтты: Менин атам турсун жана өз уулунун аңчылыгынан жесин, ошондо сенин жаныңмага батасын берсин. Жана Исаак, анын атасы, ага айтты: Сен кимсиң? Ал болсо айтты: Мен сенин биринчи туулган уулуң Эсавмын. Исаак абдан катуу таң калып, айтты: Ким анда мага аң уулап келип, алып келген, мен сен келгенге чейин баарынан жеген? Мен ага батамды бердим, ал батасын алган болот. Бирок Эсав өз атасы Исаактын сөздөрүн укканда, абдан чоң жана ачуу үн менен кыйкырып, айтты: Ата, мени да батасын бер! Ал ага айтты: Сенин агаң алдамчылык менен келип, сенин батаңды алып кетти. Жана ал айтты: Туура аталды анын аты Жакып, анткени ал мени экинчи жолу алдады, мына бул. Туунуу укугумду алды, жана азыр батамды алды. Жана Эсав өз атасына айтты: Мага батаны калтырган жоксуңбу, атам? Ысак Эсавга жооп берип айтты: Эгер мен аны сенин кожоюнуң кылдым, жана анын бардык карындаштарын анын кулдары кылдым, аны буудай жана шарап менен колдодум, анда сага эмне кылайын, балам? Эсау өз атасына айтты: Сенде бир гана батасы жокпу, ата? Мени да бата бер,

ата! Исаак терең козголгондон кийин Эсау үн салып ыйлады. Анын атасы Ысаак ага жооп берип айтты: Карагын, жердин байлыгынан сенин жашооң болот, жана асмандын жогорудан түшкөн шүүдүрүмүнөн. Жана сен өз кылычың менен жашайсың, жана өз бир тууганыңа кызмат кыласың, бирок качан сен анын боюнтуругун өз мойнуңдан бузуп алып салсаң, ошондо болот.

Жана Ысав Жакыпка ачуусун көтөрдү ал батанын тууралуу, кайсы батаны анын атасы ага берген эле, бирок Ысав өз оюнда айтты: Менин атамдын аза тутуу күндөрү жакындасын, ошондо мен бир тууганым Жакыпты өлтүрөйүн. Ребеккага анын улуу уулу Исавдын сөздөрү билдирилди, ал адам жөнөтүп, кичүү уулу Жакыпты чакырды жана ага айтты: Карагын, сенин бир тууган Исав сени өлтүрмөкчү болуп коркутат. Эми ошондуктан, балам, менин үнүмдү угуп ал жана туруп, Месопотамияга, менин агам Лабандын жанына, Харанга качып кет. Анын жанында бир нече күн жаша, анын ачуусу басылганга чейин. Жана агаңдын ачуусу сенден кетсин, ал сен ага кылган нерселерди унутсун, анан адам жиберип сени ошондон чакыртам, эч качан экөөңөрдөн тең бир күндө балдарымдан ажырабайын. Ребекка Исаакка айтты: Хеттин уулдарынын кыздары үчүн менин жашоомдон чарчадым. Эгер Жакып ушул жердин кыздарынан аял алса, анда мага жашоонун эмне кереги?

28

Ысаак Жакыпты чакырып алып, ага батасын берди жана буйруду: Ханаандыктардын кыздарынан аял албайсың. Туруп, Месопотамияга качып кет, энеңдин атасы Бетуэлдин үйүнө, жана ошондон өзүңө аял ал энеңдин агасы Лабандын кыздарынан. Менин Кудайым сени батасын берип, сени өсүрүп, көбөйтүп, сен улуттардын жыйындарына айлансын. Жана Ал сага берсин менин атам Ибрахимдин батасын, сага жана сенден кийин сенин уругуңа, мүлк кылып алуу үчүн сенин жүрүп-турган жериңди, аны Кудай Ибрахимге берген. Жана Исаак Жакыпты жөнөттү, жана ал Месопотамияга кетти, Лабанга, Сириялык Бетуэлдин уулуна, Жакып менен Эсавдын энеси Ребекканын агасына.

Эсау көрдү, Исаак Жакыпка батасын бергенин жана аны Сирия Месопотамиясына жөнөткөнүн, ошондон өзүнө аял алуу үчүн, ага батасын берүүдө жана ага буйруп айткандыгын: Канаандыктардын кыздарынан аял албайсың. Жакып атасынын жана энесинин сөзүн уккан жана Сирия Месопотамиясына барган. Эсав да Канаандын кыздары атасы Исаактын алдында жаман экенин көрүп, Эсау Ысмайылга барды жана Ыбырайымдын уулу Ысмайылдын кызы, Набеоттун эжеси Маелетти өзүнүн аялдарына кошумча аял кылып алды.

Жакып ант колодецунан чыгып, Харанга барды. Ал бир жерге келип токтоду жана ошол жерде уктады, анткени күн батып калган эле. Ал ошол жердин таштарынан бирөөн алып, башынын астына коюп, ошол жерде уктады. Ал түш көрдү, жана карагын, жерге орнотулган тепкич турду, анын башы асманга жетип жатты, жана Кудайдын элчилери ал боюнча өйдө чыгып, ылдый түшүп жатышты. Бирок Теңир анын үстүндө туруп, айтты: Мен сенин атаң Ыбрайымдын Кудайымын жана Ысаактын Кудайымын, коркпо. Сен уктап жаткан жерди сага жана сенин уругуңа берем. Сенин уругуң жердин кумдайындай болот, жана ал деңизге, Түштүккө, Түндүккө жана чыгышка жайылат, жана жердин бардык уруулары сенде жана сенин уругуңда бата алат. Жана карачы, мен сенин менен болом, сени бардык жолдо коргойм, кайда барсаң да, жана сени ушул жерге кайтарам, анткени сени таштабайм, сага айткандарымдын баарын аткарганга чейин. Жакып уйкусунан ойгонуп, Теңир ушул жерде экен, мен муну билген эмесмин деди. Ал коркуп, мындай деди: Бул жер канчалык коркунучтуу! Бул Кудайдын үйүнөн башка эч нерсе эмес, бул асмандын дарбазасы. Жана Жакып эртең менен турду жана ал ошол жерде башынын астына коюп койгон ташты алды жана аны мамыча кылып тургузду жана анын үстүнө май куйду. Ал ошол жердин атын Кудайдын үйү деп атады, ал эми шаардын мурунку аты Улумлуз болгон. Жана Жакып антка антты, айтып: Эгер Теңир Кудай мен менен болсо жана мени ушул жолдо, кайсы менен мен барам, коргосо жана мага жешке нан берсе жана кийүүгө кийим берсе, Эгер Ал

мени аман-эсен менен атамдын үйүнө кайтарса, анда Теңир мага Кудай болот. Жана бул таш, мен баган кылып тургузган, мага Кудайдын үйү болот, жана эгер сен мага бергендериңдин баарынан ондукту төлөймүн сага.

29

Жакып буттарын көтөрүп, чыгыш жерине жүрдү, сириялык Бетуэлдин уулу Лабанга карай, Жакыптын жана Исавдын энеси Ребекканын агасына. Ал көрдү, карачы, талаада кудук бар экен, ошол жерде үч үйүр кой анын жанында эс алып жатышкан, анткени ошол кудуктан үйүрлөргө суу берип турушчу, ал эми кудуктун оозунун үстүндө чоң таш жаткан. Ал жерде бардык малдын үйүрлөрү чогулушчу, алар кудуктун оозунан ташты эңкейтишчү, койлорду сугарышчу жана ташты кудуктун оозуна анын ордуна кайра коюшчу. Жакып аларга: Бир тууган, силер кайдансыңар? - деп сурады. Алар: Биз Харрандан келдик - деп жооп беришти. Ал аларга айтты: Силер Нахордун уулу Лабанды билесиңерби? Алар айтты: Билебиз. Ал аларга: Ден соолугу жакшыбы? - деп сурады. Алар: Жакшы, ал ден соо. Карагыла, анын кызы Рахил койлору менен келе жатат - деп жооп беришти. Жакып айтты: Дагы эле күн көп турат, малды чогултуунун убагы али жете элек. Койлорду сугарып, кетип барып жайыңар. Алар бирок айтышты: Жок, биз мүмкүн эмеспиз, бардык падачылар чогулганга чейин, жана алар кудуктун оозунан ташты тебелешет, анан биз

койлорго суу берөбүз. Ал дагы эле аларга сүйлөп жатканда, карачы, Лабандын кызы Рахил атасынын койлору менен келе баштады, анткени ал өз атасынын койлорун багып жүрдү. Жакып өз энесинин агасы Лабандын кызы Рахылды жана өз энесинин агасы Лабандын койлорун көргөндө, Жакып жакындап барып, кудуктун оозундагы ташты төңкөрүп, өз энесинин агасы Лабандын койлорун суу берди. Жана Жакып Рахилди өптү жана үнүн көтөрүп ыйлады. Ал Рахилге анын атасынын тууганы экенин жана Ребекканын уулу экенин билдирди, ал болсо чуркап барып, ушул сөздөрдү атасына айтып берди. Лабан өзүнүн эжесинин уулу Жакыптын атын укканда, аны тосуп алуу үчүн чуркап барды, аны кучактап өптү, аны өз үйүнө киргизди жана Лабанга бул сөздөрдүн баарын айтып берди. Лабан ага: Сен менин сөөгүмдөн жана этимденсиң деди, жана ал анын жанында бир ай болду.

Лабан Жакыпка айтты: Анткени сен менин бир тууганымсың, сен мага акысыз кызмат кылбайсың. Мага айт, сенин сыйлыгың эмне? Лабандын эки кызы болгон, улуусунун аты Лея, кичүүсүнүн аты Рахыл. Лейанын көздөрү алсыз болгон, ал эми Рахил формасы боюнча сулуу жана көрүнүшү боюнча өтө сулуу эле. Жакып Рахилди сүйдү жана айтты: Сенин кичүү кызың Рахил үчүн сага жети жыл кызмат кылам. Лабан ага айтты: Аны сага берүү жакшыраак, башка адамга берүүдөн көрө. Мени менен жаша. Жакып Рахил үчүн жети жыл кызмат кылды, жана алар анын алдында аз күндөрдөй болду, анткени ал аны

сүйчү. Жакып Лабанга айтты: Менин аялымды берчи, анткени күндөр толду, ошондуктан мен ага кирейин. Лабан жердин бардык эркектерин чогултуп, той жасады. Жана кеч болду, жана ал өзүнүн кызы Леяны алып, Жакыпка киргизди, жана Жакып ага кирди. Лабан өз кызы Леяга өз кыз кулу Зелфаны берди, ага кыз кул катары. Эртең менен болду, жана карачы, Лея экен. Жакып Лабанга айтты: Бул эмне кылдың мага? Мен Рахил үчүн эмеспи сенде кызмат кылдым? Эмне үчүн мени алдадың? Лабан жооп берди: Биздин жерибизде кичүүнү улуудан мурун берүү ушундай эмес. Ошондуктан ушунун жети күнүн аяктагын, жана сага ушуну да берем иштин ордуна, кайсы менин жанымда иштейсиң дагы жети башка жыл. Жакып ушундай кылды жана ушунун жети күнүн толтурду, ошондо Лабан ага өзүнүн кызы Рахилди аял кылып берди. Лабан өз кызына Балла деген кызматчысын кызматчы кылып берди. Жана ал Рахилге кирди, бирок Рахилди Лиядан көбүрөөк сүйдү, жана ага дагы жети жыл кызмат кылды.

Теңир Кудай Леянын жек көрүлгөнүн көрүп, анын курсагын ачты, ал эми Рахил туубас болду. Лея боюнда алып, Жакыпка уул төрөдү, анын атын Рубен деп коюп, Теңир менин басынткылыгымды көрдү жана мага уул берди, эми ошондуктан эрим мени сүйөт деди. Ал дагы кош бойлуу болду жана Жакыпка экинчи уул төрөдү, жана айтты: Теңир мени жек көрүшөрүн угуп, мага буну да берди, жана анын атын Шимон деп коюду. Жана ал дагы боюнда алды, жана уул төрөдү, жана айтты: Эми убакта эрим менден

болот, анткени мен ага үч уул төрөдүм, ушул үчүн анын атын Леви деп коюшту. Ал дагы боюнда алып, уул төрөдү жана айтты: Азыр дагы мен Теңирге ыраазычылык билдирем, ошондуктан анын атын Иуда деп коюду. Андан кийин ал төрөөнү токтотту.

30

Рахил Жакыпка бала төрбөгөнүн көргөндөн кийин, Рахил өз эжесине күнөөлөнгөн жана Жакыпка айткан: Мага балдарды бер, болбосо мен өлөм. Ачууланып, Жакып Рахилге айтты: Мен Кудайдын ордунда эмесмин, сени курсактын жемишинен ажыраткан. Рахил Жакыпка мындай деди: Карагын, менин кызматчым Билла бар, анын жанына кир, ал менин тизелеримдин үстүндө төрөйт, ошондо мен да андан улам балалуу болом. Ал өзүнүн кызматчы кызы Балланды ага аял кылып берди, жана Жакып ага кирди. Рахилдин кызматчысы Баллаа боюнда алып, Жакыбга уул төрөдү. Рахил айтты: Кудай мени соттоду, менин үнүмдү угуп алды жана мага уул берди, ошондуктан анын атын Дан деп коюлду. Рахилдин кыз кулу Баллаа дагы боюнда алып, Жакыпка экинчи уул төрөдү. Рахил: Кудай мени колдоду, эжем менен күрөштүм жана жеңдим деп айтты жана анын атын Нефтали коюду. Лея тууну токтогонун көрүп, өзүнүн кызматчы кызы Зелфанды алып, аны Жакыпка аял кылып берди, жана ал ага кирди. Жана Леянын кыз кызматчысы Зелфа боюна алды жана

Жакыпка уул төрөдү. Лея Бактылуу! деп айтты жана анын атын Гад коюду. Жана Леянын кыз кулу Зелфа дагы эле боюнда алып, Жакыпка экинчи уул төрөдү. Жана Лея айтты: Бактылуу мен, анткени аялдар мени бактылуу деп атайт, жана анын атын Ашер деп коюду. Рубен буудай орулушу күндөрүндө талаага барып, мандрагора алмаларын тапты жана аларды энеси Леяга алып келди. Рахил өз эжеси Леяга: Уулуңдун мандрагораларынан мага бер деди. Лея айтты: Менин эримди алганың сага жетишсизби? Менин уулумдун мандрагораларын да аласыңбы? Рахиль айтты: Жок, сенин уулуңдун мандрагораларынын ордуна бүгүн түнү ал сени менен уктасын. Жакып кечинде талаадан кирди, жана Лея аны тосуп алуу үчүн чыкты, жана айтты: Бүгүн мага кирерсиң, анткени мен сени уулумдун мандрагораларынын ордуна жалдадым, жана ал ошол түнү анын менен уктады. Кудай Лиянын тилегин угуп алды жана ал боюна бүткөндөн кийин Жакыпка бешинчи уулун төрөдү. Лея айтты: Кудай мага сыйлыкты берди, анткени мен кызматчы кызымды эримге бердим, жана анын атын Иссахар деп атады, ал сыйлык дегенди билдирет. Лея дагы эле боюнда алып, Жакыпка алтынчы уулун төрөдү. Жана Лея айтты: Кудай мага жакшы белек берди азыркы убакта, эрим мени тандайт, анткени мен ага алты уул төрөгөм, жана анын атын Забулон деп коюшту. Андан кийин ал кыз төрөдү жана анын атын Дина деп коюшту. Кудай Рахилди эсине алды жана аны угуп алды, ошондо анын курсагын ачты. Жана боюнда алып, Жакыпка уул төрөдү, ал эми Рахил:

Кудайым менин уятымды алып салды деди. Ал анын атын Жусуп деп коюп, Кудай мага дагы бир уул берсин деди.

Рахил Жусупту төрөгөндө, Жакып Лабанга: Мени жибер, өз жеримге жана өз жерүмө кетейин деди. Менин аялдарымды жана балдарымды кайтар бер, алар үчүн мен сага кызмат кылдым, ошондо мен кетейин, анткени сен менин сага кылган кулчулугумду билесиң. Лабан ага айтты: Эгер мен сенин алдыңда ырайымдуулук тапсам, мен түш көрдүм, анткени Кудай сенин келүүң үчүн мага батасын берди. Сенин акы ыңды мага айт, мен аны берем. Жакып айтты: Сен билесиң, мен сага кандай кызмат кылганымды жана сенин малың менин жанымда канча болгонун. Кичинекей болчу канча сага менден мурун, жана көбөйдү көптүккө, жана Теңир Кудай сени батасын берди менин аягым менен, эми ошондуктан качан мен да өзүмө үй-бүлө курам? Лабан ага: Сага эмне берейин? - деди. Жакып ага: Эгер мага бул сөздү аткарсаң, сен мага эч нерсе бербейсиң, мен кайра сенин коюңду багам жана сактайм - деди. Бүгүн сенин бардык койлоруң өтсүн, жана ошондон козулардын ичиндеги ар бир караңгы койду, жана эчкилердин ичиндеги ар бир тартылган жана тамчыланган койду бөлүп ал, бул мага сыйакы болот. Менин акыйкаттыгым эртеңки күнү мага жооп берет, анткени менин сыйакым сенин алдыңда турат: эчкилердин арасында алардуу жана ак тилдүү эмес болгон бардыгы, жана козулардын арасында кара эмес болгон бардыгы менден уурдалган деп эсептелет. Лабан ага: Сенин сөзүң

боюнча болсун, - деди. Ошол күнү ал тамгалуу жана ак тамгалуу эркек эчкилерди, бардык тамгалуу жана ак тамгалуу эчкилерди, козулардын арасындагы бардык кара түстүүлөрдү жана алардын арасындагы бардык актарды бөлүп, өз уулдарынын колуна берди. Жана ал үч күндүк жолду алыстатты, жана алардын ортосунда жана Жакыптын ортосунда, ал эми Жакып Лабандын калган койлорун багып жүрдү. Жакып өзү үчүн жашыл стиракс, жаңгак жана чынар таякчаларын алды, жана Жакып аларды ак союулар менен сойду, жана жашылды казып алып, таякчалардын үстүндө ал сойгон ак түс ала-була болуп көрүндү. Жана ал тазалаган таякчаларды суу ичирүүчү науалардын ичине коюп койду, ошондуктан кой суу ичүүгө келгенде, таякчалардын алдында суу ичкенден кийин, кой таякчаларга карап боюнда болсун. Жана кой таякка кош болуп жатып, кой таза ак, ала-була жана боз тамгалуу төрөдү. Козуларды болсо Жакып бөлүп койду жана коюлардын алдына ак тилдүү кочкорду, ошондой эле козулардагы ар түрдүү түстөгүлөрдүн баарын коюп койду, жана өзү үчүн үйүрлөрдү өзүнчө бөлүп алды, аларды Лабандын коюларына аралаштырган жок. Бирок ошол убакытта койлор кош боюнда болуп жатканда, Жакып таякчаларды койлордун алдына ашканаларга коюп берди, алар таякчаларга ылайык кош боюнда алышы үчүн. Качан кой төрөгөндө, ал таякчаларды коюшчу эмес, ошондо белгисиздери Лабанга таандык болуп калды, ал эми белгилүүлөрү Жакыпка таандык болду. Адам өтө-өтө бай болду, жана ага көп мал, уйлар, кулдар, күң кыздар, төөлөр

жана эшектер болду.

31

Жакып Лабандын уулдарынын сөздөрүн укту, алар: Жакып биздин атабыздын баарын алды, жана биздин атабыздын нерселеринен бул бүт даңкты жасады деп айтышты. Жакып Лабандын жүзүн көрдү, жана карачы, ал ага мурункудай эмес болду, кечээ жана үчүнчү күндөгүдөй эмес. Теңир Жакыпка айтты: Атаңдын жерине жана өз урууңа кайт, мен сени менен болом. Жакып адам жөнөтүп, Леяны жана Рахилди үйүрлөр турган түздүккө чакырды. Жана ал аларга айтты: Мен сиздердин атаңардын жүзүн көрүп жатам, анткени ал мага карата мурдагыдай эмес, кечээ жана үчүнчү күндөгүдөй эмес, бирок менин атамдын Кудайы мен менен болду. Жана силер муну билесиңер, анткени мен бардык күчүм менен силердин атаңарга кызмат кылдым. Бирок силердин атаңар мени алдады жана он амнондун сыйлыгымды өзгөрттү, бирок Кудай ага мага зыян келтирүүгө уруксат берген жок. Эгер ал ошентип айтса, ала-була койлор сенин сыйлыгың болот жана бардык койлор ала-була төрөйт, эгер ал ак деп айтса, ак койлор сенин сыйлыгың болот жана бардык койлор ак төрөйт. Кудай атаңардын бардык малын алып кетип, мага берди. Жана ошондо болду, качан кой кош бойлуу болуп жатканда, мен уйкумда көздөрүм менен көрдүм, жана карачы, эркек эчкилер жана кочкорлор койлордун жана эчкилердин

үстүнө чыгып жатышты, алар ак, алабурчак жана күл түстүү тамчылуу болушту. Кудайдын Элчиси түшүмдө мага: Жакып деди, мен болсо: Эмне? дедим. Ал айтты: Көздөрүңдү көтөрүп кара жана эркек эчкилер менен кочкорлордун койлор менен эчкилердин үстүнө чыгып жатканын көр - алар так, алабурттуу жана күл түстүү чачылган. Мен Лабандын сага эмне кылып жатканын көрдүм. Мен сага Кудайдын ордунда көрүнгөн Кудаймын, кайда сен мага ал жерде тилке майладың жана мага ал жерде ант берген элең, эми ошондуктан тур жана бул жерден чык, жана өз туулган жериңе кет, жана мен сенин менен болом. Жана Рахил менен Лия жооп берип, ага айтышты: Биздин атабыздын үйүндө бизге дагы эле бөлүк же мурас жокпу? Биз ага чет элдик аялдар катары эсептелген эмеспизби? Анткени ал бизди сатты, жана биздин күмүшүбүздү жеп салды. Бардык байлыкты жана даңкты, Кудай биздин атабыздан алып кеткен, бизге жана биздин балдарыбызга болот, эми ошондуктан Кудай сага айткандын баарын кыл. Жакып туруп, аялдарын жана балдарын төөлөргө мингизди. Ал өзүнө таандык бардык мүлктөрдү, Месопотамияда топтогон бардык жүктөрүн жана баарын алып, атасы Ысаакка Канаан жерине кетүү үчүн жөнөдү. Лабан өзүнүн койлорун кыркуу үчүн кетти, ал эми Рахил өзүнүн атасынын бутторун уурдады. Жакып сириялык Лабанга качып жатканын билдирбөө үчүн аны жашырды. Ал өзү жана анын бардыгы менен качып, дарыядан өтүп, Галаад тоосуна жөнөдү. Үчүнчү күнү сириялык Лабанга Жакыптын качып кеткендиги

билдирилди. Жана өз туугандарын өзү менен алып, анын артынан жети күндүк жол куугундады жана аны Галаад тоосунда жетти. Бирок Кудай түн уйкусунда Сириялык Лабанга келип, ага айтты: Өзүңдү сактагын, Жакып менен эч качан жамандык сүйлөбөгүн. Жана Лабан Жакыпка жетип алды, Жакып болсо өз чатырын тоого тикти, Лабан болсо өз бир тууганын Галаад тоосуна орнотту. Лабан Жакыпка мындай деди: Эмне кылдың? Эмнеге жашыруун качып, мени алдадың жана кыздарымды кылыч менен алынган туткундардай алып кеттиң? Эгер сен мага билдирген болсоң, мен сени кубаныч менен, музыканттар менен, барабандар менен жана лира менен жөнөткөн болмокмун. Мен өз балдарым менен кыздарымды өпүүгө татыктуу болгон жокмун, азыр болсо сен акылсыздык менен иш кылдың. Азыр менин колум сага зыян келтирүүгө күчтүү, бирок сенин атаңдын Кудайы кечээ мага айтты: Өзүңдү сактагын, Жакып менен эч качан жаман сөздөрдү сүйлөбөгүн. Эми ошондуктан сен кеттиң, анткени сен атаңдын үйүнө кетүүнү абдан каалдың, бирок эмне үчүн менин кудайларымды уурдадың? Жакып Лабанга жооп берип айтты: Коркуп калдым, анткени ойлодум, сен кыздарыңды жана менин баарымды менден алып кетишиң мүмкүн деп. Жакып айтты: Кимдин жанында сенин кудайларыңды табасың, ал биздин тууганларыбыздын алдында тирүү калбайт. Менин жанымда сеники эмне бар экенин таанып бил жана ал. Бирок ал анын жанында эч нерсе таанып билген жок. Жакып Рахил, анын аялы, аларды уурдаганын билген эмес.

Лабан Лиянын үйүнө кирип издеди, бирок таппады, жана Лиянын үйүнөн чыкты, жана Жакыптын үйүн издеди, жана эки кыздардын үйүндө да издеди, бирок таппады, андан кийин Рахильдин үйүнө да кирди. Рахил бутторду алып, аларды төөнүн куржундарына салып, алардын үстүнө отурду. Ал өзүнүн атасына айтты: Катуу кабыл албагыла, мырзам, мен сиздин алдыңызда тура албайм, анткени аялдардын адаты мага келип калды. Лабан бүт үйдү издеди, бирок бутту таппады. Жакып ачууланды жана Лабан менен согушту. Жакып жооп берип, Лабанга айтты: Менин кандай адилетсиздигим бар? Менин кандай күнөөм бар, сен менин артымдан куугунтуктадың? Жана анткени сен менин үйүмдүн бардык буюмдарын издедиң; сенин үйүңдүн бардык буюмдарынан эмне таптың? Муну сенин туугандарыңдын жана менин туугандарымдын алдына бул жерге коюп, алар экөөбүздүн ортобузда соттосун. Мен сенин жаныңда жыйырма жыл болдум, сенин койлоруң жана эчкилериң балалуу эмес болушкан эмес, сенин койлоруңдун кочкорлорун мен жеген эмесмин. Жырткычтар тарабынан өлтүрүлгөндү сага алып келген эмесмин, күндүз уурдалганды да, түнү уурдалганды да өзүмдөн төлөп берчүмүн. Мен күндүз ысыктан күйүп, түнү аяздан тоңуп жүрдүм, жана уйку көздөрүмдөн кетти. Бул жыйырма жыл мен сенин үйүңдө болдум, сага он төрт жыл эки кызың үчүн кызмат кылдым, жана алты жыл сенин койлоруң менен иштедим, ал эми сен менин эмгегимди он жолу алдадың. Эгер менин атам Ыбрайымдын Кудайы жана Ысаактын коркуусу мага болбогондо, азыр сен мени

бош кол менен жөнөтмөк элең, менин кордугумду жана колумдун эмгегин Кудай көрдү жана сени кечээ жазгарды.

Лабан Жакыпка жооп берип айтты: Кыздар менин кыздарым, уулдар менин уулдарым, мал менин малым, жана сен көргөн нерселердин баары меники, жана менин кыздарым үчүн, мен бүгүн булар үчүн же алардын төрөгөн балдары үчүн эмне кыла алам? Азыр ошондуктан кел, мен жана сен келишим түзөлү, жана ал менин жана сенин ортобуздагы күбөлүк болсун, бирок ал ага айтты: Карачы, биз менен эч ким жок, кара, Кудай менин жана сенин ортобузда күбө. Жакып таш алып, аны мамыл кылып орнотту. Жакып өзүнүн бир тууганына: Таштарды чогултугула деди, алар таштарды чогулттулар жана дөңсөөк жасадылар, ошол жерде дөңсөөктүн үстүндө тамак жедилер, Лабан ага: Бул дөңсөөк бүгүн менин менен сенин ортондо күбөлөндүрөт деди. Жана Лабан аны күбөлүктүн үйүндүсү деп чакырды, ал эми Жакып аны күбө үйүндүсү деп чакырды. Лабан Жакыпка айтты: Карачы, бул үйүндү жана бул багананы, мен сенин менен ортомдо орноттум. Бул үйүндү күбөлөндүрөт жана бул багана күбөлөндүрөт. Ошондуктан аты Үйүндү күбөлөндүрөт деп аталды. Жана ал көрүнүш, ал айткандай, Кудай менин жана сенин ортобузда карасын, анткени биз бири-бирибизден ажырашабыз. Эгер сен менин кыздарымды кордосоң, эгер сен менин кыздарымдан башка аялдарды алсаң, көргүн, биз менен бирге эч ким жок, Кудай мага менен сага ортодогу күбө. Эгер мен сага карай өтпөсөм, анда сен да мага карай бул

дөңдөн жана бул тилкеден жамандык максатында өтпө. Ибрахимдин Кудайы жана Нахордун Кудайы биздин ортобузда соттосун, жана Жакып өзүнүн атасы Исхактын коркунучу менен ант берди. Ал тоодо курмандык чалды жана өз бир тууган агаларын чакырды, алар тамак жешти, ичишти жана тоодо уктушту.

32

Лабан эртең менен туруп, өз уулдарын жана кыздарын өпкүлөдү жана аларга батасын берди, андан кийин Лабан кайрылып өз жерине кетти.

Жакып өз жолуна кетти, көзүн көтөрүп караганда Кудайдын лагерин көрдү жана Кудайдын периштелери ага жолугушту. Жакып аларды көргөндө: Бул Кудайдын лагери деп айтты жана ошол жердин атын Лагерлер деп коюду.

Жакып өзүнүн алдынан элчилерди өзүнүн тууганы Ысавга Сеир жерине, Эдом өлкөсүнө жөнөттү. Жана ал аларга буйрук берип айтты: Менин ээм Эсавга ушундай айтыңар: сенин кулуң Жакып ушундай айтат: мен Лабан менен жашадым жана азыркы убакытка чейин кечиктим. Жана мага уйлар, эшектер, койлор, кулдар жана күң кыздар болду, жана мен ээм Ысавга билдирүү үчүн жибердим, ошондуктан сенин кулуң сенин алдында жакшылык тапсын. Элчилер Жакыпка кайтып келип, айтышты: Биз

сенин агаң Ысавдын жанына бардык, ал эми мына, ал өзү сага жолугушууга келе жатат, жана анын менен төрт жүз киши бар. Жакып абдан коркуп, тынчсызданды жана өзү менен бирге болгон элди, өгүздөрдү, түйөлөрдү жана койлорду эки лагерге бөлдү. Жакып айтты: Эгер Ысав бир лагерге келип, аны кыйратса, экинчи лагер куткарылат. Жакып айтты: Атам Ыбырайымдын Кудайы жана атам Ысаактын Кудайы, Теңирим, Сен мага айткансың: Туулган жериңе кайт, мен сага жакшылык кылам, Мага бардык адилеттигиңден жана бардык чындыгыңдан жетиштүү болсун, кайсын сен өзүңдүн кулуңа кылдың, анткени мен ушул таягым менен ушул Иорданды кечтим, азыр болсо мен эки лагерьге айландым. Мени агам Эсавдын колунан куткар, анткени мен андан коркомун, ал келип мени жана энени балдары менен кошо урбасын деп. Сен бирок айттың: Мен сени жакшы кылам жана сенин уругуңду деңиздин кумундай кылам, ал көптүгүнөн улам эсептелбейт. Жана ал ошол түнү ошол жерде уктады жана өзү алып келген белектерди алды жана өзүнүн агасы Исавга жөнөттү. Эки жүз эчки, жыйырма теке, эки жүз кой, жыйырма кочкор, эмизүүчү түйөлөр жана алардын балдары отуз, уйлар кырк, букалар он, эшектер жыйырма жана кулундар он. Жана аларды өз кызматчыларына үйүр боюнча жалгыз берди, бирок өз кызматчыларына айтты: Менин алдымда алдыга жүргүлө жана үйүрдүн менен үйүрдүн ортосунда аралык жасагыла. Ал биринчиге буйрук берип айтты: Эгер сага агам Эсау жолугуп, сенден сурап: Сен кимдинсиң? Кайда барасың? Сенин алдыңда баратканлар кимдики? деп

сураса, Сен айтасың: Сенин кулуң Жакып белектерди менин кожоюнум Ысавга жөнөткөн, жана карачы, өзү артыбыздан келет. Ал биринчиге, экинчиге, үчүнчүгө жана ушул үйүрлөрдүн артынан алдыга жөнөгөн бардыгына буйрук берип айтты: Исав силерди тапканда, ушул сөздү айтыңар, Жана силер айтасыңар: Карагылачы, сенин кулуң Жакып биздин артыбыздан келет, - деп айтты, анткени мен анын жүзүн алдыда жөнөтүлгөн белектер менен жубатам, жана андан кийин мен анын жүзүн көрөм, балким ал менин жүзүмдү кабыл алат. Жана белектер анын алдынан жөнөдү, ал өзү болсо ошол түнү лагерде уктады. Ошол түнү туруп, эки аялын, эки кызматчысын жана он бир баласын алып, Жабок өткөлүнөн кечти. Жана ал аларды алып, селди кечип өтүп, анын бардыгын өткөрүп жиберди.

Бирок Жакып жалгыз калды, жана бир адам аны менен таң атканга чейин күрөштү. Ал аны менен күрөшө албай турганын көрүп, анын жамбашынын кеңдигине тийди, жана Жакып аны менен күрөшүп жатканда анын жамбашынын кеңдиги уйутпай калды. Ал ага: Мени жибер, анткени таң атты деди. Ал болсо: Жок, сени жибербеймин, эгер мени батабасаң деди. Ал ага: Сенин атың эмне? - деп сурады. Ал болсо: Жакып - деп жооп берди. Ал ага айтты: Мындан ары сенин атың Жакып деп аталбайт, бирок сенин атың Израиль болот, анткени сен Кудай менен күрөштүң жана адамдар менен күчтүү болосуң. Жакып сурады жана айтты: Мага өз атыңды билдир. Ал айтты: Эмне үчүн сен менин атымды сурайсың? Жана ал ошол жерде ага батасын

берди. Жакып ал жердин атын Кудайдын түрү деп атады, анткени мен Кудайды бетме-бет көрдүм жана менин жаным куткарылды. Ага күн чыкты, качан ал Кудайдын формасынан өткөндө, ал өзү болсо бутунан аксап жүрдү. Ушунун үчүн Ысрайылдын уулдары саңырап калган сиңирди, ал жамбаштын кеңдигинде болот, ушул күнгө чейин жешпейт, анткени Жакыптын жамбаштын кеңдигиндеги саңырап калган сиңирге тийген.

33

Жакып көзүн көтөрүп карап, Исав агасынын төрт жүз адам менен келе жатканын көрдү, ошондо Жакып балдарды Лияга, Рахилге жана эки кыз кулга бөлүп берди. Жана ал эки кызматчыларды жана алардын уулдарын биринчи орунга коюду, жана Леяны жана анын балдарын артка, жана Рахил менен Жусупту эң акырга. Өзү болсо алардын алдында алдыга чыкты жана жерге жети жолу табынды, өз агасына жакындаганга чейин. Эсау аны тосуп алуу үчүн чуркап келди, аны кучактап, мойнуна асылып, өптү, экөө тең ыйлашты. Жана Эсау карап көрдү аялдарды жана балдарды, жана айтты: Бул сага эмне? Ал болсо айтты: Балдар, кимге Кудай кулуңга боорукер болду. Жана кыздар жана алардын балдары жакындашып, табынышты. Жана Лея жана анын балдары жакындашты, жана табынышты, жана булардан кийин Рахиль жана Жусуп жакындашты, жана табынышты. Жана ал айтты: Бул сага эмне болот,

бардык бул лагерлер, кайсыларга мен жолуктум? Ал эми ал айтты: Сенин кулуң сенин алдында жакшылык табышы үчүн, теңирим. Эсау айтты: Менде көп бар, агай, сеникилер сенде болсун. Жакып айтты: Эгер мен сенин алдында ыраазычылык таптым болсом, менин колдорум аркылуу белектерди кабыл ал, анткени мен сенин жүзүңдү Кудайдын жүзүн көргөндөй көрдүм жана сен мени жактырасың. Менин батамды ал, мен сага алып келген, анткени Кудай мага ырайым кылды, жана мага баары бар, жана ал аны күч менен көндүрдү, жана ал алды. Ал айтты: Жөнөп кетип, түз жол менен жүрөлү. Бирок ал ага айтты: Менин кожоюм билет, балдар назик, ал эми койлор менен уйлар эмизүүдө менин колумда. Эгер мен аларды бир күн катуу айдап жүрсөм, бардык мал өлөт. Менин кожоюм өзүнүн кулунун алдында алдыга өтсүн, мен болсо жолдо жүрүштүн жеңилдигине жана жаш адамдардын бутуна жараша акырын жүрөм, мен Сеирге менин кожоюмдун жанына келгенге чейин. Эсау айтты: Сенин менен бирге өз элимден адамдарды калтырайын. Ал болсо айтты: Эмне үчүн бул керек? Жетиштүү, анткени мен сенин алдында ыраазычылык таптым, теңирим. Ысав ошол күнү өз жолу менен Сеирге кайтып кетти. Жакып чатырларга кетти жана ал жерде өзү үчүн үйлөрдү салды, жана өзүнүн малдары үчүн чатырларды жасады, ошондуктан ал ошол жердин атын Чатырлар деп атады.

Жакып Канаан жериндеги Шекем шаары Салемге келди, качан ал Сирия Месопотамиясынан кайтып келгенде, жана

шаардын алдына чатыр тикти. Жана ал талаанын бөлүгүн сатып алды, кайда ал ошол жерде өзүнүн чатырын орнотту, Сихемдин атасы Эммордон жүз амнонго. Жана ал ошол жерде курмандык орунду орнотту жана Ысрайылдын Кудайын чакырды.

34

Лиянын кызы Дина, кимди ал Жакыпка төрөгөн, жергиликтүүлөрдүн кыздары менен таанышуу үчүн чыкты. Эммордун уулу Сихем Евей, ошол жердин башчысы аны көрдү жана аны алып, анын менен жатты жана аны кордоду. Жана ал Жакыптын кызы Динанын жанына көңүл бурду, жана кызды сүйдү, жана кыздын оюна ылайык ага сүйлөдү. Шехем өзүнүн атасы Эммор га айтты: Бул кызды мага аялдыкка ал. Жакып уккан эле, Эммордун уулу анын кызы Дейнаны булгагандыгын, бирок анын уулдары талаада анын малдары менен болушкан, ошондуктан Жакып алар келгенге чейин унчукта калды. Бирок Сихемдин атасы Эммор Жакыпка сүйлөшүү үчүн чыкты. Жакыптын уулдары талаадан келишти. Алар укканда эркектер абдан кайгырышты жана аларга өтө оор болду, анткени ал Израилде уятсыз иш кылды - Жакыптын кызы менен жатып. Мындай болбошу керек. Жана Эммор аларга сүйлөдү: Менин уулум Сихем жан дүйнөсү менен кызыңарды тандады, ошондуктан аны ага аял кылып бергиле, Биз менен никелешиңиздер, кыздарыңыздарды

бизге бериңиздер жана биздин кыздарыбызды өз уулдарыңызга алыңыздар. Биз менен бирге жашагыла, жана карагыла, жер силердин алдыңарда кең турат, жашагыла, соода кылгыла анын үстүндө жана мүлк алгыла анда. Шехем анын атасына жана анын тууган-агаларына айтты: Силердин алдыңарда ырайым табайын, жана эмне айтсаңар, беребиз. Калыңмалды абдан көбөйтүңүз, жана сиздер мага айткандай берем, жана мага ушул кызды аялга бересиңер.

Жакыптын уулдары Сихемге жана анын атасы Эмморго алдамчылык менен жооп беришти жана алар менен сүйлөштү, анткени алар алардын эжеси Дейнаны булгашкан. Симеон жана Леви, Дейнанын бир тууган агалары, аларга айтышты: Биз бул ишти кыла албайбыз - биздин эжебизди сүннөтсүз адамга бере албайбыз, анткени бул биз үчүн уят. Биз силер менен бир гана ушул жагдайда окшош болобуз жана силердин арасында жашайбыз, эгерде силер биздей болсоңор, силердин бардык эркектериңер сүннөткө отурса. Биз өз кыздарыбызды силерге беребиз, жана силердин кыздарыңардан өзүбүзгө аялдарды алабыз, жана силердин жаныңарда жашайбыз, жана бир уруу катары болобуз. Эгер бизди укпасаңар сүннөткө отурууга, анда кызыбызды алып кетебиз. Жана бул сөздөр Эммордун жана Эммордун уулу Сихемдин алдында жакты. Жана жаш адам бул сөздү кылууну кечиктирген эмес, анткени ал Жакыптын кызына абдан берилген болчу, ал эми ал өзү атасынын үйүндөгүлөрдүн баарынан эң даңктуу болчу.

Эммор жана анын уулу Сихем алардын шаарынын дарбазасына келишти жана алардын шаарынын эркектерине кайрылып айтышты: Бул адамдар тынчтык, алар биз менен жер үстүндө жашасын жана соода кылсын. Карачы, жер алардын алдында кең турат. Биз алардын кыздарын өзүбүзгө аялдыкка аламыз жана биздин кыздарыбызды аларга беребиз. Бул адамдар биз менен бирге жашоо үчүн бизге окшош болушат, ошондо бир эл болобуз, эгерде биздин бардык эркектер алар сыяктуу эле сүннөткө отургузулса. Алардын малдары, төрт буттуу жаныбарлары жана мүлктөрү биздики болбойбу? Биз аларга ушул жол менен гана окшош болсок, алар биз менен жашашат. Эммор жана анын уулу Сүхем, ошондой эле алардын шаарынын дарбазасында соода кылуучулардын баары угушту, жана алардын сүннөт терисинин этин сүннөткө отургузушту, ар бир эркек.

Үчүнчү күнү, алар азап чегип жатканда, Жакыптын эки уулу Шимеон менен Леви, Дейнанын бир тууган агалары, ар бири өз кылычын алып, шаарга коопсуз кирип, бардык эркектерди өлтүрүштү. Эммор менен анын уулу Сүхемди кылыч менен өлтүрүштү, Дейнаны Сүхемдин үйүнөн алып, чыгып кетишти. Бирок Жакыптын уулдары жаракаттуулардын үстүнө киришти жана алардын эжеси Дейнаны булгаган шаарды талашты. Алар шаарда жана талаада канча койлору, өгүздөрү жана эшектери болсо, баарын алышты. Алар алардын бардык денелерин, бардык жүк-таштарын жана аялдарын туткунга алышты, ошондой

эле шаарда жана үйлөрдө канча нерсе болсо, баарын талап алышты. Жакып Шимеон менен Левиге айтты: Силер мени жек көрүүлүү кылдыңар, ошондуктан мен бул жерде жашаган бардык элге, Кананалыктарга да, Перизалыктарга да жаман болуп калдым. Мен саны аз адаммын, алар менин үстүмө чогулуп, мени кыйышат, мен да, үй-бүлөм да жок кылынабыз. Алар: Биздин эжебизди сойкудай колдонушабы? - деп айтышты.

35

Кудай Жакыпка айтты: Туруп, Бетел ордуна көтөрүл жана ошол жерде жашагын, жана ошол жерде курмандык жасагын сага көрүнгөн Кудайга, сен агаң Ысавдын жүзүнөн качканда. Жакып өз үй-бүлөсүнө жана өзү менен бирге болгон баарына айтты: Силердин арангардагы чет элдик кудайларды алып салгыла, тазалангыла жана кийимдериңерди алмаштыргыла. Жана туруп, Бетелге чыгалы жана ал жерде курмандык орунду жасайлы Кудайга, ким менин кыйынчылык күнүмдө мени уккан, ким мен менен болгон жана мени баскан жолумда сактап калган. Жана алар Жакыпка өз колдорунда болгон чет элдик кудайларды жана кулактарындагы сыргаларды беришти, жана Жакып аларды Шехемдеги теребинттин астына жашырды, жана аларды бүгүнкү күнгө чейин жок кылды. Жана Израиль Шехемден чыгып кетти, жана алардын айланасындагы шаарларга Кудайдын коркуусу

түштү, жана алар Израилдин уулдарынын артынан куугунташкан жок. Жакып Канаан жериндеги Луза, башкача айтканда Бетелге келди, өзү жана анын менен бирге болгон бардык эл. Ал ошол жерде курмандык курду жана ошол жердин атын Бейтел деп атады, анткени ал жерде Кудай ага агасы Исавдын жүзүнөн качып бараткан учурда пайда болгон.

Деборра, Ребекканын эмизүүчүсү өлдү жана Бетелдин төмөнүндөгү эмендин астына көмүлдү, жана Жакып анын атын кайгынын эмени деп атады. Кудай Жакыпка Сириянын Месопотамиясынан келгенде дагы эле Лузда көрүндү жана Кудай ага батасын берди. Кудай ага: Сенин атың мындан ары Жакып деп аталбайт, бирок Израиль болот сенин атың деди жана анын атын Израиль деп коюду. Кудай ага айтты: Мен сенин Кудайың, өс жана көбөй, улуттар жана улуттардын чогулуштары сенден болот, жана падышалар сенин белиңден чыгышат. Жана мен Ибрагимге жана Исаакка берген жерди сага бердим, ал сеники болот, жана сенден кийин сенин уругуңа бул жерди берем. Кудай андан сүйлөшкөн ордон көтөрүлүп кетти. Жана Жакып Кудай аны менен сүйлөшкөн жерде таш мамы орнотту, жана ал анын үстүнө куйма сусун куйду, жана ал анын үстүнө май куйду. Жана Жакып ошол жердин атын, анда Кудай аны менен сүйлөшкөн, Бетел деп атады. Жакып Бейтелден кеткенден кийин, өзүнүн чатырын Гадер мунарасынын аркы жагына тикти. Ал Эфратага келүү үчүн Хабратага жакындаганда, Рахил төрөдү жана төрөттө оор

эмгектенди. Бирок ал катуу төрөп жатканда, эне ага айтты: Батынуу, анткени бул да сага уул. Бирок анын жаны кеткенде, өлүп жаткан эле себеби, ал анын атын чакырды, менин оорунун уулу деп, ал эми атасы анын атын Бенжамин деп чакырды. Рахил өлүп, Эфратанын ипподромунун жолунда көмүлдү, бул Бетлехем. Жана Жакып анын мүрзөсүн мамынын үстүнө орнотту, бул Рахилдин мамынын үстүндөгү мүрзө ушул күнгө чейин. Израиль ошол жерде жашаган кезде болду, Рубен барып, атасы Жакыптын кожойкеси Баллас менен жатты, жана Израиль муну укту, жана бул анын алдында жаман көрүндү. Жакыптын уулдары он эки болушту.

Леянын уулдары: Жакыптын биринчи туулган уулу Рубен, Симеон, Леви, Жуда, Иссахар, Завулон. Рахилдин уулдары Жусуп жана Бенжамин. Рахилдин кызматчысы Балланын уулдары: Дан жана Нефталейм. Леянын кызматчысы Зелфанын уулдары Гад жана Ашер, булар Жакыптын уулдары, алар ага Сириянын Месопотамиясында төрөлгөн. Жакып өзүнүн атасы Исаакка Мамбреге келди, талаанын шаарына, бул Канаан жериндеги Хеброн, мында Ибрагим жана Исаак жашашкан. Ысаак жашаган күндөрү жүз сексен жыл болду. Жана Ысак начарлап өлдү, жана өз тукумуна кошулду улуу жана күндөрү толук, жана аны уулдары Эсау менен Жакып көмүштүрдү.

36

Бул болсо Ысавдын тукумдары, ал өзү Эдом болот. Эсау канаандыктардын кыздарынан өзүнө аялдарды алды: хеттит Айломдун кызы Аданы жана эвай Себегондун уулу Ананын кызы Оливеманы. Жана Басематты, Ысмайылдын кызын, Набайоттун эжесин. Ада ага Элифазды төрөдү, ал эми Басемат Рагуелди төрөдү. Жана Олибема Иеусту, Иегломду жана Кореду төрөдү, булар Есавдын уулдары, алар ага Канаан жеринде туулушкан. Эсау өзүнүн аялдарын, уулдарын, кыздарын, үй-бүлөсүнүн бардык адамдарын, бардык мүлкүн, бардык малын, жана Канаан жеринде алган жана топтогон бардык нерселерин алып, өзүнүн бир тууганы Жакыптын алдынан Канаан жеринен кетти. Алардын мүлктөрү көп болгондуктан бирге жашоого, алардын көчүп жүрүүсүнүн жери аларды көтөрө алган жок, алардын мүлктөрүнүн көптүгүнөн улам. Ысав Сеир тоосунда жашады, Ысав өзү Эдом болот. Бул болсо Эдомдун атасы Ысаунун ургуулары Сеир тоосунда. Жана бул Эсавдын уулдарынын аттары: Элифаз – Эсавдын аялы Аданын уулу жана Рагуэл – Эсавдын аялы Басематтын уулу. Элифаздын уулдары болду: Тайман, Омар, Софар, Готом жана Кеназ. Тамна болсо Эсавдын уулу Элифаздын токолу эле, жана ал Элифазга Амалекти төрөдү, булар Эсавдын аялы Адастын уулдары. Булар болсо Рагуэлдин уулдары: Нахот, Заре, Соме жана Мозе, булар Эсавдын аялы Басематтын уулдары болушту. Булар болсо Олибеманын уулдары, Ананын кызынын, Себегондун уулунун, Эсаунун аялынын. Ал Эсауга төрөдү Иеусту, Иегломду жана Корени. Булар Ысавдын уулдарынын жетекчилери, Ысавдын тунгуч

уулу Элифаздын уулдары: жетекчи Таиман, жетекчи Омар, жетекчи Софар, жетекчи Кенез. Кора лидери, Готом лидери, Амалек лидери – булар Идумея жериндеги Елифаздын лидерлери, булар Адастын уулдары. Жана булар Эсаунун уулу Рагуэлдин уулдары: лидер Нахот, лидер Заре, лидер Соме, лидер Мозе. Булар Эдом жеринде Рагуэлдин лидерлери, булар Эсаунун аялы Басематтын уулдары. Булар Исавдын аялы Олибеманын уулдары: лидер Иеус, лидер Иеглом, лидер Коре. Булар Исавдын аялы, Ананын кызы Олибеманын лидерлери. Булар Ысавдын уулдары, жана булар алардын лидерлери, булар Эдомдун уулдары. Булар болсо Хоррай Сеирдин уулдары, ошол жерде жашаган: Лотан, Шобал, Зибеон, Ана. Жана Дишон, жана Асар, жана Рисон – булар Сеирдин уулу Хоррайдын Эдом жериндеги лидерлери. Лотандын уулдары Хорри жана Хеман болду, ал эми Лотандын эжеси Тамна болду. Булар болсо Шобалдын уулдары: Голам, Манахат, Гайбел, Софар жана Омар. Жана булар Себегондун уулдары: Айе жана Ана. Бул ошол Ана, ким Жаминди чөлдө тапкан, качан ал өзүнүн атасы Себегондун жүктүү жаныбарларын багып жүргөн. Булар болсо Ананын уулдары – Дешон жана Ананын кызы Оливема. Булар Дешондун уулдары: Амада, Асбан, Итран жана Харан. Булар Асардын уулдары: Балаам, Зукам жана Иукам. Булар Рисондун уулдары: Ос жана Аран. Булар болсо хоррилердин лидерлери: лидер Лотан, лидер Шобал, лидер Зибеон, лидер Ана. Дешон башчысы, Асар башчысы, Рисон башчысы – булар Хорри башчылары, алардын башчылыктарында Эдом жеринде.

Булар Израильде падыша падышалык кылганга чейин Эдомдо падышалык кылган падышалар. Жана Эдомдо Беордун уулу Балак падышалык кылды, жана анын шаарынын аты Деннаба. Балак өлдү, жана анын ордуна Босоррадан Заранын уулу Жобаб падышалык кылды. Жобаб өлдү, жана анын ордуна Таиманон жеринен Асом падышалык кылды. Асом өлдү, анын ордуна Барадтын уулу Адад падышалык кылды, ал Моаб талаасында Мадиамды кыйраткан, анын шаарынын аты Геттаим. Адад өлдү, анын ордуна Массеккастан чыккан Самада падышалык кылды. Самада өлдү, жана анын ордуна дарыянын жанындагы Роободон келген Саул падышалык кылды. Саул өлдү, анын ордуна Ачобордун уулу Балленон падышалык кылды. Ачобордун уулу Баллэнон өлдү, жана анын ордуна Барадтын уулу Арад падышалык кылды. Анын шаарынын аты Пеор, анын аялынын аты Метебеэл, Маизообдун уулунун Матраиттин кызы. Булар Ысавдын жетекчилеринин аттары, алардын уруулары ичинде, алардын жерлери боюнча, алардын аймактары ичинде жана алардын элдери ичинде: жетекчи Тамна, жетекчи Гола, жетекчи Иетер, башчы Охолибама, башчы Хелас, башчы Финон, Кенез башчысы, Таиман башчысы, Мазар башчысы, Магедиел башчы, Зафоин башчы, булар Эдомдун башчылары, алардын ээлигиндеги жерде курулган жерлерде, бул Эсау - Эдомдун атасы.

37

Жакып атасы Канаан жеринде жүргөн жерде жашады, ал эми булар Жакыптын муундары. Жусуп он жети жашта болгон, атасынын койлорун бир тууган агалары менен багып жүргөн, жаш болуп, атасынын аялдарынын уулдары Баллаанын жана Зелфанын уулдары менен бирге. Жусуп алардын атасы Израилге жаман айыпты алып келген. Жакып Жусупту өзүнүн бардык уулдарынан артык сүйдү, анткени ал ага карылыкта туулган уул болгон, ошондуктан ага ала-була көйнөк жасап берди. Анын агалары-иниси атасы аны бардык уулдарынан көбүрөөк сүйөрүн көргөндөн кийин, алар аны жек көрүштү жана ага тынчтык менен эч нерсе айта алышкан жок. Жусуп түш көргөндөн кийин, аны өзүнүн бир тууган агаларына айтып берди. Жана ал аларга айтты: Мен көргөн бул түшүмдү угуңуздар. Мен силердин талаанын ортосунда баштарды байлап жатканыңарды көрдүм деп ойлодум, жана менин башым турду жана тик турду, ал эми силердин баштарыңар айланып, менин башыма табынышты. Анын бир тууган агалары ага айтышты: Сен падышалык кылып биздин үстүбүздөн падышалык кыласыңбы же башкаруу кылып бизди башкарасыңбы? Алар дагы деле аны түштөрүнүн жана сөздөрүнүн үчүн жек көрүүгө кошушту. Ал дагы бир түш көрдү жана аны өз атасына жана бир тууган агаларына айтып берди, жана айтты: Карагын, мен дагы бир түш көрдүм, күн, ай жана он бир жылдыз мага таазим кылышты. Анын атасы аны сураттап, ага айтты: Бул эмне түш экен, сен көргөнүң? Чынында эле мен, энең жана бир туугандарың сага жерге жыгылып сыйынуу үчүн

келебизби? Анын агалары ага көрө алышты, бирок атасы бул сөздү эсинде сактап калды. Анын агалары алардын атасынын койлорун багуу үчүн Шехемге барышты. Жана Израиль Жусупка айтты: Сенин агаларың Шехемде бакпайбы? Кел, сени аларга жиберейин. Ал ага: Мына мен деди. Израиль ага: Барып, бир тууган-агаларың менен кой-эчкилер соо оңбу, көрүп кел да мага билдир, - деди жана аны Хеброн өрөөнүнөн жөнөттү, ал Шехемге келди. Жана бир адам аны түздүктө адашып жүргөндө тапты, ал адам андан сурады, айтып: Эмне издеп жүрөсүң? Ал бирок: Мен өз бир тууган-агаларымды издеп жүрөм, мага алар кайда жайылтып жатканын айтчы деди. Ал адам ага: Алар бул жерден кетишти, анткени мен алардын Дотаимге барабыз деп айтканын уктум деди. Жана Жусуп өз агаларынын артынан барды жана аларды Дотаимден тапты.

Алар аны алыстан, ал аларга жакындаганга чейин эле алдын ала көрүштү, жана аны өлтүрүү үчүн жамандык ойлоштурушту. Ар бири өз тууганына: Карагын, ошол түш көргүчү келе жатат деп айтты. Эми ошондуктан келгиле, аны өлтүрөлү жана аны кудуктардын биринин ичине ыргыталы, жана айтабыз: Жаман жырткыч аны жеди, жана анын түштөрү эмне болорун көрөбүз. Рубен укканда, аны алардын колдорунан куткарды жана айтты: Аны жанына чейин урбайлы. Рубен аларга айтты: Кан төкпөгүлө, аны чөлдөгү ушул кудуктардын биринин ичине ыргытыңар, бирок ага кол салбагыла, ошондо мен аны алардын колунан куткарып, атасына кайтарып берейин. Бирок

Жусуп өзүнүн эже-агаларынын жанына келгенде, алар Жусуптун үстүндөгү түрдүү-түстүү кийимин салып алышты. Аны алып, кудукка ыргытышты, бирок кудук бош эле, анда суу жок эле. Алар нан жеш үчүн отурушту, көздөрүн көтөрүп караганда, мына, Галаадтан ысмайылдык жолоочулар келе жатышты, алардын төөлөрү тамак, чайыр жана мур менен жүктөлгөн эле. Алар Мысырга түшүш үчүн жол тартышты.

Жүдө өзүнүн бир тууган агаларына айтты: Биздин бир тууган агабызды өлтүрүп, анын канын жашырсак эмне пайда? Келгиле, аны ушул ысмайылдыктарга сатайык, бирок биздин колдорубуз анын үстүндө болбосун, анткени ал биздин туугандар жана биздин этибиз. Анын туугандары угушту. Мадиандык соодагерлер өтүп бара жатышты, алар Жусупту чукурдан тартып чыгарып, көтөрүп чыгышты жана аны Исмаилдикторго жыйырма алтынга сатышты. Алар Жусупту Мисирге алып түшүштү. Рубен чуңкурга кайтып келди, бирок Жусупту чуңкурдун ичинде көргөн жок жана өз кийимдерин жыртты. Жана ал өз агаларына кайтты жана айтты: Бала жок, мен болсо эми кайда барам? Жусуптун тонун алып, эчкинин улагын союшуп, тонду кан менен булгашты. Алар ала-була көйнөкту алып, өз атасына алып келишип, айтышты: Биз мунусун таптык, таанып көр, бул сенин уулуңдун көйнөгүбү же жокпу. Жана аны таанып, айтты: Бул менин уулумдун көйнөгү, жаман жырткыч аны жеп салды, жырткыч Жусупту тартып кетти. Жакып өзүнүн кийимдерин жыртты жана белине кир кездеме тагынды

жана өзүнүн уулуна көп күндөр кайгырды. Анын бардык уулдары жана кыздары чогулушту, алар аны жубатуу үчүн келишти, бирок ал жубанууну каалаган жок, айтып: Мен өз уулумдун жанына кайгыруу менен өлүктөр дүйнөсүнө түшөм, - деп, анын атасы аны ыйлады. Мадияндыктар Жусупту Мисирге Фараондун кастраты, баш ашпозчусу Потифарга сатышты.

38

Ошол убакта Иуда өз бир тууган агаларынан кетип түштү жана Одолламдык кайсы бир адамга барып жетти, анын аты Хира болчу. Иуда ал жерде кананайлык бир адамдын Шуа деген аттуу кызын көрүп, аны алып, ага кирди. Ал боюнда алып, уул төрөдү жана анын атын Эр деп коюшту. Жана кош бойлуу болуп, дагы уул төрөдү жана анын атын Онан деп коюшту. Жана ал дагы бир уул төрөдү жана анын атын Шилох деп коюду, ал Часбиде болгон, качан аларды төрөгөн. Иуда өзүнүн биринчи туулган уулу Эрге аял алып берди, анын аты Тамар эле. Иуданын биринчи туулган уулу Эр Теңирдин алдында жаман болду, жана Кудай аны өлтүрдү. Жуда Онанга айтты: Бир тууганыңдын аялына кир жана аны алып, бир тууганыңа урпак көтөр. Онан уруг өзүнө тиешелүү эмес экенин билип, агасынын аялынын жанына кирген сайын, агасына уруг бербөө үчүн аны жерге төгүп салчу. Бул иш Кудайдын алдында жаман болуп көрүндү, ошондуктан Ал аны да өлтүрдү.

Жуда өзүнүн келини Тамарга айтты: Атаңдын үйүндө жесир болуп отур, менин уулум Шило чоңоюп калганга чейин, анткени ал ойлоду: Анын агаларындай эле бул да өлүп калбасын. Тамар кетип, атасынын үйүндө отурду. Көп күндөр өткөндөн кийин Иуданын аялы Шуа өлдү, жана Иуда жубанганынан кийин өзү жана анын чопону Одолламдык Хира менен койлорунун жүнүн кыркууга Тамнага чыкты. Анан Тамарга, анын келинине билдиришти: Мына, сенин каинатаң Тамнага чыгып баратат, өзүнүн койлорун кыркууга. Ал өзүнөн жесирдик кийимдерин чечип, жайкы кийимди кийип, өзүн кооздонуп, Айнандын дарбазаларынын жанында отурду, ал Тамна жолунда болот, анткени Шилом чоң болгонун көрдү, бирок ал аны ага аял кылып берген эмес. Жүдө аны көргөндө, аны сойку деп ойлоду, анткени ал жүзүн жапкан болучу жана аны таанган эмес. Ал жолдон четке бурулуп, ага айтты: Мага сага кирүүгө уруксат бер, анткени ал анын келини экенин билген эмес. Ал болсо айтты: Эгер мага кирсең, мага эмне берет? Ал айтты: Мен сага өз койлорумдун ичинен эчки баласын жөнөтөм. Ал болсо айтты: Эгер сен аны жөнөтүп бергиче мага күрөө берсең. Ал бирок айтты: Кандай капыл сага берейин? Ал бирок айтты: Шакегиңди, моюнчакты жана колуңдагы таякты. Жана ага берди, жана ага кирди, жана анын курсагынан боюна алды. Ал туруп кетти, жайкы кийимин чечип салды жана тул аялдын кийимдерин кийди. Жүдө өзүнүн Одолламдык багуучусунун колу менен эчкилерден улак жөнөттү, аялдан күрөөнү кайтарып алуу үчүн, бирок аны таппады. Ал ошол

жердеги эркектерден: Айнанда, жол боюнда турган сойку кайда? деп сурады. Алар: Бул жерде эч качан сойку болгон эмес деп жооп беришти. Ал Иудага кайрылып, айтты: Таппадым, ошондой эле ошол жердеги адамдар бул жерде сойку болгон эмес дешет. Жүдө айтты: Ал аларды алсын, бирок биз эч качан күлкүгө калбайлы. Мен бул улакты жибердим, бирок сен аны таппадың. Үч айдан кийин Иудага билдирилди: Сенин келиниң Тамар бузукулук кылды жана карачы, бузукулуктан боюнда бар экен. Иуда айтты: Аны чыгаргыла жана өрттөлсүн. Бирок ал алып жатылып, өз кайын атасына кабар жөнөттү, айтып: Мен бул нерселер кимдин экенин адамдан курсак бойлуумун. Жана ал айтты: Таанып ал, бул шакек, чынжыр жана таяк кимдики? Жүдө таанып-билди жана айтты: Тамар мендей эмес, ак, анткени мен аны менин уулум Шилохко бербедим. Жана ал аны дагы билген эмес. Бирок ал төрөп жатканда, анын курсагында эгиздер бар экен. Бирок ал төрөп жатканда, бирөө колун алдын ала чыгарды, эбе аны алып, анын колуна кызыл жипти байлап, Бул биринчи чыгат деп айтты. Ал колун кайра тарткандан кийин, дароо анын агасы чыкты. Ал эми ай: Эмне үчүн сен үчүн тосмо бузулду? деди жана анын атын Фарес деп коюшту. Жана бул кийин анын туугану чыкты, анын колунда кызыл жип болгон, жана анын атын Зара деп коюшту.

39

Жусуп Мисирге алып түшүрүлдү, жана аны Фараондун евнуху, баш ашпоз, мисирлик адам Петефрес Исмаилдиктердин колунан сатып алды, алар аны ал жерге алып келишкен. Теңир Жусуп менен болду, жана ал ийгиликтүү адам болду, жана ал өзүнүн мисирлик кожоюнунун үйүндө болду. Анын ээси билди, себеби Теңир анын менен болду, жана ал эмне кылса да, Теңир анын колдорунда ийгиликтүү кылат. Жусуп өзүнүн кожоюнунун алдында ыраазычылык тапты жана ага жакты. Ошондо ал аны өз үйүнүн башына дайындады жана өзүндө бар болгон нерселердин баарын Жусуптун колуна берди. Ал өз үйүнүн жана ага таандык бардык нерселердин үстүнө коюлгандан кийин, Теңир мисирликтин үйүн Жусуптун аркасынан батасын берди, жана Теңирдин батасы анын үйүндөгү жана талаасындагы бардык мүлктөрүндө болду. Жана ал өзүндө бар болгон бардык нерсени Жусуптун колуна ишенип тапшырды, жана өзүнө карата эч нерсени билген эмес, өзү жеген нандан башка. Жана Жусуп формасы боюнча сулуу жана көрүнүшү боюнча абдан келишкен болду. Бул сөздөрдөн кийин, анын кожоюнунун аялы көздөрүн Жусупка салып, Мен менен жат деди. Ал бирок каалаган эмес, бирок өз жараныкынын аялына айтты: Менин жараным мен аркылуу өз үйүндө эч нерсени билбейт, жана ага тиешелүү баары менин колума берилген, Бул үйдө эч нерсе менден ашып кетпейт, жана менден эч нерсе кармалып калган жок, сенден башка, сен анын аялы болгондуктан, жана мен бул жаман ишти кантип кылам, жана Кудайдын алдында күнөө кыламбы? Качан ал

Жусупка күн сайын сүйлөсө да, ал ага баш ийбеди, аны менен жатууга да, аны менен жакындашууга да макул болгон жок. Бирок ушундай бир күн болду, жана Жусуп өзүнүн иштерин кылуу үчүн үйгө кирди, жана үйдөгүлөрдүн эч кими ичинде болгон эмес. Жана ал аны кийиминен тартты, айтып: Мен менен жат, жана ал өзүнүн кийимдерин анын колдорунда калтырып, качып, сыртка чыкты. Ал өз кийимдерин анын колунда калтырып качып, сыртка чыгып кеткенин көргөндө, Жана ал үйдө болгондорду чакырды жана аларга айтты: Көрүңүз, ал бизге еврей кулду бизди шылдыңдоо үчүн киргизди. Ал мага кирип Менин менен жат деп айтты, жана мен чоң үн менен кыйкырдым. Бирок ал менин үнүмдү көтөргөнүмдү жана кыйкыргандыгымды уккандан кийин, өзүнүн кийимдерин жанымда калтырып качып, сыртка чыгып кетти. Жана ал кийимдерди өзүнүн жанында калтырып кетти, анын кожоюну өз үйүнө келгенге чейин. Жана ал ага ушул сөздөргө ылайык сүйлөдү, айтып: Менин жанымга сен бизге алып келген ыбрай кулу кирди мени шылдыңдоо үчүн, жана ал мага айтты: Мен сенин менен жатам. Ал уктуганда, мен үнүмдү көтөргөнүмдү жана кыйкыргандыгымды, ал өз кийимдерин менин жанымда калтырып качып, сыртка чыгып кетти. Болду бирок, жаңыз анын аялынын сөздөрүн укканда, ал ага айткандарды, Сенин кулуң мага ушундай кылды деп айтуучу, ачуу менен ачууланды.

Жана Жусуптун ээси аны алып, бекинмеге салды, ошол

жерге, кайда падышанын туткундары кармалат, ошол бекинмеде. Теңир Жусуп менен болду, анын үстүнө мээрим төктү жана ага түрмө башчысынын алдында ырайымдуулук берди. Башкы түрмө күзөтчүсү түрмөнү Жүсүптүн колуна берди, жана түрмөдө камалган баардык адамдарды, жана ал жерде кылынган баардык иштерди өзү жасап жатты. Түрмөнүн башчы күзөтчүсү анын аркылуу эч нерсени билбейт эле, анткени баары Жусуптун колу аркылуу болчу, Теңир анын менен болгондуктан, жана ал эмне кылса, Теңир анын колдорунда гүлдөттү.

40

Бул сөздөрдөн кийин, Мисир падышасынын баш сусун куюучусу жана баш нан бышыруучусу өздөрүнүн кожоюну Мисир падышасына күнөө кылышты. Фараон өзүнүн эки евнухуна ачууланды, баш сакычыга жана баш нан бышыруучуга, Жана ал аларды күзөт үйүнө, түрмөгө, ошол жерге салды, Жусуп камалган жерге. Түрмө башчысы аларды Жусупка тапшырды, ал аларга кызмат кылды, алар болсо бир нече күн түрмөдө болушту. Экөө тең бир түндө түш көрүштү, ал эми Мисир падышасынын түрмөдө отурган баш сакычысы менен баш нанбайынын түштөрүнүн көрүнүшү ушундай болду. Жусуп эртең менен алардын жанына кирди жана аларды көрдү, алар тынчсызданган болушту. Ал Фараондун эунухтарынан, кимдер анын менен бирге өз господининин жанындагы

түрмөдө болушкан, сурады: Эмне үчүн силердин жүздөрүңөр бүгүн караңгы? Алар ага: Биз түш көрдүк, бирок аны чечмелөөчү жок, - деп айтышты. Жусуп аларга: Алардын чечмелөөсү Кудай аркылуу эмеспи? Ошондуктан мага айтып бергиле, - деди. Жана баш сакычы өзүнүн түшүн Жусупка айтып берди, жана айтты: Менин уйкумда менин алдымда жүзүм талы болду. Жүзүм талаасында үч бутак бар, ал гүлдөп, күрөң чыгарып, жүзүм салаалары жетилген. Фараондун чөйчөгү менин колумда болду, мен жүзүмдү алдым жана аны чөйчөккө кысып чыгардым, андан кийин чөйчөкти Фараондун колуна бердим. Жана Жусуп ага айтты: Бул анын түшүндүрмөсү - үч бутак үч күн болушат. Дагы эле үч күн, жана Фараон сенин кызматыңды эстейт, жана сени баш шарапчылык кызматыңа калыбына келтирет, жана сен Фараондун чөйчөгүн анын колуна бересиң, мурунку кызматыңа ылайык, шарап куюучу болгондой. Бирок өзүң аркылуу мени эстеп кал, качан сага жакшы болгондо, жана мага мээрим көрсөт, жана мени Фараонго эстеп айт, жана мени ушул түрмөдөн чыгар. Анткени мен ибрайымдардын жеринен уурдалып келдим, жана бул жерде эч кандай жамандык кылган эмесмин, бирок алар мени бул орго ташташты. Баш нан бышыруучу туура түшүндүргөнүн көрүп, Жусупка айтты: Мен да түш көрдүм. Башымда үч себет майда нан көтөрүп жүргөндөй болдум. Үстүңкү себетте Фараон жеген бардык түрдөгү наанчынын жасаган тамактары бар эле, бирок асмандын канаттуулары аларды менин башымдын үстүндөгү себеттен жеп коюшту. Жусуп ага жооп берип айтты: Бул

анын түшүндүрмөсү: үч себет – үч күн болушат, Дагы эле үч күндөн кийин Фараон сенин башыңды кесип алат, сени дарактын үстүнө асып коёт, жана асмандын канаттуулары сенин этиңди жеп коёт. Үчүнчү күнү болду, Фараондун туулган күнү болду, жана ал өзүнүн бардык кызматчыларына ичимдик берди, жана ал сүрөпчүнүн кызматын жана нан жасоочунун кызматын өзүнүн кызматчыларынын арасында эстеди. Ал башкы сураптуучуну анын кызматына калыбына келтирди жана чөйчөктү Фараондун колуна берди. Баш наанбайды болсо ал асып салды, Жүсүп аларга чечмелегендей. Баш шарапчы Жусупту эстеген жок, бирок аны унутуп койду.

41

Эки жыл өткөндөн кийин, Фараон түш көрдү: ал дарыянын жээгинде тургандай болду. Жана карачы, дарыядан жети уй чыгып келатышты, алар сулуу түрдө жана семиз этте, жана Ачейде жайылып жатышты. Башка жети уй булардан кийин дарыядан чыгып жатышкан, формасы жаман жана эти ичке, жана алар дарыянын жээгиндеги уйлардын жанында жайылып жатышкан. Жана жаман жана арык эттүү жети уй, жакшы түрдүү жана тандалган эттүү жети уйду жутушту, бирок Фараон ойгонду. Жана ал экинчи жолу түш көрдү, жана карагын, бир сабакта жети тандалган жана жакшы башак чыгып жатты. Жана карагылачы, жети жука жана шамал согуп кеткен башактар алардын артынан

өсүп чыкты. Жети жука жана шамал менен бузулган башак жети тандалган жана толук башакты жутуп алышты, бирок Фараон ойгонду, жана бул түш болгон. Эртең менен болду, анын жаны тынчсызданды, ал адам жиберип Египеттин бардык түшүндүрүүчүлөрүн жана бардык акылмандарын чакырды, Фараон аларга өзүнүн түшүн айтып берди, бирок Фараонго аны түшүндүрүп берүүчү эч ким болгон жок. Жана баш шарапчы Фараонго сүйлөдү, айтып: Бүгүн мен өз күнөөмдү эстейм. Фараон өзүнүн кулдарына ачууланып, бизди ашпозбашынын үйүндөгү түрмөгө камады – мени жана наанбашыны. Биз экөөбүз тең бир түндө түш көрдүк, мен жана ал, ар биребиз өз түшүбүздү көрдүк. Бирок ал жерде биз менен бирге баш ашпоздун еврей кулу жаш жигит болгон, жана биз ага айттык, жана ал бизге чечмеледи. Ал бизге кандай чечмелеген болсо, ошондой эле болду: мен өз кызмамга калыбына келтирилдим, ал болсо асылды. Фараон адам жөнөтүп, Жусупту чакырды, жана аны түрмөдөн алып чыгышты, жана аны кырышты, жана анын көйнөгүн алмаштырышты, жана ал Фараонго келди. Фараон Жусупка айтты: Мен түш көрдүм, бирок аны чечмелеген жок. Мен сенин жөнүндө уктум, айтышкандай, сен түштөрдү уккандан кийин аларды чечмелейсиң. Жусуп Фараонго жооп берип айтты: Кудайсыз Фараондун куткарылышына жооп берилбейт. Фараон Жусупка сүйлөдү: Уйкумда мен дарыянын жээгинде тургандай ойлодум. Жана дарыядан жети уй чыгып жатты, алар сулуу түрдүү жана семиз болушкан, жана Ачейде жайылып жатышты. Жана карачы, жети башка уй алардын артынан

дарыядан чыгып жатышты - жаман жана сырткы түрү жаман, жана эти арык, мындайларды Мисирдин бүт жеринде андан жаманыраак көргөн эмесмин. Жаман жана арык жети уй биринчи жакшы жана тандалган жети уйду жутуп кетишти. Алар алардын курсактарына кирди, бирок алар курсактарына киргени айкын эмес болду, анткени алардын көрүнүштөрү башталгандай эле жаман эле, ойгонуп, мен кайра уктап калдым. Мен уйкумда дагы бир жолу көрдүм: жети башак бир сабакта чыгып жатты, толук жана жакшы, Башкалар болсо жети жука жана шамал менен бузулган башактар алардын жанында өсүп чыкты. Жети жинчке жана шамал менен бузулган башак жети жакшы жана толук башакты жутушту, ошондуктан мен түшүндүрүүчүлөргө айттым, бирок мага муну түшүндүрүп берген эч ким болгон жок.

Жусуп Фараонго мындай деди: Фараондун түшү бир эле нерсени билдирет, Кудай эмне кылмакчы болсо, аны Фараонго көрсөттү. Жакшы жети уй жети жылды билдирет, жана жакшы жети башак жети жылды билдирет. Фараондун түшү бир эле нерсени көрсөтөт. Жана ал жети арык уй, алардын артынан чыккан, жети жыл болот, жана ал жети арык жана шамал талкаланган башак жети жыл болот, жети жыл ачарчылык болот. Бирок мен Фараонго айткан сөз - Кудай эмне кылса, ошону Фараонго көрсөттү. Карачы, Египеттин бардык жеринде жети жыл улуу молчулук келет. Бирок бул нерселерден кийин жети жыл ачарчылык келет, жана алар бүтүн Египетте болгон

толуктукту унутушат, жана ачарчылык жерди жок кылат. Жана жер үстүндөгү мол чыгым таанылбайт ачарчылыктан улам, бул нерселерден кийин болуучу, себеби ал өтө күчтүү болот. Фараондун түшүнүн эки жолу кайталанышы жөнүндө, бул Кудайдан келген сөз чын болот, жана Кудай аны ишке ашырууну тездетет. Азыр ошондуктан акылдуу жана акылман адамды издеп тап, жана аны Египет жеринин башына дайында. Жана Фараон муну кылсын жана жер үстүнө башкаруучуларды дайындасын, жана алар Египет жеринин жети жылдык баалуулук мезгилинин бардык өнүмдөрүн чогултсун. Жана алар келе жаткан ушул жети жакшы жылдардын бардык тамак-ашын чогултушсун, жана дан Фараондун колу астында чогултулсун, тамак-аш шаарларда сакталсын. Жана сакталган тамак-аш жер үчүн жети жылдык ачарчылыкка, алар Египет жеринде болот, жана жер ачарчылыктан кыйратылбайт. Бирок бул сөз Фараонго жана анын бардык кызматчыларына жакты.

Жана Фараон айтты бардык өзүнүн кулдарына: Биз мындай адамды таба алабызбы, кимде Кудайдын рухусу бар? Фараон Жусупка айтты: Кудай сага мунун баарын көрсөткөндүктөн, сенден акылдуу жана акылман адам жок. Сен менин үйүмдүн башында болосуң, жана сенин оозуңа менин бардык элим баш ийет, бирок тактыда мен сенден улуу болом. Фараон Жусупка айтты: Карачы, мен сени бүгүн бүткүл Египет жерине дайындайм. Фараон өз колунан шакегин чечип алып, аны Жусуптун колуна салды, жана аны канап көйнөк кийгизди, жана анын моюнуна

алтын чынжыр салды. Жана ал аны өзүнүн экинчи арабасына миндирди, жана анын алдында жарыялоочу жарыялады, жана аны бүткүл Египет жеринин үстүнө дайындады. Фараон Жусупка айтты: Мен Фараонмун, сенсиз эч ким Египеттин бардык жеринде колун көтөрбөйт. Фараон Жусуптун атын Псонтомфанех деп коюп, ага Гелиополистин дин кызматчысы Петефренин кызы Асенетти аялдыкка берди. Жусуп отуз жашта болгон, качан ал Мисир падышасы Фараондун алдында турганда. Жусуп Фараондун алдынан чыгып, Мисирдин бардык жерин кыдырып өттү. Жана жер жети жылдык байлык жылдарында баштарды жасады. Ал Египет жериндеги молчулук болгон жети жылдын бардык тамак-ашын чогултуп, тамак-ашты шаарларга коюп берди, ар бир шаардын айланасындагы талаалардын тамак-ашын ошол шаарга коюп берди. Жусуп деңиздин кумундай абдан көп дан чогултту, ал эми саналбай калды, анткени сан жок болчу.

Жусупка болсо ачарчылыктын жети жылы келүүдөн мурун эки уул болду, аларды ага Гелиополистин руханийси Петефренин кызы Асенет төрөдү. Жусуп өзүнүн туңгуч уулунун атын Манассе деп коюду, анткени Кудай мени менин бардык эмгектеримди жана атамдын үй-бүлөсүнүн бардык азаптарын унутууга мажбур кылды. Экинчи уулунун атын ал Эфраим деп коюптур, анткени Кудай мени кордук тарткан жеримде көбөйттү. Мисир жеринде болгон молчулуктун жети жылы өтүп кетти. Жана ачарчылыктын

жети жылы башталды, Жусуп айткандай, жана бардык жерде ачарчылык болду, бирок Мисирдин бардык жеринде наан бар болчу. Египеттин бүт жери ачка калды, эл Фараонго нан жөнүндө кыйкырды, бирок Фараон бардык египеттиктерге айтты: Жусупка барыңар, ал силерге эмне айтса, ошону кылыңар. Жана ачкарчылык бүткүл жердин бетинде болду, ал эми Жусуп бардык ашар кампаларды ачып, бардык мысырлыктарга сатты. Жана бардык өлкөлөр Египетке келишти, Жусуптан сатып алуу үчүн, анткени ачарчылык бүт жерде күчөп кетти.

42

Жакып Египетте сатуу бар экенин көрүп, уулдарына: Эмне үчүн жалкоолук кыласыңар? - деди. Карагылачы, мен Египетте дан бар экенин уктум. Ошол жакка түшүп, бизге азыраак тамак-аш сатып алгыла, ошондо биз жашап каламыз жана өлбөйбүз.

Жусуптун он туугандары Египеттен дан сатып алуу үчүн түштү. Бирок Бенжаминди, Жусуптун бир тууганын, анын бир тууган агалары менен жөнөткөн жок, анткени ал айткан: Ага качандыр алсыздык болбосун. Ысрайылдын уулдары келишти сатып алуу үчүн келгендер менен бирге, анткени Канаан жеринде ачарчылык болгон. Жусуп жердин башкаруучусу болгон, ал жердин бардык элине сатты, бирок Жусуптун туугандары келип, ага жерге бет коюп

табынышты. Жусуп өз бир тууган агаларын көрүп таанып, аларга өзүн бөтөнчө кылды жана аларга катуу сүйлөп: Кайдан келдиңер? - деп сурады. Алар: Ханаан жеринен тамак-аш сатып алуу үчүн келдик - деп жооп беришти. Жусуп өзүнүн бир тууган агаларын таанды, бирок алар аны таанышкан жок. Жусуп өзү көргөн түштөрүн эстеди жана аларга айтты: Силер чалгынчылар, өлкөнүн абалын билүү үчүн келдиңер. Алар бирок айтышты: Жок, теңирим, сенин кулдарың тамак-аш сатып алуу үчүн келдик. Баарыбыз бир адамдын уулдарыбыз, биз тынчбыз, сенин кулдарың чалгынчылар эмес. Ал аларга айтты: Жок, силер жердин изин көрүү үчүн келдиңер. Алар болсо айтышты: Биз он эки бир тууганбыз, Ханаан жериндеги сенин кулдарыңбыз, жана карачы, кичүүсү бүгүн атабыз менен, башкасы болсо жок. Жусуп аларга: Бул мен силерге айткан нерсе, силер чалгынчылар экениңерди айткан, - деди. Ушуну менен силер көрсөтүлөсүңөр, Фараондун ден соолугу менен айтамын, силер бул жерден чыкпайсыңар, эгерде силердин кичүү туугануңар бул жакка келбесе. Сиздерден бирөөңөрдү жөнөтүңүз жана ониңерди алып келиңер, силер болсо сиздердин сөздөрүңөр ачык болгонго чейин кармалып туруңар, эгер чындык айтсаңар же жокпу, эгер жок болсо, Фараондун ден соолугуна ант ичем, чындыгында силер чалгынчыларсыңар. Жана аларды үч күнгө түрмөгө камады. Үчүнчү күнү ал аларга: Мындай кылгыла, ошондо жашайсыңар, анткени мен Кудайдан коркомун - деди. Эгер силер тынчтуу болсоңор, бир агаңар түрмөдө кармалсын, ал эми өзүңөр баргыла жана силердин

дан азыгыңарды алып келгиле. Жана сиздердин кичүү иниңерди менге алып келгиле, жана сиздердин сөздөрүңөргө ишенилет, эгер жок болсо, өлөсүңөр. Алар ушинтип кылышты. Жана ар бири өз агасына айтты: Ооба, биз өз агабыз жөнүндө күнөөлүү болуп жатабыз, анткени биз анын жалбарып жатканда жанынын кыйынчылыгына көз жумдук жана аны угган жокпуз, ошондуктан бул кыйынчылык бизге келди. Жооп берип, Рубен аларга айтты: Мен силерге сүйлөгөн эмес беле, айтып: Балага зыян келтирбегиле, жана силер менин сөзүмдү угган жоксуңар; жана карагыла, анын каны талап кылынат. Алар билишчү эмес эле, анткени Жусуп угуп жатты, себеби которуучу алардын ортосунда болгон. Жусуп алардан бурулуп ыйлады, андан кийин кайра аларга келип, аларга айтты, андан кийин Шимеонду алардын арасынан алып, аны алардын көз алдында байлады.

Жусуп буйрук берди алардын идиштерин ашка толтурууга, ар биринин күмүшүн анын капка кайтарууга, аларга жол үчүн азык берүүгө, жана ушундай болду аларга. Жана алардын эшектеринин үстүнө дан артып, ошондон кетишти. Бирөө өзүнүн капчыгын бошотуп, эшектерине тоют берүү үчүн, алар түнөгөн жерде, өзүнүн күмүш байламын көрдү, жана ал капчыктын оозунун үстүндө болду. Ал өзүнүн ага-иниси менен айтты: Менин күмүшүм кайтарылды, жана мына, бул менин баштыгымда, жана алардын жүрөгү таң калды, жана алар бири-бирине карата тынчсызданып, айтышты: Кудай бизге эмне кылды? Алар

атасы Жакыпка Канаан жерине келишти жана ага башынан өткөн бардык окуяларды айтып беришти: Жердин ээси биз менен катуу сүйлөшүп, бизди чалгындар катары түрмөгө камаптыр. Биз ага айттык, биз тынчтык сүйүүчүлөрбүз, биз чалгынчылар эмеспиз. Биз он эки бир тууганбыз, атабыздын уулдарыбыз. Бирөө жок, ал эми кенже бүгүн атабыз менен Ханаан жеринде. Жердин кожоюну болгон адам бизге мындай деди: Мен силердин тынчтуу экениңерди ушул жол менен билем - бир агаңарды бул жерде мен менен калтырыңар, ал эми үйүңөрдүн ашык-тулугун сатып алып кетиңер. Жана силердин кичүү бир тууганыңарды менин жаныма алып келгиле, жана мен силер чалгынчылар эмес, тынчтуу экениңерди билем, жана силердин бир тууганыңарды силерге кайтарам, жана силер бул жерде соода кыласыңар. Бирок алар капталарын бошотуп жатканда, ар биринин күмүш байламы өз капчыгында болуп чыкты, жана алар өздөрү жана алардын атасы күмүш байламдарын көрүшүп, коркушту. Алардын атасы Жакып аларга айтты: Сиздер мени баласыз калтырдыңар, Жусуп жок, Шимон жок, эми Бенжаминди да алып кетесиңер; бул баары менин башыма түштү. Рубен өз атасына мындай деди: Эгер мен аны сага алып келбесем, менин эки уулумду өлтүр. Аны менин колума бер, мен аны сага кайра алып келем. Ал бирок айтты: Менин уулум силер менен түшпөйт, анткени анын агасы өлдү жана ал жалгыз калды. Эгер силер баратурган жолдо ага бир нерсе болуп, ал алсыздап калса, силер менин карылыгымды кайгы менен өлүктөр дүйнөсүнө түшүрөсүңөр.

43

Бирок ачарчылык жер үстүндө күчөдү. Бирок алар Мисирден алып келген ашты жеп бүтүргөндө, аталары аларга айтты: Кайра барып, бизге азыраак тамак-аш сатып алып келгиле. Жүдө ага айтты: Жердин ээси катуу буйрук менен бизге күбөлөндү: Эгер кичүү иниңер силер менен болбосо, менин жүзүмдү көрбөйсүңөр деп. Эгер сен биздин тууганыбызды биз менен жөнөтсөң, анда биз барып, сага тамак-аш сатып алабыз. Эгер сен биздин инибизди биз менен жөнөтпөсөң, биз барбайбыз, анткени ал адам бизге айтты: Эгер силердин кичүү иниңер силер менен болбосо, менин жүзүмдү көрбөйсүңөр деп. Израиль айтты: Эмне үчүн силер мага зыян келтирдиңер, ал адамга силердин дагы бир тууганыңар бар экенин айтып? Алар айтты: Ал адам бизди жана биздин тукумду сурап-сурап сурады, айтып: Атаңар дагы эле жашап жатабы, силердин бир туугандашыңар барбы? жана биз ага ушул суроого ылайык билдирдик. Ал бизге Туугандашыңарды алып келгиле деп айтат экенин кайдан билмекпиз? Жүдө өзүнүн атасы Израилге айтты: Баланы мен менен жибер, жана биз туруп барабыз, ошондо биз жашайбыз жана өлбөйбүз - биз да, сен да, жана биздин жүгүбүз да. Мен аны күтөм, менин колумдан аны издегин, эгер мен аны сага алып келбесем жана аны сенин алдыңда коюп бербесем, сага бардык күндөр күнөөлүү болом. Эгер биз кечигип калбаса, эки жолу кайтып келген болмокпук. Алардын атасы Израиль аларга

айтты: Эгер ушундай болсо, анда муну кылгыла: жердин жемиштеринен өз идиштериңерге алып, ошол адамга белектерди түшүргүлө - чайыр, бал, күйгүзмө, мирра, терпентин жана жаңгактарды. Эки эсе күмүштү колуңарга алгыла, капчыктарыңарга кайтарылып салынган күмүштү өзүңөр менен кайра алып баргыла, болбосо бул жаңылыштык болушу мүмкүн. Туугандарыңарды алып, туруп, ал адамга барыңар. Менин Кудайым силерге ошол адамдын алдында ыраазычылык берсин жана силердин бир агаңарды жана Бенжаминди жөнөтсүн, мен болсо чынында балаларымдан ажырагандай, балаларымдан ажырадым.

Эркектер бул белектерди жана эки эсе күмүштү алып, аларды колдоруна алышты жана Бенжаминди да алып, туруп Мисирге түштүлөр жана Жусуптун алдында турушту. Жусуп аларды көрдү, ошондой эле өз бир тууган агасы Бенжаминди, жана өз үй башкаруучусуна айтты: Адамдарды үйгө киргиз, курмандыктарды союп өлтүр жана даярда, анткени адамдар мен менен түш убагында нан жейт. Ал адам Жусуп айткандай кылды жана адамдарды Жусуптун үйүнө киргизди. Эркектер Жусуптун үйүнө киргизилгенин көргөндөн кийин, алар айтышты: Биздин капчыктарга кайтарылган күмүш үчүн биз киргизилип жатабыз, бизди жалган айыптоо жана бизге чабуул салуу үчүн, бизди кулдукка алуу үчүн жана биздин эшектерди алуу үчүн. Жусуптун үйүнүн үстүндөгү адамга жакындап келип, үйдүн короосунда ага сүйлөштү, Теңирим, биз

башында тамак-аш сатып алуу үчүн түшкөнбүз деп айтып жатабыз. Бирок биз токтоого келгенде, баштарыбызды ачканда, ар биринин баштарынын ичинде өз күмүшү бар экен, биздин күмүшүбүз өз салмагында эле, аны азыр колубузда кайтарып алып келдик. Биз тамак-аш сатып алуу үчүн өзүбүз менен башка күмүштү да алып келдик, биздин баштыктарга күмүштү ким салганын билбейбиз. Ал аларга айтты: Силерге ырайымдуу болсун, коркпогула. Силердин Кудайыңар жана аталарыңардын Кудайы силердин капчыктарыңарга кенчтерди салды. Силердин күмүшүңөрдү мен алдым. Андан кийин ал аларга Шимеонду алып чыкты. Жана алардын буттарын жууга суу алып келди жана алардын эшектерине тоют берди. Алар белектерди даярдашты, Жусуп түш убагында келгенге чейин, анткени алар ал жерде тамактанаарын уктушту. Жусуп үйгө кирди, жана алар өз колдорунда болгон соогаларды ага үйгө алып келишти, жана ага жерге бет коюп табынышты. Ал аларды сурады: Кандай жагдайдасыңар? жана аларга айтты: Силер айткан карыя атаңар ден соолукпу? Ал дагы эле тирибі? Алар болсо айтышты: Сиздин кулуңуз биздин атабыз ден соолук, дагы эле жашайт. Жана айтты: Ал адам Кудайга ырайымдуу болсун, жана ийилип, ага табынышты. Жусуп көздөрүн көтөрүп, өзүнүн бир энеден туулган иниси Бенжаминди көрдү жана айтты: Бул силердин кичүү иниңер, кимди мага алып келүүгө айткан элеңер? Жана айтты: Кудай сага боорукер болсун, балам. Жусуп тынчсызданды, анткени анын ичи агасы үчүн толкунданып кетти, ал ыйлагысы

келди, бирок бөлмөгө кирип, ал жерде ыйлады.

Жана жүзүн жуугандан кийин, чыгып ал өзүн тыйды, жана айтты: Нандарды коюңуздар. Алар ага жалгыз коюшту, аларга өздөрүнчө, жана анын менен тамактанган мысырлыктарга өздөрүнчө, себеби мысырлыктар ибрайлар менен нан жеше алышпайт, анткени бул мысырлыктар үчүн жийиркеничтүү. Алар анын алдында отурушту: биринчи туулган өзүнүн артыкчылыктарына ылайык, жана жаш өзүнүн жаштыгына ылайык. Адамдар болсо ар бири өз бир тууганына карата таң калышты. Алар анын жанынан өздөрүнө бөлүк алышты, бирок Бенжаминдин бөлүгү баарынын бөлүктөрүнөн беш эсе чоңойтулду ошолорго караганда, алар ичишти жана аны менен көңүл ачышты.

44

Жусуп өз үйүнүн башкаруучусуна буйрук берип айтты: Адамдардын капчыктарын тамак-аш менен алар көтөрө алгандай толтургула жана ар биринин күмүшүн капчыктын оозуна салгыла. Менин күмүш чөйчөгүмдү кичүү баланын баштыгына салгыла, жана анын буудайынын баасын да, бирок Жусуптун сөзү боюнча болду, ал айткандай.

Эртең менен таң атты жана адамдар өздөрү менен кошо эшектери менен жиберилишти. Алар шаардан чыгып

кетишкенден кийин, алыс кетишкен эмес, Жусуп өзүнүн үй башкаруучусуна айтты: Тур, адамдардын артынан куугунтукта, аларга жетип алып, аларга айт: эмне үчүн жакшылыктын ордуна жамандык менен кайтардыңар? Эмне үчүн менин күмүш чөйчөгүмдү уурдадыңар? Бул менин кожоюм ичкен чөйчөк эмеспи? Ал өзү ошонун жардамы менен сыйкырчылык кылат. Силер кылган иштериңер жаман болду. Бирок аларды тапкандан кийин, аларга ушул сөздөрдү айтты. Алар болсо ага айтышты: Эмне үчүн кожоюн бул сөздөр боюнча сүйлөйт? Сенин кулдарың бул сөз боюнча жасашсын деген болбосун. Эгер биз капчыктарыбызда тапкан күмүштү сага Ханаан жеринен кайтарып алып келген болсок, кантип биз сенин кожоюнунун үйүнөн күмүш же алтын уурдай алабыз? Кимдин жанынан сен чөйчөкту табасың, ал сенин кулдарыңдын, ал өлсүн, жана биз да биздин кожоюнга кулдар болобуз. Ал бирок айтты: Азыр силер кандай айтасыңар, ошондой болот. Кимден чөйчөк табылса, ал менин кулум болот, ал эми силер таза болосуңар. Жана алар шашылышты, ар бири өз баштыгын жерге түшүрүштү жана ар бири өз баштыгын ачышты. Изилдеди улуудан баштап, кичүүгө келгенге чейин. Жана чөйчөктү Бенжаминдин баштыгынан тапты. Алар кийимдерин жырттылар жана ар бири өз капты өз эшегинин үстүнө коюп, шаарга кайтышты.

Жүдө жана анын ага туугандары Жүсүптүн жанына кирди, ал дагы эле ошол жерде болгондо, жана алар анын алдында

жерге жыгылышты. Жусуп аларга айтты: Эмне үчүн мындай иш кылдыңар? Мен сыяктуу адам сыйкырчылык менен билип алаарын билбейсиңерби? Айтты бирок Жүдө: эмне жооп айтабыз кожоюнга, же эмне сүйлөйбүз, же эмне актала алабыз? Кудай бирок тапты адилетсиздикти сенин кулдарыңдын. Мына биз кулдар болобуз кожоюбузга, биз да, жана кимдин жанында табылды чөйчөк. Жүсүп айтты: Мага бул сөздү кылуу болбосун, ал адам, кимдин жанында чөйчөк табылды, ал менин кулум болот, силер болсо аман-эсендик менен атаңарга көтөрүлүп барыңар. Жакындап, Жүдө ага айтты: Өтүнөм, теңирим, сенин кулуң сенин алдында сөз сүйлөсүн, жана сенин кулуңа ачууланба, анткени сен Фараон менен биргесиң. Теңир, сен кулдарыңдан сурадың: Силердин атаңар же тууганыңар барбы? Биз ээге: Бизде улуу атабыз бар, жана анын карылыгында төрөлгөн кичүү баласы бар, жана анын агасы өлдү, ал өз энесине жалгыз калды, ал эми атасы аны сүйдү деп айттык. Сен өз кызматчыларыңа Аны менге алып келгиле, мен ага камкордук кылам деп айттың. Биз жаанга айттык: бала өз атасын таштап кете албайт, эгер атасын таштап кетсе, өлөт. Сен бирок кулдарыңа айттың: Эгер силердин кичүү тууганыңар силер менен түшпөсө, силер менин жүзүмдү көрүүнү улантпайсыңар. Биз сенин кулуң, атабыз менен көрүшкөндө, ага кожоюнубуздун сөздөрүн билдирдик. Атабыз бизге: Дагы барып, бизге азыраак тамак-аш сатып алып келгиле деди. Биз бирок айттык: Биз түшө албайбыз, бирок эгер биздин кичүү инибиз биз менен түшсө, анда биз түшөбүз, анткени биздин кичүү инибиз биз

менен болбосо, биз ал адамдын бетин көрө албайбыз. Айтты бирок кызматчы сенин, атабыз биздин бизге: Силер билесиңер, эки төрөдү мага аял. Бир кишиси менден чыкты, жана силер айттыңар, аны жырткыч жаныбар жеди деп, жана мен аны азыргача көргөн жокмун. Эгер ошондуктан сиздер аны да менин алдымдан алып кетсеңер, жана жолдо ага бир жамандык келип калса, анда менин карылыгымды кайгы менен тозокко түшүрөсүңөр. Эми эгер мен сенин кулуң, биздин атабызга барсам, ал эми бала биз менен болбосо, анын жаны ушул баланын жанына байланган, Жана ал баланы биз менен көрбөгөндө ал өлөт, жана сенин кулдарың сенин кулуңдун, биздин атабыздын карылыгын кайгы менен өлүктөр дүйнөсүнө алып түшүрөт. Ал эми сенин кулуң атадан баланы кабыл алды, айтып: Эгер мен аны сага алып келбесем жана аны сенин алдында турузбасам, атага карата бардык күндөрдө күнөөлүү болом. Азыр ошондуктан мен сага баланын ордуна кул катары калам, кожоюндун үй кулу катары, ал эми бала өз бир тууган агалары менен чыксын. Бала биз менен болбосо, мен атага кантип барам? Менин атамды табат жамандыктарды көрбөйүн үчүн.

45

Жусуп өзүнүн жанында турган бардык адамдарга чыдай албады, бирок ал айтты: Баарын менден жөнөтүп жибергиле, жана Жусуп өзүн бир тууган агаларына

таанытканда анын жанында эч ким турган эмес. Жана ал ыйлап үн чыгарды, бардык мысырлыктар угушту, жана бул фараондун үйүнө чейин угулду. Жүсүп өзүнүн агаларына айтты: Мен Жүсүпмүн, менин атам дагы эле тирибү? Агалары ага жооп бере алышкан жок, анткени алар тынчсызданып кетишти. Жусуп өзүнүн бир тууган инисиагаларына: Мага жакындагыла деди, алар жакындашты, ал айтты: Мен силердин Мисирге саткан бир тууган иниңер-агаңар Жусупмун. Эми ошондуктан кайгырбагыла, силерге оор болуп көрүнбөсүн, мени бул жерге саткандыгыңар үчүн, анткени Кудай мени силердин алдыңарда жашоо үчүн жөнөттү. Бул жер бетиндеги ачарчылыктын экинчи жылы, жана дагы эле беш жыл калды, аларда жер айдоо да, орок да болбойт. Кудай мени силердин алдыңарда жөнөттү, анткени жер үстүндө силердин калдыгыңарды калтыруу үчүн жана силердин улуу калдыгыңарды багуу үчүн. Азыр ошондуктан силер эмес мени бул жакка жибердиңер, бирок Кудай жиберди, жана Ал мени Фараондун атасындай, анын бүткүл үй-бүлөсүнүн кожоюнундай жана бүткүл Мисир жеринин башкаруучусундай кылды. Ошондуктан шашып, менин атама чыгып, ага мындай деңиздер: сенин уулуң Жусуп мындай дейт: Кудай мени бүт Египет жеринин бийи кылды, ошондуктан мага түшүп келиңиз жана калбаңыз, Сен Арабиянын Гесем жеринде турасың жана мага жакын болосуң – сен, сенин уулдарың, сенин неберендерің, сенин койлорың, сенин уйларың жана сага тиешелүү бардык нерселер. Мен сени ошол жерде багам, анткени дагы эле беш жыл ачарчылык болот, ошондуктан сен жок

кылынбайсың, жана сенин уулдарың, жана сенин бардык мүлкүң. Карагылачы, силердин көздөрүңөр көрүп жатат жана менин бир тууганым Бенжаминдин көздөрү, анткени силерге сүйлөп жаткан менин оозум. Ошондуктан атама Мисирдеги бардык даңкымды жана көргөндөрүңөрдүн баарын билдиргиле, жана шашып атамды бул жакка алып келгиле. Жана ал өзүнүн агасы Бенжаминдин моюнуна түшүп, анын үстүнө ыйлады, жана Бенжамин анын моюнуна ыйлады. Ал бардык бир тууган агаларын өпкөндөн кийин, алардын үстүнөн ыйлады, андан кийин анын бир тууган агалары аны менен сүйлөштү.

Жана бул үн Фараондун үйүнө кеңири угулду, айтышкан: Жусуптун тууган-бир тууландары келишти, Фараон жана анын кызматкерлери кубанышты. Фараон Жусупка айтты: Эже-иниңе айт, мындай кылгыла: чүйгүлөрүңдү толтургула жана Канаан жерине кеткиле. Атаңарды жана мүлктөрүңөрдү алып, менин жанымга келгиле, мен силерге Египеттин бардык жакшы нерселерин берем жана силер жердин майын жейсиңер. Сен буйрук бер: Мисир жеринен силердин балдарыңар үчүн жана силердин аялдарыңар үчүн арабаларды алгыла, жана атаңарды көтөрүп алып келгиле. Жана өз буюмдарыңарга көз салбагыла, анткени Мисирдин бардык жакшы нерселери силерге болот. Исраилдин уулдары ошондой кылышты, Жусуп аларга Фараон падышанын айткан сөзүнө ылайык арабаларды берди, жана аларга жолго азык берди. Ал баарына эки кийимден берди, ал эми Бенжаминге үч жүз

алтын жана беш өзгөрүүчү кийим берди. Ал өз атасына да ошондой эле жөнөттү: Египеттин бардык жакшы нерселеринен көтөргөн он эшекти жана атасынын жолуна нан көтөргөн он катырды. Ал өз туугандарын жөнөттү, алар кетишти, жана аларга айтты: Жолдо ачууланбагыла. Жана алар Египеттен чыгып, Ханаан жерине өз аталары Жакыпка келишти. Алар ага билдиришти айтып: Сенин уулуң Жусуп жашайт жана ал Египеттин бардык жерин башкарат. Жакып акылы менен таң калды, анткени ал аларга ишенген жок. Алар ага Жусуп айткан бардык сөздөрдү айтып беришти. Жусуп аны алып кетүү үчүн жөнөткөн арабаларды көргөндө, алардын атасы Жакыптын руху жандана түштү. Израиль айтты: Бул мен үчүн улуу нерсе, эгер менин уулум Жусуп дагы эле тирүү болсо. Барып, аны өлүмүмдөн мурун көрөм.

46

Ысрайыл өзү жана анын бардыгы менен жолго чыккандан кийин, Ант кудугуна келди жана атасы Ысаактын Кудайына курмандык чалды. Кудай түн көрүнүшүндө Исраилге: Жакып, Жакып деди, ал болсо: Эмне? деп жооп берди. Ал бирок ага айтат: Мен сенин аталарыңдын Кудайымын, Мысырга түшүүдөн коркпо, анткени мен сени ошол жерде улуу улутка айландырамын. Жана мен сен менен бирге Египетке түшөм, жана мен сени акырында алып чыгам, жана Жусуп сенин көздөрүңө колдорун коёт.

Жакып Ант кудугунан турду, ал эми Исраилдин уулдары өз аталарын, жүк-таштарын жана аялдарын Жусуп аны көтөрүп кетүү үчүн жөнөткөн арабаларга отургузушту. Жана алардын мүлктөрүн алып, жана Ханаан жеринен алышкан бардык мүлктү алып, Египетке киришти, Жакып жана анын бардык уругу анын менен. Уулдары, уулдарынын уулдары анын менен, кыздары жана кыздарынын кыздары, ошондой эле бардык урпагы - аларды ал Мисирге алып келди. Бул болсо Исраилдин уулдарынын аттары, алар Мисирге өз аталары Жакып менен бирге кирген. Жакып жана анын уулдары, Жакыптын тунгучу Рубен. Рубендин уулдары болсо: Энох, Паллу, Асрон жана Чарми. Симеондун уулдары: Жемуел, Жамин, Эхуд, Жахин, Зохар жана канаандык аялдын уулу Саул. Левинин уулдары: Гершон, Кат жана Мерари. Жүдөнүн уулдары: Эр, Онан, Шилох, Фарес жана Зара, бирок Эр менен Онан Канаан жеринде өлдү, ал эми Фарестин уулдары Хезрон менен Жемуел болду. Иссахардын уулдары: Тола, Фуа, Хашум жана Шимрон. Забулундун уулдары: Серед, Аллон жана Ахоел. Булар Леянын уулдары, аларды ал Жакыпка Сирия Месопотамиясында төрөгөн, жана анын кызы Дейна, бардык жандар, уулдар жана кыздар, отуз үч. Гаддын уулдары: Сафон, Аггис, Саннис, Тасобан, Аедеис, Ароедеис жана Ареелеис. Ашердин уулдары: Иемна, Иессуа, Иеул, Бариа жана алардын эжеси Сара. Бариянын уулдары: Чобор жана Мелхиил. Булар Зелфанын уулдары, аны Лабан өзүнүн кызы Леяга берген эле, ал булардын Жакыпка

төрөгөн, он алты жан. Жакыптын аялы Рахилдин уулдары Жусуп жана Бенжамин. Жусуптун уулдары Мисир жеринде болду, аларды ага Гелиополис шаарынын руханийси Потифераның кызы Асенет төрөдү: Манасса жана Ефрем. Манассанын уулдары болду, аларды ага сириялык кенже аялы төрөдү: Макир. Макир Галаадты төрөттү. Манассанын агасы Ефремдин уулдары: Суталаам жана Таам. Суталаамдын уулдары: Едом. Бенжамендин уулдары: Бала, Бохор жана Асбел. Баланын уулдары болсо: Гыра, Ноеман, Агхис, Рос жана Мампим. Гыра Арадды төрөттү. Булар Рахилдин уулдары, аларды ал Жакыпка төрөгөн, бардыгы он сегиз жан. Дандын уулдары Асом болгон. Жана Нафталинин уулдары: Асиел, Гуни, Иссаар жана Соллем. Булар Балланын уулдары, аны Лабан өзүнүн кызы Рахилге берген, ал буларды Жакыпка туулдурган, бардыгы жети жан. Жакып менен Мисирге кирген бардык жандар, анын белинен чыккандар, Жакыптын уулдарынын аялдарынан тышкары, бардык жандар алтымыш алты, Жусуптун Мисир жеринде болгон уулдары тогуз жан эле. Жакыптын үй-бүлөсүнүн Жакып менен Мисирге кирген бардык жандары жетимиш беш.

Ал Иуданы өзүнөн мурун Жусупка жөнөттү, аны менен Баатырлар шаарында жолугушуу үчүн, Рамсес жерине. Жусуп өзүнүн аттуу арабаларын камчылап, атасы Исраилди Баатырлар шаарында тосуп алууга барды, ага көрүнүп, анын моюнуна түштү жана катуу ыйлады. Жана Израиль Жусупка айтты: Мен азыр өлөм, анткени сенин

жүзүңдү көрдүм, дагы эле сен жашап жатасың. Жусуп өзүнүн туугандарына айтты: Мен Фараонго барып билдирем жана ага айтам: менин туугандарым жана атамдын үй-бүлөсү, алар Ханаан жеринде болушкан, мага келишти. Бирок эркектер малчылар, анткени алар мал багуучулар болгон жана алар малдарын, өгүздөрүн жана бардык нерселерин алып келишкен. Эгер ошондуктан Фараон силерди чакырып, силерге Силердин ишиңер эмне? деп сурайт болсо? Айтасыңар: Биз сенин кулдарың малчылар болуп саналабыз балалыктан азыркы убакка чейин, биз да, аталарыбыз да, ошондуктан Арабиянын Гесем жеринде жашайсыңар, анткени бардык кой багуучулар мысырлыктарга жийиркеничтүү.

47

Жусуп келип, Фараонго билдирди: Менин атам, менин бир тууган агаларым, алардын малдары, уйлары жана бардык мүлкү Ханаан жеринен келишти, жана карагыла, алар азыр Гесем жеринде. Ал өзүнүн бир тууган агаларынан беш эркекти алып, аларды Фараондун алдына коюп берди. Жана Фараон Жусуптун ага-иниси менен сүйлөшүп: Силердин кесибиңер эмне? - деди. Алар Фараонго: Сенин кулдарың кой багуучулар, биз да, аталарыбыз да - деп жооп беришти. Алар Фараонго айтышты: Биз бул жерде жашоо үчүн келдик, себеби сенин кулдарыңдын малдары үчүн жайыт жок, анткени Ханаан жеринде ачарчылык күчөдү,

ошондуктан азыр биз Гесем жеринде жашайбыз. Фараон Жусупка айтты: Алар Гесем жеринде жашасын, эгер сен билсең, алардын арасында күчтүү эркектер бар экенин, аларды менин малдарымдын башкаруучулары кылып дайындагын. Жакып жана анын уулдары Мисирге Жусупка келишти, жана Мисир падышасы Фараон укту. Фараон Жусупка: Сенин атаң жана бир тууган-бир тууганың сага келишти деп айтты. Карачы, Мисир жери сенин алдыңда турат, эң мыкты жерге атаңды жана бир тууган агаларыңды отургузгун. Жусуп өзүнүн атасы Жакыпты киргизди, жана аны Фараондун алдына коюп турду, жана Жакып Фараонго батасын берди. Фараон Жакыпка айтты: Жашооңдун күндөрүнүн жылдары канча? Жакып Фараонго мындай деди: Мен чет өлкөдө жашап жаткан жашоомдун жылдарынын күндөрү жүз отуз жыл, менин жашоомдун жылдарынын күндөрү аз жана жаман болду, алар менин аталарым чет өлкөдө жашаган жашоосунун жылдарынын күндөрүнө жетишкен жок. Жакып Фараонго батасын бергенден кийин, андан чыгып кетти.

Жусуп өзүнүн атасын жана өзүнүн бир туугандарын орноткон жана аларга Мисир жеринде, эң мыкты жерде, Рамсес жеринде ээлик берди, Падыша буйруганындай. Жусуп өз атасына, бир тууганына жана атасынын бүткүл үй-бүлөсүнө адам башына буудай өлчөп берди.

Дан бардык жерде жок болгон, анткени ачарчылык абдан күчөгөн, ал эми Египет жери жана Канаан жери

ачарчылыктан кыйналган. Жусуп Египет жеринде жана Канаан жеринде табылган бардык күмүштү жыйды, алар сатып алып жаткан астыктын үчүн, жана аларга өлчөп берди, жана Жусуп бардык күмүштү Фараондун үйүнө киргизди. Египет жеринен жана Ханаан жеринен бардык күмүш бүтүп калды. Бардык мисирликтер Жусупка келип: Бизге нан бергиле, эмне үчүн сенин алдыңда өлүшүбүз керек? Биздин күмүшүбүз бүтүп калды, - деп айтышты. Жусуп аларга айтты: Малыңарды алып келгиле, жана малыңардын ордуна силерге нан берем, эгер күмүшүңөр бүткөн болсо. Алар өздөрүнүн мал-жандарын Жусупка алып келишти, жана Жусуп аларга жылкылардын, койлордун, уйлардын жана эшектердин ордуна нан берди, жана ал аларды ошол жылы бардык мал-жандарынын ордуна нан менен багып-өстүрдү. Ошол жыл өттү, экинчи жылы алар ага келип, ага айтышты: Биздин кожоюбуздун алдында жок болуп кетпейлиби? Анткени биздин күмүшүбүз бүттү, мал-мүлкүбүз жана малыбыз сага, кожоюбузга берилди, биздин кожоюбуздун алдында бизге өз денебизден жана жерибизден башка эч нерсе калган жок. Ошондуктан биз сенин алдыңда өлбөйбүз үчүн жана жер таштап кетилбесин үчүн, сатып ал бизди жана биздин жерибизди нандын ордуна, жана биз жана биздин жерибиз Фараонго кулдар болобуз, бер уруктарды, биз чачабыз үчүн жана жашайбыз жана биз өлбөйбүз, жана жер таштап кетилбейт. Жусуп мисирликтердин бардык жерин фараонго сатып алды, анткени мисирликтер өз жерлерин фараонго сатышты, себеби аларды ачарчылык басып кетти жана жер фараонго

тиешелүү болду. Жана элди кулчулукка салды ага кулдарга, Египеттин четтеринен четтерине чейин. Жусуп роомдордун жерин гана сатып албады, анткени Фараон роомдорго белек берген, жана алар Фараон аларга берген белекти жешти, ушул себептен алар өз жерин сатышкан жок. Жүсүп бардык мисирликтерге айтты: Мана, мен силерди жана силердин жериңерди бүгүн фараонго сатып алдым. Өздөрүңөргө уруг алгыла жана жерди эккиле. Анын өнүмдөрү болот, жана силер бешинчи бөлүгүн Фараонго бересиңер, ал эми төрт бөлүгү силерге өздөрүңөргө жер үчүн уруг катары, жана силер үчүн тамак катары, жана силердин үйлөрүңөрдөгү баары үчүн болот. Жана алар айтышты: Сен бизди куткардың, биз жараткан биздин алдында жакшылык таптык, жана биз Фараонго кулдар болобуз. Жана Жусуп аларга буйрук коюп койду ушул күнгө чейин, Мисир жеринде Фараонго бөлүп берүү үчүн, руханийлердин жери гана башка, ал Фараонго тиешелүү эмес болчу.

Исраил Мисир жеринде, Гесем жерлеринде жашады, алар ошол жерди мураска алышты, өсүштү жана абдан көбөйдү. Жакып Мысыр жеринде он жети жыл жашады, жана Жакыптын өмүрүнүн жылдары жүз кырк жети жылга жетти. Ысрайылдын өлүү күндөрү жакындап, ал өз уулу Жусупту чакырып, ага айтты: Эгер сенин алдыңда ырайымдуулук тапсам, колуңду менин жамбашымдын астына кой жана мага мээримдүүлүк менен чындык көрсөт, мени Мысырда көмбө. Бирок мен аталарым менен

жатам, жана сен мени Мисирден алып кетесиң, жана мени алардын мүрзөсүнө көрөсүң. Ал болсо айтты: Мен сенин сөзүңө ылайык жасайм. Ал айтты: Мага ант бер, жана ал ага ант берди, жана Израил өз таягынын учуна таянып табынды.

48

Бул сөздөрдөн кийин, Жусупка атасы ооруп жатканы билдирилди, ал эки уулу Манассе менен Эфраимди алып, Жакыпка келди. Жакыпка билдирилди: Карагын, сенин уулуң Жусуп сага келет деп айтышты, жана Исраил күч алып, төшөктүн үстүнө отурду. Жана Жакып Жусупка айтты: Менин Кудайым маган Канаан жериндеги Лузда көрүндү жана мага батасын берди, Жана ал мага айтты: Карачы, мен сени өсүрөм жана сени көбөйтөм, жана сени улуттардын жыйындарына айландырам, жана сага ушул жерди берем, жана сенин уругуңа сенден кийин түбөлүк ээлик кылып берем. Эми ошондуктан сенин эки уулуң, Мысыр жеринде мен сага Мысырга келгенге чейин сага болгон, менин болушат, Эфраим жана Манассе, Рубен жана Симеон сыяктуу мага болушат. Бирок урпактар, эгер сен аларды кийин төрөсөң, алардын агаларынын ысмында болушат жана ошолордун мирастары боюнча аталышат. Мен Месопотамиядан жана Сириядан келе жатканда, сенин энең Рахил Ханаан жеринде өлдү, мен Хабрата ипподромунун жанында, Эфратага келүүдө жакындап

жатканда, жана мен аны ипподромдун жолунда көмдүм, бул Бетлехем.

Израиль Жусуптун уулдарын көрүп, айтты: Булар сага ким? Жусуп өз атасына: Булар менин уулдарым, аларды мага Кудай бул жерде берди деди. Жакып: Аларды мага алып кел, аларга батамды берейин деди. Израилдин көздөрү карылыктан караңгылашып, ал көрө албай калды, ошондо ал аларды өзүнө жакындатты, аларды өптү жана кучактады. Жана Израиль Жусупка айтты: Мана, сенин жүзүңдөн ажыратылган эмесмин, жана мана, Кудай мага сенин уругуңду да көрсөттү. Жана Жусуп аларды өзүнүн тизелеринен алып чыкты, жана алар ага жерге бет коюп табындылар. Жусуп өзүнүн эки уулун алып, Эфраимди оң жагына, Исраилдин сол жагынан, ал эми Манассени сол жагына, Исраилдин оң жагынан коюп, аларды ага жакындатты. Ысрайыл оң колун созуп, Эфраимдин башына коюп салды, ал эми ал кичүү болгон, жана сол колун Манассенин башына коюп, колдорун кайчылаш кылды.

Жана аларга батасын берди жана айтты: Кудай, кимдин алдында менин аталарым Ибрагим жана Исаак жакты болгон, Кудай, мени жаштыктан бери ушул күнгө чейин багып турган, Мени бардык жамандыктардан куткарган Ыйык Элчи бул балдарды батасын берсин, аларда менин атым жана менин аталарымдын аты – Ыбрайым менен Ысактын аты чакырылсын, алар жер бетинде көп сандуу болуп көбөйсүн. Жусуп атасынын оң колун Эфраимдин

башына коюп жатканын көрүп, бул ага оор болуп көрүндү, ошондо Жусуп атасынын колунан кармап, аны Эфраимдин башынан Манассенин башына которуу үчүн алды. Жүсүп атасына айтты: Андай эмес, атам, бул туңгуч, оң колуңду анын башына кой. Жана ал каалаган жок, бирок айтты: Билем, балам, билем, жана бул эл болот, жана бул көтөрүлөт, бирок анын иниси андан улуу болот, жана анын уруусу элдердин көптүгү болот. Ошол күнү аларга батасын берип, ал айтты: Силер аркылуу Израиль батасын алат, алар айтат: Кудай сени Эфраим жана Манассе сыяктуу кылсын. Ал Эфраимди Манасседен мурун коюп койду. Израиль Жусупка айтты: Мана, мен өлүп жатам, бирок Кудай силер менен болот жана силерди аталарыңардын жерине кайтарат. Мен сага Шехемди эже-сиңдилериңден өзгөчө кылып берем, аны мен Аморейлердин колунан өз кылычым жана жаам менен алдым.

49

Жакып өз уулдарын чакырып, аларга айтты: Чогулгула, силерге акыркы күндөрдө эмне болорун билдирейин. Чогулуңар жана менин сөзүмдү угуңар, эй Жакыптын уулдары, Ысрайылды угуңар, атаңардын сөзүн угуңар. Рубен, биринчи туулган балам, сен менин күчүмсүң жана менин балдарымдын башталышысың, катуу көтөрүлгөн жана катуу өзүмчүл. Сен суудай текебердик кылдың, кайнап ташпа, өйткөнү сен атаңдын төшөгүнө чыктың,

анда сен төшөктү булгадың, кайда чыктың. Симеон жана Леви бир тууган аталар өздөрүнүн тандоосу боюнча адилетсиздикти жасап бүттү. Алардын кеңешине менин жаным келбесин, жана алардын чогулушуна менин боорум катышпасын, анткени алар ачуусунда адамдарды өлтүрдү, жана алар каалоосунда өгүздүн таякчаларын кесишти. Каргышталган алардын ачуусу, анткени ал өзүмчүл, жана алардын каары, анткени ал катуулашты. Мен аларды Жакыпта бөлөм жана аларды Ысрайылда чачам. Жүдө, сени туугандарың мактады, колдорың душмандарыңдын аркасында, сага атаңдын уулдары табынышат. Жүйүттүн арстан баласы, менин уулум, өсүмдүктөн чыктың, артка жыгылып арстандай жана арстан баласындай уктадың, ким аны ойготот? Иудадан башкаруучу жоголбойт, анын белинен жетекчи да жоголбойт, ага сакталган нерселер келгенге чейин, жана ал өзү улуттардын күтүүсү болот. Ал өзүнүн колукту үзүм токуна байлайт, жана өзүнүн эшегинин колукту үзүм шилбисине байлайт, ал өзүнүн тонун шарапта жуйт, жана өзүнүн кийимин жүзүм канында жуйт. Анын көздөрү шараптан жаркыраган, анын тиштери сүттөн ак. Зебулун деңиз жээгинде жашайт жана ал кемелердин портунун жанында болот, анын чеги Сидонго чейин созулат. Иссахар жакшыны каалады, үлүштөрдүн ортосунда тынчтанып. Эс алууну жакшы экенин көрүп, жерди семиз экенин көрүп, ийнин өзүн эмгектөөгө коюп, дыйкан эркек болду. Дан өз элин соттойт, Израилдин бир уруусундай эле. Жана Дан жол үстүндө жаткан жылан болсун, жолчук үстүндө отурган, аттын өкчөсүн тиштеген,

жана ат минуучу артка түшөт. Теңиринин куткарууну күтүп жатам. Гадга чапкынчылар топ чабуул коюшат, бирок ал өзү аларды артынан кубалап чабуул коюшат. Ашер, анын наны семиз, жана ал башкаруучуларга даамдуу тамак берет. Нафтали бошотулган діңгек, урпагына сулуулук берүүчү. Өскөн уулум Жусуп, менин өскөн сүйүктүү уулум, менин эң кичүү уулум, мага кайт. Ага карата кеңешип жатып, алар аны сөгүштү жана жаа ээлери ага өч алышты. Алардын жаалары күч менен талкаланды, жана алардын колдорунун шилтелери чарчады, Жакыптын бийликтүүсүнүн колу аркылуу, ошондон Ысрайылдын күчтүүсү сенин атаңдын Кудайынан. Жана менин Кудайым сага жардам берди, жана сени асмандын жогорудан батасы менен, жана баарын ээлеген жердин батасы менен батады, эмчектердин жана курсактын батасынын үчүн. Атаңдын жана энеңдин батасы түбөлүк тоолордун батасынан күчтүү болду, жана түбөлүк дөңсөөлөрдүн батасынан да. Алар Жусуптун башына жана өз бир тууганынын арасында башчы болгондун чокусуна түшөт. Бенжамин талоочу карышкыр, эртең менен дагы жейт жана кечкисине тамак-аш берет. Булардын баары Жакыптын он эки уулу, жана алардын атасы буларды аларга айтты, жана аларга бата берди, ар бирине өзүнүн батасына ылайык бата берди. Жана ал аларга айтты: Мен өз элиме кошулам, мени аталарым менен бирге Хеттик Эфрондун талаасындагы үңкүргө көмүңүздөр, Мамбренин карама-каршысындагы кош үңкүрдө, Канаан жеринде, Ыбырайым Хеттик Ефрондон мүрзө катары сатып алган үңкүрдө. Ошол жерде

алар Ыбрайымды жана анын аялы Сарраны көмдү, ошол жерде алар Ысаакты жана анын аялы Ребекканы көмдү, ошол жерде алар Леяны көмдү, Талаанын жана анын ичиндеги үңкүрдүн ээлигинде, Хеттин уулдарынан. Жана Жакып өз уулдарына буйруп токтотту, жана буттарын төшөккө көтөрүп, токтоду жана өз элине кошулду.

50

Жана Жусуп атасынын бетине түшүп, аны ыйлады жана аны өптү. Жана Жусуп өзүнүн кулдарына, мүрдөлөрдү, атасын мүрдөлөөгө буйрудү, жана мүрдөлөр Ысрайылды мүрдөлөштү. Жана алар анын кырк күнүн толтурушту, анткени көмүүнүн күндөрү ошентип саналат, жана Египет аны жетимиш күн аза тутту. Анткени аза күндөрү өткөндөн кийин, Жусуп Фараондун башкаруучуларына кайрылып айтты: эгер мен силердин алдыңарда жакшылык тапсам, Фараондун кулагына мени жөнүндө айтып коюңуздар, деп, Менин атам мени ант берди, айтып: Мен өзүм үчүн Ханаан жеринде казыган мүрзөдө мени көрөсүң. Азыр ошондуктан барып, атамды көрөм жана кайтам. Фараон Жусупка айтты: Бар, атаңды көм, ал сени кантип ант кылдырган болсо, ошондой кыл. Жана Жусуп атасын көмүүгө чыкты, жана анын менен Фараондун бардык кызматкерлери, анын үйүнүн улуулары жана Египет жеринин бардык улуулары чыгышты. Жусуптун бүт үй-бүлөсү, анын ага туугандары, анын ата-тегинин бүт үйү, анын туугандары, койлор жана

өгүздөр Гошен жеринде калтырылды. Жана алар менен бирге анын арабалары жана аттуулары чыкты, жана лагер абдан улуу болду. Алар Иорданынын аркы жагындагы Атад кырманына келишти жана ал жерде аны улуу жана абдан күчтүү аза тутуу менен аза тутушту, жана ал өзүнүн атасына жети күн аза тутту. Канаан жеринин турукташтары Атад баскычындагы азаны көрүп, Бул мисирликтер үчүн чоң аза деп айтышты. Ошондуктан ал жердин аты Мисир Азасы деп аталды, ал Иордан дарыясынын аркы жагында. Жана анын уулдары ага ушундай кылышты. Анын уулдары аны Канаан жерине алып кетишти жана аны эки эсе үңкүргө көмүшкө, ал үңкүрдү Ыбрайым көрүстү сатып алууда Хеттик Ефрондон сатып алган, Мамбренин каршысында. Жусуп Мисирге кайтты, өзү жана анын туугандары, жана атасын көмүүгө бирге барган адамдар.

Жүсүптүн тууган-уулары аталары өлгөнүн көрүп, айтышты: Жүсүп бизге кек сактап, биз ага көрсөткөн бардык жамандыктарыбыз үчүн өч албаса экен. Жана Жусупка келип, алар айтты: Сенин атаң өлүүдөн мурун антка алды, айтып: Ушундай айткыла Жусупка: кечир аларга адилетсиздикти жана күнөөнү алардын, анткени жамандыкты сага көрсөттүлөр, жана азыр кабыл ал адилетсиздикти атаңдын Кудайынын кулдарынын. Жана Жусуп ыйлады, алар ага сүйлөгөндө. Жана ага келип, алар айтты: Биз сенин кызматчыларыңбыз. Жүсүп аларга айтты: Коркпогула, анткени мен Кудайдын адамымын. Силер мага

карата жамандык пландаштыңар, бирок Кудай мен жөнүндө жакшылыкка пландады, ошондуктан бүгүнкүдөй болсун жана көп элдер азыктансын. Ал аларга айтты: Коркпогула, мен силерди жана силердин үй-бүлөлөрүңөрдү азыктандырам, жана аларды жубатты, жана алардын жүрөгүнө сүйлөдү. Жусуп Мисирде турду, өзү жана анын бир тууган агалары, жана атасынын бүт үй-бүлөсү, жана Жусуп жүз он жыл жашады. Жана Жусуп Эфраимдин балдарын үчүнчү муунга чейин көрдү, жана Манасседин уулу Мачирдин уулдары Жусуптун жамбаштарында туулду. Жана Жусуп өзүнүн ага-иниси менен айтты: Мен өлүп жатам, бирок Кудай силерди көрөт жана силерди бул жерден ал жерге алып чыгат, анткени Кудай биздин ата-бабаларыбызга - Ыбырайымга, Ысакка жана Жакыпка ант берген. Жусуп Исраилдин уулдарына ант бердирди: Кудай силерди текшерген учурда, менин сөөктөрүмдү бул жерден өзүңөр менен бирге алып кетесиңер деп айтып. Жусуп жүз он жылда өлдү, аны көмүшүп, Египетте табытка салышты.

Матай Инжили

1

Ыйса Машаяктын тарыхынын китеби, Давыттын уулунун, Ибрагимдин уулунун. Ыбрайым Ысаакты төрөттү, Ысаак Жакыпты төрөттү, Жакып Жүдөнү жана анын бир тууган агаларын төрөттү. Жуда Тамардан Фарес менен Зараны төрөттү, Фарес Эсромду төрөттү, Эсром Арамды төрөттү, Арам Аминадабды туулдурду, Аминадаб Наассонду туулдурду, Наассон Салмонду туулдурду. Салмон Рахабдан Боозду төрөттү, Бооз Руттан Обедди төрөттү, Обед Иессайды төрөттү. Жессе Давид падышаны төрөттү. Падыша Давид болсо Сулайманды Урияныкынан төрөттү, Сулайман Ровоамды туулдурду, Ровоам Абияны туулдурду, Абия Асаны туулдурду. Аса Иосафатты туулдурду, Иосафат Иорамды туулдурду, Иорам Озианды туулдурду. Уззия Йотамды туулдурду, Йотам Ахазды туулдурду, Ахаз Езекияны туулдурду. Езекия Манассаны төрөттү, Манасса Амонду төрөттү, Амон Иосияны төрөттү. Жосия Жехонияны жана анын бир тууган агаларын Вавилонго сүргүн кезинде

туулдурду.

Вавилонго сүргүндөн кийин Ехония Салатиилди туулттурду, Салатиил болсо Зоровавелди туулттурду, Зоробабел Абиудду туулдурду, Абиуд Элиакимди туулдурду, Элиаким Азорду туулдурду. Азор Садокту туулдурду, Садок Ахимди туулдурду, Ахим Элиудду туулдурду. Элиуд Элеазарды төрөдү, Элеазар Маттанды төрөдү, Маттан Жакыпты төрөдү. Жакып Жусупту туулдурду, ал Мариянын күйөөсү болгон, Мариядан Машаяк деп аталган Ыйса туулган. Ошентип, Ибрагимден Давутка чейинки бардык муундар он төрт муун, Давуттан Вавилонго сүргүнгө чейин он төрт муун, жана Вавилонго сүргүндөн Машаякка чейин он төрт муун.

Ыйса Машайактын туулушу ушундай болгон. Анын энеси Мариям Жусупка келинге сөзгө алынгандан кийин, алар бирге келишкенге чейин, ал Ыйык Рухтан курсагында бар экени табылды. Жусуп, анын эри, акыйкат адам болуп, аны коомдук уятка калтырууну каалабай, аны жашыруун ажыратууну каалады. Ал муну ойлонуп жатканда, мына, Теңирдин периштеси түшүндө ага көрүнүп айтты: Жусуп, Давуттун уулу, Мариямды аялың кылып алуудан коркпо, анткени анын курсагындагы Ыйык Рухтан болгон. Ал уул төрөт, жана сен анын атын Ыйса деп коёсуң, анткени ал өз элин алардын күнөөлөрүнөн куткарат. Бирок мунун баары ошол үчүн болду, Теңир тарабынан пайгамбар аркылуу айтылган сөз аткарылсын деп. Карагыла, кыз курсагында

болуп, уул төрөт, жана алар анын атын Эммануил деп аташат, бул которулганда Кудай биз менен дегенди билдирет.

Жусуп уйкудан ойгонгондон кийин, Теңирдин элчиси ага буйруганындай кылды жана өз аялын алды. Ал аны биринчи туулган уулун төрөгөнгө чейин билген эмес, жана анын ысымын Ыйса деп коюшту.

2

Ыйса Иудеянын Бейтлехем шаарында Ирод падышанын күндөрүндө туулгандан кийин, карагылачы, чыгыштан магилер Иерусалимге келишти. Иудейлердин туулган падышасы кайда деп сурашты. Анткени биз анын жылдызын чыгышта көрдүк жана ага сыйынуу үчүн келдик. Ирод падыша муну уккач тынчсызданды жана бүткүл Иерусалим да аны менен бирге тынчсызданды. Ал элдин бардык башкы сыйынуучуларын жана жазуучуларын чогултуп, алардан Машаяк кайда туулат деп сурады. Алар ага: Иудеянын Бейтлехем шаарында деп айтышты, анткени пайгамбар аркылуу ушундай жазылган, Жана сен, Бейтлехем, Иуда жери, эч кандай эң кичине эмессиң Иуданын лидерлеринин арасында, анткени сенден чыгат лидер, ким менин элим Израилди багат.

Анда Ирод жашыруун магдарды чакырып, алардан

көрүнгөн жылдыздын убактысын так билди. Жана аларды Вифлеемге жөнөтүп айтты: Барып, бала жөнүндө так изилдегиле, качан таптыңар болсо, мага билдиргиле, ошондуктан мен да келип ага сыйынам. Алар падышанын сөзүн угуп, жолго чыгышты. Карагылачы, алар чыгышта көргөн жылдыз аларды жетектеп баратты, ал келип бала турган жердин үстүндө токтоду. Жылдызды көрүп, алар абдан улуу кубаныч менен кубанышташты. Үйгө келип, баланы анасы Мария менен көрүштү, тизелеп ага сыйынышты жана казыналарын ачып, ага белектерди - алтынды, күнжүттү жана мирраны алып келишти. Жана түшүндө эскертилгенден кийин, Иродго кайтпоо үчүн, башка жол менен өз жерине кетишти.

Алар кеткенден кийин, карагын, Раббинин элчиси Жусупка түшүндө көрүнүп, айтты: Тур, баланы жана анын энесин алып, Мисирге качкын жана мен сага айтканга чейин ошол жерде бол, анткени Ирод баланы издеп, аны өлтүрмөкчү болот. Ал болсо туруп, баланы жана анын энесин түн ичинде алып, Египетке кетти. Ал ошол жерде Иродтун өлүмүнө чейин болду, ошондуктан Теңир тарабынан пайгамбар аркылуу айтылган сөз аткарылсын деп: Мисирден уулумду чакырдым.

Анда Ирод магдар тарабынан шылдыңдалганын көрүп, абдан ачууланды жана адам жиберип, Вифлеемдеги жана анын бардык чектериндеги эки жашка чейинки жана андан кичүү балдардын баарын өлтүрдү, магдардан так

билген убакытка ылайык. Ошондо Иеремия пайгамбар тарабынан айтылган сөз толтурулду, Рамада үн угулду, ыйлоо, ыйлоо жана чоң кайгыруу, Рахил өз балдарын ыйлап жатты, жана тынчтандырылгысы келген жок, анткени алар жок.

Ирод өлгөндөн кийин, мына, Теңирдин элчиси түш аркылуу Мисирде Жусупка көрүндү Айтып: Туруп, баланы жана анын энесин ал да, Израилдин жерине бар, анткени баланын жанын издегендер өлдү. Ал болсо туруп, баланы жана анын энесин алып, Израиль жерине келди.

Бирок Архелай атасы Иродтун ордуна Иудеяда падышалык кыларын уккандан кийин, ал жакка баруудан коркту, түшүндө эскертилгенден кийин Галилеянын аймактарына чегинди, Жана ал келип, Назарет деп аталган шаарга турду, ошондуктан пайгамбарлар аркылуу айтылган сөз толукталсын: Ал Назарет элинен деп аталат.

3

Ошол күндөрдө Жакыя ыйык суу берүүчү Иудеянын чөлүндө жарыялап келет. Жана айтып: Өкүнүңүз, анткени асмандардын падышачылыгы жакындады. Бул ушул үчүн Ышая пайгамбар тарабынан айтылган: Чөлдө кыйкырган үн: Теңирдин жолун даярдагыла, анын жолдорун түз кылгыла.

Өзү Жакан болсо кийимин төө түктөрүнөн жана белине терилик кур тагынган, ал эми тамагы чегирткелер менен жапайы бал болгон. Анда Иерусалим жана бүткүл Иудея, ошондой эле Иордандын айланасындагы бүткүл аймак ага карай чыгып жатты. Жана алар Иордан дарыясында өз күнөөлөрүн мойнуна алып, анын тарабынан чөмүлдүрүлүшчү.

Бирок ал көптөгөн фарисейлер менен садукейлердин өзүнүн чөмүлдүрүүсүнө келе жатканын көрүп, аларга айтты: Жылан түлөөлөрү, силерге ким келе жаткан каардан качууну көрсөттү? Ошондуктан өкүнүүгө татыктуу жемиш жасагыла. Жана өздөрүңөрдө Бизде ата бар - Ыбырайым деп ойлобогула. Анткени мен силерге айтам, Кудай ушул таштардан Ыбырайымга балдарды туруштурууга жөндөмдүү. Эми эле балта дарактардын тамырына коюлган, ошондуктан жакшы жемиш бербеген ар бир дарак кесилип, отко ыргытылат.

Мен чынында силерди суу менен өкүнүүгө чөмүлдүрөм, бирок менин артымдан келүүчү менден күчтүү, мен анын бут кийимдерин көтөрүүгө жөндөмдүү эмесмин, ал өзү силерди Ыйык Рух менен жана от менен чөмүлдүрөт. Анын соргучу колунда жана ал өзүнүн кыдыруу токтомун толук тазалайт, жана өзүнүн буудайын амбарына чогултат, бирок самандарды өчпөс отто өрттөйт.

Ошондо Ыйса Галилеядан Иорданга Жакыптын жанына

анын тарабынан чөмүлдүрүлүү үчүн келет. Бирок Жохан аны тоскоолдоп, айтты: Мен сенин тарабыңан чөмүлдүрүлүүгө муктажмын, ал эми сен менин жанымга келесиңби? Жооп берип, бирок Ыйса ага: Азыр коё бер, себеби бизге бардык акыйкаттыкты толтуруу туура келет деп айтты. Анда аны коёт. Жана Ыйса чөмүлдүрүлгөндөн кийин дароо суудан чыкты, жана карачы, ага асмандар ачылды, жана ал Кудайдын Рухунун көгүчкөндөй түшүп, анын үстүнө келе жатканын көрдү, Жана карагылачы, асмандардан бир үн айтты: Бул Менин сүйүктүү Уулум, Мен Ага ырахаттанам.

4

Анда Ыйса Рух тарабынан чөлгө жетектелди, шайтан тарабынан азгырылуу үчүн. Жана кырк күн жана кырк түн ороза кармап, кийин ач болду. Ага сынакчы жакындап келип айтты: Эгер сен Кудайдын уулу болсоң, булташтардын нан болушун буйрук. Ал бирок жооп берип айтты: Жазылган, адам жалгыз нан менен гана жашабайт, бирок Кудайдын оозунан чыккан ар бир сөз менен жашайт. Анда шайтан аны ыйык шаарга алып барат жана аны ибадатканынын бурчуна коёт. Ал ага айтат: Эгер сен Кудайдын Уулу болсоң, өзүңдү ылдый ыргыт, анткени жазылган: Ал сенин жөнүндө өзүнүн элчилерине буйрук берет, алар сени колдорунда көтөрүшөт, болбосун бутуңду ташка урунтасың.

Ыйса ага кайра айтты: Жазылган: сен өз Теңириң Кудайды сынабайсың.

Шайтан аны кайрадан абдан бийик тоого алып барат жана ага дүйнөнүн бардык падышалыктарын жана алардын даңкын көрсөтөт Жана ага айтат: Эгер мага жыгылып сыйынсаң, мен сага мунун баарын берем. Анда Ыйса ага айтат: Кет артыма, шайтан! Анткени жазылган: Теңир Кудайыңды сыйынасың жана Ага жалгыз гана кызмат кыласың. Ошондо шайтан аны таштап кетти, жана карагын, элчилер келип, ага кызмат кылышты.

Ыйса Жакып өткөрүлгөнүн уккандан кийин, Галилеяга чегинди. Ал Назаретти таштап, деңиздин жанындагы Капернаумга келип турду, Завулон менен Нафталимдин чегинде. Ышая пайгамбар айткан сөз ишке ашсын деп Забулун жери жана Нефталим жери, деңиз жолу, Иорданды аркы жагы, улуттардын Галилеясы, Караңгылыкта отурган эл чоң жарыкты көрдү, жана өлүмдүн жери менен көлөкөсүндө отургандарга жарык чыкты.

Ошондон кийин Ыйса жарыялап, айта баштады: Өкүнүңүздөр, анткени асмандардын падышалыгы жакындады.

Галилея деңизинин жээгинде басып баратып, эки бир тууганды көрдү: Петр деп аталган Симонду жана анын тууганы Андреяны, алар деңизге тор ыргытып жатышты,

анткени алар балыкчылар болушту. Ал аларга айтат: Менин артымдан келгиле, мен силерди адам балыкчылары кылам. Алар болсо дароо тордорду таштап, ага ээрчишти. Ал ошол жерден алдыга басып, дагы эки бир тууганды көрдү - Зебедейдин уулу Жакыпты жана анын бир туугану Жоонусту. Алар кемеде өз аталары Зебедей менен чогу тордорун оңдоп жатышкан. Ал аларды чакырды. Алар болсо дароо кемени жана өз аталарын таштап, Ага ээрчишти.

Ыйса бүт Галилеяны айланып жүрүп, алардын жыйындарында үйрөтүп, падышалыктын жакшы кабарын жарыялап жана элдин ичиндеги бардык оорулар менен ооруларга кызмат кылды. Анын шөхраты бүткүл Сирияга жайылды, жана ага ар түрдүү ооруулларга жана азаптарга кабылгандардын баарын, жин ээлигендерди, эпилептиктерди жана салбарылгандарды алып келишти, ал аларды айыктырды. Ага Галилеядан, Декаполистен, Иерусалимден, Иудеядан жана Иорданынын аркы жагынан көп эл ээрчишти.

5

Эл топторду көрүп, ал тоого барды, жана ал отурганда анын шакирттери ага келишти. Ал оозун ачып, аларга үйрөтө баштады: Рух жагынан кедейлер бата алган, анткени асмандардын падышалыгы аларга таандык. Азалуу

адамдар бата алган, анткени алар жубатылышат. Момундар бата алган, анткени алар жерди мурасташат. Акыйкаттыкка ачкалар жана суусагандар бактылуу, анткени алар токторулушат. Боорукерлер бата алган, анткени алар боорукердик көрүшөт. Жүрөгү таза болгондор бактылуу, анткени алар Кудайды көрүшөт. Тынчтык жасоочулар бактылуу, анткени алар Кудайдын уулдары деп аталышат. Адилеттик үчүн куугунтукка учурагандар бактылуу, анткени асмандык падышалык аларга таандык. Силерди масхаралап, куугунтактап, силер жөнүндө жалган айтып, менин үчүн бардык жаман сөздөрдү айтканда, силер бактылуусуңар. Кубануңар жана шаттануңар, анткени силердин сыйлыгыңар асмандарда чоң, анткени ошентип силерден мурунку пайгамбарларды куугунтуктады.

Силер жердин тузусуңар, бирок эгер туз даамсыз болуп калса, ал эми кандай нерсе менен тузданат? Ал эми эч нерсеге жарабайт, тышкары ыргытылып, адамдар тарабынан тебелениүүдөн башка. Силер дүйнөнүн жарыгысыңар. Тоонун үстүндө жайгашкан шаар жашырына албайт. Жок жана алар чырак күйгүзүп, аны себет астына коюшпайт, бирок чырак коюучунун үстүнө коюшат жана ал үйдөгү бардыгына жарык берет. Ушинтип силердин жарыгыңар адамдардын алдында жарксын, ошондо алар силердин жакшы иштериңерди көрүп, асмандагы Атаңарды даңазалашсын.

Мен мыйзамды же пайгамбарларды жок кылуу үчүн келдим деп ойлобогула, мен аларды жок кылуу үчүн эмес, толуктоо үчүн келдим. Чындыгында силерге айтам: асман менен жер өтүп кеткенге чейин, мыйзамдан бир иота же бир чекит да өтпөйт, баары аткарылганга чейин. Ким эгер ошондуктан ушул эң кичинекей буйруктардын биринин бузуп, адамдарга ушинтип үйрөтсө, ал асмандардын падышачылыгында эң кичинекей аталат, ал эми ким аны аткарып жана үйрөтсө, ал асмандардын падышачылыгында улуу аталат. Мен силерге айтам, эгерде силердин акыйкаттыгыңар катчылардын жана фарисейлердин акыйкаттыгынан ашып кетпесе, силер асмандардын падышалыгына кирбейсиңер. Силер байыркыларга өлтүрбө деп айтылганын уктуңар, ким өлтүрсө, сотко жооптуу болот. Мен силерге айтам: ага тууганына себепсиз ачууланган ар бир адам соттолууга күнөөлүү болот, ага тууганына рака деген киши кеңешке күнөөлүү болот, ал эми акмак деген киши от гееннасына күнөөлүү болот. Эгер ошондуктан өзүңдүн белегиңди курмандык сыйынуучу жерге сунуш кылып жатканда, ошол жерде сенин бир тууганыңдын сага карата бир нерсеси бар экенин эсиңе түшсө, Сенин белегиңди ошол жерде курмандык тагынын алдында калтыр, жана биринчи бар, бир тууганың менен татыгып ал, анан келип, белегиңди сунуш кыл. Сенин каршылашуучуң менен жолдо жүргөндө, ага тез арада жакшы мамиле кыл, болбосо каршылашуучуң сени сотко берет, сот сени кызматчыга берет жана түрмөгө ыргытыласың Чындык, мен сага

айтамын: сен ошондон чыкпайсың, акыркы тыйынды кайтарып бергенге чейин.

Сиздер байыркыларга зина кылбагын деп айтылганын уктуңуздар. Мен силерге айтам: ар бир аялга каалоо үчүн караган адам анын жүрөгүндө буга чейин эле ага карата зина кылган. Эгер сенин оң көзүң сени күнөөгө түртсө, аны чыгарып таштагын өзүңдөн, анткени сага пайдалуу сенин мүчөлөрүңдүн бири жок болсун, бирок бүтүндөй денең гееннага ыргытылбасын. Эгер оң колуң сени күнөөгө түртсө, аны кесип таштагын, анткени сага бир мүчөң жок болгону оң, бүтүндөй денең тозокко ыргытылганынан.

Айтылган болчу: Ким өз аялын ажыратса, ага ажырашуу күбөлүгүн берсин. Мен силерге айтам: ким өз аялын бузукулук себебинен башка ажыратса, аны бузукулук кылууга түртөт, жана ажыратылган аялга үйлөнгөн киши бузукулук кылат.

Силер кайрадан уктуңар, байыркыларга айтылганын: жалган ант ичпейсиң, бирок Теңирге өз антыңды аткарасың. Мен силерге айтам: таптакыр ант ичпегиле, асманга да ичпегиле, анткени ал Кудайдын тагы. Жер менен да ант ичпе, анткени ал Анын буттарынын табуреткасы, Иерусалимге да ант ичпе, анткени ал улуу Падышанын шаары. Өз башың менен ант ичпе, анткени сен бир талды чачты ак же кара кыла албайсың. Силердин сөзүңөр ооба деген ооба, жок деген жок болсун, бирок

булардан ашыгы жамандыктан болот.

Силер уктуңар, анткени айтылды: Көз ордуна көз жана тиш ордуна тиш. Мен силерге айтам: жаманга каршы турбагыла, бирок ким сени оң бетиңе уруп салса, ага экинчи бетиңди да бур. Жана сени соттогусу келген жана көйнөгүңдү алгысы келген адамга кийиминди да калтыр. Жана ким сени бир миля жүрүүгө мажбурласа, анын менен эки миля бар. Сенден сураган адамга бер жана сенден карыз алгысы келген адамдан артка бурулба.

Силер уктуңар, айтылган эле: Кошуңду сүйөсүң жана душманыңды жек көрөсүң. Мен силерге айтам, өз душмандарыңарды сүйгүлө, силерди каргагандарга батасын бергиле, силерди жек көргөндөргө жакшылык кылгыла жана силерди кордогондор менен куугундагандар үчүн тиленгиле. Ошондуктан асмандагы Атаңардын уулдары болушуңар үчүн, анткени Ал өзүнүн күнүн жамандардын да, жакшылардын да үстүнө чыгарат жана акыйкаттуулардын да, акыйкатсыздардын да үстүнө жаан жаадырат. Эгер силерди сүйгөндөрдү сүйсөңөр, кандай сыйлык аласыңар? Салык чогултуучулар да ошондой кылышпайбы? Эгер силер өз досторуңарга гана салам берсеңер, эмнеси менен артыкчылык кыласыңар? Салык чогултуучулар да ушинтип кылышпайбы? Ошондуктан силер камыл болосуңар, так эле асмандагы Атаңар камыл болгондой.

6

Көңүл буруңуздар, садакаңарды адамдардын алдында аларга көрүнүү үчүн бербегиле, эгер андай кылсаңар, асмандагы Атаңардан сыйакы албайсыңар. Качан сен садага кылсаң, өзүңдүн алдыңда сүрнай чалба, так эле ыпылас адамдар жыйындарда жана көчөлөрдө кылгандай, адамдардын тарабынан даңкталуу үчүн, чындык айтам силерге, алар өз сыйлыгын алышты. Сен садага кылганда, сол колуң оң колуң эмне кылып жатканын билбесин. ошондуктан сенин ыраазычылыгың жашыруун болсун, жана жашыруунду көргөн Атаң сага ачыкта кайтарат.

Жана качан намаз окуганда, сен экиюздүүлөрдөй болбойсуң, анткени алар жыйындарда жана көчөлөрдүн бурчтарында туруп намаз окууну сүйөт, ошондуктан адамдарга көрүнүш үчүн, чындык айтам силерге, алар өздөрүнүн сыйакысын алышты. Сен бирок намаз кылганда, өзүңдүн ички бөлмөңө кир, жана эшигиңди жаап, жашыруун жерде турган Атаңа намаз кыл, жана жашыруунда көргөн Атаң сага ачыкта берет.

Тиленгенде бутпарастардай эле бекер сөздөрдү кайталабагыла, анткени алар көп сөз менен угулабыз деп ойлошот. Ошондуктан аларга окшош болбогула, анткени силердин Атаңар силердин кандай муктаждыктарыңар бар экенин силер Андан сурагандан мурда эле билет. Ошентип,

силер ушинтип тиленгиле: Асмандагы Атабыз, Сенин атың ыйык болсун, Сенин падышачылыгың келсин, сенин эркиң болсун, асманда кандай болсо, ошондой эле жерде да. Биздин күнүмдүк нанды бүгүн бизге бер. Жана бизге биздин карыздарды кечир, биз да биздин карызчыларды кечиргендей, Бизди азгырууга киргизбе, бирок бизди жамандыктан куткар. Анткени падышалык, күч жана даңк сеники түбөлүккө чейин, ооба.

Эгер силер адамдардын кылмыштарын кечирсеңер, силердин асмандагы Атаңар да силерди кечирет. Эгер силер адамдардын күнөөлөрүн кечирбесеңер, силердин Атаңар да силердин күнөөлөрүңөрдү кечирбейт.

Качан силер ороза кармасаңар, жалганчылардай капа болбогула, анткени алар өздөрүнүн жүздөрүн бузушат, ошондуктуу адамдарга ороза кармап жаткандай көрүнсүн. Чындык айтам силерге, алар өздөрүнүн сыйакысын алышты. Сен болсо ороза кармаганда, башыңды майла жана жүзүңдү жуу, Ошондуктан адамдарга ороза кармап жатканың көрүнбөсүн, бирок жашыруунда турган атаңа көрүнөсүн, жана жашыруунда көргөн атаң сага ачыкта берет.

Жерде өзүңөргө байлык топтобогула, кайда куртчу жана тот жок кылат, жана кайда уурулар бузуп кирип уурдайт. Бирок өзүңөргө казыналарды асманда топтогула, кайда эч кургагуч эч дат баткыч жок кылбайт, жана кайда уурулар

тешпейт жана уурдабайт. Кайда сиздин казынаңыз болсо, ошол жерде сиздин жүрөгүңүз да болот.

Дененин чырагы көз болуп саналат, эгерде сенин көзүң таза болсо, бүт дененин жарык толук болот. Эгер сенин көзүң жаман болсо, бүтүн денең караңгы болот. Эгер сендеги жарык караңгылык болсо, ал караңгылык канчалык чоң!

Эч ким эки кожоюнга кулдук кыла албайт, анткени ал бирөөнү жек көрүп, экинчисин сүйөт, же биринен кармалып, экинчисин менсинбейт. Силер Кудайга да, байлыкка да кулдук кыла албайсыңар.

Ушул себептен мен силерге айтам: силердин жаныңар үчүн эмне жейсиңер, эмне ичесиңер деп тынчсызданбагыла, денеңер үчүн да эмне кийесиңер деп тынчсызданбагыла. Жан тамак-аштан артык эмеспи жана дене кийимден артык эмеспи? Асмандагы канаттууларга караңыздар, анткени алар чачпайт, орбойт жана амбарларга чогултпайт, бирок силердин асмандык Атаңар аларды азыктандырат. Силер алардан көбүрөөк баалуу эмеспи? Бирок силердин кимиңер тынчсызданyy менен өзүнүн жашына бир чакырым кошо алат? Жана кийим жөнүндө эмне үчүн тынчсызданyy сиздер? Карагыла талаанын лилияларын, алар кандай өсөт: алар эмгектенбейт жана ийирбейт, Мен силерге айтам, Сулайман да өзүнүн бардык улуулугунда булардын бириндей кийинген эмес. Эгер Кудай талаанын чөбүн, бүгүн өсүп турган жана эртең

мешке ыргытылуучу чөптү ушундай кийгизсе, силерди андан да көп кийгизбейби, эй ишенимдери аз адамдар? Ошондуктан тынчсызданбагыла: Эмне жейбиз же эмне ичебиз же эмне кийебиз? Бардык булар үчүн элдер издейт, анткени силердин асмандагы Атаңар силердин мунун баарына муктаж экениңерди билет. Бирок биринчи Кудайдын падышалыгын жана анын акыйкаттыгын издеңиздер, жана бул нерселердин баары силерге кошулат. Эртеңки күн үчүн тынчсызданбагыла, анткени эртең өзүнүн өз тынчсыздануусу болот, күнгө өзүнүн жамандыгы жетиштүү.

7

Соттобогула, силер сотталбашыңар үчүн. Кандай сот менен соттосоңор, ошондой сот менен соттолосуңар, жана кандай өлчөм менен өлчөсөңөр, ошондой өлчөм менен силерге өлчөлөт. Эмне үчүн сен туугандын көзүндөгү бөлүкчөнү көрөсүң, бирок өз көзүңдөгү арканы байкабайсың? Же кантип сен өз бир тууганыңа айтасың: Уруксат бер, мен сенин көзүңдөн чаңды чыгарып таштайын, ал эми карачы, сенин өз көзүңдө арка турат? Эки жүздүү, алгач өз көзүңдөн бөрөнөнү чыгар, анан бир тууганыңдын көзүнөн үзүндүнү чыгаруу үчүн так көрөсүң.

Ыйыкты иттерге бербегиле жана берметтериңизди чочколордун алдына ташта таштабагыла, болбосо алар

аларды буттары менен тепте таштап, бурулуп силерди жыртышат.

Сураңыз, силерге берилет, издеңиз, табасыңар, какпалаңыз, силерге ачылат. Анткени сураган ар бир адам алат, издеген табат жана тыкылдатканга эшик ачылат. Сиздердин ичинен ким адам бар, анын уулу нан сураса, ага таш берет беле? Эгер ал балык сураса, ага жылан беришет беле? Эгер силер жаман болсоңор да, өз балдарыңарга жакшы белектерди кантип берүүнү билсеңер, анда асмандагы Атаңар өзүнөн сурагандарга жакшы нерселерди канчалык көп берет?

Ошондуктан адамдардын силерге кылышын каалаган бардык нерселериңерди, силер да аларга ошондой кылгыла, анткени бул мыйзам жана пайгамбарлар.

Тар дарбазадан кириңиз, анткени кең дарбаза жана кең жол кыйроого алып барат, жана көп адамдар ал аркылуу кирүүдө. Тар дарбаза жана тартуу жол, жашоого алып баруучу, жана аны табуучулар аз.

Көңүл бургула, бирок жалган пайгамбарлардан, кимдер силерге кой кийиминде келишет, ал эми ичинен жырткыч карышкырлар болушат. Алардын жемиштеринен аларды таанып биласыңар. Тикенектерден жүзүм же чычырканактардан инжир жыйышабы? Ошентип, ар бир жакшы дарак жакшы жемиштерди берет, ал эми чирик

дарак жаман жемиштерди берет. Жакшы дарак жаман жемиш бере албайт, чириген дарак да жакшы жемиш бере албайт. Жакшы жемиш бербеген ар бир дарак кесилип, отко ыргытылат. Демек, алардын жемиштеринен аларды танып биласыңар.

Мага Теңир, Теңир деген ар бир адам асмандардын падышалыгына кирбейт, бирок асмандардагы Атамдын эркин аткарган адам кирет. Көп адамдар мага ошол күнү: Теңирим, Теңирим, биз сенин атың менен пайгамбарлык кылган жокпузбу, жана сенин атың менен жиндерди кууп чыккан жокпузбу, жана сенин атың менен көп кереметтерди жасаган жокпузбу? – деп айтышат. Анда мен аларга ачык айтам: Мен силерди эч качан тааныган эмесмин. Менден кеткиле, мыйзамсыздык кылгандар!

Ошондуктан менин бул сөздөрүмдү угуп, аларды аткарган ар бир адамды акылдуу адамга окшотом, ал өз үйүн таштын үстүнө курган. Жамгыр жаап, дарыялар ташып, шамалдар соккон жана ошол үйгө чабуул коюшкан, бирок ал кулаган эмес, анткени таштын үстүнө негизделген болгон. Жана менин ушул сөздөрүмдү угуп, аларды аткарбаган ар бир адам акылсыз эркекке окшотулат, ал өзүнүн үйүн кумдун үстүнө курган. Жамгыр жаап, дарыялар келип, шамалдар соккон жана ошол үйгө урунушкан, ал кулап түшкөн жана анын кулашы улуу болгон.

Жана ушундай болду, качан Ыйса бул сөздөрдү бүтүргөндө, элдер анын окутуусуна таң калышты, Ал аларды бийликке ээ болгондой үйрөткөн, катчылардай эмес.

8

Ал тоодон түшүп келгенде, ага көп эл ээрчиди. Жана карачы, алабайлуу келип, ага сыйынып айтты: Теңирим, эгер каалайсың, мени тазалай аласың. Жана Ыйса колун созуп, анын тийип, айтты: Мен каалайм, тазалангын. Жана дароо анын мөкөжөсү тазаланды. Жана Ыйса ага айтат: Көр, эч кимге айтпа, бирок бар, өзүңдү ыйыкка көргөз жана Мусанын буйругандай соогасын сунуш кыл аларга күбөлүк үчүн.

Ал Капернаумга кирген соң, ага бир жүзбашы жакындап, жалбарып айтты, Теңирим, менин кулум үйдө шал ооруга чалдыгып жатат, коркунучтуу азапталып жатат. Жана Ыйса ага: Мен келип, аны айыктырам деп айтат. Жана жүзбашы жооп берип айтты: Теңирим, мен жетиштүү эмесмин, сиз менин үйүмдүн чатырынын астына кирсеңиз, бирок гана сөз менен айтыңыз, жана менин кулум айыгат. Анткени мен да бийликтин астындагы адаммын, өзүмдүн астымда аскерлерим бар, жана мен буга бар десем, ал барат, башкасына кел десем, ал келет, жана кулума муну кыл десем, ал кылат. Ыйса муну уккандан кийин таң калып, ээрчигендерге айтты: Чындыгын айтам силерге,

Ысрайылда да мындай чоң ишенимди таппадым. Мен силерге айтам, көп адамдар чыгыштан жана батыштан келип, Ыбрайым, Исхак жана Жакып менен бирге асмандардын падышалыгында жатышат. Бирок падышалыктын уулдары сырткы караңгылыкка ыргытылат, ал жерде ыйлоо жана тиштердин кычыроосу болот. Жана Ыйса жүзбашыга айтты: Бар, жана сенип турган сыяктуу сага болсун. Жана анын кулу ошол мезгилде айыкты.

Жана Ыйса Петрдун үйүнө келип, анын кайненесинин жаткандыгын жана ысыктан ооругандыгын көрдү. Ал анын колуна тийди, ысык аны калтырды, ал турду жана Ага кызмат кылды. Кеч киргенде, алар ага жин ургандардын көбүн алып келишти, ал болсо рухтарды сөз менен кууп чыгарып, оорулуулардын баарын айыктырды. Ышая пайгамбар айткан сөз ишке ашсын деп: Ал өзү биздин алсыздыктарыбызды алды жана биздин ооруларыбызды көтөрдү.

Ыйса өзүнүн айланасында көп элди көрүп, аркы жакка кетүүнү буйруду. Жана бир катчы жакындап, ага айтты: Мугалим, мен сага кайда гана барсаң да ээрчимин. Жана Ыйса ага айтат: түлкүлөрдүн уялары бар жана асмандын канаттууларынын уялары бар, бирок Адам Уулунун башын коюуга жери жок. Бирок анын шакирттеринин дагы бири ага айтты: Теңирим, мага адегенде атамды көмүп келүүгө руксат бергиле. Бирок Ыйса ага айтты: Мени ээрчи жана

өлүктөргө өздөрүнүн өлүктөрүн көмүүгө коё.

Ал кемеге минген кезде, анын шакирттери ага ээрчишти. Жана карагылачы, деңизде чоң дүлдүл болду, ошондуктан кеме толкундар тарабынан жабылып жатты, ал өзү болсо уктап жатты. Жана анын шакирттери жакындап келип, аны ойготуп: Теңир, бизди куткар, өлүп жатабыз - деп айтышты. Жана ал аларга айтат: Эмне үчүн коркоксуңар, эй аз ишенүүчүлөр? Анан ал туруп, шамалдарды жана деңизди тергеди, жана улуу тынчтык болду. Бирок адамдар таң калышып: Бул кандай адам, анткени шамалдар да, деңиз да ага баш ийет? - деп айтышты.

Ал ашыра өтүп, Гергесендердин жерине келгенде, ага мүрзөлөрдөн чыгып жаткан эки жин ээлеген адам жолукту, алар абдан коркунучтуу болгондуктан, эч ким ошол жол менен өтө албай турган. Жана карагын, алар кыйкырып айтышты: Бизге жана сага эмне тиешеси бар, эй Ыйса, Кудайдын Уулу? Сен бул жерге убагынан мурда бизди кыйноого келдиңби? Алардан алыста көп чочколордун тобу жайылып жатты. Бирок жиндер ага өтүнүп айтышты: Эгер сен бизди кууп чыгарсаң, бизге чочколордун топуна кирүүгө уруксат бер. Жана Ал аларга айтты: Барыңыздар. Алар болсо чыгып, чочколордун үйүрүнө кетишти, жана мына, чочколордун бүт үйүрү жардан деңизге шашып түштү жана суулардын ичинде өлдү. Бирок малчылар качып кетишти жана шаарга барып, бардык нерселерди жана жин ураган адамдардын окуяларын айтып беришти.

Жана карагыла, бардык шаар Ыйса менен кездешүүгө чыкты, жана аны көргөндө, алардын чектеринен кетиши үчүн өтүндү.

9

Ал кемеге кирип, өтүп кетти жана өз шаарына келди. Жана карагылачы, алар ага төшөктүн үстүндө жаткан салдырды адамды алып келишти, жана Ыйса алардын ишенимин көрүп, салдырга айтты: Батынгын чыда, балам, сенин күнөөлөрүң кечирилди. Жана мына, дин окумуштууларынын кээ бирлери өздөрүнчө: Бул күпүрлүк кылат деп айтышты. Жана Иисус алардын ойлорун көрүп айтты: Эмне үчүн силер жүрөктөрүңөрдө жаман ойлойсуңар? Эмне үчүн оңой, сенин күнөөлөрүң кечирилди деп айтуу же тур жана баскын деп айтуу? Ошондуктан силер билесиңер деп, адамдын уулунун жер үстүндө күнөөлөрдү кечирүүгө ыйгарым укугу бар экенин, анда ал ыштан калганга айтат: Туруп, төшөгүңдү ал жана үйүңө бар. Ал туруп, өз үйүнө кетти. Муну көргөн эл таң калып, ушундай бийликти адамдарга берген Кудайды даңазалашты.

Ыйса ал жерден өтүп бара жатканда, салык чогуучунун кеңсесинде отурган Матай деп аталган адамды көрдү жана ага: Мага ээрчи деди. Ал туруп, Ыйсага ээрчиди. Ал үйдө жатканда, карагыла, көп салык чогуучулар жана

күнөөкөрлөр келип, Ыйса жана анын шакирттери менен бирге дасторкон башында отурушту. Жана Фарисейлер көрүп, анын окуучуларына айтышты: Эмне үчүн силердин устатыңар салык чогултуучулар жана күнөөкөрлөр менен тамак ичет? Бирок Ыйса муну угуп, аларга айтты: Күчтүүлөрдүн дарыгерге муктаждыгы жок, бирок ооруп жаткандардын бар. Барып, эмне экенин үйрөнүңүз: мен мээримди каалайм, курмандыкты эмес. Анткени мен акыйкаттарды чакыруу үчүн эмес, күнөөкөрлөрдү өкүнүүгө чакыруу үчүн келдим.

Анда Жакыянын шакирттери ага келип: Эмне үчүн биз жана Фарисейлер көп ороздойбуз, ал эмне үчүн сенин шакирттериң ороздошпойт? - деп айтышты. Ыйса аларга айтты: Той үйүнүн балдары жигит алар менен болгон убакта аза тута алышабы? Бирок күндөр келет, качан жигит алардан алынып кетет, ошондо алар ороз кармашат. Эч ким эски кийимге жаңы кездин тыкмасын койбойт, анткени ал толуктугун кийимден алат жана жаман жыртык пайда болот. Эч ким жаңы шарапты эски тери идиштерге куйбайт, антпесе тери идиштер жарылып, шарап төгүлүп, тери идиштер жок болот, бирок жаңы шарапты жаңы тери идиштерге куюшат, ошондо экөө тең сакталат.

Ал аларга ушуларды айтып жатканда, мына, бир башчы келип, ага таазим кылып: Менин кызым азыр эле өлдү, бирок сен келип, колуңду анын үстүнө коюп жибер, ошондо ал тирилет деди. Жана Иисус туруп, ага ээрчиди жана анын

шакирттери да. Жана карагылачы, он эки жыл бойу кан агуудан жапа чегип жаткан аял артынан жакындап, анын кийиминин кырына тийди. Ал өзүнө: Эгер мен анын кийиминин четине гана тийсем, сакайып калам деп айтты. Бирок Ыйса бурулуп, аны көрүп айтты: Батынуу, кызым, сенин ишениминг сени куткарды. Жана аял ошол сааттан баштап айыгып кетти. Ыйса башчынын үйүнө келип, чыбыкчыларды жана ызы-чуулуу элди көрүп, аларга айтат, Кетгиле, анткени кыз өлгөн эмес, бирок уйуктап жатат. Алар ага шылдыңдашты. Качан эл сүрүлүп чыгарылгандан кийин, ал кирип, анын колун кармады жана кыз турду. Жана бул ушак ошол бүткүл жерге жайылды.

Ыйса ошол жерден өтүп бара жатканда, эки сокур адам Ага ээрчип, кыйкырып: Бизге боорукер бол, Давиддин Уулу! - деп айтышты. Ал үйгө келгенде, соколор ага жакындашты, жана Ыйса аларга айтат: Мен муну кыла аламын деп ишенесиңерби? Алар ага: Ооба, Теңирим деп жооп беришти. Анда ал алардын көздөрүнө тийип: Силердин ишениминер боюнча силерге болсун деди. Жана алардын көздөрү ачылды, жана Ыйса аларга катуу эскертип айтты: Көрүңүздөр, эч ким билбесин. Алар чыгып кетип, ал жөнүндө бүтүндөй ошол жерде кабарды жайылтышты.

Алар чыгып бара жатканда, карачы, ага жин ээлеген үнсүз адамды алып келишти. Жана жин кууп чыгарылгандан кийин үнсүз адам сүйлөдү, жана элдер таң калып, Израильде эч качан мындай көрүнгөн эмес деп айтышты.

Бирок Фарисейлер: Ал жиндерди жиндердин башчысы аркылуу кууп чыгарат деп айтышкан.

Ыйса бардык шаарларды жана айылдарды айланып жүрүп, алардын жыйындарында үйрөтүп, падышалыктын жакшы кабарын жарыялап жана элдин ичиндеги бардык ооруюга жана бардык ооруга кызмат кылды.

Эл топторун көрүп, аларга жаны ачыды, анткени алар кожоюну жок койлордой чарчап, чачыранды болушкан. Анда ал өз шакирттерине айтат: Орок көп, бирок жумушчулар аз. Ошондуктан орокчунун Кожоюнуна тилегиле, ал өзүнүн орокчусуна жумушчуларды жөнөтсүн үчүн.

10

Ал он эки шакиртин чакырып алып, аларга арам рухтар үстүнөн бийлик берди, ошондуктан аларды кууп чыгарсын жана бардык оорулар менен бардык ооруларды дарылоо үчүн. Он эки элчинин аттары болсо булар: биринчиси Петр деп аталган Симон жана анын агасы Андреас, Зебедайдын уулу Жакобос жана анын агасы Жоханнес, Филипп жана Бартоломей, Томас жана салык чогуучу Матфей, Алфейдин уулу Жакып жана Таддей деп аталган Леббей, Канаандык Симон жана аны тапшырган Искариот Жүдө.

Бул он экини Ыйса жиберип, аларга буйруп айткан: Улуттардын жолуна барбагыла жана самариялыктардын шаарына кирбегиле, Ысрайылдын үйүнүн жоголгон койлоруна көбүрөөк барыңыздар. Барып жатып, жарыялагыла, айтып: Асмандардын падышалыгы жакындады. Оорулууларды айыктырыңыздар, мөжөөлөрдү тазалаңыздар, өлүктөрдү тургузуңуздар, жиндерди кууп чыгарыңыздар. Бекер алдыңыздар, бекер бериңиздар. Силердин кемерлериңерге алтын, күмүш же жез салбагыла. Жолго сумка албагыла, эки көйнөк да, бут кийим да, таяк да албагыла, анткени иштеген адам өз тамак-ашына татыктуу. Кайсы шаарга же айылга кирсеңер, ал жерде ким татыктуу экенин сураштырып, кетмейинче ошол жерде калыңар. Үйгө киргенде, аны саламдашып, Бул үйгө тынчтык болсун деп айтыңар. Эгер үй чынында татыктуу болсо, силердин тынчтыгыңар ага келсин, бирок эгер татыктуу эмес болсо, силердин тынчтыгыңар силерге кайтсын. Жана ким силерди кабыл албаса жана силердин сөздөрүңөрдү укпаса, ошол үйдөн же шаардан чыгып, буттарыңардын топурагын силкигиле. Чындык менен айтам силерге, Содом жана Гоморра жеринин үчүн соттун күнүндө ошол шаардан көрө көтөрүлүүчүрөөк болот.

Карагыла, мен силерди бөрүлөрдүн ортосуна кой сыяктуу жөнөтөм, ошондуктан жыландардай акылдуу жана көгүчкөндөрдөй бейкүнөө болгула. Бирок адамдардан сак болгула, анткени алар силерди кеңешмелерге өткөрүп беришет жана өз жыйындарында силерди камчылашат,

Жана силер лидерлерге жана падышаларга алып барыласыңар менин үчүн, аларга жана улуттарга күбөлүк болуу үчүн. Качан силерди тапшырышса, кандай же эмне сүйлөйсүңөр деп тынчсызданбагыла, анткени ошол саатта силерге эмне сүйлөшүңөр керектиги берилет. Анткени силер сүйлөгөндөр эмессиңер, бирок силердин Атаңардын Руху силерде сүйлөйт. Бир туугандын экинчи тууганды өлүмгө тапшырат, ата баласын да, балдар ата-энелеринин үстүнө көтөрүлүшөт жана аларды өлтүрүшөт, Жана силер бардыктын тарабынан менин атымдын үчүн жек көрүлөсүңөр, бирок акырына чейин чыдаган киши куткарылат. Качан силерди ушул шаарда куугунташса, башка шаарга качыңар, чындыгында силерге айтам, Израилдин шаарларын бүтүрө элексиңер, адамдын Уулу келгенге чейин. Шакирт мугалимден жогору эмес, кул да өз кожоюнунан жогору эмес. Шакирт үчүн өзүнүн мугалиминдей болуу жетиштүү, жана кул үчүн өзүнүн кожоюнундай болуу жетиштүү. Эгер үй ээсин Беелзебул деп чакырышса, анда анын үй-бүлө мүчөлөрүн канчалык көп чакырышат? Ошондуктан аларды коркпоңуздар, анткени жабылган эч нерсе жок ки ачылбайт, жана жашыруун эч нерсе жок ки билинбейт. Мен силерге караңгылыкта айткан нерсени жарыкта айтыңыздар, жана кулакка уккан нерсени үйлөрдүн чатырларында жарыялаңыздар. Денени өлтүргөндөрдөн коркпогула, бирок жанды өлтүрүүгө болбогондордон, коркуңуздар болсо көбүрөөк жанды да, денени да тозокто жок кылууга болгондон. Эки чымчык бир ассарионго сатылбайбы? Жана алардын бири да атаңардын

эрксиз жерге түшпөйт. Силердин башыңардагы чачтарыңардын баары эле саналган. Ошондуктан коркпогула, силер көп торгойлордон кымбатсыңар.

Ошондуктан ким мени адамдардын алдында мойнуна алса, мен да аны асмандагы Атамдын алдында мойнуна алам. Ким болсо да мени адамдардын алдында четке какса, мен да аны асмандагы Атамдын алдында четке какмын.

Мен жерге тынчтык алып келдим деп ойлобогула, мен тынчтык алып келген жокмун, кылыч алып келдим. Мен келдим адамды атасына каршы, кызды энесине каршы жана келинди кайненесине каршы бөлүү үчүн. Адамдын душмандары анын үй-бүлөсү болот.

Ким атасын же энесин мендеден артык сүйсө, ал мага татыктуу эмес, жана ким уулун же кызын мендеден артык сүйсө, ал мага татыктуу эмес. Жана ким өзүнүн крестин алып, менин артымдан ээрчибесе, ал мага татыктуу эмес. Өзүнүн жанын тапкан киши аны жоготот, ал эми өзүнүн жанын менин үчүн жоготкон киши аны табат.

Силерди кабыл алган мени кабыл алат, жана мени кабыл алган мени жиберген Ошону кабыл алат. Пайгамбарды пайгамбар катары кабыл алган киши пайгамбардын сыйлыгын алат, жана адил адамды адил адам катары кабыл алган киши адилдин сыйлыгын алат. Жана ким эгер бул кичинекейлердин биринин атына окуучу катары бир

чөйчөк муздак суу гана берсе, чындыгында силерге айтам, ал өзүнүн сыйлыгын эч качан жоготпойт.

11

Ыйса он эки шакиртине көрсөтмө берүүнү бүтүргөндө, алардын шаарларында үйрөтүү жана жарыялоо үчүн ошондон кетти.

Бирок Жохан түрмөдө Машаяктын иштерин угуп, өзүнүн эки шакиртин жиберип Ага айтты: Сен келүүчү болосуңбу же биз башка бирөөнү күтүшүбүз керекпи? Ыйса жооп берип, аларга айтты: Барып, Жакыпка силер укканды жана көргөндү билдиргиле Сокурлор кайра көрүшөт жана аксактар басышат, мажалуулар тазаланышат жана куурлар угушат, өлүктөр тирилишет жана кедейлерге жакшы кабар жарыяланат. Жана бактылуу болот ким мага таарынбаса.

Булар кетип жатканда, Ыйса элге Жакып жөнүндө айта баштады: Эмне көрүүгө чөлгө чыктыңар? Шамал тарабынан силкинип жаткан камышты көрүүгөбү? Бирок эмне үчүн силер чыктыңар көрүүгө? Жумшак кийимдерге чөгөлгөн адамды көрүүгөбү? Мана, жумшак кийимдерди кийгендер падышалардын үйлөрүндө жашашат. Бирок эмне көрүүгө чыктыңар? Пайгамбарды? Ооба, силерге айтам: пайгамбардан да артыкты. Бул ошол адам жөнүндө жазылган: Карагын, мен өз элчимди сенин алдыңа

жөнөтөм, ал сенин жолуңду сенин алдыңда даярдайт.

Чындап айтам силерге, аялдардан туулгандардын арасында Жакыя Чөмүлдүүчүдөн улуураак эч ким турган эмес, бирок асмандардын падышалыгындагы эң кичинекей анын өзүнөн улуу. Бирок Чөмүлдүргүч Жаканын күндөрүнөн азыркы учурга чейин асмандардын падышалыгы зордукка алынат жана зордукчулар аны тартып алышат. Анткени бардык пайгамбарлар жана мыйзам Жакып чейин пайгамбарлык кылышкан. Эгер силер кабыл алгыңар келсе, ал өзү келүүгө тийиш болгон Илия. Кулактары бар адам укуп алсын.

Бирок бул муунду кимге салыштырам? Ал базарларда отурган балдарга окшош, алар өздөрүнүн шериктерине чакырып айтышат, Биз силерге чыбык ойнодук, бирок силер бийлеген жоксуңар, биз силерге ыйладык, бирок силер кайгырган жоксуңар. Жакан эч жебей, эч ичпей келди, ал эми алар анын жини бар дешет. Адамдын уулу жеп-ичип келди, ал эми алар: Карагылачы, бул адам обжора жана шарап ичкич, салык чогуучулардын жана күнөөкөрлөрдүн досу деп айтышат. Бирок даанышмандык өзүнүн балдарынан акталды.

Ошондо Ал өзүнүн эң көп кудуреттүү иштери болгон шаарларды айыптай баштады, анткени алар тообо кылышкан эмес. Каргыш сага, Хоразин, каргыш сага, Вифсаида, анткени эгер Тирде жана Сидонда силерде

болгон күчтөр болсо, алар мурда эле күл кийимде жана күлдө отуруп өкүнүшкөн. Бирок мен силерге айтам: Тир менен Сидон үчүн соттун күнүндө силерге караганда жеңилирээк болот. Эй сен, Капернаум, асманга чейин көтөрүлгөн, тозокко чейин түшүрүлөсүң, анткени эгерде Содомдо сенде болгон күчтөр болсо, алар бүгүнкү күнгө чейин калышмак эле. Бирок мен силерге айтам, соттун күнүндө Содом жери үчүн сага караганда көтөрүүчүрөөк болот.

Ошол убакта Ыйса жооп берип айтты: Мактайм сени, Ата, асман менен жердин Теңири, анткени бул нерселерди акылмандардан жана акылдуулардан жашырып, аларды наристелерге ачтың, Ооба, Ата, анткени сенин алдыңда ушинтип жакшы ыраазычылык болду. Бардыгы мага менин Атам тарабынан тапшырылды, жана эч ким Уулду билбейт, Атадан башка, жана эч ким Атаны билбейт, Уулдан башка жана Уул кимге кааласа ачып көрсөткөндөн башка. Келгиле менге бардык эмгектенип, жүк артылгандар, мен силерге эс алдырам. Менин боюнтуругумду мойнуңарга алыңар жана менден үйрөнүңөр, анткени мен жумшак жана жүрөгү кичине пейилмин, ошондо силер өз жандарыңар үчүн эс алууну табасыңар, Анткени менин боюнтуругум жакшы жана менин жүгүм жеңил.

12

Ошол убакта Ыйса ыш-шабат күнү эгиндик талааларынын аркасынан өттү, анын шакирттери ачка болушту жана дан башактарын үзүп алып жей башташты. Бирок Фарисейлер көрүп, ага айтышты: Карагын, сенин шакирттериң ишемби күнү кылууга уруксат жок нерсени кылышат. Ал бирок аларга айтты: Давид өзү жана анын менен болгондор ач болгондо эмне кылганын окуган эмессиңерби? Кантип ал Кудайдын үйүнө кирип, сунуш нандарын жеди, аларды ага жөө мүмкүн эмес эле, анын менен болгондорго да эмес, эгерде гана сыйынуучуларга болбосо? Же силер мыйзамдан окуган эмессиңерби, ыйык күндөрдө роһанийлер ыбадатканада ыйык күндү булгашат жана алар күнөөсүз экенин? Мен силерге айтам, бул жерде ибадатканадан да улуу нерсе бар. Эгер силер Мен ырайымдуулукту каалайм, курмандыкты эмес деген эмне экенин билген болсоңор, күнөөсүздөрдү айыптабас элеңер. Ыйык ишемби күнүнүн да, адам баласынын да Ээси болуп саналат.

Жана ал жактан кеткенден кийин, алардын жыйынына келди. Жана карагылачы, ошол жерде кургак колу бар адам болду, жана алар андан: Ыйык күндөрдө айыктоо уруксат берилеби? деп сурашты, аны айыптоо үчүн. Ал бирок аларга айтты: Сиздердин арасында ким болот, кимдин бир коюу бар, эгер ал ыктарда чуңкурга түшсө, аны кармап көтөрбөгөн адам? Канча убакта адам койдон айырмаланат? Ошондуктан ыйык күндөрдө жакшы иш кылууга уруксат берилет. Анда ал адамга айтат: Колуңду соз, жана ал созду, жана колу башка колу сыяктуу ден соо болуп калыбына

келди. Фарисейлер чыгып кетип, аны жок кылуу үчүн ага каршы кеңеш алышты. Бирок Ыйса муну билип, ошондон четтеп кетти, жана ага көп элдер ээрчишти, жана ал аларды баарын айыктырды. Жана ал аларга эскертти, алар аны ачык кылбашы үчүн. Ышая пайгамбар айткан сөз менен айтылган нерсе аткарылсын деп Караңыз, менин кулум, кимди мен тандадым, менин сүйүктүүм, кимге менин жаным жакшы көрдү. Мен өзүмдүн Рухумду анын үстүнө коём, жана ал улуттарга сотту жарыялайт. Ал талашпайт жана кыйкырбайт, эч ким көчөлөрдө анын үнүн укпайт. Сынган камышты сындырбайт жана түтөп жаткан зигирди өчүрбөйт, ал соттукту жеңишке чыгарганга чейин. Жана анын атына элдер үмүттөнүшөт.

Анда ага жин ээлеген сокур жана үнсүз адам алынып келинди, жана аны айыктырды, ошондуктан сокур жана үнсүз адам сүйлөп жана көрө баштады. Жана бардык эл таң калышты жана айтышты: Бул Давуддун уулу Машаяк эмеспи? Бирок фарисейлер муну уккандан кийин айтышты: Бул жиндерди Беелзебулдун, жиндердин башчысынын күчү менен гана чыгарат. Ыйса алардын ойлорун билип, аларга айтты: Өзүнө каршы бөлүнгөн ар бир падышалык кыйратылат, жана өзүнө каршы бөлүнгөн ар бир шаар же үй туруп кала албайт. Эгер шайтан шайтанды кууп чыгарса, ал өзүнө каршы бөлүнгөн болот, анда анын падышалыгы кантип туруп калат? Эгер мен Беелзебул менен жиндерди кууп чыгарсам, силердин уулдарыңар кимдин менен кууп чыгарышат? Ушул себептен алар

силердин сотчуларыңар болушат. Эгер мен Кудайдын Рухунда демондорду куубум, анда Кудайдын падышалыгы силерге жетти. Же кандайча кимдир бирөө күчтүүнүн үйүнө кирип, анын буюмдарын тартып ала алат, эгерде ал адегенде күчтүүнү байлабаса? Ошондон кийин анын үйүн талап алат. Ким мен менен болбосо, ал мага каршы, жана ким мен менен чогултпабаса, ал чачыратат.

Ушул үчүн мен силерге айтам: бардык күнөө жана күпүрлүк адамдарга кечирилет, бирок Рухка карата күпүрлүк адамдарга кечирилбейт. Жана ким эгер адамдын Уулуна каршы сөз айтса, ага кечирилет, бирок ким Ыйык Рухка каршы айтса, ага кечирилбейт, эч азыркы заманда, эч келечектеги заманда.

Же дарак менен анын жемишин жакшы кылгыла, же дарак менен анын жемишин чирик кылгыла, анткени дарак өзүнүн жемиши менен билинет. Жылаандардын тукумдары, кантип силер жакшы нерселерди айтууга жөндөмдүүсүңөр, жаман болуп? Анткени жүрөктүн молчулугунан ооз сүйлөйт. Жакшы адам жакшы казынасынан жакшы нерселерди чыгарат, ал эми жаман адам жаман казынасынан жаман нерселерди чыгарат. Мен силерге айтам, бардык жалкоо сөздөр үчүн, эгерде адамдар сүйлөшсө, алар соттун күнүндө ал жөнүндө жооп беришет. Себеби сен өз сөздөрүң менен акталасың жана өз сөздөрүң менен соттолосуң.

Ошондо тамчылар менен фарисейлердин айрымдары жооп берип: Мугалим, биз сенден белги көргүбүз келет - деп айтышты. Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Жаман жана бузуку муун белги издейт, бирок ага Жунус пайгамбардын белгисинен башка эч кандай белги берилбейт. Анткени Жунус пайгамбар чоң балыктын ичинде үч күн жана үч түн болгондой эле, ошондой эле Адам Уулу да жердин жүрөгүндө үч күн жана үч түн болот. Ниневиялык эркектер бул муун менен бирге соттун күнүндө туруп, аны айыпташат, анткени алар Жунустун жарыясын угуп тобо кылышкан, ал эми мына, бул жерде Жунустан да улуу бирөө бар. Түштүктүн ханышасы соттун күнүндө бул муун менен бирге туруп, аны айыптайт, анткени ал жердин четтеринен Сулайманнын даанышмандыгын угуу үчүн келген, ал эми карагыла, бул жерде Сулаймандан да улуу бар.

Качан арам рух адамдан чыгып кетсе, ал эс алуу издеп сусуз жерлерден өтөт, бирок таппайт. Анда ал айтат: Менин үйүмө кайтам, кайдан чыккам, жана келип, аны бош, сыпырылган жана безендирилген абалда табат. Анда ал барып, өзү менен жети башка рухту алып келет, алар өзүнөн да жаман, жана кирип ошол жерде турат. Ошондо ошол адамдын акыркы абалы биринчисинен жаман болот. Ушундай эле бул жаман муун менен да болот.

Ал дагы эле элге сүйлөп жатканда, карагыла, анын апасы жана ага-иниси сыртта туруп, аны менен сүйлөшүүнү

издешти. Бирок кимдир-бирөө ага: Карачы, энең жана бир туугандарың сыртта турушат, сени көргүсү келет деп айтты. Бирок ал жооп берип, ага айтып жатканга айтты: Ким менин апам жана кимдер менин бир туугандарым? Жана ал колун шакирттеринин үстүнө созуп айтты: Карагыла, менин энем жана менин бир тууган агаларым, Ким болсо да менин асмандагы Атамдын эркин аткарса, ал менин агам, эжем жана апам болот.

13

Ошол күнү Ыйса үйдөн чыгып, деңиздин жанында отурду. Ага көп элдер чогулушту, ошондуктан ал кемеге кирип отурду, жана бардык эл жээкте турду. Ал аларга үлгүлөр менен көп нерсени айтып сүйлөдү: Карагыла, себүүчү себүү үчүн чыкты. Жана ал чачып жатканда, кээ бир уруктар жолдун четине түштү, жана куштар келип, аларды жеп салышты. Башкалары болсо таш жерлерге түштү, кайда көп жер жок болчу, жана дароо өсүп чыкты, анткени жердин тереңдиги жок болчу, Күн чыккандан кийин ол күйүп кетти, жана тамыры болбогондуктан кургап кетти. Башкалары болсо тикендердин үстүнө түштү, жана тикендер өсүп чыгып, аларды бычылдап салды. Бирок башкалары жакшы жерге түштү жана жемиш берди: кээси жүз, кээси алтымыш, кээси отуз. Кулактары бар адам укуп алсын.

Жана шакирттер жакындап келип, ага айтышты: Эмне үчүн сен аларга маселдер менен сүйлөйсүң? Ал бирок жоап берип, аларга айтты: Силерге асмандардын падышалыгынын сырларын билүү берилген, бирок аларга берилген эмес. Кимде бар болсо, ага берилет жана ал молчулукка ээ болот, ал эми кимде жок болсо, анда бар нерсеси да андан алынат. Ушул себептен мен аларга үлгүлөр менен сүйлөйм, ошондуктан алар көрүп туруп көрбөсүн, угуп туруп укпасын жана түшүнбөсүн. Болбосун алар кайра бурулушсун, жана анда аларга Ышаянын айткан ыйык сөзү толтурулат: Угуу менен угасыңар, бирок түшүнбөйсүңөр, жана көрүп жатып көрөсүңөр, бирок көрбөйсүңөр, Калыңдады анткени бул элдин жүрөгү, жана кулактары менен оор угушту, жана көздөрүн жумушту, болбосун көздөрү менен көрүшсүн жана кулактары менен угушсун жана жүрөгү менен түшүнүшсүн жана кайрылышсын, жана Мен аларды айыктырамын.

Силердин көздөрүңөр бактылуу, анткени алар көрөт, жана силердин кулактарыңар бактылуу, анткени алар угат. Чындыгында, мен силерге айтам: көп пайгамбарлар жана акыйкаттуулар силер көргөндөрдү көрүүнү каалашты, бирок көрүшкөн жок, жана силер уккандарды угууну каалашты, бирок угушкан жок.

Ошондуктан силер чачкандын параболасын угуңуздар. Падышалыктын сөзүн угуп, бирок түшүнбөгөн ар бир адамга жаман келип, анын жүрөгүнө эгилгенди алып кетет,

бул жолдун жанына эгилген. Тоолуу жерлерге себилген – бул сөздү угуп, аны дароо кубаныч менен кабыл алган жана алган адам. Бирок анын өзүндө тамыры жок, ал убактылуу гана. Сөз үчүн кысым же куугунтук башталганда, ал дароо бүдөмүктөйт. Бирок тикендерге себилген адам – бул сөздү угуп, бирок бул заманынын тынчсыздануусу жана байлыктын алдамчылыгы сөздү кысып, ал жемишсиз болот. Бирок жакшы жерге себилген, бул сөздү угуп жана түшүнгөн адам, ким чынында жемиш берет жана жасайт: бири жүз, бири алтымыш, бири отуз.

Башка тамсилди алардын алдына коюп айтты: Асмандардын падышалыгы өз талаасына жакшы үрөн себүүчү адамга окшотулду, Бирок адамдар уктап жатканда, анын душманы келип, буудайдын ортосуна арамзаларды себип, кетип калды. Бирок чөп өсүп, жемиш бергенде, арамзалар да пайда болду. Үй ээсинин кулдары жакындап келип, ага айтышты: Теңирим, сен өз талаңа жакшы үрөн себиптирсиң эмеспи? Анда арамзалар кайдан пайда болду? Ал болсо аларга айтты: Душман адам муну кылды. Кулдар ага айтты: Ошондуктан кетип, аларды чогултабызбы? Ал айтты: жок, арамзаларды чогултуп жатканда, алар менен бирге буудайды да тамырынан жулуп алабыз деп коркомун. Экөөнү тең ороо убагына чейин чогуу өсүүгө уруксат бериңиздер, жана ороо убагында мен оруучуларга айтам: биринчи арамзаларды чогултуп, аларды өртөө үчүн боолорго байлаңыздар, ал эми данды менин амбарыма чогултуңуздар.

Башка бир мисалды аларга айтып берди: Асмандардын падышалыгы горчицанын данына окшош, аны адам алып өзүнүн талаасына чачты, Ал чынында бардык уруктардын эң кичинекейи болуп турат, бирок өсүп чоңойгондо, бардык жашылчалардын эң чоңу болуп, дарак болуп калат, ошондуктан асмандын канаттуулары келип, анын бутактарында уя салышат.

Ал аларга башка бир макал айтты: Асмандардын падышачылыгы ачыткыга окшош, аны аял алып, үч өлчөм унга жашырды, ал толугу менен ачытылганга чейин.

Мына ушул нерселердин баарын Ыйса элге парабола менен айтты, жана парабола жок эч нерсе айтпады аларга. Ошондуктан пайгамбар айткан сөз толукталсын: Оозумду үлгүлөр менен ачам, дүйнөнүн негизделгенинен бери жашыруун нерселерди айтам.

Анда Ал элди таштап, үйүнө кирди. Анын шакирттери Ага жакындап келип: Бизге талаадагы арамшөптөр жөнүндөгү притчаны түшүндүрүп бергиле деди. Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Жакшы үрөнду чачкан – адамдын Уулу. Талаа дүйнө болот, ал эми жакшы үрөн – булар падышалыктын уулдары, ал эми арамзалар – жамандын уулдары, Аларды чачкан душман шайтан, орок убакыттун аягы, ал эми орокчулар элчилер. Ошондой эле арамзалар чогулуп, от менен күйгөндөй, ушул заманынын аягында да ошондой болот. Адамдын Уулу өзүнүн элчилерин жөнөтөт,

жана алар анын падышалыгынан бардык тоскоолдуктарды жана мыйзамсыздык кылгандарды чогултушат, Жана аларды от печинин ичине ыргытышат, ал жерде ыйлоо жана тиштерди кычыроо болот. Анда ак адилдер алардын атасынын падышалыгында күндөй жаркырайт. Кулактары бар адам угуп алсын.

Кайрадан асмандардын падышалыгы талаада жашырылган казынага окшош, аны тапкан адам жашырды, жана кубанычынан барып, бар нерсесин сатып, ошол талааны сатып алат.

Кайра окшош болот асмандардын падышалыгы жакшы бермет издеген соодагер адамга, Ким бир баалуу берметти тапкандан кийин, кетип, өзүндө бар болгон нерселердин баарын сатып, аны сатып алды.

Кайра окшош болот асмандардын падышалыгы деңизге ташталган жана бардык түрдөн балык чогултулган торго. Ал толтурулганда, аны жээкке чыгарып, отуруп, жакшыларды идиштерге чогулттушту, ал эми чириктерди сыртка ыргытышты. Ушундай болот заманынын аягында. Жеберүүчүлөр чыгып, жамандарды адилдердин ортосунан бөлүп алышат. Жана аларды от печине ыргытышат, ал жерде ыйлап-сыктоо жана тиш кычыроо болот. Ыйса аларга айтат: Мунун баарын түшүндүңөрбү? Алар ага: Ооба, Теңирим деп жооп беришет. Ал бирок аларга айтты: Ушул себептен асмандардын падышалыгына окутулган ар бир

окумуштуу адам үй ээсине окшош болот, ал өзүнүн казынасынан жаңыларды жана эскилерди чыгарат.

Ыйса ушул масалдарды бүтүргөндө, ошондон кетти. Ал өзүнүн ата мекенине келип, аларды алардын чогулушунда үйрөттү, ошондуктан алар таң калып: Бул адамга бул даанышмандык жана бул күчтөр кайдан? - деп айтышты. Бул усталдын уулу эмеспи? Анын апасы Мариам деп аталбайбы жана анын бир тууган агалары Жакып, Жосес, Симон жана Жуда эмеспи? Жана анын эжелери баары биздин жанда эмеспи? Анда буга мунун баары кайдан? Жана алар ага ренжишти. Ал эми Ыйса аларга айтты: Пайгамбар өз атамекенинде жана өз үйүндө гана урматсыз болот. Ал жерде көп кереметтерди жасаган жок, алардын ишенбестигинен улам.

14

Ошол убакта Ирод тетрарч Ыйсанын жөнүндө угуп алды Жана ал өзүнүн кызматчыларына айтты: Бул Жакан чөмүлдүргүч, ал өлүктөрдөн турду жана ушул себептен күчтөр анда иштешет. Ал үчүн Ирод Жаканы кармап алып, аны байлап, түрмөгө камады, себеби ал өз агасы Филиптин аялы Иродиада. Жакыя ага айтчу эле: Сага аны ээлөөгө уруксат жок. Жана аны өлтүргүсү келсе да, элден корккон, анткени алар аны пайгамбар деп эсептешкен. Иродтун туулган күнү өткөрүлүп жатканда, Иродиаданын кызы

ортодо бийледи жана Иродго жакты. Ошондуктан ант менен ал ага эмнени сураса да берүүгө убада кылды. Ал болсо, анын энеси тарабынан үгүттөлгөндөн кийин, Мага ушул жерде табакта Чокундурган Жоонун башын бер, - дейт. Падыша ичи ооруду, бирок анттары жана меймандары үчүн буйруду берилсин деп Ал адам жиберип, Жакыптын башын түрмөдө алдырды. Жана анын башы табакта алып келинди жана кызга берилди, жана ал өз энесине алып келди. Жана анын шакирттери жакындап келип, денени алып, аны көмүшкө салышты жана келип, Ыйсага билдиришти.

Ыйса муну уккандан кийин, кемеге минип, ошол жерден адам жок жерге жалгыз кетти, бирок элдер муну угуп, шаарлардан жөө басып анын артынан ээрчишти. Ыйса чыгып, көп элди көрдү жана аларга боорукер болуп, алардын оорулууларын дарылады. Кечки болгондон кийин анын шакирттери ага келип айтышты: Бул жер ээн жана убакыт мурунтан эле өттү, элди жибер, ошондо алар кыштактарга барып өздөрүнө тамак-аш сатып алышсын. Бирок Ыйса аларга айтты: Алардын кетүүгө муктаждыгы жок, силер аларга жегиле бергиле. Алар бирок ага: Бизде бул жерде беш нан менен эки балыктан башка эч нерсе жок деп айтышат. Ал бирок: Аларды мага бул жакка алып келгиле деди. Жана элге чөптөрдүн үстүнө жатууну буйруп, беш нан менен эки балыкты алып, асманга карап батасын берди, жана сындырып окуучуларга нандарды берди, ал эми окуучулар элге. Жана баары жешти жана тойушту,

жана калган үзүндүлөрдүн он эки толук себетин алышты. Ал эми жеп жаткандар беш миңдей эркек болушкан, аялдар менен балдар эсептелбестен.

Жана Ыйса дароо өзүнүн шакирттерин кемеге отургузуп, аларды аркы жакка өткөнгө чейин элди бошотмоюнча, алдыга жөнөттү. Ал элдерди таркаткандан кийин, намаз кылуу үчүн тоого жалгыз чыкты. Кечки убакыт болгондо, ал ошол жерде жалгыз эле болду. Бирок кеме эми деңиздин ортосунда эле, толкундардын тарабынан кыйналып жаткан, анткени шамал карама-каршы эле. Түндүн төртүнчү күзөтүндө Ыйса деңиздин үстүндө басып жүрүп, аларга карай кетти. Жана шакирттер аны деңиздин үстүндө басып жүргөнүн көрүп, тынчсызданышты, Бул елес деп айтып, коркуудан кыйкырышты. Дароо эле Ыйса аларга сүйлөдү: Батынгандар, бул Мен, коркпогула. Петр ага жооп берип айтты: Теңирим, эгер бул сен болсоң, мага суунун үстүнөн сага келүүгө буйрук бер. Ал болсо Кел деди. Жана Петр кемеден түшүп, Ыйсага карай келүү үчүн суунун үстүндө басып жүрдү. Бирок күчтүү шамалды көрүп коркту, жана чөгүп кетүүгө башташып, кыйкырды: Теңир, мени куткар. Дароо эле Ыйса колун созуп, аны кармады жана ага айтты: Оо, аз ишенүүчү, эмне үчүн шек келтирдиң? Жана алар кемеге кирген кезде, шамал токтоду. Алар кемеге келип, ага табынып: Чындыгында, Сен Кудайдын Уулусуң деп айтышты.

Жана кечип өтүп, алар Геннисарет жерине келишти. Ошол

жердин эркектери аны таанып, бүт айланасындагы аймакка кабар жибериштн жана ага начар абалдагылардын баарын алып келишти Алар Ага өтүнүштү, бир гана Анын кийиминин четине тийишсин деп, жана канчалар тийишсе, алар сакталышты.

15

Анда Иерусалимден келген окумуштуулар жана фарисейлер Ыйсага жакындап, айтышты: Эмне үчүн сенин шакирттериң улуулардын салтын бузушат? Анткени алар нан жегенде колдорун жуушпайт. Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Эмне үчүн силер да Кудайдын буйругун өз салтыңар үчүн бузасыңар? Анткени Кудай буйруду: Атаңды жана энеңди сыйла, ал эми атасын же энесин каргаган адам өлүм менен өлсүн. Сиздер болсо айтасыздар: ким атасына же энесине менден алаар пайдаң белек деп айтса, ал өз атасын же энесин урматтабайт, Силер өз салтыңар үчүн Кудайдын буйругун жараксыз кылдыңар. Эки жүздүүлөр, Ышаяя силер жөнүндө жакшы пайгамбарлык айтты, мындай деп: Бул эл мага өз оозу менен жакындайт жана эриндери менен мени урматтайт, бирок алардын жүрөгү менден алыс турат. Бирок алар мени бекер сыйынышат, адамдардын буйруктарын үйрөтүү катары үйрөтүшөт.

Жана Ал элди чакырып алып, аларга айтты: Угуп,

түшүнгүлө, Оозго кирген адамды булгабайт, бирок оозунан чыккан ушул адамды булгайт. Анда Анын шакирттери жакындап келип, Ага: Фарисейлер бул сөздү угуп таарынышканын биле сизби? - деп айтышты. Ал жооп берип айтты: Менин асмандагы Атам отургузбаган бардык өсүмдүк тамыры менен жулунат. Аларды коюңуздар, алар сокурлардын сокур жетекчилери, эгер сокур сокурду жетелесе, экөө тең орго кулашат. Бирок Петр жооп берип, ага айтты: бизге бул үлгүнү түшүндүрүп бер. Бирок Ыйса айтты: Али силер да түшүнбөй жатасыңарбы? Али эле түшүнбөйсүңөр бе, анткени оозго кирген нерсенин баары карынга барып, андан соң даараткана ыргытылат? Бирок оозунан чыгуучулар жүрөктөн чыгат, жана алар адамды булгайт. Себеби жүрөктөн жаман ойлор, өлтүрүүлөр, зина кылуулар, бузукулуктар, уурулуктар, жалган күбөлүктөр, кудай тилге тийүүлөр чыгат. Бул нерселер адамды ыпластайт, бирок жуулбаган колдор менен тамак жеген адамды ыпластабайт.

Жана Ыйса ошондон чыгып, Тир жана Сидон тараптарына чегинди. Жана мына, Хананайя аял ошол чектерден чыгып, ага кыйкырып айтты: Боорукер бол мага, Теңирим, Давиддин уулу, менин кызым жин ээлеп, жаман абалда. Ал эми ага бир да сөз жооп берген жок. Жана анын шакирттери жакындап келип, ага суроо беришип: Аны жибер, анткени ал биздин артыбыздан кыйкырып жатат - деп айтышты. Ал эми жооп берип айтты: Мен Израил үйүнүн жоголгон койлоруна гана жиберилдим. Ал эми

келип, ага таазим кылып: Теңирим, мага жардам бер деди. Ал жооп берип айтты: Балдардын нанын алып, кичинекей иттерге ыргытуу жакшы эмес. Ал бирок айтты: Ооба, Теңирим, анткени иттер да өз ээлеринин столунан түшкөн крошкаларды жейт. Анда Ыйса ага жооп берип айтты: Оо, аял, сенин ишениминг улуу! Сага каалаганыңдай болсун. Жана ошол сааттан баштап анын кызы айыкты.

Жана Ыйса ошол жерден кеткенден кийин, Галилея деңизинин жанына келди, жана тоого чыгып, ошол жерде отурду. Жана Ага көп эл келди, өздөрү менен аксактарды, сокурларды, кардууларды, майыптарды жана башка көптөрдү алып, жана аларды Ыйсанын аяктарынын жанына коюшту, жана Ал аларды айыктырды Ошондуктан элдер таң калышты, анткени кардарлар угуп жатышат, үнсүздөр сүйлөп жатышат, майыптар ден соолук болушту, аксактар басып жүрүшөт жана соокурлар көрүшөт, жана алар Ысрайылдын Кудайын даңктап улуулашты.

Ал эми Ыйса өзүнүн шакирттерин чакырып алып айтты: Мен элге боорукердүү болом, анткени алар мурунтан эле үч күн мени менен калышат жана аларда жеген эч нерсеси жок. Мен аларды ачка жибергим келбейт, болбосо алар жолдо алсырап калышы мүмкүн. Жана анын окуучулары ага айтышат: Четте бизге кайдан ушунча нан, ушунча элди тойгузуу үчүн? Ыйса аларга: Силерде канча нан бар? деп сурады. Алар болсо: Жети жана бир нече балык деп жооп беришти. Жана ал элге жерге отурууга буйруду. Ал жети

нан менен балыктарды алып, ыраазычылык билдирип, сындырып, өз шакирттерине берди, ал эми шакирттер элге берди. Жана баары жеди жана тойдурулду, жана калган үзүндүлөрдөн жети толук себет көтөрүштү. Бирок тамак жегендер төрт миң эркек болушту, аялдар менен балдарсыз. Ал элдерди бошотуп, кемеге отуруп, Магдаланын чегине келди.

16

Жана фарисейлер менен саддукейлер жакындап келип, аны сынап, аларга асмандан белги көрсөтүүнү сурашты. Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Кеч болгондо айтасыңар: Жакшы аба ырайы болот, анткени асман кызарат. Эртең менен асман кызарып, караңгылап турганы үчүн бүгүн бороон болот дейсиңер. Эки жүздүүлөр, асмандын көрүнүшүн айырмалай билесиңер, бирок заман белгилерин түшүнүүгө жөндөмдүү эмессиңер. Жаман жана бузуку муун белги издейт, бирок ага Жунус пайгамбардын белгисинен башка эч кандай белги берилбейт. Аларды калтырып, ал кетип калды.

Жана анын шакирттери ары жакка барганда, нан алууну унутуп калышкан. Ал эми Ыйса аларга айтты: Көрүңүздөр жана Фарисейлер менен Садукейлердин ачыткысынан сак болуңуздар. Алар болсо өздөрүнчө ой жүгүртүп: Биз нан албадык - деп айтышты. Бирок Ыйса билип, аларга айтты:

Эмне үчүн өз ара ойлонуп жатасыңар, аз ишенгендер, нандарды албадык деп? Али эми түшүнбөйсүңөр, беш миң адамга берилген беш нанды жана канча себет алганыңарды эстебейсиңерби? Жети нандын төрт миң адамга жеткенин жана канча себет калдыгын алганыңарды да эстебейсиңерби? Кантип түшүнбөйсүңөр, мен силерге нан жөнүндө эмес, фарисейлер менен садукейлердин ачыткысынан сак болууну айтканымды? Ошондо алар түшүндү, ал нандын ачыткысынан көңүл бурууну айткан эмес, бирок фарисейлердин жана садукейлердин окуусунан деп айткан экен.

Бирок Ыйса Филиптин Кесариясынын аймактарына келип, өз шакирттеринен сурады: Адамдар Адам Уулун ким деп айтышат? Алар болсо айтты: Кээ бирөөлөр Жакып Баптисттикти, башкалар Ильясты, дагы башкалар Иеремияны же пайгамбарлардын бирин деп. Ал аларга айтат: Силер болсо мени ким деп айтасыңар? Жооп берип, Симон Петрос айтты: Сен Христоссуң, тирүү Кудайдын Уулусуң. Жана жооп берип, Ыйса ага айтты: Бактылуусуң, Симон Бар-жона, анткени эт жана кан сага ачып берген эмес, бирок асмандагы менин Атам. Мен да сага айтам: сен Петрсиң, жана ушул таштын үстүнө мен өзүмдүн жыйынымды курам, жана өлүктөр дүйнөсүнүн дарбазалары аны жеңе алышпайт. Мен сага асмандардын падышалыгынын ачкычтарын берем, жана сен жер үстүндө эмнени байласаң, ал асмандарда байланган болот, жана сен жер үстүндө эмнени чечсең, ал асмандарда чечилген болот.

Анда ал өзүнүн шакирттерине эч кимге айтпашын деп буйрудуу, анткени ал Ыйса Машаяк.

Ошондон кийин Ыйса өзүнүн шакирттерине Иерусалимге барышы, карыялардан, башкы дин кызматчыларынан жана окумуштуулардан көп азап тартышы, өлтүрүлүшү жана үчүнчү күнү тирилиши керектигин көрсөтө баштады. Жана Петр аны четке алып, ага сөгүүгө баштады: Боорукер болсун сага, Теңир, бул сага эч качан болбойт. Бирок ал бурулуп, Петрге айтты: Артыма кет, шайтан! Сен мага тоскоолсуң, анткени сен Кудайдын ишин эмес, адамдардын ишин ойлойсуң.

Анда Ыйса өзүнүн шакирттерине айтты: Эгер ким менин артымдан келгиси келсе, өзүн четке кагат, өзүнүн крестин көтөрөт жана мага ээрчит. Өзүнүн жанын сактагысы келген ким болсо, аны жоготот, бирок менин үчүн өзүнүн жанын жоготкон ким болсо, аны табат. Эмне пайда адамга, эгер ал бүткүл дүйнөнү утса, бирок өз жанын жоготсо? Же адам өз жанынын ордуна эмне бере алат? Адамдын Уулу өзүнүн Атасынын даңкы менен өзүнүн периштелери менен келүүгө жакындап жатат, жана ошондо ар бирөөгө өз иштерине жараша төлөйт. Чындык, мен силерге айтам: бул жерде турган кээ бирлер бар, алар өлүмдү даамдабайт, Адам Уулунун өз падышалыгында келгенин көргөнгө чейин.

17

Жана алты күндөн кийин Ыйса Петрду, Жакыпты жана анын агасы Жоонду алып, аларды бийик тоого жеке алып барат, Жана ал алардын алдында өзгөрдү, жана анын жүзү күндөй жаркырады, ал эми анын кийимдери жарыктай ак болду. Жана караңыз, аларга Мусу жана Илияс Аны менен сүйлөшүп жатканы көрүндү. Петр жооп берип, Ыйсага айтты: Теңирим, биз бул жерде болгонубуз жакшы. Эгер сен каалайсың, биз бул жерде үч чатыр тигели: сага бирөө, Мусага бирөө жана Ильясга бирөө. Ал дагы эле сүйлөп жатканда, мана, жарык булут аларды көлөкөлөдү, жана мана, булуттан үн чыкты: Бул Менин сүйүктүү Уулум, Мен Ага ырахаттанам, Аны угуңуздар. Окуучулар муну уккач, беттери менен жерге жыгылышты жана аябай коркушту. Ыйса жакындап, аларга тийип, Туруңуздар жана коркпоңуздар деди. Бирок алар көздөрүн көтөргөндө, Ыйсадан башка эч кимди көрүшкөн жок. Алар тоодон түшүп баратканда, Ыйса аларга буйруп айтты: Адам Уулу өлүктөрдөн тирилгенге чейин, бул көрүнүштү эч кимге айтпагыла. Жана анын окуучулары андан суроо коюшту: Эмне үчүн окумуштуулар Илияс биринчи келиши керек деп айтышат? Ал эми Ыйса жооп берип, аларга айтты: Илияс чынында биринчи келип, бардыгын калыбына келтирет, Мен силерге айтам, Илияс мурунтан эле келди, бирок алар аны тааныган жок, тескерисинче алар ага каалагандарынын баарын кылдылар, ошентип адамдын

Уулу да алардын тарабынан азап тартат. Ошондо шакирттер Жакып Чөмүлдүргүч жөнүндө аларга айтканын түшүндү.

Алар эл жыйынга келгенден кийин, ага бир адам тизелеп жакындап айтты, Теңир, менин уулума боору кыл, анткени ал ай оорусу бар жана начар азап тартат, көп жолу отко түшөт жана көп жолу сууга түшөт. Мен аны сенин шакирттериңе алып келдим, бирок алар аны айыктыра алышкан жок. Ыйса жооп берип айтты: Оо, ишенимсиз жана бурмаланган муун! Качанга чейин мен сиздер менен болом? Качанга чейин мен сиздерди чыдайм? Аны бул жерге мага алып келгиле. Жана Ыйса ага сыйлады, жана жин андан чыкты, жана кул ошол саатта айыктырылды. Анда шакирттер Ыйсага жакындап келип, жалгыз өзүнө айтышты: Эмне үчүн биз аны кууп чыгара алган жокпуз? Бирок Ыйса аларга айтты: силердин ишенбестигиңер үчүн. Чындыгында мен силерге айтам, эгер силерде кычыр данындай ишеним болсо, силер бул тоого бул жерден ал жакка көчүп кет деп айтасыңар, ал көчөт, жана силер үчүн эч нерсе мүмкүн эмес болбойт. Бирок бул тур тек намаз жана ороз менен гана чыгат.

Алар Галилеяда айланып жүргөндө, Ыйса аларга айтты: Адам Уулу адамдардын колуна өткөрүлөт. Жана алар аны өлтүрүшөт, жана үчүнчү күнү ал тирилет. Жана алар абдан капа болушту.

Алар Капернаумга келгенден кийин, эки драхма алуучулар Петрго жакындашып, айтышты: Силердин мугалимиңиз эки драхма төлөбөйбү? Ал ооба деди. Үйгө кирген кезде, Ыйса анын алдынан сүйлөп: Симон, сага кандай көрүнөт? Жердеги падышалар кимден алышат салыкты же баажды? Өз уулдарынан беле же бөтөнөлөрдөн беле? - деди. Петрос ага айтат: Башкалардан. Ыйса ага айтты: Анда уулдар эркин. Бирок аларды таарынтпаш үчүн, деңизге барып илгич таштагын жана биринчи чыккан балыкты көтөргүн, анын оозун ачып статер табасың, ошону алып мен жана сенин ордуңа аларга бергин.

18

Ошол саатта окуучулар Ыйсага келип: Ким улуу асмандардын падышалыгында? - деп сурашты. Ыйса бала чакырып алып, аны алардын ортосуна турғузду жана айтты Чындыгында силерге айтам: эгер силер бурулуп, балдардай болбосоңор, асмандардын падышалыгына эч качан кире албайсыңар. Ким болсо өзүн бул баладай төмөндөтсө, ошол асмандардын падышалыгында улуу болот. Жана ким эгер менин атымда ушундай бир баланы кабыл алса, ал мени кабыл алат. Бирок ким менге ишенген ушул кичинекейлердин бирөөнү адаштырса, ага эшек тегирмен ташын мойнуна асып, деңиздин тереңине чөктүрүп жиберүү пайдалуу болмок. Каргаша дүйнөгө бутактандыруулардан, анткени бутактандыруулардын

келиши зарыл, бирок каргаша ошол адамга, кимдин аркасы менен бутактандыруу келет. Эгер сенин колуң же бутуң сени күнөөгө түртсө, аларды кесип салып, өзүңдөн ыргыт. Сага эки колуң же эки бутуң менен мөңгүлүк отко ыргытылуудан көрө, аксак же майып болуп жашоого кирүү жакшыраак. Эгер сенин көзүң сени күнөөгө түртсө, аны чыгарып таштагын. Сага бир көз менен жашоого кирүү жакшыраак, эки көзүң менен от геенасына ыргытылуудан. Карагылачы, бул кичинекейлердин бирөөнүн да менсинбегиле, анткени мен силерге айтам: алардын асмандагы периштелери ар дайым менин асмандагы Атамдын бетин көрүшөт. Анткени Адамдын Уулу жоголгонду куткаруу үчүн келди.

Силерге эмне ойлойсуңар? Эгер кандайдыр бир адамдын жүз койу болсо жана алардын бири адашып кетсе, ал токсон тогузун тоолордо калтырып, барып адашканды издебейби? Жана эгер аны табууга болсо, чынында силерге айтам, ал адашпаган токсон тогуздан көрө, ага үстүнө көбүрөөк кубанат. Ушундай эмес асмандагы Атаңардын эрки, бул кичинекейлердин биринин жок болушу.

Эгер сенин тууганың сага карата күнөө кылса, бар жана аны өзүң менен анын ортосунда гана сынагын, эгер ал сени угат болсо, сен өз тууганыңды утуп алдың. Эгер укпаса, өзүң менен дагы бирөөнү же экөөнү ал, ошондо эки күбөнүн же үчөөнүн оозунда ар бир сөз бекем турсун. Эгер бирок алардын сөзүнө көңүл бурбаса, жыйынга айт. Эгер бирок

жыйындын да сөзүнө көңүл бурбаса, ал сага бейдин жана салык чогуучудай болсун. Чындык, мен силерге айтам: силер жер үстүндө эмнени байласаңар, ал асманда да байланган болот, жана силер жер үстүндө эмнени чечсеңер, ал асманда да чечилген болот. Кайра чындык айтам силерге: эгер экөөңөр жер үстүндө кандай болбосун нерсе жөнүндө макулдашсаңар жана сурасаңар, ал аларга асмандагы Атамдан берилет. Анткени эки же үч адам менин атыма чогулган жерде, мен алардын ортосунда болом.

Анда Петр Ага жакындап келип айтты: Теңирим, менин агам мага канча жолу күнөө кылса, мен аны кечирем? Жети жолуга чейинби? Ыйса ага айтат: Жок, мен сага жети жолу чейин деп айтпайм, бирок жетимиш жолу жети чейин.

Ушул себептен асмандардын падышалыгы адам падышага окшотулду, ким өз кулдары менен эсеп айкаштырууну каалады. Ал эсептешүүнү баштаганда, ага он миң таланттын карызы бар бир карыздар алып келинди. Анын кайтаруу мүмкүнчүлүгү жок болгондуктан, кожоюну аны, анын аялын, балдарын жана бар нерсесин сатууну жана карызды төлөөнү буйруду. Ошентип кул ылдый түшүп, ага жалбарып: Теңирим, мага чыдамдуу бол жана баарын сага төлөп берем деди. Ошол кулдун ээси ырайым кылып, аны бошотуп жиберди жана карызын кечирди. Бирок ал кул чыгып, өзүнө жүз денарий карыздуу болгон кошумча кулдарынын биринин таап, аны кармап кысып жатып: Эгер

карызың болсо, мага кайтар деп айтты. Ошондуктан анын кул-шериги анын буттарына түшүп, аны өтүнүп айтты: Мага чыдамдуу бол, сага төлөйм. Ал каалаган жок, бирок кетип, аны түрмөгө таштады, карызды кайтарганга чейин.

Анын кул курбулары болгон окуяларды көрүп, абдан капа болушту, жана келип, өз кожоюнуна бардык болгон нерселерди айкын түшүндүрүштү. Анда аны чакырып алып, ээси ага айтат: Жаман кул, мен сага ошол бардык карызды кечирдим, анткени сен мага жалбардың. Сен да өзүңдүн кул шеригиңе боорукер болушуң керек эмес беле, мен сага боорукер болгондой эле? Жана анын кожоюну ачууланып, аны азапчыларга берди, ал ага карыз болгон бардыгын кайтарып бергенге чейин. Ошентип менин асмандагы Атам да силерге кылат, эгер ар бириңер өз карындашынын күнөөлөрүн жүрөгүңөрдөн кечирбесеңер.

19

Ыйса бул сөздөрдү бүткөндө, Галилеядан кетип, Иорданынын аркы жагындагы Иудеянын чектерине келди. Жана ага көп эл ээрчишти, жана ал аларды ошол жерде айыктырды. Жана Фарисейлер ага келип, аны сынап, ага айтышты: Адамга өзүнүн аялын каалаган себеп боюнча ажыратууга уруксатпы? Ал болсо жооп берип аларга айтты: Силер окуган эмессиңерби, башталыштан эле Жаратуучу аларды эркек жана аял кылып жараткандыгын жана

мындай деп айткандыгын, Ушул үчүн адам өз атасын жана энесин таштап кетип, өз аялына жабышып калат, жана экөө бир денеге айланат. Ошондуктан алар эми эки эмес, бирок бир эт. Ошентип Кудай кошкон нерсени адам ажыратпасын. Алар ага айтышат: Эмне үчүн ошондо Мусо ажырашуу китебин берип, аны ажыратууну буйруган? Ал аларга айтат: Мусо силердин жүрөк катуулугуңар үчүн силерге аялдарыңарды бошотууга уруксат берген, бирок башында ушундай эмес болгон. Мен силерге айтам, ким өз аялын бузукулук себеби менен эмес ажыратып, башкасына үйлөнсө, бузукулук кылат, жана ажыратылган аялга үйлөнгөн да бузукулук кылат. Анын окуучулары ага айтышат: Эгер эркектин аял менен мамилеси ушундай болсо, үйлөнүү пайдалуу эмес. Бирок ал аларга айтты: Бардыгы эмес бул сөздү кабыл алышат, тек кимге берилген. Бар, анткени кастраттар, кимдер энесинин курсагынан ошондой туулушкан. Жана бар кастраттар, кимдер адамдар тарабынан кастратталышкан, жана бар кастраттар, кимдер асмандардын падышалыгы үчүн өздөрүн кастратташкан. Кабыл алууга жөндөмдүү болгон киши кабыл алсын.

Анда ага балдар алынып келинди, ал аларга колдорун коюп, тиленсин деп, бирок шакирттер аларды кемсинттиштирди. Бирок Ыйса айтты: Балдарды коюңуздар жана аларды мага келүүгө тоскоол болбоңуздар, анткени асмандардын падышалыгы ушундайлардыкы. Жана аларга колдорун коюп, ошондон кетти.

Жана карачы, бир адам жакындап келип, ага айтты: Жакшы мугалим, мен эмне жакшы иш кылышым керек, ошондо мен түбөлүк жашоого ээ болом? Ал эми ага айтты: Эмне үчүн мени жакшы дейсиң? Эч ким жакшы эмес, бир гана Кудайдан башка. Эгер жашоого кирүүнү каалайсың, буйруктарды сакта. Ага: Кандай? - деп сурайт. Ал эми Ыйса айтты: Өлтүрбөйсүң, зина кылбайсың, уурдабайсың, жалган күбөлүк бербейсиң, Атаңды жана энеңди урматта, жана кошуңду өзүңдөй сүй. Жаш адам ага айтат: Мен булардын баарын жаштыгымдан бери сактадым, дагы эмнем жетпей жатат? Ыйса ага айтты: Эгер камыл болгуң келсе, бар, мүлкүңдү сат жана жакырларга бер, ошондо асманда кенчиң болот, андан кийин кел жана мага ээрчи. Бирок жаш адам бул сөздү уккандан кийин кайгыруу кетип калды, анткени анын көп мүлкү бар болчу. Ал эми Ыйса өз шакирттерине айтты: Чындыгында силерге айтам, бай адам кыйынчылык менен асмандардын падышалыгына кирет. Кайра силерге айтам, төөнүн ийненин көзүнөн өтүшү бай адамдын Кудайдын падышалыгына кирүүсүнөн оңой. Бирок анын шакирттери муну уккандан кийин абдан таң калып: Анда ким куткарыла алат? - деп айтышты. Караган Ыйса аларга айтты: Адамдар үчүн бул мүмкүн эмес, бирок Кудай үчүн баары мүмкүн. Анда Петр жооп берип, ага айтты: Карагын, биз баарын таштап, сага ээрчидик, анда бизге эмне болот? Бирок Ыйса аларга айтты: Чындык айтам силерге, силер мага ээрчигендер, кайра жаралуу учурунда, качан Адам Уулу Өзүнүн даңктуу тактысына отурганда, силер да он эки тактыга отуруп,

Ысрайылдын он эки урууларын сот кыласыңар. Жана ким болсо да менин атымдын үчүн үйлөрдү же агаларды же эжелерди же атаны же энени же аялды же балдарды же талааларды таштаса, ал жүз эселенди алат жана түбөлүк өмүрдү мураска алат. Көптөр биринчи болгондор акыркы болот, ал эми акыркылар биринчи болот.

20

Окшош, анткени асмандардын падышалыгы үй ээси адамга окшош, ким эртең менен жумушчуларды өзүнүн жүзүм бакка жалдоо үчүн чыкты. Жана жумушчулар менен бир динарийге күнүнө макулашып, аларды өзүнүн жүзүм бакка жөнөттү. Жана үчүнчү саатта чыгып, базарда жалкоо турган башкаларды көрдү Жана аларга айтты: Барыңар, силер да жүзүм бакка, жана эмне адилеттүү болсо, силерге берем. Алар болсо кетишти. Ал кайра алтынчы жана тогузунчу саатта чыгып, ошондой эле кылды. Он биринчи саатта чыгып, ал жумушсуз туруп жаткан башкаларды тапты жана аларга айтат: Эмне үчүн бүт күн бою жумушсуз туруп жатасыңар? Алар ага: Эч ким бизди жалдаган жок деп айтышат. Ал аларга: Силер да жүзүм бакка барыңыздар, адилет болгонду аласыңар дейт. Кеч киргенде жүзүм бакчанын ээси өзүнүн башкаруучусуна айтат: Жумушчуларды чакыр жана аларга акысын төлө, акыркыларынан баштап биринчилерине чейин. Он биринчи саатта келгендер ар бири бир динарийден

алышты. Биринчилер келип, көбүрөөк алабыз деп ойлошту, бирок алар да ар бири бир динарийден алышты. Алып, үй ээсине каршы ыңылдашты. Бул акыркылар бир саат гана иштешти, бирок сен аларды биз менен барабар кылдың, ал эми биз күндүн жүгүн жана ысыгын көтөрдүк деп айтышты. Бирок ал жооп берип, алардын бирине: Досум, мен сага адилетсиздик кылбайм. Сен мага бир динарий үчүн макулдашкан эмес беле? - деди. Сеникин көтөрүп ал да кет, мен бул акыркы адамга да сага бергендей бергим келет. Же мага өзүмдүкүндө каалаганымды кылууга укугум жокпу? Эгер сенин көзүң жаман болсо, анткени мен жакшымын? Ушундай болот: акыркылар биринчи болот жана биринчилер акыркы болот, анткени көптөр чакырылган, бирок азыраак тандалган.

Ыйса Иерусалимге барып жатып, он эки шакиртти жолдо өзүнчө алып, аларга айтты, Карагыла, биз Иерусалимге чыгабыз, жана адамдын уулу башкы сыйынуучуларга жана окумуштууларга өткөрүлүп берилет жана алар аны өлүмгө соттошот. Алар аны улуттарга масхара кылуу, камчылоо жана крестке чаптоо үчүн берип коюшат, жана үчүнчү күнү ал тирилет.

Ошондо Зебедейдин уулдарынын энеси өз уулдары менен ага жакындап, сыйынып жана андан бир нерсе сурады. Ал бирок ага айтты: Эмне каалайсың? Ал ага айтат: Айткын, менин бул эки уулум сенин падышалыгыңда биринчиси сенин оң жагында, экинчиси сенин сол жагында

отурушсун. Жооп берип, Ыйса айтты: Силер эмне сурап жатканыңарды билбейсиңер. Мен ичкили жаткан чөйчөктү ичүүгө же мен кабыл алгалы жаткан чөмүлдүрүүнү кабыл алууга жөндөмдүүбүсүңөр? Алар ага айтышты: Жөндөмдүүбүз. Жана ал аларга айтат: Менин чөйчөгүмдү чынында ичесиңер, жана мен чөмүлдүрүлгөн чөмүлдүрүүнү силер да чөмүлдүрүлөсүңөр, бирок менин оң жана сол жагымда отуруу менин берүүм эмес, бул менин Атам тарабынан даярдалгандарга гана берилет. Он адам уккандан кийин эки тууган жөнүндө ачууланышты. Бирок Ыйса аларды чакырып алып айтты: Силер билесиңер, улуттардын башкаруучулары алардын үстүнөн үстөмдүк кылышат жана улуулар аларга бийлик жүргүзүшөт. Силерде ушундай болбойт, бирок ким силерде улуу болгусу келсе, ал силердин кызматчыңар болот. Жана ким эгер силердин арангда биринчи болгусу келсе, ал силердин кулуңар болот. Кандайча адамдын уулу кызмат кылынуу үчүн эмес, бирок кызмат кылуу жана өзүнүн жанын көптөрдүн ордуна төлөм катары берүү үчүн келди.

Жана алар Иерихондон чыгып бара жатканда, ага көп эл ээрчиди. Жана карагыла, жолдун жанында отурган эки сокур адам Ыйса өтүп баратканын уккандан кийин кыйкырышып: Бизге боорукер бол, Теңирим, Давиддин уулу деп айтышты. Бирок эл аларга үнсүз болушсун деп тыюу салды, алар болсо андан да катуу кыйкырып: Ырайым кылгын бизге, Теңир, Давуттун уулу! - дешти. Ыйса туруп, аларды чакырып айтты: Силер эмне кылуумду

каалайсыңар? Алар ага айтышат: Теңирим, биздин көздөрүбүз ачылсын. Бирок Ыйса боорукердик кылып, алардын көздөрүнө тийди, жана дароо алардын көздөрү көрдү, жана алар ага ээрчишти.

21

Алар Иерусалимге жакындап, Зайтун тоосунун жанындагы Бетфагеге келгенде, Ыйса эки шакиртин жөнөттү Аларга айтып: Силердин карама-каршыңыздагы айылга барыңыздар, жана дароо байланган эшекти жана анын менен бирге кулунду табасыңар, чечип мага алып келиңиздер. Эгер кимдир-бирөө силерге бир нерсе айтса, силер Теңир аларга муктаж деп айтасыңар, ал болсо дароо аларды жөнөтөт. Бирок мунун баары ошол үчүн болду, пайгамбар айткан сөз аткарылсын деп. Сиондун кызына айткыла: карагын, сенин падышаң сага келет, ал жумшак жана боюнтуруктун уулу кулунга, эшекке минген.

Шакирттер барып, Ыйса аларга буйруганды жасашты. Алар эшекти жана кулунду алып келишти, алардын үстүнө өздөрүнүн кийимдерин жайышты, ал болсо алардын үстүнө отурду. Бирок эң чоң элдин тобу өздөрүнүн кийимдерин жолго жайып коюшту, башкалар болсо дарактардан бутактарды кесип алып, жолго жайып жатышты. Алдыда баруучу элдер жана ээрчүүчүлөр кыйкырышып айтышты: Осанна Давиддин уулуна! Ыйык

болсун Теңирдин аты менен келүүчү! Осанна жогорку бийиктикте!

Ал Иерусалимге киргенде бүт шаар титиреп, Бул ким? деп сурашты. Бирок элдер айтышчу: Бул Галилеянын Назаретинен келген пайгамбар Ыйса.

Ыйса Кудайдын ыйык үйүнө кирди жана ыйык үйдө сатып жаткандардын жана сатып алып жаткандардын баарын кууп чыкты, акча алмаштыруучулардын столдорун кыйратты жана көгүчкөн сатуучулардын отургучтарын аударды. Жана ал аларга айтат: Жазылган: Менин үйүм тилек кылуу үйү деп аталат, бирок силер аны каракчылардын үңкүрүнө айландырдыңар.

Ибадатканада ага аксактар менен сокурлар келишти жана ал аларды айыктырды. Бирок баш руханийлер жана окумуштуулар Ал жасаган кереметтерди жана ибадатканада Осанна Давиттин уулуна деп кыйкырып жаткан балдарды көргөндөн кийин ачууланышты. Жана айттым ага: Укасыңбы, булар эмне айтышат? Бирок Ыйса аларга айтат: Ооба, эч качан окугансыңарбы: Наристелердин жана эмчектегилердин оозунан мактоону даярдадым? Жана аларды таштап, шаардын сыртына Бетанияга чыкты жана ал жерде түнөдү.

Эртең менен шаарга кайтып баратканда, ал ачыкты. Жана жолдо бир инжир дарагын көрүп, анын жанына келди,

бирок анда жалбырактардан башка эч нерсе таппады, жана ага айтты: Мындан ары сенден түбөлүккө жемиш болбосун. Жана инжир дарагы дароо кургап кетти. Жана шакирттер муну көрүп, таң калышып: Инжир дарагы кантип дароо эле кургап кетти? - деп айтышты. Жооп берип, Ыйса аларга айтты: Чындык айтам силерге, эгер силерде ишеним бар болсо жана күмөн санабасаңар, силер инжир агачына болгон нерсени гана эмес, ошондой эле бул тоого Көтөрүлүп, деңизге ыргытылгын десеңер, ошондой болот. Эгер силер намазда ишенип сурасаңыздар, бардыгын аласыздар.

Ал ыйык жайга келгенде, ага үйрөтүп жатканда элдин баш руханийлери жана карыялары жакындап келип, айтышты: Сен бул нерселерди кандай бийлик менен кыласың жана бул бийликти сага ким берди? Ыйса жооп берип, аларга айтты: Мен да силерден бир сөз сурайм, эгер аны мага айтсаңар, мен да силерге айтам, кандай бийликте бул нерселерди жасайм. Жакыянын чөмүлдүрүүсү кайдан болгон, асмандан же адамдардан? Алар болсо өздөрүнүн арасында ой жүгүртүштү айтып: Эгер биз айтсак асмандан деп, ал бизге айтат: Эмне үчүн анда силер ага ишенген жоксуңар? Эгер биз адамдардан десек, биз элден коркобуз, анткени баары Жакыпты пайгамбар деп эсептешет. Жана Ыйсага жооп берип айтышты: Биз билбейбиз. Ал аларга өзү да айтты: Мен да силерге айтпайм, кандай бийлик менен бул нерселерди жасайм.

Бирок силерге кандай көрүнөт? Бир адамдын эки баласы бар эле, ал биринчи баласына келип: Балам, бүгүн барып менин жүзүм бакта иштегин деди. Ал бирок жооп берип: Мен каалабайм деди, бирок кийинчерээк өкүнүп кетти. Жана экинчисине жакындап, ошондой эле айтты. Ал болсо жооп берип: Мен, теңирим деди, бирок кеткен жок. Экөөнүн кимиси атанын эркин аткарды? Алар ага: Биринчиси деп айтышты. Ыйса аларга айтты: Мен силерге чындыкты айтам, салык чогуучулар жана сойкулар силерден мурун Кудайдын падышалыгына кирет. Анткени Жакан силерге адилеттик жолу менен келди, бирок силер ага ишенген жоксуңар, ал эми салык чогуучулар жана сойкулар ага ишеништи, силер болсо муну көргөндөн кийин да кийинчерээк ага ишенүү үчүн өкүнгөн жоксуңар.

Башка бир мисалды угуңуздар. Үй ээси болгон бир адам жүзүм бакты отургузуп, анын айланасына тосмо коюп, ичинде шарап сыккычты казып, мунара куруп, аны дыйканчыларга ижарага берип, кетип калган. Бирок жемиштердин убагы жакындаганда, ал өзүнүн кулдарын дыйкандарга өзүнүн жемиштерин алуу үчүн жөнөттү. Жана дыйкандар анын кулдарын алып, кимисин уруп-согушту, кимисин өлтүрүштү, кимисин таш бараң кылышты. Ал кайра биринчилерден көбүрөөк башка кулдарды жөнөттү, жана алар аларга да ошондой эле кылышты. Кийинчерээк ал аларга өз уулун жөнөттү, айтып: Менин уулумду урматташат. Бирок дыйкандар уулду көрүп, өз ара айтышты: Бул мураскор, келгиле аны өлтүрүп, анын

мурасын ээлеп алалы. Жана аны алып, жүзүм бакчасынын сыртына чыгарып салышты жана өлтүрүштү. Ошондуктан жүзүм бакчасынын ээси келгенде, ал ошол дыйканчыларга эмне кылат? Алар ага айтышат: Жаман адамдарды жаманча жок кылат аларды жана жүзүм бакты башка дыйканчыларга ижарага берет, алар ага жемиштерди өз убагында кайтарып беришет. Ыйса аларга айтат: Силер эч качан жазууларда окуган эмессиңерби? Таш, кимди куруучулар четке какты, ал бурчтун башына айланды. Бул Теңирден болду жана биздин көзүбүздө суктанарлык.

Ушул себептен мен силерге айтам: Кудайдын падышалыгы силерден алынат жана анын жемиштерин берүүчү элге берилет. Ал булташтын үстүнө түшкөн адам талкаланат, ал кимдин үстүнө түшсө, аны талкалайт. Башкы сыйынуучулар жана парисейлер анын мисалдарын уккандан кийин, ал алар жөнүндө айтып жатканын билишти. Жана аны кармоого аракет кылып, элден коркушту, анткени элдер аны пайгамбар катары кабыл алышкан.

22

Жана Ыйса кайрадан аларга притчалар менен жооп берип айтты, Асмандардын падышалыгы падыша адамга окшотулду, ким өз уулу үчүн той жасады. Ал өзүнүн кулдарын жиберип, тойго чакырылгандарды чакыртты,

бирок алар келгиси келишпеди. Кайра башка кулдарды жөнөттү, айтып: Чакырылгандарга айтыңыздар, карагыла, менин тоюмду даярдадым, менин өгүздөрүм жана семиртилген малдарым союлган, жана баары даяр, үйлөнүү тоюна келгиле. Алар көңүл бурбай кетишти: бири өз талаасына, экинчиси өз соодасына. Бирок калгандары анын кулдарын басып алып, кордошту жана өлтүрдү. Бирок ал падыша укканынан кийин ачууланды, жана өзүнүн аскерлерин жиберип, ал киши өлтүргүчтөрдү жок кылды жана алардын шаарын күйгүздү. Анда ал өзүнүн кулдарына айтат: Үйлөнүү тою даяр, бирок чакырылгандар татыктуу эмес болушту. Ошондуктан жолдордун кесилишкен жерлерине барыңыздар жана канча адам табасыңар, аларды үйлөнүү тоюна чакырыңыздар. Ошол кулдар жолдорго чыгып, жаман да, жакшы да, канча адам тапса, баарын чогулттулар жана үйлөнүү тою жаткан конокторго толду. Падыша ичине кирип, конокторду көрүү үчүн, ал жерде үйлөнүү кийимин кийбеген бир адамды көрдү, Жана ага айтат: Жолдош, кантип бул жерге үйлөнүү кийимин кийбей кирдиң? Ал болсо үндөлбөй калды. Анда падыша кызматчыларга айтты: Анын буттарын жана колдорун байлап, аны көтөрүп, сырткы караңгылыкка ыргытыгыла. Ал жерде ыйлоо жана тиштерди кычыраштыруу болот. Көптөр чакырылат, бирок аздар тандалат.

Анда Фарисейлер барып, аны сөз менен тузакка түшүрүү үчүн кеңеш алышты. Алар ага өз окуучуларын Иродчулар

менен бирге жөнөтүшөт жана айтышат: Устат, биз сенин чыныгы экениңди жана Кудайдын жолун чындык менен үйрөтөрүңдү билебиз, сага эч ким жөнүндө маанилүү эмес, анткени сен адамдардын бетине карабайсың Ошондуктан бизге айт, сага эмне ойлонот? Кайсарга салык берүү уруксаттуубу же жокпу? Бирок Ыйса алардын жамандыгын билип, айтты: Эмне үчүн мени сынайсыңар, эки жүздүүлөр? Салыктын монетасын мага көрсөткүлө. Алар ага денарий алып келишти. Жана аларга айтат: Бул сүрөт жана бул жазуу кимдики? Алар ага айтышат: Кайсардын. Анда ал аларга айтат: Ошондуктан Кайсардын нерселерин Кайсарга, ал эми Кудайдын нерселерин Кудайга кайтарып бергиле. Алар муну укканда таң калышып, аны таштап кетишти.

Ошол күнү Ага садукейлер келишти, алар тирилүү жок деп айткандар жана Андан суроо беришти. Айтып: Мугалим, Мусо айткан: эгер кимдир бирөө балдары болбой өлсө, анын агасы же иниси анын аялына үйлөнүп, өз агасына же иниси үчүн уруу калтырышы керек. Бизде жети ага-ини болгон, жана биринчиси үйлөнүп өлдү, жана урууга ээ болбогондуктан аялын өз агасына калтырды Ушундай эле экинчиси жана үчүнчүсү да, жетөөнүн баарына чейин. Кийинчерээк баарынан кийин ал аял да өлдү. Демек, кайра тирилүүдө ал аял жети эркектин кимдики болот? Анткени баары аны алышкан. Ыйса жооп берип, аларга айтты: Силер адашасыңар, анткени жазмаларды да, Кудайдын күчүн да билбейсиңер. Анткени тикирилүүдө алар

үйлөнүшпөйт жана турмушка бербейт, бирок асмандагы Кудайдын элчилериндей болушат. Бирок өлүктөрдүн тирилүүсү жөнүндө Кудай тарабынан силерге айтылганды окуган эмессиңерби, Мен Ибрагимдин Кудайымын, Исаактын Кудайымын жана Жакыптын Кудайымын; Кудай өлүктөрдүн Кудайы эмес, тирүүлөрдүн Кудайы. Элдер угуп, анын окутуусуна таң калышты.

Фарисейлер болсо, ал садукейлерди унчуктурганын угуп, бирге чогулушту. Жана алардын бири, мыйзам боюнча окумуштуу, аны сынап, айтты: Мугалим, мыйзамдагы эң чоң буйрук кайсы? Ал эми Ыйса ага айтты: Сен Теңир Кудайыңды бүтүндөй жүрөгүң менен, бүтүндөй жаның менен жана бүтүндөй акылың менен сүйөсүң. Бул биринчи жана улуу буйрук. Экинчиси ушуга окшош: кошуңду өзүңдөй сүйөсүң. Бул эки буйруктун ичинде бүтүн мыйзам жана пайгамбарлар асылат.

Фарисейлер чогулуп турганда, Ыйса алардан сурады Айтып: Силерге Машаяк жөнүндө эмне ойлойсуңар? Ал кимдин уулу? Ага айтышат: Давуттун. Ал аларга айтат: Анда кантип Давид Рухта аны Теңир деп чакырат айтып, Теңир менин Теңириме айтты: Менин оң жагымда отур, мен сенин душмандарыңды сенин буттарыңдын табуретка кылып коюп бергенге чейин.

Эгер Давид аны Теңир деп чакырса, анда ал кантип анын уулу болот?

Жана эч ким ага бир сөз менен жооп бере алган жок, ошол күндөн баштап эч ким андан мындан ары сурап билүүгө батынган жок.

23

Анда Ыйса элге жана өзүнүн шакирттерине сүйлөдү Айтып: Мусанын орундугуна окумуштуулар жана фарисейлер отурушту. Ошондуктан эгер алар силерге эмнени сактоону айтышса, баарын сактагыла жана аткаргыла, бирок алардын иштерине ылайык кылбагыла, анткени алар айтышат, бирок өздөрү аткарышпайт. Алар оор жана көтөрүүгө кыйын жүктөрдү байлашат жана аларды адамдардын ийиндерине коюшат, бирок өз манжалары менен аларды жылдырууну каалашпайт. Бирок алардын бардык иштерин адамдарга көрүнүү үчүн кылышат. Анткени алар өздөрүнүн филактерияларын кеңейтишет жана өздөрүнүн кийимдеринин бүрмөлөрүн чоңойтушат, Алар той тамактарда урматтуу орундарды жана жыйындарда баш орундарды сүйөт жана базарларда салам сөздөрдү жана адамдар тарабынан раввин, раввин деп аталууну. Бирок силер раввин деп аталбагыла, анткени силердин окутуучуңар бир гана – Машайак, ал эми баарыңар бир тууган элесиңер. Жана жердеги атаңарды чакырбагыла, анткени силердин Атаңар бирөө гана, Ал асмандарда. Устаттар деп да аталбагыла, анткени силердин устатыңар бир гана - Машаяк. Силердин ичинен эң улуусу

силердин кызматчыңар болот. Ким өзүн көтөрсө, ал төмөндөтүлөт, жана ким өзүн төмөндөтсө, ал көтөрүлөт.

Каргыш силерге, китепчилер жана фарисейлер, эки жүздүүлөр! Анткени силер жесирлердин үйлөрүн жутуп, шылтоо менен узак сыйынасыңар. Ушул үчүн силер көбүрөөк сот аласыңар. Каргыш силерге, таңуучулар жана фарисейлер, эки жүздүүлөр! Анткени силер асмандардын падышалыгын адамдардын алдында жабасыңар. Өзүңөр да кирбейсиңер, кирүүгө аракет кылгандарга да жол бербейсиңер. Каргыш силерге, мыйзамчылар жана фарисейлер эки жүздүүлөр, анткени силер деңизди жана кургакты айланып, бир келгинди кылуу үчүн, жана качан ал болот, аны өзүңөрдөн эки эсе тозоктун уулу кыласыңар. Каргаша силерге, сокур жетекчилер, силер айтасыңар: Ким ибадатканада ант берсе, эч нерсе эмес, бирок ким ибадатканадагы алтын менен ант берсе, тийиш. Акылсыздар жана сокурлар, ким чоңураак: алтынбы же алтынды ыйыктаган ибадатканабы? Жана ким курмандык тагы менен ант ичсе, бул эч нерсе эмес, бирок ким анын үстүндөгү соога менен ант ичсе, ал карыздуу болот. Акылсыздар жана сокурлар, эмне чоңураак: белекпи же белекти ыйык кылуучу курмандыкпы? Ошентип, курмандык тагында ант берген адам ошол тагы менен жана анын үстүндөгү бардык нерселер менен ант берет Ибадатканага ант берген киши ал менен жана анда турган киши менен ант берет. Асманга ант берген киши Кудайдын тактысына жана анын үстүндө отургандыкка ант берет.

Каргаша силерге, мыйзамчылар жана фарисейлер, эки жүздүүлөр! Анткени силер жалбырактан, укроптон жана зирадан ондон бир бөлүгүн берет, бирок мыйзамдын эң маанилүү нерселерин – сотту, боорукердикти жана ишенимди таштадыңар. Ушуларды аткаруу керек эле, ал нерселерди да таштабай. Сокур жетекчилер, чымынды сүзүп чыгарып, төөнү жутуп жатасыңар Каргаша силерге, жазуучулар жана фарисейлер, эки жүздүүлөр! Анткени силер чөйчөктүн жана табактын сырткы жагын тазалайсыңар, бирок ички жагы талап-тоноодон жана адилетсиздиктен толгон. Сокур фарисей, адегенде чөйчөктүн жана табактын ичин тазала, ошондо алардын сырты да таза болот. Каргыш силерге, жазуучулар жана фарисейлер, эки жүздүүлөр! Анткени силер акталган мүрзөлөргө окшойсуңар, алар сыртынан сулуу көрүнөт, бирок ичинен өлүктөрдүн сөөктөрү жана бардык арамдык менен толгон. Ошондой эле силер сырткы жагынан адамдарга акыйкаттуу көрүнөсүңөр, бирок ички жагынан эки жасамачылыкка жана мыйзамсыздыкка толуп турасыңар. Каргаша силерге, китепчилер жана фарисейлер, эки жүздүүлөр! Анткени силер пайгамбарлардын көрүстөрүн куруп жатасыңар жана ак ниеттүүлөрдүн эстеликтерин безейсиңер, Жана айтасыңар: Эгер биз аталарыбыздын күндөрүндө болсок, биз алар менен пайгамбарлардын канына шерик болмок эмес элек. Ошондуктан силер өздөрүңөргө күбөлүк бересиңер, анткени силер пайгамбарларды өлтүргөндөрдүн уулдарысыңар. Силер да аталарыңардын өлчөмүн

толтургула. Жыландар, жыландардын тукумдары, кантип качасыңар жаханнамдын сотунан? Ушул себептен карагыла, мен силерге пайгамбарларды, акылмандарды жана китепчилерди жиберем. Алардын айрымдарын силер өлтүрөсүңөр жана крестке чаап өлтүрөсүңөр, айрымдарын силердин жыйындарыңарда камчылайсыңар жана шаардан шаарга куугунтуктайсыңар. Ошондуктан силердин үстүңөргө жер бетинде төгүлгөн бардык адилеттүү кан келиши үчүн, адилеттүү Абелдин канынан баштап, силер ибадатканасы менен курмандык чалуучу орундун ортосунда өлтүргөн Барахиянын уулу Закариянын канына чейин. Чындык, мен силерге айтамын: бул нерселердин баары ушул муундун үстүнө келет. Иерусалим, Иерусалим, пайгамбарларды өлтүргөн жана өзүнө жиберилгендерди таш барган, канча жолу мен сенин балдарыңды чогултууну каалагам, куш өз балапандарын канаттарынын астына чогулткандай, бирок силер каалаган жоксуңар. Мына, силердин үйүңөр силерге жалгыз калтырылат. Мен силерге айтам, силер мени ушул учурдан баштап көрбөйсүңөр, качанга чейин силер Теңирдин атында келген ыраазы болсун деп айтмайынча.

24

Жана Ыйса ибадатканадан чыгып, жөнөп баратканда, анын окуучулары ага ибадаткананын имараттарын көрсөтүү үчүн келишти. Бирок Ыйса аларга айтты: Мунун баарын

көрүп жатасыңарбы? Чындыгын айтам силерге, бул жерде таш үстүнө таш калбайт, баары кыйратылат. Ал Зайтун тоосунда отурганда, окуучулар жалгыз өздөрү келип, ага: Бизге айт, булар качан болот жана Сенин келүүңдүн жана доордун аяктоонун белгиси эмне? - деп сурашты. Ыйса жооп берип, аларга айтты: Карагылачы, эч ким силерди адаштырбасын. Көптөр менин атымдын үстүнө келип, Мен Машайакмын деп айтышып, көптөрдү алдашат. Сиздер согуштарды жана согуштар жөнүндө угумдарды угасыздар, бирок тынчсызданбаңыздар, анткени баары болушу керек, бирок бул али аягы эмес. Көтөрүлөт, анткени улут улутка каршы жана падышалык падышалыкка каршы чыгат, жана ачарчылыктар, оорулар жана жер титирөөлөр ар жерде болот, Бирок бул баарысы толгоктун башталышы. Ошондо алар силерди кыйынчылыкка кармап беришет жана силерди өлтүрүшөт, жана силер бардык элдердин тарабынан менин атым үчүн жек көрүлөсүңөр. Ошондо көптөр таарынып, бири-бирин өткөрүп беришип, бири-бирин жек көрүшөт. Жана көп жалган пайгамбарлар көтөрүлүп, көпчүлүктү алдашат. Жана мыйзамсыздыктын көбөйүшү себептүү көптөрдүн сүйүүсү муздап калат. Бирок аягына чейин чыдаган, ошол куткарылат. Жана бул падышалыктын жакшы кабары бүт жашаган дүйнөдө бардык элдерге күбөлүк үчүн жарыяланат, жана анда аягы келет. Ошондуктан качан Даниял пайгамбар аркылуу айтылган жок кылуунун жек көрүнүчтүү нерсесин ыйык жерде тургандыгын көрсөңөр, окуган адам түшүнсүн. Анда Иудеядагылар тоолорго качсын. Чатырда турган адам

үйүнөн буюмдарын алуу үчүн түшпөсүн. Жана талаада турган киши өзүнүн кийимдерин алуу үчүн артка кайтпасын. Бирок ошол күндөрдө кош бойлуу аялдарга жана эмизип жаткан энелерге кайгы. Тиленгиле, силердин качууңар кышта же дем алыш күнү болбосун. Болот, анткени ошондо улуу кайгы-касирет болот, кандай дүйнөнүн башынан тартып азыркы күнгө чейин болгон эмес жана эч качан болбойт. Эгер ошол күндөр кыскартылбаса, эч бир эт сакталбас эле, бирок тандалгандар үчүн ошол күндөр кыскартылат. Ошондо эгер кимдир бирөө силерге карагылачы, бул жерде Машаях же бул жерде деп айтса, ишенбегиле. Жалган христостор жана жалган пайгамбарлар көтөрүлүшөт, анткени алар улуу белгилерди жана кереметтерди көрсөтүшөт, ошондуктан мүмкүн болсо, тандалгандарды да адаштыруу үчүн. Мына, мен силерге алдын ала айттым. Эгер ошондуктан алар силерге карагылачы, ал чөлдө деп айтышса, чыкпагыла, карагылачы, ички бөлмөлөрдө деп айтышса, ишенбегиле. Анткени чагылган чыгыш тараптан чыгып, батыш тарапка чейин көрүнгөндөй эле, ошондой эле Адам Уулунун келиши да болот. Кайда болсо да сөөк болсо, ал жерде бүркүттөр чогулат.

Ошол күндөрдүн кыйналуусунан кийин дароо эле күн караңгыланат жана ай өзүнүн жарыгын бербейт, жылдыздар асмандан түшөт жана асмандардын күчтөрү силкинет.

Жана анда асманда адам уулунун белгиси пайда болот, жана анда жердин бардык уруулары аза тутушат жана асмандын булуттарынын үстүндө чоң күч жана даң менен келе жаткан адам уулун көрүшөт. Ал өзүнүн элчилерин улуу сүрнай үнү менен жөнөтөт, жана алар анын тандалгандарын төрт желдин четинен, асмандардын четтеринен алардын четтерине чейин чогултушат. Бирок инжир дарагынан ушул мисалды үйрөнүңөр. Качан анын бутагы жумшак болуп, жалбырактар чыгып жатса, жайдын жакындаганын билесиңер. Ошондой эле силер бул нерселердин баарын көргөндө, анын эшиктин алдында турганын билгиле. Чындык, мен силерге айтам: бул муун өтпөйт, бардыгы ушул болмоюнча. Асман жана жер өтүп кетет, бирок менин сөздөрүм өтүп кетпейт. Бирок ошол күн жана саат жөнүндө эч ким билбейт, асмандардын элчилери да билбейт, менин Атам жалгыз гана билет. Нухтун күндөрү кандай болсо, адам уулунун келиши да ошондой болот. Анткени алар топтон мурунку күндөрдө жеп-ичип, үйлөнүп, никеге берип жүрүшкөн, так Нух кемеге кирген күнгө чейин, Алар топ суу ташкыны келип, баарын алып кеткенге чейин билишкен эмес, ошондой эле Адам Уулунун келүүсү да болот. Ошондо эки адам талаада болушат, бири алынат жана бири калтырылат Тегирмендеги эки үгүтүүчү аялдын бири алынат, экинчиси калтырылат. Ошондуктан көзөтүп турууңуздар, анткени силер Теңириңер кайсы саатта келерин билбейсиңер. Бирок муну билгиле: эгер үй ээси уурунун кайсы күзөттө келерин билсе, ойгоо турмак эле жана өз үйүнүн тешилишине жол бербес эле.

Ошондуктан силер да даяр болгула, анткени силер ойлобогон саатта Адам Уулу келет.

Ким анда ишенимдүү жана акылдуу кул болот, кимди анын кожоюну өз кызматынын башына дайындаган, аларга тамак-ашты өз убагында берүү үчүн? Бактылуу ошол кул, кимди анын кожоюну келгенде ушундай кылып жатканда табат. Чындык, мен силерге айтамын: ал аны өзүнүн бардык мүлкүнүн үстүнө коет. Эгер ал жаман кул ошол өз жүрөгүндө Менин кожоюнум келүүгө кечигип жатат деп айтса, жана ал өзүнүн кул кошумчаларын уруп-согууну баштаса, ал болсо мас адамдар менен жеп-ичсе, Ошол кулдун кожоюну ал күтпөгөн күнү жана ал билбеген саатта келет Жана аны экиге бөлөт, жана анын бөлүгүн жалганчылар менен коёт, ал жерде ыйлоо жана тиштердин кычыраңдоосу болот.

25

Анда асман падышалыгы он кызга окшотулат, алар өз чырактарын алып, күйөөнү тосуп алууга чыгышты. Алардын бешөө акылдуу, ал эми бешөө акылсыз болушту. Акылсыз кыздар өз чырактарын алып, өздөрү менен май алышкан эмес. Бирок акылдуулар өз идиштеринде өз чырактары менен бирге май алышты. Күйөө кечигип жатканда, баары уйкулап, уктап калышты. Түн ортосунда кыйкырык болду: Карагыла, күйөө келет, анын

жолугушуусуна чыгыңар! Ошондо ал кыздардын баары туруп алышып, өздөрүнүн чырактарын безешти. Акылсыздар акылмандарга: Бизге сиздердин майыңыздан бериңиздер, анткени биздин чырактарыбыз өчүп жатат - деп айтышты. Акылмандар жооп берип айтышты: Болбосо бизге да, силерге да жетишпейт. Андан көрө сатуучуларга барып, өздөрүңө сатып алыңыздар. Алар сатып алуу үчүн кетип жатканда, күйөө келди жана даяр болгондор анын менен үйлөнүү тоюна кирди, эшик жабылды. Кийинчерээк калган кыздар да келип: Теңир, теңир, бизге ачыңыз деп айтышты. Ал бирок жооп берип айтты: Чынын айтам силерге, мен силерди билбейм. Ошондуктан карап туруңуздар, анткени Адам Уулунун кайсы күнү жана саатта келерин билбейсиңер.

Так эле үчүн сапарга кетүүчү адам өз кулдарын чакырып, аларга өзүнүн мүлктөрүн тапшырды, Жана ал биринчисине беш талант, экинчисине эки, үчүнчүсүнө бир талант берди, ар биринин өз күчүнө жараша, жана дароо чет өлкөгө кетти. Барып, беш талант алган киши алар менен иштеп, дагы беш талант тапты. Ошондой эле эки талант алган киши да башка эки талант утту. Ал бирок бирди алып, кетип, жерди казып, ээсинин кумушун жашырды. Көп убакыт өткөндөн кийин, ошол кулдардын ыйыгы келет жана алар менен эсептешет. Жана жакындап келип, беш талант алган киши дагы беш талант сунуштап айтты: Кожоюн, беш талант мага тапшырдың, көр, дагы беш талант утуп алдым алардын үстүнөн. Анын кожоюну

ага айтты: Жакшы, жакшы жана ишенимдүү кул! Аздар үстүнө ишенимдүү болдуң, көптөр үстүнө сени дайындайм. Кожоюңдун кубанычына кир. Жакындап келип, эки талант алган адам айтты: Теңирим, эки талант мага тапшырдың, кара, алардын үстүнө башка эки талант пайда кылдым. Анын кожоюну ага айтты: Жакшы, жакшы жана ишенимдүү кулум! Аздар үстүнө ишенимдүү болдуң, көптөр үстүнө сени дайындайм. Кожоюңдун кубанычына кир. Жакындап келип, бир талант алган киши айтты: Теңирим, мен сени катуу адам экениңди билдим, чачпаган жериңден орот, чачыратпаган жериңден чогултот, Жана коркуп, кетип, сенин талантыңды жерге жашырдым. Көр, сенде сеники бар. Жооп берип, анын кожоюну ага айтты: Жаман жана жалкоо кул, сен билдиң, мен чачпаган жерден ордум жана чачыратпаган жерден чогултам. Ошондуктан сен менин күмүшүмдү банкирлерге ыргытуу керек болчу, жана мен келип, өзүмдүкүн пайыз менен алмак элем. Ошондуктан андан талантты алып, он талантка ээ болгонго бериңиздер. Анткени бардыгы бар болгон ар бирге берилет жана молчулук болот, бирок жок бар болгондон анын бар эмнеси да алынат. Ал пайдасыз кулду сырткы караңгылыкка ташка чыгарыңыздар, ал жерде ыйлоо жана тиштерди кычыраттоо болот.

Качан адам уулу өзүнүн даңкы менен жана бардык ыйык элчилер аны менен келгенде, анда ал өзүнүн даңктуу тактысынын үстүнө отурат, Жана анын алдында бардык элдер чогулат, жана аларды бири биринен бөлөт, жайдак

эле көчөт койлорду эчкилерден бөлгөндөй. Жана ал койлорду оң жагына, ал эми эчкилерди сол жагына коёт. Анда падыша оң жагындагыларга айтат: Келгиле, Атамдын батасын алгандар, дүйнө негизделгенден бери силерге даярдалган падышалыкты мүлк кылып алгыла. Мен ачка болдум, ал эми сиздер маган тамак бердиңиздер. Мен суусадым, ал эми сиздер мага ичкизгендиңиздер. Мен чоочун болдум, ал эми сиздер мени кабыл алдыңыздар. Жылаңач элем, сиздер мени кийиндирдиңиздер, ооруп калдым, сиздер мени барып көрдүңүздөр, түрмөдө болдум, сиздер менин жанымга келдиңиздер. Анда адилдер ага жооп беришип: Теңирим, биз сени качан ачка көрүп тамактандырдык же суусаган көрүп суу бердик? - деп айтышат. Качан болсо сени чоочун көрүп, үйгө алдык же жылаңач көрүп, кийим кийгиздик? Качан бирок биз сени алсыз же түрмөдө көрдүк жана сага келдик? Падыша аларга жооп берип айтат: Чындыгында силерге айтам, менин эң кичинекей туугандарымдын биринеге канча жасадыңар, ошону мага жасадыңар. Анда ал солдон турганларга дагы айтат: Кетиңер менден, каргышталгандар, шайтанга жана анын элчилерине даярдалган түбөлүк отко. Мен ачка болдум, бирок сиздер маган жегенге бербедиңиздер. Мен суусадым, бирок сиздер мени ичкенге бербедиңиздер. Мен чоочу болчумун, бирок силер мени кабыл алган жоксуңар, жылаңач болчумун, бирок силер мени кийиндирген жоксуңар, оорулуу жана түрмөдө болчумун, бирок силер мени барып көргөн жоксуңар. Анда алар ага жооп беришип айтышат: Теңир,

качан сени ачка же суусаган же чоочун же жылаңач же алсыз же түрмөдө көрдүк, бирок сага кызмат кылган жокпуз? Анда ал аларга жооп берип айтат: Чындыгында силерге айтам, силер бул эң кичинекейлердин биринеге да жасаган жок экенсиңер, мага да жасаган жок экенсиңер. Жана булар түбөлүк жазага кетишет, ал эми акыйкаттуулар түбөлүк жашоого кетишет.

26

Ыйса бул бардык сөздөрдү бүтүргөндө, ал өз шакирттерине айтты Сиздер билесиздер, эки күндөн кийин Пасха болорун жана Адам Уулу крестке чаптырылуу үчүн өткөрүлүп берилерин. Анда элдин баш дин кызматчылары, китепчилери жана улуулары Кайафа деп аталуучу баш дин кызматчынын короосуна чогулушту. Жана алар Ыйсаны алдоо менен кармап, өлтүрүү үчүн кеңешишти. Алар: Майрам учурунда эмес, элдин арасында ызы-чуу чыкпасын үчүн деп айтышты.

Ыйса Бетанияда малжарактуу Симондун үйүндө болгондо, Ага абдан баалуу майы бар алабастр идиш кармаган аял жакындады жана аны жаткан анын башына куйду. Анын шакирттери муну көргөндөн кийин ачууланып: Бул эмнеге ушинтип текке кетти? - дешти. Бул майды көпкө сатып, акчасын кедейлерге берүүгө болмок эле. Ыйса билип, аларга айтты: Эмне үчүн аялга азап берип жатасыңар? Ал

мага жакшы иш жасады. Кедейлерди силер дайыма өзүңөр менен ээ болосуңар, бирок мени дайыма ээ болбойсуңар. Бул аял бул майды менин денеме куюп, мени көмүүгө даярдады. Чындап силерге айтамын, бул жакшы кабар бүткүл дүйнөдө кайда жарыяланса да, бул аялдын кылган иши анын эскерүүсү үчүн айтылат.

Анда он экинин биринин ичинен Искариот Жүдө деп аталган киши баш руханийлерге барып айтты, Силер мага эмне берүүнү каалайсыңар, мен силерге аны өткөрүп берем? Алар ага отуз күмүш акча белгилешти. Жана ошондон кийин ал аны сатып берүү үчүн ыңгайлуу учурду издеди.

Майпасыз нандын биринчи күнүндө шакирттер Ыйсага келип, ага айтышты: Сага Пасха тамагын жешке кайда даярдайбыз деп каалайсың? Ал болсо айтты: Баргыла шаарга ошол адамга жана ага айткыла: Устат айтат: менин убагым жакын. Пасхыны сенде өткөрөм менин шакирттерим менен. Жана шакирттер Ыйса аларга буйругандай кылышты жана өтмө майрамын даярдашты. Кечки болгондон кийин ал он экөө менен дасторконго жайгашты. Жана алар тамактанып жатканда, Ал айтты: Чындык айтам силерге, силердин ичиңерден бири мени сатат. Жана аябай капа болуп, алардын ар бири ага айта баштады: Мен эмесмин, Теңирим? Бирок жооп берип айтты: Мен менен табакка колун малган киши мени сатат. Адамдын Уулу чынында анын тууралуу жазылгандай

барат, бирок кайгы ошол адамга, кимдин аркылуу Адамдын Уулу чыккынчылыкка берилет – ага жакшы болмок, эгер ошол адам туулбаса. Жооп берип, бирок аны сатып берүүчү Иуда айтты: Бул мен эмесмин, раббий? Ал ага айтат: Сен өзүң айттың. Алар жеп жатканда, Ыйса нанды алып, ыраазычылык билдирип, сындырды жана шакирттерге берип, айтты: Алгыла, жегиле, бул менин денем Ал чөйчөктү алып, ыраазычылык билдирип, аларга берди жана айтты: Мунун баарыңар ичиңиздер. Бул менин жаңы келишимдеги каным, көптөрдүн күнөөлөрүнүн кечирилиши үчүн төгүлүп жаткан. Мен силерге айтам, азыр ушул үзүмдүн өнүмүнөн ошол күнгө чейин ичпейм, качан аны силер менен атамдын падышалыгында жаңыдан ичем.

Жана ыр ырдап, алар Зайтун тоосуна чыгышты. Анда Ыйса аларга айтат, Бардыгыңар силер бул түндө менден таштап кетесиңер, анткени жазылган: Мен көйчүнү урам, жана үйүрдүн койлору чачылышат.

Бирок мен тирилгенден кийин силерди Галилеяга алдыга баштайм. Петр ага жооп берип айтты: Эгер баары Сага таарынышса да, мен эч качан таарынбайм. Ыйса ага айтты: Чындык айтам сага, бул түндө короз кычыраардан мурун үч жолу мени четке кагасың. Петр ага айтат: Эгер мен сен менен өлүш керек болсо да, сени эч качан тандабайм. Ошондой эле бардык шакирттер да ушундай айтышты.

Анда Ыйса алар менен Гефсимания деп аталган жерге келет жана окуучуларга айтат: Мен ошол жерге барып тиленгенче ушул жерде отургула. Петрди жана Зеведейдин эки уулун алып, Ал кайгырып, тынчсыздана баштады. Ошондо Ыйса аларга айтат: Менин жаным өлүмгө чейин абдан кайгылуу. Бул жерде калып, мен менен карап тургула. Жана алга аздап баскан, өзүнүн бетине түштү, тиленип жана айтып: Атам менин, эгер мүмкүн болсо, бул чара менден өтсүн, бирок мен каалагандай эмес, сен каалагандай болсун. Ал окуучуларга келип, аларды уктап жатканда тапты жана Петрга айтты: Ошентип мени менен бир саат карап тура албадыңарбы? Карооп туруңуздар жана тиленгиздер, азгырууга кирбеш үчүн, рух чынында даяр, бирок дене алсыз. Кайрадан экинчи жолу кетип, намаз кылды: Атам, эгер бул чара менден өтүп кете албаса, мен аны ичпесем болбосо, Сенин эркиң аткарылсын. Жана ал келип, аларды кайра уктап жатканда тапты, себеби алардын көздөрү оор болгон. Жана аларды калтырып, кайра кетип, үчүнчү жолу ошол эле сөздөрдү айтып намаз окуду. Анда ал өзүнүн шакирттерине келип, аларга айтат: Калганын уктап жатасыңарбы жана эс аласыңарбы? Мына, саат жакындады жана адамдын уулу күнөөкөрлөрдүн колуна өткөрүлөт. Туруңуздар, кетели, карагылачы, мени сатып берүүчү жакындап калды.

Ал дагы эле сүйлөп жатканда, карачы, Жүдө, он экинин биринен келди, жана анын менен баш сыйынуучулардан жана элдин улууларынан жиберилген кылычтар менен

таяктар алган көп эл келди. Бирок аны өткөрүп берүүчү аларга белги берди жана айтты: Кимди өпсөм, ал ошол, аны кармагыла. Жана дароо Ыйсага жакындап, Салам, раббий деп айтты жана Аны өптү. Бирок Ыйса ага айтты: Досум, эмне үчүн келдиң? Анан жакындап келип, Ыйсанын үстүнө колдорун салышты жана аны кармашты. Жана карагын, Ыйса менен болгондордун биринин колун созуп, кылычын тартып алып, жогорку дин башчынын кулун уруп, анын кулагын кесип салды. Анда Ыйса ага айтат: Кылычыңды өз ордуна кайтар, анткени кылыч алгандардын баары кылычтан өлөт. Же сен ойлойсуң бе, мен азыр атамды чакыра албайм деп, ал мага он эки легиондон көбүрөөк билдирүүчүлөрдү бере албайт деп? Ошондо жазмалар кантип толтурулат, анткени ушинтип болушу керек? Ошол саатта Ыйса элге айтты: Карак баскычка каршы чыккандай кылычтар жана таяктар менен мени кармоого чыктыңарбы? Күн сайын силердин жаныңарда ыбадатканада отуруп үйрөткөм, бирок мени кармаган жокпусуңар. Бирок мунун баары ошондуктан болду, пайгамбарлардын жазмалары аткарылсын деп. Анда шакирттердин баары аны таштап качып кетишти.

Бирок Ыйсаны кармап алгандар аны баш руханий Каяфага алып кеттилер, ал жерде китепчилер менен улуулар чогулган эле. Ал эми Петр ага алыстан ээрчип, жогорку дин башчынын короосуна чейин барды, жана ичине кирип, кызматчылар менен отуруп, аягын көрүү үчүн күттү. Бирок баш руханийлер, улуулар жана бүт кеңеш Ыйсага каршы

жалган күбөлүк издешкен, аны өлүмгө тартуу үчүн. Жана табышкан жок, жана көптөгөн жалган күбөлөр алдыга келгенде, табышкан жок. Бирок кийинчерээк эки жалган күбө алдыга келишти. Мен айттым, бул айтты: Мен Кудайдын ыбадатканасын бузуп, үч күндүн ичинде аны кайра куруга жөндөмдүүмүн. Жана баш руханий туруп, ага айтты: Эч нерсе жооп бербейсиңби? Булар сенин каршы эмне күбөлөндүрүшөт? Бирок Ыйса үндөмө турду. Жана баш руханий жооп берип, ага айтты: Мен сени тирүү Кудай менен ант беремин, бизге айт, сен Кудайдын Уулу Машаякпысың? Ыйса ага айтат: Сен айттың, бирок мен силерге айтам, ушул учурдан баштап силер адам уулунун күчтүн оң жагында отурганын жана асмандын булуттары үстүндө келе жатканын көрөсүңөр. Анда жогорку руханий өзүнүн кийимдерин жыртты, айтып: Ал кудайга тил тийди, эмнеге дагы эле күбөлөргө муктажбыз? Көрүңөр, азыр анын кудайга тил тийгенин уктуңар, Силерге кандай көрүнөт? Алар болсо жооп берип: Ал өлүмгө татыктуу, - деп айтышты. Анда алар анын жүзүнө түкүрүштү жана аны урушту, кээ бирлери болсо чапкылаштты. Алар айтышты: Пайгамбарлык кыл бизге, Машайак, сени урган ким экенин айт!

Ал эми Петр сыртта короонун ичинде отурган эле, жана ага бир кыз кулчак жакындап келип айтты: Сен да Галилеялык Ыйса менен болгон элең. Бирок ал алардын баарынын алдында четке какты: Мен эмне айтып жатканыңды билбейм. Ал дарбазага чыккандан кийин, аны башка бир

аял көрдү жана ал жерде тургандарга айтты: Бул да Назареттик Ыйса менен болгон. жана ал дагы ант менен четке какты: Мен ошол адамды билбейм. Бир аздан кийин туруп жаткандар жакындап келип Петрге айтышты: Чындыгында да сен алардан болосуң, анткени сенин сүйлөөң сени ачык көрсөтөт. Анда ал каргай баштады жана ант берди: Мен бул адамды билбейм. Ошол замат короз кыйкырды. Петр Ыйсанын ага айткан сөзүн эсине түшүрдү: Короз кычырганга чейин мени үч жолу четке кагасың, жана сыртка чыгып, ачуу ыйлады.

27

Таң болгондо бардык баш дин кызматчылар жана элдин улуулары Ыйсага каршы кеңеш алышты, аны өлтүрүү үчүн. Аны байлап, алып кетип, башкаруучу Понтий Пилатка өткөрүп беришти.

Ошондо Жүдө, аны өткөрүп берген киши, анын соттолгонун көрүп, өкүнүп, отуз күмүш акчаны баш руханийлерге жана улууларга кайтарып берди. Айтып: Мен күнөө кылдым, күнөөсүз канды тапшырып. Алар болсо айтты: Бизге эмне? Өзүң көрөсүң. Жана ибадатканага күмүш акчаларды ыргытып, ал чегинип кетти жана барып, өзүн асып өлтүрдү. Бирок баш руханийлер күмүш акчаларды алып айтышты: Аларды казынага салууга уруксат жок, анткени бул кандын баасы. Бирок кеңеш алып, алардан чөмүчтүн талаасын чет

өлкөлүктөрдү көмүү үчүн сатып алышты. Ошондуктан ошол талаа бүгүнкү күнгө чейин кан талаасы деп аталды. Ошондо Иеремия пайгамбар айткан сөз аркылуу айтылган нерсе толтурулду, жана алар отуз күмүш алышты, бул Израилдин уулдары баа коюшкан адамдын баасы эле. Жана аларды керамикачынын өрүгүнө беришти, Теңир мага буйруганындай.

Бирок Ыйса башчынын алдында турду, жана башчы ага сурады: Сен Иудейлердин падышасыбы? Ыйса ага жооп берди: Сен айтып жатасың. Ал баш руханийлер менен улуулар тарабынан айыпталганда эч нерсе жооп берген жок. Анда Пилат ага айтат: Сенин кандай көп нерселерге каршы күбөлөндүрүп жатканын укпайсыңбы? Жана ал ага бир да сөзгө жооп бербеди, ошондуктан башчы абдан таң калды. Ырым боюнча, майрамда башчы элге бир туткунду бошотууга адат болгон, алар кимди каалашса ошону. Алар ошол кезде Вараввас деп аталган белгилүү бир туткунду кармап турушкан. Ошентип, алар чогулганда, Пилат аларга айтты: Кимди силерге бошотууну каалайсыңар? Барабба же Машайак деп аталган Ыйса? Ал аларды көрө албастыктан улам аны өткөрүп беришкенин билчү. Ал сот тагында отурганда, анын аялы ага кабар жөнөтүп: Сен менен ошол адилет адамга эч кандай тиешеси болбосун, анткени мен бүгүн түшүмдө ал үчүн көп азап чектим деди. Бирок баш руханийлер жана улуулар элди ынандырышты, алар Барабасты сурашсын, ал эми Ыйсаны жок кылышсын деп. Жооп берип, лидер аларга айтты: Экөөнүн ичинен

кайсынысын силерге бошотууну каалайсыңар? Алар болсо: Барαббаны деп айтышты. Пилат аларга айтат: Эмне кылайын анда Машаяк деп аталган Ыйсага? Баары ага айтышат: Крестке чаптырылсын! Бирок башчы: Эмне жаман иш кылды ал? - деди. Алар болсо андан да катуу кыйкырып: Дарга асылсын! - дешти. Пилат эч нерсе пайдасы жок экенин, тескерисинче ызы-чуу күчөп баратканын көрүп, элдин алдында суу алып колдорун жууп, Мен бул акыйкат адамдын канына күнөөсүзмүн, силер өзүңөр билгиле деди. Жана бардык эл жооп берип айтты: Анын каны үстүбүзгө жана биздин балдарыбыздын үстүнө. Ошондо ал аларга Барабасты бошотуп жиберди, ал эми Ыйсаны камчылап, крестке чаптырылышы үчүн өткөрүп берди.

Анда лидердин аскерлери Ыйсаны преториумга алып барып, анын үстүнө бүтүндөй когортту чогулттулар. Жана аны чечиндирип, ага кызыл чапан кийгизишти. Жана тикенден токулган тажды анын башына коюшту жана камышты анын оң колуна коюшту, жана анын алдында тизелешип, ага шылдыңдашты, айтышты: Куттуктоо, еврейлердин падышасы! Жана ага түкүргөндөн кийин, камышты алып, анын башына уруп жатышты. Алар Ага масхаралашкандан кийин, Андан жамынуучу кийимди чечип, Анын өз кийимдерин кийгизип, Аны крестке чаптоо үчүн алып кетишти.

Чыгып баратып, Киренелик Симон аттуу бир адамды

табышты, аны крестти көтөрүшү үчүн күчөтүштү. Алар Голгофа деп аталган жерге келишип, ал баш сөөгүнүн жери деп аталат. Алар ага өт менен аралаштырылган сирке ичүүгө беришти, жана даамдап көргөндөн кийин ал ичкиси келген жок. Аны крестке чаптан кийин, алар анын кийимдерин таштанды ыргытып бөлүштү. Жана отурганда аны ошол жерде күзөтүп турушчу. Алар анын башынын үстүнө анын айыбын жазып коюшту: Бул Ыйса - иудейлердин падышасы. Ошондо аны менен бирге эки тоноочу крестке кадалат, бири оң жагында жана бири сол жагында. Ал эми өтүп бараткандар аны күпүрлөшүп, башын жылдырып жатышты. жана айтышты: Ыбадатканаы бузуп, үч күндө куруучу, өзүңдү сактагын! Эгер Кудайдын Уулу болсоң, крестен түшкүн! Ошондой эле баш руханийлер китепчилер, ақсақалдар жана фарисейлер менен бирге шылдыңдап айтышчу: Башкаларды сактады, бирок өзүн сактай албайт. Эгер ал Израилдин падышасы болсо, азыр крестен түшсүн, анда биз ага ишенебиз. Ал Кудайга ишенген, куткарсын эми аны, эгер Ал кааласа аны, анткени ал айткан: Мен Кудайдын уулумун. Ошондой эле ал менен чатырылган карактар да аны кордошкон.

Бирок алтынчы сааттан тартып бүт жер бетине караңгылык түштү тогузунчу саатка чейин. Тогузунчу саатта Ыйса үн чоң менен кыйкырып айтты: Эли, эли, лима сабахтани? Бул болсо: Кудайым, Кудайым, эмне үчүн мени таштадың? дегенди. Ошол жерде турган кайсы бирөөлөр муну уккандан кийин: Бул Илиясты чакырып жатат - деп

айтышты. Жана дароо алардын бири чуркап барып, губканы алып, сирке менен толтуруп, камышка коюп, аны ичирип жатты. Бирок калгандар: Кой, көрөлү, эгер Илияс аны сактап калуу үчүн келсе деп айтышты. Ал эми Ыйса кайрадан чоң үн менен кыйкырып, рухун берди. Жана карагыла, ибадатканын пердеси жогорудан ылдыйга чейин экиге жыртылды, жана жер титиреди жана таштар жарылды. Жана эстеликтер ачылды жана уктап калган ыйыктардын көптөгөн денелери тирилди. Жана алар тоолордон чыгып, анын тиктирилүүсүнөн кийин ыйык шаарга кирип, көптөргө көрүндү. Бирок жүзбашы жана анын менен Ыйсаны күзөтүп турган адамдар жер титирөөнү жана болгон нерселерди көрүшкөндөн кийин абдан коркушуп: Чындыгында, бул Кудайдын уулу болгон, - дешти. Ошол жерде алыстан карап турган көптөгөн аялдар да болушту, алар Галилеядан Ыйсага кызмат кылып, Ага ээрчишкен. Алардын ичинде Магдалалык Мария, Жакып менен Жосенин энеси Мария жана Зебедейдин уулдарынын энеси болгон.

Кеч киргенде Ариматеядан Жусуп аттуу бай адам келди, ал өзү да Ыйсанын шакирти болгон, Бул адам Пилатка жакындап келип, Ыйсанын денесин сурады. Анда Пилат денени берүүнү буйруду. Жана Жүсүп денени алып, аны таза кездеме менен ороду. Жана аны өзүнүн таштан кесилген жаңы мүрзөсүнө коюп, мүрзөнүн эшигине чоң ташты домалаткандан кийин кетип калды. Ошол жерде Магдалалык Мария жана башка Мария мүрзөнүн алдында

отурушкан.

Эми кийинки күн, даярдоодон кийин, баш руханийлер жана фарисейлер Пилаттын жанына чогулушту Теңир, биз эстедик, ал алдамчы дагы жашап турганда: Үч күндөн кийин мен тирилем деп айткан. Ошондуктан буйрук бер кабирди үчүнчү күнгө чейин коопсуздалсын, болбосун анын шакирттери түн ичинде келип аны уурдап кетишип, элге өлүктөрдөн тирилди деп айтышсын, жана акыркы адашуу биринчисинен жаман болот. Пилат аларга айтты: Силерде күзөт бар, барып, билгендей коопсуздандырыңар. Алар болсо барып, ташты мөөрлөп, күзөт менен бирге мүрзөнү коопсуздукка алышты.

28

Шаббат күндөрү өткөндөн кийин, жуманын биринчи күнүнө таң атып жатканда, Магдалиналык Мария жана башка Мария мүрзөнү көрүү үчүн келишти. Жана карагын, чоң жер титирөө болду, анткени Теңирдин элчиси асмандан түшүп, жакындап келип, эшиктин ташын тебелеп салды жана анын үстүндө отурду. Анын түрү чагылгандай, ал эми кийими кардай ак болду. Анын коркунучунан күзөтүүчүлөр калтырап кетишти жана өлүктөрдөй болуп калышты. Элчи жооп берип, аялдарга айтты: Силер коркпогула, мен билем, силер айкашталган Ыйсаны издеп жатасыңар, Ал бул жерде жок, анткени айткандай тирилди.

Келгиле, Теңир жаткан жерди көргүлө. Жана тез барып, анын шакирттерине айткыла: Ал өлүктөрдөн тирилди жана карагыла, ал силерден мурун Галилеяга барат, ошол жерде аны көрөсүңөр. Карагыла, мен силерге айттым. Алар мүрзөдөн тез эле чыгып, коркуу жана улуу кубаныч менен анын шакирттерине кабар берүү үчүн чуркашты. Алар Анын шакирттерине билдирүү үчүн жөнөп бара жатканда, карагыла, Ыйса аларга тосулуп: Кубангыла деди. Алар болсо жакындап келип, Анын буттарынан кармашып, Ага сыйынышты. Анда Ыйса аларга айтат: Коркпогула, барып менин бир тууганларыма билдиргиле, алар Галилеяга барышсын, ал жерде алар мени көрүшөт.

Алар жүрүп бара жатканда, карай, күзөтчүлөрдүн кээ бирлери шаарга келип, баш руханийлерге болгон нерселердин баарын билдиришти. Жана алар улуулар менен чогулуп, кеңеш кылып, жетиштүү күмүш акча алып, аскерлерге беришип айтышты: Айткыла деп, анын шакирттери түн ичинде келип, биз уктап жатканда аны уурдашты. Эгер бул иш башчыга угулса, биз аны ынандырабыз жана силерди тынч кылабыз. Алар болсо күмүш акчаларды алып, үйрөтүлгөндөй кылдылар. Жана бул сөз жүйүттөрдүн арасында бүгүнкү күнгө чейин жайылды.

Ал эми он бир шакирт Галилеяга, Ыйса аларга белгилеген тоого барышты. Жана аны көрүп, ага сыйынышты, бирок кээ бирлери шек санашты. Жана Ыйса жакындап, аларга

айтып сүйлөдү: Мага асманда жана жер үстүндө бардык бийлик берилди. Барып, бардык улуттарды шакирттерге айландырыңыздар, аларды Атанын жана Уулдун жана Ыйык Рухтун аты менен чөмүлдүрүп. Мен силерге буйруган бардык нерселерди сактоого аларды үйрөтүп, карагыла, мен силер менен дөөрдүн аягына чейин бардык күндөрдө биргемин. Аминь.

Чыгуу

1

Бул Ысрайылдын уулдарынын аттары, алар атасы Жакып менен бирге Мысырга кирген, ар бири өз үй-бүлөсү менен кирди. Рубен, Симеон, Леви, Жуда, Иссахар, Зебулун, Бенжамин, Дан, жана Нафтали, Гад, жана Ашер. Жусуп Египетте болгон эле, ал эми Жакыптан чыккан бардык жандар жетимиш беш болгон. Жусуп өлдү, анын бардык эже-иниси да, ошол муундун баары да өлдү. Бирок Израилдин уулдары өсүп, көбөйүп, көп болуп, абдан-абдан күчтүү болду, жер аларды көбөйттү. Египетте Жусупту тааныбаган башка падыша турду. Ал өз элине айтты: Карагыла, Израил уулдарынын түрү улуу көптүк, жана алар биздеден күчтүү. Келгиле, ошондуктан аларга каршы акылмандык менен иш алып барайлы, болбосо алар көбөйүп кетишет, жана качан бизге согуш болсо, булар да душмандарга кошулуп, бизге каршы согуш жүргүзүп, жерден чыгып кетишет. Ал аларга иштердин көзөмөлдөөчүлөрүн коюду, ошондуктан алар аларды

иштерде кыйнашсын. Жана алар Фараонго бекемделген шаарларды куршашты: Пейтону да, Рамессени да, жана Онду, ал Күндүн шаары болот. Бирок аларды канчалык кордошсо, ошончолук көбүрөөк болуп, абдан-абдан күчтүү болуп кетишти, жана Мысырлыктар Израилдин уулдарынан жийиркеништи. Жана мисирликтер Исраилдин уулдарын күч менен басып-эзишти. Жана алардын жашоосун катуу иштерде, балчыкта жана кыш жасоодо, жана талаалардагы бардык иштерде кыйнап, алар аларды күч менен кулчулукка салышкан бардык иштерге ылайык.

Мисирдиктердин падышасы ибранийлердин кин эмчи аялдарына айтты, алардын бирөөнүн аты Сеппора, экинчисинин аты Фуа, Ал айтты: Эбрай аялдарын кабыл алганда, алар төрөп жатканда, эгер эркек бала болсо, аны өлтүрүңөр, эгер кыз бала болсо, аны сактап калыңар. Бирок эмчек энелер Кудайдан коркушту жана Мисир падышасы аларга буйругандай кылышпады жана эркек балдарды тирүү калтырышты. Бирок Мисир падышасы эбелерди чакырып, аларга айтты: эмне үчүн силер бул ишти кылдыңар жана эркек балдарды тирүү калтырдыңар? Эмдөөчү аялдар Фараонго айтты: Еврей аялдар Египеттин аялдарындай эмес, анткени алар эмдөөчү аялдар аларга келгенге чейин эле төрөп алышат. Кудай эмчек энелерге жакшылык кылды, эл көбөйдү жана абдан күчтүү болду. Анткени эмчектер Кудайдан коркушкандыктан, алар өздөрүнө үйлөрдү куруштурушту. Фараон өзүнүн бүт элине

буйрук берип айтты: Ивриттерден туулган бардык эркек баланы дарыяга ыргытыңар, ал эми бардык кыз баланы тирүү калтырыңар.

2

Леви уруусунан бирөө болгон, ал Левинин кыздарынын биринен алган. Ал курсак бойлуу болуп, эркек бала төрөдү, бирок аны сулуу көрүшүп, үч ай жашырышты. Бирок алар аны мындан ары жашыра албай калгандыктан, анын энеси ага себет алып, аны асфальт смола менен сүртүп жыбыттады жана баланы анын ичине салып, дарыя жанындагы батпакка коюп койду. Жана анын эжеси аны алыстан байкап турду, ага эмне болорун билүү үчүн.

Фараондун кызы дарыяга жууну үчүн түштү, анын кызматчылары дарыянын жанында өтүп жатышты, ал батпактагы себетти көрүп, кызматчысын жиберип, аны алды. Ачып, Фараондун кызы себетте ыйлап жаткан баланы көрдү жана аны аяды, анан айтты: Бул ибрайым балдарынан. Жана анын эжеси Фараондун кызына айтты: Каалайсыңбы, мен сага ыбрайлардан эмизүүчү аялды чакырып берейин, ал сага баланы эмизет? Фараондун кызы айтты: Бар. Жаш аял келип, баланын энесин чакырды. Фараондун кызы ага айтты: Бул баланы мага сактап бер жана мага аны эмизип бер, мен сага акы төлөйм. Аял баланы алды жана аны эмизди. Бала өскөндөн кийин, аны

Фараондун кызына алып келди, жана ал ага уул болду, анын атын Мойсе коюлду, ал Мен аны суудан алдым деп айтты.

Ошол көп күндөрдө улуу болгон Мусо өзүнүн бир тууган агаларына, Исраилдин уулдарына чыкты. Алардын эмгегин байкап, ал бир мисирликтин өзүнүн бир тууган агаларынан, Исраилдин уулдарынан болгон бир ибранийди уруп жатканын көрөт. Айланасына карап, бул жакка да, бул жакка да эч кимди көрбөй, египеттикти сабап, аны кумга жашырды. Экинчи күнү чыгып, эки ибрай эркегинин согушуп жатканын көрөт жана ыңгайсыздык кылган адамга айтат: Эмне үчүн сен кошунаңды уруп жатасың? Ал эми айтты: Ким сени биздин үстүбүзгө башчы жана сот кылып дайындады? Сен мени өлтүргүң келеби, кечээ ал мисирликти өлтүргөн жолуң менен? Мойсей коркуп, айтты: Эгер ошондой болсо, бул сөз ачык болуп калды. Фараон бул сөздү укту жана Мусаны өлтүрүүнү издеди. Муса Фараондун жүзүнөн чегинди жана Мадиам жеринде жашады, Мадиам жерине келип, кудуктун үстүндө отурду. Мадиамдык дин кызматчынын жети кызы болгон, алар атасы Иотордун койлорун багып жүрүшкөн, келип суу тартып, сактагычтарды толтурушуп, атасы Иотордун койлорун сугаруу үчүн. Бирок малчылар келип, аларды куугундашты. Мусо туруп, аларды куткарды, аларга суу тартып берип, алардын койлорун сугарды. Алар атасы Рагуэлдин жанына келишти, ал аларга айтты: Эмне үчүн бүгүн ушунчалык эрте келдиңер? Алар айтты: Мысырлык

адам бизди чабандардан куткарды жана бизге суу тартып берди, жана биздин койлорду суу ичирди. Ал болсо өз кыздарына айтты: Ал кайда? Эмне үчүн адамды калтырып кеттиңер? Аны чакырыңар, нан жесин. Мусо ал адамдын жанында жайгашты, жана ал өзүнүн кызы Сепфораны Мусого аялдыкка берди. Курсагында бойго бүткөн аял уул төрөдү, жана Мойсей анын атын Гершом коюп, Мен чоочун жерде келмиш болуп жатам деп айтты. Ошол көп күндөрдөн кийин Египет падышасы өлдү, жана Ысрайыл уулдары иштерден улам ыңгырашты жана кыйкырышты, жана алардын кыйкырыгы иштерден улам Кудайга жетти. Кудай алардын налуусун угуп алды жана Кудай Ыбрайым, Ысак жана Жакып менен түзгөн өз келишимин эстеди. Жана Кудай Израилдин уулдарын көрдү, жана Ал аларга белгилүү болду.

3

Мойсес өзүнүн кайын атасы Иофордун, Мадиам дин кызматчысынын койлорун бакып жаткан эле, жана ал койлорду чөлгө алып барып, Хореб тоосуна келди. Ага Теңирдин Элчиси бутактан чыккан от жалынында көрүндү, жана ал бутактын отто күйүп жатканын көрдү, бирок бутак күйүп кетпеди. Мусо айтты: Өтүп барып, бул улуу көрүнүштү көрөйүн, эмнеге бутак күйүп жок болбой жатат. Теңир анын көрүүгө жакындап келе жатканын көргөндө, аны бутактан чакырып: Мусо, Мусо деди, ал болсо: Эмне?

деп жооп берди. Ал бирок айтты: Бул жерге жакындабагын, буттарыңдан бут кийиминди чеч, анткени сен турган жер ыйык жер. Жана Ал айтты: Мен сенин атаңдын Кудайымын, Ибрахимдин Кудайы, Исаактын Кудайы жана Жакыптын Кудайы. Бирок Муса өз бетин буруп алды, анткени ал Кудайдын алдында түз карап туруудан коркту. Теңир Мусага айтты: Мен Мысырда жашаган элимдин кордугун көрдүм, алардын башкаруучулардан улам чыккан ыйлоосун уктум, анткени алардын азабын билем. Мен мисирликтердин колунан аларды куткаруу үчүн түштүм, жана аларды ошол жерден чыгаруу үчүн, жана аларды жакшы жана кең жерге киргизүү үчүн, сүт жана бал агып жаткан жерге, канаандыктардын, хеттиктердин, аморейликтердин, перизейликтердин, гергешейликтердин, евейликтердин жана иебусейликтердин жерине. Жана эми карачы, Ысрайыл уулдарынын кыйкырыгы мага жетти, жана мен Мысырлыктардын аларга жасаган кысымын көрдүм. Эми бул жакка кел, мен сени Египеттин падышасы Фараонго жөнөтөм, жана сен менин элимди, Израилдин уулдарын Египет жеринен чыгарасың.

Мусо Кудайга: Мен ким болом, мен Мисир падышасы Фараонго барып, Исраил уулдарын Мисир жеринен чыгарып келем? - деди. Кудай Мусага айтты: Мен сен менен болом, жана бул сага белги болот, анткени мен сени жибердим: сен менин элимди Мисирден чыгарганда, силер ушул тоодо Кудайга кызмат кыласыңар. Мусо Кудайга айтты: Мана, мен Израилдин уулдарына барам жана

аларга айтам: Биздин аталарыбыздын Кудайы мени силерге жиберди. Алар менден сурашат: Анын аты эмне? Мен аларга эмне дейм? Кудай Мусага: Мен Болуучумун деп айтты жана дагы: Исраилдин уулдарына ушинтип айт: Болуучу мени силерге жөнөттү деди. Кудай Мусага дагы бир жолу айтты: Ушинтип Израилдин уулдарына айтасың: Ата-бабаларыбыздын Теңири, Ибрахимдин Кудайы, Исхактын Кудайы жана Жакыптын Кудайы мени силерге жөнөттү. Бул менин түбөлүктүү атым жана муундан-муунга эскерүүм. Келип, ошондуктан Израил уулдарынын улуулар кеңешин чогулт жана аларга айт: Биздин аталарыбыздын Теңири Кудай мага көрүндү - Ыбрайымдын Кудайы, Ысаактын Кудайы жана Жакыптын Кудайы - айтып: Мен силерди текшердим жана Египетте силерге болгон нерселердин баарын көрдүм. Жана Ал айтты: Мен силерди мисирликтердин кыйналуусунан чыгарам, кананайлыктардын, хеттейликтердин, аморейликтердин, перизейликтердин, гергесейликтердин, евейликтердин жана иебусейликтердин жерине, сүт менен бал агып жаткан жерге. Жана алар сенин үнүңдү угушат, жана сен Израилдин кеңеши менен Египет падышасы Фараонго барасың, жана ага айтасың: Ибрайлардын Кудайы бизди чакырды, ошондуктан биз үч күндүк жол менен чөлгө барабыз, биздин Кудайга курмандык кылуу үчүн. Мен бирок билем, Египеттин падышасы Фараон силерди жибербейт жүрүүгө, эгер күчтүү кол менен болбосо. Жана колумду созуп, мисирликтерди менин бардык кереметтерим менен уруп коём, кайсыларды алардын

арасында кылам, жана булардан кийин ал силерди жиберет. Жана мен бул элге мисирликтердин алдында ыраазычылык берем, бирок качан кетесиңер, бош кетпейсиңер. Бирок ар бир аял өзүнүн кошунасынан жана чогуу жашагандан күмүш идиштерди, алтын идиштерди жана кийимдерди сурайт, жана силер аларды өз уулдарыңарга жана кыздарыңарга кийгизесиңер, ошентип силер египеттиктерди талап аласыңар.

4

Мусо жооп берип айтты: Эгер алар мага ишенбесе жана менин үнүмө кулак салбаса, алар Кудай сага көрүнгөн эмес деп айтышат, мен аларга эмне дейм? Теңир ага: Колуңда бул эмне? - деп сурады. Ал: Таяк - деп жооп берди. Жана ал айтты: Аны жерге ташта, жана ал аны жерге ташташты, жана ал жыланга айланды, жана Мусо андан качты. Теңир Мусага айтты: Колуңду созуп, куйругунан кармагын. Ошентип, ал колун созуп, куйругунан кармады жана анын колунда таяк болуп калды. Алар сага ишенишсин деп, анткени сага алардын ата-бабаларынын Кудайы, Ибрахимдин Кудайы, Исхактын Кудайы жана Жакыптын Кудайы көрүнгөн. Теңир ага кайрадан айтты: Колуңду көкүрөгүңө сал, жана ал колун көкүрөгүнө салды, жана колун көкүрөгүнөн чыгарды, жана анын колу кардай болуп калды. Жана кайра айтты: Колуңду көкүрөгүңө сал, жана ал колун көкүрөгүнө салды, жана аны көкүрөгүнөн чыгарды,

жана кайра этинин түсүнө кайтарылды. Эгер алар сага ишенбесе жана биринчи белгинин үнүн угушпаса, анда экинчи белгинин үнүнө ишенишет. Эгер алар сага бул эки белгиге ишенбесе жана үнүңө кулак салбаса, дарыядан суу аласың жана аны кургак жерге төгөсүң, жана дарыядан алган суу кургак жердин үстүндө кан болот. Мусо Теңирге айтты: Суранам, Теңир, мен кечээден мурун да, үчүнчү күндөн мурун да жетиштүү эмесмин, сенин кулуң менен сүйлөшө баштагандан бери да жетиштүү эмесмин, мен алсыз үндүүмүн жана жай тилдүүмүн. Теңир Мусага айтты: Адамга оозду ким берди? Угуусу начарды, кардыны, көрүүчүнү жана сокурду ким жасады? Мен, Кудай эмеспи? Эми бар, мен сенин оозуңду ачам жана сага эмне сүйлөшүң керектигин үйрөтөм. Мойсей айтты: Суранам, Теңирим, жөнөтүүчү башка бирөөнү дайындагын. Жана Теңир Мусага ачуусу келип, ачуу менен айтты: Мына, сенин бир тууганың Аарон Левит эмеспи? Мен билем, ал сага сүйлөп берет, жана мына, ал сени тосуп алууга чыгат, жана сени көргөндө өзүнчө кубанат. Жана сен ага айтасың, жана менин сөздөрүмдү анын оозуна бересиң, жана мен сенин оозуңду жана анын оозун ачам, жана силерге эмне кылууңарды үйрөтөм. Жана ал сага элге сүйлөйт, жана ал сенин оозуң болот, сен болсо ага Кудайга карата болосуң. Жана сен бул таякты, жыланга айланганды, колуңа аласың, аны менен белгилерди жасайсың.

Мусо кетип, кайын атасы Иофорго кайрылып барып, ага: Мен Мисирдеги бир тууган агаларымдын жанына

кайрылып барып, алар дагы эле тирибү деп көрөйүн деди. Иофор Мусага: Ден соолук менен бар деди. Ошол көп күндөрдөн кийин Мисир падышасы өлдү. Теңир Мадиамда Мусага айтты: Бар, Мысырга кет, анткени сенин жаныңды издегендердин баары өлдү. Мойсей аялын жана балдарын алып, аларды жүктүү жаныбарларга миндирип, Мисирге кайтты, ал эми Мойсей Кудайдан алган таякты колуна алды. Теңир Мусага айтты: Мисирге барып кайтканыңда, мен сенин колуңа берген бардык кереметтерди көргүн, аларды Фараондун алдында жасайсың, бирок мен анын жүрөгүн катуулайм жана ал элди жибербейт. Сен Фараонго мындай дейсиң: Теңир мындай дейт: Менин тунгуч уулум Ысрайыл. Мен сага айттым: Менин элимди жибер, алар мага кызмат кылсын. Эгер сен аларды жиберүүнү каалабасаң, анда билгин, мен сенин биринчи туулган уулуңду өлтүрөм. Жолдо, конок жайда Теңирдин Элчиси ага жолугуп, аны өлтүрүүгө аракет кылды. Жана Сеппора таш алып, өз уулунун сүннөтсүздүгүн сүннөткө кылды, анын буттарынын алдына түштү жана айтты: Менин баламдын сүннөттүн каны турду. Жана ал андан кетип калды, анткени ал Менин балаамдын сүннөт каны токтоду деп айтты. Теңир Аарондун айтты: Мусага тосуу үчүн чөлгө бар, жана ал барды, жана аны менен Кудайдын тоосунда жолукту, жана алар бири-бирин өпүштү. Муса Аарондун Теңирдин бардык сөздөрүн жана ага буйруган бардык сөздөрүн билдирди. Мусо жана Аарон барышты, алар Израил уулдарынын улуулар кеңешин чогулттулар. Жана Аарон Кудай Мусага айткан бул бардык сөздөрдү айтты

жана элдин алдында белгилерди жасады. Эл ишенди жана кубанды, анткени Кудай Израилдин уулдарын барды жана алардын кыйынчылыгын көрдү, ал эми эл ийилип сыйынды.

5

Ушундан кийин Мусо менен Аарон Фараонго кирип, ага айтышты: Израилдин Теңири Кудай мындай дейт: Менин элимди жибер, алар мага чөлдө майрам өткөрсүн. Фараон айтты: Ким ал, кимдин үнүн мен угуп, Израилдин уулдарын жиберишим керек? Мен Теңирди билбейм жана Израилди жибербейм. Жана алар ага айтышат: Ибрейлердин Кудайы бизди чакырды, ошондуктан биз үч күндүк жолду басып чөлгө барабыз, ошондо биздин Теңир Кудайыбызга курмандык кылабыз, болбосо бизге өлүм же өлтүрүү жолугушу мүмкүн. Мисир падышасы аларга айтты: Эмне үчүн Мойсей менен Аарон элди иштерден бурмалап жатасыңар? Ар бириңер өз ишине кетиңер. Фараон айтты: Карагылачы, азыр эл көбөйдү, ошондуктан аларды иштерден токтотпойлу. Фараон элдин иш башкаруучуларына жана катчыларына буйруп айтты Мындан ары силер элге кыш жасоо үчүн саман бербейсиңер, мурдагыдай эле, бирок алар өздөрү барып өздөрүнө саман чогултушсун. Жана кыш жасоонун тартибин, аларды өздөрү жасашат, ар бир күн саласың аларга, алып салбайсың эч нерсени, бош турушат анткени,

ушул үчүн кыйкырышты, айтып: Туралы жана курмандык чалалы биздин Кудайга. Бул адамдардын иштери оор болсун, жана алар ошолор жөнүндө тынчсызданышсын, жана алар бош сөздөр менен тынчсызданбасын.

Шашылышчулар жана даабандар аларды шашылтышчу эле, жана алар элге айтышчу эле: Фараон мындай дейт: мен силерге мындан ары саман бербейм. Өздөрүңөр силер жүрүп, өздөрүңөргө саман жыйгыла, кайдан тапсаңар ошондон, анткени силердин тартибиңерден эч нерсе алынып кетпейт. Жана элдер бүткүл Египет жеринде чачыралып, саманга сабак чогултуу үчүн кетишти. Бирок жумуш башкаруучулар аларды шашылтып, айтышты: Белгиленген иштерди күн сайын аяктагыла, так эле саман силерге берилген кезде болгондой. Израил уулдарынын расасынын катчылары, аларга Фараондун көзөмөлчүлөрү тарабынан дайындалгандар, камчыланды, алар айтышты: Эмне үчүн силер кыштын жасоо салымдарыңарды кечээ жана үчүнчү күндөгүдөй жана бүгүнкүдөй аяктаган жоксуңар? Бирок Исраил уулдарынын катчылары кирип келип, Фараонго кыйкырышып, былай дешти: Эмне үчүн сен өз кулдарыңа ушундай кыласың? Саман сенин кызматчыларыңа берилбейт, жана кыш бизге жасагыла деп айтышат, жана карачы, сенин кызматчыларың камчыланган. Ошондуктан сен өз элиңе адилетсиздик кыласың. Жана ал аларга айтты: Силер жалкоосуңар, жалкоо адамдарсыңар, ошондуктан силер айтасыңар: Барабыз, биздин Кудайга курмандык чалабыз. Азыр

ошондуктан барып иштегиле, анткени саман силерге берилбейт жана кыш тизмесин тапшырасыңар. Исраилдин уулдарынын жазуучулары өздөрүн жамандыктарда көрүштү, айтышты: Күнгө тийиштүү кыш кылуудан калтырбайсыңар. Алар Мусага жана Аарунга кездешти, алар Фараондон чыгып баратканда аларга жолугушууга келгенде. Жана алар аларга айтты: Кудай силерди көрсүн жана соттосун, анткени силер биздин жытыбызды Фараондун жана анын кызматчыларынын алдында жийиркеничтүү кылдыңар, анын колуна кылыч берип, бизди өлтүрүү үчүн. Мусо Теңирге кайрылып, мындай деди: Өтүнөмүн, Теңир, эмне үчүн сен бул элди кордодуң жана эмне үчүн мени жибердиң? Мен Фараонго сениң атың менен сүйлөшүүгө барганымдан бери, ал бул элди кыйнады, жана сен өз элиңди куткарган жоксуң.

6

Жана Теңир Мусага айтты: Эми сен Фараонго эмне кыларымды көрөсүң, анткени күчтүү кол менен ал аларды жөнөтөт, жана бийик кол менен ал аларды өз жеринен кууп чыгат. Кудай Мусага сүйлөдү жана ага айтты: Мен Теңирмин. Мен Ибрагимге, Исаакка жана Жакыпка алардын Кудайы болуп көрүндүм, бирок менин Теңир деген атымды аларга билдирген эмесмин. Жана мен аларга Канаандыктардын жерин берүү үчүн, алар мурда жашаган жерди, алар анын үстүндө жашашкан жерди берүү үчүн,

алар менен келишимимди орноттум. Мен Израил уулдарынын налуусун уктум, аларды Мисырлыктар кул кылып жатышат, жана силер менен түзгөн келишимимди эстедим. Бар, Исраилдин уулдарына айттым: Мен Теңирмин, силерди Мисырлыктардын бийлигинен чыгарам, силерди кулчулуктан куткарам жана силерди бийик кол менен жана улуу сот менен азат кылам, Мен силерди өзүмө эл кылып алам жана силердин Кудайыңар болом, ошондо силер билесиңер, мен силердин Кудайыңар Теңир, силерди Мысырлыктардын эзүүсүнөн чыгарган. Мен силерди ошол жерге киргизем, ал жерге менин колумду созуп, аны Ибрагимге, Исаакка жана Жакыпка берүү үчүн убада кылган элем, жана мен аны силерге мүлк катары берем, мен Теңирмин. Мусо Исраилдин уулдарына ушундай сүйлөдү, бирок алар Мусону угушкан жок жүрөксүздүктөн жана катуу иштерден улам. Теңир Таала Мусага айтты: Кир, Египеттин падышасы Фараонго сүйлө, ошондо ал Израилдин уулдарын өз жеринен жибериши үчүн. Мусо Теңирдин алдында сүйлөп айтты: Карагыла, Исраилдин уулдары мени угушкан жок, анда Фараон мени кантип угат? Мен акылсызмын. Теңир Мусага жана Аарунга айтты жана аларга Мисир падышасы Фараонго буйрук берди, Исраил уулдарын Мисир жеринен жиберүү үчүн.

Булар алардын ата-бабалык үй-бүлөлөрүнүн башчылары, Израилдин биринчи туулган уулу Рубендин уулдары: Энох, Паллу, Асрон жана Карми – бул Рубендин туугандары. Жана Симеондун уулдары: Жемуел, Жамин, Эхуд, Жахин, Зохар

жана кананиялык аялдан болгон Саул – булар Симеондун уулдарынын үй-бүлөлөрү. Жана бул Левинин уулдарынын аттары алардын туугандыгы боюнча: Гершон, Кахат жана Мерари, жана Левинин жашоо жылдары жүз отуз жети. Жана булар Гедсөндүн уулдары: Лобеней жана Семеей, алардын үй-бүлөлөрү боюнча. Жана Каатдын уулдары: Амбрам, жана Иссаар, Чеброн, жана Озеиел, жана Каатдын жашоо жылдары жүз отуз үч жыл. Жана Мерарейдин уулдары Моолей жана Омусей. Булар Левийдин аталык үй-бүлөлөрү алардын туугандыгы боюнча. Жана Амбран өз атасынын агасынын кызы Йохабедди өзүнө аялга алды, жана ага Ааронду да, Мойсени да, жана алардын эжеси Мариамды төрөдү. Амбрамдын жашоо жылдары болсо жүз отуз эки жыл болгон. Жана Иссаардын уулдары: Коре, Нафек жана Зехри. Озеиелдин уулдары: Мисаел, Елисафан жана Сегреи. Аарон Аминадабдын кызы, Наассондун эжеси Элисабетти аялдыкка алды жана ал ага Надабды, Абиудду, Элеазарды жана Итамарды төрөдү. Кореанын уулдары: Асир, Элкана жана Абиасар, булар Кореанын урпактары. Ааронго тиешелүү Элеазар Футиелдин кыздарынан өзүнө аял алды жана ал ага Финеести төрөдү. Булар Левилердин үй-бүлөлөрүнүн башчылары, алардын муундарына ылайык. Бул Аарон жана Мусо, аларга Кудай Исраилдин уулдарын Египет жеринен алардын күчү менен чыгарууну буйруган. Булар Египет падышасы Фараонго сүйлөшкөн адамдар, жана алар Исраил уулдарын Египет жеринен чыгарышты, өзү Аарон жана Мойсей. Ал күнү Теңир Мусага Мисир жеринде сүйлөдү. Жана Теңир Ыйык Мусага

сүйлөдү, айтып: Мен Теңир Ыйыкмын, Мисир падышасы Фараонго мен сага айткандарымдын баарын айт. Жана Мусо Теңирдин алдында айтты: Мана, мен алсыз үндүүмүн, жана Фараон мени кантип угат?

7

Теңир Мусага айтты: Карагын, Мен сени Фараонго кудай кылып бердим, жана сенин бир тууганың Аарон сенин пайгамбарың болот. Сен ага мен сага буйруккан нерселеримдин баарын айтасың, ал эми сенин агаң Аарон Фараонго сүйлөйт, ошондо ал Израилдин уулдарын өз жеринен жөнөтүп жиберет. Мен бирок Фараондун жүрөгүн катуулаштырам жана Египет жеринде менин белгилерим менен кереметтеримди көбөйтөм. Фараон силерди укпайт, мен колумду Египетке салам, мен өз күчүм менен элимди, Израилдин уулдарын, Египет жеринен улуу өч алуу менен чыгарам. Жана бардык мисирликтер билишет, себеби мен Теңирмин, колумду Мисирге созуп, жана Израилдин уулдарын алардын ортосунан чыгарам. Муса менен Аарон Теңир аларга буйруганындай кылышты. Мусо сексен жашта болгон, ал эми анын тууганы Аарон сексен үч жашта болгон, алар Фараонго сүйлөшкөндө. Жана Теңир Мойсеге жана Аарунга айтты: Эгер Фараон силерге Бизге белги же кереметти көрсөткүлө деп сүйлөсө, анда сен агаң Аарондо Таягыңды ал да Фараондун жана анын кызматчыларынын алдында жерге ыргыт дейсиң, ошондо ал айдаар болот.

Мусо менен Аарон Фараондун жана анын кызматчыларынын алдына кирди, алар Теңир аларга буйруганындай кылышты, Аарон таякты Фараондун жана анын кызматчыларынын алдына ыргытты, ал айдаарга айланды. Фараон Египеттин софистерин жана сыйкырчыларын чакырды, жана Египеттиктердин сыйкырчылары да өз сыйкырчылыктары менен ошондой эле жасашты. Жана алардын ар бири өз таягын ташташты, жана алар ажыдаарларга айланышты, жана Аарондун таягы алардын таяктарын жутуп жиберди. Жана Фараондун жүрөгү күчөтүлдү, жана ал аларды угган жок, так эле Теңир аларга буйруганындай.

Теңир Мусага айтты: Фараондун жүрөгү катуулашты, ал элди жибербейт. Эртең менен Фараонго бар, мана ал сууга чыгат, жана сен аны дарыянын жээгинде тосуп турасың, жана жыланга айланган таякты колуңа аласың. Жана сен ага айтасың: Эбрейлердин Теңири Кудайы мени сага жиберди, айтып: Менин элимди жибер, алар мага чөлдө кулдук кылсын, жана карачы, сен азыр чейин угган жоксуң. Теңир мындай дейт: ушул аркылуу сен билесиң, мен Теңирмин. Карагын, мен колумдагы таяк менен дарыядагы сууну урам, ал канга айланат. Дарыядагы балыктар өлөт, дарыя жыттанат жана мисирликтер дарыядан суу ичүүгө жөндөмдүү болбойт. Теңир Мусага айтты: Сенин бир тууган Аарондун колуна таягын алып, колун Мисирдин суулары үстүнө, алардын дарыялары үстүнө, алардын каналдары үстүнө, алардын саздуулары үстүнө жана алардын бардык

топтолгон суулары үстүнө созгун, ошондо алар кан болот. Ошентип Мисирдин бардык жеринде, жыгачтарда да, таштарда да кан болду. Жана Мусо менен Аарон ошентип кылышты, так эле Теңир аларга буйрук бергендей, жана ал өзүнүн таягын көтөрүп, дарыядагы сууга Фараондун жана анын кызматчыларынын алдында уруп, дарыядагы бардык сууну канга айландырды. Дарыядагы балыктар өлдү, дарыя сасып кетти, мисирликтер дарыядан суу ичүүгө жөндөмдүү болушпады, ал эми кан бүт Мисир жеринде болду. Мисирдик сыйкырчылар да ошондой эле өз сыйкырчылыктары менен жасашты, жана Фараондун жүрөгү катуу болду, жана ал аларды угуп албады, так эле Теңир айткандай. Бурулуп, Фараон өз үйүнө кирди, бирок акылын да буга коюп койгон жок. Бардык мисырлыктар дарыянын айланасында казышты, суу ичүү үчүн, жана алар дарыядан суу ичүүгө алышкан эмес. Жана жети күн өттү, Теңир дарыяны ургандан кийин.

Теңир Мойсеге айтты: Фараонго кир жана ага айт: Теңир мындай дейт: элимди жибер, алар мага кызмат кылышсын. Эгер сен аларды жибергиңиз келбесе, карачы, мен сенин бардык чектериңди бакалар менен кыйнайм. Дарыя бакаларды чыгарып салат, алар чыгып сенин үйлөрүңө кирет, сенин жатакканаларыңдын кампаларына, сенин төшөктөрүңдүн үстүнө, сенин кызматчыларыңдын жана элиңдин үйлөрүнө, сенин камыр илгичтериңе жана мештериңе. Жана сенин үстүңө, жана сенин кызматчыларыңдын үстүнө, жана сенин элиңдин үстүнө

бакалар чыгышат.

8

Теңир Мусага айтты: Бир тууң Аарондо айт, колуң менен таягыңды дарыялардын, каналдардын жана саздардын үстүнө созуп, бакаларды чыгар. Жана Аарон Мисирдин сууларынын үстүнө колун созду жана бакаларды чыгарды, жана бака чыкты жана Мисир жерин жапты. Мисирдик сыйкырчылар да ошондой эле өз сыйкырлары менен жасашты жана бакаларды Мисир жерине чыгарышты. Фараон Мусаны жана Аарондү чакырып, айтты: Мен үчүн Теңирге тиленгиле, бакаларды менден жана элимден алып салсын, анда аларды жиберем да, Теңирге курмандык чалышсын. Мойсес Фараонго айтты: Мен качан силер үчүн, силердин кызматчыларыңар үчүн жана силердин элиңер үчүн тилейм деп белгиле, бакаларды силерден, силердин элиңерден жана силердин үйлөрүңөрдөн жок кылуу үчүн, бирок алар дарыяда гана калышат. Ал бирок айтты: Эртеңге. Ошондуктан айтты: Сен айткандай болсун, сен билесиң үчүн, анткени Теңирден башка эч ким жок. Жана баканалар сенден, силердин үйлөрдөн, короолордон, сенин кызматчыларыңдан жана сенин элиңден алынып салынат, бирок алар дарыяда гана калат. Мусо жана Аарон Фараондон чыгып кетишти, жана Мусо Теңирге Фараон белгилеген бакалар жөнүндөгү келишим тууралуу кыйкырды. Теңир Мусанын айтканындай кылды, жана

бака-ташбакалар үйлөрдөн, короолордон жана талаалардан өлдү. Жана аларды үйүндөр-үйүндөр кылып чогулттушту, жана жер жыттанды. Фараон жеңилдик болгонун көргөндө, анын жүрөгү катуу болду жана Теңир айткандай, ал аларды укпады. Теңир Мусага айтты: Аарон, колуң менен таягыңды созуп, жердин топурагын ур, анда чиркейлер адамдарда да, төрт буттуу жаныбарларда да, Египеттин бардык жеринде да пайда болот деп айттым. Ошондуктан Аарон колу менен таякты созду жана жердин топурагын урду, жана чиркейлер адамдарда, төрт буттуу жаныбарларда жана жердин бардык топурагында пайда болду. Сыйкырчылар да ошондой эле өз сыйкырчылыктары менен чиркейлерди чыгарууга аракет кылышты, бирок алышкан жок, жана чиркейлер адамдарда да, төрт буттуу жаныбарларда да пайда болду. Сыйкырчылар Фараонго: Бул Кудайдын манжасы деп айтышты, бирок Фараондун жүрөгү катуу болуп калды жана ал аларды угган жок, так Теңир айткандай. Теңир Мусага айтты: Эртең менен эрте тур жана Фараондун алдында токто, мына ал сууга чыгат, жана ага айт: Теңир мындай дейт: Менин элимди жибер, алар мага чөлдө кызмат кылышсын. Эгер сен менин элимди жибергиңиз келбесе, карачы, мен сенин үстүңө, сенин кызматчыларыңдын үстүнө, сенин элиңдин үстүнө жана силердин үйлөрүңдүн үстүнө чымын топторун жөнөтөм, жана мысырлыктардын үйлөрү чымын топторунан толтурулат, ошондой эле алар турган жердин үстүнө да. Жана мен ошол күнү Гесем жерин улуулайм, анын үстүндө менин элим турат, ал жерде ит чымын

болбойт, ошондо сен билесиң, мен бүткүл жердин Теңири Кудайымын. Мен өз элимдин менен сенин элиңдин ортосунда айырмачылык жаратам, бирок бул эртең жер үстүндө болот. Теңир ушундай кылды, жана ит чымындардын көптүгү Фараондун үйлөрүнө, анын кызматчыларынын үйлөрүнө жана бүт Египет жерине келди, жана жер ит чымындан кыйратылды.

Фараон Мусаны жана Аарондү чакырып, айтты: Келип, силердин Теңириңер Кудайга ушул жерде курмандык чалыңар. Мусо айтты: Ошондой болушу мүмкүн эмес, анткени биз Мысырлыктардын жек көрүүлөрүн биздин Теңир Кудайга курмандык кылабыз. Эгер биз Мысырлыктардын жек көрүүлөрүн алардын алдында курмандык кылсак, биз таш бараланабыз. Үч күндүк жолду жүрүп, чөлгө барабыз жана биздин Кудайга курмандык чалабыз, так эле Теңир бизге айткандай. Жана Фараон айтты: Мен силерди жөнөтөм, жана силер өз Кудайыңарга чөлдө курмандык чалыңар, бирок алыс кетпеңер, ошондуктан мен үчүн Теңирге тиленгиле. Мусо айтты: Мен сенден чыгып, Кудайга тиленемин, жана эртең ит чымын сенден, сенин кызматчыларыңдан жана сенин элиңден кетет. Фараон, элди Теңирге курмандык кылуу үчүн жөнөтпөө максатында дагы алдабагын. Мусо Фараондун жанынан чыгып, Кудайга дуба кылды. Теңир Мусо айткандай кылды жана чымындарды Фараондон, анын кызматкерлеринен жана анын элинен алып салды, бир да калган жок. Жана Фараон өзүнүн жүрөгүн оор кылды ушул

убакта да, жана элди жибергиси келген жок.

9

Теңир Мусага айтты: Фараонго кир жана ага айт: Ибрайымдардын Теңири Кудай мындай дейт: Менин элимди жибер, алар Мага кызмат кылышсын. Эгер чындыгында сен менин элимди жиберип коюуну каалабасаң, бирок дагы эле аны кармап турсаң, Карагыла, Теңирдин колу сенин талаадагы малыңа түшөт: атларга, жүк малдарга, төөлөргө, уйларга жана койлорго абдан улуу өлүм келет. Жана мен ошол убакытта мисырлыктардын малдары менен Ысрайыл уулдарынын малдарынын ортосунда кереметтерди көрсөтөм, Ысрайыл уулдарынын бардык малдарынан бир да айтылган нерсе өлбөйт. Жана Кудай чек койду, айтып: Эртең Теңир бул сөздү жер үстүндө жасайт. Теңир бул сөздү эртеси күнү аткарды жана Мысырлыктардын бардык малы өлдү, бирок Израил уулдарынын малынан эч нерсе өлгөн жок. Фараон Ысрайыл уулдарынын малдарынын баарынан эч бири өлбөгөнүн көргөндөн кийин, Фараондун жүрөгү катуу болду жана ал элди жибербеди. Теңир Мусага жана Аарунга айтты: Силер колдоруңарга мештин күлүн толтуруп алгыла, жана Муса аны Фараондун жана анын кызматчыларынын алдында асманга чачсын. Египеттин бүт жеринин үстүнө чаң-тозон болсун, жана ал адамдардын үстүнө жана төрт буттуу жаныбарлардын үстүнө түшсүн - адамдарда да, төрт буттуу

жаныбарларда да чыгып жаткан көпүрчөктүү жаралар пайда болсун Египеттин бүт жеринде. Жана Муса Фараондун алдында печтин күлүн алып, аны асманга чачты, жана адамдарда да, төрт буттуу жаныбарларда да чыгып жаткан көпүрчүктүү жаралар пайда болду. Сыйкырчылар Мусанын алдында туруга жөндөмдүү эмес болушту чачалардын айынан, анткени чачалар сыйкырчыларда да, Мисирдин бүт жеринде да пайда болгон. Теңир Фараондун жүрөгүн катуулады, жана ал аларды укпады, Теңир буйруганындай. Теңир Мусага айтты: Эртең менен эрте туруп, Фараондун алдында тур жана ага айт: ибрайымдардын Кудайы Теңир мындай дейт: менин элимди жибер, алар мага кызмат кылышсын. Азыркы убакта мен сенин жүрөгүңө, сенин кызматчыларыңа жана сенин элиңе бардык кезиккендеримди жөнөтөм, ошондуктан сен бүткүл жерде мендей башка эч ким жок экенин билесиң. Азыр мен колумду жиберип, сени жана сенин элиңди уруп өлтүрөм, жана сен жер бетинен жок кылынасың. Жана ушунун үчүн сен сакталдың, ошондо мен сага менин күчүмдү көрсөтөйүн жана менин атым бүткүл жерде жарыялансын. Дагы эле сен менин элимди кармап турасыңбы, аларды жибербей? Карагыла, мен эртең ушул убакта абдан көп бүркүт жаадырам, мындай Египетте анын жаралган күнүнөн бери бул күнгө чейин болгон эмес. Эми ошондуктан шашылыш малдарыңды чогултуп ал, жана талаада сага тиешелүү болгон нерселердин баарын, анткени бардык адамдар жана малдар, талааларда

табылган жана үйгө кирбеген нерселердин баары, алардын үстүнө бороон түшсө, өлөт. Ыйык Теңирдин сөзүнөн коркуучу Фараондун кызматчыларынын арасында ал өз малын үйлөргө чогултту. Ким Теңирдин сөзүнө акылын бурбаган болсо, малын талааларда калтырды.

Теңир Мусага айтты: Колуңду асманга созгун, жана Мисирдин бардык жерине, адамдарга да, малга да, жердеги бардык чөпкө да бүркүт жаасын. Мусо колун асманга созду, Теңир үн жана бороон берди, от жердин үстүндө чуркады, жана Теңир бүт Мисир жеринин үстүнө бороон жаадырды. Бүркүт болду жана от бүркүттүн ичинде жалындап турду, ал бүркүт өтө күчтүү болду, ушундай бүркүт Египетте эч качан болгон эмес, ал жерде улут пайда болгон күндөн бери. Бүркүт Мисирдин бүт жеринде адамдан тартып малга чейин баарын урду, талаадагы бардык чөптөрдү бүркүт талкалады жана талаалардагы бардык жыгачтарды да бүркүт кыйратты. Бирок Гесем жеринде, Израил уулдары жашаган жерде, бүрдөк болгон эмес. Фараон адам жөнөтүп, Муса менен Аарондү чакыртып, аларга айтты: Мен азыр күнөө кылдым, Теңир акыйкат, ал эми мен жана менин элим кудайсыз. Ошондуктан мен жөнүндө Теңирге тиленгиле, жана Кудайдын үндөрү, бороон жана от токтосун, жана мен силерди жиберем, жана силер мындан ары калбайсыңар. Мойсей ага айтты: Мен шаардан чыккан замат, колдорумду Теңирге карай жайылтам, үндөр токтойт, бороон менен жамгыр да эми болбойт, ошондо сен Теңирдин жери экенин билесиң. Сен жана сенин

кызматчыларың али эле Теңирден коркпогонуңарды мен билем. Бирок зыгыр жана арпа уруулду, анткени арпа тургандыктан, ал эми зыгыр башакта болгондуктан. Бирок буудай жана арпа сокку жеген эмес, анткени алар кеч пишкен. Мусо Фараондун жанынан шаардын сыртына чыгып, колдорун Теңирге карай созду, үндөр токтоду, бороон менен жамгыр жерге дагы тамчылаган жок. Фараон жаан, бүркүт жана үндөрдүн токтогонун көрүп, кайрадан күнөө кылууга киришти жана өзүнүн жана анын кызматчыларынын жүрөгүн катуулады. Жана Фараондун жүрөгү катуу болду, жана ал Израилдин уулдарын жибербеди, так эле Теңир Мусага айткандай.

10

Теңир Мусага айтты: Фараонго кир, анткени мен анын жана анын кызматчыларынын жүрөгүн катуулаштырдым, ошондуктан бул белгилер алардын үстүнө келсин, ошондуктан силер балдарыңардын кулактарына айтып берсеңер, жана балдарыңардын балдарына, мен Мысырлыктарды канчалык шылдыңдаганымды, жана аларга жасаган белгилеримди, жана силер мен Теңир экенимди билесиңер. Мусо жана Аарон Фараондун алдына кирди жана ага айтышты: Ибрайымдардын Теңири Кудай мындай дейт: Качанга чейин мени урматтагың келбейт? Менин элимди жибер, алар мага кызмат кылсын. Эгер сен менин элимди жибергиңиз келбесе, мана, мен эртең ушул

убакта сенин бардык чектериңе көп чегиртке алып келем. Жана ал жердин көрүнүшүн жабат, жана сен жерди көрө албайсың, жана ал силерге бүркүт калтырган жердин калган бардык ашыкчасын жейт, жана ал жердин үстүндө силерге өсүп жаткан бардык дарактарды жейт. Жана сенин үйлөрүң, сенин кызматчыларыңдын үйлөрү жана Мысырлыктардын бүт жериндеги бардык үйлөр толтурулат, аларды сенин аталарың эч качан көргөн эмес, алардын чоң аталары да көргөн эмес, алар жер үстүндө пайда болгон күндөн тартып ушул күнгө чейин, жана Мойсей бурулуп, Фараондон чыкты. Фараондун кызматчылары ага: Качанга чейин бул бизге тоскоол болот? Адамдарды жибергин, алар өз Кудайына кызмат кылышсын, же Египеттин өлгөнүн билгиң келеби? - дешти. Алар Мусаны жана Аронду Фараонго кайтарышты, жана ал аларга айтты: Барыңыздар жана силердин Теңир Кудайыңызга кызмат кылыңыздар, бирок баруучулар кимдер жана кимдер? Мусо айтат: Биз жаш адамдар менен улуулар, уулдар менен кыздар, койлор менен уйлар менен барабыз, анткени бул Теңирдин майрамы. Жана ал аларга айтты: Теңир силер менен ошондой болсун, анткени мен силерди жөнөтөм, силердин жүк-таштарыңарды эмес! Көрүңөр, силерге жамандык кошулган. Жок, ушундай эмес, эркектер гана барсын жана Кудайга кулдук кылсын, анткени өздөрүңөр муну издеп жүрөсүңөр, бирок аларды Фараондун алдынан кууп чыгарышты. Теңир Мусага айтты: Колуңду Мисир жерине созгун, жана чегирткелер жерге чыксын, алар жердин бардык өсүмдүктөрүн жана

бууз калтырган агачтардын бардык мөмөлөрүн жесин. Жана Мусо таягын асманга көтөрдү, жана Теңир түштүк шамалды жерге алып келди, ошол бүтүн күн жана бүтүн түн, эртең менен болду, жана түштүк шамал чегиртке алып келди. Жана аны бүткүл Египет жерине алып келди, жана Египеттин бардык чектерине токтоду, абдан көп, мурда андан мурун мындай чегиртке болгон эмес, жана андан кийин да ушундай болбойт. Жана ал жердин көрүнүшүн жапты, жана жер бузулду, жана жердин бардык өсүмдүктөрүн жеди, жана бөрүдөн калган агачтардын бардык жемиштерин жеди, агачтарда эч кандай жашыл нерсе калган жок, жана талаанын бардык өсүмдүктөрүндө, Египеттин бардык жеринде.

Фараон Муса менен Ааронду чакырууга ашыкты жана айтты: Мен силердин Теңириңер Кудайдын алдында жана силерге карата күнөө кылдым. Ошондуктан азыр эле менин күнөөмдү кабыл алыңыз жана Теңир Кудайыңызга тиленгиле, ал менден бул өлүмдү алып салсын. Мусо Фараондун жанынан чыгып, Кудайга дуба кылды. Теңир деңизден күчтүү шамалды өзгөрттү, ал чегиртке топтосун алып, аны Кызыл деңизге ыргытты, жана Египеттин бүт жеринде бир да чегиртке калган жок. Теңир Фараондун жүрөгүн катуулады жана Израилдин уулдарын жибербеди. Теңир Мусага айтты: Колуңду асманга созгун, жана Мисир жеринин үстүнө сезилүүчү караңгылык болсун. Мусо колун асманга созду, жана Мисир жеринин үстүнө үч күн бою караңгылык, тумандуу караңгылык жана бороон болду. Үч

күн бою эч ким өз туугандарын көргөн жок, жана үч күн бою эч ким өз төшөгүнөн турган жок, бирок Израилдин бардык уулдарына жашаган бардык жерлеринде жарык болгон. Фараон Мусаны жана Аарондү чакырып айтты: Барыңыздар, силердин Теңир Кудайыңызга кулдук кылыңыздар, бирок койлорду жана уйларды калтырыңыздар, ал силердин жүгүңөр силер менен кетсин. Мусо айтты: Бирок сен бизге күйгүзүлүүчү курмандыктарды жана курмандыктарды бересиң, аларды биз биздин Кудай Теңирге кылабыз. Биздин мал-чарбабыз биз менен бирге барат жана биз бир туякты да калтырбайбыз, анткени алардан биз Теңир биздин Кудайга кызмат кылуу үчүн алабыз, бирок биз эмне менен кызмат кылаарыбызды билбейбиз Теңир биздин Кудайга, биз ошол жерге жеткенге чейин. Бирок Теңир Фараондун жүрөгүн катуулады жана ал аларды жөнөтүүнү каалаган жок. Жана Фараон айтат: Мендеден кет, өзүңө көңүл бур, менин жүзүмдү дагы көрүүгө аракет кылба, кайсы күнү болбосун мага көрүнсөң, өлөсүң. Мусо айтат: Сен айткансың, мен сага жүзмө-жүз эми көрүнбөйм.

11

Теңир Мусага айтты: Мен дагы бир соккуну Фараонго жана Мисирге алып келем, анан ал силерди бул жерден жиберет. Качан ал силерди баарыңар менен жиберсе, ал силерди толугу менен кууп чыгарат. Ошондуктан элдин кулагына

жашыруун сүйлө, жана ар бири өз кошунасынан күмүш жана алтын идиштерди жана кийимдерди сурасын. Теңир өз элине мисирликтердин алдында жагымдуулук берди, жана алар аларга өтүнүчтөрүн аткарышты, жана Муса адам мисирликтердин алдында, Фараондун алдында жана анын кызматчыларынын алдында абдан улуу болду. Жана Мойсей айтты: Теңир мындай дейт: түн ортосунда Мен Мисирдин ортосуна кирем, Жана Египет жериндеги бардык тунгуч өлөт, Фараондун тактында отурган тунгучунан баштап, диңгектин жанындагы кызматчынын тунгучуна чейин, жана бардык малдын тунгучуна чейин. Жана Мисирдин бүт жеринде улуу ыйлоо болот, мындай мурун болгон эмес жана мындай экинчи кайталанбайт. Израилдин бардык уулдарынын арасында бир да ит өз тили менен үргөнү жок, адамдан тартып малга чейин, ошондо сен Теңирдин Мисырлыктар менен Израилдин ортосунда кандай айырмалоо жасаарын билесиң. Жана сенин бул бардык кулдарың менин жаныма түшүшөт, жана мага таазим кылышат, айтышат: Чык сен жана сен жетектеген бардык элиң, жана бул нерселерден кийин мен чыгам. Мойсей болсо Фараондон ачуу менен чыкты. Теңир Мусага айтты: Фараон силерди укпайт, ошондуктан Мен өзүмдүн белгилеримди жана кереметтеримди Мисир жеринде көбөйтөм. Мусо жана Аарон бул бардык белгилерди жана кереметтерди Мисир жеринде Фараондун алдында жасашты, бирок Теңир Фараондун жүрөгүн катуулады, жана ал Израилдин уулдарын Мисир жеринен жөнөтүүгө макул болгон жок.

12

Теңир Мусага жана Һарунга Мысыр жеринде айтты: Бул ай силер үчүн айлардын башталышы, ал силер үчүн жылдын айларынын биринчиси болот. Ысрайылдын уулдарынын бардык жамааты менен сүйлөп, айт: Бул айдын онунчу күнү ар бир адам ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча кой алсын, ар бир үй-бүлө үчүн бир кой. Эгер бирок үйдө адамдар аз болсо, ошондуктан кой үчүн жетишсиз болсо, ал өзү менен кошо өзүнүн жакын кошунасын кармайт, жандардын санына жараша, ар бирине жетиштүү болгону кой үчүн эсептелет. Кой мыкты, эркек, бир жашар силерге болот, козулардан жана эчкилерден аласыңар. Жана ал силерге он төрттүнчү айга чейин сакталат, жана аны Израил уулдарынын бүт жыйынынын көптүгү кечинде союшат. Алар кандан алып, эки эшик тиректерине жана эшиктин үстүнкү талдасына сүртүшөт, ошол үйлөрдө, алардын ичинде аларды жешет. Жана алар бул түндө отто куурулган этти жейт, жана аны ачуу чөптөр менен ачытылбаган нан менен жейт. Силер аларды чий же суу менен кайнатылган абалда жебейсиңер, бирок отто куурулган абалда гана жейсиңер - башы, буттары жана ичегилери менен бирге. Андан эч нерсе таңга чейин калтырылбайт, жана анын сөөгүн сындырбайсыңар, бирок андан таңга чейин калган нерселерди отто күйгүзөсүңөр. Ушинтип силер аны жейсиңер: белдериңер курчалган, бут кийимдер аяктарыңарда, таяктар колдоруңарда, жана аны

шашылуу менен жейсиңер. Бул Теңирдин Өтмө майрамы. Жана мен бул түнү Египет жеринен өтөм, жана Египет жериндеги бардык тунгучту адамдан баштап малга чейин урам, жана египеттиктердин бардык кудайларынан өч алам, мен Теңирмин. Кан силер үчүн белги болот үйлөрдүн үстүндө, силер ошол жерде турган үйлөрдө, жана мен канды көрөм, жана силерди коргойм, жана силерде кыйратуучу жара болбойт, качан мен Мисир жеринде урам.

Бул күн силер үчүн эстелик болот, жана аны Теңирге арналган майрам катары бардык муундарыңар үчүн майрамдайсыңар, түбөлүктүү мыйзам катары аны майрамдайсыңар. Жети күн бойу ачытқысыз нан жейсиздер, биринчи күндөн баштап үйлөрүңөрдөн ачытқыны алып саласыздер, ким ачытқы жесе, ошол жан Израилден жок кылынат, биринчи күндөн жетинчи күнгө чейин. Биринчи күн ыйык деп аталат жана жетинчи күн силер үчүн ыйык деп аталган болот, силер аларда эч кандай кулчулук ишин кылбайсыңар, бирок ар бир жанга кылынган нерсе гана, бул гана силерге кылынат. Силер бул буйрукту сактайсыңар, анткени ушул күнү мен силердин күчүңөрдү Мысыр жеринен чыгарам, жана силер бул күндү өз муундарыңар үчүн түбөлүк мыйзам кыласыңар. Биринчи айдын он төртүнчү күнүнөн баштап, кечинен тартып силер ачытқысыз нан жейсиңер, ошол эле айдын жыйырма биринчи күнүнүн кечине чейин. Жети күн бою силердин үйлөрүңөрдө ачыткы табылбашы керек, ар ким ачыткылуу нанды жесе, ошол жан Израилдин жамааты

ичинен жок кылынат, чет өлкөлүктөр да, жергиликтүү тургундар да. Бардык ачытылган нанды жебейсиңер, бардык жашаган жериңерде ачытылбаган нанды жеңер.

Мусо Ысрайылдын улактарынын бардык кеңешин чакырды жана аларга айтты: Баргыла, өз туугандарыңар боюнча өзүңөргө кой алгыла жана өтмөктү курмандык кылгыла. Сиздер зупа түбүн аласыздар, аны эшиктин жанындагы канга малдап, эшик касасына жана эки эшик касасынын үстүнө сүртөсүздөр, ал кан эшиктин жанында турат, сиздер болсо таң эртеңге чейин ар бириңер өз үйүңөрдүн эшигинен чыкпайсыздар. Теңир мисирликтерди уруу үчүн өтүп кетет, эшиктин үстүндөгү канды жана эки эшиктин үстүндөгү канды көрөт, Теңир эшикти өтүп кетет жана кыргынчынын силердин үйлөрүңөргө уруу үчүн кирүүсүнө жол бербейт. Жана бул сөздү мыйзам катары өзүң үчүн жана сенин уулдарың үчүн түбөлүккө чейин сактагыла. Эгер сиздер Теңир силерге берген жерине кирсеңиздер, Ал сүйлөгөндөй, бул кызматты сактагыла. Эгер силердин уулдарыңар силерге Бул кандай кызмат? деп сурашса. Силер аларга мындай дейсиңер: Бул Теңирге арналган өтмө майрамынын курмандыгы, анткени Ал Мисирде Израил уулдарынын үйлөрүн жапты, мисирликтерди урганда биздин үйлөрүбүздү куткарды. Ошондо эл ийилип табынды. Израилдин уулдары кетип, Теңир Мусага жана Аарондо буйруганындай кылышты.

Түн ортосунда болду, жана Теңир Мисир жеринде бардык

биринчи туулгандарды урду, тактынын үстүндө отурган Фараондун биринчи туулганынан баштап, чуңкурда отурган туткун аялдын биринчи туулганына чейин, жана бардык малдын биринчи туулганына чейин. Фараон түн ичинде туруп, анын кызматчылары жана бардык мисырлыктар туруп, бүт Мисыр жеринде чоң ыйлаган үн болду, анткени өлгөн адам жок үй болгон эмес. Фараон түн ичинде Муса менен Аарондү чакырып, аларга айтты: Туруңар, менин элимден чыгып кетиңер, силер да, Израилдин уулдары да жүрүп, силер айткандай Теңир Кудайыңарга кызмат кылыңар. Силердин койлоруңарды жана өгүздөрүңөрдү алып кетип, баргыла, мени да батасын бергиле. Жана мысырлыктар элди шашылыш менен жерден сыртка чыгаруу үчүн мажбурлап жатышты, анткени алар айтышты: Баарыбыз өлүп жатабыз. Эл ачытылбай туруп камырын алып, кийимдерине ороп, ийиндерине артты. Израилдин уулдары Мойсей аларга буйруганындай кылышты жана мисирликтерден күмүш, алтын идиштерди жана кийимдерди сурашты. Жана Теңир өз элине мисирликтердин алдында ырайым берди, жана алар аларга берүүгө мажбур кылышты, жана алар мисирликтерди талашты.

Израилдин уулдары Рамесседен Соккотко жолго чыгышты, алты жүз миң жаяу аскер, эркектер, жүк-таштан башка. Жана алар менен бирге көп аралаш эл чыкты, ошондой эле койлор, өгүздөр жана абдан көп мал. Алар Мисирден алып чыккан камырды ачытылбаган күлгө бышырылган нан

кылып бышырышты, себеби ал ачытылган эмес, анткени Мисирликтер аларды кууп чыгарышты, жана алар калууга жөндөмдүү болушкан эмес, жана да өздөрү үчүн жолго азык-түлүк даярдашкан эмес. Израил уулдарынын Египет жеринде жана Ханаан жеринде жашап турган мезгили төрт жүз отуз жыл болду. Жана төрт жүз отуз жылдан кийин, Теңирдин бардык күчү Мисир жеринен түн ичинде чыкты. Бул түн Теңирге арналган күзөт болуп саналат, ошондуктан Ал аларды Мисир жеринен алып чыгуу үчүн. Ошол түн ушул, Теңирге арналган күзөт, ошондуктан Исраилдин бардык уулдары үчүн алардын муундарына чейин болуу керек. Теңир Мусага жана Аарунга айтты: Бул өтмө майрамынын мыйзамы: эч бир чет элдик андан жебейт. Жана бардык үй кызматчысын же күмүш менен сатып алынганды сүннөткө кыласың, жана анан ал андан жейт. Келгин же жалдамалуу жумушчу андан жебейт. Бир үйдө жеилет, силер үйдөн эттерди сыртка чыгарбайсыңар жана андан сөөктү сындырбайсыңар. Израилдин уулдарынын бардык жамааты аны жасайт. Эгер силерге чоочун келип, Теңирге Пасха өткөрүүнү кааласа, анда анын бардык эркектерин сүннөткө отургузасыңар, жана анан ал келип аны өткөрөт, жана ал жердин туулган жергиликтүү адамындай болот, бардык сүннөтсүз адам андан жебейт. Жергиликтүү үчүн да, силердин арангарга келген чоочун үчүн да бир эле мыйзам болот. Жана Израилдин уулдары Теңир Мусага жана Ааронго аларга буйруганындай кылышты, ошондой кылышты. Ошол күнү Теңир Исраил уулдарын Мисир жеринен алардын күчү менен чыгарды.

13

Кудай Ыйык Мусага айтты: Ысрайылдын уулдарынын ичинде адамдан тартып малга чейин, ар бир курсакты ачкан бардык тунгуч туулганды мага ыйык кыл, ал мага таандык. Мусо элге айтты: Бүгүнкү күндү эстегиле, силер Мисир жеринен, кулчулук үйүнөн чыккан күндү, анткени Теңир силерди ушул жерден күчтүү колу менен чыгарды, жана ачыткы жеилбейт. Анткени силер бүгүн жаш айында чыгып жатасыңар. Жана ошондо болот, качан Теңир Кудайың сени Кананайлардын, Хеттилердин, Аморлулардын, Хивилердин, Иебуситтердин, Гергешилердин жана Периззилердин жерине киргизсе, ал сенин аталарыңа ант берген жерди, сүт жана бал агып турган жерди сага берүү үчүн, анда сен ушул кызматты ушул айда аткарасың. Алты күн ачытқысыз нан жейсиңер, ал жетинчи күнү Теңирдин майрамы. Ачытылбаган нан жегиле жети күн бойу, сага ачытылган нан көрүнбөсүн, жана сенин бардык чектериңде ачыткы болбосун. Жана сен ошол күнү уулуңа айтып жарыялайсың: Теңир Кудай мага муну ошондуктан жасады, мен Мисирден чыгып жаткан кезде. Жана сага колуңдун үстүндө белги болот, жана көздөрүңдүн алдында эстелик болот, ошондуктан Теңирдин мыйзамы сенин оозуңда болот, анткени Теңир Кудай сени күчтүү кол менен Египеттен чыгарды. Жана бул мыйзамды белгиленген убакта, күндөн-күнгө сактагыла.

Жана ушундай болот: Теңир Кудай сениң сени Кананандыктардын жерине киргизгенде, ал сенин аталарыңа ант берген жол менен, ал сага аны берет. Жана сен бардык курсакты ачкан эркектерди Теңирге бөлүп аласың, малдардан же сенин мал-мүлкүңдөн курсакты ачкан бардык эркектерди, канчалык сага болсо, аларды Теңирге ыйык кыласың. Эшектин курсагын ачкан ар бир төлдү кой менен алмаштырасың, эгер алмаштырбасаң, аны төлөп куткарасың, адамдын бардык тунгуч балдарын, сенин уулдарыңды төлөп куткарасың. Эгер уулуң бул нерселерден кийин сенден сурап, Бул эмне? деп айтса, анда ага айтасың: Теңир бизди Мисир жеринен, кулчулук үйүнөн күчтүү колу менен чыгарды. Качан Фараон бизди жөнөтүүдөн баш тартып катуулук кылганда, ал Мисир жериндеги бардык тунгучтарды, адамдардын тунгучтарынан баштап малдардын тунгучтарына чейин өлтүрдү, ошондуктан мен курсакты ачкан бардык эркектерди Теңирге курмандык кылам, жана уулдарымдын бардык тунгучтарын куткарам. Бул сенин колуңда белги болот жана сенин көздөрүңдүн алдында бекем турат, анткени Теңир сени Мисирден күчтүү кол менен алып чыкты.

Фараон элди жөнөткөндө, Кудай аларды филистимдиктердин жери аркылуу жол менен жетектеген жок, анткени ал жакын эле. Себеби Кудай айтты: элдин согушту көрүп өкүнүп, Мисирге кайтып кетпесин. Кудай элди чөл аркылуу Кызыл деңизге бараткан жол менен

курчады, бирок Израилдин уулдары Мисир жеринен бешинчи муунда чыгышты. Мусо Жусуптун сөөктөрүн өзү менен алып кетти, анткени ал Ысрайылдын уулдарына ант бергенди, айтып: Теңир силерди сөзсүз көрөт, жана силер менин сөөктөрүмдү бул жерден өздөрүңөр менен алып чыгасыңар.

Израилдин уулдары Соккоттон көчүп чыгып, чөлдүн жанындагы Этамда лагерге түштү. Ал эми Кудай аларды жетектеди, күндүз булут мамысында, аларга жолду көрсөтүү үчүн, ал эми түнү от мамысында. Булуттун баганасы күндүз жана оттун баганасы түнү бүт элдин алдынан кетпеди.

14

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Исраилдин уулдарына айт, жана артка кайрылып, алар элди конуштун алдында, Магдол менен деңиздин ортосунда, Беелсепфондун карама-каршысында чогулуп турушсун, алардын алдында сен деңиздин жээгинде чогулуп турасың. Жана Фараон өз элине айтат: Исраилдин уулдары жерде адашып жүрүшөт, анткени чөл аларды камап салды. Мен бирок Фараондун жүрөгүн катуулатам, жана ал алардын артынан куугунтуктайт, жана мен Фараонго жана анын бүт аскерине даңкталам, жана бардык мысырлыктар мен Теңир экенимди билишет, жана алар ушундай кылышты. Мисир

падышасына элдин качып кеткени билдирилди, жана Фараондун жана анын кызматчыларынын жүрөгү элге карата өзгөрдү, жана алар айтышты: Биз эмне кылдык, Израилдин уулдарын бизге кызмат кылбай жиберип? Ошентип Фараон өзүнүн арабаларын камчылады жана бардык элин өзү менен бирге алып кетти. Ал алты жүз тандалган аравалар, мисирликтердин бардык аттарын жана баарынын үстүнө үчүнчү даражалуу офицерлерди алды. Теңир Мисир падышасы Фараондун жана анын кызматкерлеринин жүрөгүн катуулады, алар Исраил уулдарынын артынан куугундады, бирок Исраил уулдары бийик кол менен чыгып жатышты. Мисирликтер аларды куугунтушту жана аларды деңиздин жанында лагерге түшкөн учурда табышты. Фараондун бардык аттары, арабалары, аттуулары жана аскери конуштун каршысында, Баал-Цефондун тең каршысында турушту. Фараон жакындап келе жатканда, Израилдин уулдары көз көтөрүп караганда, Мисырлыктар алардын артынан лагерь курганын көрүштү, жана алар абдан коркушту, ошондо Израилдин уулдары Теңирге кыйкырышты. Алар Мусага айтышты: Мысыр жеринде көрүстөр жок болгондуктан, сен бизди чөлдө өлтүрүү үчүн чыгардыңбы? Эмне үчүн бул ишти бизге жасадың, бизди Мысырдан чыгарып? Бул биз сага Египетте айткан сөз эмес беле: Бизди тынч калтыр, биз египеттиктерге кызмат кылалы? Анткени бизге египеттиктерге кызмат кылуу бул чөлдө өлүүдөн жакшыраак эле.

Мусо элге айтты: Батынгыздар, тургула жана Теңирдин куткарууну көргүлө, аны Ал бүгүн бизге кылат. Бүгүн мысырлыкларды көргөн жолуңар менен, аларды кылымдар убагына дагы көрбөйсүңөр. Теңир силер үчүн согушат, ал эми силер үн чыгарбайсыңар. Теңир Мусага айтты: Эмне үчүн сен мага кыйкырып жатасың? Исраил уулдарына сүйлөп, алар жолго чыгышсын. Жана сен өз таягың менен көтөр, жана колуңду деңиздин үстүнө созгун, жана аны бөлгүн, жана Исраилдин уулдары деңиздин ортосуна кургак жер боюнча кирсин. Жана карачы, мен Фараондун жана бардык мысырлыктардын жүрөгүн катуулайм, жана алар алардын артынан кирешет, жана мен Фараонго, анын бардык аскерине, арабаларына жана аттарына даңкталам. Жана бардык мисирликтер билишет, анткени мен Теңирмин, Фараонго, анын арабаларына жана аттарына карата даңкталганымда. Кудайдын Элчиси Ысрайыл уулдарынын лагеринин алдында баратчу, бирок ал артка өттү, жана булут мамы да алардын алдынан алынып, алардын артына турду. Ал мисирликтердин лагеринин ортосуна, мисирликтердин лагеринин ортосуна жана Ысрайылдын лагеринин ортосуна кирди жана турду, караңгылык менен караңгылык болду, түн өттү, жана алар бүт түн бою бири-бири менен кошулушкан жок. Мусо колун деңизге созду, жана Теңир деңизди күчтүү түштүк шамал менен бүтүн түн бою кайтарды, жана деңизди кургак жерге айландырды, жана суу бөлүндү. Жана Израилдин уулдары деңиздин ортосуна кургак жер боюнча киришти, жана анын суусу оң жактан дубал, жана сол жактан дубал болду.

Мисирликтер куугунташып, алардын артынан кириштн - Фараондун бардык жылкылары, арабалары жана минуучулары деңиздин ортосуна. Эртең менен күзөтүүдө болду, жана Теңир от жана булут баганасында мисирликтердин лагерине карады, жана мисирликтердин лагерин башаламандыкка салды. Жана Ал алардын арабаларынын аркаларын байлады, жана аларды күч менен алып келди, жана мысырлыктар айтты: Израилдин жүзүнөн качалы, анткени Теңир алар үчүн мысырлыктарга каршы согушат. Теңир Мусага айтты: Колуңду теңиздин үстүнө созгун, суу кайра толсун жана мисирликтерди, алардын арабаларын жана минүүчүлөрүн жабсын. Мусо колун деңизге созду, жана суу күн чыгып жерге кайтты, ал эми мысырлыктар суунун астынан качышты, жана Теңир мысырлыктарды деңиздин ортосунда силкинип таштады. Жана артка кайтып келген суу арабаларды жана минүүчүлөрдү жапты, жана Фараондун бардык күчүн, алардын артынан деңизге кирген, жана алардан бир да калган жок. Бирок Израилдин уулдары деңиздин ортосунда кургак жер менен жүрүштү, ал эми суу аларга оң жактан дубал болуп, сол жактан да дубал болуп турду. Ошол күнү Теңир Ыйык Израилди мысырлыктардын колунан куткарды, жана Израил мысырлыктардын өлүктөрүн деңиздин жээгинде көрдү. Израиль Теңирдин Мисырлыкларга жасаган улуу колун көрдү, эл Теңирден коркту жана Кудайга, ошондой эле Анын кызматчысы Мусага ишеништи.

15

Анда Мусо жана Израилдин уулдары бул ырды Кудайга ырдашты, жана алар айтышты: Теңирге ырдайлы, анткени Ал даңктуу даңкталды, жылкыны жана минуучүнү деңизге ыргытты. Жардамчы жана коргоочу мага куткаруу үчүн болду, бул менин Кудайым, жана Аны даңктайм, менин атамдын Кудайы, жана Аны жогорулатам. Теңир согуштарды талкалайт, Теңир – анын аты. Фараондун аравалары жана анын күчү деңизге ташталды, тандалган минүүчүлөр жана үчүнчү даражалуу офицерлер кызыл деңизде жутулушту. Теңиз аларды жапты, алар таштай тереңдикке чөгүштү. Оң жагың, Теңирим, күч менен даңкталган, оң колуң, Теңирим, душмандарды талкалаган. Жана өз даңкыңдын көптүгү менен душмандарды сындырдың, өз каарыңды жибердиң, ал аларды саман сыяктуу жутту. Жана сенин ачууңдун рухунун аркасы менен суу бөлүндү, сулар дубалдай катып калды, деңиздин ортосунда толкундар катып калды. Душман айтты: Куугандан кийин жетем, олжону бөлөм, жанымды толтурам, кылычым менен өлтүрөм, колум башкарат. Сен өз рухуңду жибердиң, деңиз аларды жапты, алар күчтүү сууда коргошундай чөгүп кетишти. Ким окшош сага кудайлардын ичинде, Теңир? Ким окшош сага? Ыйыктардын ичинде даңктуу, даңкта укмуштуудай, кереметтерди жасоочу. Сен оң колуңду созгондо, жер аларды жутуп алды. Сен өз адилеттигиң менен куткарган

элиңди жетектедиң, өз күчүң менен аларды ыйык жайгашууңа жубаттың. Элдер угушту жана ачууланышты, Филистимде жашагандарды азаптар ээлеп алды. Анда Эдомдун башчылары шашышты жана Моабдыктардын башкаруучуларын калтыроо алды, Канааанда жашагандардын баары эришти. Алардын үстүнө дүркүрөө жана коркуу түшсүн, сенин колуңдун чоңдугунан алар таш болуп калсын, сенин элиң өтүп кеткенге чейин, Теңир, сен сатып алган бул элиң өтүп кеткенге чейин. Аларды алып барып, өз мираскор тооңа отургуз, өз даяр турак жайыңа, сен даярдаган жерге, Теңир, ыйык жайга, Теңир, сенин колдорун даярдаган жерге. Теңир түбөлүккө башкарат, түбөлүктөн түбөлүккө жана андан ары да. Анткени Фараондун жылкылары арабалары жана минүүчүлөрү менен деңизге кирди, жана Теңир аларга деңиздин суусун үстүнөн алып келди, бирок Израилдин уулдары деңиздин ортосунда кургак жер аркылуу жүрүштү.

Пайгамбар Мариам, Аарондун эжеси, колуна доолду алып, бардык аялдар анын артынан доол жана ырлар менен чыгышты. Мариам алардын арасынан баштады, айтып: Теңирге ырдайлы, анткени Ал даңктуу даңкталды, жылкыны жана минуучүнү деңизге ыргытты. Мусо Исраил уулдарын Кызыл деңизден алып кетти жана аларды Шур чөлүнө алып барды, жана алар чөлдө үч күн жүрүштү, жана ичүүгө суу таба алышкан жок. Алар Меррага келишти, бирок Меррадан суу ичүүгө жөндөмдүү болушкан жок, анткени ал ачуу болгон, ошондуктан ал ошол жердин атын

Ачуулук деп атады. Жана эл Мусанын үстүнөн ыңылдашып, Эмне ичебиз? - деди. Мусо Теңирге кыйкырды, Теңир ага жыгач көрсөттү, ал аны сууга таштады, суу таттуу болду, ошол жерде Теңир ага эрежелер менен сот чечимдерди коюлду жана ошол жерде аны сынады, Жана ал айтты: Эгер сен Теңирдин, сенин Кудайыңдын үнүн чын жүрөктөн угуп, анын алдында жагымдуу нерселерди кылсаң, анын буйруктарына кулак салсаң жана анын бардык жарлыктарын сактасаң, мисирликтерге келтирген бардык оорууну сенин үстүңө келтирбейм, анткени мен Теңир, сенин Кудайың, сени даарылаган. Жана алар Элимге келишти, жана анда он эки суу булагы болгон, жана жетимиш пальма дарагы болгон, алар ошол жерде суулардын жанында лагерь куруштуу.

16

Алар Айлеимден кетишти, жана Израил уулдарынын бардык жамааты Син чөлүнө келишти, ал Айлеим менен Синайдын ортосунда. Алар Египет жеринен чыккандан кийин экинчи айдын он бешинчи күнү, Ысрайылдын уулдарынын бүткүл жамааты Мусо менен Аарондун үстүнөн муңурады. Израилдин уулдары аларга айтты: Кашкы биз Мисир жеринде Теңирдин тарабынан урулуп өлгөн болсок, качан биз эт казандарынын үстүндө отуруп, нанды тоюнгунча жеген элек! Анткени силер бизди бул чөлгө бүт жамаатты ачарчылык менен өлтүрүү үчүн

чыгардыңар. Теңир Мусага айтты: Карагын, мен силерге асмандан нан жаадырам, элдер чыгып, күн сайын күндүк үлүшүн чогултушат, ошондо аларды сынайм – менин мыйзамым боюнча жүрүшөбү же жокпу. Алтынчы күнү болот, жана алар алып кирген нерсени даярдашат, жана ал күн сайын чогулткандан эки эсе көп болот. Муса жана Аарон Исраилдин уулдарынын бүт жамаатына айтты: Кечинде силер Теңирдин силерди Мисир жеринен чыгарганын билесиңер, Жана эртең менен силер Теңирдин даңкын көрөсүңөр, анткени Ал силердин Кудайга каршы ыңылдашууңарды угат, ал эми биз эмнебиз, силер бизге каршы ыңылдап жатасыңар? Жана Мойсес айтты: Теңир силерге кечинде эт жеңиз үчүн жана эртең менен толук нан берүүдө, себеби Теңир силердин ыңылдооңорду укту, силер бизге каршы ыңылдайсыңар. Биз эмнебиз? Силердин ыңылдооңор бизге каршы эмес, бирок Кудайга каршы.

Мусо Аарондо айтты: Ысрайылдын уулдарынын бүт жыйынына айт: Кудайдын алдына келгиле, анткени Ал силердин ыңылдашууңарды угуп алды. Качан бирок Аарон Ысрайылдын уулдарынын бардык жамаатына сүйлөп жатканда, алар чөлгө буруштулар, жана Теңирдин даңкы булуттун ичинде көрүндү. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Мен Израил уулдарынын наразылыгын уктум, аларга сүйлөп айт: кечкисин силер эт жейсиңер, эртең менен нан менен тоюнасыңар, ошондо силер билесиңер, мен силердин Теңириңер Кудайыңармын. Кеч болду, бөдөнөлөр көтөрүлүп келип, лагерди жапты, эртең менен

чыг токтогондо лагердин айланасында болду. Жана карачы, чөлдүн бетинде кориандр уругундай майда, жердеги аяздай ак нерсе бар эле. Израилдин уулдары аны көрүп, бири-бирине: Бул эмне? - деп айтышты, анткени алар бул эмнени билишпеди. Мусо аларга: Бул Теңир силерге жеш үчүн берген нан - деп айтты. Бул Жараткан буйруган сөз: ар бириңер өзүнө жараша гомор чогултуңуздар, баш санына жараша, силердин жандарыңыздын санына жараша, ар бири өз чатыр шериктери менен жыйнаңыздар. Израилдин уулдары ушинтип жасашты, жана алардын кимиси көпүн, кимиси азын чогулттушту. Гомер менен өлчөгөндөн кийин, көп алгандын көбөйгөн жок, жана аз алгандын азайган жок, ар бири өзүнө керектүү болгонду чогултушту. Мусо аларга: Эч ким андан эртеңге калтырбасын деди.

Жана алар Мусага тыңшашкан жок, бирок кээ бирөөлөр андан эртеңге чейин калтырышты, жана ал курттарды өсүрдү, жана ал жыттанды, жана Муса аларга ачууланды. Алар аны эртең сайын чогулттушту, ар бири өзүнө тийиштүү болгон өлчөмдө, бирок күн ысыганда, ал эрип кетти. Алтынчы күнү алар керектүү нерселерди эки эсе, бир адамга эки гомор чогулттушту. Жамааттын бардык башкаруучулары кирип, Мусага билдиришти. Мусо аларга айтты: Бул Теңир айткан сөз эмеспи? Эртең ишемби Теңирге ыйык эс алуу күнү. Канча бышырсаңар, бышыргыла, жана канча кайнатсаңар, кайнатыгыла, жана бардык ашыкчасын эртең менен үчүн сактагычка

калтырыгыла. Алар аны эртең менен чейин калтырышты, Муса аларга буйруганындай, жана ал сасыбады, жана анда курт болбоду. Мусо айтты: Бүгүн жегиле, анткени бүгүн Теңирге ишеним күнү, талаада табылбайт. Алты күн силер чогултасыңар, бирок жетинчи күнү ишеним күнү, анткени анда болбойт. Бирок жетинчи күнү элдин кээ бир адамдары чогултуу үчүн чыкты, жана табышкан жок. Теңир Мусага айтты: Качанга чейин силер менин буйруктарымды жана менин мыйзамымды угууну каалабайсыңар? Көрүңүздөр, анткени Теңир силерге бул күндү шабат кылып берди, ушул себептен Ал силерге алтынчы күндө эки күндүк нан берди. Ар бириңер өз үйүңөргө отуруңуздар, эч ким жетинчи күнү өз ордунан чыкпасын. Жана эл жетинчи күнү эс саббатисен кылды. Жана Израилдин уулдары аны Манна деп аташты, ал ак кориандр уругуна окшош болду, жана анын даамы балдагы тортко окшош болду. Мусо мындай деди: Бул Теңир буйруган сөз: гомор манна толтуруп, муундарыңар үчүн сактагыла, алар силер чөлдө жеген нанды көрүшү үчүн, Теңир силерди Мисир жеринен чыгарганда. Мусо Аарондун карата айтты: Бир алтын идиш ал жана анын ичине толук бир гомор манна сал, аны Кудайдын алдына кой, силердин муундарыңар үчүн сактоо үчүн. Теңир Мусага буйрук берген жол менен, Аарон аны күбөлүктүн алдына сактоо үчүн коюп койду. Израилдин уулдары манна кырк жыл жешти, алар жашаган жерге келгенге чейин манна жешти, Финикиянын бир бөлүгүнө жеткенге чейин. Гомор үч өлчөмдүн онунчу бөлүгү болгон.

17

Жана Израил уулдарынын бүт жамааты Син чөлүнөн Теңирдин сөзү боюнча өз лагерлери менен кетти жана Рафидинде лагерге түштү, бирок элдин ичер суусу жок болду. Жана эл Мусага ыйлап, айтты: Бизге суу бер, ичейик, жана Муса аларга айтты: Эмне үчүн мага ыйлайсыңар жана эмне үчүн Теңирди сынайсыңар? Эл ал жерде сууга суусады, жана эл ал жерде Мусага карата ыңылдашып: Эмне үчүн бул? Бизди жана биздин балдарыбызды жана малдарыбызды суусоодон өлтүрүү үчүн бизди Мисирден чыгардыңбы? - деп айтышты. Муса Теңирге кыйкырып айтты: Мен бул элге эмне кылайын? Азыраак убакыт өтсө, алар мени таш бараан кылышат. Жана Теңир Мусага айтты: Бул элдин алдынан баргын, өзүң менен эл аксакалдарынан алгын, жана дарыяны уруп кеткен таягыңды колуңа алгын жана баргын. Мына, мен сенин алдыңда Хореб таштын үстүндө турам, жана сен ташты уруп саласың, андан суу чыгып кетет, жана эл ичет. Мусо Израилдин уулдарынын алдында ушинтип кылды. Ал ошол жердин атын Сыноо жана Каргыш деп атады, Ысрайыл уулдарынын каргышынан улам жана Теңирди сынашкандыгынан улам, алар Теңир биздин арабызда барбы же жокпу? деп айтышкан.

Амалек келип, Рафидеинде Израиль менен согушту. Мусо Ешуага айтты: Өзүңө күчтүү эркектерди тандап ал жана

эртең чыгып Амалекке каршы согушка тургун. Карагын, мен төмпөктүн башында турамын, жана Кудайдын таягы менин колумда болот. Жана Ыйсаа Мусаа ага айткандай эле жасады, жана чыгып Амалекке каршы согушка тизилди, ал эми Мусаа, Аарон жана Хур тоонун чокусуна чыгышты. Жана Мусе колдорун көтөргөндө Израиль басымдуулук кылды, бирок ал колдорун түшүргөндө Амалек басымдуулук кылды. Мусанын колдору оор болгон, ошондуктан таш алып, анын астына коюшту, ал анын үстүндө отурду. Аарон менен Хур анын колдорун бир жагынан бири, экинчи жагынан бири колдоп турушту. Ошентип Мусанын колдору күн батканга чейин бекем турду. Жана Ыйса Амалекти жана анын бардык элин кылыч менен талкалады. Теңир Мусага айтты: Муну эстелик катары китепке жазып ал жана Ешуанын кулагына салгын, анткени Мен Амалектин эстелигин асмандын астынан толугу менен өчүрүп таштаймын. Жана Мусо Теңирге курмандык курду жана анын атын Теңир менин баш калкалоочум деп атады. Анткени Теңир жашыруун колу менен Амалекке каршы муундан-муунга согушат.

18

Мадиамдын дин кызматчысы, Мусанын кайын атасы Иотор Теңирдин Израилге, өзүнүн элине кылган бардык ишин укту, анткени Теңир Израилди Мисирден чыгарган. Бирок Иотор, Мусанын кайын атасы, Мусанын аялы Сеппораны

анын бошотулушунан кийин алды. жана анын эки уулун, алардын биринин аты Гершом деп, Мен чоочун жерде келмиш болдум деп айтуу менен, Экинчисинин аты Элиезер болгон, айткандай: Атамдын Кудайы менин жардамчым болуп, мени Фараондун колунан куткарды. Мусанын каин атасы Иотор, уулдары жана аялы Мусага чөлгө чыкты, ал жерде ал Кудайдын тоосунда лагерь курган. Мусага билдирилди, алар айтышты: Карагын, каенатаң Иотор сага келет, жана аялың жана эки уулуң анын менен келишет. Мусо кайын атасы менен жолугушуу үчүн чыкты, ага таазим кылды, аны өптү, алар бири-бирин куттуктады жана аларды чатырга киргизди. Мусо кайын атасына Теңирдин Фараонго жана бардык мисирликтерге Израилдин үчүн кылган бардык иштерин, жолдо аларга туш болгон бардык кыйынчылыктарды, жана Теңирдин аларды Фараондун жана мисирликтердин колунан куткарганын айтып берди. Иофор Теңир аларга кылган бардык жакшы нерселерге таң калды, анткени Ал аларды мисырлыктардын колунан жана Фараондун колунан куткарды. Жана Иофор айтты: Теңир макталсын, анткени Ал аларды мысырлыктардын колунан жана Фараондун колунан куткарды. Азыр мен билдим, Теңир бардык кудайлардан улуу экенин ушул себептен, анткени алар аларга чабуул кылышты. Жана Мусанын кайын атасы Иотор өртөлмө курмандыктарды жана курмандыктарды Кудайга алып келди, ал эми Аарон жана Исраилдин бардык улуулары Мусанын кайын атасы менен Кудайдын алдында нан жегенге келишти.

Жана эртеси күнү Мусе элге сот кылуу үчүн отурду, бирок бардык эл Мусенин жанында эртең менен кечке чейин турду. Жетро элге кылган бардык иштерди көрүп, айтты: Бул эмне, сен элге эмне кылып жатасың? Эмнеге сен жалгыз отурасың, ал бардык эл таң эртеңден кечке чейин сенин алдында турат? Жана Муса кайын атасына айтат: Анткени эл мага Кудайдан сот издеп келет. Качан аларда талаш-тартыш болсо жана алар менин жанымга келишсе, мен ар биринин ишин чечем жана аларга Кудайдын буйруктарын жана Анын мыйзамын билдирем. Бирок Мусанын кайын атасы ага айтты: Сен бул ишти туура кылбайсың. Чыдамсыздык менен кыйралып кетесиң сен да, жана сенин менен бирге болгон бул бүт эл да, бул иш сага оор, аны жалгыз өзүң аткара албайсың. Эми ошондуктан мени угуп ал, жана мен сага кеңеш берейин, жана Кудай сенин менен болот. Сен элдин үчүн Кудайга карата бол, жана алардын сөздөрүн Кудайга жеткир. Жана сен аларга Кудайдын буйруктарын жана анын мыйзамын күбөлөндүрөсүң, жана аларга жолдорду көрсөтөсүң, алар ошол жолдор менен жүрүшөт, жана алар кылуучу иштерди көрсөтөсүң. Сен өзүң бардык элден күчтүү, кудайдан коркуучу, адилеттүү, текеберликти жек көргөн эркектерди тандап ал жана аларды миңбашылар, жүзбашылар, элүүбашылар жана онбашылар кылып дайында. Алар элди ар убакта соттошот, бирок оор маселелерди сага алып келишет, ал эми кичинекей соттук маселелерди өздөрү чечишет, жана сенден жүктү жеңилдетишет, жана сага жардам беришет. Эгер сен бул ишти аткарсаң, Кудай сени күчөтөт, жана сен

туруп алууга жөндөмдүү болосуң, ошондой эле бул бүт эл өзүнүн ордуна тынчтык менен келет. Мойсей кайын атасынын үнүн угуп, ал ага айткандарынын баарын аткарды. Мусо бүт Израилден күчтүү эркектерди тандап, аларды миңбашылар, жүзбашылар, элүүбашылар жана онбашылар кылып дайындады. Алар элди ар убакта соттошту, бирок бардык оор маселелерди Мусанын үстүнө алып келишти, ал эми бардык жеңил маселелерди алар өздөрү соттошту. Муса өзүнүн кайын атасын узатып салды, ал болсо өз жерине кетип калды.

19

Ысрайыл уулдарынын Мисир жеринен чыгуусунун үчүнчү айынын ушул күнүндө алар Синай чөлүнө келишти. Алар Рафидеинден кетишип, Синай чөлүнө келишти, жана Израиль ошол жерде тоонун каршысында чатыр тикти. Жана Муса Кудайдын тоосуна барды, жана Кудай аны тоодон чакырып айтты: Бул нерселерди Жакыптын үй-бүлөсүнө айтасың жана Исраилдин уулдарына жарыялайсың. Өздөрүңөр көрдүңөр, мисирликтерге канча иш кылганымды, жана силерди бүркүттөрдүн канаттарындай көтөрүп алдым, жана силерди өзүмө алып келдим. Эми эгер менин үнүмдү чын эле угуп, менин келишимимди сактасаңар, бардык улуттардан мага өзгөчө эл боласыңар, анткени бүт жер менин. Силер болсо Мага падышалык роходство жана ыйык улут болосуңар. Бул

сөздөрдү Израилдин уулдарына айтасың. Мусо келип, элдин аксакалдарын чакырды жана аларга Кудай буйруган бардык сөздөрдү айтып берди. Бүт эл бир ниеттүү жооп берип, алар айтышты: Кудай айткан нерселердин баарын биз аткарабыз жана угабыз. Мойсей бул сөздөрдү Кудайга жеткирди. Теңир Мусага айтты: Мана, мен сага булут мурутунда келем, ошондуктан эл менин сага сүйлөгөнүмдү угат жана сага түбөлүккө ишенет. Муса элдин сөздөрүн Теңирге билдирди. Теңир Мойсеге айтты: Түшүп, элди эскерт жана аларды бүгүн менен эртең тазала, ошондой эле кийимдерин жуушсун. Жана алар үчүнчү күнгө даяр болсун, анткени үчүнчү күнү Теңир Синай тоосунун үстүнө бардык элдин алдында түшөт. Жана сен элди айланасына бөлүп коёсуң, айтып: Өздөрүңөргө көңүл бургула, тоого чыкпагыла жана анын бир нерсесине тийбегиле, тоого тийген ар бир киши өлүм менен өлөт. Анын колу тийбейт, анткени ал таш менен ташталат же ок менен атылат. Мал болсун же адам болсун, ал тирүү калбайт. Үндөр, сүйлөөлөр жана булут тоодон кеткенде, алар тоого чыгышат.

Мусо тоодон элге түштү, аларды ыйык кылды жана алар кийимдерин жууду. Жана ал элге айтты: Үч күн бою даяр болгула, аялга жакындабагыла. Үчүнчү күнү таң атканда үндөр, чагылгандар жана караңгы булут Синай тоосунун үстүндө пайда болду, сүйлөгүчтүн үнү катуу жаңырады, жана лагердеги бардык эл коркту. Жана Мусо элди лагерден Кудай менен жолугушууга алып чыкты, жана алар тоонун түбүндө турушту. Синай тоосу бүтүндөй

түтөтүлдү, анткени Кудай отто анын үстүнө түшкөн, жана түтүн камино түтүнү сыяктуу көтөрүлдү, жана бардык элдер абдан таң калышты. Трубанын үндөрү абдан күчтүү болуп бара жатты. Мусо сүйлөдү, ал эми Кудай ага үн менен жооп берди. Теңир Синай тоосунун чокусуна түштү, жана Теңир Мусаны тоонун чокусуна чакырды, жана Муса чыкты. Кудай Мусага айтты: Түшүп, элди эскерт, алар эч качан Кудайга түшүнүү үчүн жакындашпасын, жана алардан көп адам кулабасын, Жана Теңир Кудайга жакындаган ыйыктар ыйык кылынсын, болбосо Теңир аларды жок кылат.

Жана Мойсес Кудайга айтты: Эл Синай тоосуна чыга албайт, анткени сен бизге куболук бердиң, айтып: Тоону бөлүп кой жана аны ыйыктандыр. Теңир ага айтты: Бар, түшүп кет, андан кийин сен жана Аарон менен чогуу чыгып кел. Бирок роомдор менен эл Кудайга карай өйдө чыгууга күч менен басып чыгышпасын, болбосо Теңир аларды жок кылат. Мусо элге түшүп, аларга айтты.

20

Жана Теңир бардык ушул сөздөрдү айтып сүйлөдү. Мен Теңир, сенин Кудайың, сени Египет жеринен, кулчулук үйүнөн чыгарган. Менден башка сага башка кудайлар болбойт. Өзүңө бут кылбайсың, ошондой эле жогорудагы асмандагы, төмөндөгү жердеги жана жердин астындагы

сууларда болгон нерселердин бирдемесинин окшоштугун да кылбайсың. Сен аларга сыйынбайсың жана аларга кызмат кылбайсың, анткени мен Теңир сенин Кудайың, күнөөчүл Кудай, аталардын күнөөлөрүн балдарга, үчүнчү жана төртүнчү муунга чейин, мени жек көргөндөргө кайтарып берүүчүмүн. Жана миңдеген адамдарга мээрим көрсөтүүчү, мени сүйгөндөргө жана менин буйруктарымды сактагандарга. Сен Теңириң Кудайыңдын атын бекерге албайсың, анткени Теңир Кудайың анын атын бекерге алуучуну тазалабайт. Ишемби күнүн ыйык деп эстеп тур. Алты күн иштейсиң жана бардык иштериңди аткарасың. Жетинчи күнү бирок ыйык күндөр сенин Теңириң Кудайга. Сен анда эч кандай иш жасабайсың, жана сенин уулуң, жана сенин кызың, сенин кулуң, жана сенин кызматчы кызың, сенин өгүзүң, жана сенин жүк көтөрүүчү жаныбарың, жана сенин бардык малың, жана сенде жашаган келгин. Алты күндүн ичинде Теңир асманды, жерди, деңизди жана алардагы бардык нерселерди жаратты, ал эми жетинчи күнү эс алды, ошондуктан Теңир жетинчи күнгө батасын берип, аны ыйык кылды. Атаңды жана энеңди урматта, ошондо сага жакшы болот жана Теңир Кудайың сага берген жакшы жердин үстүндө узак жашайсың. Сен зина кылбайсың. Уурдабайсың. Өлтүрбө. Сенин көрөшүңө каршы жалган күбөлүк бербейсиң. Сен кошуңдун аялын каалабайсың, сен кошуңдун үйүн каалабайсың, же анын талаасын, же анын кулун, же анын күңүн, же анын өгүзүн, же анын жүкташуучу жаныбарын, же анын бардык малын, же сенин кошуңа тиешелүү болгон

нерселерди.

Бүткүл эл үндү, чырактарды, сырнайдын үнүн жана түтөп жаткан тоону көрдү, бирок коркуп, бүткүл эл алыстан турду. Алар Мусага айтышты: Сен бизге сүйлө, бирок Кудай бизге сүйлөбөсүн, болбосо биз өлөбүз. Жана Мусо аларга айтат: Батынгандар, анткени Кудай силерди сынап көрүү үчүн келди, ошондуктан анын коркуусу силерде болот, силер күнөө кылбайсыңар. Эл алыстан туруп турду, ал эми Мусо Кудай болгон караңгылыкка кирди. Теңир Мусага айтты: Жакыптын үй-бүлөсүнө мындай дегин жана Исраилдин уулдарына жарыялагын: силер көрдүңөр, мен силерге асмандан сүйлөдүм. Силер өздөрүңөргө күмүш кудайларды жасабайсыңар, жана алтын кудайларды да силер өздөрүңөргө жасабайсыңар. Курмандык жерден жасайсыңар мага, жана курмандык кыласыңар анын үстүндө күйгүзүлгөн курмандыктарыңарды, жана куткаруу курмандыктарыңарды, жана койлоруңарды, жана музоолоруңарды ар бир жерде, кайда атымды атасам ошол жерде, жана келем сага, жана батасын берем сага. Эгер сен мага таштардан курмандык орун тургузсаң, аларды кесилген таштардан курба, анткени сенин кылычыңды алардын үстүнө салгансың жана алар булганган. Сен менин курмандык чалуучу жайымдын үстүнө баскычтар менен чыкпайсың, ошондуктан сенин уятсыздыгың анын үстүндө ачылып калбасын.

21

Жана булар сен алардын алдына коюшу керек болгон ыйгарым укуктар. Эгер сатып алсаң еврей кулду, алты жыл кызмат кылат сага, бирок жетинчи жылы эркин кетет, акысыз. Эгер ал өзү жалгыз кирсе, жалгыз эле чыгат, эгер бирок аялы менен кирсе, анда аялы да чыгат. Эгер кожоюн ага аял берсе жана ал ага уулдарды же кыздарды төрөсө, аял менен балдар анын кожоюнуна таандык болот, ал эми өзү жалгыз чыгат. Эгер бирок кул жооп берип айтса: Мен өз господиними, аялымды жана балдарымды сүйдүм, эркин кетпейм. Анын ээси аны Кудайдын сотуна алып келет, анан аны эшикке же босогого алып келет, жана анын ээси анын кулагын бизгек менен тешет, жана ал ага түбөлүккө кызмат кылат.

Эгер кимдир-бирөө өз кызын кызматчы катары сатса, ал кыз кулдар качып кеткендей эле кетпейт. Эгер ал өзүнүн кожоюнуна жакпаса, ким ага макул болгон, анда куткарып алат аны. Бирок чоочун элге аны сатууга кожоюн эмес, анткени ал анда макулдугун бузду. Эгер бирок уулга аны келишсе, кыздардын укугуна ылайык ага жасайт. Эгер ал өзүнө башка аял алса, анын керектүү нерселерин, кийимин жана жолдошулугун айрыбайт. Эгер бирок ал ага бул үч нерсени жасабаса, ал күмүшсүз, белек катары чыгып кетет. Эгер кимдир-бирөө башка бирөөнү уруп өлтүрсө, анда ал өлүм жазасына тартылсын. Бирок ал каалап эмес, бирок

Кудай аны анын колдоруна берди, мен сага жер берем, кайда өлтүргөн киши ал жакка качат. Эгер бирок кимдир-бирөө өз көршүсүнө алдоо менен өлтүрүү үчүн чабуул салса жана баш калкаласа, аны менин курмандык тагынан алып, өлүмгө тартасың. Ким өз атасын же энесин урса, өлүм жазасына тартылсын. Өз атасын же энесин жамандаган адам өлүм менен өлөт. Эгер кимдир бирөө Израил уулдарынын бирин уурдап, аны кысымга алып сатса жана бул анда табылса, өлүм менен өлтүрүлсүн. Эгер эки эркек сөгүшүп, кошунасын таш же муштум менен урушса, бирок ал өлбөй, төшөккө жатып калса, Эгер адам туруп, таякка таянып сыртта жүрсө, уруучу күнөөсүз болот, бирок анын иштебей калгандыгынын акысын жана эмдөө чыгымдарын төлөйт. Эгер бирок кимдир бирөө өзүнүн кулун же өзүнүн күң кызын таяк менен урса, жана ал анын колдору астында өлсө, жаза менен жазаланат. Эгер бирок ал бир же эки күн тирүү калса, жазаланбасын, анткени ал анын күмүшү болуп саналат. Эгер эки эркек урушуп, курсагында бала бар аялды урса жана анын баласы толук калыптанбаган абалда туулса, зыян келтирген адам жазаланат, аялдын күйөөсү талап кылгандай, ал сыйлуулук менен төлөйт. Эгер бирок калыпталган болсо, жан ордуна жан берет. Көз ордуна көз, тиш ордуна тиш, кол ордуна кол, бут ордуна бут. Күйүк күйүктүн ордуна, жаракат жаракаттын ордуна, көк көктүн ордуна. Эгер кимдир-бирөө өзүнүн кулунун көзүн же өзүнүн кызматчысынын көзүн уруп, сокур кылып коёт болсо, аларды алардын көзүнүн ордуна эркин кылып жиберет. Эгер бирок ал өз кызматчысынын тишин же өз

кызматчысынын тишин ургуп алса, аларды алардын тишинин ордуна эркин жиберет. Эгер бука эркекти же аялды мүйүздөп өлтүрсө, бука таш менен ташталат жана анын эти жеилбейт, бирок буканын ээси күнөөсүз болот. Эгер буга кечээдин мурда жана үчүнчү күндүн мурда мүйүздөөчү болсо жана анын ээсине күбөлөндүрүшсө, бирок аны жок кылбаса, ал эркекти же аялды өлтүрсө, буга таш бараланат жана анын ээси өлүмгө тартылат. Эгер бирок ага төлөм салынса, ал өз жанынын төлөмүн канча салышса, ошончо берет. Эгер бирок уулду же кызды мүйүздөсө, ушул укукка ылайык ага жасашсын. Эгер бирок бука кулду же күңдү мүйүздөсө, алардын ээсине отуз дидрахма күмүш берет, жана бука таш бараланат. Эгер бирок кимдир бирөө чуңкур ачса же чуңкур казса, жана аны жаппаса, жана ошол жерге музоо же эшек түшүп кетсе, Чуңкурдун ээси төлөп берет, күмүштү алардын ээсине берет, ал эми өлгөн малды өзү алат. Эгер бирөөнүн букасы көрөштүн букасын муштап, ал өлүп калса, алар тирүү букасын сатышып, анын күмүшүн бөлүшөт жана өлгөн букасын да бөлүшөт. Эгер өгүз мурда кечээден жана үчүнчү күндөн мурун мүйүздөөчү экендиги белгилүү болсо, жана анын ээсине бул тууралуу күбөлөндүрүлгөн болсо, бирок ал аны жок кылбаса, анда өгүздүн ордуна өгүз төлөйт, ал эми өлгөн өгүз ага тиешелүү болот.

Эгер бирок ким музоону же койду уурдап, аны союп же сатса, музоонун ордуна беш музоону төлөйт, жана койдун ордуна төрт койду төлөйт.

22

Эгер уурунун тешикте табылып, сокку алып өлсө, бул ага карата киши өлтүрүү болбойт. Эгер бирок күн ага чыкса, ал күнөөлүү болот жана өлүмгө тартылат, бирок эгер анын эч нерсеси болбосо, уурдуктун ордуна сатылсын. Эгер бирок уурдалган нерсе анын колунда калып, табылса - эшектен баштап кошкорго чейин тирүү - аларды эки эсе төлөйт. Эгер кимдир бирөө талааны же жүзүм бакчасын жайылтса жана өзүнүн малын башка талааны жайылтууга жиберсе, өзүнүн талаасынан өнүмүнө жараша төлөйт, эгер бүт талааны жайылтса, өзүнүн талаасынын эң мыктысын жана өзүнүн жүзүм бакчасынын эң мыктысын төлөйт. Эгер от чыгып, тикендерди күйгүзүп, соку токойлорун же дан башактарын же түздүктү өрттөсө, отту жаккан адам төлөп берет.

Эгер бирөө кошунасына күмүш же идиштерди сактоо үчүн берсе, жана алар адамдын үйүнөн уурдалса, эгер уурдаган табылса, эки эсе төлөйт. Эгер бирок уурдаган адам табылбаса, үйдүн ээси Кудайдын алдына жакындашат жана ант берет, чындыгында өзү кошунасынын аманатына карата жамандык кылбагандыгына. Ар бир айтылган адилетсиздик боюнча – музоо, жүк көтөрүүчү жаныбар, кой, кийим жана бардык талап кылынган жоготуу жөнүндө, эмне болбосун – эки тараптын соту Кудайдын алдына келет, жана Кудай тарабынан айыпталган адам кошунасына эки эсе төлөйт. Эгер кимдир бирөө кошунасына жүктүү

жаныбарды же музоону же койду же кандайдыр бир малды сактоого берсе, ал сынып кетсе же өлсө же туткунга түшсө, эч ким билбесе, Кудайдын анты экөөнүн ортосунда болот, чындап эле ал көрөштүн аманатына карата эч жамандык кылган эмес, жана ошентип анын ээси кабыл алат, жана төлөбөйт. Эгер бирок анын жанынан уурдалса, ээсине төлөйт. Эгер бирок жырткыч жаныбар тарабынан жулкулган болуп калса, аны аңчылыкка алып барат жана төлөбөйт. Эгер кимдир бирөө коңшусунан сурап алса, жана ал сынса же өлсө же туткунга түшсө, бирок анын ээси анын жанында болбосо, төлөп берет. Эгер бирок ээси анын менен болсо, төлөбөйт, эгер бирок жалданма болсо, бул анын акысынын ордуна болот.

Эгер бирөө сүйлөшпөгөн кызды алдап, анын менен жатса, калың төлөп аны өзүнө аялдыкка алышы керек. Эгер бирок атасы баш ийип, аны ага аял кылып берүүнү каалабаса, анда ал атага кыздардын калыңына барабар күмүш төлөйт. Сыйкырчыларды тирүү калтырбайсыңар. Жаныбар менен жатып уктаган ар бир адамды өлүм жазасы менен өлтүрүшүңөр керек. Кудайларга курмандык чалган адам өлүм жазасына тартылат, бирок Теңирге гана курмандык чалса башка.

Жана чет өлкөлүктү кордобойсуңар жана аны кысымга албайсыңар, анткени силер чет өлкөлүктөр болгонсуңар Египет жеринде. Бардык жесир аял менен жетимди кордобойсуңар. Эгер силер аларды жамандык менен

кордосоңор, жана алар мага карай кыйкырып чыкса, мен алардын добушун сөзсүз угам Мен ачуу менен ачууланам жана силерди кылыч менен өлтүрөм, силердин аялдарыңар жесир болот жана силердин балдарыңар жетим болот. Эгер сен жакыр бир тууганга күмүш карызга берсең, аны кысымга албайсың жана ага пайыз койбойсуң. Эгер сен көршүңдүн кийимин күрөөгө алсаң, күн батаардан мурун аны ага кайтарып бериш керек. Анткени бул анын жабуусу, бул жалгыз анын уятсыздыгынын кийими, эмнеде ал уктайт? Эгер ошондуктан ал мага кыйкырса, мен аны угам, анткени мен боорукермин. Кудайларды жаман сөз айтпайсың жана элиңдин башчысын жаман айтпайсың. Сенин кыдыруу токтомуңдун жана шарап сыккычыңдын биринчи жемиштерин кечиктирбейсиң, сенин уулдарыңдын биринчи туулгандарын мага берерсиң. Ушинтип кыласың сенин музооңду, сенин коюңду жана сенин жүк тарткан жаныбарыңды: жети күн энесинин жанында болот, ал эми сегизинчи күнү аны мага кайтарасың. Жана силер мага ыйык адамдар болосуңар, жана жырткыч жаныбарлар тарабынан өлтүрүлгөн этти жебейсиңер, аны иттерге ыргытып жибериңер.

23

Бош ушакты кабыл албайсың, адилетсиз адам менен макулдашып адилетсиз күбө болбойсуң. Сен көбүрөөктөр менен жамандыкка барбайсың, көпчүлүк менен кошулуп,

көбүрөөктөр менен четке кетип, сотту бурмалабайсың. Жана сотто кедейге ырайым кылбайсың. Эгер сен душманыңдын адашып жүргөн өгүзүнө же жүк ташуучу малына жолугуп калсаң, аны кайтарып берип, ага тапшырышың керек. Эгер душманыңдын жүктүү жаныбарынын жүгүнүн астында кулаганын көрсөң, аны өтүп кетпейсиң, тескерисинче, аны ал менен бирге көтөрүп жардам бересиң.

Сен кедейдин өз сотунда анын соттук чечимин бурмалабайсың. Бардык адилетсиз сөздөн алыс болосуң, күнөөсүздү жана акыйкатты өлтүрбөйсүң жана кудайсызды белектердин үчүн актабайсың. Жана сыйлыктарды албайсың, себеби сыйлыктар көрүүчүлөрдүн көздөрүн сокур кылат жана адилет сөздөрдү бузат. Жана чөлкөмдү кыспайсыңар, анткени силер чөлкөмдүн жанын билесиңер, өздөрү Мысыр жеринде чөлкөмдөр болгонсуңар. Алты жыл сен өз жериңди эгесиң жана анын өнүмүн чогултасың. Жетинчи жылы бошотуу жасайсың жана аны бошотосуң, ошондо элиңдин жакырлары жейт, ал калгандарын жапайы жырткычтар жейт, ошондой эле жүзүм бакчаңды жана зайтун бакчаңды кыласың. Алты күн өз иштериңди жасайсың, бирок жетинчи күн эс алуу болсун, ошондуктан өгүзүң эс алсын жана жүк тарткан малың, ошондуктан кызматчы кызыңдын уулу жана келгин эс алып, жаңырсын. Мен силерге айткан бардык нерселерди сактагыла, жана башка кудайлардын аттарын эстебегиле, алар силердин оозуңардан угулбасын.

Жылда үч жолу мага майрам өткөргүлө. Ачытылбаган нандын майрамын сактап, аны өткөрүңөр, жети күн ачытылбаган нан жеңер, мен сага буйруганымдай, жаш айдын убагына ылайык, анткени ошол убакта Египеттен чыктың, менин алдыма бош колуң менен келбе. Жана орулушунун биринчи жемиштеринин майрамын өткөрөсүң өз эмгектериңден, эгерде өз талаңда чачсаң, жана жылдын аягында аяктоо майрамын өткөрөсүң өз талаңдан алынган эмгектериңди чогултууда. Жылда үч жолу сенин бардык эркектериң Теңир Кудайыңдын алдында көрүнөт. Качан мен элдерди сенин жүзүңдөн кууп чыгарып, чектериңди кеңейткенде, сен менин курмандыгымдын канын ачытка менен чалбалабайсың, жана менин майрамымдын майы эртең менен чейин жатпайт. Жериңдин биринчи өнүмдөрүнүн биринчи жемиштерин Теңир Кудайыңдын үйүнө киргизесиң, козуну энесинин сүтүндө бышырбайсың. Жана карагылачы, мен өзүмдүн элчимди сенин алдыңа жөнөтөм, ал сени жолдо сактасын жана сени мен сага даярдаган жерге киргизсин. Өзүңө көңүл бур жана аны угуп ал, ага баш ийбе, анткени ал сени кармап калбайт, себеби менин атым анын үстүндө. Эгер Менин үнүмдү чын жүрөктөн угуп, Мен сага буйруган нерселердин баарын аткарсаң жана Менин келишимимди сактасаңар, силер бардык улуттардын ичинен Мага өзгөчө эл болосуңар, анткени бүт жер Меники. Силер болсо Мага падышалык роолук дин кызматчылар жана ыйык улут болосуңар. Бул сөздөрдү Исраилдин уулдарына айтасың. Эгер Менин үнүмдү чын жүрөктөн угуп, Мен сага айткан

нерселердин баарын аткарсаңар, Мен сенин душмандарыңа душман болом жана сага каршы турган адамдарга каршы турам. Менин элчим сенин жетекчиң болуп барат, ал сени аморейлерге, хеттерге, перизейлерге, канаандыктарга, гергесейлерге, хивейлерге жана ебусейлерге алып барат, мен аларды жок кылам. Алардын кудайларына сыйынбайсың, аларга кызмат кылбайсың, алардын иштерине ылайык жасабайсың, бирок аларды кыйратып таштайсың жана алардын мамбаларын талкалап таштайсың. Жана сен Теңир Кудайыңа кызмат кыласың, жана Мен сенин нанына, сенин шарабыңа жана сенин сууңа батасын берем, жана Мен ооруну силерден кайтарам. Сенин жериңдин үстүндө туулгус эркек жана туулгус ургаачы болбойт, сенин күндөрүңдүн санын толтуруп толтурам. Жана коркуунду сенин алдыңда жөнөтөмүн, жана бардык улуттарды таң калтырам, кимдердин ичине сен кирип жатасың, жана бардык душмандарыңды качкындарга айландырам. Мен сенин алдыңдан арылардын үйүрлөрүн жөнөтөм, ошондо сен Аморрейлерди, Хивиттерди, Кананейлерди жана Хеттиттерди өзүңдөн кууп чыгарасың. Мен аларды бир жылда кууп чыкпайм, жер кыңыр болбосун үчүн жана жердин жырткыч жаныбарлары сенин үстүңө көп болбосун үчүн. Сен өсүп, жерди мураска алганга чейин, аларды сенден акырындык менен кууп чыгарам. Мен сенин чектериңди Кызыл деңизден тартып Филистимдиктердин деңизине чейин, чөлдөн тартып улуу Евфрат дарыясына чейин коём. Мен ошол жерде жашагандарды сенин

колуңарга берем жана аларды сенден кууп чыгарам. Сен аларга жана алардын кудайларына келишим түзбөйсүң. Алар сенин жериңде олтурушпайт, ошондуктан алар сени менге карата күнөө кылдырбасын, эгер сен алардын кудайларына кызмат кылсаң, булар сага тоскоол болушат.

24

Жана Мусага айтты: Теңирге чыккыла сен жана Аарон, жана Надаб, жана Абиуд, жана Израилдин жетимиш улуулары, жана алар алыстан Теңирге табынышсын. Жана Мусо жалгыз эле Кудайга жакындайт, бирок алар жакындашпайт, ал эми элдер алар менен бирге чыкпайт. Мусо кирип, элге Кудайдын бардык сөздөрүн жана жосундарын айтып берди, ал эми бүткүл эл бир үн менен жооп берип: Теңир айткан бардык сөздөрдү аткарабыз жана угабыз деди. Жана Мусо Теңирдин бардык сөздөрүн жазды, эртең менен эрте туруп Мусо тоонун түбүндө курмандык орун курду, жана он эки таш Ысрайылдын он эки уруусу үчүн. Жана ал Израилдин уулдарынын жаш адамдарын жиберди, жана алар күйгүзүлгөн курмандыктарды сунушташты, жана алар Кудайга куткаруунун курмандыгы катары музоолорду курмандык кылышты. Мусо кандын жарымын алып, идиштерге куйду, ал эми кандын экинчи жарымын курмандыкка куйду. Жана келишимдин китебин алып, элдин кулагына окуду, жана алар айтты: Теңир сүйлөгөн бардык нерсени биз

аткарабыз жана угабыз. Мойсей канды алып, аны элге чачты жана айтты: Карагыла, бул Теңир силер менен бул бардык сөздөр жөнүндө түзгөн келишимдин каны.

Жана Мусо, Аарон, Надаб, Абиуд жана Израилдин кеңешинин жетимиш адамы жогору барышты. Алар Ысрайылдын Кудайы турган жерди көрдү, жана анын буттарынын астында сапфир кыштан жасалган иштей бир нерсе бар эле, ал асмандын асманындай таза эле. Жана Израилдин тандалгандарынын бирөө да каршы болгон жок, жана алар Кудайдын ордунда көрүндү, жана алар жешти жана ичишти. Теңир Мусага айтты: Мага тоого чык жана ошол жерде бол, мен сага таш такталарды, мыйзамды жана буйруктарды берем, аларды мен аларга мыйзам чыгаруу үчүн жаздым. Жана Мусо жана ага жанында турган Ешуа туруп, Кудайдын тоосуна чыгышты. Алар карыяларга айтышты: Биз силерге кайтып келгенге чейин ушул жерде тымчылыкта болгула. Карагыла, Аарон менен Хур силер менен. Эгерде кимдир бирөөгө соттук иш келип чыкса, алар аларга кайрылсын. Мусо жана Ешуа тоого чыгышты, жана булут тоону жапты. Жана Кудайдын улуулугу Синай тоосунун үстүнө түштү, жана аны булут алты күн жапты, жана Теңир Мусаны жетинчи күнү булуттун ичинен чакырды. Теңирдин улуулугунун көрүнүшү жанып жаткан оттой болуп, тоонун чокусунда Исраил уулдарынын алдында турду. Мусо булуттун ортосуна кирди жана тоого чыкты, ал жерде тоодо кырк күн жана кырк түн болду.

25

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Мен Израилдин уулдарына айттым: баардан биринчи жемиштерди алгыла, кимдердин жүрөгүнө пикир келсе, жана менин биринчи жемиштеримди аласыңар. Жана бул силер алардан аларыңар биринчи жемиштер: алтын, күмүш жана жез. жана гиацинтти, жана пурпурду, жана кызылды эки эсе, жана ийрилген жука кездемени, жана эчки түктөрүн, жана кызылга боёлгон кочкор теринин, жана көк теринин, жана чирибес жыгачты, жана Сардияташтарын, жана оюу үчүн ийин бөлүгүнө жана узун көйнөккө арналганташтарды. Жана сен мага ыйык жай куруп бересиң, жана мен силерге көрүнөм. Жана сен мага тоодо көрсөткөн бардык нерселерге ылайык жасайсың: чатырдын үлгүсүнө жана анын бардык шаймандарынын үлгүсүнө ылайык ушинтип жасайсың. Жана сен күбөлүктүн ковчегин чирибес жыгачтан жасайсың, эки жарым чакырым узундугунда, бир жарым чакырым туурасында жана бир жарым чакырым бийиктигинде. Жана сен аны таза алтын менен каптайсың, ичинен жана сыртынан каптайсың, жана анын айланасына алтын ийилген чектерди жасайсың. Жана сен ал үчүн төрт алтын шакек жасайсың жана аларды төрт тарапка коёсуң: эки шакекти бир тарапка жана эки шакекти экинчи тарапка. Сен чирибес жыгачтан таяктарды жасайсың жана аларды алтын менен каптайсың. Жана сен таякчаларды сандыктын капталдарындагы шакектерге киргизесиң,

сандыкты алар менен көтөрүү үчүн. Ковчегдин шакектеринде таяктар кыймылсыз болот. Жана сен сандыкка куболуктарды саласың, кайсыларды Мен саган берем. Жана сен таза алтындан мээрим орундугунун жабуусун жасайсың, анын узундугу эки жарым чакырым, туурасы бир жарым чакырым. Жана эки керубимди соккон алтындан жасайсың жана аларды ырайым орундугунун эки тарабына коёсуң. Бир керуб ушул тараптан жасалат, жана бир керуб мээрим отургучтун экинчи тараптан жасалат, жана сен эки керубимди эки тарапка жасайсың. Керубдар канаттарын жогору созуп, өздөрүнүн канаттары менен мээрим орундугунун үстүнө көлөкө түшүрүшөт, алардын жүздөрү бири-бирине каратылып, керубдардын жүздөрү мээрим орундугуна каратылат. Жана сен мыйманчылык орундугун сандыктын үстүнө жогорудан коёсуң, жана сандыктын ичине сага берилген күбөлүктөрдү саласың. Мен өзүмдү ошондон сага билдирем жана мээримдүүлүк тактысынын үстүнөн, күбөлүк сандыгынын үстүндө турган эки керубимдин ортосунан сага сүйлөйм, жана Ысрайылдын уулдарына карата сага буйрук берген нерселеримдин баарына ылайык. Жана сен таза алтындан алтын стол жасайсың, анын узундугу эки чакырым, туурасы бир чакырым, бийиктиги бир жарым чакырым. Жана сен ага айланасына алтын бүктөлгөн чектерди жасайсың жана ага айланасына колдун туурасындай тажды жасайсың.

Жана сен таажга айланасына бүктөлгөн чырмалышты

жасайсың. Жана сен төрт алтын шакектерди жасайсың жана төрт шакектерди анын буттарынын төрт бөлүгүнө четинин астына коёсуң. Жана шакектер таякчалар үчүн көрүстөр болот, ошондуктан алар менен столду көтөрүүгө. Сен чириген эмес жыгачтан тиректерди жасайсың жана аларды таза алтын менен каптайсың, ал эми үстөл алар менен көтөрүлөт. Жана анын тарелкаларын жасайсың, жана бүйрөлөрдү, жана куюу идиштерин, жана чөйчөктөрдү, алар менен куясың, таза алтындан аларды жасайсың. Жана сен менин алдымда столдун үстүнө болуу нандарын үзгүлтүксүз коёсуң.

Жана сен таза алтындан чырак тагын жасайсың, соккон жасайсың чырак тагын, анын негизи, жана бутактары, жана чөйчөктөр, жана түйүндөр, жана лилиялар андан болот. Алты бутак четтеринен чыгып жатат, үч бутак чырак ордунун бир жагынан, жана үч бутак чырак ордунун экинчи жагынан. Жана үч чара бадам формасында ойулган, бир шакада топ жана лилия бар, ошентип шырактан чыккан алты шактын баарында да. Жана чырак багасында бадам формасында ойулган төрт чара, бир бутакта түйүндөр жана анын лилиялары. Андан чыккан эки түтүктүн астында топ, жана андан чыккан төрт түтүктүн астында топ, ошентип чырак шамынан чыккан алты түтүктөргө, ал эми чырак шамда бадамча формасында ойулган төрт чара бар. Түйүндөр жана чыбыктар андан болсун, бүтүндөй чеберчилик менен иштелген бир таза алтындан. Жана анын жети чырагын жасайсың, жана

чырактарды коёсуң, жана алар бир жүздөн жарык берүшөт. Жана анын күжүү кутусун жана анын негиздерин таза алтындан жасайсың. Бул идиштердин баары бир таланттык таза алтындан жасалган. Көр, сен саган тоодо көрсөтүлгөн үлгүгө ылайык жасайсың.

26

Чатырды он пердеден жасайсың: ширетилген ак кендирден, көк, кызгылт кызыл жана кызыл жиптерден, керубтардын сүрөтү токулган болсун. Бир пардынын узундугу жыйырма сегиз чакырым, жана туурасы төрт чакырым болот, өлчөм бардык пардалар үчүн бирдей болот. Беш перде бири-биринен кармашып, бири экинчисине туташып турат, жана беш перде бири экинчисине кошулуп турат. Жана сен аларга көк түстүү илгичтерди бир парданын четине, бир тараптан кошулууга жасайсың, жана ошондой эле сырткы парданын четине экинчи кошулууга карай жасайсың. Элүү илгекти бир пердеге жасайсың, жана элүү илгекти экинчи перденин бириккен жеринин бөлүгүнөн жасайсың, алар карама-каршы бири-бирине туура келип, ар биринде түшүп жатат. Жана сен элүү алтын шакек жасайсың жана пардаларды бири-бирине шакектер менен бириктиресиң, жана чатыр бир болот. Жана сен чатырдын үстүнө түктүү териден жабуу жасайсың, он бир териден аларды жасайсың. Бир терининин узундугу отуз шынтак, ал эми туурасы төрт

шынтак болот, ошол эле өлчөм он бир терининин баарына да бирдей болот. Жана сен беш териди бири-бирине кошосуң, жана алты териди бири-бирине кошосуң, жана алтынчы териди чатырдын алдына карата эки катар кыласың. Жана сен элүү илгекти биринчи тердинин четине, кошулуучу жеринин ортосуна жасайсың жана элүү илгекти экинчи кошулуучу тердинин четине жасайсың.

Жана сен элүү коло шакек жасайсың, жана шакектерди илгектерден кошосуң, жана терилерди кошосуң, жана ал бир болот. Жана сен чатырдын териси пардаларындагы ашыкча бөлүгүн коюшуң керек, калган терисинин жарымын чатырдын териси пардаларынын ашыкча бөлүгүнө жабышың керек, чатырдын артына жабышың керек. Бир чакырым мындан жана бир чакырым мындан, чатырдын тери пардаларынын узундугунан ашып турган бөлүгү чатырдын капталдарын бул жактан да, бул жактан да жабуу үчүн жабат. Жана сен чатырга кызылга боёлгон кочкор терилеринен жабуу жасайсың жана үстүнөн көк терилерден жабуулар жасайсың.

Жана сен чатырдын мамычаларын чирибес жыгачтан жасайсың. Бир баганы он чакырым кыласың, жана бир баганынын кенендиги бир жарым чакырым. Бир тирекке эки тирек, бири-бирине туура келүүчү, ушинтип чатырдын бардык тиректерине жасайсың. Жана чатырга мамычаларды жасайсың, жыйырма мамычаны түндүк тараптан. Жана кырк күмүш негизди жыйырма баганага

жасайсың, эки негизди бир баганага анын эки тарабына, жана эки негизди бир баганага анын эки тарабына. Жана экинчи жак түштүккө карай жыйырма мамы менен, жана алардын кырк күмүш негизи, бир баганага анын эки тарабына эки негиз, жана бир баганага анын эки тарабына эки негиз. Жана чатырдын артынан, деңизге карай бөлүктөн алты мамыларды жасайсың. Жана сен арткы жактагы чатырдын бурчтарына эки мамыча жасайсың. Жана төмөндөн тең болот, ошол эле боюнча башдардан бир жолугушууга чейин тең болушат, ошондой эки бурчка тең кыласың, тең болсун. Жана сегиз мамыча болот, жана алардын негиздери күмүш он алты, бир мамычанын эки тарабына эки негиз, жана бир мамычага эки негиз. Жана сен чирибес жыгачтан тиректерди жасайсың, беш тиректи чатырдын бир бөлүгүнө. жана беш тиректи чатырдын экинчи бир жагындагы баганага, жана беш тиректи чатырдын деңизге карай турган арткы жагындагы баганага. Жана ортоңку тирек мурунтуктардын ортосунда бир жактан экинчи жакка чейин узартылсын. Жана баганаларды алтын менен каптайсың, жана шакекчелерди алтын кылып жасайсың, аларга таякчаларды киргизесиң, жана таякчаларды алтын менен каптайсың. Жана сен чатырды тоодо сага көрсөтүлгөн формага ылайык тургузасың.

Жана сен көк жиптен, кызгылт кызылдан, ийрилген кызылдан жана токулган жука кендирден перде жасайсың, аны токулган иш менен керубтар кылып жасайсың. Жана

сен аны төрт чирибес, алтын менен каптолгон мамылардын үстүнө коёсуң, алардын капкактары алтын, ал эми алардын төрт негизи күмүш болот. Жана сен пердени баганалардын үстүнө коёсуң, жана ал жерге перденин ичкерисине күбөлүктүн ковчегин киргизесиң, жана перде силер үчүн ыйыктын жана эң ыйыктын ортосун бөлөт. Жана сен күбөлүктүн ковчегин пердеге жабасың эң ыйык жерде. Жана сен столду пардынын сыртына коёсуң, жана чырак шамды столдун напротивине чатырдын түштүк бөлүгүнө коёсуң, ал эми столду чатырдын түндүк бөлүгүнө коёсуң. Жана сен чатырдын эшигине ирилген көк, кызгылт кызыл жана кызыл жиптерден жана ирилген канаат кездемеден кестечинин иштелген жабууну жасайсың. Жана сен пердеге беш мамычаны жасайсың жана аларды алтын менен каптайсың, алардын башчалары алтын болот жана аларга беш коло негизди куясың.

27

Сен чириген эмес жыгачтан курмандык орунду жасайсың: узундугу беш чакырым, туурасы беш чакырым, курмандык орун төрт бурчтуу болот жана анын бийиктиги үч чакырым. Жана сен төрт бурчтун үстүнө мүйүздөрдү жасайсың, мүйүздөр андан болот, жана аларды коло менен жаап коёсуң. Сен курмандык орунга тажды жасайсың, жана анын жабуучусун, жана анын чарачаларын, жана анын эт илгичтерин, жана анын күлдөнүн, жана анын бардык

идиштерин коладан жасайсың. Жана сен ага торлуу иштелген коло торду жасайсың, жана сен ошол торго төрт коло шакектерди анын төрт жагынын астына жасайсың. Жана сен аларды курмандык чалдыбарынын тордун астына ылдый жактан коёсуң, ал тор курмандык чалдыбарынын жарымына чейин жетет. Жана сен чирибес жыгачтан курбандык орунга көтөргүчтөрдү жасайсың жана аларды коло менен каптайсың. Жана сен таякчаларды шакектерге киргизесиң, жана таякчалар курмандык орундун капталдарында аны көтөрүүдө болсун. Ичи кавак, тигилбеген жасайсың аны, сага тоодо көрсөтүлгөндөй кылып, ошондой жасайсың аны. Жана сен чатырга аңгаар жасайсың, түштүк жакка карай жактын кездемелери ийрилген жука кендирден болот, узундугу бир жакка жүз шынтак. Жана алардын мамычалары жыйырма, алардын негиздери жыйырма коло, ал алардын шакектери менен кармагычтары күмүш. Ошентип чыгыш тарапка карай жакта желкендердин узундугу жүз чынтарак, алардын жыйырма баганасы жана жыйырма жез таянычы, ошондой эле багандардын шакектери менен кармагычтары жана алардын күмүш менен капталган таянычтары болгон. Бирок короонун деңиз тарабындагы эни элүү шынтак перделүү, алардын мамылары он жана алардын табандары он. Жана аянттын түштүк тарапка караган кенендиги элүү шынтак пардалар, алардын мамылары он жана алардын негиздери он. Жана он беш чакырым бийиктиги бир тараптын пердесинин, алардын мамычалары үч, жана алардын негиздери үч. Экинчи жагы он беш чакырым

пардалардын бийиктиги, алардын мамычалары үч жана алардын таяныч тактайлары үч. Короонун дарбазасына жабуу жыйырма чакырым бийиктикте, көк түстөн, кызгылт кызылдан, ийрилген кызылдан жана ийрилген ак кендирден кооздоочунун чеберчилиги менен жасалган, алардын төрт тиреги жана төрт негизи бар. Короонун бардык багандары тегерегинде күмүш менен капталган, алардын башчалары күмүш, жана алардын негиздери коло. Ал эми короонун узундугу жүз үстүнө жүз, туурасы элүү үстүнө элүү, бийиктиги беш шакек ыргалган ак кендирден, ал эми алардын таяныч коло. Жана бардык курулуш жана бардык куралдар жана короонун казыктары жездин.

Жана сен Ысрайылдын уулдарына буйрук бер, алар сага зайтундан алынган сыкпаган, таза, согулган майды жарык үчүн алып келишсин, ошондо чырак үзгүлтүксүз күйсүн Куболук чатырында, келишимдин үстүндөгү пердесинин сыртында, аны Аарон жана анын уулдары кечкиден таңга чейин Теңирдин алдында өртөйт, бул силердин муундарыңар үчүн Ысрайыл уулдарынан келген түбөлүк мыйзам.

28

Жана сен өзүңө жакындат Ааронду, сенин бир тууганыңды жана анын уулдарын Израилдин уулдарынан, мага каасаттык кылуу үчүн: Ааронду, Надабды, Абиудду,

Элеазарды жана Итамарды, Аарондун уулдарын. Жана сен өзүңдүн агаң Аарон үчүн урмат-сый жана даңк үчүн ыйык кийим тигесиң. Жана сен бардык акыл-эс менен акылмандарга сүйлө, мен аларды даанышмандык жана сезүү рухун менен толтурдум, алар Аарондун ыйык кийимин жасашат, ал ошол кийимде мага руханий кызмат кылат. Булар алар жасай турган кийимдер: көкүрөк калканы, ийин бөлүгү, узун көйнөк, тоқулган көйнөк, селле жана кемер. Алар Аарон үчүн жана анын уулдары үчүн ыйык кийимдерди жасашат, мага каасалык кылуу үчүн. Алар алтынды, гиацинтти, кызгылт көкту, кызылды жана жука кендирди алышат. Алар ийин бөлүгүн ийрилген жука кенептен, кестечинин токулган иши катары жасашат. Эки жакалык бөлүктөр бири-бирин бириктирүүчү болот, эки бөлүктөрдө орнотулган. Жана ага жогору жайгашкан ийин бөлүктөрүнүн кездемеси анын жасалышына ылайык андан болот таза алтындан, жана көк, жана кызгылт, жана ийрилген кызыл, жана буралган жука кездемеден. Сен эки зүмүрөт ташты аласың жана аларга Ысрайыл уулдарынын аттарын ойосуң. Алты ат бир таштын үстүнө, жана калган алты ат экинчи таштын үстүнө алардын тукумдары боюнча. Таш иштетүү өнөрүнүн иши, мөөрдүн оюлган сүрөтү - эки таштарды Израилдин уулдарынын аттары менен оюп чегесиң. Жана сен эки ташты эподдун ийиндерине коёсуң, бул таштар Ысрайыл уулдары үчүн эстелик таштар болушат, жана Аарон Ысрайыл уулдарынын аттарын Теңирдин алдында өзүнүн эки ийиндеринде көтөрөт, алар жөнүндө эстелик катары. Жана

сен таза алтындан кичинекей калканчаларды жасайсың. Жана сен таза алтындан эки чачакчалуу чынжырды жасайсың, гүлдөр менен өрүлгөн, өрүү иши. Ал өрүлгөн чачакчалуу чынжырларды жапкычтардын үстүнө, алардын ийин бөлүктөрүнө ылайык алдыңкы жактан коёсуң.

Жана сен соттордун көкүрөк калканын жасайсың, кестеленген иш, эфоддун ритмине ылайык аны жасайсың алтындан, жана көктөн, жана кызгылттан, жана ийрилген кызылдан, жана ийрилген канааттан. Сен аны чарчы кыласың, ал эки эсе болот, карыш анын узундугу жана карыш туурасы. Жана сен ага таш менен безендирилген төрт катар матаны токуйсуң, таштардын катары болот: сардион, топаз жана зумурут - биринчи катар. Экинчи катарда көмүр, сапфир жана яшма. Үчүнчү катар: лигуриум, агат, аметист. Жана төртүнчү катар - хризолит, берилл жана оникс, алтын менен капталган, алтын менен байланган, алардын катары боюнча болсун. Жана таштар Израилдин уулдарынын аттарынан он эки болсун, алардын аттары боюнча, мөөрлөрдүн оюулары, ар бири өз аты боюнча он эки урууга болсун. Сен оракулдун үстүнө таза алтындан чынжыр сымал өрүлгөн чачактарды жасайсың. Жана Аарон Ысрайылдын уулдарынын аттарын соттун көкүрөк калканынын үстүнө алат, ыйык жерге киргенде Кудайдын алдында эскерүү катары. Жана сен соттун көкүрөк калканынын үстүнө ачыкты жана чындыкты коёсуң, жана ал Аарондун көкүрөгүндө болот, качан ал Теңирдин алдында ыйыкка кирет, жана Аарон Ысрайыл

уулдарынын соттору көкүрөгүндө Теңирдин алдында үзгүлтүксүз алып жүрөт. Жана сен бүтүндөй көк түстөгү узун ички көйнөк жасайсың. Анын ортосунда тешиги болот, тешиктин айланасында четтери бар, токулган иш, кошулуу бирге токулган анын, ошондуктан жыртылбасын. Жана сен көйнөктүн четинин астына, төмөндөн, гүлдөгөн анардай кичинекей анарларды жасайсың: көк жиптен, кызгылт кызылдан, кызылдан ийрилген жана жука кендирден ийрилген, көйнөктүн четинин тегерегине. Ошол эле түрдө алтын кичинекей анарларды жана коңгуроолорду булардын ортосуна, айланасына жасайсың. Алтын анар жанында додона жана гүлдүү көйнөктүн четинин айланасында. Жана Аарон кызмат кылганда анын үнү угулат, ал Теңирдин алдындагы ыйык жерге киргенде жана чыкканда, ошондо ал өлбөйт. Жана сен таза алтын пластина жасайсың жана ага мөөр ойуусун ойосуң: Теңирдин Ыйык жайы. Жана сен аны көк иретилген жипке коёсуң, ал селтенин үстүндө болот, селтенин алдыңкы бетинде болот. Жана ал Аарондун маңдайында болот, жана Аарон ыйык буюмдардын күнөөлөрүн алып салат, Израил уулдары ыйыктаган бардык ыйык белектеринин күнөөлөрүн, жана ал Аарондун маңдайында үзгүлтүксүз болот, аларды Теңирдин алдында кабыл алынган кылуу үчүн.

Жана безделген көйнөктөр жука кендирден болсун, жана сен жука кендирден чалма жасайсың, жана белбоону сен жасайсың - кестечинин иши. Жана Ааронго уулдарга сен

көйнөктөрдү жана белбоолорду жасайсың, жана аларга урмат менен даңк үчүн селделерди жасайсың. Жана сен аларды кийгизесиң – Ааронду, сенин бир тууганыңды, жана анын уулдарын анын менен, жана аларды майлайсың, жана алардын колдорун толтурасың, жана аларды ыйыктайсың, ошондуктан алар мага роом кызмат кылышсын. Жана аларга белден жамбашка чейин денесинин уятсыз жерлерин жабуу үчүн зыгыр шым тигесиң. Аарон жана анын уулдары аларды кийишет, качан куболук чатырына киришсе же ыйык курмандыкка кызмат кылуу үчүн жакындашса, өздөрүнө күнөө алып келбеши үчүн, өлбөшү үчүн. Бул ага жана андан кийинки урпагына түбөлүк мыйзам.

29

Жана бул нерселер болуп саналат, сен аларга кылат, сен аларды ыйык кылат, ошондуктан алар мага роөлдук кызмат кылуу үчүн: сен соолордон бир музоону жана эки мүнөзсүз кочкорду алат. жана ачытқысыз нандарды май менен илеп, жана ачытқысыз тогоочторду май менен майлап, буудайдан алынган ак ундан аларды жасайсың. Сен аларды бир себетке салып, аларды себет менен бирге алып келесиң, ошондой эле музоону жана эки кочкорду. Жана Аарон менен анын уулдарын күбөлүк чатырынын эшигине алып келип, аларды суу менен жуясың. Жана кийимдерди алып, сен өзүңдүн бир тууганың Ааронго узун

туникти, ийин бөлүгүн жана көкүрөк калканды кийгизесиң, жана ага көкүрөк калканды ийин бөлүгүнө бириктиресиң. Жана сен селдени анын башына коёсуң жана ыйык пластинаны селденин үстүнө коёсуң. Жана сен майлоо майын аласың жана аны анын башына куясың жана аны майлайсың. Анын уулдарын алып келип, аларга көйнөктөрдү кийгизесиң. Жана сен аларды белбоолор менен белбейсиң, жана аларга селделерди коёсуң, жана аларга роолдук мага түбөлүккө болот, жана сен Аарондун колдорун жана анын уулдарынын колдорун ыйык кыласың. Жана сен бычакты күбөлүк чатырынын эшигине алып келесиң, жана Аарон менен анын уулдары өз колдорун бычактын башына коюшат, Теңирдин алдында, күбөлүк чатырынын эшигинин жанында. Жана сен буузаны Теңирдин алдында, күбөлүк чатырынын эшигинин жанында союшташ керексиң. Сен бузоонун канынан аласың жана аны өз манжаң менен курмандык орундун мүйүздөрүнүн үстүнө коёсуң, ал эми калган бардык канды курмандык орундун негизинин жанына төгөсүң. Жана сен ичеги үстүндөгү бардык майды, бөйрөктүн бөлүгүн, эки бөйрөктү жана алардын үстүндөгү майды аласың, жана аларды курмандык үстүнө коёсуң. Бирок буунун эттерин, терисин жана таштандысын лагердин сыртында от менен өрттөп жибересиң, анткени бул күнөө.

Жана бир кочкорду аласың, жана Аарон менен анын уулдары өз колдорун кочкордун башына коюшат. Жана сен аны союп өлтүрөсүң, жана канын алып, алтардын

айланасына куясың. Жана кочкорду мүчөлөргө ылайык экиге бөлөсүң, ички бөлүктөрдү жана буттарды суу менен жуясың, аларды экиге бөлүнгөн бөлүктөрдүн үстүнө баш менен бирге коёсуң. Жана сен бүтүн кочкорду алтарь үстүнө сунуш кыласың, бул Теңирге күйгүзүлгөн сунуш, жыпар жыт, Теңирге күйгүзүлгөн нерсе болот. Жана сен экинчи кочкорду аласың, жана Аарон менен анын уулдары өз колдорун кочкордун башына коюшат. Жана сен аны союп өлтүрөсүң, жана анын канын аласың, жана Аарондун оң кулагынын кулакчасына, жана оң колунун учуна, жана оң бутунун учуна коёсуң, жана анын уулдарынын оң кулактарынын кулакчаларына, жана алардын оң колдорунун учтарына, жана алардын оң буттарынын учтарына коёсуң. Жана сен курмандык ордудагы кандан жана майлоо майынан аласың, жана Аарон менен анын кийимине, анын уулдарына жана анын уулдарынын кийимдерине чачасың, ошондо ал өзү жана анын кийими, анын уулдары жана анын уулдарынын кийимдери ыйык кылынат. Кочкордун канын болсо курмандык ордунун айланасына куясың. Жана сен кочкордон анын майын, ичегин жабуучу майды, боордун бөлүгүн, эки бөйрөктү, алардын үстүндөгү майды жана оң колду аласың, анткени бул аяктоо болот. Жана бир нанды майдан жана бир тегерек нанды ачытқысыз нандардын себетинен, Теңирдин алдына коюлгандардан алгын. Жана сен баарын Аарондун колдоруна жана анын уулдарынын колдоруна коёсуң, жана аларды Теңирдин алдында арнап бөлөсүң. Жана аларды алардын колдорунан алып каласың жана күйгүзүлүп

сунуунун алтарына сунат каласың жыпар жыттуу жыт болуп Теңирдин алдында, бул Теңирге сунуу болот. Жана сен Аарондун ыйгарылуу кочкорунун төш бөлүгүн аласың, жана аны Теңирдин алдында атайын садага катары бөлүп коёсуң, жана ал сенин үлүшүң болот. Жана сен ыйык кыласың төш кесимди бөлүү сунушун жана колду алуу сунушун, ким бөлүнгөн жана ким алынган аяктоо кочкорунан Ааронодон жана анын уулдарынан. Жана бул Аарон менен анын уулдарына Израилдин уулдарынан түбөлүктүү мыйзам болот, анткени бул бөлүү болуп саналат, жана Израилдин уулдарынын куткаруу курмандыктарынан Израилдин уулдарынан Теңирге сунуш болот.

Жана ыйык кийим, ал Аарондун болсо, анын уулдарына калат, аларды ошол кийим менен майлоо үчүн жана алардын колдорун ыйык кызматка бекитүү үчүн. Жети күн бою аларды анын уулдарынын ичинен анын ордуна болгон дин кызматчы кийет, ким куболуктун чатырына ыйык жерде кызмат кылуу үчүн кирет. Жана толуктоонун кошкарын аласың жана этти ыйык жерде бышырасың. Жана Аарон жана анын уулдары кочкордун этин жана себеттеги нандарды күбөлүк чатырынын эшигинин жанында жейт. Алар аларды жейт, алар менен алар ыйык кылынган нерселерди, алардын колдорун толуктоо үчүн, аларды ыйык кылуу үчүн, жана чет өлкөлүк аларды жебейт, анткени алар ыйык. Эгер курмандыктын аяктоонун эттеринен жана нандарынан таңга чейин бир нерсе калса,

калгандарды отто күйгүзүшүң керек, алар жешке болбойт, анткени алар ыйык.

Жана Аарон менен анын уулдарына мен сага буйруган нерселердин баарына ылайык ушинтип кыласың, жети күн бою алардын колдорун ыйык кыласың. Жана күнөөнүн музоосун тазалоонун күнүндө жасайсың, жана курмандыкты тазалайсың, аны ыйык кылууда анын үстүндө, жана аны майлайсың, ошондуктан аны ыйык кылуу үчүн. Жети күн курмандык тактасын тазалайсың жана аны ыйык кыласың, жана курмандык тактасы ыйыктын ыйыгы болот, курмандык тактасына тийген ар бир киши ыйык кылынат. Жана бул нерселер болот, кайсыларды сен курмандык тагынын үстүндө кыласың: бир жылдык мүчүлүссүз эки козуну күн сайын курмандык тагынын үстүндө үзгүлтүксүз сунуш катары.

Бир токойду эртең менен кыласың, экинчи токойду болсо кечинде кыласың. Жана ондук майда ун аралаштырылган май менен, хиндин төрттөн бир бөлүгү, жана куюлма шараптын хиндин төрттөн бир бөлүгү бир козуга. Экинчи козуну кечкисин эртең менен курмандыкка жана анын ичүү сунушуна ылайык жасайсың, Теңирге жыпар жыттуу сунуш катары. Силердин муундарыңар үчүн үзгүлтүксүз курмандык, күбөлүк чатырынын эшигинде Теңирдин алдында, мен сага ошол жерден билинип, сага сүйлөшүм үчүн. Жана мен ошол жерде Израилдин уулдарына буйрук берем жана менин даңкым менен ыйык болом. Мен

көрсөтмө чатырын жана алтарьды ыйык кылам, жана Ааронду жана анын уулдарын мага каасалык кызмат кылуу үчүн ыйык кылам. Жана мен Израилдин уулдарынын арасында чакырылам, жана алардын Кудайы болом. Жана алар билишет, анткени Мен Теңир, алардын Кудайымын, аларды Мисир жеринен чыгарган, аларга чакырылуу үчүн жана алардын Кудайы болуу үчүн.

30

Сен чирибес жыгачтан түтөө курмандык орунун жасайсың. Жана аны бир чакырым узундукта, бир чакырым туурада жасайсың, ал төрт бурчтуу болот, жана эки чакырым бийиктикте болот, анын мүйүздөрү андан болот. Жана сен анын торун, анын дубалдарын айланасында жана анын мүйүздөрүн таза алтын менен каптайсың, жана ага айланасында алтын ороолгон тажды жасайсың. Жана анын бүктөлгөн четинин астына эки таза алтын шакек жасайсың, эки капталдын эки жагына жасайсың, жана алар таякчалар үчүн кармагычтар болушат, ошондуктан аны алар менен көтөрүү үчүн. Жана сен чирибеген жыгачтан таяктарды жасайсың жана аларды алтын менен каптайсың. Жана сен аны пердени алдына коёсуң, ал күбөлүктөр сандыгынын үстүндө турат, ошол жерден Мен сага Өзүмдү билдирем. Жана Аарон анын үстүндө куралма майда күйгүзүлүүчү нерсени эртең сайын күйгүзөт, качан чырактарды тейлесе, анын үстүндө күйгүзөт. Жана качан Аарон чырактарды кеч

жандырат, ал анын үстүндө күйгүзөт. Бул Теңирдин алдында алардын муундары үчүн үзгүлтүксүз күйгүзүлүүчү түтөтүү болот. Жана ал анын үстүнө башка бухур, сунуш, курман чыгарбайт, жана суюктук сунуусун анын үстүнө куйбайсың. Жана Аарон анын муйуздарынын үстүнө жылына бир жолу күнөө тазалайт, тазалоонун канынан аны алардын муундарына тазалайт, бул Теңирге ыйыктардын ыйыгы болот.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Эгер сен Израил уулдарынын санагын алардын текшерүүсүндө алсаң, ар бири өз жанынын төлөмүн Теңирге берет, жана алардын текшерүүсүндө аларда кулоо болбойт. Жана бул алар берген нерсеси болот, канчалар текшерүүдөн өтсө, эки драхманын жарымы, бул ыйык эки драхмага ылайык, жыйырма обол эки драхма, ал эми эки драхманын жарымы Теңирге салым. Жыйырма жаштан жогору адамдардын баары текшерүүдөн өткөндө Теңирге салым беришет. Бай адам кошпойт, жана жакыр адам азайтпайт эки драхманын жарымынан, Теңирге салым берүүдө, силердин жандарыңар үчүн күнөөлөрдү тазалоо үчүн. Жана сен Израилдин уулдарынан салым күмүшүн аласың жана аны Күбөлүк чатырынын кызматына берет, жана бул Израилдин уулдары үчүн Теңирдин алдында эскерүү болот, силердин жандарыңар үчүн күнөөлөрдү тазалоо үчүн. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Бронзалуу колчаны жана ага бронзалуу таянычты жаса, жуунуу үчүн, жана аны күбөлүктүн чатыры менен курмандык орундун ортосуна

коё, жана ага сууну куй. Жана Аарон жана анын уулдары ошондон өз колдорун жана буттарын суу менен жуушат. Алар күбөлүктүн чатырына киргенде, суу менен жуунушсун, өлбөшү үчүн, курмандык орунга жакындап, кызмат кылып, Теңирге өрттөлгөн курмандыктарды сунуш кылганда. Алар колдорун жана буттарын суу менен жууш керек, качан алар куболук чатырына кирсе, алар суу менен жууш керек, ошондуктан алар өлбөсүн, жана бул аларга түбөлүк мыйзам болот, ага жана анын муундарына анын менен. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Сен даттуу заттарды ал: тандалган мурдун гүлүнөн беш жүз сикел, жыттуу коричадан анын жарымы – эки жүз элүү, жыттуу камыштан эки жүз элүү, жана иристи беш жүз сикел ыйыктын жана зайтун майын бир hин. Жана сен аны ыйык жагуу майын жасайсың, атайын жыпар жыты жасоочунун өнөрү менен жасалган жыпар жыты, ал ыйык жагуу майы болот. Жана сен анын күбөлүк чатырын, күбөлүк чатырынын сандыгын жана анын бардык идиштерин майлайсың, жана чырак багананы жана анын бардык шаймандарын, жана бут курмандык орунун жана күйгүзүлгөн курмандыктардын алтарын жана анын бардык идиштерин, жана столду жана анын бардык идиштерин, жана чөлмөктү. Жана сен аларды ыйык кыласың, жана алар ыйыктардын ыйыгы болот, аларга тийген ар бир киши ыйык кылынат. Сен Ааронду жана анын уулдарын майлап, аларды мага дин кызматкары болуп кызмат кылуу үчүн ыйык кыласың. Жана Израилдин уулдарына сүйлөйсүң, айтып: Майлоо майы ыйык болот,

бул силер үчүн муундан-муунга. Адамдын этине майланбайт, жана бул курамга ылайык өздөрүңөр үчүн кылбайсыңар ошондой эле, ыйык болуп саналат жана ыйык жер болот силерге. Ким ушундай кылса жана ким өзүнөн чет жерликке берсе, ал өз элинен жок кылынат.

Жана Теңир Мусага айтты: Өзүң үчүн жыпар жыттуу заттарды ал - мурру, оних, жыпар жыттуу галбанум жана ачык көрүнгөн ливан, барабар барабарга болот. Жана алар анда атырчынын аралаштырылган ишинин түтөтүүсүн жасашат, таза, ыйык иш. Жана сен булардан майдалап согосуң, жана аны Күбөлүк чатырындагы күбөлүктөрдүн алдына коёсуң, кайдан Мен сага ошол жерден билинем, бул түтөтүү силер үчүн эң ыйык болот. Ушул курамга ылайык силер өзүңөр үчүн жасабайсыңар, бул силер үчүн Теңирге ыйык болот. Ким ошондой кылып, аны жыттаса, ал өз элинен жок болот.

31

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Мына, мен Иуда уругунан Хур уулу Уринин уулу Безалелди аты менен чакырдым. Мен аны даанышмандыктын, түшүнүүнүн жана билимдин кудайдык руху менен толтурдум, ар бир иште ойлонуу үчүн. жана долбоорлоо, алтын менен иштөө, күмүш менен, коло менен, гиацинт менен, кызгылт менен жана ийрилген кызыл менен. жана таш иштөөдө, жана

жыгачтын уста-чеберчилик иштеринде, бардык иштерди аткарууда. Жана мен аны жана Ахисамахтын уулу Элиабды Дан уруусунан бердим, жана бардык акылдуу жүрөккө түшүнүктү бердим, Жана алар сага буйруган бардык нерселерди жасашат: күбөлүктүн чатырын, келишимдин сандыгын, анын үстүндөгү ырайымдуулук отургучун жана чатырдын жабдууларын. жана курмандык орундарды, жана столду жана анын бардык идиштерин, жана таза чырак шамды жана анын бардык идиштерин жана ыдысты жана анын негизин, жана Ааронго кызмат үчүн кийимдерди, жана анын уулдарына мага роом кылуу үчүн кийимдерди. Жана майлоонун майын жана ыйык курамдын күпүрөсүн мен сага буйруган нерселердин баары боюнча алар жасашат.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Сен Израилдин уулдарына буйрук бер, айтып: Көрүңөр, менин ишембилеримди сактагыла, бул мага жана силерге силердин муундарыңар үчүн белги болуп турат, ошондуктан силерди ыйык кылуучу Теңир мен экенимди билесиңер. Силер ыйык күндөрдү сактайсыңар, анткени бул силер үчүн Теңирге ыйык болот. Аны арамдаган киши өлүм менен өлтүрүлөт, ошол күндө иш кылган ар бир киши өз элинин ортосунан жок кылынат. Алты күн иш кыласың, бирок жетинчи күнү ыша күндөрү, Теңирге ыйык эс алуу. Ким жетинчи күнү иш кылса, өлүмгө тартылат. Израилдин уулдары ыйык күндөрдү сактап, аларды муундан-муунга өткөрүп турушат. Түбөлүк Келишим мен менен жана

Израилдин уулдары менен, бул мен үчүн түбөлүк белги, анткени алты күндө Теңир асманды жана жерди жаратты, ал эми жетинчи күнү Ал эс алды жана токтоду. Жана Ал Мусага берди, качан токтотту ага сүйлөөнү Синай тоосунда, эки таш тактайды күбөлүктүн, таш тактайларды, жазылган Кудайдын манжасы менен.

32

Эл Мусо тоодон түшүүгө кечигип калганын көргөндө, эл Аарондун үстүнө чогулду жана ага айтышты: Тур жана бизге кудайларды жаса, алар биздин алдыбызда жүрүшсүн, анткени бул Мусо деген адам бизди Египет жеринен чыгарган, бирок биз анын эмне болгонун билбейбиз. Ошондо Аарон аларга айтты: Силердин аялдарыңардын жана кыздарыңардын кулактарындагы алтын сыргаларды алып салгыла жана аларды мага алып келгиле. Жана бардык эл өз кулактарындагы алтын сыргаларын алып салышты жана аларды Аарунга алып келишти. Ал аларды алардын колдорунан кабыл алды жана аларды калем менен калыптады жана аларды куюлган музоо кылып жасады жана айтты: Булар сенин кудайларың, эй Ысрайыл, алар сени Мисир жеринен чыгарышты. Жана Аарон көрүп, анын алдына курмандык орун курду, жана Аарон жарыялап айтты: Теңирдин майрамы эртең. Эртеси күнү эртең менен эрте туруп, ал күйгүзүлгөн курмандыктарды сунду жана куткаруунун курмандыгын алып келди. Элдер

жеп-ичүү үчүн отурушту, андан кийин ойноо үчүн туруштуу.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү: Тез бар, бул жерден түш, анткени сенин элиң күнөө кылды, кимди сен Мисир жеринен чыгардың. Алар мен буйруган жолдон тез арада четтешип кетишти, өздөрүнө музоо жасашты, ага сыйынышты, ага курмандык кылышты жана айтышты: Булар сенин кудайларың, эй Ысрайыл, алар сени Мисир жеринен чыгарышты. Эми мени уруксат бер, жана аларга ачуум менен каарданып, аларды жок кылам, жана сени улуу элге айландырам. Мусо Теңир Кудайдын алдында жалбарып, айтты: Эмне үчүн, Теңирим, сенин элиңе каарың менен ачууланасың, кимдерди улуу күч менен жана бийик колуң менен Мисир жеринен чыгардың? Мисирликтер эч качан: Аларды жамандык менен тоолордо өлтүрүү жана жер бетинен жок кылуу үчүн чыгарды деп айтпасын. Сенин каарыңдын ачуусун токтот жана өз элиңдин жамандыгына боорукер бол. Сенин кулдарың Ибрахимди, Исаакты жана Жакыпты эстеп, кимдерге өзүң боюнча ант берген, жана аларга сүйлөгөн, айтып: Уругуңарды асмандагы жылдыздардын санындай көбөйтөмүн, жана бул бардык жерди аларга берүүгө айткан, жана алар аны түбөлүккө ээлешет. Жана Теңир ыраазы болуп, өз элин сактап калууга макул болду.

Мусо артка бурулуп, тоодон түштү, анын колдорунда куболуктун эки таш тактайлары бар эле, таш тактайлар

алардын эки тарабынан жазылган, бул жактан да, бул жактан да жазылган эле. Эки тактайчалар Кудайдын иши болушту, жана жазуу Кудайдын жазуусу болуп, тактайчаларга ойулган. Ыйса элдин кыйкырган үнүн уккандан кийин, Мусага айтат: Лагерде согуштун үнү бар. жана айтат: Бул күч менен башташкандардын үнү эмес, качуунун башташкандардын үнү да эмес, бирок мен шарап менен башташкандардын үнүн угуп жатам.

Жана ал лагерге жакындаганда, музоону жана бийлерди көрүп, Мусо ачуусу келип, эки такталарды колунан ыргытып, аларды тоонун астында талкалады Ал алар жасаган музоону алып, аны отто күйгүздү, аны майда майдалады, аны суунун астына чачты жана аны Израилдин уулдарына ичирди. Жана Муса Аарончо айтты: Бул эл сага эмне кылды, анткени сен аларга ушунчалык улуу күнөөнү алып келдиң? Жана Аарон Мусага айтты: Ачууланба, мырза, анткени сен бул элдин кумарын билесиң. Алар мага айтышат: Бизге кудайларды жаса, алар биздин алдыбызда жүрсүн, анткени бул Мусо деген адам, ким бизди Мисирден чыгарды, ага эмне болгонун билбейбиз. Мен аларга айттым: Эгер кимдир бирөөдө алтын зеңчилер бар болсо, алып салгыла, жана алар мага беришти, жана мен отко ыргыттым, жана бул бычак чыкты. Мусо элдин чачылып кеткенин көрдү, анткени Аарон аларды душмандарына кубаныч булагы кылып чачыратты. Мусо лагердин дарбазасынын үстүндө турду жана айтты: Ким Теңирдин тарапында? Менин жанымга келсин. Ошондуктан Левинин

баары уулдары анын жанына чогулушту. Ал аларга мындай дейт: Израилдин Теңири Кудай мындай дейт: ар бириңер өз кылычыңарды жамбашыңарга асыңар, жана лагерден дарбазадан дарбазага өтүп, кайра кайтыңар, жана ар бириңер өз бир тууганыңарды, ар бириңер өз кошунаңарды, жана ар бириңер өз эң жакыныңарды өлтүрүңөр. Жана Левинин уулдары Мусо аларга айткандай кылышты, жана ошол күнү элден үч миң эркек кулады. Мойсей аларга айтты: Бүгүн силер Теңирге колдоруңарду толтурдуңар, ар бири өз уулунун же тууганынын аркылуу, силерге бата берилиши үчүн.

Эртеси күнү Мусе элге: Силер чоң күнөө кылдыңар, азыр мен Кудайга чыгам, силердин күнөөңөр үчүн күнөөдөн тазалайын деп - деди. Мусо Теңирге кайтып барып, айтты: Жалбарам, Теңирим, бул эл чоң күнөө кылды жана өздөрү үчүн алтын кудайларды жасады. Эми эгер чындыгында алардын күнөөсүн кечирсең, кечир, бирок эгер жокто, анда мени сенин жазган китебиңден өчүрүп сал. Жана Теңир Мусага айтты: Эгер кимдир бирөө менин алдымда күнөө кылган болсо, мен аларды өзүмдүн китебимден өчүрөм. Азыр бол, түш жана бул элди мен сага айткан жерге жетелеп бар. Мана, менин элчим сенин алдыңда жүрөт. Бирок мен барган күндө алардын күнөөсүн алардын үстүнө түшүрөм. Жана Теңир элди уруп-согуп жиберди музоонун жасалышы үчүн, аны Аарон жасаган.

33

Теңир Мусага айтты: Алдыга бар, бул жерден жогору чык, сен жана сенин элиң, кимдерди Мисир жеринен чыгардың, ошол жерге, канча Ыбрайымга, Ысаакка жана Жакыпка ант берип, айткан болучумун: Силердин уругуңарга аны берем. Мен менин элчимди сенин алдыңа жиберем жана ал аморейликтерди, хеттейликтерди, перизейликтерди, гергесейликтерди, хивейликтерди, иебусейликтерди жана ханаанейликтерди кууп чыгарат. Мен сени сүт жана бал агып жаткан жерге алып кирем, бирок мен сен менен бирге чыкпайм, анткени сен моюну катуу элсиң, ошондуктан мен сени жолдо жок кылбайм. Эл бул жаман сөздү угуп, кайгыга батты. Теңир Ысрайылдын уулдарына айтты: Силер моюну катуу элсиңер, көрүңүздөр, мен силердин үстүңөргө башка сокку алып келбейм жана силерди жок кылам. Эми ошондуктан өзүңөрдүн даңктуу кийимдериңерди жана зер буюмдарыңарды алып салгыла, анда мен сага эмне кыларымды көрсөтөм. Израилдин уулдары алардын зеер-зиннеттерин жана кийимдерин Хореб тоосунан алып салышты. Мусо өзүнүн чатырын алып, аны лагерден сырткары, лагерден алыс жерге тикти, жана ал Күбөлүк чатыры деп аталды, жана ушундай болду: Теңирди издеген ар бир адам лагерден сырткарыдагы чатырга чыгып кетти. Мусо лагердин сыртындагы чатырга кирип жатканда, бардык эл өз чатырынын эшигинин жанында туруп карап жатышты жана Мусанын чатырга кирип бараткандыгын

байкап жатышты. Ал эми Муса чатырга кирген сайын, булут баганасы түшүп, чатырдын эшигинде туруп, Муса менен сүйлөшчү. Ал Муса менен сүйлөшүп жатты. Бардык эл булут мурунтусунун чатырдын эшигинде турганын көрдү, жана бардык эл туруп, ар бири өз чатырынын эшигинен табынышты. Жана Теңир Муса менен бетме-бет сүйлөштү, адам өз досу менен сүйлөшкөндөй, андан кийин ал лагерге кайтып келчү, бирок жаш кызматчы Нундун уулу Ыйса чатырдан чыкчу эмес.

Мусо Теңирге айтты: Мына, сен мага айтасың: Бул элди чыгар, бирок сен мага билдирген жоксуң, кимди мени менен жөнөтөөрүңдү. Сен мага айттың: Мен сени баарынан билем жана сен менин алдымда ыраазычылыкка ээсиң. Эгер ошондуктан мен сенин алдында жакшылык тапсам, мага өзүңдү көрсөт, сени так көрөйүн, ошондо мен сенин алдында жакшылык тапкан болмокмун, жана билейин, анткени бул улуу улут сенин элиң. Ал айтат: Мен өзүм сенин алдында барам жана сага тынчтык берем. Жана ал ага айтат: Эгер сен өзүң бирге бармасаң, мени бул жерден жетелеп чыкпа. Жана бул чындык менен кантип белгилүү болот, мен жана сенин элиң сенден ыраазычылык тапканыбызды, эгерде сен биз менен бирге саякаттабасаң? Жана мен жана сенин элиң жер үстүндөгү бардык улуттардан даңкталабыз. Жана Теңир Мусага айтты: Бул сөздү, сен айткан сөздү кылам, анткени сен менин алдымда ырайым тапкансың, жана мен сени бардыктан билем. Жана ал айтат: Мага өзүңдү көрсөт. Ал айтты: Мен сенин

алдыңдан өз улуулугум менен өтөм жана өз ысымым менен, Теңир, сенин алдыңда чакырам. Мен боорукердик кылам кимге боорукердик кылсам жана ырайым кылам кимге ырайым кылсам. Жана ал айтты: Сен менин бетимди көрүүгө аша албайсың, анткени адам менин бетимди көрүп, жашай албайт. Жана Теңир айтты: Мана, менин жанымда жер бар, сен таштын үстүндө турасың, Менин улуулугум өтүп кеткенде, мен сени таштын жарыгына коём жана менин колум менен сени жабам, мен өтүп кеткенче. Мен колумду алып салам, анан сен менин артымды көрөсүң, бирок менин жүзүм сага көрүнбөйт.

34

Жана Теңир Мусага айтты: Өзүңө эки таш тактайды ойуп чык, биринчилердей эле, жана Мага тоого чык, мен тактайлардын үстүнө сен сындырган биринчи тактайлардагы сөздөрдү жазам. Эртең менен даяр бол жана Синай тоосунун үстүнө чыгасың, ал жерде тоонун чокусунда мага туруп турасың. Жана эч ким сени менен чыкпасын, эч ким бүт тоодо көрүнбөсүн, жана кой менен уй-төө ошол тоонун жанында жайылбасын. Ал эки таш тактайды биринчилердей эле ойду, жана Мусо эрте туруп, Теңир ага буйруганындай Синай тоосуна чыкты жана эки таш тактайды алды. Жана Теңир булут ичинде түшүп, ошол жерде анын жанында турду жана Теңирдин аты менен чакырды. Теңир анын бетинин алдынан өтүп, Теңир Кудай

чакырды: боорукер жана мээримдүү, сабырдуу жана мээримге бай жана чыныгы. Жана акыйкаттыкты сактоочу жана миңдеген муунга мээримдүү, мыйзамсыздыктарды, адилетсиздиктерди жана күнөөлөрдү алып салуучу, бирок күнөөлүүнү тазалабайт, аталардын мыйзамсыздыктарын балдарга жана балдардын балдарына, үчүнчү жана төртүнчү муунга алып келүүчү. Жана Мусо ашыгып, жерге ийилип, таазим кылды, Ал айтты: Эгер мен сенин алдыңда ырайым тапкан болсом, Теңирим биз менен биргелешип кетсин, анткени эл бойдоор мойнуу, жана сен биздин күнөөлөрүбүздү жана мыйзамсыздыктарыбызды алып сал, ошондо биз сеники болобуз.

Теңир Мусага айтты: Карагын, мен сенин бүткүл элиңдин алдында сага келишим түзөм, мен эч бир жерде жана эч бир элде болбогон даңктуу нерселерди кылам, жана сен алардын ичинде болгон бүткүл эл Теңирдин иштерин көрөт, анткени мен сага кылган нерселер суктанарлык болот. Мен сага буйруган бардык нерселерге көңүл бур, мана мен силердин алдыңардан аморейлерди, ханаандыктарды, перизейлерди, хеттейлерди, хивейлерди, гергесейлерди жана ебусейлерди кууп чыгарам. Өзүңө көңүл бур, эч качан жер үстүндө жашагандар менен келишим түзүп берме, кайсы жерге кирип жатасың, силердин арада сага тоскоол болуп калбасын. Алардын курмандык орундарын кулатып, мамайларын талкалап, токойлорун кесип таштап, кудайларынын ойулган сүрөттөрүн отто күйгүзүңөр. Башка кудайларга

сыйынбагыла, анткени Теңир Кудай кызганчаак ысым, Ал кызганчаак Кудай. Эч качан жер үстүндө жашагандар менен келишим түзүп албагын, алар өз кудайларынын артынан сойкулук кылышат, өз кудайларына курмандык чалышат, сени чакырышат жана сен алардын нерселеринен жейсиң. Жана сен алардын кыздарын өз уулдарыңа алсаң жана өз кыздарыңды алардын уулдарына берсең, анда сенин кыздарың алардын кудайларынын артынан сойкулук кылышат жана сенин уулдарың алардын кудайларынын артынан сойкулук кылышат. Жана өзүң үчүн куюлган кудайларды жасабайсың. Ачытылбаган нандын майрамын сактайсың, жети күн ачытылбаган нанды жейсиң, так мен сага буйрук кылгандай, жаңы айдын убагында, анткени жаңы айда сен Мисирден чыктың. Курсакты ачкан бардык эркектер мага таандык болсун, бардык биринчи туулган музоолор жана биринчи туулган койлор. Жана жүк тарткан жаныбардын биринчи туулганын кой менен куткарасың, эгер аны куткарбасаң, анда баа төлөйсүң. Уулдарыңдын бардык биринчи туулгандарын куткарасың, менин алдыма бош колуң менен келбейсиң.

Алты күн иштейсиң, жетинчи күнү болсо эс аласың, эгүү менен оруу орууда эс алуу. Жана жумалар майрамын мага өткөрөсүң, буудай орулушунун башталышында, жана чогулуш майрамын жылдын ортосунда. Жылдын үч убагында сенин бардык эркектериң Израилдин Теңири Кудайдын алдында көрүнөт. Мен сенин алдыңдагы

улуттарды кууп чыгарганда жана сенин чектериңди кеңейткенде, эч ким сенин жериңди каалабайт, сен жылына үч жолу Теңир Кудайыңдын алдында көрүнүү үчүн чыкканда. Сен менин күйгүзүлгөн буюмдарымдын канын ачыткан нан менен чогуу союшпайсың, жана Пасха майрамынын курмандыктары эртең менен чейин калбайт. Сенин жериңдин биринчи жемиштерин Теңириң Кудайдын үйүнө коёсуң, козуну анасынын сүтүндө кайнатпайсың. Теңир Мусага айтты: Бул сөздөрдү өзүң үчүн жаз, анткени мен сага жана Израилге ушул сөздөрдүн негизинде келишим түздүм. Жана Мусо ошол жерде Теңирдин алдында кырк күн жана кырк түн болду, нан жеген жок, суу ичкен жок, жана тактайлардын үстүнө келишимдин бул сөздөрүн, он сөздү жазды.

Мусо тоодон түшүп жатканда, эки таш тактай анын колдорунда болгон. Тоодон түшүп жатканда, Мусо өзүнүн бетинин түсү Ал менен сүйлөшкөндө даңктангандыгын билген эмес. Жана Аарон жана Израилдин бардык улуулары Мусаны көрүштү, жана анын бетинин түсүнүн көрүнүшү даңктуу болду. Жана алар ага жакындоодон коркушту. Жана Мусо аларды чакырды, жана Аарон менен жамааттын бардык башчылары ага карай кайрылышты, жана Мусо аларга сүйлөдү.

Жана мындан кийин ага бардык Израилдин уулдары келишти. Жана ал аларга Теңир ага Синай тоосунда буйруган нерселердин баарын буйруду. Жана ал аларга

сүйлөп бүткөндөн кийин, өз жүзүнө жабуу жапты. Качан Мусо Теңирдин алдына Ага сүйлөшүү үчүн кирип жатса, жабуу чыгып кеткенге чейин алынып жатты, жана чыгып, Исраилдин бардык уулдарына Теңир ага буйруган нерселердин баарын айтып берчү. Израилдин уулдары Мусанын жүзүн көрүштү, анткени ал нурдуу болгон, жана Муса өз жүзүнө жабуу салды, ал Кудай менен сүйлөшүүгө кирмейинче.

35

Жана Мусо Израилдин уулдарынын бүт жамаатын чогултту, жана айтты: Булар Теңир аларды аткарууну буйруган сөздөр. Алты күн иштерди жасайсың, бирок жетинчи күнү эс алуу, ыйык ишенбилер, Теңирге эс алуу. Ушул күндө иш жасаган ар бир адам өлсүн. Силер ишемби күнү өз турак жайларыңардын бардыгында от күйгүзбөйсүңөр, Мен Теңирмин. Мусо Израилдин уулдарынын бүт жамаатына: Теңир буйруган сөз ушул, - деди. Силердин арасынан Теңирге сунуш алгыла, ар бир жүрөгү менен кабыл алуучу Теңирге биринчи жемиштерди алып келишет: алтын, күмүш, жез. гиацинт, кызгылт кенир, эки эсе буралган кызыл жана ийрилген жука кендир, жана эчки түктөрү, жана кызылга боёлгон кочкор теринин, жана көк теринин, жана чирибес жыгачты, жана сардиус таштарын, жана оюу үчүн таштарды эфодго жана узун көйнөккө. Силердин арангдагы жүрөгү акылман ар бир

адам келип, Теңир буйруган нерселердин баарын жасасын. Чатырды жана жабууларды, жана перделерди, жана кесилген тактайларды, жана тиректерди, жана мамычаларды, жана куболуктун ковчегин, анын таякчаларын, анын мыйзамсыз орундугун жана пардасын, жана столду жана анын бардык идиштерин жана жарыктын чырак багананы жана анын бардык шаймандарын жана курмандык орунду жана анын бардык идиштерин, жана ыйык кийимдер роом Аарондун, жана кийимдер, аларда алар кызмат кылышат, жана көйнөктөр Аарондун уулдарына роомчулук үчүн, жана майлоо майы, жана курамдуу түтөтүү.

Жана Израил уулдарынын бардык жамааты Мусадан чыкты. Жана ар бир адам өз жүрөгү аларды этекке түрткөн нерсени алып келишти, жана канчалардын жанына туура көрүнгөн болсо, алар сунуш алып келишти, жана Теңирге сунуш алып келишти күбөлүк чатырынын бардык иштерине, жана анын бардык кызматына жана ыйыктын бардык кийимдерине. Эркектер аялдардан алып келишти, ар бир ким акылына туура көрүнгөн, мөөрлөрдү, сыргаларды, шакектерди, өрүлгөн чынжырларды жана билериктерди, бардык алтын буюмдарды алып келишти. Жана бардык, канча алар Теңирге алтын сунуштарды алып келишти, жана кимдин жанында жука кездеме, көк терилер жана кызыл боёлгон кочкор терилери табылды, алар аларды алып келишти. Жана ар бир сунуш алып келген адам күмүш менен жез алып келишти, бул Теңирге

арналган сунуштар болгон, ошондой эле кимдерде чирибес жыгач табылса, алар аны даярдоонун бардык иштери үчүн алып келишти. Жана акыл-эси менен колдору менен ийрүүгө акылдуу болгон ар бир аял ийрилген нерселерди алып келишти: гиацинтти, кызгылт күрөңдү, кызылды жана жука кендирди. Жана бардык аялдар, кимдердин акыл-ойлоруна даанышмандык менен көрүнгөн, эчки жүнүн ийришти. Жана башчылар зумрут таштарды жана толтуруу таштарды ийин бөлүгүнө жана көкүрөк калканына алып келишти. жана курамдарды, жана майлоо майынын курамына, жана бухурдун курамын. Жана ар бир эркек жана аял, алардын ою аларды бардык ишти аткарууга киргизген, канча буйрук кылган Теңир аларды Муса аркылуу аткарууга, Израилдын уулдары Теңирге сунуш алып келишти. Жана Мусо Ысрайылдын уулдарына айтты: Карагыла, Кудай аты менен Безалелди, Урейиунун уулун Хорду, Иуда уруусунан чакырды, Жана аны кудайдык рух менен толтурду: даанышмандык, түшүнүү жана бардык билим менен. Архитектуранын бардык иштери боюнча архитектор болуу, алтынды жана күмүштү жана колону жасоо. жана ташты иштөө, жана жыгачты иштөө, жана даанышмандыктын бардык ишин кылуу. Жана алдыга жылдыруу дегенде ага да берди анын ой-пикиринде, жана Элиабга, Ахисамактын уулуна, Дан тукумунан. Жана Ал аларды даанышмандык, түшүнүү жана акыл-эс менен толтурду, ыйык иштерди жасоо үчүн баарын түшүнүү үчүн, жана кызыл жана жука кендир менен токулган жана кестеленген нерселерди токуу үчүн,

архитектуранын жана кестелөөнүн бардык ишин жасоо үчүн.

36

Жана Безалел менен Элиаб, жана акыл-эс менен акылман болгон бардык адамдар, кимге даанышмандык жана билим берилди, Теңир буйруган бардык нерселерге ылайык, ыйык милдеттерге ылайык бардык иштерди жасоону түшүнүү үчүн жасашты. Жана Мусо Беселеелди жана Элиабды чакырды, жана Кудай жүрөгүндө билим берген даанышмандыкка ээ болгон бардыкты, жана иштерди аткаруу үчүн ыктыярдуу түрдө келүүнү каалагандардын бардыгын чакырды. Жана алар Мусадан бардык салымдарды алышты, кайсыларды Исраилдин уулдары ыйык иштерди жасоо үчүн алып келишти, жана алар өздөрү дагы эле эртең менен алып келүүчүлөрдөн сунушталган нерселерди кабыл алып жатышты. Жана ыйыктын иштерин жасаган бардык акылмандар келишти, ар бири өз ишине жараша, алар аткарган ишке жараша. Жана ал Мусага айтты, анткени эл Теңир аткарууга буйруган иштерге ылайык көп нерсе алып келет. Мусо буйрук берип, лагерде жарыялады: Эркек менен аял мындан ары ыйык үчүн биринчи жемиштерге иштешпесин, жана эл дагы деле сунуштан тосулду. Жана иштер аларга куруу үчүн жетиштүү болду, жана алар артыгын калтырышты. Жана бардык акылман адамдар

ыйык кийимдерди жасашты, алар Аарон дин каасына тиешелүү, Теңир Мусага буйруган сыяктуу. Ал ийин бөлүгүн алтындан, көк түстөн, кызгылт күрөң түстөн, ийрилген кызыл түстөн жана ийрилген жука кендирден жасады. Жана алтындын жалбырактары чач сыяктуу кесилди, ошондуктун үчүн аларды көк, кызгылт жана ийрилген кызыл менен, ошондой эле бураган жука кендир менен бирге токуу үчүн, токулган иш катары аны жасашты. Ийин тиректерин эки бөлүктөн кармап турган, токулган иш бири-бирине өзүнчө өрүлгөн. Алар аны анын өзүнөн анын поэзиясына ылайык жасашты: алтындан, көк, кызгылт жана кызыл ийрилген жиптерден, жана ийрилген жука кендирден, Теңир Мусага буйрук берген боюнча. Алар эки изумруд ташты алтын менен бириктирип, курчап, мөөр ойгондой ойуп, Ысрайыл уулдарынын ысымдарын чегишти. Жана аларды эфоддун ийиндерине коюлду, Израилдин уулдарынын эскерүү таштары катары, Теңир Мусага буйругандай.

Жана алар эфоддун ишине ылайык, алтындан, көк, кызгылт кызыл жана кызыл ийрилген жиптерден жана ийрилген жука кендирден ар түрдүү токулган иш болгон көкүрөк калканды жасашты. Көкүрөк калканды төрт бурчтуу, эки кат кылып жасашты, узундугу бир карыш жана туурасы бир карыш, эки кат. Жана ага таштар менен төрт катарлуу мата токулду, таштардын катары: сардион, топаз жана смарагд – биринчи катар, Экинчи катар: көмүр, сапфир жана яшма. Үчүнчү катар: лигуриум, агат жана аметист.

Жана төртүнчү катар: хризолит, берилл жана оникс - алтын менен курчалган жана алтын менен байланган. Таштар Израилдин уулдарынын аттарынан он эки болушту, алардын аттарынан мөөрлөргө ойулган, ар бири өзүнүн аты менен он эки уруу үчүн. Жана алар оракулдун үстүнө таза алтындан өрүлгөн буулар жасашты, өрүү иши. Алар эки алтын ийин бөлүктөрүн жана эки алтын шакекти жасашты, жана эки алтын шакекти көкүрөк калканынын эки четине коюшту. Жана алар алтын өрүмдөрдү көкүрөк калканынын эки бөлүгүндөгү шакектердин үстүнө коюшту. Жана эки салымга эки өрүлгөн зынжырларды коюшту. Жана аларды эки жакачаларга коюшту, жана аларды эфоддун ийинлерине карама-каршы, алдыңкы жагына коюшту. Жана алар эки алтын шакек жасашты жана аларды эки канаттын үстүнө, көкүрөктүн учуна жана эфоддун арткы бөлүгүнүн учуна ичинен коюшту. Жана алар эки алтын шакек жасашты жана аларды эфоддун эки ийинине астынан, анын алдынан, эфоддун токулган ишинин үстүнөн кошулушка жакын жерге коюшту. Жана ал көкүрөк калканды анын үстүндөгү шакектерден эфоддун шакектерине бекитти, алар көк жибек менен тиркелип, эфоддун матасына өрүлгөн, ошондуктан көкүрөк калкан эфоддон бошобосун деп, Теңир Мусага буйругандай. Алар ийин бөлүгүнүн астына тоқулган ичкиликти жасашты, бүтүнөй көк түстө. Бирок көйнөктүн оозунун четтери ортосунда токулган, өрүлгөн, айланасында четтери ажыратылбас болгон. Алар көйнөктүн астыңкы четине гүлдөгөн анардай кичинекей анарларды көк, кызгылт

күрөң жана кызыл ийрилген жүндөн, ошондой эле ийрилген жука кендирден жасашты. Жана алар алтын коңгуроолорду жасашты жана коңгуроолорду көйнөктүн четине айланасында анардын ортосуна коюшту. Алтын коңгуроо жана анар кийимдин этегинде айланасында, кызмат кылуу үчүн, Теңир Мусага буйругандай. Жана алар Аарон жана анын уулдары үчүн жука зыгырдан тоқулган көйнөктөрдү жасашты. жана селделерди жука кендирден, жана селдени жука кендирден, жана шымдарды ийрилген жука кендирден жана алардын белдемдерин нечке кездемеден, көк түстөн, кызгылт кызылдан жана кызылдан ийрилген, кездемечинин иши менен, Теңир Мусага буйруган жол боюнча жасашты. Алар таза алтындан ыйык арналган алтын пластинаны жасашты жана анын үстүнө мөөр сымал ойулган тамгаларды жазышты: Теңирге арналган ыйык жер. Жана алар көк кашканы үстүнө коюшту, ошондуктан ал селленин үстүнө жогорудан жатсын, Теңир Мусага буйруган жол менен.

37

Жана алар чатыр үчүн он көшөгө жасашты. Бир пердесинин узундугу жыйырма сегиз чакырым болду, баары ошондой эле болду, жана бир пердесинин кеңдиги төрт чакырым болду. Алар пердени көк жипектен, кызгылт кызылдан жана ийрилген кызылдан, ошондой эле ийрилген ак канаптан жасашты, бул керубтар тыкылган

иш болгон. Жана аларды төрт чирибес, алтын менен алтындалган мамыларга коюшту, жана алардын башчалары алтын, жана алардын төрт негизи күмүш. Алар күбөлүк чатырынын эшигинин пердесин көк жипектен, кызгылт кызылдан, ийрилген кызылдан жана буралган ак канаптан керубтардын сүрөтү менен токулган иш катары жасашты. Алардын беш мамычасын, шакектерди, алардын башчаларын жана илмектерин алтын менен каптады, ал эми алардын беш таманчасы коло болгон.

Жана алар короону түштүк тарапка жасашты, короонун желкендери жука буралган зыгырдан жүз жүзгө. Алардын мамычалары жыйырма жана алардын негиздери жыйырма. Түндүккө караган жагы жүз үстүнө жүз, түштүккө караган жагы жүз үстүнө жүз, алардын баганалары жыйырма жана алардын табандары жыйырма. Жана деңизге карай жак үчүн элүү шынтак перделер, алардын он мамычасы жана алардын он негизи Жана чыгышка карай жагы элүү шынтак кездемелер, арткы жагына карай он беш шынтак, Жана алардын мамычалары үч, жана алардын негиздери үч. Жана экинчи жактын аркасында, короонун дарбазасынын бул жагында да, ошол жагында да, он беш шынтак пардалар, алардын үч мамычасы жана алардын үч негизи, Чатырдын бардык пардалары ийрилген жука кездемеден жасалган. Жана алардын тиректеринин негиздери жездин, жана алардын илмектери күмүштүн, жана алардын башчалары күмүш менен каптала, жана тиректер күмүш менен каптала,

бардык тиректер короонун. Жана короонун дарбазасынын пердеси кестелөөчүнүн иши болгон көк, кызгылт жана кызыл ийрилген жана ак кендир ийрилгенден, жыйырма чакырым узундугу, ал эми бийиктиги жана туурасы беш чакырым короонун тогууларына дал келген. Алардын мамычалары төрт, алардын негиздери төрт жездин, алардын илмектери күмүштүн, ал эми алардын башчалары күмүш менен капталган. Жана короонун бардык казыктары тегерегинде коло, жана алар өздөрү күмүш менен каптаган. Жана бул күбөлүк чатырынын түзүлүшү, Мусага буйрулгандай, Левилердин кызматы дин кызматчы Аарондун уулу Итамар аркылуу болууга тийиш эле.

Жана Безалел, Уринин уулу, Жуда уругунан, Теңир Мусага буйруганындай кылды. Жана Элиаб, Ахисамахтын уулу, Дан уруусунан, ким тоқулган нерселердин, кесте тигилген нерселердин жана көркөм иштердин баш усталык кылды, кызыл жана жука кендирден тоқуу үчүн.

38

Жана Безалел сандыкты жасады. Жана ал аны таза алтын менен ичинен жана сыртынан каптады. Жана ал ага төрт алтын шакек куюп жасады: эки бир жагына жана эки экинчи жагына. Таякчаларга кең, ошондуктан аны алар менен көтөрүүгө. Жана ал таза алтындан сандыктын үстүнө мээрим орундугун жасады. жана эки алтын керубимди Бир

керубту ыраазычылык орундугунун бир учуна, экинчи керубту ыраазычылык орундугунун экинчи учуна коюңуз. Канаттары менен мыйманчылык орундугунун үстүн көлөкөлөп турушкан. Жана ал алдыда турган столду таза алтындан жасады. Жана ал ага төрт шакек куюп жасады: эки биринчи жагына, жана эки экинчи жагына, кең, ошондуктан аларды балдар менен көтөрүү үчүн. Ал ковчегдин жана столдун таякчаларын жасады жана аларды алтын менен каптады. Ал столдун буюмдарын жасады: тегиректерди, күкүм чачуучуларды, чөйчөктөрдү жана куюу идиштерин, алар менен куюу үчүн, алтындан. Ал жарык берген алтын чырак тутқучту жасады. катуу баскычты жана анын эки тараптарынан чыккан кичинекей камыштарды, Анын камыштарынан үргүүлөр чыгып турган, үчөө бул жактан жана үчөө бул жактан, бири-бирине барабар. Жана алардын чырактары, алар учтарда турган, алардан жаңгак формалуу, жана розеткалар алардан, ошондуктан чырактар алардын үстүндө болушсун, жана жетинчи розетка, ал чырактын учунун үстүндө, чокунун үстүндө, үстүнөн, бекем, бүтүн, алтын. Жана анын үстүндө жети алтын чырак, жана анын алтын кысаачтары, жана алардын алтын куюучу идиштери. Ал баганаларды күмүш менен каптады, баганага алтын шакекчелерди куюп жасады, тиректерди алтын менен каптады, пардынын баганаларын алтын менен каптады жана алтын илгичтерди жасады. Ал чатырдын алтын шакектерин, короонун шакектерин жана жогорудан жабууну чоюу үчүн жез шакектерди жасады. Ал чатырдын

күмүш башчаларын, чатырдын эшигинин жез башчаларын, короонун дарбазасын куюп жасады, жана багалар үчүн күмүш илгичтерди жасады, багалардын үстүнө ал аларды күмүш менен каптады. Бул чатырдын казыктарын жана короонун жез казыктарын жасады. Ал жез курмандык орунду жасады жез күрөктөрдөн, алар Коренин чогулушу менен бирге көтөрүлүшкө катышкан эркектердики болгон. Ал курмандык ордунун бардык буюмдарын жасады: анын отун саптагычын, негизин, чарачаларды жана коло эт илгичтерди. Ал курмандык үчүн жабуу жасады, тордуу иш, отун жагуучунун астынан, анын жарымына чейин. Ал ага төрт жез шакек коюлду, курмандыктын жабуусунун төрт бөлүгүнөн, тиректер үчүн кенен, ошондуктан аларда курмандыкты көтөрүү үчүн. Бул ыйык майлоо майын жана таза күйүүчү затынын курамын жасады, атырчынын иши Ал бронзалуу колчаны жана анын бронзалуу негизин ороз уткан аялдардын айнектеринен жасады, алар күбөлүк чатырынын эшигинде ороз уткан, ал аны орноткон күнү.

Ал чылапчынды жасады, ошондуктан Мусо, Аарон жана анын уулдары колдорун жана буттарун андан жуусун, алар күбөлүктүн чатырына киргенде же курмандык орунга кызмат кылуу үчүн жакындашканда, алар андан жуунушчу, так ылайык Теңир Мусага буйруганындай.

39

Ыйык нерселердин бардык иштерине ылайык даярдалган бүт алтын, биринчи жемиштердин алтынынан тогуз жыйырма талант жана жети жүз жыйырма шекел болду, ыйык шекелге ылайык. Жана жамааттын тикшерилген эркектеринен күмүш сунуш жүз таланттар жана миң жети жүз жетимиш беш сикел, бир башка бир драхма сикелдин жарымы, ыйык сикелге ылайык. Текшерүүдөн өткөн бардык жыйырма жаштан жана андан улуу кишилер алтымыш он миңге үч миң беш жүз элүүгө жетти. Жана жүз таланттар күмүш чатырдын жүз капиталдарын куюуга жана пердесинин капиталдарына колдонулду. Жүз башча жүз талантка, бир талант бир башчага. Ал миң жети жүз жетимиш беш сикелди баганалардын илгичтерине жасады, алардын башчаларын алтын менен каптады жана аларды кооздоду.

Тартуунун бронзасы жетимиш талант жана миң беш жүз сикел болгон. Жана алар күбөлүк чатырынын эшигинин негиздерин андан жасашты, жана короонун тегерегиндеги тагыларды, жана короонун дарбазасынын тагыларын, жана чатырдын казыктарын, жана короонун тегерегиндеги казыктарын, жана жездеги курбандык чалуучу орундун тордун, жана курбандык чалуучу орундун бардык идиштерин, жана күбөлүк чатырынын бардык шаймандарын, Жана Израилдин уулдары Теңир Мусага буйруган сыяктуу кылышты. Ал эми калган алтындан алар Теңирдин алдында кызмат кылуу үчүн идиштерди жасашты. Жана калган гиацинтти, пурпурду жана кызылды

алар Аарон үчүн кызматтык кийимдерди жасашты, ошондуктан аларда ыйык жерде кызмат кылуу үчүн. Алар кийимдерди, чатырды, анын идиштерин, негиздерди, анын тиректерин жана мамычаларды Мусага алып келишти. жана курмандык орунду, жана анын бардык идиштерин.

Жана майлоонун майы, жана курамдын тамеги жана таза чырак. жана анын чырактарын, күйгүзүү чырактарын, жана жарык майын, Жана сунуш столун жана анын бардык идиштерин, жана коюлган нандарды. Жана ыйык кийимдерди, алар Ааронго таандык, жана анын уулдарынын кийимдерин руханийликке. Жана короонун желектерин, жана мамычаларды, жана чатырдын эшигинин пардасын, жана короонун дарбазасынын пардасын Жана чатырдын бардык идиштери, жана анын бардык курал-жараксы, жана кызыл боёлгон кочкор териси, жана көк жабуулар, жана калган жабуулар, жана казыктар, жана күбөлүк чатырынын иштери үчүн бардык курал-жараксы. Теңир Мусага канча буйрук берген болса, Израил уулдары бардык жабдууну ошондой жасашты. Мусо бардык ишти көрдү, жана алар аны Теңир Мусого буйруган жол менен жасашкан, ошентип алар аны кылышты, жана Мусо аларга батасын берди.

40

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Биринчи айдын

биринчи күнүндө, жаңы айда, сен куболуктун чатырын тургузасың. Жана сен күбөлүктүн сандыгын коёсуң жана сандыкты пардага менен жаап коёсуң. Жана сен столду киргизесиң жана анын үстүнө тизилген нандарды коёсуң, жана чырак багананы киргизесиң жана анын чырактарын жагасың. Жана сен алтын алтарды келишимдин сандыгынын алдына, күйгүзүү үчүн коёсуң, жана күбөлүк чатырынын эшигинин үстүнө парданын жабуусун коёсуң. Жана тыкчылардын алтарын күбөлүк чатырынын эшигинин жанына коёсуң, Жана сен чатырды айланасына коёсуң жана анын бардыгын айланасына ыйык кыласың. Жана сен майлоо майын аласың, жана чатырды майлайсың, жана анын ичиндеги бардык нерселерди, жана аны ыйык кыласың, жана анын бардык идиштерин, жана ал ыйык болот. Сен курмандыктардын алтарын жана анын бардык идиштерин майлайсың, алтарды ыйык кыласың, ошондо алтар ыйыктардын ыйыгы болот. Сен Ааронду жана анын уулдарын күбөлүк чатырынын эшигине алып келип, аларды суу менен жуясың. Жана сен Ааронго ыйык кийимдерди кийгизесиң, жана аны майлайсың, жана аны ыйыктайсың, жана ал мага руханий кызмат кылат. Анын уулдарын алып келип, аларга көйнөк кийгизесиң. Жана сен аларды ошол ыкма менен майлайсың, алардын атасын майлагандай, жана алар мага каттык кызмат кылышат, жана ошондуктан аларга каттык кызматтын майлоосу түбөлүккө, алардын муундарына болот. Муса Теңир ага буйруган нерселердин баарын ошентип аткарды.

Жана биринчи айда, экинчи жылы, алар Мисирден чыгып жатканда, жаңы айда чатыр орнотулду. Мусо чатырды орнотту, башчаларды коюлду, тиректерди киргизди жана мамыларды орнотту. Жана ал перделерди чатырдын үстүнө жайды жана чатырдын жабуусун анын үстүнө жогорудан коюду, Теңир Мусага буйругандай. Жана куболуктарды алып, сандыктын ичине салды жана таякчаларды сандыктын астына коюп. жана ал ковчегди чатырга киргизди, жана пардынын жабуусун коюду, жана күбөлүктүн ковчегин жапты, Теңир Моисейге буйруган ыкма боюнча Ал столду куболук чатырынын ичине, чатырдын пердесинин сыртынан түндүк тарапка коюлду. Жана ал анын үстүнө Теңирдин алдында көрсөтүү нандарын кошту, Теңир Мусага буйруган жол боюнча. Жана ал чырак баганасын күбөлүктүн чатырынын ичине, чатырдын түштүккө караган жагына коюлду. Жана ал анын чырактарын Теңирдин алдына коюлду, Теңир Мусага буйруган ыкма боюнча. Ал алтын курмандык орунду күбөлүк чатырына пардынын алдына коюду. Жана ал анын үстүндө курамдуу буюмду күйгүздү, так ошондой эле Теңир Мусага буйруган. Жана ал тиркемелердин алтарын чатырдын эшигинин жанына коюлду. Жана ал чатырдын жана курмандык орундун айланасына короону орнотту, жана Мойсей бардык иштерди бүттү.

Жана булут күбөлүк чатырын жапты, жана чатыр Теңирдин даңкы менен толду. Жана Муса куболук чатырына кире алган жок, анткени булут анын үстүнө көлөкө салып турган

жана чатыр Теңирдин даңкы менен толгон. Качан булут чатырдан көтөрүлсө, Ысрайыл уулдары өз жүк-таштары менен жолго чыгышчу. Эгер булут көтөрүлбөсө, алар ал күнгө чейин жолго чыгышпады, булут көтөрүлгөнгө чейин. Булут чатырдын үстүндө күндүз турду, ал эми түнү кезде от болду бүт Ысрайылдын көз алдында, алардын бардык кетүүлөрүндө.

Марк Инжили

1

Ыйса Машаяктын, Кудайдын уулунун жакшы жаңылыгынын башталышы. Пайгамбарларда жазылгандай, карагын, мен өзүмдүн элчимди сенин алдыңа жөнөтөм, ал сенин жолуңду сенин алдыңда даярдайт, Чөлдө кыйкырган үн: Теңирдин жолун даярдагыла, анын жолдорун түз кылгыла.

Жакып чөлдө чөмүлдүрүп жана өкүнүүнүн чөмүлдүрүүсүн күнөөлөрдүн кечирилишине жарыялап жүргөн болду. Жана ага карай бүт Иудея жери жана Иерусалимдиктер чыгып жатышты, жана алардын баары Иордан дарыясында анын тарабынан өз күнөөлөрүн мойнуна алып чөмүлдүрүлүп жатышты. Жохан төө түгүнөн кийинген жана белинде тери курур байлаган болгон, ал чегирткелерди жана жапайы балды жеген. Ал жарыялап айтты: Менден артынан мендеден күчтүү адам келет, мен анын бут кийиминин курун чечүүгө ийилип туруп да жарамдуу эмесмин. Мен

силерди суу менен чөмүлдүрдүм, ал эми Ал силерди Ыйык Рух менен чөмүлдүрөт.

Ошол күндөрдө Ыйса Галилеянын Назарет шаарынан келип, Жакып тарабынан Иордан дарыясында чөмүлдүрүлдү. Жана дароо суудан көтөрүлүп жатып, асмандардын жарылып жатканын көрдү жана Рухтун көгүчкөндөй аның үстүнө түшүп жатканын көрдү. Жана асмандан үн чыкты: Сен Менин сүйүктүү Уулумсуң, Сага Мен ыраазымын.

Жана Рух аны дароо эле чөлгө ыргытат. Ал ошол жерде чөлдө кырк күн шайтан тарабынан азгырылып жүрдү, жана жапайы жаныбарлар менен болду, ал эми периштелер ага кызмат кылышты.

Бирок Жакып тапшырылгандан кийин, Ыйса Галилеяга келип, Кудайдын падышалыгынын жакшы жаңылыгын жарыялады жана айтып: Убакыт толтурулду жана Кудайдын падышалыгы жакындады, өкүнүңөр жана жакшы кабарга ишенгиле

Галилея деңизинин жээгинде жүрүп жатып, Симонду жана анын тууганы Андреяны көрдү, алар деңизге тор ыргытып жатышкан, анткени алар балыкчылар болушкан Ыйса аларга айтты: Менин артымдан келгиле жана мен силерди адам балыкчылары кылам. Жана алар дароо өздөрүнүн торлорун таштап, Ага ээрчишти. Жана ал андан ары аз

өтүп, Зебедейдин уулу Жакыбды жана анын агасы Жоонду көрдү, алар кемеде тордорду оңдоп жатышкан. Жана ал дароо аларды чакырды. Жана алар өз аталары Зебедайды кемеде жалданма адамдар менен калтырып, анын артынан кетишти.

Алар Капернаумга киришти жана дароо эле ыйык күнү жыйын үйүнө кирип үйрөтө баштады. Жана алар анын окутуусуна таң калышты, анткени ал аларды бийликке ээ болгондой окутуп жатты, окумуштуулардай эмес. Жана алардын жыйынында тазалык эмес рухта адам болду жана ал кыйкырды Айтып: Эй, бизге жана сага эмне, Ыйса Назареялык? Сен бизди жок кылууга келдиңби? Мен сенин ким экениңди билем - сен Кудайдын Ыйыгысың. Жана Ыйса ага тыюу салды, айтып: Унчукпай тур жана андан чык. Жана ал арам дух аны талкалап, чоң үн менен кыйкырып, андан чыкты. Жана бардыгы таң калышты, ошондуктан алар өз ара талкуулап: Бул эмне? Бул кандай жаңы окутуу? Ал бийлик менен арам рухтарга буйрук берет жана алар ага баш ийишет - деп айтышты. Анын угуусу дароо Галилеянын бүтүн айланасындагы аймакка чыкты.

Жана алар жыйналыштан чыгып, дароо эле Симон менен Андрейдин үйүнө Жакып жана Жохан менен бирге келишти. Ал эми Симондун кайын энеси ысыгы менен ооруп жатты. Жана алар дароо ага анын жөнүндө айтышты. Ал жакындап келип, анын колунан кармап, аны көтөрдү, жана ысык аны дароо таштады, ал эми ал аларга кызмат

кылды. Кеч киргенде, күн батканда, алар ага бардык оорулууларды жана жин ураганларды алып келишти. Бүт шаар эшиктин алдына чогулуп турган. Ал ар түрдүү оорулар менен оор жабыркаган көптөгөн адамдарды айыктырды жана көптөгөн жиндерди кууп чыгарды, жана жиндерге сүйлөөгө уруксат берген жок, себеби алар аны Машаяк экенин билишчү.

Жана эртең менен түн ичинде абдан туруп, чыгып, четтетелген жерге кетти жана ал жерде сыйынды. Жана Симон жана анын менен болгондор аны куугунтукташты. Жана аны табып, ага: Бардыгы сени издеп жатышат - дешет. Ал аларга айтат: Келгиле, кошуна шаарчаларга барабыз, ошол жерде да үгүттөйүн, мен ушул үчүн чыккам. Ал алардын жыйындарында бүтүн Галилеяга жарыялап жүрдү жана жиндерди кууп чыгарып жүрдү.

Жана ага малжыраактуу адам келип, аны өтүнүп, анын алдында тизелеп, ага айтты: Эгер каалайсың, мени тазалай аласың. Ал эми Ыйса боору ооруп, колун созуп ага тийип, ага айтты: Каалайм, тазалан. Ал айтканда дароо анын мөкүшү кетип, тазаланды. Жана ага катуу эскерткенден кийин, дароо аны сүрдү жана ага айтат. Көр, эч кимге эч нерсе айтпа, бирок бар, өзүңдү ыйыкка көрсөт жана сенин тазалануун жөнүндө Мойсей буйруган нерселерди аларга күбөлүк үчүн сунуш кыл. Ал чыгып, сөздү көп жарыялап жана жайылтып баштады, ошондуктан ал эми ачык түрдө шаарга кире албай, сыртта чөл жерлерде болду, жана

адамдар ага бардык жактан келишти.

2

Ал кайрадан Капернаумга кирди бир нече күндөн кийин, жана анын үйдө экендиги уккулду. Жана дароо көптөр чогулушту, ошондуктан мындан ары эшиктин жанында да орун калбады, жана ал аларга сөздү айтып жатты. Жана алар ага төрт адам тарабынан көтөрүлүп жаткан шал кесели бар адамды алып келишти. Эл себептүү ага жакындай албай, алар ал турган жердеги чатырды ачышты жана казып алып, салмагы адам жаткан төшөкчөнү түшүрүштү. Бирок Ыйса алардын ыйманын көрүп, шал ооруга айтат: Балам, сенин күнөөлөрүң кечирилди. Бирок ошол жерде отурган кээ бир дин окумуштуулары өз жүрөктөрүндө ойлонушту. Эмне үчүн бул киши ушинтип күпүрлүк сүйлөйт? Ким күнөөлөрдү кечире алат, эгерде бир гана Кудайдан башка эмес болсо? Жана Ыйса өз рухунда алардын ушинтип өздөрүндө ойлонушуп жатканын дароо билип алып, аларга айтты: Эмне үчүн силер бул нерселерди жүрөктөрүңөрдө ойлонушасыңар? Эмне оңой: саллоого сенин күнөөлөрүң кечирилди деп айтуу же тур жана төшөгүңдү көтөрүп, басып жүр деп айтуу? Ошондуктан силер билесиңер, анткени Адам Уулунун жер бетинде күнөөлөрдү бошотууга бийлиги бар, ал саалга айтат. Сага айтам: тур, төшөгүңдү көтөр жана үйүңгө бар. Жана ал дароо турду, жана төшөгүн көтөрүп, баарынын алдында

чыкты, ошондуктан баары таң калып, Кудайды даңктап, Биз эч качан мындайды көргөн эмеспиз деп айтышты.

Ал кайрадан деңиздин жээгине чыкты, жана бардык эл ага келе баштады, жана ал аларды үйрөттү. Жана өтүп баратып, Алфейдин уулу Левини салык кабылдоочунун кеңсесинде отурганын көрдү жана ага айтат: Мага ээрчи. Жана ал туруп, Ага ээрчиди. Ал өз үйүндө жатканда, көп салык чогуучулар жана күнөөкөрлөр Ыйса жана анын шакирттери менен чогу жатышты, анткени алар көп болушкан жана ага ээрчишкен. Дин окумуштуулары жана парисайлар аны салык чогуучулар менен күнөөкөрлөр менен жегенин көрүп, анын окуучуларына айтышты: Эмне үчүн ал салык чогуучулар менен күнөөкөрлөр менен жейт жана ичет? Ыйса муну уккандан кийин аларга айтат: Күчтүүлөрдүн дарыгерге муктаждыгы жок, бирок ооруп жаткандардын бар. Мен акыйкаттарды чакыруу үчүн эмес, күнөөкөрлөрдү өкүнүүгө чакыруу үчүн келдим.

Жохан менен Фарисейлердин шакирттери ороза кармап жатышты. Алар келип, ага: Эмне үчүн Жохандын шакирттери менен Фарисейлердин шакирттери ороза кармашат, ал эми сенин шакирттериң ороза кармашпайт? – деп сурашты. Ыйса аларга айтты: Той үйүнүн балдары күйөө алар менен болгон учурда ороза кармай алышабы? Күйөө өздөрү менен болгон убакта алар ороза кармай алышпайт. Бирок күндөр келет, качан алардан той жигит алынып кетсе, ошондо алар ошол күндөрдө орозо

кармашат. Эч ким чийки кездемени эски кийимге тикпейт, антпесе жаңы кездеме эски кийимден үзүлүп алат жана жыртык андан да жаман болот. Эч ким жаңы шарапты эски тулумдарга салбайт, эгер болбосо, жаңы шарап тулумдарды жарат, жана шарап төгүлөт жана тулумдар жок болот, бирок жаңы шарапты жаңы тулумдарга салуу керек.

Ыйык күндө ал дан талааларынан өтүп бара жатканда, анын шакирттери дан башактарын үзүп жол ачып баштады. Жана Фарисейлер ага айтышчу: Кара, эмне кылышат алар шабат күндөрү, ал уруксат эмес. Жана ал аларга айтты: Эч качан окуган эмессиңерби, эмне кылды Давид, качан муктаждык болду жана ачка болду ал жана анын менен болгондор? Кантип ал Кудайдын үйүнө башкы дин кызматчы Абиатардын учурунда кирип, көрсөтүү нандарын жеди – аларды жешке уруксат жок, эгерде дин кызматчылар болбосо – жана ал менен бирге болгондорго да берди? Ал аларга: Ыйык күн адам үчүн болгон, адам ыйык күн үчүн эмес деп айтты. Ошондуктан Адам Уулу ыйык күндүн да ийеси болот.

3

Ал кайрадан жамаатка кирди, ал жерде колу куурап калган бир адам болду. Жана алар аны байкап жатышты, эгерде ыйык күндөрдө айыктырса аны, ошондуктан айыптасын аны. Жана ал куурап калган колго ээ болгон адамга айтат:

Ортого тур. Жана ал аларга айтат: Шабат күндөрү жакшылык кылуу же жамандык кылуу уруксатбы? Жанды сактоо же өлтүрүү уруксатбы? Алар бирок үндөшпөй калышты. Жана аларга ачуу менен карап, алардын жүрөктөрүнүн катуулугуна кайгырып, ал адамга айтат: Колуңду созгун. Жана ал созду, жана анын колу башка колдой эле ден соолук калыбына келтирилди. Жана Фарисейлер чыгып, дароо Иродчулар менен анын каршы кеңеш кылышты, аны жок кылуу үчүн.

Ыйса өзүнүн шакирттери менен деңизге четтеди, жана Галилеядан көп элдин тобу ага ээрчишти, Иудеядан, Иерусалимден, Идумеядан, Иордандын аркы жагынан, Тир менен Сидон тегерегинен көп эл Анын кылган иштерин угуп, Ага келишти. Ал өзүнүн шакирттерине кичинекей кайык ага даяр турушу керек деп айтты элдин үчүн, аны кысышпасын деп. Ал көптөрдү дарылаган, ошондуктан оорулары бар адамдардын баары ага тийүү үчүн анын үстүнө түшүшкөн. Ал эми арам рухтар, качан аны көрүшсө, анын алдына жыгылышып, кыйкырышып: Сен Кудайдын Уулусуң деп айтышкан. Ал аларга көп эскертти, алар аны ачык кылбашы үчүн.

Жана ал тоого көтөрүлөт, жана өзү каалагандарды чакырат, жана алар ага карай кетишти. Ал он экини жасады, алар өзү менен болушу үчүн жана аларды жарыялоого жөнөтүшү үчүн жана оорулардан айыктыруу жана жиндерди кууп чыгаруу бийликке ээ болуу жана ал Симонго Петр деген

атты коюду жана Зебедейдин уулу Жакыбты жана Жакыбдын тууганы Жоонду, жана аларга Боанергес деген аттарды коюлган, бул күн күркүрөөнүн уулдары дегенди билдирет. жана Андрей менен Филипп менен Бартоломей менен Матфей менен Томас менен Алфейдин уулу Жакып менен Таддей менен Канаандык Симон жана Иуда Искариотту, ким аны өткөрүп берген.

Жана алар үйгө келишет, жана эл кайра чогулат, ошондуктан алар нан да жей алышпайт. Жана аны уккандар, анын жанындагылар аны кармоо үчүн чыгышты, анткени алар ал таң калды деп айтышчу. Жана Иерусалимден келген динчилер: Анын ичинде Беелзебул бар жана ал жиндердин башчысынын күчү менен жиндерди кууп чыгарат деп айтышкан. Жана аларды чакырып алып, мисалдар менен аларга айтты: Кантип шайтан шайтанды кууп чыгара алат? Эгер падышалык өз ичинен бөлүнсө, ал падышалык туруу жөндөмдүү эмес. Эгер үй өзүнө каршы бөлүнсө, ошол үй туруу жөндөмдүү эмес. Эгер шайтан өзүнө каршы туруп, бөлүнгөн болсо, ал туруу албайт, бирок анын аягы бар. Эч ким күчтүү адамдын үйүнө кирип, анын буюмдарын талап-тоного албайт, эгерде ал адегенде күчтүү адамды байлабаса, жана анан анын үйүн талап-тонойт. Чындыгында силерге айтам, адамдардын уулдарына бардык күнөөлөр жана алар кудай тилине канчалык тийишсе да, ошончолук кудай тилине тийүүлөр кечирилет, Ким Ыйык Рухка кудайга тил тийгизсе, ал мәңгүлүккө кечирим албайт, бирок түбөлүктүү

сотко күнөөлүү болот. Анткени алар Ал ыплас рухка ээ деп айтышкан.

Ошондуктан анын апасы жана бир тууган агалары келишти жана сыртта туруп, аны чакырып адам жөнөттү. Жана анын тегерегинде элдин тобу отурду, бирок ага айтышты: Карагын, сенин апаң жана сенин туугандарың сыртта сени издешет. Жана аларга жооп берип айтты: Ким менин апам же менин агаларым? Жана айланасына карап, анын тегерегинде отургандарга айтат: Көргүлө, менин энем жана менин бир тууган агаларым, Ким Кудайдын эркин аткарса, ал менин туугандын, менин эжекем жана энем.

4

Ал дагы деңиздин жанында үйрөтө баштады, жана ага көп эл чогулду, ошондуктан ал кемеге кирип деңизде отурду, жана бардык эл деңизге карай жерде болушту. Ал аларга көптөгөн притчалар менен үйрөтүп жатты, жана өзүнүн окутуусунда аларга айтты, Угуңуздар. Мына, себүүчү себүү үчүн чыкты. Чачып жатканда, кайсы бири жолго түштү, жана куштар келип аны жеп кетишти. Жана башкасы таш-ташты жерге түштү, кайда көп топурак болгон эмес, жана дароо өсүп чыкты, анткени топурактын тереңдиги болгон эмес. Бирок күн чыккандан кийин ол күйүп кетти, жана тамыры болбогондуктан кургап кетти. Жана башкасы тикендердин ичине түштү, жана тикендер чыкты жана аны

кысып өлтүрдү, жана жемиш бербеди. Жана башкасы жакшы жерге түштү жана өсүп, чоңоюп жаткан жемишти берип, отузга, алтымышка жана жүзгө алып келди. Ал аларга мындай деди: Кимде угууга кулактар бар болсо, ал уксун. Качан ал жалгыз калганда, анын жанындагылар он эки шакирт менен ага масел жөнүндө суроо коюшту. Жана Ал аларга айтты: Силерге Кудайдын падышалыгынын мистерияларын билүү берилген, бирок сырткылар үчүн баары притчаларда айтылат. ошондуктан алар көрүп жатып көрүшсүн, бирок көрбөшсүн, жана угуп жатып угушсун, бирок түшүнбөшсүн, болбосо алар кайрылып, аларга күнөөлөрү кечирилет.

Ал аларга айтат: Силер бул мисалды билбейсиңерби? Анда бардык мисалдарды кантип билесиңер? Чачуучу сөздү чачат. Бул болсо жол жанындагылар, кайда сөз себилет, жана алар угушканда дароо шайтан келип, алардын жүрөктөрүнө себилген сөздү алып кетет. Жана булар окшош, таш жерлерге себилгендер, алар сөздү угушканда дароо кубаныч менен аны кабыл алышат, Жана алардын өздөрүндө тамыры жок, бирок алар убактылуу болушат, анан сөз үчүн кыйынчылык же куугунтук болгондон кийин, дароо буталышат. Жана булар тикендерге себилгендер болушат, алар сөздү угушат, Бул дүйнөнүн тешелүүлөрү жана байлыктын алдоосу жана калган нерселер жөнүндө каалоолор кирип, сөздү кысып өлтүрөт жана ал жемиссиз болот. Жана булар жакшы жерге чачылгандар, алар сөздү угуп, кабыл алышат жана отузга, алтымышка жана жүзгө

жемиш берүүчү.

Жана ал аларга айтты: Чырак себеттин же төшөктүн астына коюлуш үчүн келеби? Чырак коюучунун үстүнө коюлуш үчүн эмеспи? Эч нерсе жашыруун эмес, ал ачыкка чыгарылбаса, жана эч нерсе жашыруун болгон эмес, бирок ачыкка чыгуу үчүн. Эгер кимдир-бирөөнүн укуу үчүн кулактары болсо, укуусун. Жана ал аларга айтты: Эмнени угуп жатканыңарды көрүп туруңуздар. Кайсы өлчөм менен өлчөсөңөр, ошол өлчөм менен силерге өлчөнөт, жана силерге, угуучуларга, дагы кошулат. Кимде бар болсо, ага берилет, ал эми кимде жок болсо, анда бар деген нерсеси да андан алынат. Жана ал айтты: Кудайдын падышачылыгы ушундай болот: адам үрөндү жерге ташташы керек, Ал түнү-күндүзү уктап, туруп жатат, ал эми уруг кантип экенин өзү билбестен өнүп, өсүп жатат. Өзүнөн-өзү жер жемиш берет, биринчи чөп, анан дан башагы, анан башакта толук дан. Жемиш бышкан замат, дароо орок жөнөтөт, анткени орук убагы келди.

Жана ал айтты: Кудайдын падышалыгын эмнеге теңештиребиз? Же аны кандай мисал менен салыштырабыз? кычыраачтын данесине окшош, ал жерге себилгенде жердеги бардык үрөөндөрдүн эң кичинекейи болот Жана качан ал себилсе, ал өсүп чыгат жана бардык өсүмдүктөрдөн улуу болот, жана улуу буттарды жасайт, ошондуктан анын көлөкөсүнүн астында асмандын канаттуулары уя салууга жөндөмдүү болот.

Жана ал аларга сөздү көптөгөн мындай масалдар менен сүйлөдү, алар угууга жөндөмдүү болгондой, Тергөөсүз эмес сүйлөдү аларга сөздү, бирок өзүнчө өз шакирттерине баарын түшүндүрдү.

Жана ошол күнү кеч киргенде, аларга айтат: Аркы жакка өтөлү. Жана элди таштап, аны кемеде отургандай алып кетишет, жана башка кемелер да анын менен болгон. Жана чоң шамал боорону келип чыкты, ал эми толкундар кемеге уруп жатты, ошондуктан ал эле толуп баратты. Ал кайыктын артында жаздыкка баш коюп уктап жатты, жана алар аны ойготуп, ага айтышты: Устат, биз өлүп жатканыбыз сага маанилүү эмеспи? Жана Ал ойгонгондон кийин шамалды тыйыштырды жана деңизге айтты: Үнсүз бол, тынч бол. Жана шамал токтоду, жана улуу тынчтык болду. Жана аларга айтты: Эмне үчүн силер ушунчалык коркоксуңар? Кантип силерде ишеним жок? Алар чоң коркууга түшүштү жана бири-бирине айтышты: Бул ким экен, анткени шамал да, деңиз да ага баш ийет?

5

Жана алар деңиздин аркы жагына, Гергесендердин жерине келишти. Ал кемеден чыккандан кийин дароо эле эстеликтерден арам рухка ээ болгон адам ага учурашты. ким кабырларда жашаган, жана чынжырлар менен да эч ким аны байлай алган эмес, Анткени ал көп жолу кишендер

жана чынжырлар менен байланган болчу, бирок чынжырларды өзү үзүп-жарып, кишендерди талкалап салчу, ошондуктан эч ким аны багындыра алган эмес. Ал бүт түн-күндүз мүрзөлөрдө жана тоолордо кыйкырып, өзүн таштар менен жаракаттап жүрчү. Бирок ал Ыйсаны алыстан көрүп, чуркап келип, Ага сыйынды Жана чоң үн менен кыйкырып айтат: Эмне мага жана сага, Ыйса, эң жогорку Кудайдын Уулу? Сени Кудай менен антташтырам, мени азаптабагын! Ал ага айтып жатты: Ыплас рух, адамдан чык! Ал андан сурады: Сенин атың ким? Ал жооп берип айтты: Менин атым Легион, анткени биз көпбүз. Жана ал аны аларды жердин сыртына жөнөтпөшү үчүн көп өтүнүп жатты. Ошол жерде тоонун жанында жайылып жаткан чоң чочко топу болду. Жана бардык жиндер аны өтүнүштү, айтышты: Бизди чочколорго жибер, аларга кирели. Ыйса аларга дароо уруксат берди. Арам рухтар чыгып, чочколорго кирди. Топ жардан деңизге карай шашып түштү, алар эки миңдей болушту жана деңизде сууга кетишти. Чочколорду багып жаткан малчылар качып кетишти жана шаарга жана талааларга кабарлашты, жана алар эмне болгонун көрүү үчүн чыгышты. Алар Ыйсага келишип, мурда жин ээлеген, легионго ээ болгон адамдын отурганын, кийинип алганын жана акыл-эси жеринде экенин көрүшүп, коркушту. Көргөндөр аларга жин ээлеген адамга эмне болгонун жана чочколор жөнүндө айтып беришти. Алар аны өз чектеринен кетүүгө чакыра башташты. Ал кемеге минип жатканда, жин ээлеген адам аны менен болууга өтүнүп жатты. Жана аны калтырбады,

бирок ага айтат: Өз үйүңө, өз адамдарыңа бар жана аларга Теңир сага эмне кылганын жана сага боорукер болгонун билдир. Ал кетти жана Декаполисте Ыйса ага эмне кылганын жарыялай баштады, жана баары таң калышты.

Ыйса кемеде кайрадан ары жакка өткөндөн кийин, анын үстүнө көп эл чогулду жана алар деңиздин жанында болушту. Жамаат башчыларынын бири келет, аты Жаирос, жана аны көрүп, анын буттарына түшөт. Ал аны катуу өтүнүп: Менин кичинекей кызым өлүм алдында жатат. Келип, ага колуңду коюп бер, ошондо ал айыгып, жашайт, - деп жатты. Жана ал кетти, жана анын менен көп эл ээрчүп жүрдү, жана алар аны кысып жүрүштү. Жана он эки жыл бойу кан агып жүргөн бир аял, Көп дарыгерлерден көп азап тартып, өзүндөгү баарын сарптап, эч кандай жардам албай, тескерисинче андан да начарлап кеткен Ыйса жөнүндө укканынан кийин, эл ичине келип, артынан анын кийимине тийди, Анткени ал өз ичинен: Эгер мен анын кийимдерине тийсем да, сакталам деп айтты. Жана дароо эле анын кан агып жаткан булагы кургап калды, жана ал өз денеси менен ооруудан айыгып жатканын сезди. Жана дароо Ыйса өзүндө анын өзүнөн күч чыккандыгын билип алып, элдин ичинде бурулуп айтты: Ким менин кийимдериме тийди? Анын окуучулары ага айтышты: Элдин сени кысып жатканын көрүп турасың, бирок Ким мага тийди? деп сурайсың. Жана ал бул ишти кылган аялды көрүү үчүн айланасын карап жүрдү. Ал эми аял коркуп, калтырап, өзүнө эмне болгонун билип, келип, анын

алдына жыгылды жана ага бардык чындыкты айтты. Ал бирок ага айтты: Кызым, сенин ишениминг сени куткарды, тынчтыкка бар жана кыйналуудан ден соолукта бол. Ал дагы эле сүйлөп жатканда, жамааттын башчысынан адамдар келип: Кызың өлдү, эми эмне үчүн устатты тынчсыздандырасың? - деп айтышты. Бирок Ыйса айтылып жаткан сөздү дароо уккач, синагоганын башчысына айтат: Коркпо, гана ишен. Ал өзү менен эч кимге ээрчүүгө уруксат берген жок, Петрден, Жакыптан жана Жакыптын тууганы Жоондон башка. Ал жамаат башчынын үйүнө келет жана ызы-чууну көрөт, жана көптөрдүн ыйлап, налап жатканын көрөт. Жана ичине кирип, аларга айтат: Эмне үчүн ушунчалык тынчсызданууудасыңар жана ыйлап жатасыңар? Бала өлгөн жок, бирок уктап жатат. Жана алар аны шылдыңдашты. Ал бирок баарын чыгарып салып, баланын атасын жана энесин жана өзү менен бирге болгондорду алып, бала жаткан жерге кирди, Жана баланын колунан алып, ага айтат: Талита, куми, бул которулганда: Кыз, сага айтам, тур. Жана дароо кыз турду жана басып жүрдү, себеби ал он эки жашта болгон. Жана алар абдан таң калышты. Жана аларга катуу буйруду, эч ким муну билбесин деп, жана ага тамак берүүнү айтты.

6

Жана ал жактан чыгып, өз ата мекенине келди, жана анын окуучулары ага ээрчишти. Ишемби күнү болгондо, ал

жамаатта үйрөтө баштады, жана көптөр угуп таң калышып айтышты: Бул кишиге булар кайдан? Жана ага берилген даанышмандык эмне, жана анын колдору аркылуу мындай күчтөр кантип болушат? Бул уста эмеспи, Мариянын уулу, Жакыптын, Жосенин, Жуданын жана Симондун тууганы? Жана анын эжелери бул жерде биздин арабызда эмеспи? Жана алар ага таарынышты. Ыйса аларга айтты: Пайгамбар өз атамекенинде, өз туугандарынын арасында жана өз үйүндө гана урматсыз болот. Ал жерде эч кандай күч көрсөтө алган жок, бир нече оорулуу адамдарга колдорун коюп айыктырганынан башка. Жана ал алардын ишенбестигинен улам таң калды. Жана ал айылдарды айланып, үйрөтүп жүрдү.

Жана ал он экини чакырды жана аларды экиден-экиден жөнөтө баштады, жана аларга арам рухтар үстүнөн бийлик берди. Ал аларга буйрудуу, жолго эч нерсе албашын, таякдан башка гана: сумка да жок, нан да жок, кемерге коло да жок. бирок сандалдарды кийинген болуп, эки хитон кийбөө керек. Жана ал аларга айтты: Кайсы үйгө кирсеңер, ошол жерден кеткенче ошол жерде калыңар. Жана канчалар силерди кабыл албаса жана силердин сөзүңөрдү укпаса, ал жактан чыгып, буттарыңардын астындагы топурактарды аларга күбөлүк катары силкигиле. Чындык айтам силерге, сот күнүндө Содом менен Гоморраларга ошол шаарга караганда жеңилирээк болот. Жана чыгып, алар өкүнүшү үчүн жарыялашты. Жана алар көп жындарды кууп чыгарышты, жана көп оорулууларды май менен

майлашты жана айыктырышты.

Падыша Ирод укту, анткени анын аты ачык-айкын болуп калган эле, жана ал: Чөмүлтүүчү Жакыя өлүктөрдөн тирилди, ошондуктан анда күчтөр иштеп жатат деп айтты. Башкалар Илияс деп айтышчу, башкалары болсо пайгамбарлардын бириндей пайгамбар деп айтышчу. Ирод укканда: Мен башын кескен Жакып ушул, ал өлүктөрдөн тирилди деди. Өзү Ирод адам жиберип, Жакыпты кармап, аны түрмөгө камады, себеби ал өз агасы Филиптин аялы Иродиадага үйлөнгөн. Жакып Иродго: Сенин агаңдын аялын алууга сага уруксат жок деп айтчу эле. Бирок Иродиада ага өч алчу болуп, аны өлтүргүсү келген, бирок муну кыла алган эмес. Анткени Ирод Жакыядан коркту, аны адилеттүү жана ыйык адам экенин билип, аны коргоду, жана анын сөзүн угуп көп нерселерди жасады жана анын сөзүн кубанычтуу укту. Жана ыңгайлуу күн болгондо, Ирод өзүнүн туулган күнүндө кечки тамак берди өзүнүн улууларына жана миңбашыларга жана Галилеянын биринчилерине, Анын кызы Иродиаданын кызы кирип, бийлеп, Иродго жана аны менен дасторкондо отургандарга жаккандан кийин, падыша кызга айтты: Мендеп каалаган нерсеңди сура, мен сага берем. Жана ага ант берди: Эгер мени сураса, сага берем, менин падышалыгымдын жарымына чейин. Ал чыгып барып, энесине Эмне сурайм? деп сурады. Энеси Чөмүлдүргүч Жоонун башын деп айтты. Ал дароо шашылыш менен падышанын алдына кирип, мындай деп өтүнүч кылды: Мен каалайм, сиз мага азыр эле

табакта Чокундуруучу Жакыптын башын бересиз. Падыша абдан капа болуп, анттарынын жана аны менен чогуу отургандардын себеби менен аны четке кагууну каалаган жок. Падыша дароо эле жаллоочуну жөнөтүп, анын башын алып келүүнү буйруду. Ал кетип, аны түрмөдө башын алды, жана анын башын табакта алып келип, кызга берди, ал эми кыз аны өз энесине берди. Анын шакирттери муну угуп, келишип, анын сөөгүн алып кетишти жана аны мүрзөгө коюшту.

Элчилер Ыйсага чогулушуп, ага бардыгын билдиришти: эмне кылышканын жана эмне үйрөткөнүн. Ал аларга айтты: Келгиле, силер өздөрүңөр гана четке бир чөл жерге барып, аз эс алгыла, анткени келүүчүлөр жана кетүүчүлөр көп болуп, тамак жегенге да убактылары жок эле. Алар кемеде өздөрү гана чөлкөм жерге кетишти. Көптөр аларды кетип бара жатканда көрүп таанышты. Бардык шаарлардан пешком ал жерге чуркашып, алардан мурун жетип, анын жанына чогулушту. Ыйса чыгып, көп элди көрдү жана аларга боорукер болду, анткени алар кой падачысы жок койлордой болушту жана аларга көп нерселерди үйрөтө баштады. Жана мурунтан эле саат көп өткөндөн кийин, анын окуучулары ага жакындап келип айтышат: Бул жер ээн жер жана мурунтан эле саат көп өттү. Аларды жибер, ошондо алар айланадагы талааларга жана айылдарга барып, өздөрү үчүн нан сатып алышсын, анткени жегидек нерселери жок. Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Силер аларга жегенге бергиле. Жана алар ага айтышат: Биз кетип,

эки жүз динарга нан сатып алып, аларга жегенге берелиби? Ал бирок аларга айтат: Силерде канча нан бар? Баргыла жана көргүлө. Алар билип алып айтышат: Беш жана эки балык. Жана ал аларга баарын топ-топ болуп жашыл чөптүн үстүнө отургузууну буйруду. Жана алар топ-топ болуп жүз жана элүү адамдан отурушту. Ал беш нан менен эки балыкты алып, асманга карап, батасын берди. Андан кийин нандарды сындырып, шакирттерине берип жатты, алар элге коюшу үчүн. Эки балыкты да баарына бөлүштүрдү. Жана баары жеп, токтолушту. Алар үзүндүлөрдөн он эки толук себет жана балыктардан алышты. Нан жегендер беш миң эркек болушту.

Жана ал дароо өзүнүн шакирттерин кемеге отургузуп, Бетсаидага карай аркы жакка өтүп кетүүгө мажбурлады, ал эми өзү элди жибергенге чейин, Жана алар менен коштошкондон кийин, Ал тоого намаз кылуу үчүн кетти. Кеч киргенде, кеме деңиздин ортосунда эле, ал эми өзү жалгыз жерде калган. Жана аларды кайык айдоодо азапталып жатканын көрүп, анткени шамал аларга каршы болгон, түндүн төртүнчү караулунда деңиздин үстүндө басып жүрүп, алардын жанына келет, жана аларды өтүп кетүүнү каалады. Алар аны деңиздин үстүндө жүргөнүн көргөндөн кийин, ал арбак деп ойлошту жана кыйкырышты. Баары аны көрүп, тынчсызданышты. Ал дароо алар менен сүйлөп, аларга айтты: Батынгандар, бул Менмин, коркпогула. Ал аларга карай кемеге чыкты, жана шамал токтоду, жана алар өздөрүнүн ичинде өтө эле

ашыкча таң калып, суктанышты. Анткени алар нандар жөнүндө түшүнүшкөн эмес, бирок алардын жүрөгү катуулашкан болчу.

Жана кечип өтүп, алар Геннисарет жерине келишип, лабар ташташты. Алар кемеден чыккан замат, Аны дароо таанышты Алар ошол бүт айланадагы аймакты чуркап чыгышты жана оорулуу адамдарды төшөктөрдө ташып жүрүүнү баштады, кайда Ал экенин уга турган болсо ошол жерге. Жана ал кайда кирсе да - айылдарга же шаарларга же талааларга, базарларда оорулууларды коюшчу жана андан өтүнүшчү, анын кийиминин четине болсо да тийишсин деп, жана ага канчалар тийсе, алар айыгышчу.

7

Жана фарисейлер жана Иерусалимден келген окумуштуулардын кээ бирлери ага карай чогулушту. Алар анын шакирттеринин кээ бирлеринин жалпы колдор менен, башкача айтканда жуулбаган колдор менен, нан жегенин көрүп айыпташты. Анткени фарисейлер жана бардык иудейлер улуулардын салтын кармап, эгер колдорун муштум менен жуубаса, тамак жешпейт. Жана базардан келгенде, эгер жууушпаса, алар тамак жешпейт, жана алар алып, аткарууга тийиш болгон башка көптөгөн нерселер бар: чөйчөктөрдү, кумгаларды, жез идиштерди жана төшөктөрдү жууу. Андан кийин фарисейлер жана

китепчилер андан сурашат: Эмне үчүн сенин окуучуларың улуулардын салты боюнча жүрүшпөйт, бирок жууулбаган колдор менен нан жешет? Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Жакшы пайгамбарлык айтты Ышая силер актёрлор жөнүндө, катары жазылган: Бул эл эриндери менен мени сыйлайт, бирок алардын жүрөгү менден алыс турат. Бирок алар мени бекер сыйынышат, адамдардын буйруктарын үйрөтүү катары үйрөтүшөт.

Кудайдын буйругун таштап, адамдардын салтын кармайсыңар: кумгаларды жана чөйчөктөрдү жуугандарды жана башка ушул сыяктуу көп нерселерди кыласыңар. Ал аларга айтты: Силер өз салтыңарды сактоо үчүн Кудайдын буйругун жакшылап четке кагасыңар. Мусо айтты: Атаңды жана энеңди сыйла, ал эми атасын же энесин жамандап сүйлөгөн адам өлүм менен өлсүн. Сиздер бирок айтасыздар: Эгер адам атасына же энесине корбан деп айтса, бул белек дегени, эгер менден пайда көрсөң, Жана мындан ары сиздер ага өз атасы же энеси үчүн эч нерсе кылууга уруксат бербейсиңер. Кудайдын сөзүн силердин салтыңар менен жокко чыгарып, аны силер өткөрдүңөр жана окшош ушундай көп нерселерди жасайсыңар. Жана бардык элди чакырып алып, аларга айтты: Баарыңар менин сөзүмдү угуп, түшүнүңөр. Адамдын сыртынан ага кирген эч нерсе аны булгай албайт, бирок адамдан чыккандар адамды булгайт. Жана ал элден үйгө киргенде, анын шакирттери андан притча жөнүндө сурашты. Ал аларга айтат: Ошентип силер да акылсыздарсыңарбы? Али

түшүнбөйсүңөрбү, анткени сырттан адамга кирген бардык нерсе аны булгай албайт? Анткени ал анын жүрөгүнө кирбейт, бирок ичегисине кирет жана дааратканa чыгат, бардык тамак-ашты тазалап. Ал: Адамдан чыккан нерсе ошол адамды булгайт - деди. Ичинен, анткени адамдардын жүрөгүнөн жаман ойлор чыгат: зина кылуулар, бузуктуктар, өлтүрүүлөр, уурулуктар, ачкөздүктөр, жамандыктар, алдамчылык, бузукулук, жаман көз, күпүрлөө, текебердик, акылсыздык. Бардык бул жаман нерселер ичинен чыгат жана адамды булгайт.

Жана ошондон туруп, Тирдин жана Сидондун чектерине кетти. Үйгө кирип, эч кимдин билишин каалаган жок, бирок жашыруун кала алган жок. Анткени кызынын арам рух бар аял ал жөнүндө уккандан кийин келип, анын буттарына жыгылды. Ал аял грек болгон, түрү боюнча сирофиникиялык, жана андан жинди анын кызынан чыгарышын сурады. Бирок Ыйса ага айтты: Адегенде балдар тоюшсун, анткени балдардын нанын алып, кичинекей иттерге ыргытуу жакшы эмес. Ал бирок жооп берип, ага айтты: Ооба, Теңирим, жана иттер дасторкондун астында балдардын майда нандарынан жешет. Ал ага айтты: Ушул сөз үчүн бар, жин сенин кызыңдан чыгып кетти. Ал өз үйүнө кеткенде, баланы төшөктө жаткандыгын жана жиндин чыгып кеткендигин тапты.

Жана ал кайрадан Тирдин жана Сидондун чеккелеринен чыгып, Декаполистин чеккелеринин ортосу аркылуу

Галилея деңизине келди. Алар ага кар жана сүйлөөгө начар адамды алып келишет жана ал ага колун коюшу үчүн аны жалбарышат. Жана аны эл топтон бөлөк алып, өзүнчө манжаларын анын кулактарына салды жана түкүрүп, анын тилине тийди. Жана асманга караган соң, ал үшкүрдү жана ага айтат: Эффата, бул ачылгын дегенди билдирет. Жана дароо эле анын кулактары ачылды жана анын тилинин байламы чечилди, жана ал туура сүйлөдү. Ал аларга эч кимге айтпашын деп буйрук берди, бирок ал аларга канчалык буйрук берсе, алар ошончолук көбүрөөк жарыялап жатышты. Алар өтө эле таң калып, Ал баарын жакшы жасады, саңырауларды угуучу кылат жана үнсүздөрдү сүйлөтөт деп айтышты.

8

Ошол күндөрдө дагы эле көп элдин топтолуп, алардын жегидек эч нерсеси жок кезде, Ыйса өзүнүн шакирттерин чакырып, аларга айтты, Мен элге ичимден ачыйм, анткени алар үч күн бою мени менен калышат жана жегидек эч нерселери жок, Эгер мен аларды ач карын үйлөрүнө жиберсем, алар жолдо алсырап калышат, анткени алардын кээ бирлери алыстан келишкен. Жана анын шакирттери ага жооп беришти: Бул жерде, чөлдө кимдир бирөө бул адамдарды нан менен кайдан тойгузат? Ал алардан сурады: Канча нан бар силерде? Алар жооп беришти: Жети. Ал элге жер үстүнө отуруп калууну

буйруду, жана жети нанды алып, ыраазычылык билдирип, сындырды жана өзүнүн шакирттерине берип жатты, алар элдин алдына коюшу үчүн, жана алар элдин алдына коюшту. Жана аларда аз балыктар бар эле, жана аларды да батасын берип, аларды да алдына коюуну буйруду. Алар жеди жана тойушту, жана жети себет үзүндүлөрдүн калдыктарын жыйнап алышты. Алар төрт миңдей болушкан, жана Ал аларды жиберди. Жана ал өзүнүн шакирттери менен кемеге отуруп, дароо эле Далманута жерлерине келди.

Фарисейлер чыгып, Ага талашууга киришишти, Андан асмандан белги издеп, Аны сынашты. Жана өзүнүн рухунда терең үшкүргөн, айтат: Эмне үчүн бул муун белги издейт? Чындык айтам силерге: бул муунга белги берилбейт. Жана аларды таштап, кемеге отуруп, кайра кетти.

Алар нан алууну унутушкан, жана кемеде өздөрү менен бир гана нандан башка эч нерсе болгон эмес. Ал аларга айтып буйруп жатты: Көрүңүздөр, фарисейлердин ачыткысынан жана Ироддун ачыткысынан сак болуңуздар. Жана алар бири-бирине: Биздин нандарыбыз жок, - деп ойлонушту. Жана Ыйса билип, аларга айтат: Эмне үчүн нан жок экенибиз жөнүндө талкуулап жатасыңар? Али түшүнбөйсүңөрбү жана түшүнбөйсүңөрбү? Дагы эле силердин жүрөгүңөр катуубу? Көздөрүңөр бар болсо да көрбөйсүңөрбү, кулактарыңар бар болсо да укпайсыңарбы? Эстебейсиңерби?

Мен беш нанды беш миңге бөлүп бергенде, канча себет толук үзүндүлөрдү алдыңар? Алар ага он эки деп айтышты. Качан жетини төрт миңге бөлгөндө, канча себет толо үзүндү көтөрдүңөр? Алар болсо жети деп айтышты. Жана ал аларга айтты: Али түшүнбөйсүңөр бе?

Жана Ал Бетсаидага келет жана алар Ага сокурду алып келишет жана Ага жалбарышат, Ал ага тийиши үчүн. Жана соконун колунан кармап алып, аны айылдын сыртына чыгарды, жана анын көздөрүнө түкүрүп, колдорун ага коюп, андан бир нерсе көрөт бекен деп сурады. Жана ал жогору караган соң айтты: Мен адамдарды бактардай басып жүргөндү көрүп жатам. Анан кайра колдорун анын көздөрүнүн үстүнө коюп салды жана аны жогору карашка кылды, жана калыбына келтирилди жана баарын ачык карады. Жана аны өз үйүнө жөнөттү, айтып: Айылга кирбе жана айылда эч кимге айтпа.

Ыйса жана анын шакирттери Филиптин Кесариясынын айылдарына чыгышты, жана жолдо ал өз шакирттеринен сурады, аларга айтып: Адамдар мени ким деп айтышат? Алар болсо жооп беришти: Жакыя чөмүлдүргүчтү, башкалар Ильясты, дагы башкалар пайгамбарлардын бирөөсүн. Ал аларга айтат: Силер болсо Мени ким деп айтасыңар? Петр жооп берип, ага айтат: Сен Машайаксың. Жана ал аларга эч кимге анын жөнүндө айтпашын деп эскертти.

Жана Ал аларга үйрөтө баштады, анткени Адамдын Уулу көп азап тартышы, карыялар, башкы руханийлер жана окумуштуулар тарабынан четке кагылышы, өлтүрүлүшү жана үч күндөн кийин тирилиши керек, Жана ал ачык эле сөз айтып жатты. Петр аны четке алып, ага эскертүүнү баштады. Ал бурулуп, өзүнүн шакирттерин көрүп, Петрди сөгүп айтты: Артка кет менден, шайтан, анткени сен Кудайдын ишин эмес, адамдардын ишин ойлойсуң.

Элди өзүнүн шакирттери менен чакырып алып, аларга айтты: Ким менин артымдан ээрчүүнү кааласа, өзүн четке кагып, өзүнүн крестин көтөрүп, мага ээрчүсүн. Ким өзүнүн жанын сактагысы келсе, аны жоготот, бирок ким өзүнүн жанын менин үчүн жана жакшы кабардын үчүн жоготсо, ал аны сактайт. Эмне пайда адамга, эгер ал бүт дүйнөнү утса, бирок өз жанын жоготсо? Же эмне берет адам өз жанынын ордуна? Ким мени жана менин сөздөрүмдөн бул бузуку жана күнөөкөр муундун ичинде уялса, адамдын Уулу да андан уялат, качан Ал өз Атасынын даңкы менен ыйык элчилер менен келгенде.

9

Ал аларга айтты: Чындык айтам силерге, ушул жерде турган кээ бирлер бар, алар өлүмдү татпайт, Кудайдын падышалыгынын күч менен келгенин көргөнгө чейин.

Жана алты күндөн кийин Ыйса Петрду, Жакыпты жана Жоонду алып, аларды бийик тоого жалгыз өздөрү менен алып барат, жана алардын алдында өзгөртүлдү, Анын кийимдери жалтырап, кардай абдан ак болуп калды, жер бетиндеги эч бир кир жуучу ушинтип актай албайт. Жана аларга Илияс менен Мусо көрүндү, жана алар Ыйса менен сүйлөшүп жатышты. Жана Петр жооп берип, Ыйсага айтат: Раввин, биз бул жерде болуубуз жакшы, келгиле үч чатыр тигели: сага бирөө, Мусага бирөө жана Ильясга бирөө. Анткени ал эмне сүйлөшүн билген эмес, анткени алар коркунучтуу болушчу. Булут аларды көлөкөлөп, булуттан үн чыкты: Бул менин сүйүктүү Уулум, Аны угуңар. Алар кенеттен айланасына карашканда, мындан ары эч кимди көрүшпөдү, бирок Ыйса гана өздөрү менен болду. Алар тоодон түшүп баратканда, Ал аларга эч кимге көргөндөрүн айтпоону буйруду, Адам Уулу өлүктөрдөн тирилгенге чейин. Жана алар сөздү кармап калышты, өз ара талкуулап, өлүктөрдөн тирилүү деген эмне экенин. Жана алар андан сурашты: Эмне үчүн окумуштуулар Илияс биринчи келиши керек деп айтышат? Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Илияс чынында биринчи келип, баарын калыбына келтирет, жана адам уулунун көп азап тартып, четке кагылышы кантип жазылган? Бирок мен силерге айтам: Илияс да келди жана алар ага каалагандарынын баарын кылышты, анын жөнүндө ушундай жазылгандай.

Жана ал окуучуларга келгенде, алардын айланасында көп элди жана алар менен талашып жаткан окумуштууларды

көрдү. Жана дароо бардык эл аны көрүп таң калышты жана чуркап келип, аны саламдашты. Жана ал китепчилерден сурады: Эмне жөнүндө талашып жатасыңар өз ара? Элдин ичинен бири жооп берип айтты: Устат, менин уулумду сага алып келдим, анда үнсүз рух бар. Жана кайда болбосун аны басып алса, ыргытат аны, жана көбүктөйт жана тиштерин кычыраштырат, жана кургайт. Мен сенин окуучуларыңа аны кууп чыгарышын айттым, бирок алар жөндөмдүү болушкан жок. Ал бирок жооп берип, ага айтат: Оо, ишенбеген муун, качанга чейин силер менен болом? Качанга чейин силерге чыдам? Аны мага алып келгиле. Жана алар аны ага алып келишти. Жана аны көргөн замат, рух аны дароо эле талкалады, жана ал жерге түшүп, көбүктөнүп айланды. Ал анын атасынан сурады: Бул ага канча убакыт болгондон бери болуп калган? Ал айтты: Балалыктан. Ал көп жолу аны отко да, сууга да ыргытты, аны жок кылуу үчүн, бирок эгер сен бир нерсе кыла алсаң, бизге боорукердик көрсөтүп, бизге жардам бер. Ыйса ага: Эгер сен ишене аласаң, ишенгенге баары мүмкүн деди. Жана дароо бала атасы көз жаш менен кыйкырып айтты: Ишенем, Теңирим, менин ишенбестигиме жардам бер. Ыйса элдин тобу чогулуп жатканын көрүп, арам рухка ыйгарды, ага айтып: Үнсүз жана кардыгы рух, мен сага буйрук берем, андан чык жана мындан ары ага кирбе. Жана кыйкырып, аны катуу титиреткенден кийин чыгып кетти, ал өлүккө окшоп калды, ошондуктан көптөр ал өлдү деп айтышты. Бирок Ыйса аны колунан кармап алып, көтөрдү жана ал турду. Ал үйгө киргенден кийин, анын

шакирттери андан жалгыз: Эмне үчүн биз аны кууп чыгара алган жокпуз? деп сурашты. Ал аларга айтты: Бул түр эч кандай жол менен чыга албайт, эгерде намаз жана ороздо гана болбосо.

Жана алар ошондон чыгып, Галилея аркылуу өтүп жатышкан, жана ал эч ким билбесин деп каалаган. Ал өз шакирттерин үйрөтүп жатты жана аларга айтты: Адамдын Уулу адамдардын колуна чыгарылат, жана алар аны өлтүрүшөт, жана өлтүрүлгөндөн кийин үчүнчү күнү туруп кетет. Алар бирок сөздү түшүнүшкөн эмес жана андан сурап-билүүдөн коркушкан.

Ал Капернаумга келди жана үйдө болуп, аларга сурады: Жолдо өздөрүңөр эмнени талкуулап жаткансыңар? Алар бирок үнсүз калышты, анткени жолдо бири-бирине ким улуу экенин талкуулашкан эле. Жана отуруп, он экини чакырды жана аларга айтат: Эгер кимдир бирөө биринчи болгусу келсе, ал баарынын акыркысы жана баарынын кызматчысы болот. Жана ал баланы алып, аны алардын ортосуна коюп, аны кучактап, аларга айтты, Ким мындай балдардын биринде менин атымда кабыл алса, ол мени кабыл алат, жана ким мени кабыл алса, ол мени эмес, бирок мени Жөнөткөндү кабыл алат. Жохан ага жооп берип айтты: Мугалим, биз сенин атың менен жиндерди куугуп чыгарып жаткан бирөөнү көрдүк, ал бизге ээрчибейт, жана биз ага тыюу салдык, анткени ал бизге ээрчибейт. Бирок Ыйса айтты: Аны токтотпогула, анткени менин атымда

кудурет көрсөткөн эч ким тез арада мени жаман айта албайт. Ким силерге каршы эмес болсо, ал силер үчүн болот. Ким үчүн болсо силерге бир чөйчөк суу берсе менин атымда, анткени силер Машаяктын экениңер үчүн, чындык айтам силерге, ал өзүнүн сыйлыгын эч качан жоготпойт.

Жана ким болсо да бул кичинекейлердин менге ишенгендердин биринин жолунан тоскоол болсо, ал үчүн жакшыраак болмок, эгерде анын моюнуна тегирмен таш асылып, деңизге ыргытылса. Эгер колуң сени адаштырса, аны кесип сал, анткени эки колуң менен геенага, өчпөс отко кетүүдөн көрө, майып болуп жашоого кирүү сага жакшыраак. Кайда алардын курту өлбөйт жана от өчпөйт. Эгер бутуң сени туурататса, аны кес. Жашоого аксак болуп кирүү сага жакшы, эки бутуң болуп өчпөс отко, гееннага ыргытылуудан көрө. Кайда алардын курту өлбөйт жана от өчпөйт. Эгер сенин көзүң сени туурашса, аны ташта, анткени сага бир көздүү болуп Кудайдын падышалыгына кирүү эки көзүң менен от гееннасына кетүүдөн жакшыраак Кайда алардын курту өлбөйт жана от өчпөйт. Бардыгы от менен тузданат жана бардык курмандык туз менен тузданат. Туз жакшы, бирок эгер туз өзүнүн даамын жоготсо, аны эмне менен даамдайсыңар? Өзүңөрдө туз болсун жана бири-бириңер менен тынчтыкта жашаңар.

10

Ал ошол жерден туруп, Иорданнын аркы жагы аркылуу Иудеянын чек арасына келет, жана элдер кайра ага карай чогулушат, жана ал адаты боюнча кайра аларды үйрөтүп жаткан. Жана фарисейлер жакындап келип, аны сынап, эркекке аялын ажыратууга уруксат барбы деп сурашты. Ал эми жооп берип, аларга айтты: Эмне силерге буйруду Мусо? Алар болсо: Муса ажырашуу китебин жазып, ажыратууга уруксат берген деп айтышты. Ыйса жооп берип, аларга айтты: ал силерге бул буйрукту силердин жүрөктөрүңөрдүн катуулугунан улам жазды. Бирок Кудай жаратылыштын башынан эле аларды эркек жана аял кылып жаратты. Ушунун үчүн адам өз атасын жана энесин таштап, өз аялына кошулат жана экөө бир денеге айланат. Ошондуктан алар мындан ары эки эмес, бирок бир эт. Ошондуктан Кудай эмнени кошкон болсо, адам аны бөлбөсүн. Жана үйгө кайра кирип, шакирттер бул жөнүндө андан сурашты. Ал аларга айтат: Ким өз аялын ажыратып, башка аялга үйлөнсө, ал өз аялына карата бузукулук кылат. Эгер аял эрин ажыратып, башка бирөөгө үйлөнсө, ал зина кылат.

Адамдар ага балдарды алып келишчү, ал аларга тийиши үчүн, бирок шакирттер балдарды алып келгендерди тыюу салышчу. Бирок Ыйса муну көрүп ачууланды жана аларга айтты: Балдарды мага келүүгө коюңуздар жана аларга тоскоол болбоңуздар, анткени Кудайдын падышалыгы ушундайлардыкы. Чындык, мен силерге айтамын: ким Кудайдын падышалыгын бала сыяктуу кабыл албаса, ал ага

эч качан кире албайт. Жана аларды кучактап алып, колдорун алардын үстүнө коюп, батасын берди.

Ал жолго чыгып баратканда, бир адам чуркап келип, анын алдында тизелеп, андан сурады: Жакшы мугалим, түбөлүк жашоону мураска алуу үчүн эмне кылышым керек? Бирок Ыйса ага айтты: Эмне үчүн мени жакшы дейсиң? Кудайдан башка эч ким жакшы эмес. Буйруктарды билесиң: зина кылба, өлтүрбө, уурдабагын, жалган күбөлүк бербе, алдабагын, атаңды жана энеңди сыйла. Ал жооп берип, ага: Мугалим, мен мунун баарын жаштыгымдан бери сактап келдим деди. Бирок Ыйса ага карап, аны сүйдү жана ага айтты: Бир нерсе сенде жетишпейт. Эгер сен камыл болууну каалайсың, бар, сенде бар нерселериңдин баарын сат жана жакырларга бер, ошондо сен асмандагы казынага ээ болосуң. Андан кийин бул жакка кел жана мага ээрчи, өзүңдүн крестиңди көтөрүп. Ал бирок сөзгө капа болуп, кайгырып кетти, анткени анын көп мүлкү бар болчу.

Жана Ыйса айланасына карап, өзүнүн шакирттерине айтат: Акчасы бар адамдардын Кудайдын падышалыгына кирүүсү канчалык кыйын! Бирок шакирттер анын сөздөрүнө таң калышты. Ыйса кайра жооп берип, аларга айтат: Балдар, байлыкка ишенгендер үчүн Кудайдын падышачылыгына кирүү канчалык кыйын! Төөнүн иненин тешигинен өтүшү бай адамдын Кудайдын падышалыгына кирүүсүнөн оңой. Алар болсо ашыкча таң калып, өздөрүнө карай: Анда ким куткарыла алат? - деп айтышты. Аларга

караган Ыйса айтат: Адамдар үчүн бул мүмкүн эмес, бирок Кудай үчүн эмес, анткени Кудай үчүн баары мүмкүн. Петр ага айта баштады: Карачы, биз баарын таштап, сага ээрчидик. Ыйса жооп берип айтты: Чындык айтам силерге, эч ким жок, ким үйдү же бир тууганды, же эжеди, же атаны, же энени, же аялды, же балдарды, же талааларды менин үчүн жана жакшы кабардын үчүн таштаган. Эгер азыр, ушул убакта үйлөрдү, бир тууган агаларды, бир тууган эжелерди, атаны, энени, балдарды жана талааларды куугунтуктар менен бирге жүз эселенген алмаса жана келе турган заманда түбөлүк жашоону алмаса. Көп адамдар биринчи болуп акыркы болот жана акыркы болуп биринчи болот.

Алар жолдо Иерусалимге чыгып бара жатышканда, Ыйса алардын алдында жүрүп баратчу, алар таң калышты, ал эми ээрчип жүргөндөр коркушту. Ыйса дагы он экини алып, аларга өзүнө болоор турган окуяларды айта баштады, Анткени карагылачы, биз Иерусалимге барабыз жана адам уулу баш дин сыйынуучуларга жана жазуучуларга берилет, жана алар аны өлүмгө соттошот жана аны улуттарга беришет, Алар аны шылдыңдашат, аны камчылашат, ага түкүрүшөт жана аны өлтүрүшөт, бирок үчүнчү күнү ал тирилет.

Жана ага Зебедайдын уулдары Жакыбос менен Жоханнес жакындашып, айтышты: Мугалим, биз каалайбыз, эмне сурасак да, аны бизге кылгайсың. Ал бирок аларга айтты:

Силер үчүн эмне кылуумду каалайсыңар? Алар ага: Бизге уруксат бер, биз сенин даңкыңда бири оң жагында, бири сол жагында отурабыз - деп айтышты. Бирок Ыйса аларга айтты: Силер эмне сурап жатканыңарды билбейсиңер. Силер мен ичкен тостоканды ичүүгө жана мен чөмүлдүрүлгөн чөмүлдүрүүнү кабыл алууга жөндөмдүүбүсүңөр? Алар болсо ага: Биз жөндөмдүүбүз деп айтышты. Ал эми Ыйса аларга айтты: Мен ичкен чөйчөктү силер да ичесиңер, жана мен кабыл алган чөмүлдүрүүнү силер да кабыл аласыңар. Бирок менин оң жана сол жагымда отуруу мага берүүгө тийиштүү эмес, бирок кимге даярдалган болсо ошого.

Ал он адам укканда, Жакып менен Жоон жөнүндө ачууланып башташты. Бирок Ыйса аларды чакырып алып, аларга айтат: Силер билесиңер, улуттарды башкарып жаткандай көрүнгөндөр алардын үстүнөн ээлик кылышат жана алардын улуулары аларга бийлик жүргүзүшөт, Бирок силерде ушундай болбойт, ким силердин арада улуу болгусу келсе, ал силердин кызматчыңар болот. Жана ким силердин арасында биринчи болгусу келсе, ал бардыгынын кулу болот Анткени адамдын Уулу кызмат кылынууга эмес, бирок кызмат кылууга жана көптөрдүн ордуна өз жанын төлөм катары берүүгө келди.

Жана алар Иерихого келишет. Ал жана анын шакирттери жана көп эл Иериходон чыгып бара жатканда, Тимайдын уулу Бартимай деген сокур жол боюнда отуруп тилемчилик

кылып жатты. Ыйсанын Назареттик экенин уккандан кийин, ал кыйкырып айта баштады: Давиддин уулу Ыйса, мага боорукер бол! Көптөр аны үнсүз болсун деп унчуктурушту, бирок ал андан да катуу кыйкырды: Давиддин уулу, мени аяп көр! Ыйса туруп: Аны чакырыңыздар деди. Алар сокурду чакырып, ага: Батынгын ал, тур, Ал сени чакырат дешти. Ал бирок өзүнүн көйнөгүн таштап салып, туруп, Ыйсага карай келди. Жана Ыйса ага жооп берип айтат: Сага эмне кылып берүүнү каалайсың? Ал сокур ага айтты: Раббуни, кайра көрө алсам. Ыйса ага: Бар, сенин ишениминг сени куткарды деди. Ал дароо эле көрө баштады жана Ыйсанын артынан жолдо ээрчип кетти.

11

Жана алар Иерусалимге, Бетфагеге жана Бетанияга, Зайтун тоосуна жакындаганда, ал өзүнүн эки шакиртин жиберет. Жана ал аларга айтат: Баргыла силердин карама-каршы турган айылга, жана дароо ага кирип, силер байланган кулунду табасыңар, анын үстүнө эч ким адамдардан отурган эмес, аны чечип, алып келгиле. Эгер кимдир бирөө силерге Эмне үчүн мындай кыласыңар? деп айтса, Теңир ага муктаж деп айткыла, ошондо Ал дароо аны кайра бул жакка жөнөтөт. Алар кетип, эшиктин сыртында, көчөдө байланган кулунду табышты жана аны чечишти. Ал жерде турган кээ бир адамдар аларга: Эмне үчүн кулунду бошотуп жатасыңар? - деп айтышты. Алар болсо Ыйса

буйругандай аларга айтышты жана аларды коюп беришти. Жана алар кулунду Ыйсага алып келишти жана өз кийимдерин анын үстүнө салышты, жана Ал анын үстүнө отурду. Көптөр өз кийимдерин жолго жайышты, башкалар болсо агачтардан жалбырактуу бутактарды кесип алып, жолго жайып жатышты. Алдыда баруучулар жана ээрчүүчүлөр кыйкырышып: Осанна! Теңирдин ысымы менен келүүчү бататалган! - дешти. Биздин атабыз Давуттун Теңирисинин атында келе жаткан падышалык ыраазы болсун, эң жогорку жерлерде осанна!

Ыйса Иерусалимге жана ыйык жайга кирди, жана баарын карап чыккандан кийин, саат эле кеч мезгил болгондуктан, он эки менен Бетанияга чыкты.

Эртеси алар Бетаниядан чыккандан кийин, Ал ач болду. Жана ал алыстан жалбырактуу инжир дарагын көрүп, анын ичинен бир нерсе табабы деп келди, жана ага келип, жалбырактардан башка эч нерсе таппады, себеби инжирдин убагы эмес эле. Жана жооп берип, ага айтты: Мындан ары сенден түбөлүккө эч ким жемиш жебесин. Жана анын шакирттери угушту.

Алар дагы эле Иерусалимге келишет, жана Ыйса ыйык жайга кирип, ыйык жайда сатып жаткандарды жана сатып алып жаткандарды сыртка кууп чыгарууга баштады, жана акча алмаштыруучулардын столдорун жана көгүчтөрдү сатып жаткандардын отургучтарын аударып салды. жана

ал эч кимге ибадатканадан идиш ташытууга уруксат берген эмес Ал аларга үйрөтүп айтты: Менин үйүм бардык улуттар үчүн тилек үйү деп аталат деп жазылган эмеспи? Бирок силер аны каракчылардын үңкүрүнө айландырдыңар.

Дин окумуштуулары, фарисейлер жана башкы дин кызматчылар муну укту жана аны кантип өлтүрүүнү издешти, анткени бардык эл анын окутуусуна таң калгандыктан, алар андан коркушту. Жана кеч болгондо, ал шаардан сыртка чыгып кетти.

Эртең менен өтүп бара жатканда, алар инжир дарагынын тамырынан кургап калганын көрдү. Жана Петрос эстеп, ага айтат: Раббий, кара, сен каргаган инжир дарагы куурап калды. Жана Ыйса жооп берип, аларга айтат: Кудайга ишенимиңер болсун. Чындыгында, мен силерге айтам: ким ушул тоого көтөрүлүп, деңизге ыргытылгын деп айтса жана анын жүрөгүндө шек санабай, тескерисинче, айткандары болот деп ишенсе, анда ал эмне айтса да ошол ага болот. Ушул себептүү мен силерге айтам: тиленип жатканда эмне сурасаңар да, алдык деп ишенгиле, ошондо силерге болот. Жана качан силер туруп сыйынып жатканда, эгер кимдир бирөөгө каршы бир нерсе кармап турсаңар, кечирип коюңуздар, ошондо асмандагы Атаңар да силердин кылмыштарыңарды кечирет. Эгер силер бошотпосоңор, анда силердин Атаңар да силердин күнөөлөрүңөрдү бошотпойт.

Алар кайрадан Иерусалимге келишет, жана ал ыйык жайда жүрүп жүргөндө, ага баш дин кызматчылар, окумуштуулар жана улуулар келишет. Жана алар ага айтышат: Кандай бийликте бул нерселерди жасайсың? Же ким сага бул бийликти берди, ошондуктан бул нерселерди жасайсың? Бирок Ыйса жооп берип, аларга айтты: Мен да силерден бир сөз сурайм, мага жооп бергиле, анда мен силерге кандай бийликте мындарды жасаарымды айтам. Жоонун чөмүлдүрүүсү асмандан болду же адамдардан? Мага жооп бергиле. Жана алар өздөрүнө карата ой жүгүртүштү: Эгер биз асмандан десек, ал эмне үчүн анда ага ишенген жоксуңар? дейт; Бирок адамдардан десек? Алар элден коркушту, анткени баары Жакыяны пайгамбар деп эсептешкен. Жана жооп берип, Ыйсага айтышат: Биз билбейбиз. Жана Ыйса жооп берип, аларга айтат: Мен да силерге айтпайм, кандай бийликте бул ишти жасайм.

12

Жана Ал аларга масалдар менен айтып берүүгө башталды: бир адам жүзүм бакчасын отургузду жана тосмо коюп коюду, шарап сыккычты казды жана мунара курду, аны дыйканчыларга ижарага берди жана кетти. Жана ал убакытта эмгекчилерге кул жиберди, ошондуктан эмгекчилерден жүзүм бакчанын жемишинен алсын. Жана аны алып, уруп-согушту жана бош кайтарып жөнөттү. Жана ал кайра аларга башка кулду жөнөттү, жана аны таш атып,

башынан жаракаттап, кордоп жөнөттү. Жана дагы башкасын жөнөттү, ошону да өлтүрүштү, жана башка көптөрдү, кээ бирөөлөрүн сабап, кээ бирөөлөрүн өлтүрүп. Дагы эле бир уулду ээлеп, анын сүйүктүүсүн, аны да акыркы болуп аларга жөнөттү, айтып: Менин уулумду урматташат. Ошол дыйкандар аны келе жатканын көргөндөн кийин, өздөрүнө: Бул мураскор, келгиле аны өлтүрөлү, ошондо мурас биздин болот деп айтышты. Жана аны алып, өлтүрүшүп, жүзүм бакчасынын сыртына ыргытышты. Эмне кылат ошондо жүзүм бакчанын ээси? Ал келет жана бул дыйканчыларды жок кылат, жана жүзүм бакчаны башкаларга берет. Бул жазууну да окуган жоксуңарбы: курулушчулар четке каккан таш бурчтун башына айланды Бул Теңирден болду жана биздин көзүбүздө укмуштуудуу.

Жана алар аны кармоого аракет кылышты, бирок элден коркушту, анткени алар мисалды өздөрүнө карата айтканын билишти. Жана аны калтырып, кетишти.

Жана алар ага Фарисейлерден жана Иродчулардан кээ бирөөлөрдү жөнөтүшөт, аны сөз менен тузакка түшүрүш үчүн. Алар келип, ага: Устат, биз сенин чынчыл экениңди билебиз жана сага эч ким жөнүндө маани эмес, анткени сен адамдардын бетине карабайсың, бирок Кудайдын жолун чындык менен үйрөтөсүң. Ошондуктан бизге айт, Кесарга салык төлөө уруксат берилгенби же жокпу? Берелиби же бербейлиби? - деп айтышты. Бирок ал алардын эки

жүздүүлүгүн билип, аларга айтты: Эмне үчүн мени сынайсыңар? Мага динарийди алып келгиле, көрөйүн. Алар болсо алып келишти. Ал аларга: Бул сүрөт жана бул жазуу кимдики? – деди. Алар: Кайсардын – деп жооп беришти. Ыйса жооп берип, аларга айтты: Кесардыкын Кесарга, Кудайдыкын Кудайга кайтарып бергиле, жана алар анын сөзүнө таң калышты.

Жана ага садукейлер келишет, алар тикирилүү жок деп айтышат, жана алар андан сурап айтышат, Мугалим, Мойсей бизге жазды: эгер кимдир бирөөнүн агасы өлүп, аялын калтырса, бирок балдарды калтырбаса, анда анын агасы анын аялын алып, агасына урпак көтөрүшү керек. Жети бир тууган болушту. Биринчиси аял алды жана өлүп жатып уруу калтырган жок. Экинчиси да аны алды жана өлдү, ал да уруу калтырбады. Үчүнчүсү да ошондой эле болду. Жетөө аны алышты, бирок уруу калтырышкан жок. Баарынан акыркы аял да өлдү. Ошондуктан тирилүүдө, качан алар тирилишет, ал кимдин аялы болот? Анткени жетөө аны аял кылып алышкан. Жана Ыйса жооп берип, аларга айтты: Силер ушул себептен адашпайсызбы, Ыйык Жазмаларды да, Кудайдын күчүн да билбегендиктен? Анткени өлүктөрдөн тирилгенде, алар эч үйлөнүшпөйт жана эч үйлөнтүрүлүшпөйт, бирок асмандагы жарчылардай болушат. Өлүктөрдүн тирилиши жөнүндө силер Мусанын китебинен, бутанын бөлүгүнөн окуган эмессиңерби, Кудай ага кантип айтканын: Мен Ыбрайымдын Кудайымын, Исхактын Кудайымын жана

Жакыптын Кудайымын? Ал өлүктөрдүн эмес, тирүүлөрдүн Кудайы, ошондуктан силер абдан адашып жатасыңар.

Жана окумуштуулардын бири жакындап келип, алардын талашып жатканын угуп, аларга жакшы жооп бергенин көрүп, андан сурады: Бардык буйруктардын биринчиси кайсы? Ал эми Ыйса ага жооп берди: Баарынын биринчи буйругу - укугула, Израиль, Теңир биздин Кудайыбыз Теңир бир болуп саналат, Жана сен Теңир Кудайыңды бүткүл жүрөгүң менен, бүткүл жаның менен, бүткүл акылың менен жана бүткүл күчүң менен сүйөсүң. Бул биринчи буйрук. Экинчи буйрук да ушуга окшош: өз кошуңду өзүңдөй сүй. Булардан чоңураак башка буйрук жок. Окумуштуу ага айтты: Жакшы, мугалим, чындыкка таянып айттың, анткени Ал бир гана, жана андан башка эч ким жок, Аны бүт жүрөктөн, бүт акыл-эстен, бүт жандан жана бүт күчтөн сүйүү, ошондой эле кошунасын өзүн сыяктуу сүйүү бардык күйгүзүлгөн курмандыктардан жана курмандыктардан артык. Ыйса анын акылдуу жооп бергенин көрүп, ага: Сен Кудайдын падышалыгынан алыс эмессиң деди, жана андан кийин эч ким аны сурап суроого батынган жок.

Ыйса ыбадатканада үйрөтүп жатып, жооп берип айтты: Окумуштуулар Машайакты Давуттун уулу деп кантип айтышат? Өзү Давид Ыйык Рухта айтты: Теңир менин Теңириме айтат: Менин оң жагымда отур, мен сенин душмандарыңды сенин буттарыңдын таянычы кылып

коюмча. Өзү ошондуктан Давид аны Теңир деп айтат, жана кайдан анын уулу болот? Жана көп элдин тобу аны кубанычтуу менен уктады.

Ал өзүнүн үйрөтүүсүндө аларга мындай деди: Узун кийимдерде жүрүүнү жана базарларда салам алууну каалаган мыйзамчылардан этият болуңуздар. жана жыйналыштардагы башкы орундарды жана кечки тамактардагы биринчи орундарды. Жесирлердин үйлөрүн жеп жаткандар жана шылтоо менен узун тиленип жаткандар, булар көбүрөөк сот алышат.

Жана Ыйса казыналыктын карама-каршысына отуруп, элдин казыналыкка бронзаны кантип ыргытып жатканын байкап жатты. Жана көптөгөн байлар көп нерсе салышты, ал эми келген бир кедей жесир эки майда тыйын салды, бул бир квадрантка барабар. Өз шакирттерин чакырып алып, аларга айтты: Чындык айтам силерге, бул жакыр жесир баарынан көбүрөөк салды казынага салгандардын ичинен. Баары өздөрүнүн көптүгүнөн ташташты, бирок бул аял өзүнүн жетишсиздигинен бар нерсесин ташташты, бүтүндөй өзүнүн жашоосун.

13

Ал ыбадатканадан чыгып бара жатканда, анын окуучуларынын бири ага: Мугалим, кара, кандай таштар

жана кандай имараттар! - деди. Ыйса ага жооп берип айтты: Бул улуу имараттарды көрүп жатасыңбы? Бул жерде таш үстүнө таш калбайт, баары кулатылат. Ал зайтун тоосунда ыбадатканага карама-каршы отурганда, Петр, Жакып, Жохан жана Андрей андан жеке суроо беришти, Бизге айт, качан бул нерселер болот жана бардык бул нерселер аткарылууга жакындаганда кандай белги болот? Ыйса жооп берип, аларга айта баштады: Карагылачы, бирөө силерди адаштырбасын. Көптөр менин атымдын үстүнөн Мен ошомун деп айтып келишет жана көптөрдү алдашат. Качан бирок сиздер согуштарды жана согуштар жөнүндө угууларды уксаңыздар, коркпоңуздар, анткени алар болушу керек, бирок бул али акыркы эмес. Эл элге, падышалык падышалыкка каршы көтөрүлөт, ар жерде жер титирөөлөр болот, ачарчылыктар жана тынчсыздануулар болот. Бул төрөт оорулардын башталышы. Бирок силер өзүңөрдү сактагыла. Анткени силерди кеңештерге беришет жана алардын жыйындарында уруларсыңар, жана башчылардын жана падышалардын алдында мен үчүн турасыңар, аларга күбөлүк катары. Жана биринчи бардык улуттарга жакшы кабар жарыялануусу керек. Качан силерди кармап алып барып, тапшырып беришсе, эмне сүйлөйбүз деп алдын ала тынчсызданбагыла жана машыгып үйрөнбөгүлө, бирок ошол саатта силерге эмне берилсе, ошону сүйлөгүлө, анткени сүйлөгөндөр силер эмес, Ыйык Рух. Бирок бир тууган экинчи туугандын өлүмгө тапшырат жана ата баланы, жана балдар ата-энелеринин үстүнө көтөрүлүшөт жана аларды өлтүрүшөт.

Жана силер бардыктын тарабынан менин атымдын үчүн жек көрүлөсүңөр, бирок акырына чейин чыдаган киши куткарылат.

Качан силер Даниил пайгамбар тарабынан айтылган жок кылуунун жек көрүүлүктүн керек эмес жерде туруп турганын көрсөңөр, окуп жаткан түшүнсүн, анда Иудеяда турган алар тоолорго качсын. Ал бирок тамдын үстүндө турган адам үйгө түшпөсүн жана өз үйүнөн бир нерсе алуу үчүн кирбесин Жана талаада турган киши өзүнүн кийимин алуу үчүн артка кайтпасын. Бирок ошол күндөрдө кош бойлуу аялдарга жана эмизип жаткан энелерге кайгы. Тиленгиле, бирок силердин качууңар кышта болбосун үчүн. Анткени ал күндөр ушунчалык кыйынчылык болот, кандай Кудай жараткан жаратылыштын башынан азыргача болгон эмес жана эч качан болбойт. Жана эгер Теңир күндөрдү кыскартпаса, бардык эт сакталбас эле, бирок Өзү тандаган тандалгандар үчүн күндөрдү кыскартты. Эгер ошондо кимдир бирөө силерге Карагылачы, Машаяк бул жерде же Карагылачы, ал жерде деп айтса, ишенбегиле. Көтөрүлүшөт, анткени жалган христостор жана жалган пайгамбарлар, жана алар белгилерди жана кереметтерди беришет, эгер мүмкүн болсо, тандалгандарды да адаштыруу үчүн. Сиздер болсо көрүңүз, карагыла, мен сизге баарын алдын ала айтып койдум. Бирок ошол күндөрдө, ошол кыйынчылыктан кийин күн караңгыланат жана ай өзүнүн жарыгын бербейт. Жана жылдыздар асмандан түшүп жатышат, жана асмандардагы күчтөр

силкининишет. Жана анда алар адамдын уулунун булуттарда улуу күч жана даңк менен келе жатканын көрүшөт. Жана анда ал өзүнүн элчилерин жиберет жана өзүнүн тандалгандарын төрт шамалдан чогултат, жердин четинен асмандын четине чейин.

Бирок инжир дарагынан мисалды үйрөнүңөр. Качан анын бутагы мурунтан жумшак болуп, жалбырактарды чыгарса, жай жакындаганын билесиңер, Ошондой эле силер, качан бул нерселердин болуп жатканын көрсөңөр, анын эшиктерде жакын турганын билесиңер. Чындыгында мен силерге айтамын: бул муун өтүп кетпейт, бул нерселердин баары болгонго чейин. Асман жана жер жок болот, бирок менин сөздөрүм эч качан жок болбойт.

Бирок ошол күн же саат жөнүндө эч ким билбейт, асмандагы кабарчылар да, Уул да билбейт, Ата гана билет. Көрүңүз, ойгоо болуп, тиленгиле, анткени силер качан ал убакыт келерин билбейсиңер. Сапарда болгон адам өзүнүн үйүн таштап, өзүнүн кулдарына бийликти берип, ар биринин өзүнүн ишин берип, эшик сакчыга күзөтүшү үчүн буйруду. Ошондуктан сергек болгула, анткени силер үйдүн ээси качан келерин билбейсиңер: кеч менен, түн ортосунда, короз кычырганда же эртең менен. Күтүлбөгөн жерден келип, силерди уктап жатканда табып калбасын. Бирок мен силерге эмне айтсам, ошону баарына айтам: сак болгула.

14

Өтмө майрамы жана ачытқысыз нан майрамы эки күндөн кийин болчу. Баш руханийлер менен окумуштуулар аны кантип алдамчылык менен кармап алып өлтүрүшү керектигин издешчү. Алар майрам учурунда эмес деп айтышты, элдин арасында ызы-чуу чыгып кетпеши үчүн.

Ал Бетанияда, лепрозный Симондун үйүндө болгондо, ал жатканда, таза, кымбат нард майы куюлган алебастр идиши бар аял келди жана алебастр идишти сындырып, анын башына төктү. Бирок кээ бирлер өздөрүнө карата ачууланып айтышты: Бул майдын ушундай текке кетиши эмне үчүн болду? Бул жыпар жытты үч жүздөн ашык динарга сатып, акчасын кедейлерге берсе болмок беле, деп аны ыйлашты. Бирок Ыйса айтты: Аны тынч калтыргыла, эмне үчүн ага кыйынчылык туудурасыңар? Ал мага жакшы иш жасады. Ар дайым силер кедейлерди өздөрүңөр менен кошо ээ болосуңар, жана качан каалайсыңар, аларга жакшылык кыла аласыңар, бирок мени ар дайым ээ боло албайсыңар. Ал эмнеси бар болсо, ошону кылды, менин денемди көмүүгө даярдоо үчүн алдын ала жакты. Чындап силерге айтамын, кайда болбосун бул жакшы кабар бүткүл дүйнөгө жарыяланса, ал аялдын жасаган иши да анын эскерүүсү үчүн айтылат.

Жана Искариот Жуда, он экинин биринин, башкы

сыйынуучуларга барды, аны аларга чыгарып берүү үчүн. Алар болсо муну угуп кубанышты жана ага күмүш берүүгө убада кылышты, ал эми ал аны кантип ылайыктуу учурда сатып берерин издеди.

Ачыткысыз нандын биринчи күнүндө, өтмө майрамды курмандык кылышкан учурда, анын окуучулары ага айтышты: Кайда барып даярдайбыз, сен өтмө майрамды жейсиң үчүн? Ал эки шакиртин жөнөтүп, аларга айтты: Шаарга барыңыздар, силерге суу күбүн көтөргөн адам кездешет, анын артынан ээрчиңиздер. Жана ал кайсы жакка кирсе, үй ээсине айткыла: Устат айтат: менин конок үйүм кайда, мен Пасханы шакирттерим менен кайда жейм? Ал өзү силерге чоң, жабдылган, даяр үстүңкү бөлмөнү көрсөтөт, ошол жерде бизге даярдагыла. Анын шакирттери чыгып, шаарга келишти жана Ал аларга айткандай табышты, жана Пасхага даярдык көрүштү. Жана кеч киргенден кийин ал он эки шакирти менен келет. Алар жатып алып, тамак жеп жатканда, Ыйса айтты: Чындык айтам силерге, силердин ичиңерден бири мени сатып берет, ал мен менен бирге тамак жеп жаткан. Алар болсо кайгырып, ага бирден-бирден Бул мен эмеспи? деп сурай башташты, дагы бири Бул мен эмеспи? деп сурады. Ал бирок жооп берип, аларга айтты: Он экинин ичинен бири, мен менен бирге идишке малгып жаткан. Адамдын Уулу чынында анын тууралуу жазылгандай барат, бирок кайгы ошол адамга, кимдин аркылуу Адамдын Уулу чыккынчылыкка берилет – ага жакшы болмок эле, эгерде

ошол адам туулбаса. Алар тамак ичип жатканда, Ыйса нанды алып, батасын берип, сындырды жана аларга берди. Анан айтты: Алгыла, жегиле, бул менин денем. Жана Ал чөйчөктү алып, ыраазычылык билдирип, аларга берди жана баары андан ичишти. Жана Ал аларга айтты: Бул — Менин каным, жаңы келишимдин каны, көптөр үчүн төгүлүп жаткан. Чын айтам силерге, мындан ары жүзүм токунун жемишинен эч качан ичпейм, ошол күнгө чейин, качан аны Кудайдын падышалыгында жаңыдан ичем.

Жана ырдап болгондон кийин алар Зайтун тоосуна чыгып кетишти. Ыйса аларга мындай деди: Баарыңар бул түнү мени таштап кетесиңер, анткени жазылган: Мен көчмөндү урам, ошондо койлор чачылып кетет Бирок мен тирилгенден кийин силерди Галилеяга алдыга баштайм. Бирок Петр ага айтты: Эгер баары таарынышса да, мен таарынбайм. Ыйса ага: Чын айтам сага, сен бүгүн бул түндө короз эки жолу кычырганга чейин мени үч жолу тана албайсың деди. Бирок Петр ашыкча айтты: Эгер мага сени менен өлүү керек болсо да, мен сени четке какпайм. Ошондой эле баары да айтышты.

Алар Гефсимания деген жерге келишет, ал өз шакирттерине айтат: Мен тиленгенче бул жерде отургула. Ал Петрди, Жакыпты жана Жаканды өзү менен алып, абдан кайгырып, тынчсыздана баштады. Жана аларга айтты: Жаным өлүмгө чейин абдан кайгылуу. Бул жерде калып, сак болуңуздар. Жана алдыга азыраак басып, жүзү менен

жерге түштү жана тилек кылды, эгер мүмкүн болсо, ал саат андан өтүп кетсин деп. Ал айтты: Абба, Ата, Сага баары мүмкүн, бул чөйчөктү менден алып кет, бирок мен эмнени каалайм эмес, Сен эмнени кааласаң. Жана ал келип, аларды уктап жатканын тапты жана Петрго айтты: Симон, уктап жатасыңбы? Силер бир саат күзөтө албадыңарбы? Карап туруңуздар жана тиленгиздер, азгырууга кирбеш үчүн, рух ыктоолуу, бирок эт алсыз. Жана ал дагы кетип, ошол эле сөздөрдү айтып тиленди. Жана кайтып келип, аларды кайра уктап жатканда тапты, себеби алардын көздөрү оорлонуп жатты, жана алар ага эмне жооп беришин билишпеди. Жана үчүнчү жолу келип, аларга айтат: Эми уктап, эс алып жатасызбы? Алыс. Саат келди. Мына, Адам Уулу күнөөкөрлөрдүн колуна берилет. Туруңуздар, кетели! Карагылачы, мени сатып берүүчү жакындап калды.

Жана дароо эле, ал али сүйлөп жатканда, Жүдө Искариот келди, он экинин биринен, жана анын менен чоң элдин тобу кылычтар жана таяктар менен, баш руханийлер, катчылар жана улуулар тарабынан жиберилген. Аны өткөрүп берген киши аларга белги берип: Мен кимди өпсөм, ошол деле ал. Аны кармап, коопсуз алып кетигиле деп айткан эле. Жана ал келип, дароо ага жакындап: Саламатсызбы, раббий деп, аны өптү. Алар болсо анын үстүнө колдорун салып, аны кармашты. Бирок жанында тургандардын бири кылычын сууруп алып, башкы дин кызматчынын кулун урду жана анын кулагын кесип салды. Жана жооп берген Ыйса аларга айтты: Тоноочунун үстүнө

чыккандай, кылычтар жана таяктар менен мени кармоого чыктыңарбы? Күн сайын силердин алдыңарда ыбадатканада үйрөтүп жүрдүм, бирок мени кармадыңар эмес. Бирок бул ыйык жазмалар аткарылсын үчүн болду. Жана баары аны таштап качып кетишти. Жана бир жаш жигит аны ээрчип жөнөдү, жылаңач денесинин үстүнө канааттуу кездеме кийинип. Башка жаш жигиттер аны кармап алышты. Ал бирок канааттуу кездемени таштап, жылаңач алардан качып кетти.

Жана алар Ыйсаны башкы дин башчыга алып кетишти, жана ага бардык башкы дин башчылар, улуулар жана мыйзам окутуучулар чогулушту. Петр аны алыстан ээрчип, башкы дин кызматчынын короосунун ичине чейин барды, жана кызматкерлер менен бирге отуруп, оттун жарыгында жылынып жатты. Бирок баш руханийлер жана бүтүндөй кеңеш Ыйсага каршы күбөлүк издешчү, аны өлүмгө тартуу үчүн, жана табышкан эмес. Көптөр анын жөнүндө жалган күбөлүк беришти, бирок бул күбөлүктөр бири-бирине дал келген эмес. Жана кээ бирлер туруп, анын тууралуу жалган күбөлүк беришип айтышты. Анткени биз анын Мен бул колдон жасалган ыбадатканаңы бузамын жана үч күндүн ичинде колдон жасалбаган башка бирөөнү курамын деп айтканын уктук. Жана алардын көрсөтмөлөрү ошондой деле бирдей эмес болгон. Жана баш руханий туруп, ортого чыгып, Ыйсадан сурады: Эч нерсе жооп бербейсиңби? Булар сенин каршы эмне күбөлөндүрүшөт? Ал бирок үнсүз болду жана эч нерсе жооп берген жок. Башкы руханий

кайра ага сурап айтты: Сен Машаяксың, алкоолонгондун уулубу? Бирок Ыйса айтты: Мен ошомун, жана силер адам уулунун күчтүн оң жагында отурганын жана асмандын булуттарында келе жатканын көрөсүңөр. Бирок баш руханий өзүнүн көйнөктөрүн жыртып айтат: Эмне үчүн бизге дагы эле күбөлөр керек? Силер кудайга тил тийүүнү толук уктуңар, бул силерге кандай көрүнөт? Алардын баары аны өлүм жазасына татыктуу деп айыпташты. Жана кээ бирөөлөр ага түкүрүп, анын бетин жаап, аны уруп-согуп, ага Бизге пайгамбарлык кыл, сени урган ким? деп айта башташты. Ассистенттер да аны согуулар менен уруп-согушту.

Жана Петр төмөндө короодо болгондо, жогорку руханийдин кыздарынын бири келет Жана Петрдун жылынып жатканын көрүп, ага карап айтат: Сен да Назареялык Иисус менен болдуң. Ал эми четке какты: Мен билбейм жана түшүнбөйм, эмне жөнүндө сүйлөп жатасың. Андан кийин ал сыртка, короонун алдына чыкты, ошондо короз кычырды. Жана кызматчы кыз аны кайра көрүп, жанында тургандарга Бул алардан деп айта баштады. Ал бирок кайра четке кагып жатты. Жана аз убакыттан кийин кайра жанында турган адамдар Петрого айтышты: Чындыгында сен алардансың, анткени сен Галилеялыксың жана сенин сүйлөөң окшош. Ал бирок каргап, ант берип баштады: Силер айткан бул адамды билбейм. Экинчи жолу короз кычырды. Петр Ыйсанын ага айткан сөзүн эсине түшүрдү: Короз эки жолу кычкырганга чейин, сен мени үч

жолу четке кагасың, жана ыргытып ыйлады.

15

Жана эртең менен эле баш руханийлер карыялар менен жана китепчилер менен жана бүтүн кеңеш кеңеш кылып, Ыйсаны байлап, алып кетишип Пилатка беришти. Жана Пилат андан сурады: Сен еврейлердин падышасыбы? Ал болсо жооп берип, ага айтты: Сен айтасың. Жана баш руханийлер аны көп нерседе айыпташты, бирок ал эч нерсе жооп берген жок. Бирок Пилат кайрадан андан сурады: Сен эч нерсе жооп бербейсиңби? Көр, сенин каршы канча күбөлөндүрүшөт! Бирок Ыйса мындан ары эч нерсе жооп берген жок, ошондуктан Пилат таң калды. Ал эми майрам учурунда ал аларга бир туткунду бошотуп берчү эле, алар кимди сураса ошону. Барабба деп аталган киши козголоңчулар менен бирге камакта отурган, алар козголоң учурунда өлтүрүү жасашкан. Жана эл кыйкырып, ал дайыма аларга кылгандай суроого баштады. Бирок Пилат аларга жооп берип айтты: Силер Иудейлердин падышасын бошотуп берүүмдү каалайсызбы? Ал муну билчү эле, анткени башкы сыйынуучулар аны көрө көздүктөн улам табыштышкан. Бирок баш руханийлер элди козгоп жибердилер, ошондуктан Барабасты аларга бошотуп жиберсин. Бирок Пилат жооп берип, кайра аларга айтты: Эмне ошондо силер каалайсыңар мен кылайын, кимди силер еврейлердин падышасы деп айтасыңар? Алар дагы

бир жолу кыйкырышты: Аны крестке чаптыр! Бирок Пилат аларга айтты: Ал эмне жамандык кылды? Алар болсо андан да катуу кыйкырышты: Таңгакка чап аны! Бирок Пилат элди канааттандыргысы келип, аларга Барабасты бошотуп жиберди жана Ыйсаны камчылап, айкташтырылышы үчүн өткөрүп берди.

Бирок аскерлер аны соттун ичине, яғни преторийге алып кетишти жана бүтүн когортту чакырышты. Жана алар аны кызгылт-көк кийимге кийгизишет жана тикенектен өрүлгөн таажды анын башына коюшат. Жана алар аны куттуктай башташты. Саламатсызбы, Жүйүттөрдүн падышасы! Алар анын башын камыш менен уруп, ага түкүрүп жатышты жана тизелеп, ага таазим кылышты. Аны шылдыңдаштан кийин, алар андан кызгылт кийимди чечип, өз кийимдерин кийгизишти, андан кийин аны крестке чаптоо үчүн алып чыгышты.

Алар талаадан келе жаткан Киренели Симонду, Александр менен Руфустун атасын, анын крестин көтөрүп кетүүгө мажбурлашат.

Жана алар аны Голгофа деген жерге алып келишет, ал которулганда Баш сөөк жери дегенди билдирет. Жана алар ага мурр аралаштырылган шарапты ичүүгө беришти, бирок ал албады. Жана аны крестке чаптан, алар анын кийимдерин бөлүшөт, аларга жребий ыргытып, ким эмнени алаарын чечишет. Саат үчтө болгон эле жана алар

аны крестке чаптышкан. Анын себебинин жазуусу жазылган болду: еврейлердин падышасы.

Жана Аны менен кошо эки тоноочуну тармактайт, бирин оң жагынан жана бирин сол жагынан. Ошентип ал мыйзамсыздар менен эсептелди деген жазуу ишке ашты. Жана жанынан өтүп бараткандар аны күнөөлөп, башын шайкап: Ха, ыбадатканаы бузуп, үч күндө куруучу! Өзүңдү куткар жана крестен түш. Ошондой эле баш руханийлер окумуштуулар менен бири-бирине карата шылдыңдап: Башкаларды сактады, бирок өзүн сактай албайт деп айтышты. Израилдин падышасы Христос азыр крестен түшсүн, ошондо биз көрүп, ага ишенели. Ал менен бирге крестке чегилгендер да аны масхаралашты.

Алтынчы саат болгондо, караңгылык бүткүл жерди жапты тогузунчу саатка чейин. Тогузунчу саатта Ыйса чоң үн менен кыйкырып айтты: Элои, Элои, лима сабахтани? Бул которулганда: Кудайым, Кудайым, эмне үчүн мени таштадың? дегенди билдирет.

Жана жанында турган адамдардын кээ бирлери укканда: Карагын, Илияны чакырат, - деп айтышчу эле. Бирок бирөө чуурап барып, губканы сиркеге толтуруп, камышка коюп, аны ичирди, айтып: Коюңуздар, көрөлү, эгер Илияс аны түшүрүүгө келсе. Бирок Ыйса чоң добуш менен кыйкырып, акырын дем берди. Жана ибадатканынын пердеси жогорудан ылдыйга чейин экиге жыртылды. Анын карама-

каршысында турган центурион Ал ушинтип кыйкырып жан бергенин көрүп: Чындыгында, бул адам Кудайдын Уулу болгон, - деди. Алыстан караган аялдар да бар болушту, алардын ичинде Магдалиналык Мария жана кичинекей Жакып менен Жосенин энеси Мария, ошондой эле Саломе, Алар Галилеяда болгон кезинде ага ээрчишип, ага кызмат кылышкан, ошондой эле башка көптөгөн аялдар да ага менен Иерусалимге чыгышкан.

Эми кеч болгондон кийин, анткени ишемби алдындагы күн болгон, Ариматеядан келген Жусуп, сыйлуу кеңешчи, ким өзү да Кудайдын падышалыгын күтүп жатса, батынып Пилатка кирди жана Ыйсанын денесин сурады. Бирок Пилат эгер эле өлгөн болсо деп таң калды, жана центурионду чакырып алып, андан көптөн бери өлгөнбү деп сурады. Ал центуриондон билгенден кийин, денени Жусупка сыйлады. Жана кенепке мата сатып алып, аны түшүрүп, кенепке матага ороп, таштан кесилген мүрзөгө коюп берди жана мүрзөнүн эшигинин үстүнө таш домалатты. Ал эми Магдалалык Мария жана Иосенин Мариясы Аны кайда коюшканын көрүштү.

16

Ишарак күнү өткөндөн кийин, Магдалалык Мария, Жакобдун Мариясы жана Саломе аны майлоо үчүн келип жыпар жыттуу заттарды сатып алышты. Жана шаббаттын

биринчи күнү өтө эртең менен, күн чыккандан кийин, алар мүрзөгө келишет. Жана алар өздөрүнө айтышты: Ким бизге мүрзөнүн эшигинен ташты айлантып алып салат? Жана карап көрүшүп, алар таш тебелингенин байкашат, анткени ал абдан чоң болгон. Алар мүрзөгө кирип, оң жакта отурган, ак көйнөк кийген бир жаш адамды көрүшүп, таң калышты. Ал эми аларга айтат: Коркпогула, силер крестке чапталган Назарлык Ыйсаны издеп жатасыңар, Ал тирилди, бул жерде эмес, көргүлөчү, аны кайда коюшкан орунду. Бирок барып, анын шакирттерине жана Петрге айтыңар, ал силерден мурун Галилеяга барат, ошол жерде аны көрөсүңөр, ал силерге айткандай. Жана алар чыгып, мүрзөдөн качышты, анткени аларды дүркүрөө жана коркунуч каптаган эле. Алар эч кимге эч нерсе айтышкан жок, анткени коркушчу.

Тирилгенден кийин, ишемби күнүнүн биринчи эртең менен Ал эң алгач Магдалалык Мариямга пайда болду, андан Ал жети жинди кууп чыккан эле. Ал барып, анын менен болгондорго, аза тутуп жана ыйлап жаткандарга кабарлады. Алар да анын жашап жатканын жана ал тарабынан көрүлгөнүн угушуп, ишенишкен жок. Бул окуялардан кийин, алардын экөөсүнө башка түрдө пайда болду, талаага бара жатканда. Жана алар кетип, калгандарга айтышты, бирок аларга да ишеништи эмес. Кийинчерээк он бир шакирт тамак ичип жатканда, Ал аларга көрүндү жана алардын ишенбестигин жана катуу жүрөктүүлүгүн айыптады, анткени алар Аны тирилгенин

көргөндөргө ишенишкен эмес. Ал аларга айтты: Бардык дүйнөгө барып, жакшы кабарды бүткүл жаратылышка жарыялагыла. Ишенген жана чөмүлдүрүлгөн адам куткарылат, ал эми ишенбеген адам соттолот. Белгилер болсо ишенгендерге ушул нерселер ээрчий турат: менин атымда жиндерди чыгарышат, жаңы тилдерде сүйлөшөт. Жылан алышат, эгерде өлүмдүү бир нерсе ичишсе да, аларга зыян келтирбейт, ооруларга кол коюшат жана алар жакшы болушат.

Ыйык демек, Теңир алар менен сүйлөшкөндөн кийин асманга көтөрүлдү жана Кудайдын оң жагында отурду. Алар болсо чыгып, бардык жерде жарыялашты, Теңир кызматташып жана коштоп келген белгилер аркылуу сөздү ырастап. Аминь.

Сандар

1

Жана Теңир Мусага Синай чөлүндө, күбөлүк чатырында, экинчи жылдын экинчи айынын биринде, алар Мисир жеринен чыккандан кийин, сүйлөп айтты, Израилдин бардык чогулушунун башталышын туугандыкка ылайык, алардын ата-бабаларынын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык алгыла. Жыйырма жаштан жогору бардык эркектерди, Израилдин аскерине чыга турган бардык адамдарды, аларды өз аскерлери менен бирге санагыла, сен жана Аарон аларды санагыла. Жана силер менен ар бир уруу боюнча башкаруучулар болот, алар ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча болот.

Жана бул Рубен уругунан силер менен туруп калуучу эркектердин аттары: Седиурдун уулу Елисур, Симеондордон Саламиел, Сурисадайдын уулу. Иудадан Наассон, Аминадабдын уулу. Иссахардын Натанаэл,

Согардын уулу, Зебулундан Хелондун уулу Элиаб, Жусуптун уулдарынан Эфраимден Аммихуддун уулу Элишама, Манассенин Гамалиил Фадасурдун уулу. Бенжаминдин Абидан, Гадеонинин уулу. Дандын Ахиезер, Аммишаддайдын уулу. Ашердин Фагаиел, Эхрандын уулу. Гаддын Елисаф, Рагуэлдин уулу. Нафталиден Ачире, Айнандын уулу. Булар жамааттын чакырылган өкүлдөрү, уруулардын башчылары өз үй-бүлөлөрү боюнча, Израилдин миңбашылары болушат.

Мусо менен Аарон аты менен чакырылган бул эркектерди алышты. Алар бүт жамаатты экинчи жылдын экинчи айынын биринчи күнүндө чогулттушту, жана аларды өз урпактары боюнча, өз үй-бүлөлөрү боюнча, аттарынын саны боюнча, жыйырма жаштан жогору, ар бир эркекти жеке-жеке катташтышты. Теңир Мусага буйрук берген жол боюнча, алар Синай чөлүндө саналды.

Израилдин тунгуч уулу Рубендин уулдары алардын туугандыгы боюнча, алардын уруулары боюнча, алардын ата-бабалык үй-бүлөлөрү боюнча, алардын аттарынын саны боюнча, алардын башы боюнча, жыйырма жаштан жогору бардык эркектер, аскерге чыга турган бардыгы болду. Рубен уруусунан алардын саны кырк алты миң беш жүз. Симеондун уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык

эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, күч-кубатка чыга турган бардык адамдар. Симеон уруусунан алардын санагы тогуз жана элүү миң жана үч жүз.

Жүдөнүн уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, күч-кубатка чыга алган бардык адамдар. Иуда уругунан алардын санагы төрт жана жетимиш миң алты жүз.

Иссахардын уулдарына алардын үй-бүлөлөрүнө, урууларына, ата-бабалардын үйлөрүнө, аттарынын санына жана башына ылайык, жыйырма жаштан жана андан өйдө бардык эркектер, аскерге чыгууга жөндөмдүүлөрдүн баары. Алардын Иссахар уруусунан саноосу элүү төрт миң төрт жүз. Зебулундун уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, күчкө чыга турган бардык адамдар. Забулон уруусунан алардын саноосу элүү жети миң төрт жүз.

Жусуптун уулдарына, Эфраимдин уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык,

алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, бардык аскерге чыгууга жөндөмдүү. Алардын санагы Эфраим уругунан кырк миң беш жүз. Манассанын уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер, жыйырма жаштан жана андан жогору, күчкө чыга турган бардык адамдар. Манасса уругунан алардын саны эки жана отуз миң эки жүз. Бенжаминдин уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, жыйырма жаштан жана андан жогору бардык эркектер, аскерге чыга турган бардык адамдар. Бенжамин уруусунан алардын саноосу, отуз беш миң төрт жүз. Гаддын уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, күчкө чыга алган бардык адамдар. Алардын санагы Гад уругунан кырк беш миң алты жүз элүү.

Дандын уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын

санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, согушка чыга турган бардык адамдар. Дан уруусунан алардын саноосу эки жана алтымыш миң жана жети жүз. Ашердин уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын уруу-тукумдарына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, күчкө чыга турган бардык адамдар. Ашер уруусунан алардын санагы бир жана кырк миң беш жүз.

Нафталинин уулдарына алардын туугандыгына ылайык, алардын урууларына ылайык, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө ылайык, алардын аттарынын санына ылайык, алардын башына ылайык, бардык эркектер жыйырма жаштан жана андан жогору, аскерге чыга турган бардык эркектер. Нефталим уругунан алардын саны үч элүү миң төрт жүз.

Бул Мойсей, Аарон жана Израилдин он эки башчысы жүргүзгөн санак болчу, алардын ар бири өз уруусун, ата-бабалардын үй-бүлөлөрүн түзгөн. Ошентип, Израилдин уулдарынын жыйырма жаштан жогорку курактагы, согушка чыга алган бардык эркектеринин аскердик күчү менен бирге жалпы саны болду. Алты жүз миң үч жүз элүү.

Бирок Левиттер алардын үй-бүлөлөрүнүн уругунан

Израилдын уулдарынын арасында эсептелишкен эмес. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Көр, Леви уруусун санакка албайсың жана алардын санын Исраил уулдарынын ортосунда албайсың. Сен Левиттерди куубалык чатырынын, анын бардык идиштеринин жана анда бар нерселердин үстүнө дайындагын. Алар чатырды жана анын бардык идиштерин көтөрүшөт, алар анда кызмат кылышат жана чатырдын айланасында орун алышат. Чатырды көтөрүп алууда Левилер аны бузушат, жана чатырды орнотууда алар тургузушат, жана жакындаган чоочун өлсүн. Израилдин уулдары өз тартибинде лагерге турушат, ар бир адам өз башкаруусуна ылайык, алардын күчү менен. Ал эми Левилер куболук чатырынын айланасында карама-каршы орун алсын, жана Израил уулдарынын арасында күнөө болбосун. Жана Левилердин өздөрү куболук чатырынын күзөтүн сактайт. Жана Израилдин улдары Теңир Мусага жана Аарунга буйруган бардык нерселерге ылайык ошондой кылып жасашты.

2

Теңир Мусага жана Аарунга сүйлөп, мындай деди: Ар бир адам өзүнүн тартибине ылайык, туусуна ылайык, ата-бабалык үй-бүлөсүнө ылайык лагерге коюшсун, Израил уулдары күбөлүк чатырынын айланасында, анын карама-каршысында лагерге коюшсун. Жана биринчи болуп

чыгыш тарапка чатыр тиккендер - Иуданын чатыр тартиби өз күчтөрү менен, жана Иуданын уулдарынын башкаруучусу - Аминадабдын уулу Наассон. Анын күчү текшерилгендер - жетимиш төрт миң алты жүз. Жана Иссахар уруусунун жанында лагерь куруучулар, жана Иссахардын уулдарынын башчысы Натанаэл, Согардын уулу. Анын күчү текшерилгендер, элүү төрт миң төрт жүз. Жана Забулон уруусунун жанында лагерь куруучулар, жана Забулон уулдарынын башкаруучусу Хелондун уулу Элиаб. Анын тикшерилген күчү элүү жети миң төрт жүз. Иуданын лагеринен эсептелгендердин баары жүз сексен алты миң төрт жүз адам болуп, алар өз күчтөрү менен биринчи болуп жөнөйт. Рубендин легиондорунун лагери түштүк тарапта, алардын күчү, жана Рубендин уулдарынын башчысы Елисур, Седиурдун уулу. Анын текшерилген күчү, кырк алты миң беш жүз. Жана анын жанында лагерь куруучулар Симеон уруусунан, жана Симеондун уулдарынын башчысы Саламиел, Сурисадайдын уулу. Анын күчү текшерилгендер - элүү тогуз миң үч жүз. Жана анын жанында лагерге турган уруу Гад, жана Гаддын уулдарынын башкаруучусу Рагуелдин уулу Елисаф. Анын күчү текшерилгендер, кырк беш миң алты жүз элүү. Рубен лагеринин бардык текшерилгендери жүз элүү бир миң төрт жүз элүү, алар өз күчтөрү менен экинчи болуп жөнөйт.

Жана куболук чатыры алынып кетилет, жана Левиттердин лагери лагерлердин ортосунда, кандай лагерге турушса, ошондой чыгышат, ар бири өз жетекчилигине ылайык

кармап. Эфраимдин лагеринин тартиби деңиз жанында алардын күчү менен, жана Эфраимдин уулдарынын башкаруучусу Аммихуддун уулу Элишама. Анын күчүнүн саналгандары кырк миң беш жүз.

Жана Манассе уруусунун жанында орду тиккендер, жана Манассе уулдарынын башчысы Гамалиел, Фадассурдун уулу. Анын күчү тексерилгендер отуз эки миң эки жүз. Жана Бенжамин уруусунун жанында лагерге туруучулар, жана Бенжамин уулдарынын башчысы - Гадеонинин уулу Абидан. Анын тикшерилген күчү отуз беш миң төрт жүз. Эфраим лагеринин бардык эсептелгендери жүз миң сегиз жүз адам болуп, өз күчтөрү менен үчүнчү болуп жол тартышат.

Дандын лагеринин тартиби түндүккө карай алардын күчү менен, жана Дандын уулдарынын башчысы Ахиезер, Аммишаддайдын уулу. Анын тикшерилген күчү - элүү эки миң жети жүз. Жана анын жанында лагерь куруучулар Ашер уруусу, жана Ашердин уулдарынын башкаруучусу Эхрандын уулу Фагеел. Анын күчү текшерилгендер - кырк бир миң беш жүз. Жана Нефталим уруусунун жанында чатыр тигүүчүлөр, жана Нефталимдин уулдарынын башчысы Айнандын уулу Ахире. Анын күчү текшерилгендер - элүү үч миң төрт жүз. Дан лагеринин бардык текшерилгендери, жүз элүү жети миң алты жүз, алар өз тартиби боюнча эң акыркы болуп жөнөйт.

Бул Исраил уулдарынын ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча санагы, лагерлердин бардык санагы алардын күчтөрү менен, алты жүз миң жана үч миң беш жүз элүү. Бирок Левиттер алардын арасында бирге саналган эмес, анткени Теңир Мусага ушундай буйруган. Израилдин уулдары Теңир Мусага буйруган нерселердин баарын жасашты, ошентип алар өз тартиби боюнча лагерге турушту, жана ошентип алар жолго чыгышты, ар бири өз уруулары жана ата-бабалар үйлөрү боюнча.

3

Жана бул Аарон менен Мусанын урпактары, Теңир Мусага Синай тоосунда сүйлөгөн күндө. Жана бул Аарондун уулдарынын аттары: тунгуч Надаб, жана Абиуд, Элеазар жана Итамар. Булар Аарондун уулдарынын аттары, майланган дин кызматчылар, кимдердин колдору дин кызматчы болуп кызмат кылуу үчүн ыйык кылынган. Надаб жана Абиуд Теңирдин алдында өлүштү, алар Синай чөлүндө Теңирдин алдында чоочун от сунуштап жатканда, жана аларда балдар болгон эмес, ошондо Элеазар жана Итамар алардын атасы Аарон менен бирге руханий кызмат кылышты.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Леви уруусун ал жана аларды дин кызматчы Аарондун алдына тургуз, алар ага кызмат кылышсын. Алар анын күзөттөрүн жана Ысрайыл

уулдарынын күзөттөрүн күбөлүк чатырынын алдында сактап, чатырдын ишин аткарышат. Алар күбөлүк чатырынын бардык буюмдарын жана Ысрайыл уулдарынын күзөттөрүн чатырдын бардык иштери боюнча сактайт. Жана сен Левиталарды Аарон менен анын уулдарына, ыйыктарга бересиң, булар мага Израилдин уулдарынан белек катары берилген. Жана Аарон менен анын уулдарын күбөлүктүн чатырынын үстүнө дайындайсың, жана алар өздөрүнүн роолдугун сактайт, жана курмандыкка ылайык баарын, жана перденин ичинде, жана тийген чоочун өлөт. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Жана карагын, Мен левиттерди Израилдын уулдарынын ичинен алдым, курсак ачкан бардык тунгуч балдардын ордуна, Израилдын уулдарынын арасынан. Алар алардын куткарым акысы болот, жана левиттер Меники болот. Мага үчүн бардык тунгуч, мен Египет жеринде бардык тунгучту уруп-өлтүргөн күндө, Израилдагы бардык тунгучту өзүмө ыйык кылдым, адамдан баштап малга чейин алар мага таандык болушат, мен Теңирмин.

Жана Теңир Ыйык Мусага Синай чөлүндө сүйлөп, айтты: Леви уулдарын алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнө жана уруу-тукумдарына ылайык кароп чык, бир айлыктан жана андан жогору бардык эркектерди санагыла. Жана Мусо менен Аарон аларды Теңирдин үнү аркылуу текшерди, Теңир аларга буйруган жол менен.

Жана булар Левинин уулдары алардын аттары боюнча: Гершон, Кохат жана Мерари. Жана бул Гедсондун уулдарынын аттары алардын уруулары боюнча: Лобени жана Семеи. Жана Каттын уулдары алардын кландары боюнча: Амрам жана Иссаар, Хеброн жана Озиел. Жана Мераринин уулдары өз уруулары боюнча: Мооли жана Муси, булар Левиттердин уруулары өз ата-бабалык үй-бүлөлөрү боюнча. Гершонго Лобенинин эли жана Шимейдин эли тиешелүү, булар Гершондун элдери. Бир айлыктан жогору бардык эркектердин санына ылайык алардын саны жети миң беш жүз болгон. Жана Гершондун уулдары чатырдын артында деңиздин жанында чатыр тургузушат. Жана Гершондун элинин үй-бүлөлөрүнүн башчысы Даелдин уулу Елисаф. Жана Гедсондун уулдарынын карауулу куболук чатырында, чатыр жана жабуу, жана куболук чатырынын эшигинин жабуусу, жана ичкери аянтынын желектери, жана чатырдын үстүндөгү ичкери аянтынын дарбазасынын пердеси, жана анын бардык иштеринин калдыктары.

Кохатка Амрам уруусу бир, жана Иссахар уруусу бир, жана Хеброн уруусу бир, жана Озиел уруусу бир, булар Кохаттын уруулары, сан боюнча. Бир айлык жана андан улуу бардык эркектер, сегиз миң алты жүз, ыйык нерселерди күзөтүүчүлөр. Каатдын уулдарынын уруулары чатырдын түштүк жагына орду курушат. Жана Каат элинин ата-бабалар үй-бүлөсүнүн башчысы Озиелдин уулу Елисафан.

Алардын күзөтүүсү: ковчег, стол, чырак, курмандык орундар, ыйык буюмдар, алар менен кызмат кылышкан нерселер, жабуу жана алардын бардык иштери. Жана Левиттердин башчыларынын үстүндөгү башчы Елеазар, роохунун Аарондун уулу, ыйык нерселердин күзөттөрүн сактоого дайындалган. Мерариге Моолинин уруулары жана Мушинин уруулары тиешелүү, булар Мераринин уруулары. Алардын саны боюнча санак: бир айлык жана андан жогору бардык эркек - алты миң элүү. Жана Мерари элинин аталар үйүнүн башчысы, Абихаилдин уулу Сурийел, чатырдын түндүк жагына жайгаштырат. Мерари уулдарынын күзөтүүсүнүн саноосу: чатырдын үстүнкү бөлүктөрү, анын тиректери, анын мамычалары, анын негиздери, алардын бардык шаймандары жана алардын иштери. жана короонун айланасындагы баганаларды, жана алардын негиздерин, жана казыктарды, жана алардын аркандарын.

Күбөлүк чатырынын алдында чыгыш тараптан лагерь куруучулар - Мойсе, Аарон жана анын уулдары, алар Израил уулдарынын ордуна ыйык жерди сактап караул кылышат, ал эми тийген чет өлкөлүк өлөт. Левиттердин бардык санагы, кимдерди Мойсей жана Аарон Теңирдин үнү боюнча алардын уруулары боюнча көздөгөн, бир айлык жана андан жогорку бардык эркектер, жыйырма эки миң.

Теңир Мусага айтты: Израилдин уулдарынын бир айлык жана андан улуу бардык тунгуч эркек балдарын текшер

жана аларды аты боюнча сана. Жана сен Левиттерди мага, мен Теңирге, Израилдин уулдарынын бардык биринчи туулгандарынын ордуна алат, жана Левиттердин малын Израилдин уулдарынын малдарынын бардык биринчи туулгандарынын ордуна алат. Мусо Теңирдин буйругандай, Израилдин уулдарынын бардык биринчи туулгандарын барды. Ошентип, бир айлыктан жана андан улуу жаштагы бардык тунгуч эркектер аттары боюнча саналып, алардын санагы боюнча жыйырма эки миң эки жүз жетимиш үч болду. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин бардык биринчи туулган уулдарынын ордуна Левиталарды ал, жана алардын малдарынын ордуна Левиталардын малдарын ал, жана Левиталар Меники болушат, Мен Теңирмин. Жана Израилдын уулдарынын тунгуучтарынан Левиттерден ашып кеткен үч жүз жетимиш үчөөнүн тон төлөмү, Жана сен баш сайын беш сикел аласың, ыйык дидрахмага ылайык аласың, бир сикелде жыйырма обол. Жана сен ал күмүштү Аарон менен анын уулдарына берерсиң, алардын ичиндеги ашыкча болгондордун төлөмү катары. Мусо Левилердин куткарылуусуна караганда ашыкча болгондордун куткарылуу акысы катары күмүш алды. Израилдин уулдарынын биринчи туулгандарынан күмүш алды - миң үч жүз алтымыш беш сикел, ыйык сикелге ылайык. Жана Мусо ашыкча болгондордун төлөм акчасын Аарон менен анын уулдарына берди, Теңирдин үнү аркылуу, Теңир Мусого буйруган жолу менен.

4

Жана Теңир Мусага жана Ааронго сүйлөдү, айтып: Каатдын уулдарынын санын Левинин уулдарынын арасынан ал, алардын уруулары боюнча жана алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча. Жыйырма беш жаштан баштап элүү жашка чейин, күбөлүк чатырында бардык иштерди аткаруу үчүн кызматка кирген ар бир киши.

Жана бул Каат уулдарынын иштери күбөлүк чатырында, ыйыктардын ыйыгы. Аарон жана анын уулдары лагер көчкөндө кирип, каптоочу пардасын түшүрүп, аны менен күбөлүктүн сандыгын жабат, Жана алар анын үстүнө көк терини жабышат, жана анын үстүнө бүтүндөй көк кийимди үстүнөн салышат, жана багандарды киргизишет.

Жана алдыда коюлган столдун үстүнө толук кызгылт күрөң кийимди жабышат, ошондой эле тарелкаларды, күкүм чачкычтарды, чөйчөктөрдү жана куюу идиштерди, алар менен куюу кылат, ал эми нандар үзгүлтүксүз анын үстүндө болот. Жана алар анын үстүнө кызыл кийим салышат, жана аны көк тери жабуу менен жабышат, жана анын аркылуу багаларды киргизишет. Жана алар көк кийимди алып, жарык берүүчү чырак тутумун, анын чырактарын, анын кысаачтарын, анын куюучу идиштерин жана аларда кызмат кылуучу майдын бардык идиштерин жабышат. Жана алар аны жана анын бардык идиштерин

көк терилик жабуунун ичине салышат, андан кийин аны көтөрүү рамаларынын үстүнө коюшат. Жана алтын курмандык үстүнө алар көк кийим жабышат, жана аны көк тери жабуу менен жабышат, жана анын таяктарын киргизишет.

Алар ыйык жерлерде кызмат кылуу үчүн колдонулган бардык кызмат идиштерин алышат, аларды көк кийимге салышат, көк тери жабуу менен жабышат жана таякчаларга коюшат. Жана жабуучуну курмандык ордунун үстүнө коёт, жана анын үстүнө толук кызгылт көк кийимди жабышат. Алар анын үстүнө бардык идиштерди коюшат, алар менен кызмат кылышкан идиштерди, күлдандарды, эт илгичтерди, чарачаларды, жабуучуну жана курмандык орундун бардык идиштерин. Андан кийин алар анын үстүнө көк терилик жабууну салышат жана анын багаларын киргизишет. Алар кызгылт кийимди алышат жана чөлмөктү анын негизи менен жабышат, аны көк терилик жабууга салышат жана багалардын үстүнө коюшат. Аарон жана анын уулдары ыйык буюмдарды жана бардык ыйык идиштерди жабууну бүтүргөндөн кийин, лагерди көчүрүүдө, анан Каат уулдары аларды көтөрүү үчүн кирет, бирок алар ыйык буюмдарга тийбеши керек, болбосо өлүшөт. Мына ушуларды Каат уулдары күбөлүк чатырында көтөрүшөт.

Көзөмөлдөөчү Элеазар, роом Аарондун уулу: жарыктын майы, жана курамдуу күйгүзүлүүчү курмандык, жана күн

сайынкы курмандык, жана майлоонун майы, бүтүндөй чатырдын көзөмөлү, жана анда бар нерселердин баары ыйыкта, бардык иштерде.

Теңир Мусага жана Аарунга сүйлөп, мындай деди: Кааттын уруусунун элин Левилердин ортосунан жок кылбагыла. Муну аларга кылгыла, жана алар жашашат жана өлүшпөйт, алар ыйыктардын ыйыгына жакындаганда, Аарон жана анын уулдары жакындашсын, жана алар ар бирин өз милдетине ылайык дайындашат Алар күтүлбөгөн жерден ыйык нерселерди көрүү үчүн кирбесин, антпесе алар өлөт.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Гедсондун уулдарынын башталышын ал, жана аларды ата-бабалык үй-бүлөлөрү боюнча, уруулары боюнча, Жыйырма беш жаштан баштап элүү жашка чейин аларды текшер, ар бири куболук чатырында өз ишин аткаруу үчүн кызмат кылууга кирүүчү. Бул Гершон элинин кызматы, кызмат кылуу жана көтөрүү. Ал чатырдын терилерин, күбөлүктүн чатырын, анын жабуусун, анын үстүндө жогорудан болгон көк жабуусун жана күбөлүктүн чатырынын эшигинин жабуусун көтөрөт, жана короонун желкендери, күбөлүк чатырынын үстүндөгүлөр, жана калгандары, жана кызмат үчүн арналган бардык идиштер, аларда кызмат кылышкандар, алар жасашат. Ааронго жана анын уулдарына ылайык, Гедсон уулдарынын кызматы алардын бардык кызматтарына жана алардын бардык иштерине ылайык болот, жана сен аларды аты менен көзөмөлдөйсүң,

алар тарабынан даярдалган бардык нерселерди. Бул Гедсондун уулдарынын күбөлүк чатырындагы кызматы, жана алардын караулу Аарон дин кызматчынын уулу Итамардын колунда.

Мерарынын уулдарын алардын уруулары боюнча, алардын аталарынын үй-бүлөлөрү боюнча санагыла. Жыйырма беш жаштан баштап элүү жашка чейин аларды санагыла, куболук чатырында кызмат кылуу үчүн кирген ар бир киши. Жана бул алардын тарабынан көтөрүлгөндөрдүн күбөлүктүн чатырындагы бардык иштери боюнча жоопкерчиликтери: чатырдын башчылары, тиректер, анын мамычалары, анын негиздери, жабуу, алардын негиздери, алардын мамычалары жана чатырдын эшигинин жабуусу. жана короонун айланасындагы тиректерди, жана алардын негиздерин, жана короонун дарбазасынын пердесинин тиректерин, жана алардын негиздерин, жана алардын казыктарын, жана алардын аркандарын, жана алардын бардык идиштерин, жана алардын бардык кызмат буюмдарын, аттары боюнча текшергиле аларды, жана алар көтөргөн бардык күзөт идиштерин. Бул Мерари уулдарынын элинин кызматы алардын бардык иштеринде күбөлүк чатырында дин кызматчы Аарондун уулу Итамардын колу астында.

Жана Мусо, Аарон жана Исраилдин башчылары Кахаттын уулдарын алардын уруулары боюнча, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча барышты. Жыйырма беш

жаштан баштап элүү жашка чейин күбөлүк чатырында кызмат кылуу жана иш жасоо үчүн кирген ар бир адам. Жана алардын уруулары боюнча санагы эки миң жети жүз элүү болду. Бул Каат элинин санагы, күбөлүк чатырында кызмат кылган бардык адамдардын санагы, Мойсей менен Аарон Теңирдин үнү аркылуу Мойсейдин колу менен эсептегендей.

Жана Гершондун уулдары өз уруулары боюнча жана өз ата-бабалык үй-бүлөлөрү боюнча саналды, Жыйырма беш жаштан баштап элүү жашка чейин күбөлүктүн чатырында кызмат кылып, иштерди аткаруу үчүн кирген ар бир киши. Жана алардын санагы болду, алардын уруулары боюнча, алардын ата-бабалар үй-бүлөлөрү боюнча, эки миң алты жүз отуз. Бул Гедсондун уулдарынын элинин саны, куболук чатырында кызмат кылуучулардын баары, аларды Мусо жана Аарон Теңирдин үнү аркылуу, Мусонун колу менен санады.

Санакка алынды дагы Мерари уулдарынын эли алардын уруулары боюнча, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча Жыйырма беш жаштан баштап элүү жашка чейин, Күбөлүк чатырынын иштерине кызмат кылуу үчүн кирген ар бир киши. Жана алардын саноосу алардын уруулары боюнча, алардын ата-бабалык үй-бүлөлөрү боюнча үч миң эки жүз болду. Бул Мерари уулдарынын элинин саноосу, аларды Мусо жана Аарон Теңирдин үнү аркылуу, Мусонун колу менен санашты. Бардык текшерилгендер, кимдерди

Мусо жана Аарон жана Израилдин башчылары Левилерди уруулар боюнча жана алардын аталар үй-бүлөлөрү боюнча текшерди, Жыйырма беш жаштан баштап элүү жашка чейин, иштин ишине кирген ар бир адам жана күбөлүк чатырында көтөрүлгөн иштер. Жана саналгандар сегиз миң беш жүз сексен болду. Теңирдин үнү аркылуу Ал аларды Мусанын колу менен көздөдү, эркек сайын эркек алардын иштеринин үстүнө, жана алар өздөрү көтөргөндөрдүн үстүнө, жана алар саналды, Теңир Мусага буйруган жол менен.

5

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына буйрук бер, жана алар лагерден бардык малжараактууларды, жана бардык агып жаткандарды, жана жан үстүндөгү бардык арамдарды жөнөтүп жиберишсин. Эркектен тартып аялга чейин, аларды лагерден сыртка жөнөтүңүздөр, жана алар өздөрүнүн лагерлерин булгабашы үчүн, анткени мен алардын арасында жашайм. Жана Израилдин уулдары ошондой кылышты, жана аларды лагердин сыртына жөнөтүштү, Теңир Мусага айткандай, Израилдин уулдары ошондой кылышты.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына сүйлөп айт: эркек же аял, ким болсо да адамдык

күнөөлөрдүн бирин кылып, четке кагып, күнөө кылса, ал жан Ал жасаган күнөөсүн мойнуна алат жана бузукчулукту кайтарат, негизги санды жана анын бешинчи бөлүгүн ага кошот, жана кимге бузукчулук кылган болсо ага кайтарат. Эгер адамда өч алуучу жок болсо, ошондуктан ага күнөөнү кайтаруу үчүн, кайтарылуучу күнөө Теңирге тиешелүү болуп, дин кызматчыга берилет, куткаруунун кочкорунан башка, анын аркылуу ал анын үчүн куткарылат.

Жана Израилдин уулдарынын арасындагы бардык ыйык нерселерге карата бардык биринчи жемиштер, эгерде алар Теңирге сунушса, ыйык кызматчыга тиешелүү болот. Жана ар бир адамдын ыйык кылынган нерселери анын өзүнүн болот, жана ким ыйык кызматчыга берсе, ал ага болот.

Жана Теңир Мусага сүйлөп айтты, Исраилдин уулдарына сүйлөп, аларга айт: эгерде кимдир бирөөнүн аялы четке кетип, аны менсинбей көз жумса, Эгер кимдир-бирөө анын менен уруктун төшөгүндө жатса жана бул анын эркегинин көзүнөн качып, жашырылса, ал булганган болсо, бирок анын менен күбө болбосо жана ал кармалбаса, жана эгер ага кызгануу руху келип, ал өз аялына кызганса, ал эми аял булганган болсо, же эгер ага кызгануу руху келип, ал өз аялына кызганса, ал эми аял булганган эмес болсо Эркек аялын дин кызматчынын алдына алып барат жана анын үчүн тартуу катары эфанын ондон бир бөлүгү арпа унун алып келет, ал анын үстүнө май куйбайт жана анын үстүнө күнжүт койбойт, анткени бул күнөөчүлүк курмандыгы,

эскерүү курмандыгы, күнөөнү эске салуучу.

Жана дин кызматчы аны алып келип, Теңирдин алдына коёт. Жана руухий таза тирүү сууну саптан жасалган идишке алат, жана күбөлүктүн чатырынын жеринин үстүндө болгон топурактан алып, руухий аны сууга салат. Руухий казы аялды Теңирдин алдына коюп турат, анын башын ачат жана анын колдоруна эскерүү курмандыгын, күнөө курмандыгын берет, ал эми руухий казынын колунда ушул каргалуу ачуу суу болот. Жана дин кызматчы аны ант берет жана аялга айтат: эгер сенин менен эч ким жатпаса, эгер өз эриңдин астында булганып өткөөл кылбаса, бул каргалган ачуу суудан күнөөсүз бол. Эгер бирок сен бузган болсоң үйлөнгөн аял болуп, же булганган болсоң, жана кимдир бирөө өзүнүн төшөгүн сага берген болсо, сенин эриңден башка Жана роп аялды каргыштын антташууларына салып антташтырат, жана роп аялга айтат: Теңир сени элиңдин ортосунда каргыш жана ант кылсын, Теңир сенин жамбашыңды түшүрүп, курсагыңды ишириткенде. Бул каргашкан суу сенин ашказаныңа кирип, курсагыңды шишириш жана жамбашыңды түшүрүш үчүн, ал аял айтат: болсун, болсун.

Жана роом ушул каргыштарды китепке жазат жана аларды каргоонун ачуу суусуна өчүрөт. Жана ал аялга каргоонун эскертүү суусун ичирет, жана ага эскертүүнүн каргоочу суусу кирет.

Жана роом аялдын колунан кызгануунун курмандыгын алат, жана курмандыкты Теңирдин алдына коёт, жана аны курмандык чалуучу жерге алып келет. Жана роом ыйык кызматчы курмандыктан анын эстелигин алат, жана аны курмандык орунга сунуш кылат, жана мунан кийин аялга сууну ичирет. Жана эгер ал булганган болсо жана анын эркеги муну байкабай калса, жана ага ачуу каргоочу суу кирсе, анда анын курсагы шишип, жамбашы куласа, ал аял өз элинин алдында каргышка калат. Эгер аял булганбаса жана таза болсо, анда ал күнөөсүз болуп, урук түшүрөт. Бул күнөөлүктүн мыйзамы: эгер аял турмушка чыккан болуп, четке кетип булганса. Же эгер адамдын үстүнө кызгануу руху келип, ал өз аялына кызганса, жана өз аялын Теңирдин алдында турса, анда дин кызматчы ага ушул мыйзамдын баарын аткарат, Жана ал адам күнөөлөрдөн күнөөсүз болот, жана ошол аял өзүнүн күнөөсүн алат.

6

Теңир Мусага сүйлөп, айтты: Исраилдин уулдарына сүйлө, Жана сен аларга айтасың: эркек же аял, ким үлкөн антташса, тазалануу антын Теңирге берсе, Ал шарап жана күчтүү суусундуктан тазаланат, шараптан жасалган сирке жана күчтүү суусундуктан жасалган сирке ичпейт, жүзүмдөн өндүрүлгөн эч нерсени ичпейт, жаңы жүзүм да, кургатылган жүзүм да жебейт өзүнүн антынын бардык күндөрүндө. Жүзүм талынан жасалган бардык нерселерден,

шараптан баштап жүзүм кабыгынан жүзүм уругуна чейин, тазалануунун бардык күндөрүндө жебейт. Устара анын башына тийбейт, ал күндөр аткарылганга чейин, канча убакытка ал Теңирге антка берген болсо, ыйык болот, башынын бардык чачын өстүрүп, антынын бардык күндөрүндө Теңирге. Ал өлгөн эч бир адамга жакындабайт, атасынын же энесинин үстүнө да Жана бир тууганга жана эжеге, ал аларга булганбайт алар өлгөндө, анткени Кудайдын убадасы анын башында.

Анын антынын бардык күндөрүндө ал Теңирге ыйык болот. Эгер бирок кимдир-бирөө анын үстүнө күтүлбөгөн жерден өлүп калса, анын тилек башы дароо булганат жана ал өзүнүн башын кайсы күнү тазаланса да чачын алдырат, жетинчи күнү чачы алдырылат. Жана сегизинчи күнү ал эки күгүрчүнду же эки жаш көгүчкөнду дин кызматчысына алып келет, күбөлүк чатырынын эшигине.

Жана дин кызматчы бирөөнү күнөө үчүн, бирөөнү күйгүзүлгөн курмандык үчүн кылат, жана дин кызматчы анын жан тууралуу кылган күнөөлөрү үчүн тазалайт, жана ошол күнү анын башын ыйык кылат, ал Теңирге ыйык кылынган күндөрдө, убадалоонун күндөрүндө. Ал бир жылдык козуну күнөө үчүн келтирет, жана мурунку күндөр эсепсиз болот, анткени анын антынын башы булганган.

Жана бул тилек кылгандын мыйзамы: кайсы күн болбосун ал өзүнүн тилегинин күндөрүн толтурса, өзү күбөлүк

чатырынын эшиктеринин жанына алып келет. Жана ал өзүнүн белегин Ыйыкка келтирет: өрттөлүүчү курмандыкка бир жылдык мүчүлүшсүз бир козу, жана күнөө үчүн бир жылдык мүчүлүшсүз бир козу, жана куткаруу үчүн мүчүлүшсүз бир кочкор. жана ачытылбаган нандын себети майда ундан жасалган нандар май менен аралаштырылган, жана ачытылбаган жалпак токочтор май менен майланган, жана алардын курмандыгы, жана алардын суюктук сунушу. Дин кызматчы Теңирдин алдында алып келет, анын күнөөсү үчүн жана анын өртөлүүчү сунушун сунат. Ал кошкарды Теңирге куткаруу курмандыгы катары ачытылбаган нандардын себетинин үстүндө сунат, жана дин кызматчы анын курмандыгын жана анын ичүү сунушун сунат. Жана убадалаган киши күбөлүк чатырынын эшигинин жанында өзүнүн убада башын алып салат, жана чачтарды куткаруу курмандыгынын астындагы отко салат.

Дин кызматчы кочкордон бышырылган колду, себеттен бир ачытқысыз нанды жана бир ачытқысыз тогоочту алат жана аларды ант берген адамдын колдоруна коёт, ал өзүнүн антын чачын кырганынан кийин. Дин кызматчы аларды Теңирдин алдына сунуш катары алып келет, бул дин кызматчы үчүн ыйык болот - төштүн сунушунун үстүндө жана колдун алып салуунун үстүндө, жана мунан кийин убада кылган адам шарап ичет. Бул убада кылган адамдын мыйзамы: ким Теңирге өзүнүн белегин убада кылса, убада жөнүндө, анын колу табат нерселерден башка, анын

убадасынын күчүнө жараша, ал тазалыктын мыйзамына ылайык убада кылса.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Аарон жана анын уулдарына сүйлө, айтуу: ушинтип Израилдин уулдарын батасын бересиңер, аларга айтуу, Теңир сени батасын берип, сени коргосун. Теңир өзүнүн жүзүн сага жарык кылып, сага боорукер болсун. Теңир өз жүзүн сага көтөрүп, сага тынчтык берсин. Алар менин атымды Исраил уулдарынын үстүнө коюшат, жана мен Теңир аларга батамды берем.

7

Мусо чатырды тургузуп бүткөн күнү ал аны майлап, аны ыйыктады, анын бардык идиштерин, курмандык орунду жана анын бардык идиштерин майлап, аларды ыйыктады. Жана Израилдин башчылары алып келишти, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнүн он эки башчысы, булар уруулардын башчылары, булар текшерүүдө турган. Алар өздөрүнүн белегин Теңирдин алдына алып келишти: алты жабылган арабаны жана он эки өгүздү, эки башкаруучудан бир арабаны, ар биринен бир музоону, жана аларды чатырдын алдына алып келишти. Жана Теңир Мусага айтты: Аларды алардан ал, жана алар куболуктун чатырынын кызмат иштери үчүн болот, жана аларды левиттерге бер, ар биринин өз кызматына ылайык. Мусо

арабаларды жана өгүздөрдү алып, аларды Левилерге берди. Жана эки арабаны жана төрт өгүздү Гедсондун уулдарына алардын кызматтарына ылайык берди. Ал төрт арабаны жана сегиз өгүздү Мерари уулдарына алардын кызматына ылайык, руханий Аарондун уулу Итамар аркылуу берди. Жана Каатдын уулдарына берген эмес, анткени алар ыйык кызмат буюмдарын ийиндеринде көтөрүшөт.

Жана башчылар курбан тактасын арнатуу үчүн белектерди алып келишти, аны майлаган күнү, жана башчылар өздөрүнүн белектерин курбан тактасынын алдына алып келишти. Теңир Мусага айтты: Бир башчы күнүнө жараша, башчы күнүнө жараша курбан ордунун арналышына өз белектерин алып келишсин.

Биринчи күнү өз белегин сунуштаган Наассон, Аминадабдын уулу, Иуда уруусунун башчысы болгон. Ал өз белегин сунду: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара, жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын күймөлүк саптуучу, күймөлүк менен толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык бир козу күйгүзүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруунун курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш бир жылдык ургаачы козу – бул Аминадабдын уулу Наассондун белеги.

Экинчи күнү Согардын уулу Натанаил, Иссахар уруусунун башчысы келтирди. Ал өзүнүн белегин алып келди: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын салмактагы бир алтын күймөлүк саптагыч, күймөлүккө толук. Өгүздөрдөн бир бузоо, бир кочкор, бир жылдык бир козу күйдүрүлмө курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруунун курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Согардын уулу Натанаэлдин белеги.

Үчүнчү күнү Забулондун уулдарынын башчысы Хелондун уулу Элиаб. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандык үчүн, Он алтын күймөлүк саптуучу, күймөлүк менен толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык бир козу күйүп кетүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруу курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Хелондун уулу Элиабдын белеги.

Төртүнчү күнү Рубендин уулдарынын башчысы Шедеурдун уулу Елисур. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге

ылайык, экөө тең майга аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандык үчүн. Он алтын күймөлүк саптагыч бир, күймөлүк менен толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык козу күйдүрүү курмандыгы үчүн, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруунун курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Седиурдун уулу Елисурдун белеги.

Бешинчи күнү Симеондун уулдарынын башчысы Саламиел, Сурисадайдын уулу. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең майга аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын салмактагы бир күкүм чачкыч, күкүмгө толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык бир козу күйүп кетүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруу курмандыгы үчүн эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Сурисадайдын уулу Саламиелдин белеги.

Алтынчы күнү Гаддын уулдарынын башчысы Рагуэлдин уулу Элиасаф. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын күймөлүк саптуучу, күймөлүк менен толтурулган.

Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык козу күйүп кетүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруу курмандыгына эки уй сыйыр, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык уй козу – бул Рагуилдин уулу Елисафтын белеги.

Жетинчи күнү Эфраимдин уулдарынын башчысы Аммихуддун уулу Элишама. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандык үчүн. Он алтын салмактагы бир алтын күймөлүк саптагыч, күймөлүккө толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык бир козу күйгүзүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруунун курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Аммихуддун уулу Элишаманын белеги.

Сегизинчи күнү Манассанын уулдарынын башчысы Фадассурдун уулу Гамалиил. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын салмактагы бир алтын күймөлүк саптагыч, күймөлүккө толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык козу күйүп кетүүчү курмандыкка. жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки Жана тынчтык

курмандыгына эки уй сыйыр, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык кой бала - бул Фадассурдун уулу Гамалиелдин белеги.

Тогузунчу күнү Бенямин уулдарынын башчысы Гадеонинин уулу Абидан. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең майга аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандык үчүн, Он алтын салмактагы бир алтын күймөлүк саптагыч, күймөлүккө толук. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык бир козу күйгүзүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруу курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Гадеонинин уулу Абидандын белеги.

Онунчу күнү Дандын уулдарынын башчысы Амисадайдын уулу Ахиезер. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын салмактагы бир күймөлүк саптагыч, күймөлүк менен толтурулган. Өгүздөрдөн бир бычок, бир кочкор, бир жылдык козу күйүп кетүүчү курмандыкка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруу курмандыгы үчүн эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Амишаддайдын уулу Ахиезердин белеги.

Он биринчи күнү Ашер уулдарынын башчысы Эхрандын уулу Пагиел. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын салмактагы бир алтын күймөлүк саптагыч, күймөлүккө толук. Мал-чарбадан бир музоо, бир кочкор, бир жылдык козу күйгүзүлгөн сунушка, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруунун курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Эхрандын уулу Фагиелдин белеги.

Он экинчи күнү Нефталинин уулдарынын башчысы Айнандын уулу Ачире. Анын белеги: бир күмүш табак, анын салмагы жүз отуз, бир күмүш чара жетимиш сикел ыйык сикелге ылайык, экөө тең май менен аралаштырылган майда ун менен толтурулган курмандыкка. Он алтын салмактагы бир алтын күймөлүк саптагыч, күймөлүккө толук. Малдан бир бычок, бир кочкор, бир жылдык козу күйгүзүлүүчү курмандык үчүн, жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки. Жана куткаруу курмандыгына эки уй, беш кочкор, беш эркек эчки, беш жылдык ургаачы козу - бул Энандын уулу Ахиренин белеги.

Бул курмандык майдасынын арналышы, аны майлаган күнү, Израилдин уулдарынын башкаруучуларынан: он эки күмүш табак, он эки күмүш чарача, он эки алтын күжө күйгүзгүч. Бир чара жүз отуз сикел, бир табак жетмиш

сикел, идиштердин бардык күмүшү эки миң төрт жүз сикел, ыйык сикел боюнча. Он эки алтын күймөлөр күймөлөр менен толук, күймөлөрдүн бардык алтыны жүз жыйырма алтын. Күйгүзүлгөн сунушка арналган бардык өгүздөр: он эки бычалар, он эки кочкорлор, он эки жылдык козулар, жана алардын курмандыктары, жана алардын суюктук сунуштары, жана күнөө үчүн эчкилерден он эки эркек эчкилер. Бардык уйлар куткаруу курмандыгына: жыйырма төрт тана уй, алтымыш кочкор, алтымыш бир жылдык эркек эчки, алтымыш бир жылдык мыйзамсыз козу. Бул курмандык орду арналуу болгон, анын колдорун толтургандан кийин жана аны майлагандан кийин.

Муса куболук чатырына кирип, Теңир менен сүйлөшүүгө барганда, ал Теңирдин үнүн укту. Үн куболук сандыгынын үстүндөгү мыйзамдын орундуктан, эки керубимдин ортосунан келип, ага сүйлөп жатты.

8

Жана Теңир Мусага сүйлөдү: Аарондо айт, Жана ага айтасың: Качан чырактарды орнотсоң, чырак шамынын жүзүнө карата жети чырак жарык берет. Жана Аарон ошондой жасады, чырак баганасынын бир бөлүгүнөн анын бетине карата чырактарын бекитти, Теңир Мусага буйруганындай Жана бул чырак коюучунун курулушу: анын негизи жана лилиялары бекем алтындан, бүтүндөй

бекем, Теңир Мусага көрсөткөн формага ылайык, ушинтип чырак коюучуну жасады.

Жана Теңир Мусага сүйлөп айтты, Левиттерди Израилдин уулдарынын ортосунан ал жана аларды тазала. Жана ушинтип аларга алардын тазаланууларын жасайсың: аларды тазалануу суусу менен чачасың, жана устара алардын бүт денесине келет, жана алар өз кийимдерин жууйт, жана алар таза болот.

Жана алар өгүздөрдөн бир бузоону алышат, жана мунун курмандыгы май менен аралаштырылган майда ун, жана сен өгүздөрдөн бир жылдык бузоону күнөө үчүн аласың. Жана сен леуилдикти күбөлүк чатырынын алдына алып келесиң жана Израил уулдарынын бардык жамаатын чогултасың. Жана сен леуилдерди Теңирдин алдына алып келесиң, жана Исраилдин уулдары өз колдорун леуилдердин үстүнө коюшат. Жана Аарон Левиттерди Теңирдин алдында Ысрайылдын уулдарынан сунуш катары ажыратат, жана алар Теңирдин иштерин иштөө үчүн болушат. Бирок Левилер музоолордун баштарына колдорун коюшат, жана сен бирөөнү күнөө үчүн, ал эми бирөөнү Теңирге күйгөн сунуш катары кыласың, алар үчүн күнөөлөрдү тазалоо үчүн.

Жана сен Левиталарды Теңирдин алдына, Аарондун алдына жана анын уулдарынын алдына коёсуң жана аларды Теңирдин алдында сунуш катары кайтарасың Сен

Левиттерди Израил уулдарынын арасынан бөлүп аласың, жана алар Меники болот. Ушундан кийин левилер күбөлүк чатырында иштөө үчүн киришет, сен аларды тазалайсың жана аларды Теңирдин алдында сунуш кыласың. Анткени тартуу катары берилген булар мага Израил уулдарынын ичинен, бардык курсакты ачкан тунгуч бала катары Израил уулдарынын ордуна аларды өзүмө алдым. Анткени Израилдин уулдарындагы бардык тунгуч адамдардан малга чейин мага таандык, кайсы күнү мен Египет жеринде бардык тунгучту урдум, ошол күнү мен аларды өзүмө ыйык кылдым. Мен Израилдын уулдарынын бардык тунгучтарынын ордуна левиттерди алдым. Мен левиттерди Аарон менен анын уулдарына Израил уулдарынын арасынан сунуш катары бердим, алар Израил уулдарынын ишин күбөлүк чатырында аткарышы үчүн жана Израил уулдары үчүн күнөөлөрдү тазалашы үчүн, ошондо Израил уулдарынын арасында ыйык нерселерге жакындаган адам болбойт.

Мусо, Аарон жана Исраил уулдарынын бүт жамааты Левиттерге Теңир Мусого Левиттер жөнүндө буйруганындай кылышты, ошентип Исраил уулдары аларга жасашты. Левиттер тазаланышты жана кийимдерин жуушту, жана Аарон аларды Теңирдин алдында сунуш катары берди, жана Аарон аларды тазалоо үчүн алардын күнөөлөрүн тазалады. Ушул окуялардан кийин Левилер өздөрүнүн кызматын аткаруу үчүн куболук чатырына Аарондун жана анын уулдарынын алдына кириштi, Теңир

Мусага Левилер жөнүндө кандай буйруган болсо, ошондой кылышты аларга.

Жана Теңир Мусага сүйлөп айтты, Бул левиттер жөнүндө мыйзам: жыйырма беш жаштан жогору алар күбөлүк чатырында кызмат кылуу үчүн кирет. Жана элүү жылдан кийин ал кызматтан кетет жана ал мындан ары иштебейт. Жана анын агасы күбөлүктүн чатырында күзөттөрдү сактап кызмат кылат, бирок иштерди иштебейт, ушинтип левиттерге алардын күзөттөрүндө кыласың.

9

Жана Теңир Мусага Синай чөлүндө сүйлөдү, экинчи жылда, алар Мисир жеринен чыккандан кийин, биринчи айда, айтып: Мен айттым, жана Израилдин уулдары өтүп кетүү майрамын анын убагына ылайык өткөрүшсүн. Биринчи айдын он төрт күнүндө кечке карай, сен аны убакыттарга ылайык, анын мыйзамына ылайык жана анын түшүндүрмөсүнө ылайык жасайсың. Муса Ысрайылдын уулдарына Пасханы өткөрүүнү айдын он төртүнчү күнү башталуучу Синай чөлүндө айтты. Теңир Мусага буйруган сыяктуу, Исраил уулдары ошондой кылышты.

Жана адам өлүгүнүн жанына тийип арам болгон эркектер келишти, жана алар ошол күнү өтмө тоюн өткөрүүгө жөндөмдүү болушкан эмес, жана алар ошол күнү Муса

менен Аарондун алдына жакындашышты. Ошол эркектер ага: Биз адамдын жаны үстүндө арамбыз, ошондуктан биз Теңирге берүүнү анын убагында Израил уулдарынын ортосунда сунуштоодон калышыбыз керекпи? - деди. Мусо аларга айтты: Ушул жерде туруңар, мен Теңирдин силер жөнүндө эмне буйрук берерин угам. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына сүйлө, айтып: эгер кандайдыр бир адам жан үстүндө арам болсо, же силерге алыс жолдо болсо, же силердин муундарыңарда болсо, ал Теңирге өтүү майрамын экинчи айдын он төрттүнчү күнүндө жасайт. Кечке карай алар аны даярдашат жана ачытқысыз нан менен ачуу чөптөр менен жешет. Андан эртең менен чейин эч нерсе калтырбайт, жана андан бир да сөөктү сындырбайт, Пасханын мыйзамына ылайык аны аткарышат. Эгер адам таза болсо жана алыс жолдо эмес болсо, бирок өтүү майрамын өткөрүүнү кечиктирсе, ошол жан өз элинен жок кылынат, анткени ал Теңирге белекти өз убагында сунуштаган жок, ошол адам өз күнөөсүн алат. Эгер силердин жериңерде чоочун силерге келсе жана Теңирге Пасханы Пасханын мыйзамына жана анын тартибине ылайык кылса, анда аны ошондой кылат, силер үчүн да, чоочун үчүн да, жердин жергиликтүү тургуну үчүн да бир мыйзам болот.

Чатыр орнотулган күнү булут күбөлүк үйүн, чатырды жапты, жана кечинде чатырдын үстүндө эртең менен чейин оттун түрүндөй болду. Ошентип үзгүлтүксүз болду: булут аны күндүз жапты, ал эми от түрү түнү. Булут

чатырдан көтөрүлгөндө, Исраилдын уулдары андан кийин жөнөшөт, ал эми булут кайсы жерде токтосо, Исраилдын уулдары ошол жерде чатыр тигишет. Теңирдин буйругу боюнча Исраилдин уулдары конуш салышат, жана Теңирдин буйругу боюнча жолго чыгышат. Булут чатырдын үстүнө көлөкө салган бардык күндөрдө Исраилдин уулдары конуш салышат. Жана качан булут чатырдын үстүндө көп күндөр тартылса, Израилдин уулдары Кудайдын буйругун сактап, жолго чыкпайт. Жана ошондой болот: качан булут бир нече күн чатырдын үстүндө турса, Теңирдин үнү боюнча алар лагерге турушат жана Теңирдин буйругу боюнча жөнөп кетишет. Булут кечкисинен эртең менге чейин болгондо жана булут эртең менен көтөрүлгөндө, алар күндүз же түн жөнөйт. Булут анын үстүндө көлөкө салып турган айдын күндөрү узарганда, Израилдин уулдары лагерге турушат жана кетишпейт. Анткени Теңирдин буйругу аркылуу алар жөнөйт, Теңирдин караулун алар сактады Теңирдин буйругу аркылуу Мусанын колу менен.

10

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Өзүңө эки күмүш сурнай жаса, Сокулган аларды жасайсың, жана алар сага чогулушту чакыруу үчүн жана лагерлерди көтөрүү үчүн болот. Жана сен аларда үргүлөйсүң, жана бүт жамаат күбөлүк чатырынын эшигине чогулат, Эгер бирок бир

сүрөй үргүлөшсө, анда Ысрайылдын бардык башчылары жана жетекчилери сага келишет. Жана силер белги берүү үчүн сүйлөп чыгарасыңар, жана чыгыш тарапта лагерь курган, лагерь куруучулар чыгып кетишет. Жана силер экинчи белгини сүрөт чалып бересиңер, анда Түштүктө турган лагерлер чыгып кетишет, жана силер үчүнчү белгини сүрөт чалып бересиңер, анда деңиз жанында турган лагерлер чыгып кетишет, жана силер төртүнчү белгини сүрөт чалып бересиңер, анда Түндүккө карай турган лагерлер чыгып кетишет, алар өздөрүнүн чыгуусунда белги менен сүрөт чалышат. Жамаатты чогулткан учурда сүрнөй челиңер, бирок белги менен эмес. Жана Аарондун уулдары, каһандар, сүргүлөрдү чалышат, жана бул силер үчүн түбөлүктүү мыйзам болот силердин муундарыңар үчүн. Эгер силер өз жериңерде согушка чыксаңар, силерге каршы турган душмандарга каршы, жана сүрөйлөр менен үн чыгарсаңар, жана Теңирдин алдында эсте каласаңар, анда силер өз душмандарыңардан куткарыласыңар. Силердин кубанычтуу күндөрүңөрдө, силердин майрамдарыңарда жана жаңы айларыңарда сүйрөлөрдү күйгөн курмандыктарга жана куткаруу курмандыктарыңарга чалыңар, жана бул силердин Кудайыңардын алдында силер үчүн эскерүү болот, Мен Теңир, силердин Кудайыңар.

Экинчи жылдын экинчи айынын жыйырмасында күбөлүк чатырынан булут көтөрүлдү. Жана Исраилдин уулдары өздөрүнүн азыктары менен Синай чөлүндө жолго чыкты,

жана булут Паран чөлүндө токтоду. Жана алар биринчи болуп Теңирдин үнү боюнча Мусанын колу аркылуу жолго чыкты.

Жана Иуданын уулдарынын лагеринин тартиби биринчи болуп өз күчү менен жөнөдү, жана алардын күчүнүн үстүндө Аминадабдын уулу Наассон турду. жана Иссахар уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүндө Согардын уулу Натанаэл. жана Забулон уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүндө Хелондун уулу Элиаб. Жана алар чатырды бузушат, андан кийин Гедсондун уулдары жана Мерарынын уулдары, чатырды көтөргөндөр, жолго чыгышат.

Жана алар Рубендин лагеринин тартибин алардын күчү менен көтөрүштү, жана алардын күчүнүн үстүндө Седиурдун уулу Елисур. Жана Симеон уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүнө Саламиел, Сурисадайдын уулу. Жана Гад уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүнөн Рагуелдин уулу Елисаф. Жана Каат уулдары ыйык нерселерди көтөрүп чыгышат, жана алар келгенге чейин чатырды тикшет. Жана Эфраимдин лагери өз күчү менен тартип боюнча жөнөп чыгат, жана алардын күчүнүн үстүндө Аммихуддун уулу Элисама.

Жана Манассанын уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүнөн Фадассурдун уулу Гамалиил. Жана Бенжамин уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүнөн Гидеонинин уулу Абидан. Жана Дан уулдарынын лагеринин тартиби акыркы болуп,

бардык лагерлердин арасында өз күчтөрү менен чыгышат, жана алардын күчтөрүнүн үстүндө Амисадайдын уулу Ахиезер турат. Жана Ашер уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүнө Эхрандын уулу Пагиел. Жана Нефталим уулдарынын уруусунун күчүнүн үстүнө Айнандын уулу Ахире. Булар Исраилдин уулдарынын аскерлери болгон жана алар өз күчтөрү менен жөнөп кетишти.

Мусо Рагуэлдин уулу, мадиандык Обабга, Мусанын күйөөсүнө айтты: Биз Теңир айткан жерге кетип жатабыз, Ал бул жерди силерге берем деди. Биз менен кел, биз сага жакшылык кылабыз, анткени Теңир Израил жөнүндө жакшы сөздөрдү айтты. Жана ал ага айтты: Жок, мен барбайм, бирок өз жериме жана өз туугандарымдын жанына барам. Жана ал айтты: Бизди таштабагын, анткени сен биз менен чөлдө болдуң, жана сен биздин арабызда карыя болосуң. Жана эгер сен биз менен барсаң, Теңир бизге кандай жакшылык кылса, ошол жакшы нерселерди сага да кылабыз.

Жана алар Теңирдин тоосунан үч күндүк жол жүрүп чыгышты, жана Теңирдин келишим сандыгы алардын алдында үч күндүк жол жүрүп, аларга эс алуучу жерди издеп барды. Ковчегди көтөргөндө Мусо: Ойгон, Теңир, сенин душмандарың чачылсын, сени жек көргөндөрдүн баары качсын деп айтты. Жана токтотууда айтты: Кайтар, Теңир, миңдерди, ондогон миңдерди Исраилге. Жана булут аларды көлөкөлөп турду күндүз, алар лагерден чыгып

жөнөгөндө.

11

Жана эл Теңирдин алдында жаман ыңылдап жатты, жана Теңир укту, жана ачуу менен ачууланды, жана Теңирден от аларда күйгүзүлдү, жана лагердин бир бөлүгүн жеп кетти. Эл Мусага кыйкырды, Муса Теңирге тиленди, от токтоду. Ошол жердин аты Өрттөнүү деп аталды, анткени Теңирден алардын арасында от жагылды. Алардын ичиндеги аралаш элдер каалоону каалашты, жана отуруп ыйлашты, ошондой эле Израилдин уулдары да, жана айтышты: Ким бизге эт берет? Биз Египетте акысыз жеген балыктарды эстедик, ошондой эле огурецтерди, дарбыздарды, пиязчаларды, пиязларды жана саримсактарды. Азыр биздин жанывыз толугу менен кургап кетти, биздин көздөрүбүз маннадан башка эч нерсени көрбөйт. Манна кориандр уругуна окшош, жана анын түрү кристалдын түрүндөй. Эл аралап жүрдү, чогулттушту, аны тегирменде майдалашты, ступкада үгүштү, казанда кайнатышты, тогочторду жасашты, анын даамы майдан жасалган тогочтун даамындай болду. Жана качан чык түнү лагерге түшкөндө, манна да анын үстүнө түшүп жатты.

Жана Мусо алардын ыйлаганын уккан, алардын уруулары боюнча, ар бири өз эшигинин үстүндө, жана Теңир абдан катуу ачууланган, жана Мусанын алдында бул жаман

болгон. Жана Мусо Теңирге айтты: эмне үчүн сен өз кулуңду кордодуң жана эмне үчүн мен сенин алдыңда жакшылык таппадым, ушул элдин түрткүсүн менин үстүмө коюу үчүн? Мен бул бүт элди курсагымда көтөргөн жокпун же мен аларды төрөгөн жокпун. Анда эмне үчүн сен мага айтасың: Аны көкүрөгүңө ал, эмизүүчү эмчектеги баланы көтөргөндөй, сен алардын аталарына ант берген жерге? Мага кайдан эт алып, бул бүт элге берем? Анткени алар менин үстүмө ыйлап, Бизге эт бер, жейли деп жатышат. Мен жалгыз бул элди көтөрө албайм, анткени бул сөз мага өтө оор. Эгер сен мага ушинтип кылсаң, мени өлтүрүп сал, эгер мен сенден боорукердик тапсам, ошондо мен өз кайгы-касиретимди көрбөйүн.

Теңир Мусага айтты: Мага Исраилдин улууларынан жетимиш эркекти чогулт, сен өзүң билген, анткени булар элдин улуулары жана катчылары болушат. Аларды куболуктун чатырына алып бар, алар ошол жерде сенин менен турушат. Мен ошол жерге түшүп, сенин менен сүйлөшөм, сенин үстүңдөгү рухтан алып, аларга коём, алар сага элдин жүгүн көтөрүүдө жардам берет, ошондо сен жалгыз өзүң көтөрбөйсүң. Жана элге айтасың: Эртеңке тазаланыңар, анан эт жейсиңер, анткени силер Теңирдин алдында ыйлап: Ким бизге эт берет? Мисирде бизге жакшы эле деп айткансыңар. Теңир силерге эт берет жана силер эт жейсиңер. Бир күн эмес жейсиңер, эки эмес, беш күн эмес, он күн эмес, жыйырма күн эмес, Бир айдын күндөрүнө чейин силер жейсиңер, ал силердин мурундарыңардан

чыкканга чейин, жана ал силерге жийиркенүү болот, анткени силер Теңирге баш ийбедиңер, ким силердин арасыңарда, жана силер анын алдында ыйлап: Эмне үчүн биз Мисирден чыктык? - дедиңер. Мусо айтты: Алты жүз миң жаяу жоокер элдин ичинде, мен алардын арасындамын, ал эми сен айттың: Аларга жешке эт берем, жана алар бир ай бою жешет, Алар үчүн койлор менен уйлар союлса, аларга жетеби? Же деңиздеги бардык балыктар чогултулса, аларга жетеби? Жана Теңир Мусага айтты: Теңирдин колу жетпейби? Эми менин сөзүм сени жетип алабы же жокпу, билесиң.

Жана Мусо чыкты жана элге Теңирдин сөздөрүн айтты, жана элдин акылманчыларынан жетимиш эркекти чогултту жана аларды чатырдын айланасына өзү коюп берди. Теңир булуттун ичинде түшүп, ага сүйлөдү жана анын үстүндөгү рухтан алып, жетимиш улуу эркектердин үстүнө коюп берди. Рух алардын үстүнө тынчтаганда, алар пайгамбарлык кылышты, бирок андан ары улантышпады. Эки эркек лагерде калды, биринин аты Элдад, экинчисинин аты Модад. Алардын үстүнө рух түштү. Булар тизмеге киргизилгендердин арасында болушту, бирок чатырга келишкен эмес. Алар лагерде пайгамбарлык кылышты. Жаш адам чуркап келип, Мусага билдирди жана айтты: Элдад менен Модад лагерде пайгамбарлык кылышууда. Жана Нундун уулу Ешуа, Мусанын жанында турган тандалган киши, жооп берип айтты: Кожоюн Муса, аларды токтотуңуз. Мусо ага: Сен мени кызганасыңбы? Теңир өз

Рухун аларга берген учурда, анын бардык элинин пайгамбарлар болушун ким берсин! - деди. Жана Мусо өзү жана Израилдин старейшиналары лагерге кетишти.

Жана рух Теңирдин жанынан чыкты жана бөдөнөлөрдү деңизден алып келди, жана аларды лагердин үстүнө салды - бул жактан бир күндүк жол, бул жактан бир күндүк жол, лагердин айланасында, жерден эки чынтакча бийиктикте. Эл туруп, бүтүн күн, бүтүн түн жана эртеси күн бөдөнөлөрдү чогултушту. Эң аз чогултткан адам он өлчөм чогултту. Алар лагердин тегерегинде өздөрү үчүн муздатып коюшту. Эт дагы болсо алардын тиштеринде эле, жоголуп кетүүдөн мурун, Теңир элге каарданды жана Теңир элди абдан чоң сокку менен урду. Ошол жердин аты Каалоонун мүрзөлөрү деп аталды, анткени ошол жерде каалаган элди көмүштү. Эстеликтерден эл Асеротко көчүп кетти, жана эл Асеротто болду.

12

Мариам менен Аарон Мусага каршы сүйлөштү эфиоп аялдын үчүн, анткени ал эфиоп аялды алган. Жана алар айтты: Теңир Мусага гана сүйлөгөн эмеспи? Бизге да сүйлөгөн эмеспи? Жана Теңир укту. Жана Мусо адам абдан момун болгон, жер бетиндеги бардык адамдардан да. Жана Теңир дароо Мусага, Аарунга жана Мариямга айтты: Силер үчөө куболук чатырына чыгыңыздар. Үчөө куболук

чатырына чыгышты, жана Теңир булут мамысында түштү, жана куболук чатырынын эшигинин үстүндө турду, жана Аарон менен Мариам чакырылышты, жана экөө тең чыгышты. Жана ал аларга айтты: Менин сөздөрүмдү уккула, эгер силердин пайгамбарыңар Теңирге болсо, көрүнүштө ага билинемин жана уйкуда ага сүйлөймүн. Менин кызматчым Муса андай эмес, ал менин бүт үйүмдө ишенимдүү, Мен ага оозума оозу сүйлөйм, ачык түрүндө, табышмактар аркылуу эмес, жана ал Теңирдин даңкын көрдү, эмне үчүн силер менин кулум Мусага каршы сүйлөшүүдөн коркпой калдыңар? Жана Теңирдин ачуусунун каары алардын үстүнө түштү жана ал кетип калды. Булут чатырдан кетти, жана карачы, Мариам кардай малжоолуу болду, жана Аарон Мариамга караганда, карачы, ал малжоолуу эле. Жана Аарон Мусага айтты: Суранам, кожоюн, бизге күнөөнү жүктөбө, анткени биз билбестен иш кылдык, биз күнөө кылдык. Ал өлүмгө окшош болбосун, эненин курсагынан чыккан түшүккө окшош, анын этинин жарымын жеп жаткан. Мусо Теңирге кайрылып: Ээ Кудай, сенден жалбарам, аны айыктыр деп кыйкырды. Жана Теңир Мусага айтты: эгер атасы анын бетине түкүрсө, ал жети күн уялбайбы? Ал жети күн лагерден сыртта бөлүнсүн, жана андан кийин кирет.

Жана Мариам жети күн лагердин сыртында бөлүнүп коюлду, жана эл Мариам тазаланганга чейин көчүп кеткен жок.

Жана бул окуялардан кийин эл Асероттон көчүп кетти жана Паран чөлүндө чатыр тикти.

13

Теңир Мусага сүйлөп, айтты: Өзүң үчүн эркектерди жибер, Жана алар Ханаандыктардын жерин чалгындап көрсүн, мен аны Исраилдын уулдарына ээлик кылууга берем. Ар бир уруудан бирден эркек, алардын ата-бабалардын урууларынан, аларды жөнөтөсүң – баарын алардын башчыларынан.

Жана Мусо аларды Фаран чөлүнөн Теңирдин үнү аркылуу жөнөттү, булардын баары Израил уулдарынын башчылары болгон эркектер. Жана бул алардын аттары, Рубен уруусунан Заккурдун уулу Самуил. Симеон уруусунан Сафат, Суринин уулу. Иуда уруусунан Калеб, Ефоннунун уулу. Иссахар уруусунан Жусуптун уулу Илаал. Эфраим уруусунан Наунун уулу Хошеа. Бенжамин уруусунан Рафунун уулу Палти. Зебулун уруусунан Судинин уулу Гудиел. Жусуптун уулдарынан Манассе урууларынан Гадди, Сусинин уулу. Дан уруусунан Аммиел, Гемаллинин уулу. Ашер уруусунан Сатур, Майклдын уулу. Нефталим уруусунан Набий – Сабинин уулу. Гад уруусунан Макхинин уулу Гудиэл. Булар эркектердин аттары, аларды Муса жерди чалгындоо үчүн жиберген, жана Муса Нундун уулу Ошеяны Ешуа деп атаган.

Мусо аларды Канаан жерин чалгындоо үчүн жөнөттү жана аларга айтты: Бул чөл аркылуу чыгып, тоого чыгасыңар, Жана силер жерди кандай экенин көрөсүңөр, жана анын үстүндө отурган элди, алар күчтүү же алсыз экенин, алар аз же көп экенин. Жана бул жер кандай, анын үстүндө булар отурушат, же жакшы болот же жаман, жана кандай шаарлар, аларда булар жашашат, алар бекемделген шаарларда же бекемделбеген жерлерде. Жана жер кандай, семиз же алсыз, эгер анда дарактар барбы же жокпу, жана чыдап жердин жемиштеринен аласыңар. Күндөр жаздын күндөрү, жүзүмдүн алдынкылары болду.

Жана алар барып чыгып, жерди Син чөлүнөн Роөбго чейин, Айматка кирерде чалгындашкан. Алар чөл аркылуу жогору чыгып, Хебронго чейин жетишти. Ал жерде Энактын муундары болгон Ахиман, Шешай жана Талмай жашашкан. Хеброн Мисирдеги Танистен жети жыл мурун курулган. Алар жүзүм өрөөнүнө чейин келип, аны чалгындап, ошол жерден жүзүм бөлмөсү бар бутакты кесип алышты. Аны таяктарга асып көтөрүп кетишти, ошондой эле анар менен инжирди да алышты. Жана ошол жерди алар Жүзүм бутагынын өрөөнү деп аташтырышты, анткени Израилдин уулдары ошондон жүзүм бутагын кесишти. Жана алар кырк күндөн кийин ошол жерди изилдеп, ошол жерден кайтып келишти.

Алар барып, Муса менен Аарунга жана Ысрайыл уулдарынын бүт чогулушуна Паран чөлүндөгү Кадешке

келишти, жана аларга жана бүт чогулушка сөз жооп беришти, жана жердин жемишин көрсөтүштү. Алар ага айтып беришти жана айтышты: Биз сен бизди жөнөткөн жерге келдик, сүт жана бал агып жаткан жерге, жана бул анын жемиши. Бирок ошол жерде жашаган улут батыл, ал жерде шаарлар абдан чоң жана бекемделген дубалдуу, жана биз ошол жерде Энактын муунун көрдүк. Амалек түштүктөгү жерде жашайт, ал эми хеттейлер, хивейлер, йебусейлер жана аморейлер тоолуу аймакта жашайт, ханаандыктар болсо деңиз жанында жана Иордан дарыясынын жээгинде жашайт. Калеб элди Мусага карата үнсүз кылды жана ага айтты: Жок, бирок биз чыгып, аны мүлк кылып алабыз, анткени биз аларга каршы күчтүүбүз. Аны менен бирге барган адамдар айтышты: Биз барбайбыз, анткени биз ал элге барууга жөндөмдүү эмеспиз, себеби алар бизden күчтүүрөөк. Жана алар Израилдин уулдарына чалгындап көргөн жери жөнүндө таң калтыруучу кабарды айтышты: Биз чалгындоо үчүн өткөн жер өз жашоочуларын жеген жер болот, жана биз ал жерде көргөн бардык эл өтө узун бойлуу эркектер. Жана биз ошол жерде алптарды көрдүк, жана биз алардын алдында чегирткелердей болдук, бирок биз алардын алдында ошондой эле болдук.

14

Бүт жамаат үн көтөрүп, ошол түнү бою эл ыйлады. Жана Ысрайылдын бардык уулдары Мусанын жана Аарондун

үстүнөн ыңылдашып жатышты, жана бүт жамаат аларга айтты, Кашке биз Мысыр жеринде өлгөн болсок же бул чөлдө өлгөн болсок! Эмне үчүн Тейри бизди бул жерге согушта өлүш үчүн киргизет? Биздин аялдарыбыз жана балдарыбыз олжого айланат. Эми ошондуктан Мысырга кайтуу жакшыраак. Алар бири-бирине айтышты: Жетекчи дайындайлы жана Египетке кайтып кетели. Жана Мусо менен Аарон Ысрайылдын уулдарынын бүт жамааты алдында бетке жыгылышты.

Нундун уулу Жошуа жана Ефоннехтин уулу Калеб, жерди чалгындап көргөндөрдөн, өз кийимдерин жырттылар Жана алар Израилдин уулдарынын бардык жамаатына айтышты: Биз изилдеген жер өтө-өтө жакшы. Эгер Теңир бизди тандаса, ал бизди ушул жерге киргизет жана аны бизге берет – сүт менен бал агып жаткан жерди. Бирок Теңирден козголушчулар болбогула, силер болсо жер элинен коркпогула, анткени алар силер үчүн тамак болот, себеби убакыт алардан алыстады, ал эми Теңир биз менен, аларды коркпогула.

Жана бүт жамаат аларды таш менен таштоого айтты, жана Теңирдин улуулугу күбөлүк чатырынын үстүндөгү булутта Израилдин бардык уулдарына көрүндү. Жана Теңир Мусага айтты: Качанга чейин бул эл мени ачууландырат? Жана качанга чейин алар мага ишенбейт, мен аларга көрсөткөн бардык белгилерге карабастан? Мен аларды өлүм менен урам жана жок кылам, ал эми сени жана атаңдын үй-

бүлөсүн мындан да көп улуу элге айландырам. Жана Мусо Теңирге айтты, жана Мысыр угат, анткени сен өз күчүң менен бул элди алардын ичинен чыгардың. Бирок бул жердин үстүндө жашагандардын баары угушту, анткени сен ушул элдин ичиндеги Теңирсиң, ким көздөн көзгө көрүнөсүң Теңир, жана сенин булутуң алардын үстүндө турат, жана сен булут мамычасы менен алардын алдында күндүз барасың, жана от мамычасы менен түндө. Эгер сен бул элди бир адамдай жок кылсаң, анда сенин атыңды укканлардын баары айтышат: Теңир бул элди аларга ант берген жерге киргизүүгө жөндөмдүү эмес болгондуктан, аларды чөлдө жок кылды. Эми көтөрүлсүн сенин күчүң, Теңирим, сен айткандай, мындай деп: Теңир сабырдуу, мээримде мол жана чыныгы, мыйзамсыздыктарды, адилетсиздикти жана күнөөлөрдү алып салуучу, бирок тазалоо менен күнөөлүүнү тазалабайт, аталардын күнөөлөрүн балдарга үчүнчү жана төртүнчү муунга чейин кайтаруучу. Ушул элдин күнөөсүн улуу мээриминдей кечир, Мисирден азыркы күнгө чейин аларга боорукер болгонуңдай эле.

Жана Теңир Мусага айтты: Мен аларга боорукер болом сенин сөзүң боюнча. Бирок мен жашайм жана менин атым жашайт, жана Теңирдин улуулугу бүткүл жерди толтурат. Анткени менин даңкымды жана Египетте жана чөлдө мен көрсөткөн белгилерди көргөн бардык эркектер мени ушул он жолу сынашты жана менин үнүмө кулак салышпады. Чындыгында алар мен аталарына ант берген жерди

көрүшпөйт, бирок мени менен бул жерде болгон алардын балдары, жакшы менен жаманды билбеген, бардык жаш, тажрыйбасыз балдар - буларга мен ошол жерди берем. Ал эми мени ачууландыргандардын баары аны көрүшпөйт. Бирок менин кулум Калеб, анткени башка рух анын ичинде болгон жана ал мага толук ээрчиген, мен аны ошол жерге киргизем, ал кирген жакка, жана анын урпагы аны мураска алат. Бирок Амалек жана Кананайлык өрөөндө жашап жатат, эртең кайрылып, чөлгө кеткиле, Кызыл деңиз жолу менен.

Жана Теңир Мойсеге жана Аарунга айтты: Качанга чейин бул жаман жамаат; алар менин алдымда ыңылдашат, Ысрайыл уулдарынын силер тууралуу ыңылдашкан ыңылдоосун мен уктум. Мен аларга айттым: Мен жашайм, дейт Ыйык, чындыгында силер кандай сүйлөдүңөр менин кулактарыма, ошентип силерге жасайм. Бул чөл-далада силердин денелериңер кулайт — силердин бардык текшерүүлөрүңөр, жыйырма жаштан жогору эсептелгендериңер, мага каршы ыңылдашкандардын баары. Эгер силер мен колумду созуп, силерди турууга убада кылган жерге кирсеңер, анда силерден башка Иефонненин уулу Халеб жана Наунун уулу Ыйсаа гана кирет. Ал эми силер талап-тоноого калат деп айткан балдарды мен ошол жерге киргизем, жана алар силер баш тарткан жерди мураска алышат. Жана сиздердин муштумдарыңар ушул чөлдө түшөт. Силердин уулдарыңар болсо чөлдө кырк жыл кезип жүрүшөт жана силердин

бузукулугуңардын жазасын тартышат, силердин денелериңер чөлдө жок болгонго чейин. Жерди чалгындаган күндөрүңөрдүн санына жараша, кырк күн, жылдын бир күнү үчүн, күнөөлөрүңөрдү кырк жыл тартасыңар жана менин ачуумдун каарын биласыңар. Мен Теңир сүйлөдүм, чындыгында ушинтип кылам ушул жаман жамаатка, менин үстүмө чогулганга, ушул чөлдө алар жок кылынышат жана ал жерде өлүшөт.

Жана Мусо жерди чалгындоого жөнөткөн адамдар келип, чогулушка ал жер жөнүндө жаман сөздөрдү айтып ыңылдашты, Жер жөнүндө жаман сөздөрдү айткан адамдар Теңирдин алдында оору менен өлдү. Нундун уулу Ыйса менен Иефоннанын уулу Калеб жерди чалгындап барган адамдардан тирүү калышты. Мусо бул сөздөрдү Израилдин бардык уулдарына айтты, жана эл абдан кайгырды.

Жана эрте туруп эртең менен алар тоонун чокусуна чыгышты, мындай деп: Мана, биз Теңир айткан ордуна чыгабыз, анткени биз күнөө кылдык. Муса айтты: Эмне үчүн силер Теңирдин сөзүн бузасыңар? Бул силерге ийгиликтүү болбойт. Чыкпагыла, анткени Теңир силер менен эмес, жана силер душмандарыңардын алдында кулайсыңар. Анткени Амалек жана Кананалык ошол жерде силердин алдыңарда турат, жана силер кылычтан кулайсыңар, себеби силер Теңирге баш ийбей бурулуп кеттиңер, жана Теңир силер менен болбойт. Жана

мажбурлап, алар тоонун чокусуна чыгышты, бирок Теңирдин келишиминин сандыгы жана Мусо лагерден жылдырылган эмес. Жана Амалек менен ошол тоодо жашаган Кананчы түштү, жана аларды кайтарышты, жана аларды Хормага чейин кесишти, жана лагерге кайтышты.

15

Жана Теңир Мусага айтты: Исраилдин уулдарына сүйлө, Жана сен аларга айтасың: Качан силер Мен силерге берген жашоо жериңерге кирсеңер, Жана сен Теңирге күйгүзүлгөн курмандыктарды кыласың: толук күйгүзүлгөн курмандык же курмандык, антты чоңойтуу үчүн, же ыктыярдуу, же силердин майрамдарыңарда Теңирге жыпар жыт жасоо үчүн, эгерде мал уйлардан же койлордон болсо. Жана өзүнүн белегин сунуучу аны Теңирге келтирет: эфанын ондук бөлүгү болгон майда ундан жасалган курмандыкты, майдын төрттүк бөлүгү менен аралаштырылганды. Жана шарапты ичүү сунушуна төрттөн бир ин кыласыңар күйгүзүлгөн сунуунун үстүнө же курмандыктын үстүнө, бир козуга ушунча кыласың, сунуу жыпар жыттуу жыт Теңирге. Кочкорго келсек, аны күйдүрүлүүчү курмандыкка же курмандыкка кылганыңарда, майда ундун эки ондук бөлүгүн май менен аралаштырып, анын үчтөн бир бөлүгүн курмандык кыласың. Жана шарапты ичүү сунушуна ийндин үчтөн бир бөлүгүн силер Теңирге жыпар жыттуу жыт катары сунушка алып келесиңер.

Эгер бирок өгүздөрдөн күйгүзүлүүчү курмандык же курмандык кылласаңар антты чоңойтуу үчүн, же Теңирге куткаруу курмандыгы кылласаңар, Жана ал музанын үстүнө май менен аралаштырылган майда ундун үч ондук бөлүгүн жарым ин курмандык катары алып келет. Жана шарапты ичүү сунушуна жарымын, жыпар жыттуу сунуш Теңирге.

Ушинтип сен бир бузоого, же бир кочкорго, же кой ичинен же эчки ичинен бир козуга жасайсың. Канча сан кылсаңар, ошончо бирөөгө кыласыңар алардын санына ылайык.

Бардык жергиликтүү туулган ушундай сунуштарды Теңирге жыпар жыттуу жыт катары сунуш кылат. Эгер силердин жериңерде силерге чет өлкөлүк кошулса, же силердин муундарыңарда силердин арасында ким болсо болот, жана Теңирге жыпар жыттуу сунуу кылса, силер кандай кылсаңар, ошондой эле жамаат да Теңирге кылат.

Силер үчүн жана силердин арангда жашаган келгиндер үчүн бир мыйзам болот, силердин муундарыңар үчүн түбөлүктүү мыйзам, силер кандай болсоңор, келгин да Теңирдин алдында ошондой болот. Мыйзам бир болот жана укук бир болот силер үчүн жана силердин арангда жашаган чоочун үчүн.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Исраилдин уулдарына сүйлөп, аларга айт: Силер мен силерди киргизген жерге кирүүдө, Жана силер жердин нандарынан жегенде, Теңирге

сунуш катары бөлүп аласыңар камырларыңардын биринчи жемиштерин. Нанды сунуш катары бөлүп аласыңар, кырмандан алынган сунуш сыяктуу эле, ошентип аны бөлүп аласыңар. Силердин камырыңардын биринчи жемиштерин Теңирге сунуш катары берип турасыңар муундан-муунга.

Качан сиздер бузуп, Теңир Мусага айткан ушул бардык буйруктарды аткарбасаңыздар, Теңир силерге Мусанын колу аркылуу буйруганындай, Теңир силерге буйрук берген күндөн баштап жана андан ары силердин муундарыңарга, Эгер жамааттын көзүнөн билбестен болуп калса, анда бүт жамаат уйлардан бир мыйзамсыз музоону Теңирге жыпар жыттуу жыт үчүн күйгүзүлгөн курмандыкка, ошондой эле мунун курмандыгын жана анын куюлган сунуштун эрежеге ылайык, жана эчкилерден бир улакты күнөө үчүн сунат. Жана дин кызматчы бардык Ысрайыл уулдарынын жамааты үчүн тазалайт, жана аларга кечирилет, анткени бул билбестен болгон, жана алар өздөрүнүн белегин, Теңирге сунушту, өздөрүнүн күнөөсү үчүн Теңирдин алдында, өздөрүнүн билбестен иштери үчүн алып келишти. Жана Израилдин уулдарынын бардык жамааты боюнча кечирилет, жана силердин жаныңарда туруучу келген адамга да, анткени бул бардык элдин билбестен кылганы.

Эгер бир жан билбестен күнөө кылса, ал күнөө үчүн бир жылдык эчкини алып келет. Жана роом кылат ыйык кызматчы жан үчүн билбей күнөө кылган жана билбей

күнөө кылган Теңирдин алдында, аны үчүн роом кылуу үчүн. Израилдин уулдарынын арасындагы жергиликтүү адамга жана алардын арасында жашап жаткан чет өлкөлүккө бир эле мыйзам болот, эгерде ким билбей туруп кылса.

Жана ким болсо текебердик менен иш кылса, жергиликтүүлөрдөн болобу же келгиндерден болобу, ал Кудайды ачууландырат, ошол жан өз элинен жок кылынат, Анткени ал Теңирдин сөзүн менсинбеди жана Анын буйруктарын бузду, ошол жан толугу менен жок кылынат, анын күнөөсү өзүндө.

Жана Израилдин уулдары чөлдө болушту, жана алар шаббат күнү отун чогултуп жаткан бир кишини табышты. Жана аны отун чогултуп жаткан күнү шабатта тапкандар Мусага жана Аарунга, жана Исраил уулдарынын бүт жамаатына алып келишти. Жана аны түрмөгө камашты, анткени алар ага эмне кылуу керектигин чечишкен эмес. Жана Теңир Моисейге айтты: өлүм менен өлүмгө салынсын ал адам, бүт жамаат аны таштар менен таш барсын. Жана бүт жамаат аны лагердин сыртына чыгарышты, жана бүт жамаат аны таштар менен таш барган лагердин сыртында, Теңир Мусага буйруганындай.

Жана Теңир Мусага айтты: Израилдин уулдарына сүйлө жана аларга айт: алар өздөрүнө кийимдеринин эттерине бүрмөлөрдү жасашсын муундан муунга, жана бүрмөлөрдүн

бурчтарына көк жип коюңуздар. Жана силердин кырчаларыңарда болот, жана аларды көрөсүңөр, жана Теңирдин бардык буйруктарын эстейсиңер, жана аларды аткарасыңар, жана силердин ойлоруңардын артынан бурулуп кетпейсиңер, жана көздөрүңөрдүн артынан, алардын артынан бузукчулук кыласыңар, ошондуктан менин бардык буйруктарымды эстеп, аткарасыңар, Жана силер ыйык болосуңар силердин Кудайыңарга. Мен Теңирмин, силердин Кудайыңар, силерди Мисир жеринен алып чыккан, силердин Кудайыңар болуу үчүн, мен Теңирмин, силердин Кудайыңар.

16

Жана Корей, Левинин уулунун Каатдын уулунун Иссахардын уулу сүйлөдү, жана Датан жана Абирон, Елиабдын уулдары, жана Он, Рубендин уулунун Фалеттин уулу, Жана алар Мусанын алдында турушту, жана Исраил уулдарынын эркектери элүү жана эки жүз, жамааттын лидерлери, кеңешке чакырылгандар, жана атактуу эркектер. Алар Мусанын жана Аарондун үстүнө чогулушту жана айтышты: Силерге жетиштүү болсун, анткени бүт жамаат баары ыйык жана Теңир алардын арасында, эмне үчүн силер Теңирдин жамаатынын үстүнөн көтөрүлөсүлөр? Мусо муну уккач, жүзү менен жерге жыгылды. Жана ал Корахка жана анын бүт жамаатына сүйлөп айтты: Кудай өзүнүкүлөрдү жана ыйыктарды барды жана билди, аларды

өзүнө жакындатты, жана кимдерди өзүнө тандады, аларды өзүнө жакындатты. Муну кылгыла, өзүңөргө күймөлөрдү алгыла, Кора жана анын бүт чогулушу, Жана алардын үстүнө от коюңуздар, жана алардын үстүнө күжө коюңуздар Теңирдин алдында эртең, жана Теңир тандаган эркек ыйык болот. Силерге бул жетсин, Левинин уулдары. Мусо Корахка айтты: Угуңуздар мени, Левинин уулдары. Бул силер үчүн кичине нерсе эмеспи, анткени Ысрайылдын Кудайы силерди Ысрайылдын чогулушунан ажыратып, силерди өзүнө жакындатып, Теңирдин чатырынын кызматтарын аткаруу үчүн жана чатырдын алдында туруп аларга кызмат кылуу үчүн? Ал сени жана сенин менен бирге Леви уулдарынын бардык бир тууган агаларыңды жакындатты, ал эми силер дагы руханий кызмат кылууну издеп жүрөсүңөрбү? Ошентип, сен жана сенин бардык жамаатың Кудайга карай чогулган, ал эми Аарон ким, анткени анын тууралуу ызылдайсыңар?

Жана Мусо Датан менен Абиронду, Елиабдын уулдарын чакыруу үчүн жөнөттү, жана алар айтты: Биз барбайбыз. Бул кичине эмес, анткени сен бизди сүт жана бал агып жаткан жерге алып чыктың, бизди аң-тоодо өлтүрүү үчүн, анткени сен бизди башкарасың? Башкаруучу эгер, жана сен бизди сүт менен бал агып жаткан жерге киргиздиңби, жана бизге талаа үлүшүн жана жүзүм бактарын бердиңби? Ошол адамдардын көздөрүн чукуп аламаксыңбы? Биз чыкпайбыз. Муса абдан капа болуп, Теңирге айтты: Алардын курмандыгына карабагын, мен алардын эч

нерсесин каалаган эмесмин, алардын эч кимине зыян келтирген эмесмин. Муса Корахка айтты: Өз жамаатыңды ыйык кыл жана Теңирдин алдында даяр болгула – сен, Аарон жана алар эртең. Жана ар бири өзүнүн күлдөн идишин алгыла, алардын үстүнө күпүр коюңар жана Теңирдин алдында ар бири өзүнүн күлдөн идишин сунуңар – элүү жана эки жүз күлдөн идиш, ошондой эле сен жана Аарон ар бири өзүнүн күлдөн идишин.

Ар бири өзүнүн күлдөн саптагычын алды, жана алар үстүнө от коюшту, жана алар үстүнө күжү салышты, жана Мусо менен Аарон күбөлүк чатырынын эшигинин жанында тик турушту. Жана Корей өзүнүн бүт жамаатын алардын үстүнө Күбөлүк чатырынын эшигинин жанына чогултту, жана Теңирдин даңкы бүт жамаатка көрүндү. Жана Теңир Мусага жана Ааронго сүйлөп, айтты: Бул жамааттын ортосунан бөлүнүп кетиңиздер, мен аларды бир замат жок кылам. Алар беттери менен жерге жыгылышты жана айтышты: Кудай, рухтардын жана бардык эттин Кудайы, эгер бир адам күнөө кылса, бүткүл жамаатка Теңирдин ачуусу келеби? Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Жамаатка сүйлөп, айт: Корахтын жамаатынын тегерегинен четтегиле.

Мусо турду жана Датан менен Абиронго барды, жана анын менен бирге Израилдин бардык улуулары барышты. Жана ал жамаатка сүйлөдү, айтып: Бул катуу адамдардын чатырларынан бөлүнүп кетиңиздер, жана аларга таандык

бардык нерселерге тийбегиле, алардын бардык күнөөлөрү менен бирге өлбөш үчүн. Жана алар Коренин чатырынын айланасынан кетишти, жана Датан менен Абирам чыгышты, жана алар өз чатырларынын эшиктеринин жанында турушту, жана аларды аялдары, жана аларды балдары, жана аларды жүк-таштамасы.

Муса мындай деди: Ушул менен силер билесиңер, Теңир мени бул бардык иштерди кылууга жибергенин, анткени мен өзүмдөн эмес. Эгер бул адамдар бардык адамдардын өлүмүнө ылайык өлсө, эгер алардын текшерүүсү бардык адамдардын текшерүүсүнө ылайык болсо, анда Теңир мени жибергенде эмес. Бирок Теңир көрүнүштө көрсөтөт, жана жер оозун ачып, аларды жутат, алардын үйлөрүн, алардын чатырларын жана аларга таандык бардык нерселерди, алар тирүүлөй адеске түшөт, ошондо силер билесиңер, бул адамдар Теңирди ачууландырышканын.

Ал бүт ушул сөздөрдү айтып бүткөндө, алардын астындагы жер жарылып кетти. Жана жер ачылды, жана аларды жутту, жана алардын үйлөрүн, жана Кора менен болгон бардык адамдарды, жана алардын малдарын. Жана алар өздөрү түштү, жана алардын бардык тирүүлөрү тозокко түштү, жана жер аларды жапты, жана алар жамааттын ортосунан жок болушту. Жана бүт Израиль, алардын тегерегинде болгондор, алардын үнүнөн качышты, анткени алар: Жер бизди да жутуп албасын деп айтышты. Теңирдин жанынан от чыгып, күкүм сунуштаган эки жүз элүү эркекти жутуп

кетти.

17

Теңир Мусага айтты, Жана Элеазарга, Ааронтун уулуна, дин кызматчыга: күйгөндөрдүн ортосунан жез күйгүзгүчтөрдү алгыла, жана бул четтеги отту ал жерде чачкыла, анткени бул күнөөкөрлөрдүн күйгүзгүчтөрү алардын жандары менен ыйык кылынган. Аларды согулган тактайлардан курмандык алтарынын жабуусун жаса, анткени алар Теңирдин алдында сунушталып, ыйыкталышкан жана Ысрайыл уулдарына белги болушкан. Жана Элеазар, руханий тамада Аарондун уулу, күйгөндөр алып келген коло күлдөндөрдү алды жана аларды курмандыкка жабуу катары кошту. Израилдин уулдарына эстелик, ошондуктан Аарондун уругунан эмес эч бир чет элдик Теңирдин алдында күжө коюуга келбесин жана Кореге жана анын чогулушуна окшош болбосун, Теңир Мусанын аркылуу ага айткандай.

Исраилдин уулдары эртеси күнү Муса менен Аарунга ыңырандашып: Силер Теңирдин элин өлтүрдүңөр деп айтышты. Жамаат Мусага жана Аарунга каршы чогулганда, алар күбөлүк чатырына чуркашты, жана аны булут жапты, жана Теңирдин даңкы көрүндү. Жана Мусо менен Аарон күбөлүктүн чатырынын алдына кирди. Жана Теңир Мусага жана Ааронго сүйлөп, айтты: Ушул жамааттын ортосунан

кетиңиздер, жана Мен аларды бир заматта жок кылам, жана алар беттерине жыгылышты. Мусо Аарондун карата айтты: күлдөнду ал жана анын үстүнө курмандык алдынан от коюп, анын үстүнө күжө таштап, тез лагерге алып жүрүп, алар үчүн күнөөлөрдү тазала, анткени Теңирдин бетинен каар чыкты, элди кыйратууга башталды. Жана Аарон Мусо ага айткандай кылып алды, жана жыйынга чуркап кирди, жана оору элдин арасында мурунтан эле башталып кеткен эле, жана ал күкүмдү салды жана элдин күнөөсүн тазалады. Ал өлгөндөр менен тиридилердин ортосунда турду, жана оба токтоду. Жана өлгөндөр он төрт миң жети жүз болду кырылууда, Корахтын үчүн өлгөндөрдөн тышкары. Жана Аарон Мусанын жанына, күбөлүк чатырынын эшигине кайтты, жана оба токтоды.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына сүйлө жана алардын бардык башкаруучуларынан ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча он эки таяк ал, ар бир таяктын үстүнө анын атын жаз. Жана Аарондун атын Левинин таягынын үстүнө жаз, анткени бир таяк бар, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнүн уруусуна ылайык беришет. Жана сен аларды күбөлүктүн чатырына, күбөлүктүн каршысына коёсуң, мен сага ошол жерде өзүмдү билдирем. Жана мен кимди тандасам, ошол адамдын таягы өсүп чыгат, жана мен өзүмдөн Израил уулдарынын силерге каршы ыңылдашкан ыңылдоосун алып салам.

Муса Израилдин уулдарына сүйлөдү, жана алардын бардык башчылары ага таяк беришти, ар бир башчыга бир таяктан, башчы боюнча, алардын ата-бабалардын үй-бүлөлөрү боюнча, он эки таяк, жана Аарондун таягы алардын таяктарынын ортосунда болду. Жана Муса таяктарды Теңирдин алдына күбөлүк чатырынын ичине коюп койду. Эртеси күнү Мусо менен Аарон күбөлүк чатырына кириштн. Карагылачы, Аарондун таягы Левинин үй-бүлөсү үчүн өсүп чыкты, өсүндү чыгарды, гүлдөрдү гүлдөтүп, жаңгактарды өстүрдү. Муса бардык таяктарды Теңирдин алдынан Исраилдин бардык уулдарына алып чыкты, жана алар көрдү, жана ар бири өз таягын алды.

Теңир Мусага айтты: Аарондун таягын күбөлүктөрдүн алдына коюп кой, аны сактоо үчүн, баш ийбеген уулдарга белги катары. Алардын наалыганы менден токтосун жана алар өлбөшсүн. Жана Муса менен Аарон Кудай Мусага буйруганындай кылышты. Жана Израилдин уулдары Мусага айтышты: Карагын, биз жок кылынабыз, биз өлдүк, биз кыйратылабыз. Теңирдин чатырына тийген ар бир адам өлөт, биз акыры өлүп кетебизби;

18

Теңир Ааронго айтты: Сен, сенин уулдарың жана сенин атаңдын үй-бүлөсү ыйык нерселердин күнөөлөрүн өз мойнуңарга аласыңар, жана сен менен сенин уулдарың

силердин дин кызматыңардын күнөөлөрүн өз мойнуңарга аласыңар. Жана сенин бир тууганыңды, Леви уруусун, атаңдын элин өзүңө жакындат, жана алар сага кошулсун, жана алар сага кызмат кылсын, жана сен жана сенин уулдарың менен сен Күбөлүк чатырынын алдында. Алар сенин күзөттөрүңдү жана чатырдын күзөттөрүн сактайт. Бирок ыйык идиштерге жана курмандык орунга жакындашпайт, ошондо алар да, силер да өлбөйсүңөр. Алар сага кошулат жана күбөлүк чатырынын күзөттөрүн сактайт, чатырдын бардык кызматтарына ылайык, жана чет өлкөлүк сага жакындабайт. Силер ыйык нерселердин күзөтүн жана курмандык чалуучу орундун күзөтүн сактайсыңар, ошондо Израилдин уулдарына ачуу болбойт. Жана мен силердин бир тууган Левилерди Израилдин уулдарынын ичинен алдым, Теңирге берилген белек катары, күбөлүк чатырынын кызматтарын аткаруу үчүн. Жана сен жана сенин уулдарың сени менен силердин дин кызматчылыгыңарды сактайсыңар, алтардын бардык жолу боюнча, жана пердени ичинен, жана силердин дин кызматчылыгыңардын белеги болгон кызматтарды аткарасыңар, жана жакындаган чет өлкөлүк өлөт.

Жана Теңир Аарунга сүйлөдү, жана карагын, мен силерге бердим Израилдин уулдарынан мага ыйык кылынган баардын биринчи жемиштеринин сактоосун, мен аларды сага жана сенден кийин сенин уулдарыңа түбөлүктүү мыйзам катары сыйлыкка бердим. Бул силерге ыйык кылынган ыйыктардан, тартуулардан, алардын бардык

белектеринен, алардын бардык курмандыктарынан, алардын бардык күнөөлөрүнөн жана алардын бардык күнөөлөрүнөн, канчалык алар мага бардык ыйыктардан кайтарышса, сага жана сенин уулдарыңа тиешелүү болсун. Ыйык нерселердин ыйыгында аларды жейсиңер, бардык эркек аларды жейт, сен жана сенин уулдарың, ал сага ыйык болот.

Бул силерге Израил уулдарынын бардык сунуштарынан алардын биринчи жемиштеринин берүүлөрү болот, мен аларды сага жана сенин уулдарыңа жана сенин кыздарыңа бердим, түбөлүк мыйзам, сенин үйүңдөгү ар бир таза адам аларды жейт.

Майдын бардык биринчи жемиштерин, шараптын бардык биринчи жемиштерин жана уннун биринчи жемиштерин - алар Теңирге канча берсе да, аларды сага бердим. Алардын жериндеги бардык биринчи жемиштер, канчасын Теңирге алып келишсе, сеники болот. Сенин үйүңдөгү ар бир таза адам аларды жейт.

Израилдин уулдарынын арасындагы бардык арналган нерселер сеники болот. Жана бардык курсак ачкан ар кандай эттен, канчаларды Теңирге сунушташат адамдан тартып малга чейин, сеники болот, бирок адамдардын тунгуучтары төлөм менен төлөнөт, жана арам малдардын тунгуучтарын төлөйсүң. Жана анын куткарылышы бир айлыктан баштап беш сикелдин баасында, ыйык сикелге

ылайык жыйырма обол болушат. Бирок туңгуч музоолорду, туңгуч койлорду жана туңгуч эчкилерди сен куткарбайсың, алар ыйык. Алардын канын курмандыкка куясың жана майын Теңирге жыпар жыттуу жыт катары сунуш кыласың.

Эт сага тийиштүү болот, төш тоо сунушу сыяктуу эле, жана оң колу да сага тийиштүү болот. Исраилдин уулдары Теңирге сунуш кылган ыйык нерселердин бардык бөлүгүн сага, сенин уулдарыңа жана кыздарыңа түбөлүк мыйзам катары бердим. Бул Теңирдин алдында сага жана сенин үрөнүңө түбөлүк туз келишими болуп саналат.

Теңир Аарон менен сүйлөштү: Сен алардын жеринде мурас албайсың, жана сага алардын арасында бөлүк болбойт, себеби Мен Өзүм сенин бөлүгүң жана сенин мурасың Израил уулдарынын арасында.

Жана Левинин уулдарына карачы, мен Израилдеги бардык ондон бир бөлүктү мирас катары бердим, алардын кызматтарынын ордуна, анткени алар күбөлүк чатырында кызмат кылышат. Жана Израилдин уулдары мындан ары күбөлүк чатырына келишпейт, өлүмгө алып барган күнөөнү алуу үчүн. Жана Левит өзү Күбөлүк чатырынын кызматын кылат, жана алар өздөрүнүн күнөөлөрүн алат, бул алардын муундары үчүн түбөлүктүү мыйзам, жана Израил уулдарынын ортосунда алар мурас алышпайт. Анткени Исраилдин уулдарынын ондон бир бөлүктөрүн, канчалык алар ажыратышса Теңирге сунуш катары, мен

Левиттерге мурас кылып бердим. Ушул себептен мен аларга айттым: Исраилдин уулдарынын ортосунда алар мурас алышпайт.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Жана Левиталарга айтасың, жана аларга айтасың: эгер Исраилдын уулдарынан ондук үлүштү аласыңар, анын мен силерге алардан мурас катары бергенимди, анда силер андан Теңирге сунуш бөлүп аласыңар, ондук үлүштөн ондук үлүштү. Жана силердин алууларыңар силерге кырмандан дан жана шарап сыккычтан алуу катары эсептелет. Ушинтип силер аларды бөлүп аласыңар жана силер да Теңирдин бардык садакаларынан, силердин бардык ондон бир бөлүктөрүңөрдөн, канчалык Исраилдин уулдарынан алсаңар, ошончолук алардан садаканы Теңирге Аарон дин кызматчысына бересиңер. Сиздердин бардык белектериңизден Теңирге сунуш бөлүп аласыңар же бардык биринчи жемиштерден андан ыйык кылынган нерсени бөлүп аласыңар. Жана аларга айтасың: качан андан биринчи жемиштерди алып салсаңар, анда Левиттерге баскычтан алынган өнүм жана шарап сыккычтан алынган өнүм катары эсептелет. Силер аны бардык жерде жей аласыңар, силер жана силердин үй-бүлөлөрүңөр, анткени бул силерге күбөлүк чатырындагы кызматтарыңардын ордуна сыйлык болуп саналат. Жана эгерде силер биринчи жемиштерди андан алып салсаңар, силер ал аркылуу күнөөгө батпайсыңар, жана Ысрайыл уулдарынын ыйык нерселерин арамдабайсыңар, ошондо

силер өлбөйсүңөр.

19

Жана Теңир Мусага жана Ааронго сүйлөп, айтты: Бул мыйзамдын айырмасы, канча буйрук берди Теңир айтып: Исраилдин уулдарына сүйлө, жана алар сага кызыл, кемчиликсиз тана алып келишсин, кайсынын үстүндө эч кемчилик жок жана кайсынын үстүнө боюнтурук салынган эмес. Сен аны дин кызматчы Элеазарга бересиң, алар аны лагерден сыртка таза жерге алып чыгышат жана анын алдында союшат. Жана Элеазар анын канынан алат, жана күбөлүк чатырынын алдына анын канынан жети жолу чачат. Жана алар аны анын алдында күйгүзүшөт, жана анын териси, жана анын эти, жана анын каны анын тезеги менен бирге күйгүзүлөт. Роп кедр жыгачын, иссопту жана кызыл жипти алат жана аларды уйдун күйүндүсүнүн ортосуна ташташат.

Жана дин кызматчы өзүнүн кийимдерин жууп салат, жана өзүнүн денесин суу менен жуунат, жана андан кийин ал лагерге кирет, жана дин кызматчы кечке чейин арам болот. Жана аны өртөгөн адам өзүнүн кийимдерин жууйт, жана өзүнүн денесин жуунат, жана кечке чейин арам болот. Жана таза адам дамалистин күлүн чогултат жана аны лагердин сыртына таза жерге коёт, жана бул Ысрайыл уулдарынын жамааты үчүн сактоодо болот, бул тазалоо

сууу, тазалоо болуп саналат. Жана уйдун күлүн чогултуучу өз кийимдерин жууйт жана кечкиге чейин арам болот, жана бул Ысрайылдын уулдарына жана алардын арасында жашаган келгиндерге түбөлүктүү мыйзам болот.

Өлгөн адамдын денесине тийген киши жети күн арам болот. Бул киши үчүнчү күнү жана жетинчи күнү тазаланат, ошондо таза болот, бирок эгерде үчүнчү күнү жана жетинчи күнү тазаланбаса, таза болбойт. Бардык өлгөн адамдын жанына тийген киши, эгер ал өлсө жана тазаланбаса, Теңирдин чатырын булгаган болот, ал жан Израилден кесилип салынат, анткени тазалоонун суусу анын үстүнө чачылган эмес, ал арам, дагы деле анын арамдыгы анда бар. Жана бул мыйзам: эгер адам үйдө өлсө, үйгө кирген бардык адам жана үйдө болгон бардык нерселер жети күн арам болот. Ачык турган ар бир идиш, эгерде анын үстүнө байлоо байланбаса, арам болот. Жана ким болсо да талаанын бетинде өлтүрүлгөнгө же өлүккө же адамдын сөөгүнө же мүрзөгө тийип кетсе, жети күн арам болот.

Жана алар арам адам үчүн тазалоонун күйгөн күлүнөн алышат жана анын үстүнө идишке тирүү сууну куюшат. Таза адам иссопту алып, сууга чилдеп, үйгө, идиш-аякка, ошол жерде болгон жандарга, адамдын сөөгүнө тийгенге, же жаракат алганга, же өлгөнгө, же мүрзөгө бүркөт. Жана таза адам арам адамдын үстүнө үчүнчү күнү жана жетинчи күнү чачат, жана ал жетинчи күнү тазаланат, жана өз

кийимдерин жууйт, жана суу менен жуунат, жана кечке чейин арам болот. Жана эгер адам ыпылас болуп, тазаланбаса, ал жан чогулуштун ортосунан жок кылынат, анткени ал Теңирдин ыйык нерселерин ыпылас кылды, анткени тазалоо суусу анын үстүнө бүркүлгөн эмес, ал ыпылас. Жана бул силер үчүн түбөлүктүү мыйзам болот, жана тазалоо суусун чачкан адам өз кийимдерин жууйт, жана тазалоо суусуна тийген адам кечке чейин арам болот. Жана арам адам эмнеге тийсе, ал нерсе арам болот, жана ага тийген адам кечке чейин арам болот.

20

Жана Израилдин уулдары, бүт жамаат, Син чөлүнө биринчи айда келишти, жана эл Кадеште калды, жана Мариам ошол жерде өлдү жана ошол жерде көмүлдү. Жамаатта суу жок болду жана алар Муса менен Аарундун үстүнө чогулушту. Эл Мусага карата нааразы болуп, мындай деди: Кашкы биз да бир тууганларыбыз Теңирдин алдында өлгөндө өлгөн болсок эле. Жана эмне үчүн силер Теңирдин чогулушун бул чөлгө биздерди жана биздин малдарыбызды өлтүрүү үчүн алып чыктыңар? Эмне үчүн силер бизди Мисирден бул жаман жерге келүү үчүн чыгардыңар, бул жер кайда эч нерсе себилбейт, инжир дарактары да жок, жүзүм талдары да жок, анар дарактары да жок, ичүүгө суу да жок.

Жана Мусо менен Аарон жамааттын алдынан күбөлүк чатырынын эшигине келишти, жана алар бетке жыгылышты, жана Теңирдин даңкы аларга көрүндү. Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Сенин таягыңды ал, жана жамаатты чогулт - сен жана сенин бир тууганың Аарон, жана алардын алдында ташка сүйлөгүлө, ал өзүнүн сууларын берет, жана силер аларга таштан сууну чыгарасыңар, жана жамаатты жана алардын малын суусундурасыңар. Мусо Теңирдин алдындагы таякты Теңир буйругандай алды. Мусо менен Аарон жамаатты таштын алдына чогултушту жана аларга айтты: Уккула мени, эй баш ийбегендер, биз бул таштан силерге суу чыгарабызбы? Жана Мусо өз колун көтөрүп, таякчасы менен ташты эки жолу урду, жана көп суу чыкты, жана жамаат ичти, жана алардын малдары да ичти. Теңир Моисейге жана Аарунга айтты: Силер Израил уулдарынын алдында мени ыйыктоого ишенбедиңер, ошондуктан силер бул жамаатты мен аларга берген жерге киргизбейсиңер. Бул Талаш-Тартыштын суусу, анткени Израилдин уулдары Теңирдин алдында каргашты жана Ал аларда ыйык кылынды.

Жана Мусо Кадештен Эдом падышасына элчилерди жөнөттү, айтып: Сенин ага Ысрайыл мындай дейт: сен бизге туш болгон бардык кыйынчылыкты билесиң. Биздин аталарыбыз Мисирге түшүштү, жана биз Мисирда көп күндөр жашадык, жана мисирликтер бизге жана биздин аталарыбызга жаман мамиле кылышты. Биз Теңирге кыйкырдык, жана Теңир биздин үнүбүздү угуп алды, жана

элчи жиберип, бизди Египеттен чыгарды, жана азыр биз Кадеш шаарында, сенин чектериңдин бир бөлүгүндөбүз. Биз сенин жериңден өтөбүз, талааларыңдан өтпөйбүз, жүзүм бактарыңдан да өтпөйбүз, жана сенин чуңкуруңдан суу ичпейбиз, падышалык жол менен жүрөбүз, оңго да, солго да бурулбайбыз, сенин чектериңден өтүп кеткенге чейин. Эдом ага айтты: Менин аркамдан өтпөйсүң, эгер болбосо, согуш менен сага каршы чыгам. Израилдин уулдары ага айтышат: Биз тоонун жанынан өтөбүз. Эгер мен жана менин малдарым сенин сууңдан ичсек, сага акысын төлөйм. Бирок бул эч нерсе эмес, биз тоонун жанынан өтөбүз. Ал бирок айтты: Жок, сен мен аркылуу өтпөйсүң, жана Эдом ага жолугушууга оор эл менен жана күчтүү кол менен чыкты. Эдом Исраилге өз чектери аркылуу өтүүгө уруксат берүүнү каалаган жок, жана Исраил андан четке кетти. Жана алар Кадештен кетишти, жана Израилдин уулдары, бүт жамаат, Хор тоосуна келишти.

Жана Теңир Мусага жана Һарунга Һор тоосунда Эдом жеринин чегинде айтты: Аарон өз элине кошулсун, анткени силер мен Ысрайылдын уулдарына берген жерге кирбейсиңер, анткени силер мени каргыш суусунда ачууландырдыңар. Ааронду жана анын уулу Элеазарды ал да, аларды бүт жамааттын алдында Хор тоосуна алып чык, Жана Ааронду анын кийимин чечиндир, жана анын уулу Элеазарга кийгизгин, жана Аарон ал жерде кошулуп өлсүн. Жана Мусе Теңир ага буйругандай кылды, жана аны бүткүл

жамааттын алдында Хор тоосуна көтөрүп чыкты, Жана Ааронду анын кийимдеринен чечиндирди жана аларды анын уулу Элеазарга кийгизди, жана Аарон тоонун чокусунда өлдү, жана Мойсей менен Элеазар тоодон түштү. Жана бүт жамаат Аарондун каза болгонун көрдү, жана бүт Израил үй-бүлөсү Аарон үчүн отуз күн ыйлашты.

21

Жана Канаандык падыша Арад, чөлдө жашаган, Израилдин Атарейн жолу менен келгенин уккан, жана Израилге каршы согушкан, жана алардан туткундарды олжого алган. Израиль Теңирге тилек кылып, айтты: Эгер Сен бул элди менин колума берсең, мен аны жана анын шаарларын толугу менен жок кылам. Теңир Израилдин добушун угуп алды жана Хананейликти алардын колуна берди, алар аны жана анын шаарларын толугу менен жок кылышты жана ошол жерди Каргыш деп аташты.

Жана Хор тоосунан кеткенден кийин, кызыл деңизге карай жол менен Эдом жерин айланып өтүштү, жана эл жолдо көңүлү түшүп калды. Эл Кудайга жана Мусага каршы сүйлөдү, айтып: Эмне үчүн бул? Бизди Мисирден чөлдө өлтүрүү үчүн чыгардыңбы? Анткени нан да жок, суу да жок, биздин жаныбыз бул наристе нандан жийиркенди. Жана Теңир элге өлтүрүүчү жыландарды жөнөттү, жана алар элди чагышты, жана Израилдин уулдарынын көп эли өлдү.

Элк Мусага келип, айтышты: Биз күнөө кылдык, анткени биз Теңирге жана сага каршы сүйлөдүк. Ошондуктан Теңирге тиленчи жана Ал биздин жыландарды алып салсын. Муса элдин үчүн Теңирге тиленди, жана Теңир Мусага айтты: Өзүңө жылан жаса жана аны белгинин үстүнө кой, эгер жылан адамды чагып алса, чагылган ар бир адам аны көргөндө тирүү калат. Мусо бронзалуу жыланды жасап, аны белгинин үстүнө орнотту. Качан жылан адамды чагып алса, ал бронзалуу жыланга карап, жашап калды.

Жана Израилдин уулдары кетишип, Оботто лагерь куруштуу. Жана Ободдон көчүп, алар Ачалгада, ар жагындагы чөлдө чатыр тиктиштү, ал Моабдын алдында, күн чыгыш тарапта. Жана алар ал жерден кетишти жана Заред өрөөнүнө чөгүштү. Жана ошондон жөнөп кетип, алар Арнондун аркы жагына, чөлгө, Аморлуктардын чегинен чыгып турган жерге лагерь курушту, анткени Арнон Моабдын чеги болот, Моаб менен Аморлуктун ортосунда. Ушул себептен китепте айтылат: Теңирдин согушу Зообду өрттөдү жана Арнондун селдерин. Жана ал селдүү дарыяларды Эрди жайгаштыруу үчүн белгиледи, жана бул Моабдын чектерине кошулат.

Жана ал жерден кудук, бул кудук жөнүндө Теңир Мусага айткан: Элди чогулт, жана Мен аларга ичүүгө суу берем. Ошондо Израиль бул ырды кудуктун үстүндө ырдады: Баштагыла ага, кудук! Аны башкаруучулар казышты, аны

улуттардын падышалары өз падышалыгында кесип чыгарышты, алар башкарганда. Жана кудуктан Мантанаеинге, жана Мантанаеиндан Наалиелге, жана Наалиелден Бамотко, жана Бамоттон Ианинге, ал Моаб жазыгында болот, ойулган чокусунан, чөлдүн жүзүнө карап турган.

Жана Мусо аморейлердин падышасы Сихонго тынчтык сөздөр менен улуктарды жөнөттү, айтып: Биз сенин жериңден өтөбүз, жол менен барабыз, эч талаага да, эч үзүм бакка да четке кетпейбиз, Биз сенин кудугуңдан суу ичпейбиз, падышалык жол менен барабыз, сенин чектериңден өткөнчө. Жана Сихон Израилге өз чектери аркылуу өтүүгө уруксат берген эмес, жана Сихон бардык элин чогултту, жана Израил менен согушуу үчүн чөлгө чыкты, жана Яхазга келди, жана Израилге каршы согушка тизилди. Жана Израиль аны кылыч менен өлтүрдү, жана анын жерин Арнондон Жабокко чейин, Аммондун уулдарына чейин ээлеп алды, анткени Язер Аммондун уулдарынын чеги болуп саналат. Жана Израиль бул бардык шаарларды алды, жана Израиль Аморрейлердин бардык шаарларында, Хешбонда жана ага чектеш бардык жерлерде жашады. Анткени Эсебон - бул Аморейлердин падышасы Сихондун шаары болгон, жана ал мурда Моаб падышасы менен согушуп, анын бардык жерин Ароердан Арнонго чейин алган. Ушул себептен ойлонуучулар айтышат: Эсебонго келгиле, Сиондун шаары курулуп бекемделсин, Анткени от чыкты Хешбондон, жалын чыкты

Сихон шаарынан, жана ал Моабга чейин жутту, жана Арнондун мамыларын жутуп жиберди. Каптагың сага, Моаб! Жок болдуң, Камоштун элу! Алардын уулдары сакталууга берилди, жана алардын кыздары Аморейлердин падышасы Сихонго туткун болду. Жана алардын уругу жок болот, Есебондон Дайбонго чейин, жана аялдар дагы деле Моабдын үстүнө от жагышты.

Израиль Аморейлердин бардык шаарларында жайгашты. Мусо Язерди чалгындоо үчүн адам жөнөттү, алар аны жана анын айылдарын алышты жана ошол жерде турган аморейлерди кууп чыгарышты. Жана кайтып келип, алар Башанга баруучу жол менен чыгышты, жана Башан падышасы Ог аларды тосуп алуу үчүн чыкты, жана анын бардык эли согушка Эдреинге чыкты. Теңир Мусага айтты: Андан коркпо, анткени мен аны сенин колуңа бердим, анын бардык элин жана бардык жерин. Сен ага Хешбондо жашаган аморейлердин падышасы Сихонго кылгандай кыласың. Жана аны, анын уулдарын жана анын бардык элин урушту, эч бир тирүүнү калтырбай, жана анын жерин мураска алышты.

22

Исраилдин уулдары жөнөп кетип, Моабдын батышында, Иерихонун жанындагы Иордандын жээгинде лагерь куруштуу. Жана Сеппордун уулу Балак Израилдин

аморрайларга кылган бардык ишин көргөн, Моаб элден абдан коркту, анткени алар көп болушту, жана Моаб Исраил уулдарынын бетинен жийиркенди. Моаб Мадиамдын кеңешине айтты: Азыр бул жамаат биздин тегерегибиздеги баарын жалап алат, бычак талаадан жашыл нерселерди жалап алгандай, жана Сеппордун уулу Балак ошол убакта Моабдын падышасы болгон. Ал Беордун уулу Балаамга элчилерди жиберди, Фатурага, ал анын элинин уулдарынын жеринин дарыясынын үстүндө турат, аны чакыруу үчүн, айтып: мана, эл Мысырдан чыккан, жана мана, жердин көрүнүшүн жапты, жана бул менин жанымда отурат. Эми бул жакка келип, мага бул элди каргаа, анткени бул эл күчтүү же биз, эгер биз аларды жеңип, жерден кууп чыгара алсак, анткени мен билем, сен кимге батасын берсең, алар батасын алышат, жана сен кимди каргасаң, алар каргалышат. Моабдын жана Мадиамдын кеңешчилери пайгамбарчылыктарды колдорунда кармап, Балаамга барышты жана ага Балактын сөздөрүн айтышты. Ал аларга айтты: Бүгүн түнү ушул жерде токтогула, мен силерге Теңир мага айткан нерселерди жооп берем, жана Моабдын башчылары Балаамдын жанында калышты.

Кудай Балаамга келип, ага: Бул адамдар сенин жаныңда эмне үчүн? - деди. Балаам Кудайга айтты: Моабдын падышасы Сепфордун уулу Балак аларды мага жөнөттү жана айтты: Мана, эл Мисирден чыккан жана жердин бетин жапкан, жана бул менин жанымда отурат, жана эми

кел, мага аны каргаа, эгер мен аны уруп, аны жерден кууп чыгара алсам. Жана Кудай Балаамга айтты: Алар менен барбайсың жана элди каргабайсың, анткени ал бататалган. Жана Балаам эртең менен туруп, Балактын башкаруучуларына айтты: Силердин кожоюнуңарга кетиңиздер, Кудай мени силер менен баруу үчүн коё бербейт. Жана Моабдын башчылары туруп, Балакка келишти жана айтышты: Балаам биз менен баргысы келбейт.

Балак дагы эле мурункуларга караганда көбүрөөк жана сыйлуураак башкаруучуларды жөнөтүүнү улантты. Алар Балаамга келип, ага мындай деп айтышты: Сепфордун уулу Балак мындай дейт: мен сенден өтүнөм, мага келүүдөн тартынба. Мен сени урматтуу түрдө урматтайм, жана сен эмне десең да сага кылам, эми кел да мага ушул элди каргаа. Балаам жооп берип, Балактын башчыларына айтты: Эгер Балак мага үйүн толтура күмүш жана алтын берсе да, мен Теңир Кудайдын сөзүн бузууга, аны менин оюмда кичине же улуу кылууга болбойм. Жана азыр силер да бул түндү ушул жерде күтүңүздөр, жана мен Теңир мага дагы эмне айтарын билем. Жана Кудай түн ичинде Балаамга келди жана ага айтты: Эгер бул адамдар сени чакыруу үчүн келишсе, туруп, алар менен барчы, бирок Мен сага айткан сөздү гана аткарасың.

Жана Балаам эртең менен туруп, өзүнүн эшегин токумдады жана Моабдын башчылары менен жүрдү. Жана Кудай ачуу

менен ачууланды, анткени ал өзү барды, жана Кудайдын элчиси аны каршы турууга турду, жана ал өзү анын эшегине минип алган, жана анын эки кызматчылары анын менен. Эшек Кудайдын элчисин жолдо турганын жана анын колунда сугурулган кылыч бар экенин көрүп, жолдон четке кетип, талаага барды. Ошондо ал эшекти таягы менен урду, аны жолго кайра түздөө үчүн.

Кудайдын элчиси жүзүм бактарынын оюктарында турду, эки жагында тосмолор менен. Эшек Кудайдын элчисин көрүп, өзүн дубалга кысты жана Балаамдын бутун дубалга кысты, ал дагы эле аны камчылоону улантты.

Кудайдын периштеси дагы бир жолу барып, тар жерде турду, анда оңго же солго бурулууга мүмкүн эмес болчу. Эшек Кудайдын кабарчысын көрүп, Балаамдын астында отурду, жана Балаам ачууланып, эшекти таяк менен урду. Жана Кудай эшектин оозун ачты, жана ал Балаамга айтат: Мен сага эмне кылдым, анткени сен мени үчүнчү жолу уруп жибердиң? Балаам эшекке айтты: Сен мени шылдыңдадың, эгер колумда кылыч болсо, мен сени азыр эле тешмекмин. Жана эшек Балаамга айтат: Мен сенин эшегиң эмеспи, сен жаштыгыңдан бери бүгүнкү күнгө чейин минип жүргөн? Мен сага эч качан мындай кылганмын? Ал болсо айтты: Жок. Бирок Кудай Балаамдын көздөрүн ачты, жана ал Теңирдин элчисин жолдо каршы турганын көрдү жана анын колунда сугурулган кылычты, жана ийилип анын бетине табынды. Кудайдын келечиси

ага айтты: Эмне үчүн эшегиңди үчүнчү жолу уруп-соктуң? Карачы, мен сени токтотуу үчүн чыктым, анткени сенин жолуң менин алдымда туура эмес, жана эшек мени көрүп, үчүнчү жолу менден четке кетти. Эгер ал бурулбаса, азыр сени өлтүрүп, аны сактап калмак элем. Балаам Теңирдин элчисине айтты: Күнөөлүү болдум, анткени мен сенин жолдо мага каршы тургандыгыңды билген эмесмин. Эми эгер сага жакпаса, мен артка кайтам. Жана Кудайдын элчиси Балаамга айтты: Адамдар менен барчы, бирок мен сага айткан сөздү гана сүйлөшүң керек. Жана Балаам Балактын башчылары менен барды.

Балак Балаам келгенин уккандан кийин, аны тосуп алуу үчүн Моаб шаарына чыкты, ал Арнондун чегинде, чектин бир бөлүгүндө турат. Балак Балаамга айтты: Мен сени чакыруу үчүн адам жибербедим беле? Эмне үчүн мага келбедиң? Чындыгында мен сени сыйлай албайм беле? Жана Балаам Балакка айтты: Карачы, мен азыр сенин жаныңа келдим, мен бир нерсе сүйлөөгө күчтүүмүн беле? Кудай менин оозума кандай сөз салса, мен ошону сүйлөйм. Жана Балаам Балак менен барды, жана алар четтеги жерлердин шаарларына келишти. Жана Балак койлорду жана музоолорду курмандыкка чалды, жана Балаамга жана анын менен болгон башчыларга жөнөттү. Эртең менен Балак Балаамды алып, аны Баалдын тилкесине көтөрүп, ошондон ага элдин бир бөлүгүн көрсөттү.

23

Балаам Балакка айтты: Мага бул жерде жети курмандык куруңуз жана мага бул жерде жети музоо менен жети кочкор даярдаңыз. Жана Балак Балаам ага айткан жол боюнча жасады, жана бычакты жана кочкорду курмандыкка сунуш кылды. Балаам Балакка: Курмандыгыңдын жанында тур, мен барамын, эгер Кудай мага жолугушууда көрүнсө, жана Ал мага кандай сөз көрсөтсө, сага билдирем, - деди. Балак өз курмандыгынын жанында турду. Балаам Кудайдан сурап билүү үчүн барды, түз жолдон барды, Кудай Балаамга пайда болду жана ага айтты: Балаам, жети курмандык орунду даярдадым жана курмандык орунга музоо менен кочкорду чыгардым. Кудай Балаамдын оозуна сөз салды жана ал Балакка кайрылып: Ушинтип сүйлөйсүң деди. Ал ага карай бурулду, ал болсо өзүнүн өртөлмө курмандыктарынын үстүндө турду, жана Моабдын бардык башкаруучулары анын менен болушту, жана Кудайдын Рухы анын үстүнө түштү. Жана ал өзүнүн макалын алып, айтты: Месопотамиядан мени чакырды Моабдын падышасы Балак чыгыштагы тоолордон, айтып: Кел, мага Жакыпты каргагын, жана кел, мага Ысрайылды каргагын. Теңир каргабаган адамды мен эмнеге каргайын? же Кудай каргабаган адамды мен эмнеге каргайын? Анткени тоолордун чокусунан мен аны көрөм жана дөңсөөлөрдөн аны байкайм. Карагын, бул эл жалгыз жашайт жана улуттардын арасында эсептелбейт. Ким

Жакыптын урпагын так эсептеди жана ким Израилдин уруу-уруктарын санайт? Менин жаным адилдердин жандары менен өлсө жана менин урпагым булардын урпагы сыяктуу болсо.

Балак Балаамга айтты: Эмне кылдың мага? Душмандарымды каргоо үчүн сени чакырдым, бирок мана, сен батасын бердиң. Жана Балаам Балакка айтты: Кудай менин оозума эмне салса, мен ошону сүйлөп айтам эмеспи? Жана Балак ага айтты: Кел дагы мен менен бирге башка жерге, кайдан аны ошондон көрбөйсүң, бирок анын бир бөлүгүн гана көрөсүң, баарын эмес, жана аны ошондон мага каргагын.

Жана ал аны ойулган чокусунун үстүндөгү талаа көзөт мунарасына алып барды, жана ошол жерде жети курмандык орунду курду, жана музоо менен кочкорду курмандык орунга сунуш кылды. Балаам Балакка айтты: сенин курмандыктарыңдын үстүндө тур, мен болсо Кудайдан сурап барамын. Жана Кудай Балаам менен кездешти, жана анын оозуна сөз салды, жана айтты: Балактын жанына кайт, жана мына муну айтасың. Ал ага карай бурулду, ал өзүнүн күйгүзүлгөн курмандыгынын үстүндө туруп турду, жана Моабдын бардык башкаруучулары анын менен болушту, жана Балак ага айтты: Теңир эмне сүйлөдү? Жана ал өзүнүн макалын алып айтты: Тур, Балак, жана угуу, кулак сал, Сеппордун уулу, күбө. Кудай адам эмес, ал жалган сүйлөбөйт, адамдын уулу

эмес, ал коркутулбайт. Өзү айтканын кылбайбы? Сүйлөгөнүн аткарбайбы? Карагыла, мен баталоону кабыл алдым, баталайм жана аны кайтарбайм. Жакыпта эмгек болбойт, Ысрайылда азап көрүнбөйт. Теңир, анын Кудайы анын менен, башкаруучулардын даңктуусу анда. Кудай аны Мисирден чыгарган, ага жалгыз мүйүздүүнүн даңкы сыяктуу. Жакыптын ичинде сыйкырчылык жок, Израилдин ичинде пайгамбарчылык да жок, анткени белгилүү убакта Жакыпка жана Израилге Кудай эмне аткарарын айтылат. Мана, эл жаш арстандай туруп, арстандай сыймыктанат; ол олжону жеп, жаракаттуулардын канын ичмейинче ухтабайт.

Жана Балак Балаамга айтты: Сен аны мага каргоо менен да каргабайсың, батасын берүү менен да батасын бербейсиң. Жана Балаам жооп берип, Балакка айтты: Мен сага айткан жокпумбу: Кудай кандай сөз сүйлөсө, мен ошону кылам деп? Балак Балаамга айтты: Бул жакка кел, сени башка орунга алып барайын, эгер Кудайга жагат болсо, ошондон аны мага каргагын. Жана Балак Балаамды Пеордун чокусуна алып барды, ал чөлгө созулуп жаткан жерге. Балаам Балакка айтты: Мага бул жерде жети алтар тургузгун жана мага бул жерде жети бузоо менен жети кочкор даярдагын. Жана Балак Балаам ага айткандай кылды, жана курмандыкка бычак менен кочкорду сунуш кылды.

24

Балаам Теңирдин алдында Ысрайылга бата берүү жакшы экенин көргөндөн кийин, адатындагыдай белгилерди издеп барган жок жана жүзүн чөлгө бурду. Жана Балаам көздөрүн көтөрүп, уруулар боюнча лагерь курган Исраилди көрөт, жана анын үстүнө Кудайдын Руху түштү. Жана өзүнүн макалын алып, Балаам, Беордун уулу айтты: Чындык менен көргөн адам дейт, Ал айтат: Күчтүүнүн сөздөрүн угуп, Кудайдын көрүнүшүн уйкуда көргөн адам, анын көздөрү ачылган. Жакыптын үйлөрүң канчалык жакшы, Израилдин чатырларың канчалык жакшы, Көлөкөлөп жаткан өрөөндөрдөй, дарыя үстүндөгү бактардай, Теңир тиккен чатырлардай жана сулар жанындагы кедр дарактарындай. Анын уругунан адам чыгат, ал көп элдерди башкарат, Гог падышалыгы көтөрүлөт жана анын падышалыгы өсөт. Кудай аны Египеттен жетектеди, ага бир мүйүздүүнүн даңкы сыяктуу, ал өз душмандарынын элдерин жейт, жана алардын семиз бөлүктөрүнүн мээсин соруп алат, жана өз жаалары менен душманды атып өтөт. Жатып алып, эс алды ажыдай жана балапан ажыдай, ким аны туруп турат? Сени батасын берүүчүлөр батасын алышты, жана сени каргоочулор каргалды.

Балак Балаамга ачууланып, колдорун чапты, жана Балак Балаамга айтты: Душманымды каргаш үчүн сени

чакырдым, бирок мына, үчүнчү жолу батасын бердиң. Азыр ошондуктан өз жериңе качып кет, мен айттым, сени сыйлайм деп, бирок азыр Теңир сени даңктан ажыратты. Балаам Балакка айтты: Мен сенин жиберген элчилериңе да айткан эмес бекем: Эгер Балак мага өзүнүн үйүн күмүш жана алтын менен толтуруп берсе да, мен Теңирдин сөзүнөн өтүп, өз ыктыярым менен жакшы же жаман иш кыла албайм; Кудай эмне десе, ошону айтам. Эми карачы, мен өз жериме кетип бараткам, кел, сага кеңеш берейин, бул эл сенин элиңе акыркы күндөрдө эмне кылаарын.

Жана ал өзүнүн макалын баштап, айтты,

Балаам, Беордун уулу айтат, чынчыл көргөн адам айтат, Кудайдын сөздөрүн угуучу, эң жогоркудан билимди билүүчү, жана Кудайдын көрүнүшүн уйкуда көргөн, анын көздөрү ачылган. Мен ага көрсөтөм, бирок азыр эмес, батактайм, бирок жакындабайт, Жакыптан жылдыз чыгат, Исраилден адам туруп турат, жана ал Моабдын лидерлерин талкалайт, жана Сеттин бардык уулдарын талайт. Эдом мурас болот жана анын душманы Эсавдын мурасы болот, ал эми Израиль күч менен иш кылды. Жана Жакыптан туруп чыгат, жана шаардан аман калганды жок кылат. Жана Амалекти көрүп, анын масалын алып, айтты: Улуттардын башталышы Амалек, жана алардын уруусу жок болот. Жана кенилик көрүп, анын макалын алып, айткан: Күчтүү сенин жашоо жайың, жана эгер сен ташка өз уяңды коюшса Жана эгер Беорго айла-амалдын куу-чымчыктары

болсо, Ассириялыктар сени туткунга алышат. Жана Огду көрүп, жана өзүнүн мисалын алып, айтты: О, о, ким жашайт, качан Кудай бул нерселерди коёт? Жана Киттимдин колунан чыгат, жана Ассурга кордук кылышат, жана Ибрайларга кордук кылышат, жана алар бирдикте жок болушат. Жана Балаам туруп, өз жерине кайрылып кетти, жана Балак да өзүнө кетти.

25

Жана Израиль Саттеинде токтоду, жана эл Моабдын кыздары менен бузукулук кылуу аркылуу булганды. Алар аларды өз буттарынын курмандыктарына чакырышты, эл алардын курмандыктарынан жеди жана алардын буттарына сыйынышты. Жана Израиль Баал-Пеорго берилди, жана Теңир Израилге каары менен ачууланды. Теңир Мусага айтты: Элдин бардык башчыларын ал жана аларды күндүн алдында Теңирге мисал кыл, ошондо Теңирдин каары ачуусу Израилден кайрылат. Мусо Исраилдин уруулары айтты: Ар бириңер Баал-Пеорго табынган өз жакындарыңарды өлтүргүлө. Жана карагылачы, Израилдин уулдарынан бир адам келип, өз агасын мадиандык аялга алып барды Мусанын алдында жана Израилдин уулдарынын бүткүл жамаатынын алдында, ал эми алар күбөлүк чатырынын эшигинин жанында ыйлап жатышты. Жана Финеес, Элеазардын уулу, дин кызматчы Аарондун уулу көрүп, жамааттын ортосунан

турду жана колуна найза алды. Ал Исраилдик адамдын артынан каминге кирди жана экөөнүн тең - Исраилдик адамды жана аялды анын курсагы аркылуу тешти, жана оору Исраилдин балдарынан токтоду. Ал жарада өлгөндөр жыйырма төрт миң болду.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Финеас, Элеазардын уулу, Аарондун уулунун, каасырдын, токтотту менин ачуумду Израилдин уулдарынан, анткени ал менин ызаалуулугумду алардын арасында көрсөттү, жана мен Израилдин уулдарын менин ызаалуулугумда жок кылган жокмун. Ушинтип айттым, карагыла, мен ага тынчтык келишимин берем. Жана ага жана анын уруугуна аны менен түбөлүк роондук келишими болот, анткени ал өз Кудайына ызаарланды жана Израилдин уулдары үчүн күнөөлөрдү тазалады. Ал эми урулган исраилдик адамдын аты, ким мадиандык аял менен урулган, Замбри болгон, Салмондун уулу, Симеон үй-бүлөлөрүнүн үйүнүн башкаруучусу. Урулган мадианиттик аялдын аты Хасби болгон, ал Сурдун кызы, Оммот элинин башчысынын, Мадиам үй-бүлөлөрүнүн үйүнөн.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү: Исраилдин уулдарына айт: Мадияндыктарга душмандык кылгыла жана аларды уругула. Анткени алар силерге душмандык кылышат алдамчылык менен, канча алдашат силерди Пеор аркылуу жана Мадиамдын башчысынын кызы Хасби аркылуу, алардын эжеси, ал Пеор үчүн соккунун күнүндө өлтүрүлгөн.

26

Жана соккудан кийин Теңир Моисейге жана дин кызматчысы Элеазарга сүйлөп, айтты, Израилдин уулдарынын бардык чогулушун жыйырма жаштан жогорку адамдарды аталык үй-бүлөлөрү боюнча эсепке ал, Израилда согушка чыга алган бардык эркектерди.

Муса менен дин кызматчысы Элеазар Моабдын Аработ жеринде, Иерихонун тушунда Иордан дарыясынын жээгинде сүйлөп айтышты жыйырма жаштан жана жогору, Теңир Мусага буйрук берген жол менен, жана Египеттен чыккан Израилдин уулдары Рубен Израилдин тунгуч уулу болгон, Рубендин уулдары: Енох жана Енохтун элу, Фаллу жана Фаллунун элу. Асронго Асронейдин элу, Чармиге Чармидин элу. Булар Рубендин уруулары, жана алардын саны кырк үч миң жети жүз отузду.

Жана Паллунун уулдары: Элиаб. Элиабдын уулдары: Намуэл, Датан жана Абирон. Булар жамааттын чакырылгандары болушкан, булар Кореде жамаатта Муса менен Ааронго каршы көтөрүлгөндөр, Теңирге каршы көтөрүлүүдө. Жер оозун ачып, аларды жана Кореди жутту, анын жамааты өлгөндө, от элүү эки жүз адамды жеп жибергенде, жана алар белги болушту, Бирок Корахтын уулдары өлгөн эмес.

Жана Симеондун уулдары, Симеондун уулдарынын элдери: Намуэлге – Намуэлдиктер элу, Жаминге – Жаминдиктер элу, Жахинге – Жахиндиктер элу, Зарага Зараилик элди, Саулга Саулилик элди. Булар Симеондун уруулары, алардын санагы боюнча жыйырма эки миң эки жүз.

Иуданын уулдары Эр жана Онан, жана Эр менен Онан Канаан жеринде өлдү. Иуданын уулдары өз уруулары боюнча болду: Шилохго – Шелонилик уруусу, Фаресге – Фареслик уруусу, Зарага – Зарайлык уруусу. Фарестин уулдары болду: Асронго – Асронит эли, Иамунга – Иамунит эли. Булар Иуданын элдери, алардын текшерүүсү боюнча жетимиш алты миң беш жүз.

Жана Иссахардын уулдары өз уруулары боюнча: Толага – Толаиттердин уруусу, Фуага – Фуниттердин уруусу, Жашубга – Жашуби эли, Самрамга – Самрами эли. Бул Иссахардын уруулары, алардын санагы боюнча алтымыш төрт миң төрт жүз.

Забулундун уулдары өз уруулары боюнча: Саредден Саредилер уруусу, Аллондон Аллонилер уруусу, Аллелден Аллелилер уруусу. Бул Забулондун уруулары, алардын санагы боюнча алтымыш миң беш жүз.

Гаддын уулдары өз уруулары боюнча: Сафонго – Сафонилик уруусу, Аггиге – Аггилик уруусу, Сууниге – Суунилик уруусу, Азенге – Азени элдери, Аддиге – Адди элдери. Ародго,

Ароадилик эл, Ариелге, Ариелилик эл. Булар Гаддын уулдарынын уруулары, алардын санак алуусу боюнча кырк төрт миң беш жүз.

Ашердин уулдары өз уруулары боюнча: Жаминге – Жаминилик уруусу, Жесуга – Жесуилик уруусу, Барияга – Барияилик уруусу. Коберге элдер Коберинин, Мелхиелге элдер Мелхиелинин. Жана Ашердин кызынын аты Сара. Бул Ашердин уруулары, алардын санагы боюнча кырк үч миң төрт жүз.

Жусуптун уулдары алардын уруулары боюнча: Манасса жана Эфраим.

Манассенин уулдары. Макирге – Макир элдери, жана Макир Галаадды төрөдү, Галаадга – Галаад элдери. Жана булар Галаадтын уулдары: Ахиезер, Ахиезерилик элдер, Хелег, Хелегилик элдер. Эсриэлге – Эсриэли элі, Сихемге – Сихеми элі. Сымаэрге Сымаэри эли, жана Оферге Офери эли. Жана Оферинин уулу Салпаадга уулдар болгон эмес, бирок кыздар болгон, жана булар Салпаадтын кыздарынын аттары: Мала, Ноуа, Эгла, Мелха жана Терса. Бул Манассенин уруулары, алардын санагы боюнча эки жана элүү миң жети жүз.

Жана булар Эфраимдин уулдары: Суталага – Суталан элу, Танахка – Танахи элу. Булар Суталанын уулдары, Эденге, Эдендин эли. Булар Эфраимдин элдери, алардын санагы

боюнча отуз эки миң беш жүз. Булар Жусуптун уулдарынын элдери, өз уруулары боюнча.

Бенжаминдин уулдары өз уруулары боюнча: Балеге – Бали уруусу, Асуберге – Асубери уруусу, Жахиранга – Жахирани уруусу.

Софанга, Софандын элдери. Бале уулдары Адар жана Ноеман болду, Адардын элу Адари, жана Ноемандын элу Ноемани. Булар Бенжаминдин уулдары, алардын уруулары боюнча, алардын эсептөөсүнөн отуз беш миң беш жүз.

Жана Дандын уулдары өз уруулары боюнча: Самеге – Самей уруусу, булар Дандын уруулары өз уруулары боюнча. Самейдин бардык уруулары алардын саналышы боюнча алтымыш төрт миң төрт жүз болду.

Нефталинин уулдары алардын уруулары боюнча: Асиелге – Асиелилик уруусу, Гаунига – Гаунилик уруусу. Жесерге – Жесери элу, Селлемге – Селлеми элу. Булар Нафталинин элдери, алардын санагы боюнча кырк миң үч жүз.

Бул Израил уулдарынын санагы: алты жүз бир миң жети жүз отуз.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Буларга жер аттардын санына жараша мүлк кылып бөлүштүрүлөт. Көбүрөөккө

мурасты көбөйтөсүң, ал эми азыраакка алардын мурасын азайтасың; ар биринин мурасы, кандай саналышса, ошондой берилет. Жер үлүштөр аркылуу аттарга бөлүнөт, алар өз ата-бабаларынын уруулары боюнча мураска алышат. Сиз алардын мурасын тоо менен көптүн жана аздын ортосунда бөлөсүз.

Жана Левинин уулдары өз уруулары боюнча: Гедсонго – Гедсон эли, Каатка – Каат эли, Мерариге – Мерари эли. Булар Левинин уулдарынын элдери: Лобени элу, Хеброни элу, Коре элу жана Муси элу, ал эми Каат Амрамды туулдурду. Анын аялынын аты Йохабед болгон, ал Левинин кызы эле, ал буларды Левиге Египетте төрөгөн, жана ал Амрамга Аарон менен Мусаны жана алардын эжеси Мариамды төрөгөн. Жана Ааронго төрөлдү: Надаб, Абиуд, Элеазар жана Итамар. Надаб менен Абиуд Синай чөлүндө Теңирдин алдында бөтөн отту сунушканда өлүштү. Алардын санагынан жыйырма үч миң эркек болушту, бир айлыктан жогорку бардык эркектер. Анткени алар Израил уулдарынын арасында саналган эмес эле, себеби аларга Израил уулдарынын арасында үлүш берилбейт.

Бул Мусанын жана руханий Элеазардын саны болду, алар Моабдын Аработ жерлеринде, Иерихонун тушунда Иордан дарыясынын жээгинде Исраил уулдарын санашты. Жана булардын ичинде Муса менен Аарон тарабынан тикшерилгендердин арасында бир да адам болгон эмес, алар Исраилдин уулдарын Синай чөлүндө тикшергенде.

Анткени Теңир аларга айтты: Өлүм менен өлөсүңөр чөлдө, жана алардан бирөө да калган жок, Ефоннанын уулу Калеб менен Нундун уулу Ешуадан башка.

27

Жана Иосифтин уулдарынан Манассенин элинен Мачирдин уулу Галаадын уулу Офердин уулу Салпаадын кыздары жакындап келишти, жана булардын аттары: Маала, жана Ноуа, жана Эгла, жана Мелча, жана Терса. Жана Мусанын, ыйык кызматчы Элеазардын, башчылардын жана бүт жамааттын алдында күбөлүк чатырынын эшигинде туруп, алар айтышат: Биздин атабыз чөлдө өлдү, жана ал Теңирдин алдында топтолгон жамааттын, Кораның жамаатынын ортосунда эмес болгон, себеби ал өз күнөөсү үчүн өлдү, жана ага уулдар болгон эмес, биздин атабыздын аты анын элинин ортосунан өчүрүлбөсүн, себеби ага уул жок, бизге атабыздын бир тууган агаларынын ортосунда ээлик бергиле. Муса алардын соттук ишин Теңирдин алдына алып келди.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, Айт: Салпааддын кыздары туура сүйлөшкөн. Сен аларга атасынын бир тууган агаларынын ортосунда мурас ээлигин белек катары берерсиң жана атасынын мурасын аларга коюп берерсиң. Жана сен Израилдин уулдарына сүйлөйсүң. Айтып: Эгер адам өлүп, ага уулу болбосо, анын мурасын анын кызына

өткөрөсүңөр. Эгер ага кызы болбосо, анын мурасын анын бир тууганына бериңер. Эгер анын бир тууган агалары болбосо, анын мурасын атасынын агасына бересиңер. Эгер анын атасынын ага-иниси жок болсо, анда мурасын анын уруусунан эң жакын туугандыкка бересиңер, ал анын буюмдарын мураска алсын. Бул Израил уулдарына сот укугу болот, Теңир Мусага буйругандай.

Жана Теңир Мусага айтты: Иорданынын ошол жагындагы тоого, Набау тоосуна чыккын жана Ханаан жерин көргүн, аны мен Исраилдин уулдарына ээлик кылууга берем. Жана аны көрөсүң, жана сен да өз элиңе кошуласың, сенин бир тууганың Аарон Хор тоосунда кошулгандай. Анткени силер Син чөлүндө менин сөзүмдөн четтедиңер, жамаат каршы чыккан учурда мени ыйык кылуу үчүн, силер мени алардын алдында суунун үстүндө ыйык кылган жоксуңар, бул Кадештеги талаш-тартыштын суусу Син чөлүндө. Мусо Теңирге айтты, Рухтардын жана бардык эттин Теңир Кудайы ушул жамааттын үстүнө адамды тагыйынласын. Ким алардын алдында чыгат, жана ким алардын алдында кирет, жана ким аларды чыгарат, жана ким аларды киргизет, жана Теңирдин жамааты көзөмөлдөөчүсү жок койлордой болбойт. Жана Теңир Моисейге сүйлөдү, айтып: Өзүңө ал Нундун уулу Ешуану, өзүндө рухту бар адамды, жана сенин колдоруңду анын үстүнө кой Жана сен аны Элеазар роохунун алдына коюшуң керек, жана ага бүткүл жамааттын алдында буйрук бер, жана анын жөнүндө алардын алдында буйрук бер. Жана сен өз даңкыңдан аны

үстүнө бererесиң, ошондо Ысрайылдын уулдары ага баш ийишет. Ал Элеазар дин кызматчынын алдында турат, жана алар андан Теңирдин алдында көрсөтүүлөрдүн сотун сурашат, анын оозунун буйругу боюнча алар чыгат, жана анын оозунун буйругу боюнча алар кирет - ал өзү жана Израилдин уулдары бир ниет менен, жана бүт жамаат.

Жана Мусо Теңир ага буйруғандай жасады, жана Ешуану алып, аны Элеазар руханийдин жана бүткүл жамааттын алдына турғузду. Жана ал өз колдорун анын үстүнө коюп, аны дайындады, так ошондой кылып Теңир Мусага буйруган.

28

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына буйрук бер жана аларга айт: Менин белектеримди, менин сунууларымды, жыпар жыттуу жыт үчүн, менин майрамдарымда мага сунууну сактагыла. Жана сен аларга айтасың: булар Теңирге сунушасыңар тиркемелер, жылдык мамасыз эки козуну күнүнө күйгүзүлгөн сунуш катары үзгүлтүксүз. Бир козуну таңертең кыласың, экинчи козуну болсо кечкисин карай кыласың.

Жана сен эфанын ондон бир бөлүгүн майда ун май менен аралаштырылган курмандык үчүн жасайсың. Синай тоосунда сунушталган үзгүлтүксүз күйгүзүлгөн курмандык,

Теңирге жыпар жыт болгон. Жана анын куюлмасы төрттөн бир ин бир козуга, ыйык жерде куясың күчтүү суусундуктун куюлмасын Теңирге, Экинчи козуну кечке карай чалып, анын ашка курмандыгына жана ичүү сунушуна ылайык, Теңирге жыпар жыттуу жыт катары сунатасыңар. Ишемби күнү эки бир жылдык мейипсиз козуну, ошондой эле май менен аралаштырылган эки ондук майда унду курмандык жана куюлма сунуу катары сунасыңар. Шабат күйгүзүлгөн курмандыгы шабаттарда үзгүлтүксүз күйгүзүлгөн курмандыктын үстүндө жана анын куюлган курмандыгы.

Жаңы айларда силер Теңирге күйгүзүлүүчү курмандыкты сунасыңар: уйлардан эки бычак, бир кочкор жана жети бир жылдык мүчүлүүсүз козу. Үч ондук нарын ун май менен аралаштырылган бир музоого, жана эки ондук нарын ун май менен аралаштырылган бир кочкорго, Бир козуга ондук майда ун май менен аралаштырылган - бул Теңирге жыпар жыттуу курмандык сунуш. Алардын суусундук сунушу жарым ийн бир бузоого болот, жана үчтөн бир ийн бир кочкорго болот. Жана төрттөн бир ийн шарап бир козуга болот. Бул өртөлмө курмандык жылдын айларында ай сайын сунушталат.

Жана эчки козулардан бирөө күнөө үчүн Теңирге, дайымкы күйгүзүлүүчү курмандыктын үстүнө жасалат, жана анын суусундук сунушу.

Жана биринчи айдын он төртүнчү күнүндө Теңирге өтмө майрамы. Жана бул айдын он бешинчи күнү майрам, жети күн ачытқысыз нан жейсиздер. Биринчи күн силер үчүн ыйык деп аталат, эч кандай кулчулук ишин кылбайсыңар. Силер Теңирге күйгүзүлүүчү курмандыктарды сунуу катары алып келесиңер: үгүздөрдөн эки бычак, бир кочкор, жети бир жылдык козу - алар силер үчүн мыйзамсыз болушу керек. Жана алардын курмандыгы май менен аралаштырылган майда ун, бир буурчакка үч ондук, жана бир кочкорго эки ондук. Ондук ондук жасайсың бир козуга, жети козуларга. Жана эчкилерден бир эчкини күнөө үчүн, силер үчүн куткаруу кылуу үчүн. Эртең менен үзгүлтүксүз берилүүчү күйгүзүлүүчү курмандыктан башка, ал үзгүлтүксүз күйгүзүлүүчү курмандык болуп саналат. Ушул нерселерди ушул ыкмага ылайык жети күн бойу күн сайын кылыңар: Теңирге жыпар жыттуу жыт болуучу белек сунууну. Дайымкы күйгүзүлүүчү курмандыктын үстүндө анын куюлуучу сунуусун да кылыңар. Жетинчи күн силер үчүн ыйык деп аталат, ушул күндө эч кандай кулчулук ишин жасабайсыңар.

Жаш күнүндө, качан силер Теңирге апталардын жаңы курмандыгын сунушсаңар, ал силер үчүн ыйык чакырылган күн болот, эч кандай кул ишин жасабайсыңар. Жана силер Теңирге жагымдуу жыт үчүн күйгүзүлүүчү курмандыктарды алып келесиңер: уйлардан эки музоо, бир кочкор жана жети мүчөсүз бир жылдык козу. Алардын курмандыгы май менен аралаштырылган ак ун, бир

музоого үч ондук, жана бир кочкорго эки ондук. Бир козуга ондук, жети козуларга ондук, Жана эчкилерден бир эчкини күнөө үчүн, силер үчүн күнөөнү тазалоо үчүн, үзгүлтүксүз күйүк курмандыктан башка. Силер алардын курмандыгын мага сунушасыңар, алар силер үчүн мыйзамсыз болушу керек жана алардын куюлма тартууларын да сунушасыңар.

29

Жетинчи айдын биринчи күнүндө силер үчүн ыйык чогулуш болот, эч кандай кулчулук ишти кылбайсыңар, бул силер үчүн сыгнал берүү күнү болот. Жана силер Теңирге жыпар жыттуу жыт чыгаруучу күйгүзүлгөн сунууларды кыласыңар: уйлардан бир музоону, бир кочкорду, жети мүчөсүз бир жылдык козуларды. Алардын курмандыгы майга аралаштырылган ак ун болсун: бир музоого үч ондук, бир кочкорго эки ондук, Ар бир козуга ондуктан, жети козунун баарына, Жана эчкилерден бир эчкини күнөө үчүн, силер үчүн куткаруу кылуу үчүн. Жаңы айдын күйгүзүлүп сунулуучу курмандыктарынан кошумча, алардын курмандыктары жана алардын куюлуучу сунуштары, жана үзгүлтүксүз күйгүзүлүп сунулуучу курмандык, жана алардын курмандыктары жана алардын куюлуучу сунуштары алардын талдоосуна ылайык Кудайга жыпар жыттуу жыт болот.

Бул айдын онунчу күнү силер үчүн ыйык чакырылган күн

болот, жана өз жандарыңарды кыйнайсыңар, жана эч кандай иш кылбайсыңар. Силер Теңирге жыпар жыттуу күйгүзүлгөн курмандыктарды сунушасыңар: өгүздөрдөн бир музоону, бир кочкорду, бир жылдык жети козуну. Алар силер үчүн мүчүлүүсүз болушу керек. Алардын курмандыгы май менен аралаштырылган ак ун, бир музоого үч ондук, жана бир кочкорго эки ондук. Ар бир козу баласына ондуктан, жети козу баласынын баарына, Жана силердин күнөөлөрүңөрдү тазалоо үчүн эчкилерден бир улак күнөө курмандыгы катары сунулсун, күнөө тазалоо курмандыгынан башка, ошондой эле дайыма түтөтүлүүчү курмандык, анын ашык тамак сунушу жана анын суюктук сунушу белгиленген эреже боюнча Теңирге жыпар жыттуу жыт болуп сунулсун.

Жана жетинчи айдын он бешинчи күнү силер үчүн ыйык чакырылуу болот, эч кандай кулчулук ишин кылбайсыңар жана Теңирге жети күн майрам өткөргүлө. Биринчи күнү силер Теңирге жыпар жыттуу курмандык катары күйгүзүлгөн курмандыктарды сунушат: малдан он үч бычак, эки кочкор, он төрт жылдык козу – алар мүчүлүүсүз болушат. Алардын курмандыктары май менен аралаштырылган майда ун: үч ондук бир музоого, он үч музоого, жана эки ондук бир кочкорго, эки кочкорго. Ар бир козу баласына ондуктан, он төрт козу баласына, Жана эчкилерден бир улакты күнөө үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары.

Экинчи күнү он эки бузоону, эки кочкорду жана бир жылдык он төрт мыйзамсыз козуну. Алардын курмандыгы жана алардын ичүү сунушу буга топторуна, кочкорлорго жана козу баладарга алардын санына жана алардын салыштыруусуна ылайык болсун. Жана күнөө үчүн эчкилерден бир эчки, үзгүлтүксүз күйгүзүлгөн курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суюктук сунуштары.

Үчүнчү күнү он бир бузоо, эки кочкор, он төрт бир жылдык мыйзамсыз козу. Алардын курмандыгы жана алардын ичүү сунушу буга топторуна, кочкорлорго жана козу баладарга алардын санына жараша, алардын салыштыруусуна жараша. Жана эчкилерден бир улак күнөө үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары.

Төртүнчү күнү он буза, эки кочкор жана он төрт жылдык кутусуз козу. Алардын курмандыктары жана ичүү сунуштары буказыктарга, кочкорлорго жана козуларга алардын санына жана салыштыруусуна ылайык болсун. Жана эчкилерден бир улак күнөө үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары.

Бешинчи күнү тоғуз буза, эки коч, бир жылдык он төрт козу мейипсиз. Алардын курмандыктары жана ичүү сунуштары буказыктарга, кочкорлорго жана козуларга алардын

санына жана салыштыруусуна ылайык болсун. Жана эчкилерден бир улак күнөө үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары.

Алтынчы күнү сегиз бузоону, эки кочкорду, он төрт бир жылдык мейипсиз козуну. Алардын курмандыктары жана ичүү сунуштары буказыктарга, кочкорлорго жана козуларга алардын санына жана салыштыруусуна ылайык болсун. Жана эчкилерден бир улак күнөө үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары.

Жетинчи күнү жети бычты, эки кочкорду жана он төрт жылдык мыйзамсыз козуну сунуш кылгыла. Алардын курмандыктары жана ичүү сунуштары буказыктарга, кочкорлорго жана козуларга алардын санына жана салыштыруусуна ылайык болсун. Жана эчкилерден бир улак күнөө үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары. Сегизинчи күнү силер үчүн жыйынды жабуу болот, эч кандай кулчулук ишин ал күнү кылбайсыңар. Жана сиздер Теңирге жыпар жыттуу сунуш катары күйгүзүлгөн курмандыктарды алып келесиздер: бир музоону, бир кочкорду, жети бир жылдык мыйзамсыз козуларды. Алардын курмандыктары жана ичүү сунуштары буга, кочкорго жана козуларга алардын санына жана тартибине ылайык. Жана эчкилерден бир улак күнөө

үчүн, үзгүлтүксүз өрттөлмө курмандыктан башка, алардын курмандыктары жана алардын суусундуктары.

Буларды Теңирге өз майрамдарыңарда кыласыңар, молдолоруңардан, эркин берүүлөрүңөрдөн, күйгүзүлгөн курмандыктарыңардан, курмандыктарыңардан, куюлмалардан жана куткаруулардан башка.

30

Жана Муса Израилдин уулдарына Теңир Мусага буйруган нерселердин баарына ылайык сүйлөдү. Жана Муса Исраил уулдарынын уруу башчыларына сүйлөдү, айтып: бул Теңир буйруган сөз. Эгер адам Теңирге убада кылса, же ант ичсе, же өз жанына карата милдеттенме алса, ал өз сөзүн булгабайт, оозунан чыккан баарын аткарат. Эгер бирок аял Теңирге убада кылса же атасынын үйүндө жаш кезинде келишим байласа, Жана эгер атасы анын тилектерин жана милдеттенмелерин угуп, аларды ал өз жанына карата байлаган, бирок атасы үн катпай калса, анда анын бардык тилектери жана ал өз жанына карата байлаган бардык милдеттенмелери күчүндө калат. Эгер атасы анын четке кагып, угган күнү анын бардык тилектерин жана милдеттенмелерин, кимдерди ал өз жанына карата аныктаган, алар күчүнө кирбейт, жана Теңир аны тазалайт, анткени атасы четке кагды.

Эгер ал эркекке турмушка чыккандан кийин болсо жана анын тилектери анын үстүндө болсо, анын эриндеринин айырмасы боюнча, кимдерди ал өз жанына карата аныктаган болсо, Жана эгер анын эри укса жана ага укканы күнү үн катпай калса, анда анын бардык тилектери жана анын жанына каршы коюп алган бардык милдеттенмелери туруп калат. Эгер анын эри кайсы күн укса, баш ийкеп четке какса, анын бардык тилектери жана анын жанына каршы аныктаган милдеттенмелери калбайт, анткени эр андан баш тартты, жана Теңир аны тазалайт.

Жана жесирдин жана сүрүлгөн аялдын убадасы, эгерде ал өз жанына карата канча убада кылса, ага калат. Эгер бирок анын эркегинин үйүндө анын убадасы же анын жанына каршы анты менен чечими болсо, Жана анын эри укса, жана ага унчукпай калса, жана ага каршы чыкпаса, анда анын бардык тилектери жана анын жанына карата коюлган бардык милдеттенмелери аны үчүн күчүндө калат. Эгер эри анын кайсы күн угуп, алып салса, анын эринтеринен чыккан бардык тилектери жана жанына тийиштүү милдеттенмелери калбайт, анын эри аларды алып салды жана Теңир аны тазалайт. Жанды кыйноо үчүн бардык тилек жана бардык ант байлоону анын эркеги орнотот, жана анын эркеги алып салат. Эгер бирок ал үнсүз болуп, күндөн күнгө үндөбөй калса, анда ал анын бардык тилектерин жана анын үстүнө салынган милдеттенмелерди бекемдейт, анткени ал укканда ошол күнү үнсүз калды. Эгер эр аны эшиткен күндөн кийин алып

салса, анда ал өз күнөөсүн алат. Булар Теңир Мусага буйруган эреже-укуктар: эркек менен анын аялынын ортосунда, жана ата менен атасынын үйүндө жаш кезинде жашаган кызынын ортосунда.

31

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарынын өчүн мадияндыктардан ал, андан кийин өз элиңе кошуласың. Мусо элге сүйлөп айтты: Сиздердин арангыздан эркектерди куралдандырып, Теңирдин алдында Мадианга каршы согушка тизгиле, Теңир Мадиандан өч алуу үчүн. Израилдин уулдарынын бардык урууларданмиң адамдан, миң адамдан жөнөтүңүз согушка. Жана алар Израилдин миңдеринен уруу сайын бир миңден он эки миң куралдуу адамды согушка саноо чыгарышты. Мусо аларды жөнөттү, ар бир уруудан миңден, ар бир уруудан миңден, алардын аскерлери менен, жана каһин Аарондун уулу Элеазардын уулу Финеести, ыйык буюмдар жана белгилердин сүрнайлары алардын колдорунда.

Жана алар Мадианга каршы согушка тизилишти, Теңир Мусага буйругандай, жана алар бардык эркектерди өлтүрүштү. Алар Мадиандын падышаларын алардын жаракаттуулары менен бирге өлтүрүштү, жана Евиди, жана Рокомду, жана Сурду, жана Урду, жана Робокту, Мадиандын

беш падышасын, жана Беордун уулу Балаамды кылыч менен алардын жаракаттуулары менен бирге өлтүрүштү. Алар мадиандыктардын аялдарын, алардын жүк-тааңдарын, алардын малдарын, алардын бардык мүлкүн жана алардын күчүн талап алышты. Жана алардын бардык шаарларын, алардын жайгашкан жерлериндеги, жана алардын фермаларын отто күйгүзүштү. Алар алардын бардык олжосун алышты жана алардын бардык олжаларын адамдан тартып малга чейин алышты. Жана алар Мусага, дин кызматчысы Элеазарга жана Исраилдин бардык уулдарына туткундарды, олжону жана талоону лагерге алып келишти, Моабдын Аработ жерине, ал Иорданынын жээгинде, Иерихонун каршысында. Жана Мусо, ыйык кызматчы Элеазар жана жамааттын бардык башчылары алар менен жолугушууга лагердин сыртына чыгышты. Мусо согуш тизмесинен келген аскердик күчтүн карамандарына, миңбашыларга жана жүзбашыларга ачууланды. Мусо аларга: Эмне үчүн бардык аялдарды тирүү калтырдыңар? - деди. Булар Израилдин уулдарын Балаамдын сөзү боюнча Теңирдин сөзүнөн азгырып, четке кагуу үчүн болгон Пеордун айынан, жана Теңирдин жамаатында оба болду. Эми бардык олжодогу бардык эркекти өлтүргүлө, эркек менен жакындашкан бардык аялды өлтүргүлө. Эркек менен жакындашууну билбеген аялдардын баарын тирүү калтырыңар. Жана силер жети күн лагердин сыртында токтоңуздар, өлтүргөн бардык адам жана өлтүрүлгөнгө тийген адам үчүнчү күнү жана жетинчи күнү тазаланат, силер жана силердин

туткундарыңар. Жана бардык жабууну жана бардык тери идишти, жана эчки терисинен жасалган бардык буюмду, жана бардык жыгач идишти тазалайсыңар.

Элеазар дин кызматчы согуш сызыгынан келген аскер эркектерине айтты: Бул Теңир Мусага буйруган мыйзамдын эрежеси. Алтындан, күмүштөн, жезден, темирден, коргошундан жана калайдан башка, Бардык нерсе от аркылуу өтүп, тазаланат, бирок тазалоо суусу менен тазаланат, жана оттон өтпөгөн нерселердин баары суу аркылуу өтөт. Жана жетинчи күнү кийимдерди жуунуздар, жана тазаланасыздар, жана андан кийин лагерге кирерсиздер.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Туткундун олжосунун эсебин адамдан малга чейин ал, сен жана дин кызматчысы Элеазар жана жамааттын ата-бабалардын башчылары. Жана олжону бөлүңүздөр согушка чыккан согушчулар менен бүткүл жамаат ортосунда. Жана силер Теңирге бөлүп аласыңар согушка чыккан согушчулардан: беш жүз адамдан бир жан, адамдардан, малдан, өгүздөрдөн, койлордон жана эшектерден, Жана алардын жарымынан аласыңар. Жана Элеазарга, дин кызматчыга, Теңирдин биринчи жемиштерин бересиң. Жана Израил уулдарынын жарымынан элүүдөн бирди аласың: адамдардан, уйлардан, койлордон, эшектерден жана бардык малдардан, жана аларды Теңирдин чатырында күзөттү сактап жаткан Левилерге бересиң.

Мусо жана руханий Элеазар Теңир Мусого буйруганындай кылышты. Жана согушчу эркектер олжологон олжонун артыкчылыгы болду, кой-коюлардан алты жүз жетимиш беш миң. Жана жетимиш эки миң уй, Жана эшектер, алтымыш бир миң, Жана адамдардын жандары аялдардан, кимдер эркектин төшөгүн билишкен эмес, бардык жандар, отуз эки миң. Согушка чыккандардын үлүшүнүн жарымы койлордун санынан үч жүз отуз миң жети миң беш жүз болду. Жана Теңирге өткөн койлордун саны алты жүз жетимиш беш болду. Жана уйлар алты жана отуз миң, ал эми Теңирге акыры эки жана жетимиш. Жана эшектер отуз миң беш жүз, жана Теңирге аягы алтымыш бир, Адамдардын жандары он алты миң, ал эми алардын аягы Теңирге отуз эки жан.

Жана Мусо Кудайдын сунушунун акыркысын дин кызматчы Элеазарга берди, Теңир Мусого буйругандай, Израилдин уулдарынын жарым бөлүгүнөн, аларды Муса согушчу эркектерден бөлгөн. Жамааттан койлордун жарымы үч жүз отуз миң жети миң беш жүз болду. Жана уйлар, алты жана отуз миң, Эшектер, отуз миң беш жүз, Жана адамдардын жандары, он алты миң. Мусо Исраил уулдарынын жарымынан элүүдөн бирди алды, адамдардан да, малдан да, жана аларды Теңирдин чатырынын күзөтүн сактаган Левиттерге берди, Теңир Мусого буйруган жолу менен.

Жана Мусага күчтүн минг бөлүктөрүнө

дайындалгандардын баары келишти - минг башчылары жана жүз башчылары, Жана алар Мусага айтышты: Сенин кулдарың биздин жаныбыздагы согушчу эркектердин санын алышты, жана алардан бир да адам жоголгон эмес. Биз Теңирге белек сунуш кылдык: ар бир адам тапкан алтын буюмдарды - билезиктерди, оюктарды, шакектерди, колго тагылуучу зыңгыровдорду жана моюнчуктарды, Теңирдин алдында биздин күнөөбүздү тазалоо үчүн. Мусо менен дин кызматчы Элеазар алардан бардык иштелген алтын буюмдарды алышты. Теңирге тартылган бардык алтын тартуу он алты миң жети жүз элүү сикел болду, миң башчыларынан жана жүз башчыларынан алынган. Жана согушчу эркектер ар бири өзү үчүн талашташты. Мусо менен дин кызматчы Элеазар миңбашылардан жана жүзбашылардан алтынды алышты жана аларды күбөлүк чатырына алып кирди, бул Ысрайыл уулдарынын эстелиги катары Теңирдин алдында.

32

Рубендин уулдарынын жана Гаддын уулдарынын мал-чарбасы абдан көп болчу. Алар Язер жерин жана Галаад жерин көрүштү, ал орун мал-чарба үчүн жакшы орун болчу. Рубендин уулдары менен Гаддын уулдары жакындап келип, Мусага, дин кызматчысы Элеазарга жана жамааттын башкаруучуларына айтышты: Атарот, жана Дайбон, жана Жазер, жана Намра, жана Эсебон, жана

Элеале, жана Себама, жана Набау, жана Байан. Теңир Израилдин уулдарынын алдында берген жер мал багуучу жер, жана сенин кулдарыңда малдар бар. Жана алар айтышты: Эгер биз сенин алдында жакшылык тапсак, бул жер сенин кызматчыларыңа ээлик катары берилсин, жана бизди Иордан дарыясынан өткөрүп жибербе.

Жана Мусо Гаддын уулдарына жана Рубендин уулдарына айтты: Силердин бир тууган агаларыңар согушка барышат, ал эми силер ушул жерде отурасыңарбы? Жана эмне үчүн силер Израил уулдарынын ой-пикирлерин бурмалап, Теңир аларга берген жерге өтпөсүн деп жатасыңар? Силердин аталарыңар ушундай кылган эмес беле, мен аларды Кадеш Барнеадан жерди түшүнүү үчүн жиберген кезде? Алар жүзүм топтомунун жарына чыгышты жана жерди байкашты, андан кийин Ысрайыл уулдарынын жүрөгүн бурушту, ошондуктан алар Теңир аларга берген жерге кирбесин. Ошол күндө Теңир ачуусу менен ачууланып, ант берип айтты, Эгер бул адамдар, Мисирден чыккан жыйырма жаштан жогорукулар, жакшы менен жаманды билгендер, мен Ибрагимге, Исаакка жана Жакыпка антка берген жерди көрүшсө, жок, анткени алар менин артымдан ээрчишкен эмес.

Бирок Халеб, Иефоннанын уулу, ал бөлүнгөн жана Ыйса, Наундун уулу, анткени алар Теңирдин артынан ээрчишти. Теңир Ыйык Ысраилга ачуусу менен ачууланды жана аларды кырк жыл бою чөлдө чачыратты, Теңир Ыйыктын

алдында жамандык жасаган бүт муун жок болгонго чейин. Мана, силер аталарыңардын ордуна туруп алдыңар, күнөөкөр адамдардын кыйроосу, Теңирдин каарын ачуусун Израилдин үстүнө дагы кошуу үчүн. Анткени силер андан кайтып, аны дагы деле чөлдө калтырууну улантасыңар, жана бул бүткүл жамаатка карата мыйзамсыздык кыласыңар.

Алар ага келишип, айтышты: Биз бул жерде биздин малдарга кой кошторлорун курабыз жана биздин жүктөргө шаарларды курабыз. Биз Израилдин уулдарынан мурда куралданып, алдын ала күзөт болуп турабыз, аларды өз жерлерине алып барганга чейин, ал эми биздин жүк-таштарыбыз жерде жашагандардын айынан бекемделген шаарларда жашайт. Биз өз үйлөрүбүзгө кайтпайбыз, Израилдин уулдары ар бири өз мурасына бөлүштүрүлгөнгө чейин. Биз мындан ары Иорданынын аркы жагында жана андан ары алар менен бирге мураска албайбыз, анткени биз өз үлүштөрүбүздү Иорданынын аркы жагында, чыгышта алдык.

Жана Мусо аларга айтты: эгер силер бул сөзгө ылайык кыласыңар, эгер силер Теңирдин алдында согушка куралдансаңар, жана силердин бардык куралдуу адамдарыңар Теңирдин алдында Иорданды өтөт, анын душманы анын жүзүнөн жок кылынганга чейин. Жана ал жер Теңирдин алдында баш ийдирилсин, жана андан кийин силер кайтып келесиңер, жана силер Теңирдин

алдында жана Израилдин алдында күнөөсүз болосуңар, жана бул жер силерге Теңирдин алдында ээлик болот. Эгер ушундай кылбасаңар, Теңирдин алдында күнөөгө батасыңар, жана силердин күнөөңөрдү биласыңар, качан силерди жамандыктар кармап алса. Силер өздөрүңөргө жүк-таштарыңар үчүн шаарларды жана малдарыңар үчүн короолорду курасыңар, жана оозуңардан чыккан сөздү аткарасыңар.

Жана Рубендин уулдары жана Гаддын уулдары Мусага айтышты: Сенин кулдарың биздин Теңирибиз буйруган катары кылышат. Биздин жүк-таштарыбыз, аялдарыбыз жана бардык малдарыбыз Галаад шаарларында болот. Бирок сенин бардык кулдарың куралдуу жана тизилген Теңирдин алдында согушка өтүшөт, Теңир айткандай.

Жана Мусо аларга Элеазар дин кызматчыны, жана Наухтун уулу Ешуаны, жана Исраил урууларды аталар башчыларын дайындаган. Мойсей аларга айтты: Эгер Рубендин уулдары жана Гаддын уулдары силер менен бирге Иорданды өтүшсө, ар бири куралдуу болуп Теңирдин алдында согушка барышса, жана силер өз алдыңардагы жерди баш ийдирсеңер, анда аларга Галаад жерин ээлик катары бересиңер. Эгер алар силер менен бирге куралдуу болуп Теңирдин алдында согушка өтпөсө, анда силер алардын жүк-таштарын, аялдарын жана малдарын өздөрүңөрдөн мурун Ханаан жерине өткөрүп коюшуңар керек, жана алар силер менен бирге Ханаан жеринде

мурастык алышат. Жана Рубендин уулдары менен Гаддын уулдары жооп беришип айтышты: Теңир Кудай өзүнүн кызматчыларына эмне айтса, биз ошондой кылабыз. Биз Теңирдин алдында куралдуу болуп Канаан жерине өтөбүз, жана силер бизге Иордандын аркы жагында менчикти бересиңер.

Жана Мусо аларга берди: Гаддын уулдарына, Рубендин уулдарына жана Жусуптун уулу Манасседин уругунун жарымына Аморейлердин падышасы Сихондун падышалыгын жана Башандын падышасы Огдун падышалыгын, жерди жана анын чектери менен шаарларды, айланадагы жердин шаарларын. Гаддын уулдары Дайбонду, Атаротту жана Ароерди курушту. Софарды жана Язерди көтөрүштү. жана Намрам менен Байтаран бекемделген шаарларды жана кой фермаларын. Рубендин уулдары Есебонду, Елеалени жана Кариафамды курушту. жана курчалган Беелмеонду, жана Себаманы, жана алар өздөрүнүн аттары боюнча аташкан шаарлардын аттарын, кайсыларды алар курушкан. Жана Манасседин уулу Махирдин уулу Галаадга барды, жана аны алды, жана анда жашаган аморрейлерди жок кылды. Мусо Галаадды Манассанын уулу Махирге берди жана ал ошол жерде турду. Манасседин уулу Жаир барып, алардын айылдарын алды жана аларды Жаирдин айылдары деп атады. Набау барып, Каатты жана анын айылдарын алды жана аларды өзүнүн атынан Набот деп аташты.

33

Жана булар Израилдин уулдарынын токтоо жайлары, алар Мисир жеринен өз күчтөрү менен Мусанын жана Аарондун колу аркылуу чыккандай. Мусо алардын кетүүлөрүн жана токтоолорун Теңирдин сөзү аркылуу жазды, жана булар алардын саякатынын токтоолору. Алар Рамесседен биринчи айдын он бешинчи күнү, өтмө майрамынын кийинки күнү кетишти. Исраил уулдары бардык мысырлыктардын алдында бийик кол менен чыгышты. Мисирликтер алардын өлгөндөрүнүн баарын көмүп жатышты, кимдерди Теңир урган – Мисир жериндеги бардык тунгучтарды, жана Теңир алардын кудайларынан өч алды. Израилдин уулдары Рамесседен жолго чыгып, Соккотто лагерь тикти. Жана Соккоттон чыгып кеткенден кийин, алар Бутанга лагерь куруштуу, ал чөлдүн бир бөлүгү болот. Алар Бутандан кетишти жана Эйроттун оозунда лагерь куруштуу, ал Беелсепфондун алдында, жана Магдолоунун алдында лагерь куруштуу. Алар Эйроттун напкатында жолго чыгышты жана деңиздин ортосунан өтүп чөлгө кирди, андан кийин чөл аркылуу үч күндүк жол жүрүштү жана Пикрияда лагерь куруштү. Алар Ачуу суулардан кетишип, Элимге келишти. Элимде он эки суу булагы жана жетимиш пальма дарагы бар эле, ошондо алар ошол жерде суунун жанында лагерь куруштар. Жана алар Элимден кетишти жана Кызыл деңиздин жээгинде лагерь куршушту. Алар Кызыл теңизден кетишип, Син чөлүнө

лагерь куруштулар.

Алар Син чөлүнөн кетишип, Рафакада лагерь куруштуу. Алар Рафакадан кетишти жана Айлуста лагерь куршушту. Жана алар Айлустан кетишти жана Рафидинде лагерь куруштуу, жана ошол жерде элдин ичүүгө суусу жок болду. Алар Рафидинден кетишип, Синай чөлүндө лагерь куршушту. Жана алар Синай чөлүнөн кетишти жана каалоонун көрүстөрүндө лагерь куруштуу. Жана алар каалоонун эстеликтеринен кетишти жана Асеротто лагерь куруштуу. Жана алар Асеротдон кетишип, Ратамада лагерь куршушту.

Жана алар Ратамадан кетишти жана Реммон Фарес деген жерде лагерь куршушту. Алар Реммон Фарестен кетишип, Лебонага лагерь куршушту. Жана алар Лебонадан кетишти жана Рессанга лагерь куршушту. Алар Рессандан кетишти жана Макеллатка лагерь куршушту. Жана алар Макеллаттан кетишти жана Сафарга лагерь куруштар. Жана алар Сафардан кетишти жана Харадатка лагерь куршушту. Жана алар Харадаттан кетишти жана Макелотто лагерь куршушту. Алар Макелоттон кетип, Катааткa лагерь куршушту. Жана алар Катаатан кетишти жана Таратка лагерь куршушту. Жана алар Таратан кетип, Матеккага лагерь тикишти. Алар Матеккадан кетишип, Селмонага лагерь куршушту. Жана алар Селмонадан кетишти жана Масурутка лагерь тикишти. Жана алар Масурутдан кетишти жана Банаияга лагерь тикишти. Алар Банаиядан

кетишти жана Гадгад тоосуна лагерь куруштуу.

Жана алар Гадгад тоосунан кетишти жана Этебатага лагерь куршушту. Алар Этебатадан кетип, Эбронага токтошту. Алар Эбронадан кетип, Эзион Габерге токтошту. Алар Эзион-Габерден кетишип, Син чөлүндө лагерге түштү, андан кийин Син чөлүнөн кетишип, Паран чөлүнө лагерге түштү, бул Кадеш болгон. Жана алар Кадештен кетишти жана Эдом жеринин жанындагы Хор тоосуна лагерь куршушту.

Жана Аарон руханий Теңирдин буйругу боюнча чыкты жана ал жерде кырк жылында, Израил уулдарынын Египет жеринен чыгуусунун бешинчи айынын биринчи күнүндө өлдү. Аарон жүз жыйырма үч жашта болгон, качан ал Хор тоосунда өлгөн. Ханаандык падыша Арад укканда, ал Ханаан жеринде жашаган, Израилдин уулдары киришип жатканда, Алар Хор тоосунан кетишип, Селмонага лагерь куруштуу. Жана алар Селмонадан кетишти жана Пинонго лагерь куршушту. Жана алар Финондон кетишти жана Оботто лагерь куршушту.

Алар Оботтон кетишип, Моабдын чегинен аркы жагындагы Гайда лагерь куруштар. Алар Гайдан кетишип, Дайбон Гадда лагерь куруштуу. Алар Дайбон Гаддан кетишип, Гелмон Деблатаимде лагерь куршушту. Жана алар Гелмон Деблатаимден кетишти жана Набаунун алдындагы Абарим тоолорунда чатыр тикишти. Жана алар Абарим тоолорунан

кетишти жана Моабдын батышында, Иерихого карама-каршы Иордан дарыясынын жээгинде лагерь куршту. Жана алар Иордандын жанында, Аисимот менен Белсанын ортосунда, Моабдын батышында чатыр тикти.

Жана Теңир Мусага Моабдын батышында, Иорданда, Иерихонго карата сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына сүйлөп, аларга мындай дегин: Силер Иордан дарыясын кесип өтүп, Ханаан жерине барасыңар. Силер өз алдыңардагы жерде жашагандардын баарын жок кыласыңар, алардын байкоо пункттарын алып саласыңар, алардын бардык куюлган кумурларын жок кыласыңар жана алардын бардык мамылдарын алып саласыңар. Жана силер жерде жашагандардын баарын жок кыласыңар, жана силер ошол жерде жашайсыңар, анткени мен силерге алардын жерин мурас катары бердим. Силер алардын жерин уруулардын ылайык жребий менен мураска аласыңар, көпкө алардын ээлигин көбөйтөсүңөр, азга алардын ээлигин азайтасыңар, кимдин аты чыкса, ошол жерде анын болот, силер ата-бабаларыңардын уруулары боюнча мураска аласыңар. Эгер сиздер жер үстүндө жашагандарды өз жүзүңөрдөн жок кылбасаңар, анда кимдерди алардан калтырсаңар, алар сиздердин көздөрүңөрдө тикендер жана капталдарыңызда ок жаалар болот, жана сиздер жашаган жер үстүндө сизге душман болушат. Мен аларга эмне кылууну чечкенимдей, силерге да ошондой кылам.

34

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Исраилдин уулдарына буйрук бер жана аларга айт: силер Ханаан жерине кирип жатасыңар, бул силерге мирас болот, Ханаан жери өзүнүн чектери менен. Жана силерге түштүк тарап Син чөлүнөн баштап Эдомго чейинки аймак болот, жана силерге түштүк чек туздуу деңиздин чыгыш бөлүгүнөн башталат. Жана чектер силерди Түштүктөн Акрабин көтөрүлүүсүнө карай айланып өтөт, жана Эннактан өтөт, жана анын чыгуусу Түштүк Кадеш Барнеага болот, жана Арад конокко чыгат, жана Асемонадан өтөт. Жана чектер Асемонадан Египеттин селине айланып өтөт, жана анын чыгуучу жери деңиз болот. Жана деңиздин чектери силерге улуу деңиз болот, ал чектейт. Бул силерге деңиздин чектери болот.

Жана бул силерге түндүк тараптагы чектер болот, улуу деңизден баштап силер өзүңөргө тоонун жанынан өлчөйсүңөр. Жана тоодон тоону аларга өлчөйсүңөр, Эматка кирүүчүлөрдүн үчүн, жана анын чыгуусу Сарадак чектери болот. Жана Дефронанын чектери чыгат, жана анын чыгуусу Арсенаин болот, бул силерге Түндүктөн чектер болот. Жана чек ара Сепефамардан Белага чыгыш тараптан булактарга түшөт, жана чек ара Белага Хенереттин деңизинин аркасына чыгыш тараптан түшөт. Чек ара Сепфамардан Белага чыгыш тараптан булактарга түшөт, андан кийин чек ара Белага Хенереттин деңизинин

аркасына чыгыш тараптан түшөт. Жана чектер Иорданга түшөт, жана чыгуучу жери туздуу деңиз болот, бул силерге жер жана анын чектери айланасында болот.

Мойсей Израилдин уулдарына буйрук берип айтты: бул жер, аны силер тиешелүү менен мураска аласыңар, кандай жол менен Теңир буйрук берди аны тогуз уруулар менен Манассенин уруусунун жарымына берүүгө. Анткени Рубен уулдарынын уруусу жана Гад уулдарынын уруусу өз ата-бабалык үй-бүлөлөрү боюнча, ошондой эле Манассе уруусунун жарымы өз үлүштөрүн алышты. Эки уруу жана жарым уруу алардын лоттарын Иорданды өткөндө, Иерихого карата, түштүктөн чыгыш тарапта алышты.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Булар эркектердин аттары, алар силерге жерди мураска алышат: дин сыйынуучу Элеазар жана Нундун уулу Ыйсус. Ар бир уруудан бир башкаруучуну аласыңар, силерге жерди мураска алуу үчүн.

Жана бул Иуда уруусунун эркектеринин аттары: Иефоннанын уулу Халеб. Симеон уруусунан Семиуддун уулу Саламиел. Бенжамин уруусунан Элдад, Часлондун уулу, Дан уруусунун башчысы Бакчир, Эглинин уулу. Жусуптун уулдарынан Манассенин уулдарынын уругунан башчы Аниел, Суфинин уулу. Эфраим уулдарынын уругунан башчы Камуэл, Сабатандын уулу. Забулон тайпасынын башчысы Парнахтын уулу Елисафан. Иссахар

уулдарынын уруусунун башчысы Озанын уулу Фалтиел. Ашер уулдарынын уругунун башкаруучусу Селеминин уулу Ачиор. Нефталим тайпасынын башкаруучусу Иамиуддун уулу Фадаел.

Теңир булардын Исраилдин уулдарына Канаан жеринде бөлүштүрүүгө буйруду.

35

Жана Теңир Мусага Моабдын батышында, Иорданда, Иерихонун жанында сүйлөп айтты: Исраилдин уулдарына буйрук бер, жана алар өздөрүнүн мүлктүк бөлүктөрүнөн Левилерге жашоого шаарларды беришсин, ошондой эле ошол шаарлардын айланасындагы четтерин да Левилерге беришсин. Аларга шаарлар жашоо үчүн берилет, ал эми алардын короолору алардын малдары үчүн жана бардык төрт буттуу жаныбарлары үчүн болот. Жана силер Левилерге берген шаарлардын жанаша жерлери шаардын дубалынан сыртка карай айланасында эки миң чынтак болсун. Жана сен шаардын сыртынан чыгыш тарапка карай эки миң шынтак, түштүк тарапка карай эки миң шынтак, деңиз тарапка карай эки миң шынтак, түндүк тарапка карай эки миң шынтак өлчөйсүң, ал эми шаар мунун ортосунда силер үчүн болот, жана шаарлардын чектери. Жана шаарларды Левиттерге берсиңер, алты качуу шаарларын, которуларды өлтүргөн адам ошол жерге

качуу үчүн берсиңер, жана буларга кошумча кырк эки шаарды. Левиттерге бардык шаарларды бererесиңер – кырк сегиз шаар жана алардын четтерин. Жана Исраил уулдарынын мурасынан силер бериштеги шаарларды көптөрдөн көп, аздардан аз, ар бири өз мурасына жараша, кайсыны алышат, ошондой кылып шаарлардан Левиттерге беришет.

Жана Теңир Мусага сүйлөдү, айтып: Израилдин уулдарына сүйлөп, аларга мындай дегин: силер Иорданды кесип өтүп, Ханаан жерине барасыңар. Жана силер өзүңөргө шаарларды бөлүп коюңар, алар силер үчүн баш калкалоочу жайлар болот, ал жакка кишини өлтүргүчү качат, жанды билбестен урган ар бир адам. Жана ал шаарлар силерге кан өч алуучудан баш калкалоочу жерлер болот, жана өлтүргүчү жамааттын алдында сотко турмайынча өлбөйт. Жана сиздер берген алты шаар силер үчүн качуу жерлери болот. Үч шаарды Иорданнын аркы жагында бересиңер жана үч шаарды Канаан жеринде бересиңер.

Баш калкалоочу жай болот Исраилдин уулдарына, чет өлкөлүккө жана силердин ичиндеги жатакка. Бул шаарлар баш калкалоочу жай болот, ал жерге качуу үчүн бардык билбестен жан урганга.

Эгер кимдир бирөө темир курал менен урса аны жана ал өлсө, ал өлтүргүч болот, өлтүргүч өлүм жазасына тартылсын. Эгер бирок колундагы таш менен, ал таш менен

адам өлүшү мүмкүн болсо, аны урса жана ал өлсө, анда ал киши өлтүргүч болот, киши өлтүргүч өлүмгө тартылсын. Эгер бирок жыгач идиш менен колунан, ал менен адам өлүшү мүмкүн болгон нерсе менен аны урса жана ал өлсө, бул киши өлтүргүч, киши өлтүргүч өлүм жазасына тартылсын.

Кан өч алуучу өлтүрүүчүнү өлтүрөт, качан ага жолугушса, ал аны өлтүрөт. Эгер бирок душмандык менен аны түртүп жиберсе жана тузактан аны каалаган нерсе менен атса, ал өлүп калса, Же ачуу себептүү колу менен уруп, ал өлүп калса, өлүмгө тапшырылсын уруучу, ал киши өлтүргүч болот, өлүмгө тапшырылсын өлтүрүүчү, кан күч алуучу өлтүрөт киши өлтүргөндү ага кездешкенде.

Эгер бирок күтүлбөгөн жерден, душмандыксыз аны түртүп жиберсе же анын үстүнө кандайдыр бир нерсе ыргытса, тузак курбастан, же ар бир таш менен, анын ичинде ал өлөт, билбей, жана ал анын үстүнө түшөт, жана өлөт, бирок ал анын душманы эмес болгон, да аны зыяндоого умтулган эмес, Жана жамаат урган адам менен кандын өч алуучунун ортосунда ушул үкүмдөргө ылайык соттойт. Жана жамаат өлтүргөндү кан өч алуучудан куткарат, жана жамаат аны өзүнүн баш калкалоо шаарына, кайда качкан болсо, кайтарат, жана ал ошол жерде улуу дин кызматчы өлгөнчө жашайт, кимди ыйык май менен майлашкан.

Эгер бирок өлтүргүчү ал качып барган шаардын чегинен

чыгып кетсе, Эгер кан өч алуучу аны өзүнүн баш калкалоо шаарынын чегинен сыртта тапса жана кан өч алуучу өлтүргөндү өлтүрсө, ал күнөөлүү эмес. Анткени ал улуу дин кызматчы өлгөнгө чейин баш калкалоо шаарында жашасын, жана улуу дин кызматчы өлгөндөн кийин өлтүргөн адам өзүнүн ээлик жерине кайтат.

Бул нерселер силер үчүн сот чыгаруунун укугу болуп калат силердин бардык жашаган жерлериңерде муундан-муунга. Жан урган ар бир адамды күбөлөрдүн негизинде өлтүрөсүң, бирок бир гана күбө жандын өлүмү үчүн күбөлүк бербейт. Жана сиздер өлтүргөндөн, өлүмгө өлтүрүлүүгө күнөөлүү болгондон жан үчүн төлөм албайсыңар, анткени ал өлүм менен өлтүрүлөт. Улуу дин башчы өлгөнгө чейин баш калкалоочу шаарларга качуу үчүн жана кайра жер үстүндө жашоо үчүн күнөө акысын албайсыңар. Жана сиздер өлтүрбөйсүздөр жерди, анда сиздер турасыздар, анткени бул кан өлтүрөт жерди, жана жер тазаланбайт анын үстүнө төгүлгөн кандан, бирок төгүүчүнүн каны менен. Жана силер булгабайсыңар жерди, анын үстүндө турасыңар, анын үстүндө мен силерде турам, анткени мен Теңирмин, Исраил уулдарынын ортосунда туруучу.

36

Жана Галаад уулунун Макир, Манассенин уулунун

уруусунун башчылары Жусуптун уулдарынын уруусунан келип, Мусанын, дин кызматчы Элеазардын жана Израилдин уулдарынын ата-бабалардын үй-бүлөлөрүнүн башчыларынын алдында сүйлөштү. Алар айтышты: Биздин жашоочубузга Теңир Исраилдин уулдарына мурас жерди чек боюнча берүүнү буйруду, жана жашоочубузга Теңир биздин агабыз Салпаадтын мурасын анын кыздарына берүүнү буйруду. Жана алар Израилдин уулдарынын тукумдарынын биринин аялдары болушат, жана алардын үлүшү биздин аталарыбыздын ээлигинен алынып кетилет, жана алар кимдин аялдары болушса, ошол тукумдун мурасына кошулат, жана биздин мурабыздын үлүшүнөн алынып кетилет. Эгер бирок Израил уулдарынын бошотуусу болсо, анда алардын мүлкү ошол уруунун мүлкүнө кошулат, кимдерге алар аялдар болушат, жана биздин үй-бүлөбүздүн уруусунун мүлкүнөн алардын мүлкү алынат.

Жана Мусо Израилдин уулдарына Теңирдин буйругу аркылуу буйрулду, айтып: ошондой Жусуптун уулдарынын уруусу айтышат. Бул сөз, Теңир Салпаадтын кыздарына буйрук берип айткан: алардын алдында эмне жакса, ошого үйлөнсүн, бирок алардын атасынын элинен болсун. Жана Израилдин уулдарынын мурасы бир уруудан экинчи урууга өтпөйт, анткени Израилдин уулдарынын ар бири өз үй-бүлөсүнүн уруусунун мурасын кармашат. Жана Исраил уулдарынын тукумдарынан мурас алган ар бир кыз өз атасынын элинен бирөөгө аял болушу керек, ошондо

Исраил уулдарынын ар бири өз ата тарабынан мурасын мураска ээ болсун. Жана мурас бир уруудан башка уруунун үстүнө которулбайт, бирок ар бир Ысрайылдын уулдары өз мурасында кармалышат.

Теңир Мойсейге кандай буйруса, Салпаадтын кыздары ошондой кылышты. Жана Салпаадтын кыздары Терса, Эгла, Мелха, Ноуа жана Малаа өз тууганларына турмушка чыкты. Манассанын уулдарынын элинен, Жусуптун урпактарынан аялдар болдулар, жана алардын мурасы өз аталарынын уруусунун элине тийди. Бул буйруктар, эрежелер жана сот чечимдери, аларды Теңир Мойсенин аркылуу Моабдын батышында, Иорданда, Иерихого карата буйруган.

Жакыя Инжили

1

Башталышта Сөз бар болгон, жана Сөз Кудай менен болгон, жана Сөз Кудай болгон. Бул баштапкыда Кудай менен болгон. Бардыгы анын аркылуу болду, жана ансыз эч нерсе болгон эмес. Анда жашоо болгон, жана ал жашоо адамдардын жарыгы болгон. Жана ал жарык караңгылыкта жаркырайт, жана караңгылык аны жеңе алган жок.

Кудайдан жиберилген адам болду, анын аты Жакыя, Ал күбөлүк берүү үчүн келди, жарык жөнүндө күбөлүк берсин деп, анын аркылуу баары ишенсин деп. Ал жарык эмес эле, бирок жарык жөнүндө куболук берүү үчүн эле. Бул дүйнөгө келген ар бир адамды жарыктандырган чыныгы жарык болду. Ал дүйнөдө болгон, жана дүйнө анын аркасы менен жаралган, бирок дүйнө аны тааныган эмес. Ал өзүнүн жерине келди, бирок өзүнүкүлөр аны кабыл алышкан жок. Канча көп кабыл алышса аны, ал аларга Кудайдын балдары болууга бийлик берди, анын атына ишенгендерге. Алар

кандан эмес, эттин эркинен да эмес, эркектин эркинен да эмес, бирок Кудайдан туулушту. Ошентип Сөз эт болуп, биздин арабызда чатыр тикти, биз анын даңкын көрдүк – атадан жалгыз туулгандын даңкын, мээрим менен чындыкка толгон. Жакыя ал тууралуу күбөлүк берет жана кыйкырып айтты: Бул мен айткан киши болду, менин артымдан келүүчү менин алдымда болду, анткени ал мендеп мурун болгон. Жана анын толуктугунан биз баарыбыз алдык, жана ыраазычылыктын ордуна ыраазычылык. Анткени мыйзам Мусанын аркылуу берилди, ал эми ырайым жана чындык Ыйса Машаяктын аркылуу болду. Кудайды эч ким эч качан көргөн эмес, Атанын кучагында болгон жалгыз туулган Уул, ал түшүндүрүп берген.

Бул Жаканын куболугу, качан жүйүттөр Иерусалимден сыйынуучулар менен левиттерди жөнөтүштү, алар андан Сен кимсиң? деп сурашсын деп. Ал макул болду жана четке какпады, жана мойнуна алды: Мен Машаяк эмесмин. Жана алар андан суроо коюшту: Эмне демек ошондо? Сен Элиасбысың? Ал айтты: Жок, эмесмин. Сен пайгамбарбысың? Ал жооп берди: Жок. Биз ага айттык: Сен кимсиң? Бизди жибергендерге жооп берүүбүз үчүн, өзүң жөнүндө эмне дейсиң? Ал айтты: Мен чөлдө кыйкырган үндүн, Теңирдин жолун түз кылгыла, Ышая пайгамбар айткандай.

Жана жөнөтүлгөндөр Фарисейлерден болушкан. Алар

андан суроо беришип, ага айтышты: Эмне үчүн ошондо чөмүлдүрөсүң, эгер сен Машаяк да, Илияс да, пайгамбар да эмес болсоң? Жакыя аларга жооп берип айтты: Мен суу менен чөмүлдүрөм, бирок силердин ортоңорда силер билбеген бирөө туруп турат. Ал өзү менин артымдан келүүчү, ал менин алдымда болуп калган, мен анын бут кийиминин каешин чечүүгө татыктуу эмесмин. Бул нерселер Иорданнын аркы жагындагы Бетанияда болду, ал жерде Жохан чөмүлдүрүп жатты.

Эртеси күнү Жохан өзүнө келе жаткан Ыйсаны көрөт жана айтат: Карагыла, дүйнөнүн күнөөсүн көтөргөн Кудайдын Тоосу. Бул мен айткан киши жөнүндө: менин артымдан бир адам келет, ал менден мурун болгон, анткени ал менден мурда эле бар болгон. Мен да аны билген эмесмин, бирок ал Израилге ачыкталсын үчүн, ошондуктан мен суу менен чөмүлдүрүп келдим. Жана Жохан күбөлүк берди, айтып: Мен Рухтун асмандан көгүчкөндөй түшүп жатканын көрдүм, жана Ал анын үстүндө калды. Мен да аны билген эмесмин, бирок мени сууда чөмүлдүрүүгө жөнөткөн Ал мага айтты: Кимдин үстүнө Рухтун түшүп, анын үстүндө калып турганын көрсөң, ошол Ыйык Рухта чөмүлдүргөн болот. Мен да көрдүм жана бул Кудайдын Уулу экенин күбөлөндүм.

Эртеси күнү Жакып кайра турду жана анын эки шакирти. Жана басып бараткан Ыйсага карап, ал айтты: Кара, Кудайдын Козусу. Эки шакирт анын сүйлөгөнүн угуп,

Ыйсага ээрчишти. Бирок Ыйса бурулуп жана аларды ээрчип жатканын көрүп, аларга айтат Эмне издейсиңер? Алар болсо ага айтышты: Раббий (которулганда мугалим деп айтылат), кайда каласың? Ал аларга: Келгиле, көргүлө деди. Ошондуктан алар келишип, Анын кайда турарын көрүштү жана ошол күнү Анын жанында калышты. Саат болгону он чамасы эле. Андреас Симон Петрдун агасы болгон, ал Жоаннудан уккан жана ага ээрчиген эки адамдын биринен эле. Бул биринчи өз тууганы Симонду тапты жана ага айтты: Биз Мессияны таптык (которулганда Христос дегенди билдирет). Жана аны Ыйсага алып келди. Ага карап, Ыйса айтты: Сен Симонсуң, Жонанын уулу. Сен Кефас деп аталасың, ал Петр деп которулат.

Эртеси күнү Ыйса Галилеяга чыгууну каалады жана Филиппосту таап, ага айтат: Мени ээрчи. Филипп Вифсаидадан болгон, Андреянын жана Петрдун шаарынан. Филипп Натанаилди тапты жана ага айтты: Мойсей мыйзамда жана пайгамбарлар жазган кишини биз таптык - Назареттик Жусуптун уулу Ыйсаны. Натанаил ага айтты: Назареттен эмне жакшы нерсе чыга алат? Филипп ага айтты: Кел жана көр. Ыйса Натанаилдин өзүнө келе жатканын көрүп, анын жөнүндө айтты: Карагыла, чыныгы Исраилдик, анын ичинде эч кандай алдамчылык жок. Натанаил ага: Мени кайдан билесиң? - деди. Ыйса жооп берип, ага айтты: Филипп сени чакырганга чейин, инжир дарагынын астында турганыңды көрдүм. Натанаэл жооп берип, ага айтты: Раббий, сен Кудайдын уулусуң, сен

Израилдин падышасысың. Ыйса жооп берип, ага айтты: Сага инжир дарагынын астында экениңди көргөнүмдү айтканым үчүн ишенесиңби? Мындан да улуу нерселерди көрөсүң. Жана ага айтат: Чын, чын айтам силерге, ушул учурдан тартып асман ачылганын жана Кудайдын периштелеринин адам уулунун үстүнө чыгып-түшүп жатканын көрөсүңөр.

2

Үчүнчү күнү Галилеянын Кана шаарында той болду, жана Ыйсанын энеси ошол жерде болду, Ыйса жана анын шакирттери да үйлөнүү тоюна чакырылышты. Шарап жетишпей калгандан кийин, Ыйсанын энеси ага: Алардын шарабы жок деди. Ыйса ага айтат: Эмне мага жана сага, аял? Менин саатым али келген эмес. Анын энеси кызматчыларга: Ал силерге эмне айтса, ошону кылгыла - дейт. Ал жерде Жүйүттөрдүн тазалануу ырым-жырымы үчүн алты таш суу идиш турган, алардын ар бири эки же үч өлчөм суу кармаган. Ыйса аларга айтат: Суу идиштерин суу менен толтургула. Алар аларды өйдө чейин толтурушту. Ал аларга айтты: Азыр тартып алып, баш даяшчыга алып барыңыздар. Алар алып барышты. Той башчысы шарапка айланган сууну даттаганда, ал анын кайдан экенин билген жок, бирок сууну тарткан кызматчылар билишчү. Той башчысы күйөөнү чакырды. Ал ага айтат: Ар бир адам биринчи жакшы шарапты коёт, ал эми алар мас болгондон

кийин начарын. Сен болсо жакшы шарапты азырга чейин сактадың. Ыйса бул белгилердин башталышын Галилеянын Кана шаарында жасады жана өзүнүн даңкын ачык көрсөттү, жана анын шакирттери ага ишеништи.

Мунан кийин ал Капернаумга түштү, өзү жана анын энеси жана анын туугандары жана анын шакирттери, жана алар ал жерде көп күн калышкан жок.

Жана Иудейлердин пасхасы жакын болду, жана Ыйса Иерусалимге барды. Жана ал ыйык үйдө өгүздөрдү, койлорду жана көгүчкөндөрдү сатуучуларды, ошондой эле отурган акча алмаштыруучуларды тапты. Жана аркандардан камчы жасап, баарын ибадатканадан кууп чыгарды - кой менен өгүздөрдү, ал эми акча алмаштыруучулардын тыйындарын төгүп, столдорун төңкөрдү. Жана көгүчтөрдү сатып жаткандарга айтты: Бул нерселерди бул жерден алып кетиңиздер, менин Атамдын үйүн соода үйүнө айландырбаңыздар. Анын шакирттери эсине алышты, анткени Сенин үйүңө болгон ызаалануу мени жеп кетет деп жазылган. Ошондуктан жүйүттөр жооп беришип, ага айтышты: Бул нерселерди кылганың үчүн бизге кандай белги көрсөтөсүң? Ыйса жооп берип, аларга айтты: Бул ибадатканаңы бузгула, жана үч күндө аны кайра туруп көтөрөм. Ошондуктан жүйүттөр айтты: Бул ибадаткана кырк алты жылда курулду, жана сен аны үч күндө туруп көтөрөсүңбү? Ал бирок өз денесинин ибадатканасы тууралуу айтты. Ошондуктан Ыйса

өлүктөрдөн тирилгенде, анын шакирттери Ал муну айтканын эсине алышты жана жазууга жана Ыйса айткан сөзгө ишеништи.

Ал Иерусалимде Пасха майрамында болгондо, көптөр анын белгилерин көрүп, анын атына ишеништи. Бирок Ыйса өзүн аларга ишенип бербеди, анткени ал баарын билчү. Жана анткени ал адам жөнүндө кимдир бирөө күбөлүк берүүгө муктаж эмес болчу, өзү адамдын ичинде эмне бар экенин билчү.

3

Фарисейлерден Никодим аттуу бир адам болду, ал Жүйүттөрдүн башкаруучусу эле. Бул адам түн ичинде анын жанына келип, ага айтты: Раббий, биз билебиз, сен Кудайдан келген устатсың, анткени эч ким сен кылган бул белгилерди кыла албайт, эгер Кудай анын менен болбосо. Ыйса жооп берип, ага айтты: Чын, чын айтам сага, эгер ким жогорудан туулбаса, Кудайдын падышалыгын көрө албайт. Никодем ага айтат: Карыя болгон адам кантип туула алат? Ал өз энесинин курсагына экинчи жолу кирип, туула алабы? Ыйса жооп берди: Чындык, чындык айтам сага, эгер ким суудан жана Рухтан туулбаса, ал Кудайдын падышалыгына кире албайт. Эттен туулган нерсе эт болот, жана Руухтан туулган нерсе рух болот. Мен сага Силер жогорудан туулушуңар керек деп айтканыма таң калба. Рух

кайда кааласа, ошол жакка үйрөт, жана анын үнүн уккунсуң, бирок кайдан келип, кайда баратканын билбейсиң – ошондой эле Рухтан туулган ар бир адам. Никодемус жооп берип, ага айтты: Бул нерселер кантип болушу мүмкүн? Ыйса жооп берип, ага айтты: Сен Ысрайылдын мугалими болуп туруп, бул нерселерди билбейсиңби? Чындап, чындап сага айтам: биз билгенди сүйлөйбүз жана биз көргөндү күбөлөндүрөбүз, бирок силер биздин күбөлүгүбүздү албайсыңар. Эгер жердеги нерселерди силерге айттым жана ишенбейсиңер, кантип эгер силерге асмандагы нерселерди айтсам ишенесиңер? Жана эч ким асманга көтөрүлгөн эмес, эгерде асмандан түшкөн Адам Уулу, асманда болгон Ал гана болбосо. Жана Мусо чөлдө жыланды көтөргөндөй эле, ошондой эле Адамдын Уулу да көтөрүлүшү керек, ошондуктан ага ишенген ар бир адам өлбөсүн, бирок түбөлүк жашоого ээ болсун. Ошентип Кудай дүйнөнү сүйдү, ошондуктан Өзүнүн жалгыз туулган Уулун берди, ошондуктан Ага ишенген ар бир адам жок болбосун, тескерисинче түбөлүк өмүргө ээ болсун. Анткени Кудай өз Уулун дүйнөгө дүйнөнү соттоо үчүн эмес, дүйнө Анын аркылуу куткарылсын үчүн жөнөттү. Ага ишенген адам соттолбойт, бирок ишенбеген адам мурунтан эле соттолгон, анткени ал Кудайдын жалгыз туулган Уулунун атына ишенген эмес. Бул эми сот ушундай: жарык дүйнөгө келген, бирок адамдар жарыктан көрө караңгылыкты сүйдү, анткени алардын иштери жаман болгон. Анткени начар иш кылган ар бир адам жарыкты жек көрөт жана жарыкка келбейт, анын иштери

ачыкка чыкпасын деп. Бирок чындыкты жасаган адам жарыкка келет, анын иштери ачыкка чыксын үчүн, анткени алар Кудайда жасалган.

Мындан кийин Иисус жана анын шакирттери Иудея жерине келишти, ал жерде алар менен убакыт өткөрүп, чөмүлдүрдү. Жакыя да Салимге жакын Айнондо чөмүлдүрүп жатты, анткени ошол жерде суу көп болчу, жана адамдар келип чөмүлдүрүлүшчү Анткени Жохан али түрмөгө камалган эмес болчу. Ошентип, Жакыянын окуучулары менен бир жүйүттүн ортосунда тазалануу жөнүндө талаш-тартыш болду. Алар Жакыпка келип, ага айтышты: Раббий, Иордан дарыясынын аркы жагында сен менен болгон, сен күбөлүк берген киши, карачы, ал азыр чөмүлдүрүп жатат жана баары ага барышууда. Жакан жооп берип айтты: Адам эч нерсени ала албайт, эгер ага асмандан берилбесе. Өздөрүңөр силер мага күбөлүк бересиңер, мен Мен Машаях эмесмин, бирок Анын алдынан жиберилгенмин деп айтканымды. Келинди ээлеген киши күйөө болот, бирок күйөөнүн досу, ал турган жана анын үнүн угуп, кубаныч менен кубанат күйөөнүн үнүнөн улам. Ошондуктан бул менин кубанычым толтурулду. Ал өсүшү керек, мен болсо кичирейишим керек. Жогорудан келген бардыгынын үстүндө турат. Жерден болгон жерге таандык жана жер жөнүндө сүйлөйт, асмандан келген бардыгынын үстүндө турат. Ал эмне көргөн жана эмне уккан болсо, ошону күбөлөндүрөт, бирок анын күбөлүгүн эч ким кабыл албайт. Анын күбөлүгүн

алган киши Кудайдын чын экенин мөөрлөдү. Кудай кимди жиберген болса, ал Кудайдын сөздөрүн сүйлөйт, анткени Кудай Рухту өлчөмдөн бербейт. Ата уулун сүйөт жана бардыгын анын колуна берген. Уулга ишенген адам түбөлүк жашоого ээ, бирок уулга баш ийбеген адам жашоону көрбөйт, тескерисинче Кудайдын каары анын үстүндө калат.

4

Ошентип, Теңир фарисейлер Ыйсанын Жакыптан көбүрөөк шакирттерди тарбиялап, чөмүлдүрүп жатканын уктушканын билгенде Бирок чындыгында Ыйса өзү чөмүлдүрбөйт эле, анын шакирттери чөмүлдүрүшчү. Ал Иудеяны таштап, Галилеяга кетти. Бирок ага Самария аркылуу өтүү керек болчу. Ошондуктан ал Самариянын Сыхар деп аталган шаарына келет, Жакып өз уулу Жусупка берген жердин жанында, Ошол жерде Жакыптын булагы бар эле. Ыйса жолдон чарчап, булактын жанында отурду, саат алтыга жакын эле. Самариядан бир аял суу тартып алуу үчүн келет. Ыйса ага: Мага ичүүгө бер дейт. Анткени анын шакирттери азык сатып алуу үчүн шаарга кетип калышкан. Ошондуктан Самариялык аял ага айтат: Кантип сен Жүйүт болуп, Самариялык аялдан болгон менден ичүүнү сурайсың? Анткени Жүйүттөр Самариялыктар менен байланышпайт. Ыйса жооп берип, ага айтты: Эгер сен Кудайдын белегин билсең жана сага мага ичүүгө бер

деп айтып жаткан ким экенин билсең, сен андан сурамак элең жана ал сага тирүү суу берди болмок. Аял ага айтат: Теңирим, сенде чөмүч да жок, ал эми кудук терең, анда кайдан сенде ал тирүү суу? Сен биздин атабыз Жакыптан улуу эмессиңби, ким бизге бул кудукту берген, жана өзү андан ичкен жана анын уулдары жана анын малдары? Ыйса жооп берип, ага айтты: Бул суудан ичкен ар бир адам кайрадан чаңайт. Ким ошол суудан ичсе, мен ага берген суудан, ал түбөлүккө чейин суусабайт, тескерисинче, мен ага берген суу анын ичинде түбөлүк өмүргө агып жаткан суу булагы болот. Аял ага айтат: Теңирим, бул сууну мага бергиле, ошондо мен чаңкабайм жана бул жакка суу тартып келбейм. Ыйса ага: Бар, эриңди чакыр жана бул жерге кел дейт. Аял жооп берип айтты: Менде эркек жок. Ыйса ага айтат: Жакшы айттың, анткени менде эркек жок. Беш эркек болгон сенде, жана азыр сенде бар киши сенин эркегиң эмес, бул чынын айттың. Аял ага айтат: Теңирим, мен сенин пайгамбар экениңди көрүп турам. Биздин аталарыбыз ушул тоодо сыйынышкан, ал эми силер Иерусалимде сыйынуу керек болгон орун бар дейсиңер. Ыйса ага айтат: Аял, мага ишен, анткени саат келет, качан сиздер бул тоодо да, Иерусалимде да эмес Атага сыйынасыңар. Силер билбеген нерсеге табынасыңар, биз билген нерсеге табынабыз, анткени куткаруу еврейлерден келет. Бирок саат келет, жана азыр ошол учур, качан чыныгы сыйынуучулар Атага рухта жана чындыкта сыйынышат, анткени Ата ошондой сыйынуучуларды издейт. Кудай рух, жана Ага сыйынуучулар рухта жана

чындыкта сыйынышы керек. Аял ага айтат: Билем, Мессия келет, ал Христос деп аталат, качан ал келсе, бизге баарын жарыялайт. Ыйса ага: Сага сүйлөп жаткан мен ошомун – дейт. Ушул учурда анын шакирттери келишти жана Ал аял менен сүйлөшүп жатканына таң калышты, бирок эч ким Эмнени издейсиз? же Эмне үчүн аял менен сүйлөшүп жатасыз? деп сурашкан жок. Ошондуктан аял өзүнүн суу идишин калтырып, шаарга кетти жана адамдарга айтат, Келгиле, мен кылган баарын мага айткан адамды көргүлө, бул Машаяк эмеспи? Алар ошондуктан шаардан чыгып, ага келе жатышты.

Ошол ортодо окуучулар андан суроо беришип: Раббий, тамак ичиңиз деп айтышты. Ал бирок аларга айтты: Менде жегидек тамак бар, аны силер билбейсиңер. Ошондуктан окуучулар бири-бирине: Кимдир бирөө ага тамак алып келген жокпу? - деп айтышты. Ыйса аларга айтат: Менин тамагым – мени жибергендин эркин аткарып, анын ишин бүтүрүү. Силер дагы эле төрт ай бар жана оруу келет деп айтпайсыңарбы? Мана, мен силерге айтам, көздөрүңөрдү көтөргүлө жана жерлерге карагыла, анткени алар оруу үчүн эми эле ак болуп калышты. Оруп жатканы сыйлык алат жана түбөлүк жашоого жемиш чогултат, ошондуктан чачканы да, оруп жатканы да бирге кубанышат. Бул чыныгы сөз ушунда: себүүчү башка, ал эми оруучу башка. Мен силерди өздөрүңөр эмгектенбеген нерсени ороп алууга жибердим. Башкалар эмгектеништи, ал эми силер алардын эмгегинин жемишине кирдиңер. Ал эми ошол шаардан көп

самариялыктар ага ишеништи, аялдын сөзү себептүү, ал күбөлөндүргөн: Ал мага менин кылган бардык нерселеримди айтты. Ошентип, самариялыктар ага келгенде, алар андан өздөрүнүн жанында калуусун суранышты, жана ал ошол жерде эки күн калды. Жана андан да көп адам анын сөзү үчүн ишеништи. Ал аялга алар айтышты: Мындан ары сенин сөзүң аркылуу эмес биз ишенебиз, анткени биз өзүбүз уктук, жана биз билебиз, бул чынында дүйнөнүн Куткаруучусу Машайак экенин.

Эки күндөн кийин ал ошондон чыгып, Галилеяга кетти. Өзү Ыйса куболук берди деп, пайгамбар өз ата мекенинде урматка ээ эмес. Ошондуктан ал Галилеяга келгенде, Галилеялыктар аны кабыл алышты, анткени алар Иерусалимдеги майрамда анын жасаган бардык иштерин көрүшкөн, себеби алар да ошол майрамга барышкан.

Ошентип, Ыйса кайрадан Галилеянын Кана шаарына келди, ал жерде суудан шарап жасаган. Ал жерде падышалык кызматкер бар болчу, анын уулу Капернаумда оорулуу эле. Бул Ыйсанын Иудеядан Галилеяга келгенин уккандан кийин, анын жанына барып, түшүп келип уулун айыктырышын өтүндү, анткени уулу өлүүгө жакын эле. Ошондуктан Ыйса ага айтты: Эгер белгилер менен кереметтерди көрбөсөңөр, ишенбейсиңер. Падышалык кызматчы ага айтат: Теңирим, менин балам өлбөй туруп, төмөн түшүңүз. Ыйса ага: Бар, сенин уулуң жашайт деди. Адам Ыйсанын айткан сөзүнө ишенди жана барды. Эми

бирок ал түшүп жатканда, анын кулдары ага жолугушту жана билдирди айтып: Сенин кулуң жашайт. Ошондуктан ал алардан саатты сурады, качан ал жакшыраак болгонун. Жана алар ага айтышты: Кечээ жетинчи саатта ысык аны таштады. Ата билди, ошондуктан ошол саатта Ыйса ага Уулуң жашайт деп айтканда, ал жана анын бүт үй-бүлөсү ишеништи. Бул экинчи белгини Ыйса Иудеядан Галилеяга келгенде кайра жасады.

5

Мындан кийин жүйүттөрдүн майрамы болду, жана Ыйса Иерусалимге барды. Иерусалимде кой дарбазасынын жанында бир бассейн бар, ал ибраний тилинде Бетесда деп аталат жана беш устундуу айваны бар. Буларда оорулардын, сокурлардын, аксактардын, кургактардын көп топтому жатты, алар суунун кыймылын күтүп жатышты. Элчи белгилүү убакта бассейнге түшүп, сууну толкундатчу, ошондуктан суу толкунданган соң биринчи болуп кирген адам кандай оору менен ооруса да ден соолук болчу. Ошол жерде отуз сегиз жыл бою ооруп жаткан бир адам болгон. Ыйса аны жатканын көрүп жана көп убакыттан бери ушундай экенин билип, ага айтат: Соо болгуң келеби? Ооруган адам ага жооп берди: Теңирим, менде адам жок, суу толкунданганда мени бассейнге салып берүүчү. Мен келе жатканда башка бирөө менден мурун түшүп кетет. Ыйса ага айтат: Тур, төшөгүңдү көтөрүп ал жана басып жүр.

Жана адам дароо эле ден соолук болду, жана өзүнүн төшөгүн көтөрүп басып жүрдү. Ошол күн ишемби болгон. Ошондуктан Жүйүттөр айткан эмделген адамга: Шабат, сага төшөктү көтөрүү мүмкүн эмес. Ал аларга жооп берди: Мени соо кылган киши мага Төшөгүңдү көтөрүп, басып жүр деп айтты. Алар ошондуктан андан суроо коюшту: Сага төшөгүңдү көтөрүп, басып жүр деген адам ким? Бирок айыккан адам анын ким экенин билген жок, анткени Ыйса калк ошол жерде болгондо четке кеткен эле. Бул окуялардан кийин Ыйса аны ыбадатканада таап, ага айтты: Кара, сен ден соолук болдуң, мындан ары күнөө кылба, сага андан да жаман бир нерсе болбошу үчүн. Ал адам кетип, жүйүттөргө Ыйсанын аны соо кылганын билдирди.

Жана ушул себептен еврейлер Ыйсаны куугунтуктап, аны өлтүрүүнү издешти, себеби ал бул нерселерди ишемби күнү жасаган. Бирок Ыйса аларга жооп берди: Менин Атам азыр чейин иштейт, жана мен да иштеймин. Ушул себептен жүйүттөр аны өлтүрүүнү көбүрөөк издешти, анткени ал ишембиди гана бузган эмес, ошондой эле Кудайды өзүнүн атасы деп айтып, өзүн Кудайга барабар кылды.

Ошондуктан Ыйса жооп берип, аларга айтты: Чындыгында, чындыгында силерге айтам, уул өзүнөн эч нерсе жасай албайт, эгерде Атанын жасап жатканын көрбөсө. Анткени Ата эмне жасаса, ошону уул да окшош жасайт. Ата уулду сүйөт жана өзү жасаган бардык нерсени ага көрсөтөт, жана силер таң калышыңар үчүн, булардан да чоңураак

иштерди ага көрсөтөт. Ата өлүктөрдү кантип көтөрүп, аларга жашоо берсе, ошондой эле Уул да кимге каласа, ошого жашоо берет. Анткени Ата эч кимди соттобойт, бирок бардык соттоону Уулга берген. Ошондуктан бардыгы Уулду Атаны сыйлагандай сыйлашы үчүн. Уулду сыйлабаган киши Аны жөнөткөн Атаны да сыйлабайт. Чындык, чындык айтам силерге: менин сөзүмдү угуп жана мени жөнөткөнгө ишенген адам түбөлүк турмушка ээ болот, жана сотко келбейт, бирок өлүмдөн турмушка өткөн. Чындык, чындык айтам силерге: келет саат, жана ал азыр келди, качан өлүктөр Кудайдын Уулунун үнүн угушат, жана угушкандар жашашат. Атанын өзүндө жашоо бар болгондой эле, ошондой эле Ал уулга да өзүндө жашоо болууга берди, Жана ага бийлик жана сот кылуу укугун берди, анткени ал адам уулу болот. Буга таң калбагыла, анткени саат келет, анда мүрзөлөрдө жаткандардын баары анын үнүн угушат. Жана жакшы иштерди кылгандар жашоого тирилүүгө чыгышат, ал эми начар иштерди кылгандар сотко тирилүүгө чыгышат.

Мен өзүмдөн эч нерсе кыла албайм. Мен укканымдай соттойм, жана менин сотум адилеттүү, анткени мен өз эркимди эмес, мени жиберген Атанын эркин издейм. Эгер мен өзүм жөнүндө куболук берсем, менин куболугум чын эмес. Мен жөнүндө күбөлүк берген башка бирөө бар, жана мен анын мен жөнүндө берген күбөлүгү чын экенин билем. Сиздер Жакыпка адам жибергенсиздер, ал болсо чындыкка күбөлүк берген. Мен адамдан күбөлүк албайм, бирок мен

муну силер куткарыласыңар деп айтам. Ал күйгөн жана жаркыраган чырак болгон, силер болсо анын жарыгында бир саатка кубанууну каалагансыңар. Бирок менде Жаканын куболугунан улуураак куболук бар, анткени Ата мага аяктоом үчүн берген иштер, мен кылган ошол иштер мен жөнүндө куболук берет, анткени Ата мени жөнөттү. Жана мени жөнөткөн Ата өзү мен жөнүндө куба болгон. Силер эч качан Анын үнүн укканыңар жок жана эч качан Анын түрүн көргөнүңөр жок, Жана анын сөзү силерде калбайт, анткени ал жөнөткөн кишиге силер ишенбейсиңер. Сиздер жазмаларды изилдейсиздер, анткени сиздер алардан түбөлүк жашоого ээ боломун деп ойлойсуздар, ал эми алар мен жөнүндө куболук беришет, Бирок силер жашоого ээ болуш үчүн менин жанымга келгиңер келбейт. Даңк адамдардан албайм. Бирок мен силерди билдим, анткени силерде Кудайдын сүйүүсү жок. Мен атамдын аты менен келдим, бирок силер мени кабыл албайсыңар. Эгер башка бирөө өз аты менен келсе, аны кабыл аласыңар. Кантип силер ишене аласыңар, бири-бириңерден даң-даңк алып жатып, ал эми жалгыз Кудайдан келген даң-даңкты издебейсиңер? Силер мен Атага силерди айыптайм деп ойлобойсуңарбы, силерди айыптаган Мусо, кимге силер үмүт кылдыңар. Эгер силер Мусага ишенген болсоңор, мага да ишенмек элеңер, анткени ал менин жөнүмдө жазган. Эгер силер ошолдун жазууларына ишенбесеңер, анда менин сөздөрүмө кантип ишенесиңер?

6

Бул нерселерден кийин Ыйса Галилея деңизинин, Тивериада деңизинин аркы жагына кетти. Жана анын артынан көп эл ээрчүп жүрдү, себеби алар анын оорулууларга жасаган белгилерин көрүшкөн. Ыйса тоого көтөрүлдү жана ал жерде өзүнүн шакирттери менен отурду. Бирок еврейлердин майрамы Өтмө жакын болду. Ошондуктан Ыйса көздөрүн көтөрүп, көп элдин тобу өзүнө карай келе жатканын көрүп, Филиппого: Булар жесин үчүн нандарды кайдан сатып алышыбыз керек? - деди. Бул сөздү ал аны сынап айтты, анткени ал өзү эмне кылмакчы экенин билчү. Филипп ага жооп берди: Эки жүз динарга сатылып алынган наандар аларга жетишпейт, ошондо алардын ар бири азыраак бир нерсе алсын. Ага анын шакирттеринин бири, Симон Петрдун тууганы Андреас айтат, Бул жерде беш арпа нан жана эки балыкка ээ болгон бир бала бар, бирок булар ушунчалык көп адамга эмне болот? Ыйса айтты: Адамдарды отургузгула, ошол жерде чөп көп болду. Ошондуктан эркектер отурушту, алардын саны беш миңдей болду. Ыйса нандарды алып, ыраазычылык билдирип, шакирттерге берди, ал эми шакирттер отургандарга берди, ошондой эле балыктардан да алар каалагандай берди. Бирок алар тойгондон кийин, ал өз шакирттерине айтат: калган бөлүктөрдү чогултуңуздар, эч нерсе жок болбосун үчүн. Ошондуктан алар он эки себетти беш арпа нандан калган үзүндүлөр менен толтурушту,

аларды жегендерден калгандары менен. Ошондуктан адамдар Ыйса кылган белгини көргөндөн кийин: Бул чындап эле дүйнөгө келүүчү пайгамбар деп айтышты. Ыйса ошондуктан алардын келип, аны падыша кылыш үчүн тартып алгысы келгенин билип, кайрадан тоого өзү жалгыз чегинди.

Кеч киргенде, анын шакирттери деңизге түштү. Жана кемеге кирип, деңиздин аркы жагына, Капернаумга келишчү. Караңгылык мурунтан эле болгон, жана Ыйса аларга келген эмес. Чоң шамал үйлөгөндө теңиз толкунданды. Эшкек тартып жыйырма беш же отуз стадий жүргөндөн кийин, алар Ыйсанын деңиздин үстүндө басып жүргөнүн жана кемеге жакындап келе жаткандыгын көрүшүп, коркушту. Бирок ал аларга айтат: Мен Мен, коркпогула. Алар ошондуктан аны кемеге алгысы келишти, жана дароо эле кеме алар барып жаткан жерге келди.

Эртеси күнү теңиздин аркы жагында турган эл башка кичинекей кайык ал жерде жок экенин көрдү, бир гана ошол кайык болгон, ага анын шакирттери отурушкан, жана Ыйса шакирттери менен бирге кайыкка отурбай, анын шакирттери жалгыз кетишкенин билишти. Бирок Тибериададан кайыктар келди, Теңир ыраазычылык билдирип нан берген жерге жакын жакка. Ошондуктан эл Ыйса да, анын шакирттери да ал жерде жок экенин көргөндө, өздөрү кемелерге отуруп, Ыйсаны издеп Капернаумга келишти. Жана аны деңиздин аркы жагынан

табып, ага айтышты: Раббий, качан бул жакка келдиң? Ыйса аларга жооп берип айтты: Чындык, чындык айтам силерге, силер мени издейсиңер, белгилерди көргөндүктөн эмес, бирок нандардан жеп тойгондуктан. Жок болуп жаткан тамак-аш үчүн эмес, бирок түбөлүк жашоого алып баруучу калуучу тамак-аш үчүн иштегиле, аны адамдын Уулу силерге берет, анткени Ата Кудай Аны мөөрлөгөн. Ошондуктан мен ага: Кудайдын иштерин аткаруу үчүн биз эмне кылышыбыз керек? деп айттым. Ыйса жооп берип, аларга айтты: Бул Кудайдын иши, ошондуктан Ал жөнөткөн Кишиге ишенесиңер.

Ошондуктан ага айтышты: Эмне белги кыласың сен, биз көрүп, сага ишенебиз үчүн? Эмне иш кыласың? Биздин аталарыбыз чөлдө манна жешти, жазылгандай: Ал аларга асмандан нан берди жеш үчүн. Ыйса аларга ошондуктан айтты: Чындык, чындык айтам силерге, Мойсей силерге асмандан нан берген эмес, бирок Менин Атам силерге асмандан чыныгы нанды берет. Кудайдын нанынын өзү асмандан түшүп, дүйнөгө өмүр берип жатат. Алар ага: Теңирим, бизге ушул нанды ар дайым бериңиз деп айтышты. Ыйса аларга айтты: Мен жашоонун нанымын. Мага келген эч качан ачпайт, жана мага ишенген эч качан суусабайт.

Бирок мен силерге айттым: силер мени көрдүңөр, бирок ишенбейсиңер. Ата мага берген бардыгы мага келет, жана мага келгенди мен сыртка кууп чыкпайм. Анткени мен

асмандан өз эркимди эмес, мени жиберген Ыйыктын эркин аткаруу үчүн түшкөнмүн. Бул болсо мени ийген Атамдын эрки, ошондуктан Ал мага берген бардыгын андан жоготпойм, бирок аларды акыркы күнү тирилтем. Бул болсо мени жөнөткөндүн эркиси, ошондуктан Уулду көргөн жана ага ишенген ар бир адам түбөлүк өмүргө ээ болсун, жана мен аны акыркы күнү тирилтемин. Ошондуктан жөөттөр анын жөнүндө ыңгырашты, анткени ал Мен асмандан түшкөн нанмын деп айткан. Жана алар айтышты: Бул Жусуптун уулу Ыйса эмеспи, биз анын атасын жана энесин билебиз? Анда бул кантип Мен асмандан түштүм деп айтат? Ошондуктан Ыйса жооп берип, аларга айтты: Бири-бириңер менен ыңылдашпагыла. Эч ким мага келүүгө жөндөмдүү эмес, эгерде мени жиберген Ата аны тартпаса, жана мен аны акыркы күнү көтөрөмүн. Пайгамбарларда жазылган: Баары Кудайдан үйрөтүлөт. Атадан угуп, үйрөнгөн ар бир адам Мага келет. Бул Кудайдан болгон киши гана Атаны көргөн, башка эч ким Атаны көргөн эмес. Чындык, чындык, мен силерге айтам: мага ишенген адам түбөлүк жашоого ээ. Мен жашоо нанымын. Силердин аталарыңар чөлдө манна жеп, өлдү. Бул асмандан түшүп келген нан, ошондуктан кимдир бирөө андан жеп, өлбөйт. Мен асмандан түшкөн тирүү нанмын. Эгер кимдир-бирөө бул нандан жесе, түбөлүккө жашайт. Мен берген нан – бул менин этим, аны мен дүйнөнүн жашоосу үчүн берем. Ошондуктан жүйүттөр бири-бирине каршы талашып, айтышты: Бул адам бизге өз этин жегизүүгө кантип жөндөмдүү? Ошондуктан Ыйса

аларга айтты: Чындык, чындык айтам силерге, эгер Адам Уулунун этин жебесеңер жана анын канын ичпесеңер, силерде өздөрүңөрдө жашоо жок. Менин этимди жеген жана менин канымды ичкен адам түбөлүк жашоого ээ, жана мен аны акыркы күндө тирилтем. Анткени менин этим чынында тамак болуп саналат жана менин каным чынында ичимдик болуп саналат. Менин этимди жеген жана менин канымды ичкен мага калат, жана мен да анда калам. Кандай мени тирүү Ата жөнөткөндөй, мен да Ата аркылуу жашайм, ошондой эле мени жеген адам да мен аркылуу жашайт. Бул асмандан түшкөн нан, силердин аталарыңар манна жеп өлгөндөй эмес, бул нанды жеген адам түбөлүккө жашайт. Ал бул сөздөрдү Капернаумдагы жамаатта үйрөтүп жатканда айтты.

Көптөгөн шакирттеринен уккандар ошондуктан айтышты: Бул сөз катуу, ким аны угууга жөндөмдүү? Бирок Ыйса өз ичинде окуучулары бул жөнүндө ыңылдашып жатканын билип, аларга айтты: Бул силерди капа кылабы? Эгер ошондо адамдын уулунун мурда болгон жерине көтөрүлүп баратканын көрсөңөр? Тиришилик берүүчү рух, эт эч нерсеге пайда бербейт, мен силерге айткан сөздөр рух жана жашоо болуп саналат. Бирок силердин арангда ишенбегендер бар. Анткени Ыйса башынан эле кимдер ишенбей турганын жана ким аны өткөрүп берерин билчү. Ал мындай деди: Ушул себептен мен силерге айттым, эч ким мага келүүгө жөндөмдүү эмес, эгерде ага менин Атамдан берилбесе. Мындан кийин анын шакирттеринин

көбү артка кетишти жана мындан ары анын менен жүрүшпөдү. Ошондуктан Ыйса он экиге айтты: Силер да кеткиңер келеби? Симон Петр ага жооп берди: Теңирим, биз кимге кетебиз? Түбөлүк жашоонун сөздөрү сенде бар, Биз ишенгенбиз жана билгенбиз, сен тирүү Кудайдын уулу Машаяксың. Ыйса аларга жооп берди: Мен силерди он экини тандаган эмеспинби? Бирок силердин ичинен бири шайтан. Ал Симондун уулу Искариот Иуда жөнүндө айтып жатты, анткени ал аны өткөрүп берүүгө жакын болчу, он эки шакирттин бири болуп.

7

Ыйса ушул окуялардан кийин Галилеяда жүрдү, анткени ал Иудеяда жүргүсү келген жок, себеби жүйүттөр аны өлтүргүсү келген. Жүйүттөрдүн чатырлар майрамы жакын болду. Ошондуктан анын бир тууган ага айтты: Бул жерден кет жана Иудеяга бар, ошондо сенин шакирттериң да сенин кылган иштериңди көрсүн, Эч ким жашыруун эч нерсе кылбайт жана өзү ачык болууну каалайт. Эгер мындай кылсаң, өзүңдү дүйнөгө көрсөт. Анткени анын бир тууган агалары да ага ишенишкен эмес. Ыйса аларга ошондуктан айтат: Менин убактым али келген жок, ал эми силердин убактыңар ар дайым даяр. Дүйнө силерди жек көрө албайт, бирок мени жек көрөт, анткени мен анын иштеринин жаман экендигин күбөлүк берем. Сиздер бул майрамга барыңыздар, мен али бул майрамга чыкпайм, анткени

менин убактым али толук келген эмес. Бирок аларга муну айткандан кийин, ал Галилеяда калды. Анын бир туугандары чыккандан кийин, анда өзү да майрамга чыкты, ачык эмес, жашыруун түрдө. Ошондуктан еврейлер аны майрамда издешчү жана Ал кайда? деп айтышчу. Жана анын жөнүндө элдердин ичинде көп ыңылдашуу болду. Кээ бирлери ал жакшы деп айтышты, башкалары болсо жок, ал элди адаштырат деп айтышты. Бирок эч ким анын жөнүндө ачык сүйлөгөн эмес, жүйүттөрдөн коркконунан улам.

Майрамдын ортосунда Ыйса ыйык жайга барып, үйрөтө баштады. Жана жүйүттөр таң калып айтышты: Бул адам кантип тамгаларды билет, үйрөнбөгөн турса? Ыйса аларга жооп берип айтты: Менин үйрөтүүм менин эмес, бирок мени жибергендин. Эгер кимдир бирөө анын эркин аткарууну кааласа, бул окутуу Кудайдан экенин же мен өзүмдөн сүйлөп жатканымды билет. Өз башынан сүйлөгөн өзүнүн даңкын издейт, бирок аны жибергендин даңкын издеген киши чыныгы болот жана анда адилетсиздик жок. Мусо силерге мыйзамды берген эмеспи? Жана силердин ичиңерден эч ким мыйзамды аткарбайт. Эмне үчүн мени өлтүрүүнү издейсиңер? Эл жооп берип айтты: Сенде жин бар! Ким сени өлтүргөнү келет? Ыйса жооп берип, аларга айтты: Бир иш жасадым, ошондуктан баарыңар таң калдыңар. Мусо силерге сүннөттү берген, бирок ал Мусодон эмес, ата-бабалардан келген, ошондуктан силер ишемби күнү да адамды сүннөт кыласыңар. Эгер адам ишемби күнү

сүннөт алса, Мусанын мыйзамы бузулбасын деп, анда эмне үчүн мага ачууланасыңар, анткени мен бүтүн адамды ден соолук кылдым ишемби күнү? Көрүнүшкө караап соттобогула, бирок адилеттүү соттогула.
Иерусалимдиктердин кээ бирлери: Бул алар өлтүргүсү келген адам эмеспи? - дешчү. Жана карагылачы, ачык сүйлөп жатат, бирок ага эч нерсе айтышпайт.
Башкаруучулар бул чынында эле Машаяк экенин билип калышты беле? Бирок биз булуң кайдан экенин билебиз, ал эми Машаяк келгенде, эч ким анын кайдан экенин билбейт.
Ыйса ыйык жайда үйрөтүп жатып кыйкырды жана айтты: Силер мени билесиңер жана мен кайдан экенимди да билесиңер, бирок мен өзүмдөн келген жокмун, ал эми мени жөнөткөн чыныгы, аны силер билбейсиңер. Мен аны билем, анткени мен андан келдим жана ал мени жөнөттү.
Ошондуктан алар аны кармоого аракет кылышты, бирок эч ким ага кол салган жок, анткени анын сааты али келген эмес. Эл ичинен көптөр ага ишеништи жана айтышты: Машаях келгенде, бул кылган белгилерден көбүрөөк белгилерди кыла алабы? Фарисейлер элдин ал жөнүндө сыбырлаганын укту жана фарисейлер менен башкы руханийлер аны кармоо үчүн кызматчыларды жөнөттү.
Ошондуктан Ыйса айтты: Дагы эле аз убакыт силер менен мен жана мени жөнөткөнгө барам. Силер мени издейсиздер, бирок таба албайсыздар, жана мен кайда болсом, силер ошол жерге келе албайсыздар. Ошондуктан жүйүттөр өздөрүнө айтышты: Бул киши кайда барууга жатат, биз аны таппайбызбы? Ал грректердин

чачылышына барып, грректерди үйрөтүүгө жатабы? Бул кандай сөз, ал айткан: Силер мени издейсиңер, бирок таппайсыңар, жана мен кайда болсом, силер ошол жакка келе албайсыңар?

Эми акыркы улуу күндө майрамдын Ыйса турду жана кыйкырып айтты: эгер кимдир бирөө суусаса, ал мага келсин жана ичсин. Мага ишенген адам, жазууда айтылгандай, анын ичинен тирүү суунун дарыялары агып чыгат. Бирок ал муну Рух жөнүндө айтты, аны ага ишенгендер алууга жакын болушту, анткени Ыйык Рух али болгон эмес, себеби Ыйса али даңктуу болгон эмес. Көп адам ошондуктан эл топтон сөздү угуп айтышчу: Бул чындыгында пайгамбар. Башкалар Бул Христос деп айтышты, башкалар болсо Жок, анткени Христос Галилеядан келет беле? деп айтышты. Жазууда Машаяк Давиддин уругунан жана Давид жашаган Вифлеем айылынан келет деп айтылган эмеспи? Ошондуктан элдин ичинде анын айынан бөлүнүү болду. Кээ бирлери аны кармагысы келди, бирок эч ким ага колун салган жок. Ошондуктан жардамчылар жогорку руханийлерге жана фарисейлерге келишти, жана ошолор аларга айтышты: Эмне үчүн аны алып келген жоксуңар? Жардамчылар жооп беришти: Эч качан бир адам да бул адам сүйлөгөндөй сүйлөгөн эмес. Фарисейлер аларга жооп беришти: Силер да адаштырылдыңарбы? Башкаруучулардан же фарисейлерден кимдир бирөө ага ишенген жокпу? Бирок бул эл мыйзамды билбеген каргышка учураган Никодем

аларга айтат, ал түн ичинде ага келген, алардын бири болуп, Биздин мыйзамыбыз адамды соттобойт беле, эгер анын өзүнөн мурда укпаса жана ал эмне кылганын билбесе? Алар жооп беришти жана ага айтышты: Сен да Галилеядан эмеспи? Изилдеп көр, анткени Галилеядан эч бир пайгамбар чыккан эмес. Жана ар бири өз үйүнө кетти.

8

Бирок Ыйса Зайтун тоосуна барды. Таң атканда ал дагы ыйык жайга келди, жана бардык эл ага карай келе баштады, жана отуруп аларды үйрөттү. Динбилгичтер менен Фарисейлер зина кылып жатып кармалган аялды алып келишет да, аны ортого коюшат. Алар ага айтышат: Устат, бул аял зина кылып жатканда ушул иште кармалды. Биздин мыйзамда Муса ошондой аялдарды таш бараңга буйруган. Сен эмне дейсиң? Бирок булар муну айтышты аны сынап, ошондуктан алар анын айыбын табышсын. Бирок Ыйса ылдый ийилип, манжасы менен жерге жазды. Бирок алар аны сурай берүүдө, ал түздөлүп, аларга айтты: Силердин арангдагы күнөөсүз адам биринчи болуп ага таш ыргытсын. Жана ал кайрадан ийилип, жерге жазды. Алар болсо муну уккандан кийин бир-биринен чыгып кетишти, улуулардан баштап, жана Ыйса менен ортодо турган аял гана калды. Башын көтөрүп, Ыйса ага айтты: Аял, алар кайда? Эч ким сени айыптаган жокпу? Ал болсо айтты: Эч ким, Теңирим. Ыйса болсо айтты: Мен да сени соттобойм,

бар жана азырдан баштап мындан ары күнөө кылба.

Кайра ошондуктан Ыйса аларга сүйлөдү: Мен дүйнөнүн жарыгымын, мени ээрчигендер караңгылыкта жүрбөйт, бирок жашоонун жарыгына ээ болот. Ошондуктан фарисейлер ага айтышты: Сен өзүң жөнүндө күбөлүк бересиң, сенин күбөлүгүң чын эмес. Ыйса жооп берип, аларга айтты: Эгерде мен өзүм жөнүндө күбөлүк берсем да, менин күбөлүгүм чын, анткени мен кайдан келгенимди жана кайда баратканымды билем, бирок силер мен кайдан келгенимди же кайда баратканымды билбейсиңер. Сиздер эт боюнча соттойсуздар, мен эч кимди соттобойм. Эгер мен соттосом да, менин сотум чын, анткени мен жалгыз эмесмин, бирок мен жана мени жөнөткөн Ата. Силердин мыйзамыңарда да эки адамдын күбөлүгү чын болуп саналаары жазылган. Мен өзүм жөнүндө күбөлөндүргөн болом, жана мени жөнөткөн Ата мен жөнүндө күбөлөндүрөт. Алар ошондо ага: Сенин атаң кайда? - деп сурашты. Ыйса жооп берди: Силер мени да билбейсиңер, менин Атамды да билбейсиңер. Эгер силер мени билсеңер, менин Атамды да билмексиңер эле. Бул сөздөрдү Ыйса казыналыкта сүйлөдү, ибадатканада үйрөтүп жатып, жана эч ким аны кармаган жок, анткени анын сааты али келген эмес.

Ыйса аларга кайрадан айтты: Мен кетем жана силер мени издейсиңер, жана өз күнөөңөрдө өлөсүңөр. Мен кайда кетсем, силер ошол жакка келе албайсыңар. Ошондуктан

жүйүттөр айтышты: Ал өзүн өлтүрөт беле, анткени ал Мен кайда барсам, силер келе албайсыңар деп айтат? Жана ал аларга айтты: Силер төмөнкүлөрдөнсүлөр, мен жогорукулардан мен. Силер бул дүйнөдөнсүлөр, мен бул дүйнөдөн эмесмин. Мен силерге айттым, силер өз күнөөлөрүңөрдө өлөсүңөр, анткени эгер силер менин ким экенимди ишенбесеңер, өз күнөөлөрүңөрдө өлөсүңөр. Алар ошондо ага: Сен ким болосуң? - деп сурашты. Ыйса аларга: Башынан эле мен силерге айтып жаткан нерсе - деп жооп берди. Силер жөнүндө сүйлөп, соттой турган көп нерсем бар, бирок мени жөнөткөн чын, жана мен андан уккандарымды ушул дүйнөгө айтам. Алар Ага Атасы жөнүндө айтып жатканын түшүнүшкөн жок. Ыйса аларга мындай деди: Адам Уулун көтөргөндө, анда Мен Ошол экенимди билесиңер жана өзүмдөн эч нерсе кылбайм, бирок Атам мени үйрөткөндөй, ошол нерселерди сүйлөйм. Жана мени жөнөткөн мени менен бирге, Ата мени жалгыз калтырган эмес, анткени мен ага жагымдуу нерселерди дайыма кылам. Ал мындай сүйлөгөндө көптөр ага ишеништи.

Ошондуктан Ыйса өзүнө ишенген Жүйүттөргө айтты: Эгер силер менин сөзүмдө калсаңар, чындыгында менин шакирттерим болосуңар, Жана сиздер чындыкты билесиздер, жана чындык сизди эркиндикке чыгарат. Алар ага жооп беришти: Биз Ыбрайымдын урпагыбыз жана эч качан эч кимге кул болгон эмеспиз, кантип сен эркин болосуңар деп айтасың? Ыйса аларга жооп берди: Чындык,

чындык айтам силерге, күнөө жасаган ар бир адам күнөөнүн кулу болот. Бирок кул үйдө түбөлүккө калбайт, уул түбөлүккө калат. Эгер ошондуктан Уул силерди эркин кылса, чынында эркин болосуңар. Мен билем, силер Ыбрайымдын урпагысыңар, бирок силер мени өлтүрүүнү издейсиңер, анткени менин сөзүм силерде орун албайт. Мен өз атамдан көргөнүмдү айтам, ал эми силер өз атаңардан көргөнүңөрдү жасайсыңар. Алар жооп берип, ага айтышты: Биздин атабыз Ыбрайым. Ыйса аларга айтат: Эгер силер Ыбрайымдын балдары болсоңор, Ыбрайымдын иштерин кылмак элеңер. Азыр болсо силер мени өлтүрүүнү издеп жатасыңар, мен силерге Кудайдан укканымды, чындыкты айткан адаммын, бул Ыбрайым кылбаган иш. Сиздер өз атаңыздын иштерин кыласыздар. Ошондуктан биз ага айттык: Биз бузукулуктан туулган эмеспиз, бизде бир Ата бар – Кудай. Ыйса аларга мындай деди: Эгер Кудай силердин атаңар болсо, силер мени сүймөк элеңер, анткени мен Кудайдан чыктым жана келдим, мен өз алдымча келген жокмун, бирок Ал мени жиберди. Эмне үчүн менин сөзүмдү түшүнбөйсүңөр? Анткени менин сөзүмдү угууга жөндөмдүү эмессиңер. Сиздер шайтандын атасынан сиздер, жана сиздердин атаңыздын каалоолорун кылгыңыз келет. Ал башынан бери киши өлтүргүч болгон жана чындыкта турбайт, себеби анын ичинде чындык жок, качан ал жалганды сүйлөсө, өзүнүн ичинен сүйлөйт, себеби ал жалганчы жана анын атасы. Бирок мен чындыкты айтканым үчүн, силер мага ишенбейсиңер. Ким сиздердин арангыздан мени күнөө жөнүндө айыптай алат? Эгер мен

чындыкты айтсам, эмне үчүн силер мага ишенбейсиңер? Ким Кудайдан болсо, ошол Кудайдын сөздөрүн угат; ушул себептен силер укпайсыңар, анткени силер Кудайдан эмессиңер. Жөөттөр ошондуктан жооп берип, ага айтышты: Биз жакшы айтабызбы, сен самариялыксың жана сенде жин бар деп? Ыйса жооп берди: Мен жинге ээ эмесмин, бирок Атамды сыйлайм, ал эми силер мени кордойсуңар. Мен бирок өзүмдүн даңкымды издебейм, издеген жана соттогон Ал бар. Чындык, чындык айтам силерге: эгер кимдир-бирөө менин сөзүмдү сактаса, өлүмдү түбөлүккө көрбөйт. Ошондуктан жүйүттөр ага айтты: Азыр биз билдик, сенде жин бар. Ыбырайым өлдү жана пайгамбарлар да өлдү, ал эми сен айтасың: Эгер кимдир бирөө менин сөзүмдү сактаса, ал түбөлүккө өлүмдү татпайт? Сен биздин атабыз Ыбырайымдан улуу эмессиңби, ким өлдү? Жана пайгамбарлар да өлдү, өзүңдү ким кылып жатасың? Ыйса жооп берди: Эгер мен өзүмдү даңазаласам, менин даңазам эч нерсе эмес. Мени даңазалаган Атам бар, кимди силер өз Кудайыңар деп айтасыңар. Жана силер аны билген эмессиңер, мен болсо аны билем. Жана эгер мен аны билбейм деп айтсам, силердей жалганчы болом, бирок мен аны билем жана анын сөзүн сактайм. Силердин атаңар Ибрагим менин күнүмдү көрүү үчүн шаттанды, жана көрдү жана кубанды. Ошондуктан жүйүттөр ага айтты: Сенде али элүү жыл да жок, ал эми Ыбырайымды көргөнсүңбү? Ыйса аларга айтты: Чындык, чындык айтам силерге, Ыбрайым болгонго чейин Мен Мен. Ошондуктан алар таш көтөрүштү, аны таштоо үчүн. Бирок Ыйса жашырынып, ибадатканадан

чыгып кетти, алардын ортосунан өтүп, ошентип кетти.

9

Жана өтүп баратып, туулгандан бери сокур адамды көрдү. Анын шакирттери андан: Раббий, ким күнөө кылды, бул адам же анын ата-энеси, ошондуктан ал сокур болуп туулду? деп суроо коюшту. Ыйса жооп берди: Бул да күнөө кылган эмес, ата-энеси да күнөө кылган эмес, бирок Кудайдын иштери анда ачык болсун үчүн. Мени жөнөткөн Кудайдын иштерин күн бар кезде аткарышым керек, түн келет, ошондо эч ким иштей албайт. Качан дүйнөдө болсом, мен дүйнөнүн жарыгымын. Муну айткандан кийин, ал жерге түкүрүп, түкүрүктөн балчык жасады жана соокурдун көздөрүнө балчыкты сүрттү. Жана ага айтты: Бар, Силоам бассейнине жууну кел (ал жиберилген деп которулат). Ошондуктан ал кетип, жууну, көрө баштап келди.

Ошондуктан кошуналар жана аны мурда көргөндөр, ал сокур болгонун билип, айтышты: Бул отуруп тилемчилик кылган киши эмеспи? Башкалар Бул ушул деп айтышчу, башкалар болсо Бул ага окшош деп айтышчу. Ал болсо Мен ошолмун деп айтчу. Алар ошондуктан ага: Сенин көздөрүң кантип ачылды? - деп сурашты. Ал жооп берип айтты: Ыйса деп аталган адам балчык жасап, менин көздөрүмө жакты жана мага: Силоам бассейнине барып жуун деди. Мен барып жуунгандан кийин көрдүм. Мен ошондо ага айттым:

Ал кайда? Ал айтат: Мен билбейм.

Алар мурда сокур болгон аны фарисейлерге алып барышат. Ыйса баткак жасап, анын көздөрүн ачкан күн ишемби болгон. Кайрадан ошондуктан фарисейлер андан кантип көрүп калганын сурашты. Ал болсо аларга айтты: Балчыкты менин көздөрүмө коюшту, жана мен жуундум, жана көрөм. Ошондуктан Фарисейлердин кээ бирлери: Бул адам Кудайдан эмес, анткени ыйык күндү сактабайт деп айтышты. Башкалар болсо: Күнөөкөр адам кантип мындай белгилерди жасай алат? деп айтышты. Ошентип, алардын арасында бөлүнүү болду. Алар сокурга кайра айтышат: Сен анын жөнүндө эмне айтасың, анткени ал сенин көздөрүңдү ачты? Ал болсо: Ал пайгамбар деп айтты. Ошентип, еврейлер анын сокур болгонуна жана көрө баштаганына ишенишкен эмес, ал көрө баштагандын ата-энесин чакырганга чейин. Жана алар аларга айтып сурашты: Бул силердин уулуңар, кимди силер сокур туулган деп айтасыңар? Анда ал азыр кантип көрөт? Анын ата-энелери аларга жооп берип айтышты: Биз билебиз, бул биздин уулубуз жана ал сокур болуп туулганын, Бирок азыр ал кантип көрүп жатканын биз билбейбиз, же анын көздөрүн ким ачканын биз билбейбиз. Ал өзү жетик жашка жетти, андан сурагыла, ал өзү өзү жөнүндө айтып берет. Анын ата-энеси бул сөздөрдү айтышты, анткени алар жүйүттөрдөн коркушкан, өйткөни жүйүттөр мурда эле макулдашышкан эле, эгерде кимдир-бирөө аны Машаяк деп мойнуна алса, синагогадан куулат. Ушул себептен анын ата-энеси: Жашы

жетти, аны сурагыла - деп айтты. Алар демек экинчи жолу сокур болгон адамды чакырышты жана ага айтышты: Кудайга даңк бер, биз бул адам күнөөкөр экенин билебиз. Ошондуктан ал жооп берип айтты: Ал күнөөкөр болобу же жокпу, билбейм. Бир нерсени билем: мен сокур болуп жүрүп, азыр көрүп жатам. Мен ага кайра айттым: Ал сага эмне кылды? Сенин көздөрүңдү кантип ачты? Ал аларга жооп берди: Мен силерге мурда айттым, бирок силер укпадыңар. Эмне үчүн кайра угууну каалайсыңар? Силер да анын шакирттери болгуңар келеби? Алар аны кордошту жана айтышты: Сен ошонун шакирти болосуң, биз болсо Мусанын шакирттерибиз. Биз билебиз, Кудай Мусага сүйлөгөн, бирок бул кайдан экенин билбейбиз. Адам жооп берип, аларга айтты: Бул таң калыштуу, анткени силер анын кайдан экенин билбейсиңер, ал эми ал менин көздөрүмдү ачты. Биз билебиз, бирок Кудай күнөөкөрлөрдү укпайт, бирок эгер кимдир бирөө Кудайдан коркуучу болсо жана анын эркин аткарса, ушуну угат. Заман башынан бери туулуштан сокур адамдын көздөрүн кимдир бирөө ачты деген угулган эмес. Эгер бул Кудайдан болбосо, эч нерсе кыла албайт эле. Алар жооп беришип, ага айтышты: Күнөөлөрдө бүтүндөй сен туулдуң, жана сен бизди үйрөтөсүңбү? Жана алар аны сыртка чыгарышты. Ыйса аны сыртка чыгарышканын уккан соң, аны тапты жана ага айтты: Сен Кудайдын Уулуна ишенесиңби? Ал жооп берип айтты: Ким экен Ол, Теңирим, мен Ага ишенишим үчүн? Ыйса ага айтты: Сен аны көргөнсүң жана сенин менен сүйлөшкөн ошол. Ал болсо: Ишенем, Теңир, - деди жана Ага

сыйынды. Ыйса мындай деди: Мен бул дүйнөгө соттук үчүн келдим, ошондуктан көрбөгөндөр көрүшсүн жана көргөндөр сокур болушсун. Жана Фарисейлерден бул нерселерди угушту анын менен болгондор, жана алар ага айтышты: Биз да сокурбузбу? Ыйса аларга айтты: Эгер силер сокур болсоңор, күнөөгө ээ болмок эмес элеңер. Бирок азыр силер биз көрөбүз деп айтасыңар, ошондуктан силердин күнөөңөр калат.

10

Чындык, чындык айтам силерге: эшиктен эмес, башка жерден чыгып, койлордун короосуна киргенчи ууру жана каракчы болот. Бирок эшиктен киргени кой падачысы. Ага эшик сакчысы эшикти ачат, койлор анын үнүн угушат, ал өз койлорун аттары менен чакырып, аларды сыртка алып чыгат. Жана качан өз койлорун чыгарса, алардын алдында барат жана койлор ага ээрчийт, анткени алар анын үнүн билишет. Чоочуга болсо алар эч качан ээрчишпейт, тескерисинче андан качышат, анткени алар чоочулардын үнүн билишпейт. Бул макалды Ыйса аларга айтты, бирок алар Ал аларга эмне жөнүндө сүйлөп жатканын билишкен жок. Ыйса аларга кайра айтты: Чындык, чындык айтам силерге, мен койлордун эшигимин. Менден мурун келгендердин баары уурулар жана тоноочулар болушат, бирок койлор аларды укпады. Мен эшикмин, эгер кимдир бирөө мен аркылуу кирсе, куткарылат, ал кирет жана

чыгат, жана жайыт табат. Уурунун келет эмес, эгерде уурдоо үчүн, өлтүрүү үчүн жана жок кылуу үчүн болбосо. Мен келдим, алар жашоого ээ болушу үчүн жана толук жашоого ээ болушу үчүн. Мен жакшы падычымын. Жакшы падычы өзүнүн жанын койлор үчүн коёт. Жалдамалуу жумушчу, чопон эмес болгон, кимдин койлору өздүк эмес, карышкырдын келе жатканын көрөт жана койлорду таштап качат, ал эми карышкыр аларды тартып алып, койлорду чачырат. Бирок жалданма жумушчу качат, анткени ал жалданма жумушчу болот жана ага койлор жөнүндө маани жок. Мен жакшы койчумун, жана мен өзүмдүкүлөрдү билем жана өзүмдүкүлөр тарабынан билинем, Атам мени билгендей, мен да Атаны билем жана менин жанымды койлор үчүн коём. Менде башка койлор да бар, алар бул короонун ичинен эмес, аларды да мен алып келишим керек, жана алар менин үнүмдү угушат, жана бир үйүр, бир көйчү болот. Ушул үчүн Ата мени сүйөт, анткени мен өз жанымды коём, аны кайра алуу үчүн. Эч ким аны менден албайт, бирок мен өзүм аны коём, менде укук бар аны коюуга, жана менде укук бар аны кайра алууга, бул буйрукту мен Атамдан алдым. Ошентип, бул сөздөрдүн айынан жүйүттөрдүн арасында кайрадан бөлүнүү пайда болду. Бирок алардын көбү: Анда жин бар жана ал жинденген, эмнеге аны угасыңар? - деп жатышкан. Башкалар: Бул сөздөр жин ээлеген адамдын сөздөрү эмес. Жин сокурдун көздөрүн ача алабы? - деп айтышты.

Иерусалимде арнау майрамы болду, ал кезде кыш мезгили

эле. Жана Ыйса ибадатканада Сулайман аркадасында жүрдү. Ошентип, еврейлер аны курчап алышты жана ага айтышты: Качанга чейин биздин жанды алып жатасың? Эгер сен Машаяк болсоң, бизге ачык айт. Ыйса аларга жооп берди: Мен силерге айттым, бирок силер ишенбейсиңер. Мен өз Атамдын аты менен кылган иштерим менин жөнүмдө күбөлөндүрөт. Бирок силер ишенбейсиңер, анткени силер менин койлорумдан эмессиңер, мен силерге айткандай. Менин койлорум менин үнүмдү угат, мен аларды билем, жана алар мага ээрчишет. Мен аларга түбөлүк өмүр берем, жана алар бул доорго чейин өлүшпөйт, жана эч ким аларды менин колумдан тартып албайт. Мага берген менин Атам бардыгынан улуу, жана эч ким менин Атамдын колунан тартып ала албайт. Мен жана Ата бирибиз. Ошондуктан жүйүттөр аны таш менен атыш үчүн кайрадан таштарды көтөрүштү. Ыйса аларга жооп берди: Атамдан көп жакшы иштерди силерге көрсөттүм, алардын кайсы ишинен улам мени таштайсыңар? Жүйүттөр ага жооп беришип айтышты: Жакшы иш үчүн эмес сени таш атабыз, бирок кудай каргаш үчүн, жана анткени сен адам болуп, өзүңдү Кудай кылып жасайсың. Ыйса аларга жооп берди: Силердин мыйзамыңарда Мен айттым, силер кудайларсыңар деп жазылган эмеспи? Эгер Ал ошолорду кудайлар деп атаган болса, кимге Кудайдын сөзү келген, жана Ыйык Жазууну бузууга болбойт, Атам ыйык кылып, дүйнөгө жөнөткөн Мени силер күпүрлүк сүйлөйт дейсиңерби, анткени Мен Кудайдын Уулумун деп айттым? Эгер мен атамдын иштерин жасабасам, мага

ишенбегиле. Эгер мен аны кылсам, бирок мага ишенбесеңер да, иштерге ишенгиле, ошондо Ата менде жана мен Атада экенин билип, ишенесиңер. Ошондуктан алар аны кайрадан кармоого аракет кылышты, бирок ал алардын колунан чыгып кетти.

Жана ал дагы Иордандын аркы жагына, Жоондун биринчи чөмүлдүргөн жерине кетип, ошол жерде калды. Жана көптөр ага келишти жана алар: Жохан чындыгында эч кандай белги жасаган эмес, бирок Жохан мунун жөнүндө айткандарынын баары чын эле деп айтышты. жана көптөр ошол жерде ага ишеништи

11

Бетаниядан, Мариянын жана анын эжеси Марфанын айылынан Лазарус деген оорулуу бирөө бар эле. Мария Теңирди майлуу менен майлап, анын буттарын өз чачтары менен сүрткөн аял болгон, анын тууганы Лазарус оорулуу эле. Ошондуктан эжелер ага кабар жөнөтүп: Теңирим, көргүн, Сен сүйгөн адам ооруп жатат - деп айтышты. Бирок Ыйса укканда айтты: Бул оору өлүмгө алып барбайт, бирок Кудайдын даңкы үчүн, ошондуктан Кудайдын Уулу анын аркылуу даңкталсын. Ыйса Мартаны, анын эжесин жана Лазарды сүйчү. Ал эми ошондуктан анын оорулуу экенин укканда кийин, ошол убакта ал өзү турган жеринде эки күн калды, Андан кийин ал шакирттерге айтат: Кайра

Иудеяга барабыз. Шакирттер ага айтышат: Раббий, азыр эле жүйүттөр сени ташташты издешчү эле, жана сен кайра ошол жакка барасыңбы? Ыйса жооп берди: Күндүн он эки саатынын бары жокпу? Эгер ким күндүз жүрсө, ал буталбайт, анткени бул дүйнөнүн жарыгын көрөт, Эгер бирок ким түн ичинде жүрсө, ал буталат, анткени жарык анын ичинде жок. Мунуларды айтты, жана андан кийин аларга айтат: Биздин досубуз Лазарус уктап калды, бирок мен аны ойготуу үчүн барам. Ошондуктан анын шакирттери айтты: Теңирим, эгер ал уктап калган болсо, сакайып калат. Ыйса анын өлүмү жөнүндө айткан эле, бирок алар Ал уйку уйкусу жөнүндө айтып жатат деп ойлошту. Анда Ыйса аларга ачык айтты: Лазарь өлдү. Мен силер үчүн кубанам, анткени мен ошол жерде болгон эмесмин, ошондуктан силер ишенесиңер, бирок келгиле, ага барабыз. Ошондуктан Эгиз деп аталган Томас шакирттерге айтты: Биз да барабыз, анын менен бирге өлөбүз.

Ошондуктан Ыйса келип, аны мүрзөдө төрт күн бою жаткандыгын тапты. Бирок Бетания Иерусалимге жакын болчу, болжол менен он беш стадия алыстыкта. Жана жүйүттөрдүн арасынан көптөгөн адамдар Марта менен Мариянын жанына келишкен, аларды өз бир тууганы жөнүндө тешелешсин деп. Ошондуктан Марта Ыйса келе жатканын угуп, аны тосуп алды, ал эми Мария үйдө отурду. Марта Ыйсага айтты: Теңирим, эгер сен бул жерде болсоң, менин агам өлбөс эле. Бирок азыр да мен билем, эмне

сурасаң да Кудайдан, Кудай сага берет. Ыйса ага айтты: Сенин бир тууганың туруп калат. Марта ага айтат: Билем, ал акыркы күндө тирилүүдө тирилет. Ыйса ага айтты: Мен тирилүү жана өмүр мен. Мага ишенген адам өлсө да жашайт, жана жашап жатып мага ишенген ар бир адам түбөлүккө өлбөйт. Буга ишенесиңби? Ага айтат: Ооба, Теңирим, мен ишенгенмин, анткени Сен Машайаксың, Кудайдын Уулусуң, дүйнөгө келүүчүсүң. Жана ал бул нерселерди айткандан кийин кетип, өзүнүн эжеси Мариямды жашыруун чакырып, Мугалим келди жана сени чакырат деди. Ал эшиткенде, тез туруп, ага келди. Ыйса али айылга келген эмес эле, бирок Марфа аны тосуп алган жерде болгон эле. Ошондуктан үйдө анын менен болуп, аны жубатып жаткан жүйүттөр Мариямдын тез туруп чыгып кеткенин көрүшүп, ага ээрчишти, анткени ал мүрзөгө ал жерде ыйлаш үчүн барат деп айтышты. Ошентип Мария Ыйса болгон жерге келгенде, аны көрүп, анын буттарына жыгылып, ага: Теңирим, эгер сен бул жерде болсоң эле, менин бир тууганым өлбөс эле деди. Ыйса аны ыйлап жатканын жана ага жыйылган жүйүттөрдүн ыйлап жатканын көргөндө, рухунда катуу кайгырып, өзүн тынчсыздандырды Жана ал айтты: Кайда коюп койдуңар аны? Алар ага айтышат: Теңирим, кел жана көр. Ыйса ыйлады. Ошондуктан жүйүттөр айтышчу: Карагыла, Ал аны канчалык сүйгөн! Алардын кээ бирлери айтты: Сокурдун көздөрүн ачкан бул киши, бул адам да өлбөсүн деп кыла албады беле? Ыйса ошондуктан, кайрадан өзүндө терең козголуп, мүрзөгө келет. Ал үңкүр болгон, жана таш

анын үстүндө жатты. Ыйса айтат: Ташты көтөргүлө. Өлгөндүн эжеси Марта ага айтат: Теңирим, ал мурунтан эле жыттанат, анткени төртүнчү күн болду. Ыйса ага айтты: Мен сага айткан жокпумбу, эгер ишенсең, Кудайдын даңкын көрөсүң? Алар ошондуктан өлүк жаткан жердеги ташты көтөрүштү. Ал эми Ыйса көздөрүн жогору көтөрүп айтты: Ата, мен сага ыраазымын, анткени сен мени угдуң. Мен ар дайым менин угаарыңды билем, бирок айланада турган элдин үчүн айттым, алар сенин мени жибергениңе ишенсин деп. Жана ал муну айткандан кийин чоң үн менен кыйкырды: Лазарь, сыртка чык! Жана өлгөн киши чыкты, буттары жана колдору кездемелер менен байланган, жана анын бети кездеме менен ороло турган. Ыйса аларга айтат: Аны чечиңиздер жана баруусуна коюңуздар.

Ошондуктан жүйүттөрдөн көптөрү Мариямга келип, Ыйсанын жасаганын көргөндөн кийин, ага ишеништи. Бирок алардын кээ бири фарисейлерге барып, Ыйсанын эмне кылганын айтышты. Ошондуктан баш дин кызматчылар жана Фарисейлер кеңеш чогулттушту жана айтышты: Эмне кылабыз, анткени бул адам көп белгилерди кылат? Эгер биз аны ушундай жиберип койсок, бардыгы ага ишенишет, жана Римдиктер келип, биздин жерибизди да, элибизди да алып кетишет. Бирок алардын ичинен ким бирөө Каяфа, ошол жылдын жогорку руханийи болуп, аларга айтты: Силер эч нерсе билбейсиңер, Силер ойлонбойсуңарбы, бизге бир адамдын элдин үчүн өлүшү пайдалуу экенин, ошондо бүтүндөй улут жок болбойт. Бул

сөздү ал өз ойунан айткан эмес, бирок ошол жылдын баш руханийи болгондуктан пайгамбарлык кылды, анткени Ыйса улут үчүн өлүүгө тийиш болчу. Жана бул элдин гана үчүн эмес, бирок Кудайдын чачыралган балдарын да бирге чогултуу үчүн. Ошол күндөн баштап алар аны өлтүрүү үчүн кеңешишти. Ыйса ошондуктан мындан ары иудейлердин арасында ачык жүрбөдү, бирок андан чөлгө жакын жерге, Эфраим деп аталган шаарга кетти жана анда өзүнүн шакирттери менен убакыт өткөрдү. Еврейлердин Пасха майрамы жакындап калган эле, жана көптөгөн адамдар Пасхадан мурун өздөрүн тазалоо үчүн өлкөдөн Иерусалимге чыгышты. Ошондуктан алар Ыйсаны издешчү жана ибадатканада туруп, бири-бири менен айтышчу: Силерге кандай көрүнөт, ал майрамга келбейт беле? Баш руханийлер жана Фарисейлер буйрук беришкен: эгер кимдир бирөө анын кайда экенин билсе, билдириши керек, ошондо алар аны кармай алышат.

12

Ошентип Ыйса Пасха майрамынан алты күн мурун Бетанияга келди, ал жерде өлгөн Лазарь болгон, аны Ыйса өлүктөрдөн тирилткен. Алар ошондуктан ага ал жерде тамак жасашты, жана Марта кызмат кылды, ал эми Лазарь аны менен жатып тамактангандардын бири болду. Ошондуктан Мария таза, кымбат нард майынын бир фунтун алып, Ыйсанын буттарын жакты жана өзүнүн

чачтары менен анын буттарын сүртту, ал эми үй майдын жытынан толду. Ошондуктан анын шакирттеринин бири, Симондун уулу Жуда Искариот, аны өткөрүп берүүнү ниеттеген киши, айтат: Эмне үчүн бул жыпар жыт үч жүз динарийге сатылып, жакырларга берилген жок? Ал муну айтты, бирок бул кедейлер жөнүндө камкордук кылганы үчүн эмес, анткени ал уурулар болгон жана акча кутусун кармап, ага салынган нерселерди алып кеткен. Ошондуктан Ыйса айтты: Аны таштагыла, ал муну менин көмүү күнүм үчүн сактаган. Кедейлерди силер дайыма өзүңөр менен кошо ээ болосуңар, бирок мени дайыма ээ болбойсуңар. Ошентип, жүйүттөрдөн көп эл ал жерде экенин билди, жана алар Ыйсанын үчүн гана эмес, өлүктөрдөн тиргизген Лазарды да көрүү үчүн келишти. Бирок башкы сыйынуучулар Лазарусту да өлтүрүүнү пландашты. Анткени көптөгөн жүйүттөр анын аркасы менен кетип, Ыйсага ишеништи.

Эртеси күнү майрамга келген көп элдин тобу Ыйсанын Иерусалимге келе жатканын уккандан кийин, Алар пальма дарактарынын бутактарын алып, Аны тосуп алууга чыгышты жана кыйкырышты: Осанна, Теңирдин атында келүүчү бататалган, Израилдин падышасы! Бирок Ыйса жаш эшекти табып, анын үстүнө отурду, жазылгандай Коркпо, Сиондун кызы, мана, сенин падышаң эшектин кулунунун үстүндө отуруп келет.

Бирок анын шакирттери муну биринчи кезде түшүнүшкөн

эмес, бирок Ыйса даңкталганда, анда алар бул нерселер ага жөнүндө жазылганын жана бул нерселерди ага кылышканын эстешти. Ошондуктан анын менен болгон эл күбөлүк берди, качан ал Лазарды мүрзөдөн чакырып, аны өлүктөрдөн турузган. Ушул себептен эл Ага тосту, анткени алар Анын бул белгини көрсөткөндүгүн угушту. Ошондуктан фарисейлер өздөрүнө айтышты: Силер көрүп жатасыңар, эч пайда албай жатасыңар. Карагылачы, дүйнө анын артынан кетти.

Майрамда сыйынуу үчүн өйдө чыгып жаткандардын арасында кээ бир Греклер да болушту. Бул эми Галилеянын Вифсаида шаарынан келген Филиппге келишти жана андан суроо кылышты: Теңир, биз Ыйсаны көргүбүз келет. Филипп келип, Андреяга айтат, андан кийин Андрея менен Филипп Ыйсага айтышат, Бирок Ыйса аларга жооп берип айтты: Адам Уулунун улууланyy убагы келди. Чындап-чындап айтам силерге: эгер буудайдын бир даны жерге түшүп өлбөсө, ал жалгыз калат, бирок эгер өлсө, көп жемиш берет. Өзүнүн жанын сүйгөн аны жоготот, жана өзүнүн жанын бул дүйнөдө жек көргөн аны түбөлүк жашоого сактайт. Эгер кимдир бирөө мага кызмат кылса, ал мага ээрчисин, жана мен кайда болсом, ошол жерде менин кызматчым да болот, жана эгер кимдир бирөө мага кызмат кылса, аны Ата сыйлайт. Азыр менин жаным тынчсызданды, эмне дейин? Ата, мени бул сааттан куткар. Бирок мен ушул себептен бул саатка келдим. Ата, Өз атыңды даңктандыр. Ошондо асмандан үн келди: Мен

даңктандырдым жана кайра даңктандырамын. Ошондуктан турган жана угуп жаткан эл күн күркүрөгөн деп айтты, башкалар болсо жеткирүүчү ага сүйлөгөн деп айтышты. Ыйса жооп берип айтты: Бул үн мен үчүн эмес, силер үчүн болду. Азыр бул дүйнөнүн соттолуу учуру, азыр бул дүйнөнүн башкаруучусу сыртка ыргытылат. Жана мен эгер жерден көтөрүлсөм, баарын өзүмө тартам. Бирок ал муну кандай өлүм менен өлөрүн билдирип айтты. Эл ага жооп берди: Биз мыйзамдан уктук, Машайак түбөлүккө калат деп, ал эми сен кантип айтасың, адам уулу көтөрүлүшү керек деп? Бул адам уулу деген ким? Ошондуктан Ыйса аларга айтты: Жарык силер менен дагы эле аз убакыт бар, жарык силерде бар канча басып жүрүңүздөр, караңгылык силерди камтып албасын деп, жана караңгылыкта басып жүргөн киши кайда баратарын билбейт. Жарык силерде бар экенде, жарыкка ишенгиле, ошондо жарыктын уулдары болосуңар. Муну Ыйса айтты, андан кийин кетип, алардан жашырынды.

Ал алардын алдында ушунча көп белгилерди жасагандан кийин да, алар ага ишенишкен жок. Ушундай кылып Ышая пайгамбардын сөзү аткарылсын, ал айткан: Теңирим, ким ишенди биздин угууга? Жана Теңирдин колу кимге ачылды? ушул себептен алар ишене алышкан эмес, анткени Ышаяя кайрадан айткан Ал алардын көздөрүн сокур кылды жана алардын жүрөгүн катуу кылды, ошондуктан алар көздөрү менен көрбөсүн жана жүрөгү менен түшүнбөсүн жана кайрылбасын, жана мен аларды

айыктырам.

Муну Ышая анын даңкын көргөндө айтып, ал жөнүндө сүйлөгөн. Бирок дагы деле башкаруучулардан көптөр ага ишеништи, бирок фарисейлердин айынан моюнга алышкан эмес, жамааттан чыгарылбашы үчүн. Алар адамдардын даңкын Кудайдын даңкынан көбүрөөк сүйдү.

Ыйса кыйкырып айтты: Мага ишенген адам мага эмес, бирок мени жөнөткөнгө ишенет, Жана мени көргөн киши мени жибергенди көрөт. Мен жарык болуп дүйнөгө келдим, ошондуктан мага ишенген ар бир адам караңгылыкта калбасын. Эгер кимдир бирөө менин сөздөрүмдү уккан болсо жана ишенбесе, мен аны соттобойм, анткени мен дүйнөнү соттоо үчүн эмес, дүйнөнү сактоо үчүн келдим. Мени четке кагып, менин сөздөрүмдү кабыл албаган адамдын аны соттогону бар – мен айткан сөз, ошол акыркы күндө аны соттойт. Анткени мен өзүмдөн эмес сүйлөдүм, бирок мени жөнөткөн Ата өзү мага буйрук берди, эмне айтышым жана эмне сүйлөшүм керектигин. Жана мен билем, анын буйругу түбөлүк жашоо экенин. Ошондуктан мен эмне сүйлөсөм, ата мага айткандай, ошондой сүйлөйм.

13

Пасха майрамынан мурун Ыйса өзүнүн бул дүйнөдөн Атасына кетүү убагы келгенин билип, дүйнөдө өзүнүн

адамдарын сүйгөндөй, аларды акырына чейин сүйдү. Кечки тамак учурунда шайтан мурдатан эле Искариоттук Симондун уулу Иуданын жүрөгүнө аны сатып берүү оюн салган эле, Ыйса баарын Ата анын колуна бергенин билип, жана Кудайдан чыккандыгын жана Кудайга кайтып баратканын билип Кечки тамактан туруп, кийимдерин коёт жана сүлгү алып, өзүн курчап байлайт. Анан ал жуугуч идишке суу куюп, шакирттеринин буттарын жууп, белине байланган сүлгү менен сүртө баштады. Ошондуктан ал Симон Петрге келет, жана ал ага айтат: Теңирим, сен менин буттарымды жуясыңбы? Ыйса жооп берип, ага айтты: Мен эмне кылып жатканымды сен азыр билбейсиң, бирок кийин билесиң. Петр ага айтат: Менин буттарымды түбөлүккө чейин жуубайсың! Ыйса ага жооп берди: Эгер мен сени жуубасам, менин менен бөлүгүң болбойт. Симон Петр ага айтат: Теңирим, менин буттарымды гана эмес, колдорумду да, башымды да. Ыйса ага айтат: Жуунган адам буттарын гана жууга муктаж, бирок бүтүндөй таза, жана силер таза болосуңар, бирок баарыңар эмес. Ал аны сатып берип жаткан адамды билчү, ошондуктан Баарыңар таза эмессиңер деп айткан.

Качан ал алардын буттарын жуугандан кийин жана өз кийимдерин кийгенден кийин, кайрадан отуруп, аларга айтты: силер мен силерге эмне кылганымды билесиңерби? Сиздер мени Устат жана Теңир деп чакырасыздар, жана туура айтасыздар, анткени мен ошомун. Эгер ошондуктан мен силердин буттарыңарды жуудум, Раббий жана Устат,

силер да бири-бириңердин буттарын жууга тийишсиңер. Үлгү бердим силерге, ошондуктан мен силерге кандайча кылдым, силер да ошондой кыласыңар. Чындап, чындап айтам силерге: кул өзүнүн кожоюнан улуу эмес, элчи да аны жөнөткөндөн улуу эмес. Эгер бул нерселерди билсеңер, аларды аткарсаң бактылуусуң. Мен баарыңар жөнүндө айтпайм, мен кимдерди тандаганымды билем, бирок жазуу аткарылсын деп, мени менен нан жеген өзүнүн өкчөсүн мага каршы көтөрдү. Азыр силерге болордон мурун айтып жатам, ошондо ал болгондо мен экенимди ишенесиңер. Чындап, чындап айтам силерге: эгер мен кимдир бирөөнү жөнөтсөм, аны кабыл алган киши мени кабыл алат, ал эми мени кабыл алган киши мени жөнөткөндү кабыл алат.

Ыйса бул сөздөрдү айткандан кийин, рухунда тынчсызданып, күбөлүк берип айтты: Чындык, чындык айтам силерге, силердин арангдан бири мени сатып берет. Ошондуктан шакирттер бири-бирине карашты, Ал кимдин жөнүндө айтып жатканын түшүнбөй. Ыйсанын көкүрөгүндө жатып турган анын окуучуларынын бири бар эле, аны Ыйса сүйгөн. Симон Петр ага ийилип, ал ким жөнүндө айтып жатканын сурады. Ал Ыйсанын төшүнө түшүп, ага: Теңирим, ким ал? - деди. Ыйса жооп берет: Ал мен нан кесегин чилдеп берген адам болот. Жана нан кесегин чилдеп, Симондун уулу Искариоттук Иудага берди. Жана тамак тилимден кийин, ошондо ошол шайтан ага кирди. Ошондо Ыйса ага айтат: Эмне кыласың, аны тезирээк кыл. Бирок тамак ичип жаткандардын эч кими ага

эмне үчүн муну айтканын билген жок. Кээ бир адамдар ойлошту, анткени акча кутусун Жүдө кармап турган, Ыйса ага Майрамга керектүү нерселерди сатып ал же жакырларга бир нерсе бер деп айтып жатат деп. Ал нанды алып, дароо эле чыгып кетти, ал эми түн болгон.

Качан ал чыккандан кийин, Ыйса айтат: Азыр Адам Уулу даңкталды жана Кудай анда даңкталды. Эгер Кудай Ага даңкталса, Кудай да аны Өзүндө даңкталат жана дароо аны даңкталат. Балдарчалар, дагы эле бир аз силер менен болом. Силер мени издейсиңер, жана мен Иудейлерге айткандай, мен барган жерге силер келе албайсыңар деп, азыр силерге да айтам. Жаңы буйрук берем силерге, бири-бириңерди сүйүңөр, мен силерди сүйгөндөй эле, силер да бири-бириңерди сүйүңөр. Ушул менен баары билишет, анткени силер менин окуучуларым болосуңар, эгерде силерде бири-бириңерге сүйүү болсо. Симон Петр ага: Теңирим, кайда барасың? - деди. Ыйса ага жооп берди: Мен барган жерге сен азыр мага ээрчий албайсың, бирок кийинчерээк ээрчийсиң. Петрос ага айтат: Теңирим, эмне үчүн мен сага азыр ээрчий албайм? Мен жанымды сенин үчүн коём. Ыйса ага жооп берди: Жаныңды менин үчүн коёсуңбу? Чындык, чындык айтам сага, короз кычырмайынча мени үч жолу четке кагасың.

14

Силердин жүрөгүңөр толкунбасын, Кудайга ишенесиңер жана мага да ишенесиңер. Менин атамдын үйүндө көп жай бар, эгер андай болбосо, силерге айткан болмокмун, силер үчүн орун даярдоого барам. Жана эгер барып, силерге орун даярдасам, кайра келип, силерди өзүмө алам, ошондо мен кайда болсом, силер да ошол жерде болосуңар. Жана мен кайда барарымды билесиңер, жана жолду да билесиңер. Томас ага айтат: Теңирим, биз сен кайда барарыңды билбейбиз, жана биз жолду кантип билсек болот? Ыйса ага айтат: Мен жолмун, чындыкмын жана жашоомун. Эч ким Атага мен аркылуу болбосо келе албайт. Эгер силер мени таанып билген болсоңор, атамды да таанып билген болмоксуңар. Азыр болсо аны билесиңер жана аны көргөн болосуңар. Филипп ага айтат: Теңирим, бизге Атаны көрсөт жана бул бизге жетет. Ыйса ага айтат: Ушунча убакыт силер менен болуп жатып, мени тааныган жоксуңбу, Филипп? Мени көргөн адам Атаны көргөн, анда кантип сен бизге Атаны көрсөт деп айтасың? Сен ишенбейсиңби, мен Атанын ичинде жана Ата менин ичимде экенине? Мен силерге айткан сөздөрдү өзүмдөн айтпайм, бирок менде калуучу Атанын өзү бул иштерди жасайт. Мага ишенгиле, анткени мен Атанын ичиндемин жана Ата менин ичимде, эгер болбосо, ошол эмгектердин өзү үчүн мага ишенгиле. Чындык, чындык айтам силерге: мага ишенген адам мен кылган иштерди ал да кылат, жана булардан да улуураак иштерди кылат, анткени мен Атама барам. Жана эмне нерсе болсо да силер менин атымда сурасаңар, мен муну кылам, ошондо Ата Уул аркылуу улуулансын. Эгер менин

атымда бир нерсе сурасаңар, мен аны кылам.

Эгер мени сүйсөңөр, менин буйруктарымды сактагыла. Мен атадан сурайм жана ал силерге башка жактоочуну берет, ал силер менен түбөлүккө калсын деп Чындыктын Рухун дүйнө кабыл ала албайт, анткени аны көрбөйт жана аны билбейт, бирок силер аны билесиңер, анткени ал силерде калат жана силерде болот. Мен силерди жетим калтырбайм, мен силерге келем. Дагы эле аз убакыт, жана дүйнө мени эми көрбөйт, бирок силер мени көрөсүңөр, анткени мен жашайм жана силер жашайсыңар. Ошол күнү силер билесиңер, анткени мен Атамдамын жана силер мендесиңер, жана мен силердемин. Менин буйруктарымды ээлеп, аларды сактаган киши мени сүйгөн адам болот. Мени сүйгөн адамды болсо менин Атам сүйөт, жана мен да аны сүйөм жана ага өзүмдү көрсөтөм. Ага Жүдө айтат, Искариот эмес, Теңирим, эмне болду, эмнеге сен өзүңдү бизге ачып көрсөтмөкчүсүң, ал эми дүйнөгө эмес? Ыйса жооп берип, ага айтты: Эгер ким мени сүйсө, менин сөзүмдү сактайт, жана менин Атам аны сүйөт, жана биз ага келебиз жана анын жанында турабыз. Мени сүйбөгөн адам менин сөздөрүмдү сактабайт, жана силер угуп жаткан сөз менин эмес, бирок мени жөнөткөн Атанын сөзү.

Бул нерселерди силерге силердин арасында калып турганда айттым. Бирок Жардамчы, Ыйык Рух, аны Ата менин атымда жөнөтөт, ал силерге баарын үйрөтөт жана

мен силерге айткан баарын эскертет. Тынчтыкты калтырам силерге, өзүмдүн тынчтыгымды берем силерге, дүйнө бергендей эмес, мен берем силерге. Силердин жүрөгүңөр тынчсызданбасын жана коркпосун. Сиздер уктуңуздар, мен силерге Мен кетем жана силерге кайра келем деп айтканымды. Эгер силер мени сүйгөн болсоңуздар, мен Атага барам деп айтканыма кубанмак элеңиздер, анткени Ата менден улуу. Жана азыр мен силерге болордон мурун айттым, ошондуктан ал болгондо ишенесиңер. Мен эми силер менен көп сүйлөшпөйм, анткени дүйнөнүн башчысы келет, жана менде ал эч нерсеге ээ эмес. Бирок дүйнө менин Атаны сүйгөнүмдү билиши үчүн, жана Ата мага буйруганындай кылам. Туруңар, бул жерден кеттик.

15

Мен чыныгы жүзүм талымын, жана менин атам дыйкан. Менде жемиш бербеген ар бир бутакты ал алып салат, ал эми жемиш берген ар бир бутакты тазалайт, ошондо ал көбүрөөк жемиш берсин. Эми силер мен силерге айткан сөз аркылуу тазасыңар. Менде калыңыз, мен да силерде калам. Бутак үзүм талында калбаса, өзүнөн жемиш бере албагандай эле, силер да менде калбасаңыз жемиш бере албайсыңар. Мен жүзүм талмын, силер бутактарсыңар. Менде калган жана мен анда калган киши көп жемиш берет, анткени менсиз силер эч нерсе кыла албайсыңар. Эгер кимдир бирөө менде калбаса, ташталат сыртка

бутактай жана кургайт, жана аларды чогултушат жана отко ыргытышат, жана күйөт. Эгер силер менде калсаңар жана менин сөздөрүм силерде калса, эмне каалайсыңар, сурагыла, жана ал силерге болот. Ушул менен Атам даңкталды, ошондуктан силер көп жемиш бересиңер жана Менин шакирттерим болосуңар. Ата мени сүйгөндөй, мен да силерди сүйдүм, менин сүйүүмдө калыңыздар. Эгер менин буйруктарымды сактасаңар, менин сүйүүмдө каласыңар, ошондой эле мен Атамдын буйруктарын сактадым жана Анын сүйүүсүндө каламын. Мен бул сөздөрдү силерге ошондуктан айттым, менин кубанычым силерде калсын жана силердин кубанычыңар толук болсун. Бул менин буйругум: бири-бириңерди мен силерди сүйгөндөй сүйгүлө. Бул сүйүүдөн улуураак сүйүү эч кимде жок, ошондуктан кимдир бирөө өз жанын өз досторунун үчүн коет. Силер менин досторумсуңар, эгерде мен силерге буйруган нерселердин баарын аткарсаңар. Мен силерди мындан ары кулдар деп айтпайм, анткени кул өзүнүн оңу эмне кылып жатканын билбейт, силерди болсо досторум деп айттым, анткени менин Атамдан уккан бардык нерселерди силерге билдирдим. Силер мени тандаган жоксуңар, бирок мен силерди тандадым жана силерди ошондуктан коюм, силер барып жемиш алып келишиңер үчүн жана силердин жемишиңер калсын, ошондуктан эмне сурасаңар да атадан менин атымда, ал силерге берсин. Бул нерселерди силерге буйрук берем, ошондуктан бири-бириңерди сүйөсүңөр.

Эгер дүйнө силерди жек көрсө, билгиле: ал мени силерден мурун жек көргөн. Эгер силер дүйнөдөн болсоңор, дүйнө өзүнүкүн сүйөр эле, бирок силер дүйнөдөн эмессиңер, тескерисинче мен силерди дүйнөдөн тандадым, ошондуктан дүйнө силерди жек көрөт. Эстеңерде тутуңар мен силерге айткан сөзүмдү: кул өзүнүн кожоюнунан чоң эмес. Эгер мени куугунташса, силерди да куугунташат, эгер менин сөзүмдү сактоого алышса, силердикин да сактоого алышат. Бирок буларды баарын силерге менин атымдын үчүн кылышат, анткени алар мени жибергенди билишпейт. Эгер мен келбесем жана аларга сүйлөбөсөм, алар күнөөлүү болмок эмес эле. Бирок азыр алардын күнөөсү үчүн шылтоолору жок. Мени жек көргөн адам менин атамды да жек көрөт. Эгер мен алардын арасында эч ким башка жасабаган иштерди жасабаган болсом, алар күнөөгө ээ болмок эмес эле, бирок азыр алар көрүштү жана мени да, менин Атамды да жек көрүштү. Бирок ошондуктан алардын мыйзамында жазылган сөз аткарылсын, себеби алар мени акысыз жек көрүшкөн. Бирок качан мен силерге Атадан жөнөтө турган Жардамчы келсе, Атадан чыккан Чындык Руху, ал мен жөнүндө куболук берет, Силер да күбөлүк бересиңер, анткени башынан бери мен менен биргесиңер.

16

Мен силерге бул нерселерди айттым, таарынбашыңар

үчүн. Силерди четтен чыгарылгандар кылышат, бирок саат келет, ошондой кылып силерди өлтүргөн ар бир адам Кудайга кызмат сунуп жатат деп ойлойт. Алар муну кылышат, анткени алар атаны да, мени да тааныган эмес. Бирок мен бул нерселерди силерге айттым, ошондуктан саат келгенде, аларды эстейсиңер, анткени мен силерге айттым. Бул нерселерди болсо силерге башынан айткан эмесмин, анткени мен силер менен болдум. Азыр мен мени жөнөткөнгө барам, бирок сиздердин арасыңардан эч ким менден Кайда барасың? деп сурабайт. Бирок мен силерге бул нерселерди айтканым үчүн, кайгы силердин жүрөгүңөрдү толтурду. Бирок мен силерге чындыкты айтам: силер үчүн пайдалуу, мен кетсем. Анткени эгер мен кетпесем, Ыраазычы силерге келбейт, бирок эгер барсам, аны силерге жөнөтөм. Жана ал келип, дүйнөнү күнөө жөнүндө, адилеттик жөнүндө жана сот жөнүндө ыйгарат. күнөө жөнүндө чындыгында, анткени алар мага ишенбейт, Адилеттик жөнүндө болсо, анткени мен Атама барам жана мени мындан ары көрбөйсүңөр, Ал эми сот жөнүндө, анткени бул дүйнөнүн башкаруучусу соттолгон. Дагы деле көп нерсени айтууга тийишмин силерге, бирок силер азыр аны көтөрө албайсыңар. Качан ал Чындык Рухунун өзү келсе, силерди бардык чындыкка багыт берет, анткени ал өзүнөн сүйлөбөйт, бирок канча уккан болсо, ошону сүйлөйт, жана келүүчү нерселерди силерге жарыялайт. Ал мени даңктайт, анткени менин ичимден алып, силерге жарыялайт. Атанын бардыгы менин экени үчүн, Ал менин ичимден алып, силерге билдирет деп айттым. Азыраак

убакыт жана көрбөйсүңөр мени, жана кайра азыраак убакыт жана көрөсүңөр мени, анткени мен барам Атага. Ошондо анын шакирттеринен бири-бирине айтышты: Бул эмне дегени, ал бизге айтып жатат: Аз убакыт жана мени көрбөйсүңөр, жана кайра аз убакыт жана мени көрөсүңөр, жана мен Атага кетип бараам? Ошондуктан алар айтып жатышты: Бул эмне, ал айткан кичинекей деген? Биз анын эмне жөнүндө сүйлөп жатканын билбейбиз. Ошондуктан Ыйса алардын андан сурагысы келгенин билип, аларга айтты: Мен Аз убакыт өтүп, мени көрбөй каласыңар, кайра аз убакыт өтүп, мени көрөсүңөр деп айтканым тууралуу бири-бириңерден сурап жатасыңарбы? Чындап, чындап айтам силерге: силер ыйлайсыңар жана аза тутасыңар, ал дүйнө кубанат. Силер кайгырасыңар, бирок силердин кайгыңар кубанычка айланат. Аял төрөгөндө азап тартат, анткени анын убагы келди, бирок баланы төрөгөндөн кийин, ал эми кыйынчылыкты эстебейт, анткени дүйнөгө адам туулгандыгынан улам кубанычта болот. Силер азыр чындыгында азап тартып жатасыңар, бирок мен силерди кайра көрөм жана силердин жүрөгүңөр кубанат, жана силердин ошол кубанычыңарды эч ким силерден албайт. Ошол күнү силер мендеден эч нерсе сурабайсыңар. Чын, чын айтам силерге: канча нерсени атадан менин ысымымда сурасаңар, Ал силерге берет. Азыркы чейин сиздер менин атымда эч нерсе сураган эмессиздер, сураңыздар жана аласыздар, ошондо силердин кубанычыңар толук болсун. Бул нерселерди силерге макал-лакаптарда айттым, бирок келет саат, качан силерге эми

макал-лакаптарда айтпайм, бирок Атанын жөнүндө ачыктан-ачык билдирем силерге. Ошол күндө менин атымда сурайсыңар, жана мен силерге айтпайм, мен Атадан силер жөнүндө сурайм деп. Өзү ата силерди сүйөт, анткени силер мени сүйгөнсүңөр жана мен Кудайдан чыккандыгыма ишенгенсиңер. Мен Атанын жанынан чыгып, дүйнөгө келдим; кайра дүйнөнү таштап, Атанын жанына барам. Анын шакирттери ага айтышат: Караңыз, азыр Сиз ачык сүйлөп жатасыз жана эч кандай макал айтпай жатасыз. Азыр биз билебиз, сен баарын билесиң жана сага эч ким суроо берүүнүн кереги жок. Ушунун менен биз сенин Кудайдан чыккандыгыңа ишенебиз. Ыйса аларга жооп берди: Азыр ишенесиңерби? Карагыла, саат келет, жана азыр келди, ошондуктан силер ар бириңер өз жериңерге тарап кетесиңер жана мени жалгыз калтырасыңар, бирок мен жалгыз эмесмин, анткени Ата менин менен. Мен бул нерселерди силерге айттым, ошондуктан менде тынчтыкка ээ болушуңар. Дүйнөдө кыйынчылыкка туш болосуңар, бирок баатыр болгула, мен дүйнөнү жеңдим.

17

Ыйса бул сөздөрдү айтып, көздөрүн асманга көтөрүп, мындай деди: Ата, саат келди, Өз Уулуңду даңктандыр, ошондо Уулуң да Сени даңктандырсын, Сен ага бардык эттин үстүнөн бийлик бергениңдей, ал да сен ага берген ар

бир адамга түбөлүк жашоо берет. Бул болсо түбөлүк жашоо: алар сени, жалгыз чыныгы Кудайды жана сен жиберген Ыйса Машаякты билсин. Мен сени жер үстүндө даңктадым, сен маган кылуум үчүн берген ишти аяктадым. Жана азыр даңктуу кыл мени Сен, Ата, Өзүңдүн жанында ошол даңк менен, кайсы Мен ээ болгом дүйнө болгонго чейин Сенин жаныңда. Мен сенин атыңды дүйнөдөн мага берген адамдарыңга көрсөттүм. Алар сеники болушкан жана сен аларды мага бердиң, жана алар сенин сөзүңдү сактап калышты. Азыр алар билишти, сен мага берген бардык нерселер сенден экенин. Анткени сен мага берген сөздөрдү мен аларга бердим, жана алар кабыл алышты, жана алар чындык менен билишти, мен Сенден чыккандыгымды, жана алар ишеништи, Сен мени жибергендигиңе. Мен алар жөнүндө сурайм, дүйнө жөнүндө эмес, бирок Сен мага бергендердин жөнүндө сурайм, анткени алар Сеники. Жана менин баарысы сеники жана сеники менин, жана мен алар аркылуу улуктуруулдум. Мен мындан ары дүйнөдө эмесмин, ал булар дүйнөдө болушат, жана мен Сага келемин. Ыйык Ата, аларды өз атыңда сакта, кимди Сен мага бердиң, алар бир болушсун биздей. Мен алар менен дүйнөдө болгон кезимде, сен мага берген адамдарды сенин атың менен сактап, коргодум. Алардын арасынан эч ким жок болгон жок, кыйроого тартылган уулдан башкасы, ошондо Ыйык Жазуу аткарылсын деп. Азыр мен сага келем жана бул сөздөрдү дүйнөдө сүйлөйм, ошондуктан алар менин кубанычымды өздөрүндө толук ээ болсун. Мен аларга сенин сөзүңдү бердим, жана дүйнө аларды жек

көрдү, анткени алар дүйнөдөн эмес, мен дүйнөдөн эмес болгондой эле. Мен аларды дүйнөдөн алып кетүүңдү сурабайм, бирок аларды жамандыктан сактап калууңду сурайм. Алар дүйнөдөн эмес, мен дүйнөдөн эмес болгондой. Аларды сенин чындыгың менен ыйыктандыр, сенин сөзүң чындык. Сен мени дүйнөгө жибергениңдей, мен да аларды дүйнөгө жибердим. Жана алар үчүн мен өзүмдү ыйыктайм, ошондуктан алар да чындыкта ыйыкталган болушсун. Мен булар жөнүндө гана эмес, бирок алардын сөзү аркылуу мага ишенгендер жөнүндө да сурайм, Баарынын бир болушу үчүн, Ата, сен менде жана мен сенде болгондой, алар да бизде бир болушсун, ошондо дүйнө сенин мени жибергениңе ишенсин. Жана мен сен мага берген даңкты аларга бердим, алар биз бир болгондой эле бир болушу үчүн, Мен аларда жана Сен менде, ошондуктан алар бирге камыл болушсун, жана дүйнө билсин, анткени Сен мени жибердиң жана аларды мени сүйгөндөй сүйдүң. Ата, сен мага бергендерди мен каалайм, мен кайда болсом, алар да мен менен болсун, ошондо алар менин даңкымды көрсүн, кимди сен мага бергенсиң, анткени сен мени дүйнө негизделгенге чейин сүйгөнсүң. Адилдүү Ата, дүйнө Сени тааныган жок, бирок Мен Сени таанып билдим, жана булар Сенин мени жиберген экениңди билишти, Мен аларга Сенин атыңды билдирдим жана билдирем, ошондуктан Сен мени сүйгөн сүйүү аларда болсун жана мен да аларда болоюн.

18

Ыйса бул сөздөрдү айткандан кийин өзүнүн шакирттери менен Кедрон селинин аркы жагына чыкты, ал жерде бакча бар эле, ага өзү жана анын шакирттери кирди. Жүдө да, аны өткөрүп берүүчү, ал жерди билчү, анткени Ыйса өз шакирттери менен ал жерге көп жолу чогулган. Ошондуктан Жүдө когортту жана башкы руханийлер менен фарисейлердин жардамчыларын алып, чырактар, шамдар жана курал-жарак менен ошол жерге келди. Ыйса өзүнө келе жаткан бардык нерселерди билип, чыгып, аларга айтты: Кимди издейсиңер? Алар ага жооп беришти: Назареттик Ыйса. Ыйса аларга айтты: Мен Ошомун. Аны өткөрүп берүүчү Жүдө да алар менен бирге турган. Ошентип, Ал аларга Мен Ошол Мен деп айтканда, алар артка чегинип жерге кулашты. Кайра ошондуктан аларды сурады: Кимди издеп жүрөсүңөр? Алар болсо: Назареттик Ыйсаны деп айтышты. Ыйса жооп берди: Мен силерге айттым, бул Мен. Эгер ошондуктан мени издеп жатсаңар, буларды кетүүгө коюңуздар. Ошондуктан ал айткан сөз аткарылсын деп: Кимдерди сен мага берген, мен алардан эч кимди жоготкон эмесмин. Симон Петр кылычты алып, аны сууруп алып, баш роохийдин кулун урду жана анын оң кулагын кесип салды. Ал кулдун аты Малхус болчу. Ошондуктан Ыйса Петрга айтты: Кылычты кынга сал. Атам мага берген чөйчөктү ичпеймби?

Ошондуктан когорт, командир жана жүйүттөрдүн жардамчылары Ыйсаны кармап, аны байлашты. Жана алар аны биринчи Аннага алып барышты, анткени ал ошол жылдын жогорку руханийи болгон Каяфанын кайын атасы эле. Каяфа жүйүттөргө бир адамдын эл үчүн өлүшү пайдалуу экенин кеңеш берген киши эле. Ыйсага Симон Петр жана башка шакирт ээрчип жүрүшкөн. Ошол шакирт баш дин кызматчыга белгилүү болгон, жана Ыйса менен бирге баш дин кызматчынын короосуна кирген. Бирок Петр сыртта эшиктин алдында турду. Ошондуктан баш дин кызматчыга таанымал болгон башка окуучу чыгып, эшик күзөтчүгө айтып, Петрду киргизди. Ошондуктан эшик күзөтчү жаш аял Петрга айтат: Сен да бул адамдын шакирттеринен эмессиңби? Ал айтат: Жок, эмесмин. Кулдар менен жардамчылар көмүр отун жасап турушкан, анткени суук болгон, жана алар жылынып жатышкан, ал эми Петр да алар менен бирге турган жана жылынып жаткан. Ошондуктан баш руханий Ыйсадан анын шакирттери жана окутуусу жөнүндө сурады. Ыйса ага жооп берди: Мен дүйнөгө ачык сүйлөдүм, мен ар дайым жыйналышта жана ибадатканада үйрөттүм, кайда иудейлер ар дайым чогулушат, жана жашыруунда эч нерсе сүйлөгөн жокмун. Эмне үчүн мени сураасың? Уккандардан сура, мен аларга эмне сүйлөгөнүмдү. Кара, булар менин айткандарымды билишет. Бирок ал муну айткандан кийин, жанында турган жардамчылардын бири Ыйсага сокку берип: Баш руханийге ушинтип жооп бересиңби? - деди. Ыйса ага жооп берди: Эгер мен жаман сүйлөсөм, жамандык

жөнүндө күбөлүк бер, бирок эгер жакшы сүйлөсөм, эмне үчүн мени уруп жатасың? Аннас аны байланган абалда баш руханий Каяфага жөнөттү. Симон Петр туруп жылынып жатты. Ошондуктан ага айтышты: Сен да анын шакирттеринен эмессиңби? Ошондуктан ал четке какты жана айтты: Мен эмесмин. Баш руханийдин кулдарынын бири, Петр кулагын кесип салган адамдын туугану болуп, айтты: Мен сени анын менен бакчада көргөн жокпумбу? Петр кайра четке какты, жана короз дароо кычырды.

Ошентип, алар Ыйсаны Каяфадан преторийге алып барышты. Эртең мезгили болду, бирок алар өздөрү преторийге кирген жок, булганбасын деп, Пасхалык майрамды жешсин деп. Ошондуктан Пилат аларга чыгып, айтты: Бул адамга карата кандай айыптоо алып келесиңер? Алар жооп беришип, ага айтышты: Эгер бул жамандык кылуучу болбосо, биз аны сага өткөрүп бербес элек. Ошондуктан Пилат аларга айтты: Аны силер алгыла жана өз мыйзамыңар боюнча аны сотогула. Ошондуктан жүйүттөр ага айтышты: Бизге эч кимди өлтүрүүгө уруксат жок. Ыйсанын сөзү толукталсын деп, ал кандай өлүм менен өлөрүн белгилеп айткан эле. Ошондуктан Пилат кайрадан преторияга кирди жана Ыйсаны чакырып, ага айтты: Сен еврейлердин падышасыбы? Ыйса ага жооп берди: Сен муну өзүңдөн айтып жатасыңбы же башкалар сага менин жөнүмдө айтышты? Пилат жооп берди: Мен жүйүт эмеспим! Сенин элиң жана баш дин кызматчылар сени мага тапшырышты. Эмне кылдың сен? Ыйса жооп берди:

Менин падышалыгым бул дүйнөдөн эмес. Эгер менин падышалыгым бул дүйнөдөн болсо, менин кызматчыларым согушушат эле, ошондо мен еврейлерге берилбейм. Бирок азыр менин падышалыгым бул жерден эмес. Пилат ага айтты: Ошондуктан сен падышасыңбы? Ыйса жооп берди: Сен айтасың, мен падышамын. Мен ушул үчүн туулдум жана ушул үчүн дүйнөгө келдим – чындыкка күбөлүк берүү үчүн. Чындыктан болгон ар бир адам менин үнүмдү угат. Пилат ага айтат: Чындык деген эмне? Жана муну айткандан кийин, ал кайрадан жүйүттөргө чыгып, аларга айтат: Мен анда эч кандай күнөө таппайм. Бирок силерде адат бар, Пасхада силерге бирөөнү бошотуп берүүгө. Ошондуктан силер жүйүттөрдүн падышасын силерге бошотуп берүүмдү каалайсыңарбы? Ошондо алардын баары кайрадан айкырышып: Бул эмес, Варавваны! - деп айтышты. Ал эми Вараввa каракчы болучу.

19

Анда ошондуктан Пилат Ыйсаны алып, камчылады. Жана аскерлер тикендерден таажы өрүп, анын башына коюшту жана кызгылт кызыл кийимди ага кийгизишти. Жана алар айтышчу эле: Саламатсызбы, жөөттөрдүн падышасы! жана алар ага согуулар беришчү эле. Пилат ошондуктан кайра сыртка чыкты жана аларга айтты: Карагыла, мен аны силерге сыртка алып чыгам, ошондо силер анда эч кандай

күнөө таппай турганымды билесиңер. Ошондуктан Ыйса сыртка чыкты, тикенектүү таажын жана кызгылт кийимди кийип. Ал аларга айтты: Карагылачы, бул адам. Ошондо башкы сыйынуучулар жана кызматчылар аны көргөндө кыйкырып: Таңгакка чаптыр, таңгакка чаптыр аны! - деп айтышты. Пилат аларга айтты: Аны өзүңөр алып, таңгакка чаптыргыла, мен анда эч кандай күнөө таппайм. Жөөттөр ага жооп беришти: Биздин мыйзамыбыз бар, жана биздин мыйзамыбызга ылайык ал өлүүгө тийиш, анткени ал өзүн Кудайдын уулу кылды. Качан Пилат бул сөздү уккандан кийин, ошондуктан ал андан да көбүрөөк коркту, Ал кайрадан преторийге кирип, Ыйсага: Сен кайдансың? - деди. Бирок Ыйса ага жооп берген жок. Ошондуктан Пилат ага айтат: Мага сүйлөбөйсүңбү? Сенин крестке чаптоого бийлигим бар экенин жана сени бошотууга бийлигим бар экенин билбейсиңби? Ыйса жооп берди: Сен менин үстүмдөн эч бир бийликке ээ эмес элең, эгер сага жогорудан берилбесе. Ушул себептен мени сага өткөрүп берген адам чоңураак күнөөгө ээ. Мындан кийин Пилат аны бошотууга аракет кылды, бирок Жүйүттөр кыйкырып айтышты: Эгер мунуну бошотсоң, Кесардын досу эмессиң. Өзүн падыша деп жарыялаган ар бир адам Кесарга каршы турат. Ошондуктан Пилат бул сөздү уккандан кийин Ыйсаны сыртка алып чыкты жана Ташташтырылган деп аталган жерде, еврей тилинде Габбата деп аталган жерде, платформанын үстүнө отурду. Бирок өтүү майрамынын даярдануусу болду, саат жараша алтынчы, жана жүйүттөргө айтат: караңыз, силердин падышаңыз. Алар

болсо кыйкырышты: Алып кет, алып кет, аны крестке чап! Пилат аларга айтат: Силердин падышаңарды крестке чапайынбы? Баш руханийлер жооп беришти: Бизде Кайсардан башка падыша жок. Ошондо ошондуктан аны крестке чаптырылсын деп аларга берди.

Алар Ыйсаны алып, жетелешти, жана ал өзүнүн крестин көтөрүп, баш сөөк деп аталган жерге чыкты, ал еврей тилинде Голгофа деп аталат. Аны кайда тагышты, жана анын менен бирге башка экөөнү бул жактан жана бул жактан, ортосунда болсо Ыйса турду. Пилат аталышты жазып, крестке коюлду, анда жазылган: Ыйса Назареттик, Жүйүттөрдүн падышасы. Ошондуктан бул жазууну Жүйүттөрдүн көбү окушту, анткени Ыйса крестке чапталган орун шаарга жакын эле, жана ал ибраний тилинде, грек тилинде, рим тилинде жазылган эле. Ошондуктан жүйүттөрдүн бош дин кызматчылары Пилатка айтышты: Жүйүттөрдүн падышасы деп жазба, бирок Ал Мен жүйүттөрдүн падышасымын деп айтты деп жаз. Пилат жооп берди: Эмне жаздым, ошону жаздым.

Ошондуктан аскерлер Ыйсаны крестке чаптырганда, анын кийимдерин алып, төрт бөлүккө бөлүштү, ар бир аскерге бир бөлүктөн, ошондой эле көйнөгүн алышты. Көйнөк болсо тигилбеген, үстүнөн баштап бүтүндөй токулган эле. Ошентип алар бири-бирине айтышты: Аны жыртпайлы, бирок анын кимдики болорун тоскоол таштап чечели, ошондо жазмада айтылган сөз аткарылсын: Менин

кийимдеримди өздөрүнө бөлүштү жана менин кийимим үчүн тоскоол ыргытты.

Ошентип, аскерлер ушуларды жасашты. Ыйсанын крестинин жанында анын энеси жана анын энесинин эжеси, Клопанын Мариясы жана Магдалиналык Мария турушкан. Ыйса ошондуктан энесин жана жанында турган сүйгөн шакиртин көрүп, энесине айтат: Аял, мына сенин уулуң. Андан кийин ал шакиртке айтат: Карагын, энең сенин. Жана ошол сааттан баштап шакирт аны өзүнө алды. Мунун артынан Ыйса баары эле аткарылганын билип, жазуу толук аяктала деп, Суусап жатам дейт. Ошентип, сирке суюктугу менен толтурулган идиш жатты, алар болсо губканы сирке суюктугуна малып, аны иссоп өсүмдүгүнө орошуп, анын оозуна алып келишти. Ыйса сиркени алгандан кийин Аяктады деп айтты жана башын ийип, рухун берди.

Ошондуктан жүйүттөр, денелер шаббат күнү крестте калбашы үчүн, анткени даярдоо күнү болгон, ошол шаббат улуу күн болгондуктан, Пилаттан алардын буттары сындырылып, алынып кетиши үчүн суранышты. Ошондуктан аскерлер келишти жана биринчинин буттарын сындырышты жана аны менен бирге дарга тартылган экинчинин буттарын. Бирок Ыйык Ыйсага келип, аны мурунтан эле өлгөнүн көргөндө, анын буттарын сындырышкан жок. Бирок жоокерлердин бири найза менен анын капталын тешти, жана дароо кан менен суу чыкты.

Жана көргөн киши күбөлүк берди, жана анын күбөлүгү чыныгы, жана ал билет, анткени чынын айтат, ошондуктан силер да ишенесиңер. Бул ушундай болду, ошондуктан жазма аткарылсын: анын сөөгү сындырылбайт. Жана дагы башка жазууда айтылат: Алар кимди тешкен болсо, ошону көрүшөт.

Бул окуялардан кийин Ариматеялык Жусуп Пилаттан сурады. Ал Ыйсанын шакирти болгон, бирок жүйүттөрдөн коркконунан жашыруун болгон. Ал Ыйсанын денесин алып кетүүгө уруксат сурады, жана Пилат уруксат берди. Ошондуктан ал келип, Ыйсанын денесин алып кетти. Никодемус да келди, ал биринчи жолу түн ичинде Ыйсага келген, мурра менен алоэнин аралашмасын жүз литрадай алып келип. Ошондуктан алышты Ыйсанын денесин жана аны кездемелерге татымал заттар менен байлашты, жүйүттөрдүн көмүү адаты боюнча. Бирок Ал тогузга чапталган жерде бакча болгон, жана ошол бакчада жаңы көрүстөн болгон, анда али эч ким коюлган эмес, Ошол жерде, еврейлердин даярдануу күнү себептүү, мүрзө жакын болгондуктан, Ыйсаны коюшту.

20

Ишемби күндөрүнүн биринде Мария Магдалина эртең менен, али караңгы турганда, мүрзөгө келет жана мүрзөнүн таш эшиги алынып салынганын көрөт.

Ошондуктан чуркап, Симон Петрга жана Ыйса сүйгөн экинчи окуучуга келип, аларга айтат: Теңирди көрдөн алып кетишти, жана биз аны кайда коюшканын билбейбиз. Ошондуктан Петр жана башка шакирт чыгып, мүрзөгө келишчү. Экөө тең бирге чуушту, бирок башка шакирт Петрдан тезирээк чуюп, мүрзөгө биринчи болуп келди. Жана ийилип караганда, жаткан кездемелерди көрөт, бирок ичине кирген жок. Ошондуктан Симон Петр ага ээрчип келип, күмбөзгө кирди жана канаат кездемелердин жатканын көрдү. жана бет жоолук, ал анын башынын үстүндө болгон, кездемелер менен жаткан эмес, бирок өзүнчө бир жерге оролгон. Анда ошондуктан башка шакирт да, мүрзөгө биринчи болуп келген, ичине кирди жана көрдү жана ишенди. Алар али жазууну билишкен эмес эле, анткени ал өлүктөрдөн туруу керек деп. Окуучулар ошондуктан кайра өздөрүнө кетишти. Мария эстеликтин сыртында ыйлап туруп турду. Ошондуктан ал ыйлаганда, ал эңкейип мүрзөгө кирди жана ак кийимдерде отурган эки элчини көрөт: бирөө башка жакта, экинчиси буттарга жакта, Ыйсанын денеси жаткан жерде. Жана алар ага айтышат: Аял, эмне үчүн ыйлайсың? Ал аларга айтат: Анткени менин Теңирди алып кетишти, жана мен аны кайда коюшканын билбейм. Жана ал муну айткандан кийин артка бурулду жана Ыйсанын турганын көрдү, бирок анын Ыйса экенин билген жок. Ыйса ага айтат: Аял, эмне үчүн ыйлайсың? Кимди издеп жатасың? Ал багбан деп ойлогондуктан, ага айтат: Теңирим, эгер сен аны алып кеткен болсоң, мага кайда коюп кеткениңди айт, мен аны

алып кетемин. Ыйса ага Мария деди. Ал бурулуп, ага Раббуни деди, бул мугалим дегенди билдирет. Ыйса ага мындай дейт: Мага тийбе, анткени мен али Атама көтөрүлгөн жокмун. Бирок менин бир тууган агаларыма бар жана аларга айт: мен менин Атама жана силердин Атаңарга, менин Кудайыма жана силердин Кудайыңарга көтөрүлөм. Магдалалык Мария окуучуларга Теңирди көргөнүн жана Ал ага муну айтканын билдирүү үчүн келет.

Ошол шаббаттын биринчи күнү кеч киргенде, шакирттер жүйүттөрдөн коркуп жыйылган жерде эшиктер жабык турганда, Ыйса келип, ортого туруп, аларга: Силерге тынчтык болсун деди. Жана муну айткандан кийин, Ал аларга Өзүнүн колдорун жана капталын көрсөттү. Ошондуктан окуучулар Теңирди көргөндөн кийин кубанышташты. Ошондуктан Ыйса аларга кайрадан айтты: Силерге тынчтык болсун. Ата мени жөнөткөндөй, мен да силерди жөнөтөм. Жана муну айткандан кийин, Ал дем берди жана аларга айтат: Ыйык Рухту алгыла. Эгер кээ бирөөлөрдүн күнөөлөрүн кечирсеңер, алар аларга кечирилет; эгер кээ бирөөлөрдүкүн кармасаңар, алар кармалган.

Томас, он экинин бири, Эгиз деп аталган, Ыйса келгенде алар менен болгон эмес. Башка шакирттер ага: Биз Ыйыкты көрдүк, - дешти. Ал болсо аларга: Эгер мен анын колдорундагы тырмактардын изин көрбөсөм, манжамды тырмактардын изине салбасам жана колумду анын

капталына салбасам, ишенбейм, - деди. Жана сегиз күндөн кийин анын шакирттери кайрадан ичинде болушту жана Фома алар менен болду. Ыйса эшиктер жабык турганда келди жана ортого туруп айтты: Силерге тынчтык болсун. Андан кийин Томага айтат: Бармагыңды бул жерге келтир жана колдорумду көр, колуңду келтир жана капталыма сал, ишенбеген болбо, бирок ишенген бол. Томас жооп берип, ага: Менин Теңирим жана менин Кудайым! - деди. Ыйса ага айтат: Сен мени көргөнүң үчүн ишендиң. Бактылуу алар, көрбөй эле ишенгендер.

Ыйса өзүнүн шакирттеринин алдында көптөгөн башка белгилерди да жасады, алар ушул китепте жазылган эмес. Бирок бул нерселер жазылган, ошондуктан силер Ыйсанын Кудайдын уулу Машайак экенине ишенесиңер жана ишенип, анын атында жашоого ээ болосуңар.

21

Бул окуялардан кийин Ыйса өзүн дагы бир жолу шакирттерге Тибериада деңизинин жээгинде көрсөттү, ал аны ушундай кылды. Симон Петр, Дидимус деп аталган Томас, Галилеянын Кана шаарынан келген Натанаил, Зебедейдин уулдары жана анын башка эки шакирти бирге болушту. Симон Петрос аларга айтат: Балык уулоого барам. Алар ага айтышат: Биз да сени менен барабыз. Алар чыгып, дароо кемеге миндилер, бирок ошол түнү эч нерсе

уулашкан жок. Таң мурунтан эле болгондо, Ыйса жээкте турду, бирок окуучулар Ыйсанын өзү экенин билишкен эмес. Ошондуктан Ыйса аларга айтат: Балдар, балыгыңар барбы? Алар ага жооп беришти: Жок. Ал бирок аларга айтты: Торду кеменин оң жагына ыргытыңыздар, ошондо табасыңар. Ошентип, алар ыргытышты, бирок балыктардын көптүгүнөн улам торду тартууга күчтөрү жетпей калды. Ошол шакирт, кимди Ыйса сүйчү, Петрге: Бул Теңир! - деди. Симон Петр буну уккандан кийин, анткени ал жылаңач болчу, сырткы кийимин белине байлап, деңизге секирип түштү. Башка шакирттер кайык менен келишти, анткени алар жерден алыс эмес эле, болгону эки жүз чынтак чамасында, балыктардын тороосун сүйрөп келишти. Ошентип, алар жерге чыгышканда, жаткан көмүр отун жана анын үстүнө коюлган балыкты жана нанды көрүшөт. Ыйса аларга айтат: Азыр кармаган балыктарыңардан алып келгиле. Симон Петрос жогору чыкты жана торду жер үстүнө тартты, ал жүз элүү үч чоң балык менен толук эле, жана ушунча көп болсо да, тор жыртылган жок. Ыйса аларга айтат: Келгиле, тамактангыла. Бирок окуучулардын эч кими аны Сен кимсиң? деп сурап текшерүүгө батынган жок, анткени алар Теңирдин Ошол экенин билишчү. Ошондуктан Ыйса келет жана нанды алат жана аларга берет, жана балыкты да ошондой эле берет. Бул эле үчүнчү жолу Ыйса өзүнүн шакирттерине өлүктөрдөн тирилгенден кийин пайда болду.

Качан алар таңки тамакташып болгондон кийин, Ыйса Симон Петрго айтат: Симон, Ионанын уулу, сен мени булардан көбүрөөк сүйөсүңбү? Ал ага айтат: Ооба, Теңирим, сен билесиң, мен сени сүйөм. Ыйса ага айтат: Менин козуларымды багып бер. Ага кайра экинчи жолу айтат: Симон, Жонанын уулу, мени сүйөсүңбү? Ага айтат: Ооба, Теңирим, сен билесиң, мен сени досмун. Ага айтат: Менин койлорумду багып жүр. Ага үчүнчү жолу айтат: Симон, Жонанын уулу, мени сүйөсүңбү? Петр капа болду, анткени ага үчүнчү жолу мени сүйөсүңбү деп айтты, жана ага айтты: Теңирим, сен баарын билесиң, сен мен сени сүйөрүмдү билесиң. Ыйса ага айтат: Менин койлорумду багыңыз. Чындап чындап айтам сага: качан жаш болгондо, өзүң белиңди байлап, каалаган жериңе басып жүрдүң, бирок карыганда колдоруңду созосуң, башка бирөө сени байлайт жана каалабаган жериңе алып барат. Бирок ал муну кандай өлүм менен Кудайды даңктайт деп белгилеп айтты. Жана муну айткандан кийин ага айтат: мага ээрчи. Бурулуп, Петр Ыйса сүйгөн окуучунун ээрчип жатканын көрөт, ал тамакта анын көкүрөгүнө жатып: Теңирим, сени сатып жаткан ким? деп айткан эле. Петр буну көрүп, Ыйсага айтат: Теңирим, бул болсо эмне? Ыйса ага айтат: Эгер Мен аны Мен келгенче калышын каласам, сага эмне? Сен Мага ээрчи. Ошондуктан бул сөз туугандардын арасына чыкты, ошол шакирт өлбөйт деп, бирок Ыйса ага ал өлбөйт деп айткан эмес, тескерисинче, эгер Мен аны Мен келгенге чейин калууну каласам, сага эмне?

Бул окуучу булар жөнүндө куболук берген жана буларды жазган, жана биз анын куболугу чын экенин билебиз. Ыйса кылган башка көп нерселер да бар, эгер алар бир-биринен жазылса, өзүм ойлойм дүйнө жазылган китептерди камтый албайт. Аминь.

Ыйгарым Мыйзам

1

Бул Мойсей бардык Израилге Иордан дарыясынын аркы жагында, чөлдө, батышка карай, Кызыл деңизинин жанында, Паран, Тофол, Лобон, Аулон жана Катахрусеанын ортосунда айткан сөздөр. Хоребден Сеир тоосу аркылуу Кадеш Барнеага чейинки жол он бир күн. Кырк жылдын он биринчи айынын биринде Мойсей Ысрайылдын бардык уулдарына Теңир ага аларга буйруган бардык нерселерге ылайык сүйлөдү, урганан кийин. Хешбонда жашаган аморейлердин падышасы Сихон жана Аштаротто менен Эдрейде жашаган Башандын падышасы Ог, Иорданынын аркы жагындагы Моаб жеринде Мусо бул мыйзамды түшүндүрүп, айта баштады. Теңир биздин Кудайыбыз Хоребде бизге сүйлөп, мындай деди: Бул тоодо турууңар силерге жетиштүү болсун. Артка бурулуп жолго чыгыңар силер жана киргиле Аморрейлердин тоосуна, жана Арабадагы бардык кошуналарга, тоого жана түздүккө, жана Түштүккө, жана Канаандыктардын жээк жерине, жана

Анти-Ливанга чейин улуу дарыянын, Евфрат дарыясынын. Көрүңүздөр, Ал силердин алдыңарда жерди берди, кирип, ошол жерди мүлк кылып алгыла, мен силердин ата-бабаларыңарга Ибрагимге, Исаакка жана Жакыпка аларга жана алардын уругуна алар менен кошо берүүгө ант берген элем.

Мен ошол убакта силерге айттым: Мен жалгыз өзүм силерди көтөрө албайм. Теңир сиздин Кудайыңыз сизди көбөйттү, жана карагыла, бүгүн сиздер асмандагы жылдыздардай көп болуп калдыңар. Ата-бабаларыңардын Теңири Кудайы силерге миң эсе кошсун, силер кандай болсоңор, жана силерге батасын берсин, Ал силерге айткандай. Мен жалгыз кантип силердин эмгегиңерди, негизиңерди жана каршылыктарыңарды көтөрө алам? Өздөрүңөргө акылман, билимдүү жана акылдуу эркектерди өз уруулардан тандап бергиле, мен аларды силердин үстүңөргө башчы кылып дайындайм. Жана сиздер мага жооп берип: Сен айткан сөздү аткаруу жакшы деп айттыңыздар. Мен силерден акылман, билимдүү жана акылдуу эркектерди алдым жана аларды силердин миңбашыларыңар, жүзбашыларыңар, элүүбашыларыңар, онбашыларыңар жана силердин сотчуларыңардын катчылары кылып дайындадым. Мен ошол убакта силердин сотчуларыңарга буйрук бердим: Бир тууганыңардын ортосундагы ишти угуп, адамдын, бир тууганынын жана анын келгиндинин ортосунда адилеттүү сот кылгыла. Сотто жүзгө караба, кичинени да, улууну да

бирдей соттойсуң, адамдын жүзүнө жактырбайсың, анткени сот Кудайдын сотубу, жана эгер кандайдыр бир иш силер үчүн катуу болсо, аны мага алып келгиле, мен угам аны. Ошол убакта мен силерге аткарышыңар керек болгон бардык сөздөрдү буйрудум.

Биз Хоребден кеткенден кийин, Теңирибиз Кудай бизге буйруганындай, силер көргөн ошол улуу жана коркунучтуу чөлдүн бардыгын, Аморийлердин тоосунун жолу менен жүрүп, Кадеш-Барнеага чейин келдик. Мен силерге айттым: силер биздин Теңирибиз Кудай силерге берген аморейлердин тоосуна чейин келдиңер. Көрүңүздөр, Теңир, силердин Кудайыңар силердин алдыңарда жерди берди, чыгып мураска алыңыздар, силердин аталарыңыздын Теңири Кудай силерге айткандай, коркпоңуздар жана үрөйлөнбөңүздөр. Жана сиздердин баарыңар мага келип, мындай дедиңер: Биздин алдыбызда эркектерди жөнөтөлү, алар бизге жерди чалгындап, бизге жооп билдиришсин – кайсы жол аркылуу биз чыгабыз ал жолдо, жана кайсы шаарларга биз киребиз. Бул сөз мага жакты жана мен сиздерден он эки эркекти алдым, ар бир уруудан бирден. Жана артка бурулуп, тоого чыгышты, жана жүзүм салмагынын өрөөнүнө чейин келишти, жана аны чалгындап көрүштү. Алар колдоруна жердин жемиштеринен алып, силерге алып келишти жана айтышты: Жакшы жер, аны биздин Теңирибиз Кудай бизге берет.

Силер чыгууну каалаган эмессиңер, бирок биздин Теңирибиз Кудайдын сөзүнө баш ийген жоксуңар. Силер өз чатырларыңарда ыңылдап, Теңир бизди жек көргөндүктөн, бизди Мысыр жеринен чыгарып, аморейлердин колуна берип, жок кылуу үчүн алып келди деп айттыңар. Биз кайда чыгабыз? Бирок сиздердин бир туугандарыңар сиздердин жүрөгүңөрдү алып кетишти, айтып: Улут чоң жана көп, биздикинен күчтүүрөөк, жана шаарлар чоң жана асманга чейин бекемделген, бирок биз ошол жерде алптардын уулдарын да көрдүк. Мен силерге айттым: коркуп калбагыла жана алардан коркпогула. Теңириңер Кудай, силердин алдыңарда баратуучу, Өзү алар менен силер менен бирге согушат, Мисир жеринде силерге кылган бардык ишинин баарындай, жана силер көргөн ушул чөлдө, Аморрейлердин тоосунун жолунда, Теңир силерди көтөргөндөй. Кудайың сенин адам өз уулун багып-камкордогондой, силер жүргөн бардык жол боюнча бул жерге келгенге чейин силерди багып-камкордоду.

Жана бул сөзгө силер биздин Теңир Кудайыбызга ишенген жоксуңар, Ким силердин алдыңарда жолдо биринчи болуп жүрөт, силерге орун тандап берүү үчүн, түнү оттон силерди жетектеп, силер жүргөн жолду көрсөтүп, жана күндүз булуттан.

Теңир силердин сөздөрүңөрдүн үнүн укту жана ачууланып ант берди, айтып. Эгер бул эркектердин кимдир бирөөсү мен алардын аталарына ант берген ушул жакшы жерди

көрсө, башка Калеб, Иефоннанын уулу, ал аны көрөт, жана ага мен ошол жерди берем, ал басып өткөн жерди, жана анын уулдарына да, анткени ал Теңирге берилген болгон. Жана мага Теңир силердин үчүн ачууланды, айтып: Сен да ал жакка кирбейсиң. Сенин жаныңда турган Нундун уулу Джошуа ал жерге кирет, аны күчтөндүр, анткени ал Израилге аны мурас кылып берет. Жана бүгүн жакшы менен жаманды билбеген ар бир жаш бала ошол жерге кирет, жана мен аны буларга берем, жана алар аны мураска алат. Жана силер артка бурулуп, Кызыл деңиз жолу менен чөлгө лагерге түштүңөр.

Силер жооп бердиңер жана айттыңар: Биз Теңирибиз Кудайдын алдында күнөө кылдык. Биз чыгып, Теңирибиз Кудайыбыз бизге буйруган бардык нерселерге ылайык согушабыз. Ар бири өзүнүн согуш куралдарын алып, чогулуп, тоого чыгасыңар. Теңир мага айтты: Аларга айт, силер чыкпайсыңар жана согушпайсыңар, анткени мен силер менен эмесмин, жана силер өз душмандарыңардын алдында талкаланасыңар. Мен силерге сүйлөдүм, бирок силер менин сөзүмдү укпадыңар, жана силер Теңирдин сөзүнөн четтедиңер, жана зордук менен тоого чыктыңар. Жана ошол тоодо жашаган Аморит силерге жолугушууга чыкты, жана аарылар кууп жеткендей силерди куугунтуктады, жана силерди Сеирден Хормага чейин жаракаттады. Жана отуруп ыйладыңар биздин Теңир Кудайдын алдында, жана Теңир силердин добушуңарды укпады, да силерге көңүл бурган жок.

Жана силер Кадеште көп күндөр отурдуңар, канча күндөр болсо да силер отурдуңар.

2

Жана артка бурулуп, биз чөлгө кеттик, Кызыл деңиздин жолу менен, кандай жол менен Теңир мага айткан болсо, жана биз Сеир тоосун көп күндөр курчап алдык. Жана Теңир мага айтты, Бул тоону айланып жүрүү силерге жетиштүү болсун, ошондуктан түндүккө кайрылгыла. Жана элге буйрук бер, айтып: Силер өз бир туугандарыңардын, Исавдын уулдарынын чектери аркылуу өтөсүңөр, алар Сеирде жашайт, жана алар силерден коркушат жана силерди абдан сыйлашат. Алар менен согушка кошулбаңар, анткени мен силерге алардын жеринен бир буттун орду да бербейм, себеби мен Эсавдын уулдарына Сеир тоосун мурас катары бердим. Күмүш менен тамак-аш сатып алгыла алардан жана жегиле, жана суу өлчөм менен алгыла алардан күмүш менен жана ичкиле. Анткени Теңир биздин Кудайыбыз сени колуңдун бардык ишинде батасын берди, билип ал кантип сен ошол улуу жана коркунучтуу чөлдөн өттүң, мына кырк жыл Теңир сенин Кудайың сен менен болду, сен эч нерседе кемчилик тартпадың.

Биз Сеирде жашаган тууган агаларыбыз Эсавдын уулдарынын жанынан Араба жолу менен Айлон жана Гесион Габерден өтүп, андан кийин кайрылып Моаб

чөлүнүн жолу менен өттүк. Теңир мага айтты: Моабдыктарга душмандашпагыла жана алар менен согушка кошулбагыла, анткени мен алардын жеринен силерге мурас катары бербейм, себеби Лоттун уулдарына Ароерди мурастоого бердим. Омминдер мурда ал жерде отурукташкан, алар Энакимдер сыяктуу эле чоң, көп жана күчтүү элет болгон. Булар да Анакимдер сыяктуу эле Рефаим деп эсептелишет, бирок Моабдыктар аларды Эмим деп аташат. Жана Сеирде мурда Хоррайос турду, жана Эсаунун уулдары аларды жок кылды жана аларды алардын алдынан жок кылды. Жана алардын ордуна отурукташтырылды, Израиль анын мурасынын жерин кандай кылган болсо, кайсыны Теңир аларга берген. Эми туруп, жолго чыгыңыздар жана Зарет жарын кесип өтүңүздөр.

Биз Кадеш Барнеадан Зарет жырагын өткөнгө чейин жол жүргөн күндөр отуз сегиз жыл болду, Теңир ант берген сыяктуу, согушчу эркектердин бүт муун лагерден өлүп түгөнгөнгө чейин. Кудай аларды. Жана Кудайдын колу алардын үстүндө болду, аларды лагердин ичинен жок кылуу үчүн, алар өлгөнчө.

Жана ошондо болду, качан бардык согушчу эркектер элдин ичинен өлүп түшкөндө, жана сүйлөдү Теңир мага айтты: Сен бүгүн чектерден өтөсүң Моаб Ароерди, Силер Аммон уулдарынын жанына жакындайсыңар, аларга душмандашпагыла жана алар менен согушка

кошулбагыла, анткени мен Аммон уулдарынын жеринен сага мүлк катары бербейм, себеби мен аны Лот уулдарына мүлк катары бердим. Жер Рефаим деп эсептелинет, анткени анын үстүндө мурда Рефаим жашашкан жана Аммонитер аларды Зохоммин деп аташат. Силерден чоң, көп жана күчтүү улут, так эле Энакеимдер сыяктуу, бирок Теңир аларды алардын алдында жок кылды, жана алар мүлк кылып алышып, алардын ордуна ушул күнгө чейин жайгашышты. Кандайча алар Сеирде жашаган Эсавдын уулдарына жасашкан, ошол жол менен алар Хорейликти алардын алдынан жок кылышкан, жана аларды мүлк кылып алышкан, жана алардын ордуна ушул күнгө чейин жайгаштырылышкан. Жана Аседотто Газага чейин турган Эуайойлорду, жана Каппадокиядан чыккан Каппадокиялыктар аларды жок кылышты жана алардын ордуна орношушту.

Азыр ошондуктан туруңар жана кетиңер, жана силер Арнон жарын өтүңөр. Мана, Мен сенин колуңа бердим Хешбондун падышасы Сихонду, Аморейликти жана анын жерин. Мүлк кылып алууну башта, ушул күнү ага каршы согушка кириш. Башта бер сенин дир-дирегиңди жана коркуңчуңду асмандын астындагы бардык элдердин жүзүнө, алар сенин атыңды уккандан кийин тынчсызданышат жана сенин жүзүңдөн оорулар тартышат.

Жана мен Кедемот чөлүнөн Хешбон падышасы Сихонго тынчтык сөздөр менен элчилерди жибердим, айтып: Мен

сенин жериңден жол менен өтөм, оңго да, солго да бурулбайм. Тамак-ашты күмүшкө сен мага сатасың жана мен жейм, сууну күмүшкө сен мага сатасың жана мен ичем, бирок мен буттар менен өтүп кетем. Эсавдын уулдары Сеирде жашагандар жана Моабиттер Ароерде жашагандар мага кылгандай, мен Иорданды өтүп, Теңир биздин Кудайыбыз бизге берген жерге кирмейинче. Жана Хешбондун падышасы Сихон бизди өз аймагынан өткөргүсү келген жок, анткени биздин Теңирибиз Кудай анын рухун катуулатып, анын жүрөгүн күчөттү, ошондуктан ал бүгүнкү күндөгүдөй сенин колуңа табыш кылынсын.

Жана Теңир мага айтты: Карачы, мен сенин алдыңда Хешбондун падышасы Сихонду, Аморейди жана анын жерин берүүнү баштадым, жана анын жерин мураска алууну баштагын. Хешбондун падышасы Сихон бизге жолугушууга чыкты, ал жана анын бардык эли Яхацда согушка чыкты. Жана Теңир биздин Кудайыбыз аны биздин алдыбызга берди, жана биз аны жана анын уулдарын жана анын бардык элин урдук. Биз ошол убакта анын бардык шаарларын алдык жана ар бир шаарды толугу менен жок кылдык, алардын аялдарын жана балдарын, эч кимди тирүү калтырбадык. Бирок мал ашкересин биз талап-тоноодук жана шаарлардын олжосун алдык. Ароердан, ал Арнон селинин жээгинде турган, жана өрөөндө турган шаарды, жана Галаад тоосуна чейин, бизден качып кеткен шаар болгон жок. Баарын Теңир,

биздин Кудай, биздин колубузга берди. Бирок биз Аммон уулдарына жакын жерге жакындашкан жокпуз - Жабок селинин бардык кошулуучу жерлерине жана тоолуу аймактагы шаарларга, анткени биздин Кудайыбыз Теңир бизге ушинтип буйруган.

3

Артка бурулуп, биз Башанга баруучу жол менен жогору чыктык, жана Башандын падышасы Ог бизди тосуп алуу үчүн чыкты, өзү жана анын бардык эли согушка Едраимге. Теңир мага айтты: Андан коркпо, анткени мен аны сенин колуңа бердим, анын бардык элин жана бардык жерин. Сен ага так эле кыласың, Хешбондо жашаган аморейлердин падышасы Сихонго кылгандай. Жана Теңир, биздин Кудайыбыз, аны биздин колубузга тапшырды, жана Башан падышасы Огду, жана анын бардык элин, жана биз аны урдук, анын уругун калтырбай.

Ошол убакта биз анын бардык шаарларын басып алдык, алардан албаган шаарыбыз жок болчу - алтымыш шаар, Башандагы падыша Огдун Аргоб аймагынын бардык айланасындагы жерлери. Бардык шаарлар бекемделген, дубалдары бийик, дарбазалары жана тактайлары бар, Ферезайлардын абдан көп шаарларынан тышкары. Биз толугу менен жок кылдык, так эле Хешбондун падышасы Сихонго кылгандай, жана биз бардык кийинки шаарды,

аялдарды жана балдарды жок кылдык. Жана бардык малды жана шаарлардын олжосун биз өзүбүзгө талап алдык.

Биз ошол убакытта Иорданынын аркы жагында, Арнон селинен Хермонго чейин жашаган эки аморей падышанын колунан жерди алдык, Пальма дарактары Хермонду Саниор деп аташат, ал эми Аморит аны Санир деп атаган. Мисордун бардык шаарлары, бүткүл Галаад жана бүткүл Башан, Элхага жана Эдраимге чейин, Башандагы Ог падышалыгынын шаарлары, Анткени Башан падышасы Ог гана рафаимдерден калган эле. Карагын, анын темир төшөгү Аммон уулдарынын четинде турат, узундугу тогуз чынтарак, туурасы төрт чынтарак, адамдын чынтарагы боюнча. Биз ошол жерди ошол убакта Ароердан мураска алдык, ал Арнон селинин жээгинде жайгашкан, жана Галаад тоосунун жарымын жана анын шаарларын Рубенге жана Гадка бердим. Жана Галаадтын калдыгын жана Огдун бардык Башан падышалыгын Манассе уруусунун жарымына бердим, жана Аргобдун бардык айланасындагы аймагын, ошол бардык Башанды, Рафаимдин жери деп эсептелинет. Жана Манассенин уулу Жаир Аргобдун бардык аймагын Гаргаси жана Макатинин чектерине чейин алды, аларды өз ысмы боюнча Башан Тауот Жаир деп атады ушул күнгө чейин. Мен Махирге Галаадды бердим. Рубен менен Гад уруусуна Галаадтан баштап Арнон селине чейинки жерди бердим, селдин ортосу чек болуп, Ябок селине чейин, бул сел Аммон уулдарынын чеги болуп турат. Жана Арабах жана Иордан чек арасы

Маханарет, жана Арабанын деңизине чейин, туздуу деңиз Аседоттун астында, Фасганын чыгышында.

Мен ошол убакта силерге буйрудум: Теңир Кудай силердин бул жерди силерге мүлк катары берди, куралданып, силердин бир тууган Исраил уулдарынын алдында баргыла, бардык күчтүүлөр. Бирок сиздердин аялдарыңар, балдарыңар жана малыңар, билем себеби сизде көп мал бар, турушсун сиздердин шаарларыңарда, кайсыларды мен сизге бердим, канча чейин Теңир эс алдырганга чейин Силердин Кудайыңар силердин агаларыңарга да, силерге болгондой эле, тынчтык берсин жана алар да ошол жерди мүлк кылып алышсын, аны биздин Теңир Кудайыбыз аларга Иорданынын аркы жагында берет, андан кийин ар бириңер өз мүлкүңөргө кайтасыңар, мен силерге берген мүлккө.

Мен ошол убакта Ешуага буйрук бердим: Силердин көздөрүңөр биздин Теңир Кудайыбыз бул эки падышага эмне кылганын көрдү, ушундай эле биздин Теңир Кудайыбыз сен ошол жерде өтүп бараткан бардык падышалыктарга кылат. Алардан коркпоңор, анткени биздин Кудайыбыз Теңир өзү силер үчүн согушат.

Жана мен ошол убакта Теңирге жалбарып, айттым, Теңир Кудай, сен өз кулуңа өз күчүңдү, өз кудуретиңди, күчтүү колуңду жана жогорку колуңду көрсөтө баштадың, анткени асманда же жер үстүндө сенин кылганыңдай жана сенин

күчүңдөй кыла турган Кудай барбы? Өткөндөн кийин демек, мен Иорданынын аркы жагындагы ушул жакшы жерди, ушул жакшы тоону жана Антиливанды көрөмүн.

Теңир мени силердин үчүн көз жумду жана менин сөзүмдү укпады, жана Теңир мага айтты: Сага жетиштүү болсун, бул сөздү дагы сүйлөбө. Ойулган тоонун чокусуна барып чык, жана көздөрүңдү көтөрүп деңизге, түндүккө, түштүккө жана чыгышка кара, жана көздөрүң менен көр, анткени сен бул Иордандан өтпөйсүң. Жана Ешуага буйрук бер жана аны күчтөндүр жана аны ыраазы кыл, анткени ал ушул элдин алдында өтөт жана ал аларга сен көргөн бардык жерди мурас кылат. Биз Пеор үйүнүн жанындагы өрөөндө отурдук.

4

Эми Израиль, мен силерге бүгүн аткарууга үйрөткөн эрежелерди жана сот чечимдерди угуңар, ошондо жашайсыңар, көбөйөсүңөр жана кирип, Теңир Кудай аталарыңардын силерге берген жерин мураска аласыңар. Мен силерге буйруган сөзгө эч нерсе кошпогула жана андан эч нерсе алып салбагыла, биздин Теңир Кудайдын буйруктарын сактагыла, канчалык мен силерге бүгүн буйруюм. Силердин көздөрүңөр биздин Кудайыбыз Теңир Баал-Пеорго жасаган бардык нерселерди көрдү, анткени Баал-Пеордун артынан барган ар бир адамды силердин

Кудайыңар Теңир силердин арангардан жок кылды. Силер бирок, Теңир Кудайыңарга жабышып турган адамдар, баарыңар бүгүнкү күнгө чейин тирисиңер.

Караңыздар, мен силерге жоболорду жана сот чечимдерин көрсөттүм, Теңир мага буйруганындай, силер кирип жаткан ошол жерде ушинтип кылуу үчүн, аны мурастоо үчүн ал жакка. Жана сактайсыңар жана аткарасыңар, анткени бул силердин даанышыгыңар жана түшүнүгүңөр бардык элдердин алдында, канчалар угушса бардык ушул жарлыктарды, жана алар айтышат: Карагын, даанышман жана билимдүү элк, бул улуу элдик! Анткени кандай улуу элдин Кудайы ага ушунчалык жакын, биздин Теңирибиз Кудай сыяктуу, биз Аны чакырган бардык учурда? Жана кандай улуу элдин ага ушундай адилеттүү ченемдер жана соттор бар, бүт ушул мыйзам боюнча, кимди мен бүгүн силердин алдыңарда берем?

Өзүңө көңүл бур жана жаныңды абдан сакта, көздөрүң көргөн бардык сөздөрдү унутпа жана алар жүрөгүңдөн жашооңдун бардык күндөрүндө кеткенсин, жана уулдарыңа жана уулдарыңдын уулдарына үйрөтөсүң, Хоребде биздин Теңир Кудайдын алдында турган күндү, жыйындын күнүндө, качан айтты Теңир мага: Элди мага карата чогулт, жана алар менин сөздөрүмдү угушсун, ошондуктан алар жер үстүндө жашаган бардык күндөрдө мени коркууну үйрөнүшсүн, жана алар өз уулдарын үйрөтүшөт. Силер тоонун жанына келип токтодуңар, ал тоо

асманга чейин от менен күйүп жатты, караңгылык, караңгылык, бороон. Жана Теңир силерге оттун ортосунан сөздөрдүн үнү менен сүйлөдү, аны силер уктуңар, жана силер эч кандай окшоштукту көргөн жоксуңар, бирок үнүн гана. Жана ал силерге өзүнүн келишимин билдирди, кайсы силерге аткарууну буйруду - он сөздү, жана аларды эки таш тактайга жазды.

Ошол убакта Теңир мага силерге жарлыктарды жана сот чечимдерди үйрөтүүнү буйруду, силер ал жакка кирип, мүлк кылып алгалы жаткан жердин үстүндө аларды аткарышыңар үчүн. Жана өтө абдан сактайсыңар жандарыңарды, анткени силер эч кандай окшоштукту көргөн эмессиңер ал күнү, качан Теңир силерге Хореб тоосунда оттун ортосунан сүйлөгөн. Мыйзамсыздык кылбагыла жана өздөрүңөргө ойулган окшоштукту, эркектин же урматтын бардык сүрөт окшоштугун жасабагыла, Жер үстүндө жашаган бардык жаныбарлардын окшоштугу, асман астында учкан бардык канаттуу куштардын окшоштугу Жер үстүндө жылуучу бардык жандыктардын окшоштугу, жердин астындагы сууларда жашаган бардык балыктардын окшоштугу. Асманга карап, күндү, айды, жылдыздарды жана асмандын бардык дүйнөсүн көрүп, адашып кетип, аларга сыйынбагын жана аларга кулдук кылбагын, анткени аларды сенин Теңириң Кудай асмандын астындагы бардык элдерге бөлүштүргөн. Силерди болсо Кудай алды жана силерди Мисир жеринен, темир кумурадан, Мисирден чыгарды, Өзүнө мүлк эл

болууңар үчүн, бүгүнкү күндөгүдөй.

Теңир Кудай силер айткандардын айынан мага ачууланып, мен бул Иордан дарыясынан өтпөйм жана Теңир Кудай сага мүлк катары берген жерге кирбейм деп ант берди. Мен ушул жерде өлөм, жана мен ушул Иорданды кечпейм, бирок силер кечесиңер жана ушул жакшы жерди мураска аласыңар. Көңүл буруңуздар, биздин Теңир Кудайдын сиздер менен түзгөн келишимин унутпаңыздар, жана мыйзамсыздык кылбаңыздар, жана сенин Теңир Кудайың сага буйруган нерселердин баарынын ойулган окшоштугун өздөрүңөргө жасабаңыздар. Анткени Теңир сенин Кудайың от жутуучу, күнөөчү Кудай.

Эгер сен уулдарды жана уулдарыңдын уулдарын туулттурсаң, жана жер үстүндө узак жашасаңар, жана мыйзамсыздык кылсаңар, жана бардык нерсенин ойулган окшоштугун жасасаңар, жана Теңирдин алдында жамандык кылсаңар Кудайыңарды ачууландыруу үчүн, мен силерге бүгүн асманды жана жерди күбө кылам, анткени силер Иорданды өтүп, ошол жерди мүлк кылуу үчүн барган жериңерден толугу менен жок боло аласыңар, анын үстүндө узак күндөр жашабайсыңар, тескерисинче толугу менен жок кылынасыңар. Теңир силерди бардык элдерге чачыратат, жана силер ошол элдердин арасында аз санда калтырыласыңар, Теңир силерди ошол жерге киргизген элдердин арасында. Жана силер ал жерде адамдардын колунун иштери болгон башка кудайларга –

жыгачтарга жана таштарга кызмат кыласыңар, алар көрбөйт, угбайт, жебейт жана жыттабайт. Жана сен ал жерде Теңир Кудайыңды издейсиң, жана аны табасың, качан аны бүткүл жүрөгүндөн жана бүткүл жаныңдан издесең, кыйынчылыгында. Жана бул бардык сөздөр сени акыркы күндөрдө табат, жана сен Теңир Кудайыңа кайтасың жана анын үнүн угасың, Анткени Теңир боорукер, сенин Кудайың Теңир сени таштап кетпейт, сени жок кылбайт, сенин аталарың менен түзгөн келишимди унутпайт, ал аларга ант берген.

Сенин мурунку күндөрүңдөн баштап, Кудай адамды жер үстүндө жараткан күндөн тартып, асмандын бир четинен экинчи четине чейин сурагыла: мындай улуу иш болгонбу, мындай нерсе угулганбу, элдер мындай үн угуп алганбы? Тирүү Кудайдын от ичинен сүйлөгөнүн уккансың, ошол жол менен сен жашадың, Эгер Кудай сынап, кирип, өзү үчүн бир элди башка элдин ичинен алууга аракет кылса, сыноолор, белгилер, кереметтер, согуш, күчтүү кол, бийик кол жана улуу көрүнүштөр аркылуу, биздин Теңирибиз Кудай Мисирда сенин көзүңчө кылган бардык ишине ылайык Ошондуктан сен Теңир, сенин Кудайың, ушул Кудай экенин билесиң, жана андан башка эч ким жок. Асмандан Анын үнү угулуп, сени тарбиялоо үчүн болду, жана жер үстүндө Ал сага Өзүнүн чоң отун көрсөттү, жана сен Анын сөздөрүн оттун ортосунан уктуң.

Ал сенин аталарыңды сүйгөндүктөн жана алардын

урпагын силер менен тандагандыктан, ал өзү сени өзүнүн улуу күчү менен Мисирден чыгарды, Сенин алдында сенден улуу жана күчтүү улуттарды жок кылуу үчүн, сени киргизип, алардын жерин сага мурас кылып берүү үчүн, бүгүн ээ болгонуңдай.

Жана бүгүн билесиң жана акыл-эс менен кайтасың, анткени Теңир сенин Кудайың ушул Кудай асманда жогору жана жер үстүндө төмөн, жана андан башка эч ким жок. Жана анын буйруктарын жана анын жосундарын сактагыла, канчаны мен сага бүгүн буйруюм, ошондуктан сага жакшы болот жана сенден кийин сенин уулдарыңа, ошондуктан сенин Теңириң Кудай сага берген жердин үстүндө бардык күндөрдө узак жашоочулар болосуңар. Анда Мусо Иорданынын аркы жагында, күн чыгыш тарапта үч шаарды бөлүп койду, Ал жакка качуу үчүн өлтүргүчтү, ким болсо да кошунасын билбестен өлтүрсө, жана бул аны мурда кечээки жана үчүнчү күндөн жек көрбөгөн, жана ал булар шаарлардын бирөөсүнө качып барат, жана жашайт. Босорду чөлдөгү жердеги тегиздикте Рубенге, жана Рамотту Галаадда Гадга, жана Гаулонду Башанда Манассага.

Бул мыйзам, аны Муса Исраилдин уулдарынын алдына коюп берген. Бул куболуктар, эреже-буйруктар жана сот чечимдери, Мусо Исраилдин уулдарына Мисир жеринен чыккандан кийин айткандары. Иордандын аркы жагында, Пеор үйүнүн жанындагы өрөөндө, Есевондо жашаган Аморейлердин падышасы Сихондун жеринде, аны Муса

жана Израилдын уулдары Мисир жеринен чыккандан кийин урушкан. Жана алар анын жерин мураска алышты, жана Башан падышасы Огдун жерин, Иордандын аркы тарабында күн чыгыш жакта болгон аморрейлердин эки падышасынын жерин мураска алышты. Ароердан, ал Арнон селинин жээгинде жайгашкан, жана Сихон тоосунун үстүндө, ал Хермон, Иорданын аркы жагындагы бүт Арабаны, күн чыгыш тарапта, Кесилген Аседоттун астында.

5

Мойсе бүт Израилди чакырып, аларга айтты: Угуңар, эй Израиль, мен бүгүн силердин кулактарыңарга айтып жаткан жарлыктарды жана сот чечимдерди, аларды үйрөнүңөр жана аларды аткарууну сактаңар. Теңир, сиздердин Кудайыңыз, силер менен Хоребде келишим түздү. Теңир бул келишимди силердин аталарыңар менен эмес, бирок силер менен түзгөн, силер бүгүн бул жерде тирүү турган бардыгыңар менен. Теңир силер менен тоодо от ичинен бет маңдайына каршы сүйлөшкөн. Мен ошол убакта Теңирдин менен силердин ортоңорда турдум, силерге Теңирдин сөздөрүн билдирүү үчүн, анткени силер оттун жүзүнөн коркуп, тоого чыккан эмес элеңер, ал айтты Мен Теңирмин, сенин Кудайың, сени Египет жеринен, кулчулук үйүнөн чыгарган.

Сага менин бетимдин алдында башка кудайлар болбойт.

Өзүңө бейне жасабайсың, ошондой эле жогорудагы асмандагы, төмөндөгү жердеги жана жердин астындагы сууларда болгон нерселердин окшоштугун да жасабайсың. Аларга табынбайсың жана аларга кызмат кылбайсың, анткени Мен сенин Теңириң Кудайыңмын, күнөөчүл Кудай, аталардын күнөөлөрүн балдарга үчүнчү жана төртүнчү муунга чейин кайтаруучу, Мени жек көрүүчүлөргө. Жана миңдеген адамдарга мээрим көрсөтүүчү, мени сүйгөндөргө жана менин буйруктарымды сактагандарга. Сен Теңириң Кудайдын атын бекерге албайсың, анткени Теңириң Кудай анын атын бекерге алуучуну тазалабайт.

Шаббат күнүн ыйык кылып сактагын, Теңир Кудайың сага буйруган ыкма менен. Алты күн иштеп, бардык ишиңди аткарасың, Бирок жетинчи күнү сенин Теңириң Ыйыкка ыйык күндөр, сен бул күндө эч кандай иш кылбайсың: сен жана сенин уулуң жана сенин кызың, сенин кулуң жана сенин кызматчың, сенин өгүзүң жана сенин жүк көтөрүүчү жаныбарың, жана сенин бардык малың, жана сенде турган келгин, ошондуктан сенин кулуң жана сенин кызматчың жана сенин жүк көтөрүүчү жаныбарың эс алсын, так эле сен сыяктуу. Жана сен эстейсиң, анткени кул болгонсуң Мисир жеринде, жана Теңир Кудайың сени ошондон күчтүү кол менен жана бийик кол менен чыгарды, ушул үчүн Теңир Кудайың сага ишемби күнүн сактап, аны ыйык кылууну буйруду. Атаңды жана энеңди урматта, Теңир Кудайың сага буйруган жол менен, ошондо сага жакшы болот жана

Теңир Кудайың сага берген жерде узак жашайсың. Өлтүрбө. Сен зина кылбайсың. Уурдабайсың. Сенин көрөшүңө каршы жалган күбөлүк бербейсиң. Сен кошуңдун аялын каалабайсың, сен кошуңдун үйүн каалабайсың, же анын талаасын, же анын кулун, же анын кызматчысын, же анын өгүзүн, же анын жүк ташуучу жаныбарын, же анын бардык малын, же кошуңа тиешелүү бардык нерселерди.

Бул сөздөрдү Теңир сиздердин бүт жамаатыңарга тоодо оттун ортосунан айтты: караңгылык, караңгылык, бороон, чоң үн менен, жана ал эч нерсе кошкон жок, жана аларды эки таш тактайга жазды, жана мага берди. Жана силер оттун ортосунан чыккан үндү укканда, тоо от менен күйүп жатканда, силердин урууларды бардык башчылары жана силердин улуулар кеңеши мага жакындап келдиңер. Жана силер айтып жаттыңар: Карагылачы, Теңир биздин Кудайыбыз бизге Өзүнүн даңкын көрсөттү, жана биз Анын үнүн оттун ортосунан уктук. Бүгүнкү күндө биз Кудай адамга сүйлөгөндө, ал жашай тургандыгын көрдүк. Эми биз өлбөйлү, анткени бул улуу от бизди жок кылат, эгерде биз дагы эле биздин Теңир Кудайдын үнүн угууну улантсак, биз өлөбүз. Кайсы эт Тирүү Кудайдын үнүн уккан, оттун ортосунан сүйлөгөн, биздей, жана жашайт? Сен жакындап кел жана биздин Кудайыбыз Теңир айткан нерселердин баарын угуп ал, андан кийин биздин Кудайыбыз Теңир сага айткан нерселердин баарын бизге айтып бер, биз угабыз жана аны аткарабыз.

Жана Теңир силердин карата мага сүйлөгөн сөздөрүңөрдүн үнүн укту, жана Теңир мага айтты: Мен бул элдин сага сүйлөгөн бардык сөздөрүнүн үнүн уктум, алар сүйлөгөндөрдүн баары туура. Ким алардын жүрөгүн ушундай кылып берет, алар менден коркуп, менин бардык буйруктарымды күнүгүнө сактап, аларга жана алардын уулдарына түбөлүккө жакшылык болсун? Бар, мен аларга айттым, өз үйлөрүңөргө кайрылгыла. Сен болсо ушул жерде мен менен тур, мен сага буйруктарды, эрежелерди жана сот чечимдерин айтам, аларды сен үйрөтөсүң, алар болсо мен аларга мүлк катары берген жерде ошондой кылышсын. Жана Теңир Кудайың сага буйруган жолду сактап аткарасыңар, оңго да, солго да четке кетпейсиңер, Сенин Теңириң Кудай сага буйруган бардык жол менен жүрүшүң керек, ошондо Ал сени тынчтандырат, сага жакшы болот жана силер мурастаган жерде узак жашайсыңар.

6

Жана бул буйруктар, эрежелер жана сот чечимдери, биздин Теңир Кудай силерди үйрөтүүгө буйрук берген, силер ал жерге кирип, аны мураска алуу үчүн ушинтип аткарышыңар керек болгон жерде. Ошондуктан силер Теңириңер Кудайдан коркушуңар керек, Анын бардык буйруктарын жана Анын буйруктарын сактоо үчүн, кайсыларды мен сага бүгүн буйрук берем, сен жана сенин уулдарың, жана сенин уулдарыңдын уулдары сенин

жашооңдун бардык күндөрүндө, ошондуктан силер узак жашашыңар үчүн.

Укк, Израиль, жана аткаруу үчүн сактагын, ошондо сага жакшы болот жана абдан көбөйөсүңөр, так эле Теңир, сенин аталарыңдын Кудайы сага сүт жана бал агып жаткан жерди берүү үчүн сүйлөгөндөй. Жана бул эреже-укуктар жана сот чечимдер, канчалаган Теңир буйрук берди Израилдин уулдарына чөлдө, алар Мисир жеринен чыккандан кийин. Угуп ал, Израил, биздин Кудайыбыз Теңир, Теңир биргөө. Жана сен Теңир Кудайыңды бүтүн ойуң менен, бүтүн жаның менен жана бүтүн күчүң менен сүйөсүң. Жана бул сөздөр, канчалык мен сага бүгүн буйрук берем, сенин жүрөгүңдө жана сенин жаныңда болот. Жана аларды өз уулдарыңа үйрөтүп, алар менен үйдө отурганда, жолдо жүргөндө, жатканда жана туруп жатканда сүйлөшөсүң. Жана аларды колуңа белги катары байлайсың, жана алар көзүңдүн алдында бекем болот. Жана аларды силердин үйлөрүңөрдүн эшиктеринин үстүнө жана силердин дарбазаларыңардын үстүнө жазасыңар.

Жана ошондо болот, качан Теңир Кудайың сени ошол жерге киргизет, кайсы жер үчүн Ал сенин аталарыңа - Ыбрайымга, Ысаакка жана Жакыпка ант берген, сага улуу жана жакшы шаарларды берүү үчүн, кайсыларды сен курган эмессиң, Үйлөр бардык жакшы нерселерге толук, кайсыларды сен толтурган эмессиң, ойулган кудуктар, кайсыларды сен ойгон эмессиң, жүзүм бактары жана

зайтун бактары, кайсыларды сен отургузган эмессиң, жана жеп-тойгондон кийин, өзүңө көңүл бур, унутпа. Сени Мисир жеринен, кулчулук үйүнөн чыгарган Теңирдин Кудайыңдын. Теңириң Кудайыңдан коркосуң, ага гана кызмат кыласың, ага жабышасың жана анын аты менен ант ичесиң.

Силердин айланаңарда жашаган улуттардын кудайларынан башка кудайлардын артынан барбагыла, Анткени сенин Кудайың Теңир кызганчаак, Ал сенин ичиңде. Сенин Кудайың Теңир сага ачуусу келип, сени жер бетинен жок кылып салбасын.

Теңирди, сенин Кудайыңды сынабагын, сиздер Аны сынакта сынагандай. Сактоочу, сен Теңир Кудайыңдын буйруктарын, күбөлүктөрдү жана жоболорду, канчаларды Ал сага буйруган болсо, сактайсың. Жана сен Теңир Кудайыңдын алдында жагымдуу жана жакшы нерсени жасайсың, ошондуктан сага жакшы болот, жана кирип, Теңир силердин ата-бабаларыңарга ант берген жакшы жерди мурас аласың. Теңир айткандай, сенин бардык душмандарыңды сенин алдыңдан кууп чыгаруу үчүн.

Жана болот, качан сенин уулуң сени эртең сурайт, айтып: Эмне экен ал куболуктар, жоболор жана сот чечимдери, канчалык Теңир биздин Кудайыбыз бизге буйруган? Жана сен уулуңа айтасың: Биз Фараондун кызматчылары болгонбуз Египет жеринде, жана Теңир бизди ошондон

күчтүү кол менен жана бийик кол менен чыгарды. Жана Теңир Мисирда Фараонго жана анын үй-бүлөсүнө каршы улуу жана коркунучтуу белгилер менен кереметтерди биздин көзүбүздүн алдында көрсөттү. Ал бизди ошол жерден чыгарды, бизге ушул жерди берүү үчүн, Ал биздин аталарыбызга берүүгө ант эткен. Жана Теңир бизге бардык ушул эреже-укуктарды аткарууну, биздин Кудайыбыз Теңирден коркууну буйруду, ошондуктан бизге бардык күндөрдө жакшы болсун, ошондуктан биз бүгүнкүдөй жашайбыз. Жана бизге ырайымдуулук болот, эгерде биз бардык ушул буйруктарды биздин Теңир Кудайдын алдында аткарууну сактасак, ошондой кылып Ал бизге буйрук берген.

7

Эгер Теңир Кудайың сени ошол жерге киргизсе, кайсы жерге мураска алуу үчүн кирсең, жана сенин алдыңдан улуу элдерди сүрүп чыгарса – Хеттейлерди, Гергесейлерди, Аморрейлерди, Ханаанейлерди, Перизейлерди, Евейлерди жана Иебусейлерди – силерден көп жана күчтүү жети элди, Жана Теңир Кудай сенин аларды сенин колуңа берет, жана сен аларды уруп, толук жок кыласың аларды, сен алар менен келишим түзбөйсүң, жана аларга боорукердик көрсөтпөйсүңөр. Силер алар менен күйөөлөшпөйсүлөр, кызыңды анын уулуна бербейсиң жана анын кызын өз уулуңа албайсың. Анткени ал сенин уулуңду менден буруп

кетирет, жана ал башка кудайларга кулдук кылат, жана Теңир силерге ачуусу менен каарданат, жана сени тез арада жок кылат. Бирок силер аларга ушинтип кыласыңар: алардын алтарларын кулатасыңар, алардын тилкелерин сындырасыңар, алардын бактарын кесип таштайсыңар жана алардын кудайларынын ойулган сүрөттөрүн от менен күйгүзөсүңөр. Анткени сен ыйык элсиң Теңир Кудайыңа, жана сени Теңир Кудайың тандады Өзүнө өзгөчө эл болууга бардык улуттардын ичинен, канчалар жер бетинде.

Теңир силерди тандаганы силер бардык улуттардан көп болгондуктан эмес, анткени силер бардык улуттардын арасында эң аз элсиңер. Бирок Теңир силерди сүйгөндүктөн жана силердин аталарыңарга берген антын сактагандыктан, Теңир силерди күчтүү кол менен чыгарды жана сени кулчулук үйүнөн, Египет падышасы Фараондун колунан куткарды. Жана сен билесиң, анткени Теңир сенин Кудайың, бул Кудай, ишенимдүү Кудай, Ал келишимди жана мээримди сактайт, Аны сүйгөндөргө жана Анын буйруктарын сактагандарга миң муунга чейин. жана Ал жек көргөндөргө алардын бетине каратып кайтарып берип, аларды жок кылат, жана жек көргөндөргө кечиктирбейт, алардын бетине каратып кайтарып берет аларга.

Жана сен бүгүн мен сага аткарууну буйруган бул буйруктарды, жосундарды жана сот чечимдерин сактайсың. Жана ушундай болот: качан сиз бул жарлыктарды уксаңар, аларды сактап, аткарсаңар, анда

Теңир Кудайың сага келишимди жана мээримди сактайт, ал ант берген эле силердин аталарыңарга. Ал сени сүйөт, сени батасын берет, сени көбөйтөт жана сенин курсагыңдын тукумдарына батасын берет, сенин жериңдин жемишине, буудайыңа, шарабыңа, майыңа, сенин уйлоруңдун малдарына жана сенин койлоруңдун үйүрлөрүнө Теңир сенин аталарыңа ант берген жердин үстүндө, сага берүү үчүн. Баталган болосуң бардык элдердин арасында, силерде туубас эркек да, туубас аял да болбойт жана сенин малдарыңда да. Жана Теңир Кудайың сенден бардык оорулукту алып салат, жана Мисирдин бардык жаман ооруларын, которуларды көргөнсүң жана канчаларды билгенсиң, сенин үстүңө коёт эмес, ал аларды сени жек көргөндөрдүн баарынын үстүнө коёт.

Жана сен бардык элдердин олжаларын жейсиң, кайсыларды Теңир сенин Кудайың сага берет. Сенин көзүң аларга аяр эмес жана алардын кудайларына кулдук кылбайсың, анткени бул сага тоскоол болот.

Эгер сен өз акыл-эсиңде Бул элет менден көп, аларды кантип жок кыла алам? деп айтсаң. Аларды коркпо, эстеп кой, Теңир Кудайың Фараонго жана бардык мисырлыктарга эмне кылганын, Сенин көздөрүң көргөн улуу сыноолорду, ошол улуу белгилерди жана кереметтерди, күчтүү колду жана бийик колкаанатты, Теңир Кудайың сени кантип чыгарган болсо, ошондой эле Теңир Кудайыңар силер коркогон элдердин алдында

бардык элдерге кылат. Жана эмиртке аарыларды Теңир Ыйык Кудайың аларга жөнөтөт, калгандар жана сенден жашырылгандар жок кылынганга чейин. Сен алардын жүзүнөн урулбайсың, анткени Теңир сенин Кудайың сенде, улуу жана күчтүү Кудай. Жана Теңир, сенин Кудайың, бул улуттарды сенин алдыңдан акырындык менен жок кылат, сен аларды тез арада жок кыла албайсың, ошондуктан жер жалгыз калбасын жана жапайы жырткычтар сага карата көбөйбөсүн. Жана Теңир, сенин Кудайың, аларды сенин колуңа тапшырат, жана сен аларды улуу кыйроого учуратасың, сен аларды толук жок кылганга чейин, Ал алардын падышаларын силердин колуңарга тапшырат, жана силер алардын атын ошол жерден жок кыласыңар, эч ким сенин алдыңда каршы тура албайт, аларды толук жок кылганыңча чейин.

Алардын кудайларынын ойулган сүрөттөрүн от менен күйгүзөсүңөр, күмүштү каалабайсың, алтынды да алардан өзүңө албайсың, анын аркасынан буталбайсың, анткени бул сенин Теңириң Кудайга жиркеничтүү нерсе. Жана сен жиркеничтүү нерсени өз үйүңө киргизбейсиң, жана сен так ушул сыяктуу каргышталган нерсе болосуң, сен аны жиркеничтүү нерсе катары жек көрөсүң, жана аны жиркеничтүү нерсе катары жийиркенесиң, анткени ал каргышталган нерсе болуп саналат.

8

Бардык буйруктарды, мен силерге бүгүн буйруган буйруктарды, аткаруу үчүн сактайсыңар, ошондо жашайсыңар жана көбөйөсүңөр, жана кирип, Теңир Кудай силердин аталарыңарга ант берген жерди мүлк кыласыңар. Жана сен эстейсиң бардык жолду, кайсы менен Теңир Кудай сенин сени чөлдө жетектеди, ошондуктан Ал сени кемсинтип жана сынап, сенин жүрөгүңдөгүлөр билинсин, эгерде сен Анын буйруктарын сактайсың же жокпу. Ал сени кыйнады, сени ачкалыкка учуратты жана сени манна менен тамактандырды, аны сенин аталарың билишкен эмес, ошондуктан сага билдирсин: адам нан гана менен эмес, бирок Кудайдын оозунан чыккан бардык сөз менен жашайт. Сенин кийимдериң кырк жыл бою эскирген эмес, этиктериң да эскирген эмес, буттарың да калыңдашкан эмес.

Жана сен өз жүрөгүң менен билесиң, анткени адам өз уулун кантип тарбияласа, ошондой эле Теңир Кудайың сени тарбиялайт. Жана сен Теңир Кудайыңдын буйруктарын сактап, анын жолдору менен жүрүп, андан коркосуң.

Анткени Теңир сенин Кудайың сени жакшы жана кең жерге киргизет, анда суу селдери бар, жана тереңдиктерден чыккан булактар талаалар жана тоолор аркылуу агып жатат Буудай жана арпа өскөн жер, жүзүм талдары, инжир дарактары, анар дарактары, зайтун майы жана бал бар жер, Жер, анын үстүндө жакырчылыксыз нанды жейсиң жана анда эч нерседе муктаж болбойсуң, жер, анын

таштары темир жана анын тоолорунан коло казасың.

Жана жейсиң жана тойсуң, жана макташасың Теңир Кудайыңды жакшы жердин үстүндө, кайсыны Ал сага берген. Өзүңө көңүл бур, Теңир Кудайыңды унутпа, мен сага бүгүн буйруган анын буйруктарын, сот чечимдерин жана ченемдерин сактабай калба. Жеп-тоюп, жакшы үйлөрдү куруп, аларда жашап, жана сенин уйларың жана коюңдарың сага көбөйгөндө, күмүш жана алтын сага көбөйгөндө, жана сага болгон баары сага көбөйгөндө Сен жүрөгүң менен көтөрүлүп, Теңир сенин Кудайыңды унутасың, ким сени Мисир жеринен, кулчулук үйүнөн чыгарды. Сени ошол чоң жана коркунучтуу чөлдөн өткөргөн, кайда чаккан жылан, чаян жана суусоо болгон, кайда суу жок болгон, сага тик ташдан суунун булагын чыгарган Сени чөл-баяванда манна менен тамактандырган Кудайдын, аны сен да, сенин аталарың да билишкен эмес, ошондуктан Ал сени кордук кылып, сынап, акыркы күндөрүңдө сага жакшылык кылсын. Жүрөгүңдө менин күчүм жана колумдун бийлиги мага бул улуу күчтү берди деп айтпа. Жана сен Теңирдин Кудайыңды эстейсиң, анткени ал өзү сага күч-кубатты жасоого күч берет, жана ошондуктан ал өзүнүн келишимин орнотот, антын берген Теңир сенин аталарыңа, бүгүнкүдөй.

Эгер Теңирдин Кудайыңды унутуп, башка кудайлардын артынан барып, аларга кызмат кылып жана аларга сыйынсаң, мен силерге бүгүн асманды да, жерди да күбө

кылам, анткени силер кыйроо менен кыйрайсыңар. Теңир Кудай силердин алдыңарда башка улуттарды кантип жок кылса, силер да ошондой жок боло аласыңар, анткени силер Теңир Кудайыңардын үнүн угган жоксуңар.

9

Угуп ал, Израиль, сен бүгүн Иордан дарыясын кечип, өзүңдөн чоң жана күчтүү элдерди мүлк кылуу үчүн кирип жатасың, асманга жеткидей бийик, бекемделген чоң шаарларды, Улуу, көп жана узун бойлуу элди, Анактын уулдарын, сен аларды билесиң, жана сен уккансың, ким Анактын уулдарынын алдында каршы тура алат? Жана сен бүгүн билесиң, анткени сенин Кудайың Теңир бул сенин бетиңдин алдында жүрөт, ал жалмаган от болот, бул аларды жок кылат, жана бул аларды сенин бетиңден кайтарат, жана аларды тез арада жок кылат, так эле Теңир сага айткандай. Сенин жүрөгүңдө Теңир Кудайым бул элдерди менин алдымда жок кылганда, Теңир мени өз адилеттигим үчүн бул жакшы жерди мураска алууга киргизди деп айтпа. Эмес сенин адилдигиң үчүн, жана эмес сенин жүрөгүңдүн ыйыктыгы үчүн сен кирип жатасың алардын жерин мураска алууга, бирок ушул элдердин кудайсыздыгы үчүн Теңир аларды сенин алдыңдан жок кылат, жана ошондуктан Теңир биздин аталарыбызга - Ибрагимге, Исаакка жана Жакыпка берген антын, келишимди орноткону үчүн.

Жана сен бүгүн билесиң, анткени сенин акыйкаттыктарың үчүн эмес Теңир Кудайың сага ушул жакшы жерди мурастоо үчүн берет, анткени сен катуу моюндуу элксиң. Эстеңизде болсун, унутпаңыз, канча сиз Теңир Кудайыңызды чөлдө ачууландырганыңызды, ошол күндөн баштап Мисирден чыккандан бери, бул жерге келгенге чейин, Теңирге баш ийбей улантып келдиңиз.

Жана Хоребде силер Теңирди ачууландырдыңар, жана Теңир силерге каршы ачууланып, силерди жок кылгысы келди. Мен тоого таш такталарды, Теңир Ээ силер менен түзгөн келишимдин такталарын алуу үчүн чыгып бара жатканымда, тоодо кырк күн жана кырк түн калдым, нан жебедим жана суу ичпедим. Жана Теңир мага эки таш тактайларды берди, алар Кудайдын манжасы менен жазылган, жана алардын үстүндө Теңир силерге тоодо жыйындын күнү айткан бардык сөздөр жазылган болчу. Кырк күн жана кырк түн өткөндөн кийин Теңир мага эки таш тактайды, келишимдин тактайларын берди. Теңир мага айтты: Тур, бул жерден тез түшүп кет, анткени сен Мисир жеринен чыгарган элиң мыйзамсыз иш кылды, алар мен аларга буйруган жолдон тез арада ооп кетишти жана өздөрүнө куюлган сүрөт жасашты.

Теңир мага айтты: Мен сага бир жолу жана эки жолу сүйлөдүм, айтып: Мен бул элди көрдүм, жана карагын, бул эл моюну катуу эл, Эми мага аларды жок кылууга уруксат бер, жана алардын атын асмандын астынан өчүрөм, жана

сени улуу улутка айландырам, жана күчтүү, жана мындан да көп. Жана артка бурулуп, мен тоодон түштүм, ал эми тоо от менен асманга чейин күйүп жатты, ал эми күбөлүктөрдүн эки таш тактайлары менин эки колумда болчу. Жана силердин Кудайыңар Теңирдин алдында күнөө кылганыңарды көрүп, жана өзүңөргө куюлган мүрзө жасап, Теңир силерге буйруган жолдон бузуп кеткениңерди көрүп, Жана экиташты кармап, аларды эки колумдан ыргыттым жана силердин алдыңарда сындырдым. Мен Теңирдин алдында экинчи жолу жалбарындым, так эле алдынкыдай, кырк күн жана кырк түн нан жебей, суу ичпей, силердин бардык күнөөлөрүңөр жөнүндө, кайсыларды силер Теңир Кудайдын алдында жамандык жасап күнөө кылып Мен ачуу жана каар-кыжыр үчүн коркунучтуу болдум, анткени Теңир силерди жок кылуу үчүн силерге ачууланды, жана Теңир мени угуп алды ушул убакта. Жана Аарондун үстүнө ачууланып, аны жок кылууну каалады, жана мен ошол убакта Аарон үчүн дуба кылдым. Силердин кылган күнөөңөрдү, бычакты алдым жана аны отто күйгүздүм, андан кийин аны абдан майдаладым, талкалап, ал майда болгонго чейин, ал тозондой болду, андан кийин тозонду тоодон түшүп жаткан селге ыргыттым.

Жана күйгүзүүдө, жана сыноодо, жана каалоонун эстеликтеринде силер Теңирди ачууландырган элеңер. Жана Теңир силерди Кадеш Барнеден жөнөткөндө, Чыгып, Мен силерге берген жерди ээлеп алыңар деп айтып, силер

Теңириңер Кудайдын сөзүнө баш ийбедиңер, Ага ишенбедиңер жана Анын үнүнө кулак салбадыңар. Силер Теңирге баш ийбей келдиңер, ал силерге белгилүү болгон күндөн тартып. Жана мен Теңирдин алдында кырк күн жана кырк түн жалбардым, канча мен жалбардым, анткени Теңир силерди жок кылуу деп айтты. Мен Кудайга дуба кылдым жана айттым: Теңир, кудайлардын падышасы, өз элиңди жана өз үлүшүңдү талкалабагын, сен куткарган элди, аларды Мисир жеринен чыгарган элди, өзүңдүн улуу күчүң менен, өзүңдүн күчтүү колуң менен жана өзүңдүн бийик колуң менен. Эстеге ал Ибрагимди, Исаакты жана Жакыпты, сенин кулдарыңды, кимдерге сен өзүңө карата ант берген, бул элдин катуулугуна, кудайсыздыктарына жана алардын күнөөлөрүнө караба. Биз чыккан жерде жашагандар: Теңир аларга убада кылган жерге киргизүүгө күчү жетпегендиктен жана аларды жек көргөндүктөн, чөлдө өлтүрүү үчүн чыгарды деп айтпасын. Жана булар сенин элиң жана сенин үлүшүң, кимдерди сен Египет жеринен улуу күчүң менен, күчтүү колуң менен жана бийик курчуң менен чыгардың.

10

Ошол убакта Теңир мага айтты: Өзүң үчүн биринчилердей эки таш тактайды ойуп ал жана тоого Мага карай чык, ошондо өзүң үчүн жыгачтан сандык жаса. Сен биринчи сындырган таш тактайларда болгон сөздөрдү таш

тактайларга жазасың жана аларды сандыкка саласың. Мен чирибес жыгачтан сандык жасадым жана биринчи тактайлардай таш тактайларды кесип алдым, анан тоого чыктым жана эки тактай менин колдорумда болду. Жана Теңир эки таш тактайларга биринчи жазуу боюнча он сөздү жазды, аларды Ал силерге тоодо оттун ортосунан айткан эле, жана Теңир аларды мага берди. Артка бурулуп, мен тоодон түштүм жана таштарды өзүм жасаган сандыкка салдым, алар ошол жерде болушту, Теңир мага буйруганындай. Израилдин уулдары Жакандын уулдарынын Бееротон Мосерага кетишти. Ошол жерде Аарон өлүп, ошол жерде көмүлдү. Анын ордуна анын уулу Елеазар руханий кызмат кылды. Ошондон алар Гадгадга кетишти, жана Гадгаддан Этебатага — селдүү суулардын жерине.

Ошол убакта Теңир Левинин уругун келишимдин сандыгын көтөрүүгө, Теңирдин алдында турууга, кызмат кылууга жана Анын атына тиленүүгө ушул күнгө чейин бөлүп койду. Ушул себептен Левиталарга өз бир тууган ичинде бөлүк жана үлүш жок, Теңир өзү алардын үлүшү, ага айткандай. Мен тоодо кырк күн жана кырк түн турдум. Теңир мени угуп алды жана ушул убакытта Теңир силерди жок кылгысы келген жок. Жана Теңир мага айтты: Бар, ушул элдин алдында жол ал, жана алар кирип, мен алардын аталарына берүүгө ант берген жерди ээлесин.

Эми, Израиль, Теңир сенин Кудайың сенден эмне суранат,

Теңир сенин Кудайыңдан коркуудан, анын бардык жолдору менен жүрүүдөн, аны сүйүүдөн жана Теңир сенин Кудайыңа бүт жүрөгүң менен жана бүт жаның менен кызмат кылуудан башка эмне? Теңирдин Кудайыңдын буйруктарын жана Мен сага бүгүн буйруган анын бардык ченемдерин сактагын, ошондо сага жакшы болот. Мана, Теңир Кудайыңдын асманы жана асмандардын асманы, жер жана анда бар нерселердин баары. Бирок Теңир силердин аталарыңарды сүйүүнү тандады жана алар менен бирге алардын уругун, силерди, бардык элдердин арасынан тандады, ушул күнгө ылайык. Жана силер жүрөгүңөрдүн катуулугун сүннөткө отургузасыңар, моюнуңарды болсо катуулабайсыңар. Анткени Теңир силердин Теңириңер – ушул теңирлердин Теңири жана теңирлердин Теңири, улуу, күчтүү жана коркунучтуу Теңир, ким жүзгө карабайт жана белек албайт, Ал чоочунга, жетимге жана жесирге соттук чечим жасайт, жана чоочунну сүйүп, ага нан менен кийим берет. Жана келгинди сүйүңүздөр, анткени силер Мисир жеринде келгиндер элеңер.

Теңириң Кудайыңдан коркосуң жана Ага кулдук кыласың, жана Ага жабышасың, жана Анын атына антчасың. Бул сенин мактануун, жана бул сенин Кудайың, ким сага улуу жана даңктуу нерселерди кылды, кайсыларды сенин көздөрүң көрдү. Жетимиш жан менен аталарың Мисирге түшкөн, азыр эми Теңир Кудайың сени асмандагы жылдыздардай көп кылды.

11

Жана сен Теңир Кудайыңды сүйөсүң жана анын сактоолорун, анын эрежелерин, анын буйруктарын жана анын сот чечимдерин бардык күндөрдө сактайсың. Жана силер бүгүн билесиңер, анткени силердин балдарыңар эмес, алар билишпейт жана көрүшкөн эмес Теңир Кудайыңардын тарбиясын, жана анын улуулуктарын, жана күчтүү колду, жана жогорку колду, жана анын белгилерин, жана анын кереметтерин, канчасын эле ал Египеттин ортосунда Фараонго, Египеттин падышасына жана анын бүткүл жерине жасады Ал мисирликтердин күчүнө, алардын арабаларына, алардын аттарына жана алардын күчүнө эмне кылганын, Кызыл деңиздин суусу силерди куугандардын бетине кандай каптап кеткенин жана Теңир аларды бүгүнкү күнгө чейин кантип жок кылганын жана ал бизге чөлдө канча жасаганын, силер бул жерге келгенге чейин, Жана Ал Датанга жана Абейронго, Рубендин уулу Элиабдын уулдарына эмне кылганын – жер оозун ачып, аларды жана алардын үйлөрүн, алардын чатырларын жана алар менен бирге болгон бардык мүлкүн бүткүл Израилдин ортосунда жутуп жиберген. Анткени силердин көздөрүңөр Теңирдин бардык улуу иштерин көрдү, канчалык Ал бүгүн силерге кылды.

Жана силер бүгүн мен сага буйруган анын бардык буйруктарын сактайсыңар, ошондуктан жашайсыңар,

көбөйөсүңөр жана кирип, ошол жерде Иорданды өтүп, аны мураска алуу үчүн жерди мураска аласыңар. Ошондуктан силер узак жашайсыңар ал жердин үстүндө, кайсы жөнүндө Теңир силердин аталарыңарга ант берди, аны аларга жана алардын уругуна берүү үчүн, сүт менен бал агып жаткан жерди. Анткени сен ошол жерге кирип, аны мураска алгың келет, ал Египет жери сыяктуу эмес, кайдан чыккансыңар, качан уруктарды чачып, өз буттары менен сугарышат, жашылча бакчасындай, Бирок жер, ичине сен кирип жатасың аны мураска алуу үчүн, тоолуу жана тегиздик жер болуп, асмандын жамгырынан суу ичет. Жер, аны сенин Кудай Теңириң үзгүлтүксүз көзөмөлдөйт, сенин Кудай Теңириңдин көздөрү жылдын башынан жылдын аягына чейин анын үстүндө.

Эгер силер бүгүн мен сага буйруган бардык буйруктарды чын эле аткарсаңар, Теңир Кудайыңды сүйүп, Ага бүткүл жүрөгүңөр менен жана бүткүл жаныңар менен кызмат кылсаңар, Ал сенин жериңе өз мезгилинде эрте жана кеч жаан берет, жана сен буудайыңды, шарабыңды жана майыңды чогултасың. жана сенин талааларыңда сенин малыңа мал азыгын берет, жана жеп, жана тойгон, көңүл бур өзүңө, жүрөгүң семирип кетпесин жана четтеп, башка кудайларга кызмат кылып, аларга сыйынбагын Жана Теңир силерге ачуусу менен каарданып, асманды жабат, жамгыр болбойт, жер өз жемишин бербейт, жана силер Теңир силерге берген жакшы жерден тез арада жок болосуңар.

Жана сиздер бул сөздөрдү өз жүрөгүңөргө жана өз жан дүйнөңөргө салып коёсуздар, жана аларды өз колуңуздун үстүнө белги кылып байлайсыздар, жана алар сиздердин көздөрүңүздүн алдында тайманбас болот, Жана аларды балдарыңарга үйрөтүп, алар жөнүндө сүйлөшүүгө үйрөтөсүңөр: үйүңдө отурганда, жолдо жүргөндө, уктаганда жана туруп жатканда. Жана аларды силердин үйлөрүңөрдүн эшиктерине жана силердин дарбазаларыңарга жазасыңар. Ошондуктан силер узак жашайсыңар жана силердин уулдарыңардын күндөрү ошол жер үстүндө болот, кайсы жерди Теңир силердин аталарыңарга аларга берүүгө ант берген, асмандын күндөрү жер үстүндө болгондой. Эгер силер бүгүн мен силерге буйруган бул бардык буйруктарды угуп, аларды аткарсаңар, биздин Теңир Кудайыбызды сүйүп, анын бардык жолдору менен жүрүп, ага жабышсаңар, анда болот. Жана Теңир силердин алдыңардан бул бардык улуттарды кууп чыгарат, жана силер силерден улуу жана күчтүү улуттарды мүлк кыласыңар. Силердин бутуңардын изи тебеген бардык жер силерге таандык болот, чөлдөн жана Антиливандан, жана Евфрат дарыясынан, батыштагы деңизге чейин силердин чектериңер болот. Силердин алдыңарда эч ким каршы тура албайт, жана Теңир Кудайыңар силердин коркуунду жана дир-дир титирөөнүдү бардык жердин бетине коёт, кайсы жерге басасыңар анын үстүнө, кандай жол менен силерге айткандай.

Карагыла, мен силердин алдыңарга бүгүн батасын жана каргышын берем, Бата-алгышты, эгер силер Теңир Кудайыңардын буйруктарын угасаңар, канчаларды мен силерге бүгүн буйруям, жана каргышты, эгер Теңир Кудайыңардын буйруктарын укпасаңар, канчасын мен силерге бүгүн буйруп жатам, жана мен силерге буйруган жолдон адашып кетсеңер, барып башка кудайларга кызмат кылсаңар, аларды билбесеңер Жана ушундай болот: качан Теңир Кудайың сени ал жерге, сен мүлк кылуу үчүн өтүп бараткан жерге киргизгенде, батаны Гаризин тоосунун үстүнө, ал эми каргышты Гайбал тоосунун үстүнө койосуң. Булар Иорданды аркы жагында, күн батыш жолунун артында, Ханаан жеринде, батышта жашаган, Голголго жакын, бийик эмендин жанында эмеспи? Сиздер Иорданды кечип, ал жерге кирип, Теңирибиз Кудай силерге мүлк катары берген жерди бүт өмүрүңөр бою мүлк кыласыңар жана анда турасыңар.

Жана силер анын бардык буйруктарын аткарууну сактайсыңар, жана мен бүгүн силердин алдыңарда берген ушул бардык соттоолорду.

12

Бул буйруктар жана сот чечимдер, аларды силер сактап, аткарышыңар керек ошол жерде, кайсыны ата-бабаларыңардын Теңири Кудайы силерге мурас катары

берет, силер жер бетинде жашаган бардык күндөрдө. Кыйратуу менен силер бардык жерлерди кыйратасыңар, кайсы жерлерде алар өздөрүнүн кудайларына кызмат кылышкан, силер кимдерди мурастайсыңар аларды - бийик тоолордун үстүндө, дөңсөөлөрдүн үстүндө жана калың дарактын астында. Жана сиздер алардын курмандыктарын кыйратасыздар, жана алардын мамайларын сындырасыздар, жана алардын бактарын кесип таштайсыздар, жана алардын кудайларынын ойулган сүрөттөрүн от менен күйгүзөсүздөр, жана алардын атын ошол жерден жок кыласыздар. Силер ушундай кылбайсыңар Теңир Кудайыңарга. Бирок сенин Кудайың Теңир сенин шаарларыңдын биринде Өзүнүн атын коюу жана чакырылуу үчүн тандаган жерге гана издеп барасыңар. Силер ал жерге өрттөлүүчү курмандыктарыңарды, курмандыктарыңарды, биринчи жемиштериңерди, тилектериңерди, ыктыярдуу берүүлөрүңөрдү, макулдашууларыңарды, уйларыңардын жана койлоруңардын биринчи төрөлгөндөрүн алып келесиңер. Жана силер ал жерде Теңириңер Кудайдын алдында тамак ичесиңер жана колуңарды салган бардык ишиңерге кубанасыңар, силер жана үй-бүлөлөрүңөр, анткени Теңириң Кудай сага батасын берди.

Биз бүгүн бул жерде кылгандай, ар бири өзүнө жагымдуу нерсени кылып, бардыгын кыла бербейсиңер. Эмес, анткени силер азырга чейин эс алууга жана мурасга келген эмессиңер, аны Теңир биздин Кудайыбыз силерге берет.

Силер Иорданды кечип өтөсүңөр жана биздин Теңир Кудай силерге мурас катары берген жерде жашайсыңар, ал силерди айланадагы бардык душмандарыңардан тынчтандырат жана силер коопсуздук менен жашайсыңар. Жана ал жер болот, кимди Теңир сенин Кудай тандаса, өзүнүн аты ошол жерде чакырылсын деп, ошол жерге алып келесиңер баарын, мен силерге бүгүн буйруктаган нерселердин баарын: силердин күйгүзүлгөн курмандыктарыңарды, силердин курмандыктарыңарды, силердин ондон бир бөлүктөрүңөрдү, силердин колуңардын биринчи жемиштерин, жана силердин белектериңердин бардык тандалгандарын, силер Теңир силердин Кудайга убада кылган нерселердин баарын. Жана силер кубанасыңар Теңир Кудайыңардын алдында: силер жана силердин уулдарыңар, жана силердин кыздарыңар, жана силердин кулдарыңар, жана силердин күң кыздарыңар, жана силердин дарбазаларыңардагы Левит, анткени ага силер менен бирге эч бөлүк да үлүш жок. Өзүңө көңүл бур, сен көргөн ар бир жерде өртөлүүчү курмандыктарыңды сунуштабагын. Бирок Теңир сенин Кудайың тандаган жерге, сенин уруулардын биринде, ал жерге силердин күйгүзүлгөн курмандыктарыңарды алып барасыңар, жана ал жерде мен сага бүгүн буйруган бардык нерселерди аткарасың. Бирок бардык каалооңда сен курмандык чалып, Кудай Теңирдин сага берген батасына ылайык бардык шаарда эт жейсиң, арам да, таза да аны бирдей жейт, газель же бугу сыяктуу. Бирок канды жебейсиңер, жерге суудай төгүп салыңар.

Сен өз шаарларыңда буудайыңдын, шарабыңдын жана майыңдын он бөлүгүн, уйларыңдын жана койлоруңдун тунук төрөлгөндөрүн, убада кылган бардык сыйынууларыңды, макулдашууларыңды жана колуңдун биринчи жемиштерин жеп ичүүгө жөндөмдүү болбойсуң. Бирок сен аны Теңир Кудайың алдында жейсиң, ал жерде, кайсыны Теңир Кудайың өзү үчүн тандайт: сен жана уулуң, жана кызың, кулуң, жана күңүң, жана силердин шаарларыңдагы келгин, жана сен Теңир Кудайың алдында кубанасың колуңду салган бардык нерселерге.

Өзүңө көңүл бур, Левитти таштаба, жер үстүндө жашаган бардык убактыңда.

Эгер Теңир Кудайың сенин чектериңди кеңейтсе, так эле сага айткандай, жана сен эт жейм десең, эгер жаның эт жегиси келсе, анда жаныңдын бардык каалоосу менен эт же. Эгер бирок сенин жериң алыс болсо, кимди Теңир Кудайың тандайт ошол жерде өзүнүн атын чакырууга, анда өгүздөрүңдөн жана койлоруңдан, кимдерди Кудай сага берет, курмандык кыласың, мен сага буйрук берген жол менен, жана өз шаарларыңда жаныңдын каалоосу боюнча жейсиң. Бугу менен кийик кандай жейилсе, ошондой эле аны жейсиң, сендеги арам адам да, таза адам да бирдей жейт. Кан ичпегенге катуу көңүл бур, анткени кан анын жаны болот, жан эт менен бирге жегилбейт. Сиз аны жебейсиздер, жер үстүнө суу сыяктуу төгөсүздөр. Аны жебе, ошондо сага жана сенден кийин сенин уулдарыңа жакшы

болот, эгер сен Теңир Кудайыңдын алдында жакшы жана жагымдуу нерсени кылсаң. Бирок эгер сага ыйык нерселериң болсо жана тилектериңди алып, сен Теңир сенин Кудайың өзүнүн атын чакырууга тандаган ошол жерге келесиң. Жана сен өзүңдүн күйгүзүлгөн курмандыктарыңды кыласың, эттерди Теңирдин Кудайыңдын курмандык чалуучу орунунун үстүнө сунасың, ал эми курмандыктарыңдын канын Теңирдин Кудайыңдын курмандык чалуучу орунунун негизине төгөсүң, ал эми эттерди жейсиң. Сактан жана угуп, бардык сөздөрдү аткарасың, мен сага буйруган сөздөрдү, ошондо сага жана сенин уулдарыңа түбөлүккө жакшы болот, эгерде сен Теңир Кудайыңдын алдында жагымдуу жана жакшы нерселерди кылсаң.

Эгер Теңир Кудайың ошол элдерди сенин алдыңдан жок кылса, сен алардын жерин мүлк кылуу үчүн ошол жакка кирип бараткан элдерди, жана сен аны ээлеп, алардын жеринде жашасаң, Өзүңө көңүл бур, аларды жүзүңдөн жок кылгандан кийин, аларга ээрчүүнү издеп чыкпа, айтуу менен: Бул элдер өз кудайларына кантип кылышат? Мен да ошондой кылам. Сен өзүңдүн Кудайыңа ушундай кылбайсың, анткени Теңир жек көргөн жийиркеничтүү нерселерди алар өз кудайларына кылышты, анткени алар өз уулдарын жана өз кыздарын өз кудайларына отто күйгүзүшөт.

13

Бардык сөздү, кайсыны мен силерге бүгүн буйрук кылам, муну сактап аткарышың керек, ага эч нерсе кошпойсуң жана андан эч нерсе алып салбайсың.

Эгер сенин арада пайгамбар же түш көргөн адам пайда болуп, сага белги же кереметтүү белги берсе, жана эгер ал сага айткан белги же кереметтүү белги келсе, айтуу менен, биз барып силер билбеген башка кудайларга кызмат кылалы Силер ал пайгамбардын же ал түш көргөндүн сөздөрүн укпайсыңар, анткени силердин Теңириңер Кудай силерди сынайт, силер Кудайыңарды бүткүл жүрөгүңөрдөн жана бүткүл жаныңардан сүйөөрүңөрдү же сүйбөйөрүңөрдү билүү үчүн. Силердин Кудайыңар Теңиринин артынан жүрүңөр, Аны коркуңар, Анын үнүн угуңар жана Ага берилип турууңар. Жана ал пайгамбар же түш көргөн ошол адам өлөт, анткени ал сени Теңирден, сенин Кудайыңдан адаштыруу үчүн сүйлөдү, сени Мисир жеринен чыгарган, сени кулчулуктан куткарган, сени ал жолдон кууп чыгаруу үчүн, кайсы жол менен жүрүүгө Теңир Кудайың сага буйруган, жана сен жаманды өздөрүңөрдөн жок кыласың.

Эгер сенин атаңдан же энеңден туулган агаң, же уулуң, же кызың, же көкүрөгүңдөгү аялың, же жаныңдай досуң сени жашыруун үндөп, барабыз да башка кудайларга кулдук

кылабыз деп айтса, сен жана аталарың билбеген кудайларга, Сенин айланаңдагы элдердин кудайларынан, сага жакын же сенден алыс болгон, жердин бир четинен экинчи четине чейинки элдердин кудайларынан, Сен ага макул болбойсуң, жана аны укпайсың, жана сенин көзүң аны аябайт, сен ага ыраазы болбойсуң, жана аны жашырбайсың Жарыялап жарыялайсың анын жөнүндө, жана сенин колдорун биринчи болуп аны өлтүрүү үчүн анын үстүнө саласың, жана бүткүл элдин колдору акырында. Алар аны таш менен таш атып өлтүрүшөт, анткени ал сени Теңир Кудайыңдан бурууга аракет кылды, ал сени Египет жеринен, кулчулук үйүнөн чыгарган. Жана бүткүл Израиль угуп, коркот жана мындан ары силердин арангарда ушул жаман иш боюнча кылбайт.

Эгер бирок сен өз шаарларыңдын биринде, Теңир сенин Кудайың сага ошол жерде жашоо үчүн берген шаарларда, айткандарды уксаң, Сиздердин арангардан мыйзамсыз эркектер чыгып, алардын жеринде жашагандардын баарын алыстатып, Барып, силер билбеген башка кудайларга кызмат кылалы деп айтышты. Жана чыңалуулар жана суроолор, жана абдан издейсиң, жана карачы, сөз ачык чын, бул жийиркеничтүү нерсе силерде болгон. Жок кылуу менен жок кыласың ошол жерде жашагандардын баарын кылыч менен өлтүрүү аркылуу, каргышка берет аны жана анын ичиндегилердин баарын. Анын бардык олжосун анын көчөлөрүнө чогултасың жана шаарды отто өрттөйсүң, жана анын бардык олжосун бардык элдин алдында Теңир

Кудайыңдын алдында, жана ал түбөлүккө эч ким жашабаган болот, ал дагы курулбайт. Жана эч нерсе жоктолгон нерседен сенин колуңда жабышпайт, ошондуктан Теңир анын ачуусунун каарынан кайрылсын жана сага мээрим берсин, жана сага мээрим кылсын, жана сени көбөйтсүн, ал сенин ата-бабаларыңа ант берген жолу менен. Эгер сен Теңир Кудайыңдын үнүн укса, анын буйруктарын сактап, мен сага бүгүн буйруккан нерселерди аткарып, Теңир Кудайыңдын алдында жакшы жана жагымдуу болгонду кылсаң.

14

Силер Теңир Кудайыңардын уулдарысыңар, өлүккө байланыштуу көздөрүңөрдүн ортосуна такырлык жасабайсыңар. Анткени сен ыйык элсиң Теңириңе, Кудайыңа, жана сени Теңириң, Кудайың тандады, сен Анын өзгөчө элине айланасың баардык улуттардын ичинен, жер бетиндегилердин. Сиздер эч бир жийиркеничтүү нерсени жебейсиздер. Бул малдарды силер жейсиңер: музоону өгүздөрдөн, козуну койлордон жана улакты эчкилерден. Бугу, газель, пигарг, орикс жана жираф. Туягын экиге бөлгөн, эки туягы жарылган тырмактуу, жана малдардын ичинен кайра чайноону чыгарган ар бир жаныбарды ушуларды жейсиңер. Бирок силер төмөнкүлөрдү жебейсиңер: кайра сөөктөгөндөрдөн жана туяктары айрылгандардан жана тырмактуулардан - төөнү,

түктүү буттууну жана чочко тышканды, анткени алар кайра сөөк чайнашат, бирок туяктары айрылбайт, булар силер үчүн арам. Жана чочко, анткени ал туякты бөлөт жана туяктын тырмактарын ажыратат, бирок бул кайра чайноону кайра чайнабайт, арам бул силерге, алардын эттеринен жебейсиңер, алардын өлүктөрүнө тийбейсиңер.

Жана суудагы бардык жандыктардан ушул нерселерди жейсиңер: канаттары жана чаңкалары бар бардык жандыктарды жейсиңер. Жана канаттары менен чаңкалары жок бардык нерселерди жебейсиңер, алар силер үчүн арам. Бардык таза куштарды жесеңер болот. Жана бул нерселерди алардан жебейсиңер: бүркүттү, грифонду жана балыкчы бүркүттү, жана каргыйды, жана кырчылды, жана аларга окшогондорду, жана торгой, жана үкү, жана чайка, жана аккуу, жана аккуу, жана ибис, Жана каракатты, жана кыргыйды, жана аларга окшоштордү, жана өпөпөнү, жана түнкү каргаларды, Жана пеликан, жана кулик, жана ага окшоштор, жана кызгылт суу тоок, жана жарганат. Куштардын бардык жорголоочу нерселери силер үчүн арам, аларды жебеңер. Бардык таза куштарды жесеңер болот. Эч бир өлүксөттү жебейсиң, сенин шаарларыңдагы келгинге берилет жана ал жейт, же чоочунга сатасың, анткени сен Теңир Кудайыңа ыйык элсиң. Козуну энесинин сүтүндө бышырбайсың.

Сенин уругуңдун бардык өнүмүнүн ондон бир бөлүгүн берүүчү болосуң, сенин талааңдын өнүмүн жыл сайын.

Жана аны ошол жерде жейсиң, эгер Теңир сенин Кудай өзүнүн атын ошол жерде чакырылууга тандаса, буудайыңдын, шарабыңдын жана майыңдын ондон бирлерин, уйлорүңдүн жана койлоруңдун тунгучтарын алып келесиңер, ошондуктан Теңирди, сенин Кудайыңды бардык күндөрдө коркууну үйрөнөсүң. Эгер бирок жол сенден алыс болуп калса жана сен аларды ашыра албасаң, анткени сениң Теңириң Кудай Өзүнүн аты ошол жерде чакырылсын деп тандаган ыйык жер сенден алыс болсо, анткени сениң Теңириң Кудай сага батасын берет, Жана сен аларды күмүшкө сатасың, жана күмүштү колуңа аласың, жана Теңир Кудайың тандаган жерге барасың. Жана сен күмүштү жаныңдын каалаган бардык нерсеге бересиң: уйларга же койлорго, же шарапка же күчтүү ичимдикке, же жаныңдын каалаган башка бардык нерсеге. Ошол жерде Теңириң Кудайдын алдында жейсиң жана сен менен үй-бүлөң кубанасыңар. жана сенин шаарларыңдагы Левит, анткени анын сенин менен үлүшү да, тиешеси да жок.

Үч жылдан кийин сен өнүмүңдүн бардык ондон бир бөлүгүн алып чыгасың, ошол жылы аны өз шаарларыңа коёсуң. Жана левит келет, анткени анын сенин менен үлүшү да, тиешеси да жок, жана келгин, жана жетим, жана сенин шаарларыңдагы жесир келишет, жана алар жеп, тоюшат, ошондо Теңир, сенин Кудайың сени бардык иштериңде, кайсыларды кылсаң, батасын берсин.

15

Жети жылдан кийин бошотуу жасайсың. Жана ушинтип бошотуунун буйругу: сен өзүңө тийиш болгон коңшуңдун бардык карызын бошотосуң, жана агаңдан талап кылбайсың, анткени сенин Теңир Кудайыңа бошотуу жарыяланган. Чет элдиктен канча карызың болсо, аны талап кыласың, бирок өз агаңдын карызын кечесиң. Анткени сенде жетишпеген адам болбойт, себеби Теңир Кудай сени ошол жерде бата берип бата берет, ал жерди Теңир Кудай сага тагдыр менен мүлк кылып алуу үчүн берет.

Эгер силер Теңириңер Кудайдын үнүн чын жүрөктөн угуп, мен бүгүн силерге буйруган бул бардык буйруктарды сактап, аларды аткарсаңар, Анткени Теңир сенин Кудайың сага айткандай, сени батасын берди жана сен көп элдерге карыз бересиң, бирок өзүң карыз албайсың жана сен көп элдерди башкарасың, бирок сени алар башкарышпайт.

Эгер сага сенин туугандарыңдын арасынан муктаж адам пайда болсо, сенин шаарларыңдын биринде, Теңир Кудайың сага берген жериңде, анда сен жүрөгүңдү катуулатпайсың жана муктаж болгон туугаңдан колуңду жаппайсың. Колуңду ага ачып бересиң жана ага канча керек болсо ошончо карыз бересиң, анткени ал муктаж. Өзүңө көңүл бур, жүрөгүңдө мыйзамсыздык жашыруун сөз

болбосун, Жетинчи жыл, бошотуу жылы жакындап калды деп айтып, муктаж бир тууганыңа көзүң жаман болуп, ага бербей коёсуң, ал сенин тууралуу Теңирге кыйкырат жана сенде чоң күнөө болот. Ага берип жатып берересиң, жана ага карызга берересиң канча керек болсо, анткени ал муктаж, жана сенин жүрөгүң капа болбойт ага берип жатканда, анткени ушул сөз үчүн сени Теңириң Кудайың бардык иштериңде жана колуңду салган бардык жерде батасын берет. Анткени сенин жериңден муктаж адам жоголбойт, ошондуктан мен сага бул сөздү аткарууну буйрук кылам: сен колуңду сенин жериңдеги кедей жана муктаж бир тууганыңа ачасың.

Эгер сага сенин еврей ага-иниң же еврей эже-сиңдиң сатылса, ал сага алты жыл кызмат кылат, жана жетинчи жылы аны эркин кылып жибересиң. Качан сен аны эркинге жибересең өзүңдөн, аны бош колу менен жибербейсиң. Азык-түлүк менен камсыз кыласың аны өзүңдүн койлоруңдан, жана өзүңдүн үнүңдөн, жана өзүңдүн шарабыңдан, ошондой эле Теңир Кудайың сени баталагандай, бересиң ага.

Жана сен эстейсиң, анткени Мисир жеринде кул болгонсуң, жана Теңир Кудайың сени ошондон куткарды, ушул себептен мен сага буйруюм – бул сөздү аткарууну. Эгер бирок ал сага Мен сенден кетпейм деп айтса, анткени ал сени жана сенин үй-бүлөңдү сүйгөн, анткени ага сенде жакшы болот. Жана бизгичти аласың, жана анын кулагын

эшикке тешесиң, жана ал сага түбөлүккө кул болот, жана сенин күңүңө да ошондой кыласың. Сени эркин кылып жибергенде, бул сага оор болбойт, анткени ал сага алты жыл жалданма кишинин жылдык эмгек акысындай кызмат кылды, жана Теңир Ыйык Кудай сени бардык кылган иштериңде батасын берет.

Сенин уйларыңда жана койлоруңда туулган бардык биринчи туулган эркектерди сенин Теңириң Кудайга ыйык кыласың, сенин биринчи туулган музоо буурусуң менен иштебейсиң жана сенин койлоруңдун биринчи туулгандарын кыркпайсың. Теңирдин алдында аны жыл сайын ашайсың, ошол жерде, эгерде Теңир Кудайың тандаса, сен жана үй-бүлөң. Эгер бирок анда ага мөөр болсо, аксак же сокур, жаман мөөр болсо, аны Теңирге, сенин Кудайыңа курмандык кылбайсың.

Сенин шаарларыңда аны жейсиң, сенин арамың жана таза адам ошондой эле жейт, газельди же бугуну жегендей. Бирок канды жебейсиңер, аны жерге суудай төгүп салышың керек.

16

Жаш айды сактагын, жана сен өтмө тойду Теңир Кудайыңа өткөрөсүң, анткени жаш айда сен Мисирден түн ичинде чыккансың. Жана сен Теңир Кудайыңа өтмө майрамын кой

жана уйларды курмандыкка чалуу керексиң ошол жерде, эгерде Теңир Кудайың аны тандаса, анын аты ошол жерде чакырылуу үчүн. Анын үстүнө ачыткы жебейсиң, жети күн анын үстүнө ачытылбаган нан, кыйналуунун нанын жейсиң, анткени силер Египеттен шашылуу менен чыктыңар, ошондуктан силердин Египет жеринен чыгуу күнүңөрдү жашооңордун бардык күндөрүндө эстесиңер. Жети күн бою сенин бардык чектериңде сага ачыткы көрүнбөйт, жана биринчи күнү кечинде курмандык кылган эттериңден эч нерсе эртең менен калбайт. Сен пасханы өзүңдүн бир да шаарларыңда курмандык кылууга мүмкүн болбойсуң, кайсыларды Теңир Кудайың сага берет Бирок сенин Кудайың Теңир тандаган жерге, ошол жерде Анын аты чакырылсын деп, Египеттен чыккан убактыңда, кечинде күн батышка карай өтмө майрамын чал. Сен кайнатып, күйгүзүп, Теңириң Кудайың тандаган ошол жерде жейсиң, анан эртең менен кайтып, үйүңө барасың. Алты күн ачытқысыз нан жейсиң, жана жетинчи күнү Теңирдин Кудайыңа арналган жыйынтык майрам болот, ошол күнү эч кандай иш жасабайсың, бирок жан үчүн жасалышы керек болгондон башка.

Жети жуманы өзүң үчүн санайсың, орогуңду эгинге салганыңдан баштап, жети жуманы санай баштайсың. Жана сен жумалар майрамын Теңириңе Кудайыңа өткөрөсүң, сенин колуң канчалык күчтүү болсо, Теңириң Кудайың канча берсе ошончо.

Жана сен Теңирдин Кудайыңдын алдында кубанасың: сен жана сенин уулуң, жана сенин кызың, сенин кулуң, жана сенин күң, жана Левит, жана келгин, жана жетим, жана силердин арасында болгон жесир, ошол жерде, эгерде Теңир Кудайың сенин аны тандаса, анын аты ошол жерде чакырылсын деп.

Жана эстейсиң, анткени сен Мисир жеринде кул болгонсуң, жана бул буйруктарды сактап аткарасың. Сен өзүң үчүн Чатырлар майрамын жети күн бою өткөрөсүң, кырманыңдан жана шарап сыккычыңдан чогултканда. Жана сен өз майрамыңда кубанасың, сен жана уулуң, жана кызың, кулуң, жана күң кыз кулуң, жана Левит, жана келгин, жана жетим, жана сенин шаарларыңда болгон жесир. Жети күн майрамдайсың Теңир Кудайыңа ал тандаган жерде, эгер Теңир Кудайың сени бардык өнүмүңдө жана колуңдун бардык ишинде батасын берсе, кубанып жүрөсүң.

Жылдын үч убагында сенин бардык эркектериң Теңир Кудайыңдын алдында көрүнөт ал тандаган жерде – ачытылбаган нан майрамында, жумалар майрамында жана чатырлар майрамында. Теңир Кудайыңдын алдында бош колуң менен көрүнбөйсүң. Ар бири силердин колдоруңардын күчүнө жараша, Теңир Кудайың сага берген батасына жараша.

Сотчуларды жана кызматчыларды өзүңө дайындайсың

сенин шаарларыңда, кайсыларды Теңир Кудай сага уруулар боюнча берет, жана алар элди адилеттүү соттошот. Алар сотту четке кетиришпейт, белек да алышпайт, анткени белектер акылмандардын көздөрүн сокур кылат жана адилдердин сөздөрүн алып салат. Адилетти адилеттүү түрдө куугула, ошондо жашайсыңар жана кирип, Теңириң Кудай сага берген жерди мурасташыңар.

Өзүңө үчүн токой тикпейсиң, Кудайыңдын алтарынын жанына эч кандай жыгач тикпейсиң. Сенин Кудайың Теңир жек көргөн түндүктү өзүңө орнотпойсуң.

17

Сен Теңир Кудайыңа мүмөсү бар музоону же койду курмандыкка чалбайсың, бардык жаман нерсе, анткени бул сенин Теңир Кудайың үчүн жийиркеничтүү.

Эгер бирок сенин шаарларыңдын биринде, которууну Теңир Кудайың сага берет, эркек же аял табылса, ким Теңир Кудайыңдын алдында жаманды кылат, анын келишимин бузуу үчүн, жана келип, башка кудайларга кызмат кылышсын жана аларга сыйынышсын - күнгө, же айга, же асман дүйнөсүнөн бардык нерселерге, алар сага буйрулбаган, жана бул сага билдирилсе жана сен абдан издесең, жана мана, чынында бул сөз болгон, бул жиркеничтүү иш Израилде болгон, Жана сен ошол адамды

же ошол аялды чыгарасың, жана аларды таш менен таш барасыңар, жана алар өлөт. Эки же үч күбөнүн айкындуусу боюнча өлүмгө тартылат, бирок бир гана күбөнүн айкындуусу боюнча өлүмгө тартылбайт. Жана күбөлөрдүн колу аны биринчи болуп өлтүрүү үчүн анын үстүнө болот, жана элдин колу акыркы болуп, жана силер жаманды алардын ичинен алып саласыңар.

Эгер сенден бир иш соттоодо мүмкүн эмес болсо – кан менен кандын ортосунда, соттоо менен соттоонун ортосунда, тийүү менен тийүүнүн ортосунда, каршылык менен каршылыктын ортосунда – шаарларыңардагы соттоо сөздөрү, анда туруп, Теңир Кудайың тандаган ошол жерге чыгасың, Жана сен барасың роохонийлерге левиттерге жана сот кылуучуга, ким ошол күндөрдө болсо, жана алар издеп тапкандан кийин сага сотту жарыялайт. Жана сен ошол иш боюнча кыласың, алар сага ошол жерден билдиришет, эгерде Теңир Кудай сенин тандаса, жана сактайсың бардыгын аткарууну, канча сага белгиленсе. Мыйзамга ылайык жана сага айткан сот чечимине ылайык кыласың, сага билдирген сөздөн оңго да, солго да четтебейсиң.

Эгер бир адам текебердик менен иш кылып, сенин Кудайың Теңирдин аты менен кызмат кылуу үчүн турган дин кызматчыга же ошол күндөрдө болгон сотчуга баш ийбесе, ал адам өлөт жана сен жамандыкты Израилден алып саласың. Жана бүт эл уккандан кийин коркот жана

мындан ары кудайсыздык кылбайт.

Эгер сен Теңир Кудайың берген жерге кирип, аны мураска алып, анда жашап, Айланамдагы калган элдердей өзүмө башкаруучу коёюн десең, Дайындап, сен өзүңдүн үстүңө башкаруучуну дайындайсың, кимди Теңир Кудай тандаса, сенин бир тууган агаларыңдан сен өзүңдүн үстүңө башкаруучуну дайындайсың. Сен өзүңдүн үстүңө чет элдик адамды дайындай албайсың, анткени ал сенин бир тууган агаң эмес. Анткени ал өзү үчүн жылкыларды көбөйтпөйт, жана элди Мисирге кайтарбайт, ошондуктан өзү үчүн жылкыларды көбөйтпөсүн, ал эми Теңир айтты: Силер бул жол менен кайтууну улантпайсыңар мындан ары. Ал өзүнө аялдарды көбөйтпөйт, ошондо анын жүрөгү которулбайт, жана күмүш менен алтынды өзүнө абдан көбөйтпөйт.

Жана ал өз башкаруусунун башында отурганда, ал өзү үчүн бул экинчи мыйзам китебин левит руханийлеринен китепке жазат. Жана ал анын менен болот, жана ал өзүнө жашоосунун бардык күндөрүндө окуйт, ошондуктан ал сенин Теңирин Кудайдан коркууну үйрөнөт, жана бул бардык буйруктарды жана бул ченемдерди аткарууну сактайт Ошондуктан анын жүрөгү өз туугандарынан көтөрүлбөсүн, ошондуктан буйруктардан оңго же солго четтебесин, ошондуктан анын башкаруусунда өзү жана анын уулдары Ысрайыл уулдарынын арасында күндөрдү узартсын.

18

Левилик роомдоруна, Левинин бүтүндөй уруусуна Израиль менен бирге бөлүк да, үлүш да болбойт, Теңирдин курмандыктары алардын үлүшү болот, аларды жейт. Үлүш болбойт аларга өз тууган-туушкандарынын арасында, Теңир өзү анын үлүшү, ошондой айткандай ага. Жана бул роомдордун элден, курмандык чалуучулардан алуучу үлүшү болот: курмандык музоо болсун же кой болсун, сен роомго колун, жаактарын жана ашказанын берерсиң. Жана сенин унуңдун биринчи жемиштерин, жана сенин шарабыңды, жана сенин майыңды, жана сенин койлоруңдун кыркуусунун биринчи жемиштерин ага бересиң. Анткени Теңир аны сенин бардык урулардан тандады, Теңир Кудайдын алдында туруу үчүн, кызмат кылуу жана анын аты менен батасын берүү үчүн, ал өзү жана анын уулдары Израилдин уулдарынын арасында.

Эгер Левит Израилдин бардык уулдарынын шаарларынын биринен, ал жашаган жеринен, анын жаны каалагандыктан, ал тандаган жерге келсе, Ал өзүнүн Кудайы Теңирдин атына кызмат кылат, анын бардык бир тууган Левилер сенин Кудайың Теңирдин алдында ошол жерде турушкандай эле. Ал бөлүнгөн үлүштү жейт, ата-теги боюнча сатуудан тышкары. Эгер сен Теңир Кудайың берген жерге кирсең, ошол улуттардын жийиркеничтүү иштерин кылууну үйрөнбөйсүң.

Сенин арада отто өз уулун жана өз кызын тазалап өткөрүүчү, пайгамбарлык кылуучу, белгилерди чечмелөөчү, куш учуштарын карап жоромолдоочу же сыйкырчы табылбайт. сыйкырдуу ырларды ырдап, сыйкырчы жана белгилерди түшүндүргүч, өлүктөргө кайрылып. Анткени сенин Теңириң Кудайга жийиркеничтүү нерсе болот мындай иштерди кылган ар бир адам, ушул жийиркеничтүүлүктөр үчүн Теңир аларды сенин алдыңдан жок кылат. Сен Теңир Кудайыңдын алдында мыкты болосуң. Анткени бул элдер, сен аларды ээлеп аласың, булар белгилерди жана сыйкырчылыкты угушат, бирок сага Теңир Кудайың ошондой бербеди.

Теңир Кудай сага сенин бир туугандарыңдын арасынан мендей пайгамбарды көтөрөт, аны угасыңар. Сенин Кудайың Теңирден Хоребдеги чогулуш күнүндө сураган бардык нерселериңе ылайык, Биз сенин Кудайың Теңирдин үнүн мындан ары укпайбыз, жана бул чоң отту дагы көрбөйбүз, болбосо биз өлөбүз деп айткандай. Жана Теңир мага айтты: Алар сага айткандардын баары туура. Мен аларга алардын бир тууган арасынан сен сыяктуу Пайгамбарды турузам жана анын оозуна сөздөрдү берем, ал аларга мен ага буйруган нерсени айтат. Жана эгер адам менин атымдан сүйлөгөн ошол пайгамбардын айткандарынын баарын укпаса, мен аны жазалайм. Бирок менин атымдан мен буйрук бербеген сөздү сүйлөө менен күнөөлүү иш кылган пайгамбар жана башка кудайлардын атынан сүйлөгөн пайгамбар өлөт. Эгер сен жүрөгүңдө

Теңир сүйлөбөгөн сөздү кантип билебиз? десең. Эгер ошол пайгамбар Теңирдин атынан канча сүйлөсө, бирок ал болбосо жана ишке ашпаса, бул сөздү Теңир айткан эмес, ал пайгамбар аны куудулукта айтты, андан коркпогула.

19

Эгер Теңир Кудайың сага жерди берген элдерди жок кылса, жана сен аларды мүлк кылып, алардын шаарларында жана үйлөрүндө жашасаң, Үч шаарды өзүңө бөлүп аласың жериңдин ортосунда, аны Теңир Кудайың сага берет. Сага жолду ойлон, жана сенин жериңдин чектерин үч бөлүккө бөлөсүң, аны сага Теңир Кудай сенин бөлүштүрөт, жана ал бардык өлтүргүчкө баш калкалоочу жер болот. Бул өлтүргүчтүн буйругу болот: ким ошол жерге качып барып жашаса, ким өз кошунасын билбестен урса, жана аны мурда, кечээден жана үчүнчү күндөн мурун жек көргөн эмес болсо. Эгер бирөө кошунасы менен токойго отун чогултууга кирип, отун кесип жатканда балтасы колунан сүрүлүп, балтанын темир бөлүгү учуп кетип кошунасына тийип, ал өлүп калса, бул адам ушул шаарлардын биринин ичине качып барып жашай алат. Ошондуктан кан өч алуучу өлтүргөндүн артынан кууп жүрбөсүн, анткени жүрөгү ысып кетип, эгер жол узунураак болсо, аны жетип алып, анын жанын урбасын, ал эми буга өлүм өкүмү жок, анткени ал аны мурда кечээ да, үчүнчү күнү да жек көргөн эмес. Ушул үчүн мен сага бул сөздү буйрук кылам, айтам:

үч шаарды өзүң үчүн бөлүп коёсуң.

Эгер бирок Теңир Кудайың сенин чектериңди кеңейтсе, ал аталарыңа антка берген жолу менен, жана Теңир сага бардык жерди берсе, ал аталарыңа берүүнү убада кылганы, Эгер сен бүгүн мен сага буйруган бул бардык буйруктарды аткарууну угуп, Теңир Кудайыңды сүйүп, анын бардык жолдору менен бардык күндөрү жүрсөң, өзүңө дагы үч шаарды ушул үчөөгө кошосуң. Жана күнөөсүз кан сенин жериңде төгүлбөйт, анткени Теңир Кудай аны сага мүлк катары берет, жана сен канга күнөөлүү болбойсуң.

Эгер бирок сенде кошунасын жек көргөн адам болуп, ага тосуп туруп, анын үстүнө көтөрүлүп, анын жанын уруп, ал өлүп, ушул шаарлардын биринен качса, Анын шаарынын улуулар кеңеши аны ал жерден алып келүү үчүн адам жөнөтөт жана аны кан өч алуучулардын колуна берет, ошондо ал өлөт. Сенин көзүң ага карата аяр эмес, жана сен күнөөсүз канды Израилден тазалайсың, жана сага жакшы болот.

Сен көрөшүңдүн чектерин жылдырбайсың, аларды сенин аталарың мурасында коюшкан, сен ошол жерде мурастадың, аны Теңир Кудай сага тагдыр менен берет. Бир күбө адамдын бардык адилетсиздиги, бардык күнөөсү жана бардык күнөөсү боюнча куболук берүү үчүн жетишсиз. Эки же үч күбөнүн айтуусу менен бардык сөз тастыкталат. Эгер бирок адилетсиз күбө адамдын айынан

турса, анын кудайсыздыгын айтып жатса, Жана эки адам, кимдердин ортосунда талаш-тартыш бар, Теңирдин алдында, роһанийлердин алдында жана ошол күндөрдө болгон сотчулардын алдында туруп калышат. Жана сотчулар так изилдешсин, жана карагыла, адилетсиз күбө адилетсиз күбөлүк берди, өз агасына каршы турду. Жана силер ага ошол жол менен кыласыңар, ал өз агасына каршы жамандык кылгысы келгендей, жана силер жамандыкты өздөрүңөрдөн алып саласыңар. Жана калгандар укканда коркушат, жана алар бул жаман иштерди силердин арада кайра кылбайт. Сенин көзүң ага аяр эмес, жан ордуна жан, көз ордуна көз, тиш ордуна тиш, кол ордуна кол, бут ордуна бут.

20

Эгер сен душмандарыңа каршы согушка чыксаң жана жылкыларды, минүүчүлөрдү жана өзүңдөн көп элди көрсөң, алардан коркпо, анткени сени Мисир жеринен чыгарган Кудайың Теңир сен менен. Жана согушка жакындаганда, ыйык келип элге сөз сүйлөйт. Жана ал аларга айтат: Угуңуз, Израиль! Силер бүгүн душмандарыңызга каршы согушка барасыңар. Жүрөгүңөр алсырабасын, коркпоңуз, талкаланбаңыз жана алардын алдынан четтебеңиз. Анткени Теңир силердин Кудайыңар силердин алдыңарда баруучу, силер менен бирге душмандарыңар менен согушуп, силерди сактайт.

Жана катчылар элге сүйлөшөт, айтып: Ким ал адам жаңы үй курган, бирок аны арнаган эмес? Ал кетсин жана өз үйүнө кайтсын, согушта өлбөсүн деп, жана башка адам аны арнабасын деп. Жана ким ал адам, ким жүзүм бакты, бирок андан кубанган эмес? Ал кетсин жана өз үйүнө кайрылсын, согушта өлбөсүн, жана башка адам андан кубанат. Жана ким ал адам, ким аялга келишип, аны албаган? Ал барып, өз үйүнө кайтсын, согушта өлүп калбасын, анткени башка адам аны алат. Жана катчылар элге дагы сүйлөп, алар айтышат: Ким ал адам, жүрөгү коркуп, коркок болгон? Ал кетип, өз үйүнө кайтсын, ошондо ал өз агасынын жүрөгүн өзүнүкүдөй коркоктондурбасын. Жана ушундай болот: катчылар элге сүйлөп бүткөндө, алар аскердин башчыларын элдин алдына коюшат.

Эгер бирок сен шаарга согуш кылуу үчүн жакындасаң, аларды тынчтык менен чакыр. Эгер алар сага тынчтык менен жооп беришсе жана сага дарбазаларын ачышса, анда ошол шаарда табылган бардык эл сага салык төгүүчүлөр жана сага баш ийүүчүлөр болушат. Эгер алар сага баш ийбесе жана сага каршы согуш жарыяласа, аны курчап аласың. Теңириң Кудай аны сенин колуңа бергенге чейин, жана анын бардык эркектерин кылыч менен өлтүрөсүң, Аялдардан жана жүк-таштан башка, шаарда бар болгон бардык малды жана бардык нерселерди, ошондой эле бардык олжону өзүң үчүн талап аласың жана Теңир сенин Кудайың сага берген душмандарыңдын бардык олжосун жейсиң. Ушундай кыласың сенден абдан алыс болгон

бардык шаарларга, бул элдердин шаарларынан эмес, Кайсыларынын жерин Теңир сенин Кудайың сага мүлк кылып берет. Эч бир дем алуучу нерсени тирүү калтырбайсыңар, Бирок каргыш менен каргышка берилген кыласыңар аларды: Хеттилерди, Аморлукларды, Канаандыктарды, Периззилерди, Хивилерди, Иебуситтерди жана Гергеситтерди, кандай жол буйрук берди сага Теңир Кудай сениң. Алар силерге өздөрүнүн кудайларына кылган бардык жийиркеничтүү нерселерин кылууну үйрөтпөшү үчүн, ошондо силер өз Теңириңер Кудайдын алдында күнөө кыласыңар.

Эгер бирок сен бир шаарды көп күндөр бою курчап алып, аны басып алуу үчүн согуш кылсаң, анын дарактарын кыратпайсың, аларга темир салуу менен, бирок андан жейсиң, аны бирок кесип таштабайсың – талаадагы жыгач адам эмеспи, сенин алдыңдан тосмого кирүү үчүн? Бирок сен жемиш бербейт экенин билген жыгачты кыйратып, кесип таштайсың жана сага каршы согуш жүргүзгөн шаардын үстүнө коргоо курулмаларын курасың, ал шаар берилгенге чейин.

21

Эгер бирок сенин Теңириң Кудай сага мурас катары берген жерде жаракат алган адам табылса, жазыкта кулаган, жана аны уруп салганды билбесе, Сенин кеңешиң жана сенин

сотчуларың чыгышат, жана алар өлтүрүлгөн адамдын айланасындагы шаарларга чейин өлчөйт. Жана жаракат алган адамга эң жакын шаар болот, жана ошол шаардын аксакалдар кеңеши уй музоолордон бир тана алат, кайсы иштелбеген жана кайсы боюнтурукту тартпаган, Ошол шаардын улуулар кеңеши уй музоону так өрөөнгө алып келишет, ал жерде эч нерсе иштелбеген жана эгилбеген, жана алар уй музоонун мойнун ошол өрөөндө сындырышат. Жана роом-дар Левилер келишет, анткени аларды Теңир Кудай тандады анын алдында туруу үчүн жана анын атынын үстүнө батасын берүү үчүн, жана алардын оозунун үстүнө бардык талаш-тартыш жана бардык тийүү болот. Жана ошол шаардын бардык акылманлар кеңеши, жаракат алганга жакындагандар, өрөөндө моюну бузулган уйдун башына колдорун жуушат. Жооп берип, алар айтышат: Биздин колдорубуз бул канды төккөн эмес, жана биздин көздөрүбүз көргөн эмес. Боорукер бол өз элиңе Израильге, кимди Сен куткардың, Теңир, ошондуктан күнөөсүз кан төгүлбөсүн Сенин элиңде Израильде, жана ал кан алар үчүн тазалансын. Сен болсо күнөөсүз канды алардын ичинен алып саласың, эгерде Теңир Кудайыңдын алдында жакшы жана жагымдуу нерсени кылсаң.

Эгер сен душмандарыңа каршы согушка чыгып, Теңир Кудайың аларды сенин колуңа берип берсе жана алардын олжосун олжолосоң, жана олжодо сулуу турпатуу аялды көрүп, аны каалап, аны өзүңө аялдыкка алсаң Аны үйүңө

киргизип, анын башын чачып, тырмактарын кесесиң, Жана сен андан туткундук кийимдерин алып салат, жана ал сенин үйүңдө отурат, жана ал атасы менен энесин бир айдын күндөрүндө ыйлайт, жана андан кийин сен ага кирет жана аны менен жашайт, жана ал сенин аялың болот.

Эгер аны каалабасаң, аны эркин жөнөтөсүң, ал күмүшкө сатылбайт, аны четке кагбайсың, анткени сен аны кемсинттиң.

Эгер бир адамга эки аялы болуп, биринчиси сүйүктүү, экинчиси жек көрүлгөн болсо, жана сүйүктүү да, жек көрүлгөн да ага бала төрөп, тунгуч уул жек көрүлгөн аялдан болсо, Жана эгерде ал күнү өз уулдарына өз мүлктөрүн мирас катары бөлүштүрсө, ал сүйүктүү аялдын уулуна биринчи туулган укугун бере албайт, жек көрүлгөн аялдын биринчи туулган уулун четке кагып. Бирок ал жек көрүлгөн аялдын тунгуч уулун таанып, ага өзүнө табылган бардык нерселердин эки эсесин берүүгө тийиш, анткени ал анын балдарынын башаты болот, жана ага тунгуч укуктары тийиштүү. Эгер бирок кимдир-бирөөдө баш ийбеген жана козголоңчул уул болсо, атасынын добушун жана энесинин добушун угубаган, жана алар аны тарбиялашса, жана ал аларды угубаса, Жана аны атасы менен энеси кармап, аны өз шаарынын улуулар кеңешине жана ошол жердин дарбазасына алып чыгышат, Алар өз шаарларынын эркектерине: Биздин бул уулубуз баш ийбейт жана козгоо салат, биздин үнүбүзгө кулак салбайт, калпычы жана

шарапты ашыкча ичет – деп айтышат. Жана анын шаарынын эркектери аны таш менен таштайт, жана ал өлөт, жана сен жамандыкты алардын ичинен алып саласың, жана калгандар муну угуп коркушат.

Эгер бирок кимдир бирөөдө өлүм жазасына татыктуу күнөө болсо, жана ал өлсө, жана силер аны бактын үстүнө асасаңар, Анын денеси дарактын үстүндө уктабайт, бирок ошол күнү аны көмүп коюшуңар керек, анткени Кудайдын тарабынан дарактын үстүнө асылган ар бир адам каргалган, жана Теңир Кудайың сага мүлк катары берген жериңди булгабайсыңар.

22

Сенин бир тууганыңдын буузасын же анын койунун жолдо адашып жүргөнүн көрүп туруп, аларга көз жумба, аларды сенин бир тууганыңа кайтарып бер жана ага тапшыр. Эгер сенин бир тууганың сага жакындашпаса же аны билбесең, аны өз үйүңө алып кир жана сенин бир тууганың аларды издегенге чейин сенде болсун, андан кийин аны ага кайтар. Ошондой кыласың анын эшегин, жана ошондой кыласың анын кийимин, жана ошондой кыласың сенин бир тууганыңдын бардык жоголгон нерсесине карата, эгер андан жоголсо жана тапсаң, көрбөгөндөй кыла албайсың. Сен агаңдын эшеги же музоосу жолдо кулап жатканын көрүп туруп, четке кагып өтпөйсүң, аны менен кошо

көтөрүп туруштурасың.

Эркектин буюмдары аялдын үстүндө болбойт, эркек да аялдын кийимин кийбейт, анткени мындай кылгандардын баары сенин Теңириң Кудайга жийиркеничтүү. Эгер сен жолдо же бардык дарактын үстүндө же жердин үстүндө өзүңдүн алдыңда куштардын уясын балапандар менен же жумурткалар менен кездештирсең, жана эне балапандардын же жумурткалардын үстүндө жылытып жатса, энени балдары менен кошо албайсың. Энени сөзсүз жөнөтүп жибересің, бирок балдарды өзүңө аласың, ошондо сага жакшы болот жана узак жашайсың.

Эгер сен жаңы үй курсаң, анда сенин чатырың үчүн тосмо жасайсың, жана сенин үйүңдө өлтүрүү болбойт, эгер анын үстүнөн ким-бирөө кулап кетсе. Жүзүм бакчаңа башка үрөндү чачпайсың, ошондо түшүм жана сен чачкан уруг жүзүм бакчаңдын түшүмү менен ыйык кылынбасын. Буурчак менен эшекти бирге кошуп жер айдабайсың. Жасалма кийимди кийбейсиң, жүн менен зигирди бир эле нерседе. Бүктөлгөн буюмдарды өзүңө жасайсың төрт четине сенин кийимдериңдин, кайсыларды эгер кийсең.

Эгер бирок кимдир-бирөө аял алып, аны менен жашап, андан кийин аны жек көрсө. жана эгер ал ага жалган айыптарды коюп, анын атын жаманатса жана айтса: Мен бул аялды алдым, бирок ага жакындаганда анын кыздыгын таппадым Жана кыздын атасы жана энеси кыздын

кыздыгын дарбазадагы улуулар кеңешине алып чыгышат. Жана кыздын атасы улуулар кеңешине айтат: менин бул кызымды ушул адамга аял кылып бердим, жана ал аны жек көрдү Азыр бул ага бахана сөздөрдү коюп, Сенин кызыңдын кыздыгын таппадым деп айтат, ал эми бул менин кызымдын кыздыгы. Анан алар шаардын акылмандар кеңешинин алдында кийимди жайып салышат. Жана ошол шаардын акылмандар кеңеши ошол адамды алып, аны тарбиялайт, Жана аларга жүз сикел айып салышат жана жаш аялдын атасына беришет, себеби ал Исраилдик кызга жаман ысым чыгарды, жана ал анын аялы болот, аны бардык убакта жөнөтүүгө мүмкүн эмес.

Эгер бирок бул сөз чындыкка негизденген болсо жана жаш аялдын кыздыгы табылбаса, Жана алар жаш аялды атасынын үйүнүн эшигине чыгарышат, жана аны таштар менен таш барашат, жана ал өлөт, анткени ал Израилдин уулдарынын арасында атасынын үйүн бузуктук кылуу менен акылсыздык жасады, жана силер жаманды өздөрүңөрдөн алып саласыңар.

Эгер бирок адам аял менен уктаган табылса, ал аял эркекке үйлөнгөн болсо, экөөнү тең өлтүрөсүңөр: аял менен уктаган эркекти жана аялды. Ошентип, жаманды Израилден алып саласың. Эгер бирок кул кыз адамга никеленген болсо, жана адам аны шаарда тапса жана анын менен жатса, Сиздер экөөнү тең алардын шаарынын дарбазасына чыгарасыздар жана алар таштар менен ташталып өлүшөт:

жаш аялды, анткени ал шаарда кыйкырган жок, жана эркекти, анткени ал кошунасынын аялын кордогон. Ошентип сиздер жамандыкты өздөрүңөрдөн алып салаасыздар. Эгер бирок талаада адам келиндүү кызды тапса жана аны зордоп менен жатса, анын менен жаткан адамды гана өлтүрүңөр. Жаш аялдын өлүм күнөөсү жок, эгерде адам кошунасынын үстүнө көтөрүлүп, анын жанын өлтүрсө кандай болсо, бул иш да ошондой. Анткени аны талаада тапты, четке чыгарылган жаш аял кыйкырды, жана ага жардам берүүчү болгон жок.

Эгер бирок кимдир бирөө кызды табса, кыз кызды, ким никеленген эмес, жана зордоп анын менен жатса, жана табылса, Аял менен жаткан адам жаш аялдын атасына элүү күмүш дидрахма берет, жана ал анын аялы болот, анткени ал аны төмөндөттү. Ал аны бүт өмүрүндө кууп жибере албайт.

23

Адам өз атасынын аялын албайт жана өз атасынын жабуусун ачпайт.

Кастрацияланган же кесилген киши Теңирдин жыйынына кирбейт. Сойкудан чыккан Теңирдин жыйынына кирбейт.

Аммонит жана Моабит Теңирдин жыйынына кирбейт,

жана онунчу муунга чейин Теңирдин жыйынына кирбейт, жана түбөлүккө чейин. Алар силер Египеттен чыгып бара жатканда жолдо нан жана суу менен силерге жолугушпагандыктан, жана алар сени каргоо үчүн Месопотамиядан Беордун уулу Балаамды сенин үстүңө жалдашкандыктан. Бирок сенин Кудайың Теңир Балаамды угууну каалаган жок, жана сенин Кудайың Теңир каргыштарды батага айландырды, анткени сенин Кудайың Теңир сени сүйдү. Сен аларга тынчтык жана пайдалуу нерселерди бүткүл өмүрүңдө түбөлүккө кайрылбайсың. Идумеялыкты жек көрбө, анткени ал сенин туугандын, Мисирликти жек көрбө, анткени сен анын жеринде келмиш болдуң. Эгер аларга уулдар туулса, үчүнчү муунда Теңирдин чогулушуна киришет.

Эгер сен душмандарыңа каршы жорукка чыгып, лагерге түшсөң, анда бардык жаман сөздөн сактан. Эгер сенде түнкү агуусунан улам таза болбогон адам болсо, ал лагерден сыртка чыгып кетсин жана лагерге кирбесин. Кечкиге карай ал өз денесин суу менен жуйт жана күн батканда лагерге кирет. Лагердин сыртында сага орун болот, жана сен ошол жерге сыртка чыгасың. Жана казык белиңде болот, качан сыртка отурганда казып, аны менен уятыңды жабасың. Анткени Теңир сенин Кудайың сенин лагериңде жүрөт, сени куткаруу үчүн жана душманыңды сенин алдыңа берүү үчүн, ошондуктан сенин лагериң ыйык болот, жана сенде эч кандай уятсыздык көрүнбөйт, ал сенден бурулуп кетпеши үчүн.

Анын господининен сага келген кулду анын господинине кайтарып бербейсиң. Сенин менен жашайт, силердин арада жашайт, кайда ага жакса көрүнсө, аны кыйнабагыла. Ысрайылдын кыздарынын арасында сойку болбойт, жана Ысрайылдын уулдарынын арасында өзүн соймолоштуруучу болбойт, Ысрайылдын кыздарынын арасында баштоочу болбойт, жана Ысрайылдын уулдарынын арасында баштоого алынуучу болбойт. Сен сойкунун акысын да, иттин алмашуусун да сенин Кудайың Теңирдин үйүнө эч кандай убада үчүн алып келбейсиң, анткени экөө тең сенин Кудайың Теңирге жийиркеничтүү.

Сен карындашыңа күмүш пайызын, тамак-аш пайызын жана карызга берген бардык нерсенин пайызын албайсың. Чет элдикке пайыз менен насыя бересиң, бирок өз бир тууганыңа пайыз менен насыя бербейсиң, ошондуктан Теңир Кудайың сени бардык иштериңде батасын берсин ошол жерде, кайсыга сен кирип, аны мураска алуу үчүн барасың.

Эгер бирок сен Теңирге, сенин Кудайыңа убада кылсаң, аны кайтарууну кечиктирбейсиң, анткени Теңир, сенин Кудайың аны сенден издеп талап кылат, жана бул сенде күнөө болот. Эгер сен тиленгиң келбесе, бул сенде күнөө эмес. Эриндериңден чыккан сөздөрдү сактайсың жана аткарасың, кандай убада кылган болсоң Теңир Кудайга белек катары, өз оозуң менен айткан нерсени.

Эгер сен кошуңдун ордуна кирсең жана колуң менен башактарды чогултсаң, бирок орокту кошуңдун ордуна салбайсың. Эгер сен кошуңдун жүзүм бакка кирсең, жүзүмдү жаныңды тойгузуп жей аласың, бирок идишке салба.

24

Эгер кимдир-бирөө аял алып, ал менен жашаса, бирок ал анын алдында ыраазычылык таппаса, анткени анда уятсыз нерсе тапты, жана ага ажырашуу китебин жазып, анын колуна берип, аны өз үйүнөн жөнөтсө, жана ал кетип, башка эркекке турмушка чыксса Жана акыркы эркек аны жек көрөт, жана ага ажырашуу китебин жазат, жана анын колуна берет, жана аны өз үйүнөн жөнөтөт, жана акыркы эркек өлөт, ким аны өзүнө аял кылып алды, Ал аялын жиберген мурунку эркек, ал булгангандан кийин, аны кайра өзүнө аял кылып алууга болбойт, анткени бул сенин Теңириң Кудайдын алдында жийиркеничтүү нерсе болот, жана силер Теңириң Кудай сага мүлк катары берген жерди буласыңар.

Эгер кимдир бирөө жакында аял алса, ал согушка чыкпайт жана ага эч кандай иш жүктөлбөйт, ал өз үйүндө күнөөсүз болот, бир жыл бою ал алган аялын кубантат.

Тартуу ташты күрөөгө албайсың, үстүнкү тартуу ташты да

албайсың, анткени бул жанды күрөөгө алат. Эгер бирок адам өзүнүн бир тууганынан, Исраилдин уулдарынан жан уурдап кармалса жана аны кысымга алып сатса, ал уур өлөт жана силер ал жаманды өз арангардан тазалайсыңар. Өзүңө көңүл бур жараат жугуштуруу жолу менен, абдан этият бол бардык мыйзамды аткарууда, кайсыны силерге дин кызматчылар Левилер жарыялашса, мен силерге буйруган жол менен сактагыла аны аткарууну. Мисирден чыгып келе жатканыңарда, Теңириң Кудай жол жүрүп баратканда Мариамга эмне кылганын эстеңерде сактагын.

Эгер сенин кошуңада кандай болсо да карыз болсо, анын үйүнө кирип, күрөө алууга болбойт. Сыртта тур, ал эми сенин карызың бар адам сага күрөөнү сыртка өзү алып чыгат. Эгер ал адам кедей болсо, анын күрөөсүн кармап жатпайсың. Күн батканга чейин анын күрөөсүн кайтарып бересиң, жана ал өз кийиминде уктайт, жана ал сени батасын берет, жана бул сага Теңирдин, сенин Кудайыңдын алдында мээрим болот. Сен кедей жана муктаж адамдын акысын адилетсиз кылбайсың, алар сенин бир тууган-лардан болсун же сенин шаарларыңда жашаган келгиндерден болсун. Ошол эле күнү анын эмгегин кайтарасың, күн анын үстүнө батпайт, анткени ал кедей, жана ага карата үмүтүн кармайт, жана ал сенин каршы Теңирге кыйкырат, жана бул сага күнөө болот. Аталар балдар үчүн өлбөйт, жана уулдар аталар үчүн өлбөйт, ар бири өз күнөөсү үчүн өлөт. Сен келгиндин, жетимдин жана жесирдин сотун бурбайсың. Сен жесирдин кийимин

күрөөгө албайсың жана сен Египет жеринде үй кулу болгонуңду эстейсиң, ошондуктан Теңир сенин Кудайың сени ошондон куткарды, ушул себептен мен сага бул сөздү аткарууну буйруп жатам.

Эгер сен өз талаңда орок орсоң жана өз талаңда бир боп унутуп калсаң, аны алуу үчүн кайтып барбайсың, ал келген адамга, жетимге жана жесирге тиешелүү болот, ошондо Теңир Кудайың сени колуңдун бардык иштеринде макул көрсүн. Эгер сен зайтун терсең, артыңда калганды чогултуу үчүн артка кайтпайсың, ал чоочунга, жетимге жана жесирге тиешелүү болот. Сен эстейсиң, анткени сен Мисир жеринде кул болгонсуң, ушул себептен мен сага бул сөздү аткарууну буйруп жатам. Эгер сен жүзүм бакчаңды жыйнасаң, аны кайра жыйнабайсың, артыңда калганы чоочунга, жетимге жана жесирге болот. Жана эстейсиң, анткени сен Мисир жеринде кул болгонсуң, ушул үчүн мен сага бул сөздү аткарууну буйрук кылам.

25

Эгер бирок адамдардын ортосунда талаш пайда болсо, жана алар сотко келишсе, жана соттошсо, жана туура адилди актышса, жана кудайсызды айыпташса, Эгер ыймансыз согууларга татыктуу болсо, аны сотчулардын алдына түшүрөсүң жана алар аны өз алдыларында анын ыймансыздыгына жараша камчылашат. Жана аны кырк

камчы менен урушат, андан көп урбайт. Эгер бирок сен бул согуулардан көп камчылоого кошсоң, сенин бир туугуң сенин алдыңда уятка калат. Бастырып жаткан өгүздүн оозун байлабайсың.

Эгер бир тууганнар чогуу жашашса жана алардын биринин уругу болбой өлүп калса, өлгөндүн аялы сырткы жакындабаган эркекке тийишпейт, анын эркегинин бир тууганы ага кирип, аны өзүнө аялдыкка алат жана аны менен жашайт. Жана ал төрөгөн бала каза болгондун атынан аталат жана анын аты Израилден өчүрүлбөйт.

Эгер ал адам өз агасынын аялын алууну каалабаса, анда аял дарбазага акылдар кеңешине чыгып, мындай дейт: Менин эримдин агасы өз агасынын атын Ысрайылда көтөрүүнү каалабайт, менин эримдин агасы макул болгон эмес. Жана анын шаарынын карыялар кеңеши аны чакырып, ага айтышат, ал туруп: Мен аны алгым келбейт деп айтса, Анын агасынын аялы акылдардын кеңешинин алдына жакындап келип, анын бир бут кийимин бутунан чечип салат, анын бетине түкүрөт жана жооп берип айтат: Ушинтип кылышат ал адамга, ким өз агасынын үйүн Израилде курбайт. Жана анын аты Израильде чечилген бут кийимдин үйү деп аталат.

Эгер бирок эки адам согушса өз ара, адам өз агасы менен, жана алардын биринин аялы жакындап, өз эрин куткаруу үчүн аны урган адамдын колунан, жана колун созуп анын

жумурткаларын кармап алса, Сен колду кесип аласың, сенин көзүң аны аябайт.

Сенин баштыгыңда эки түрдүү салмак, чоң же кичине болбойт. Сенин үйүңдө эки түрлүү өлчөм, чоң же кичине болбошу керек. Салмагың чыныгы жана адилеттүү болсун, өлчөмүң да чыныгы жана адилеттүү болсун, ошондо Теңир Кудайың сага мурас катары берген жерде узак жашайсың. Анткени сенин Кудайың Теңирге жийиркеничтүү булардын баарын кылуучу, адилетсиздиктин баарын кылуучу.

Эстеге тут, Амалек сага жолдо канча жасаганын, Мисир жеринен чыгып жатканыңда. Кантип ал сага жолдо каршы турду жана сенин арткы күзөтүңдү кесип салды, артыңдагы чарчагандарды, сен болсо ачка жана чарчаган эле, ал эми ал Кудайдан коркподу. Жана ошондо болот, качан эгер Теңир ыйык Кудай сени баардык айланадагы душмандарыңдан тынчтандырса, ошол жерде, аны Теңир ыйык Кудай сага мурас кылып берет, анда сен Амалектин атын асмандын астынан өчүрөсүң жана эч качан унутпа.

26

Эгер сен Теңир Кудайың берген жерге кирип, аны мурастап, анын үстүндө жашасаң, анда болот, Сен өз жериңдин жемиштеринин биринчи жемиштеринен алышың керек, кайсы Теңир Кудайың сага берет, жана аны

себетке салышың керек, жана Теңир Кудайың өзүнүн аты ошол жерде чакырылсын деп тандаган жерге барышың керек. Жана сен ошол күндөрдө болгон дин кызматчыга барасың, жана ага айтасың: Мен бүгүн менин Теңирим Кудайга жарыялайм, анткени мен Теңир биздин аталарга бизге берүүгө ант берген жерге кирдим. Жана дин кызматчы себетти сенин колуңдан алат жана аны сенин Кудайың Теңирдин алтарынын алдына коёт. Жана жооп берип, сенин Теңириң Кудайдын алдында айтат: Атам Сирияны таштады жана Мисирге түштү, ошол жерде аз санда жашады жана ошол жерде улуу элге жана көп адамдарга айланды. Жана мисирликтер бизге жаман мамиле кылышты, жана бизди кордошту, жана бизге оор иштерди жүктөшту. Биз Теңирибизге, биздин Кудайга кыйкырдык, жана Теңир биздин добушубузду укту, жана биздин кордугубузду көрдү, жана биздин эмгегибизди, жана биздин кысымыбызды. Теңир бизди Мисирден өзү өзүнүн улуу күчү менен, күчтүү колу менен, бийик колу менен, улуу көрүнүштөр менен, белгилер менен жана кереметтер менен чыгарды. Ал биздерди бул жерге алып келди жана бизге бул жерди берди — сүт менен бал агып жаткан жерди. Жана азыр карачы, мен алып келдим жердин өнүмдөрүнүн биринчи жемиштерин, кайсыны Сен мага берген эдиң, Теңирим, сүт жана бал агып жаткан жерди, жана аны өз Кудайың Теңиринин алдына коёсуң, жана өз Кудайың Теңиринин алдында сыйынасың. Жана сен Теңир Кудайың сага берген бардык жакшы нерселерге кубанасың, сен да, үй-бүлөң да, левит да, сенин арангдагы

келгин да.

Эгер сен үчүнчү жылы өнүмүңдүн бардык ондугун берүүнү аяктасаң, экинчи ондукту левитке, чоочунга, жетимге жана жесирге бересиң, алар сенин шаарларыңда жеп, кубанышат.

Жана сен Теңирдин Кудайыңдын алдында айтасың: мен ыйык нерселерди үйүмдөн тазаладым жана аларды Левитке, келгинге, жетимге жана жесирге бердим, сен мага буйруган бардык буйруктарга ылайык. Мен сенин буйругуңду бузган жокмун жана унутпадым. Жана мен аларды өзүмдүн азап-тозуумда жеген эмесмин, аларды арам нерсеге колдонгон эмесмин, аларды өлүккө берген эмесмин, биздин Кудайыбыз Теңирдин үнүнө баш ийдим, Ал мага буйруган сыяктуу жасадым. Асмандагы ыйык үйүңдөн төмөн караңыз жана Ысрайыл элиңизге батасын бериңиз, ошондой эле аталарыбызга ант берип, бизге сүт менен бал агып жаткан жерди берүүгө убада кылгандай, аларга берген жерге батасын бериңиз.

Бул күнү сенин Теңириң Кудайың сага бардык эрежелерди жана соттордо аткарууну буйруду, жана силер аларды бүт жүрөгүңөр менен жана бүт жаныңар менен сактап, аткарасыңар. Сен бүгүн Кудайды өзүңдүн Кудайың болууга тандадың, жана анын бардык жолдору менен жүрүүгө, жана эрежелерди жана сот чечимдерди сактоого, жана анын үнүнө баш ийүүгө. Жана Теңир сени бүгүн өзүнүн

өзгөчө мүлкү болгон эл болууга тандады, так эле Ал айткандай, Анын буйруктарын сактоо үчүн Жана сени бардык улуттардын үстүндө болууга, кандай Ал сени атактуу, мактануу жана даңктуу кылды, сени ыйык эл болууга Теңир Кудайыңа, кандай Ал сүйлөдү.

27

Жана Мусо жана Ысрайылдын акылманлар кеңеши буйрук берип айтты: Мен силерге бүгүн буйруган бул бардык буйруктарды сактагыла. Жана ал күнү болот, качан сен Иорданды кечип, Теңир Кудайың сага берген жерге өтөсүң, жана өзүң үчүн чоң таштарды тургузасың жана аларды сыла менен сылайсың. Жана сен бул ташдардын үстүнө бул мыйзамдын бардык сөздөрүн жазасың, Иорданды өткөндө, Теңирдин Кудайың аталарыңдын сага берген жерге, сүт жана бал агып жаткан жерге киргенде, Теңирдин Кудайың аталарыңдын сага айткан жолу менен. Жана ушундай болот: Иордан дарыясын кечкенден кийин, мен сага бүгүн буйруган ушул таштарды Гаибал тоосунда тургузасыңар жана аларды сыла менен сылайсыңар. Жана сен ошол жерде өз Теңириң Кудайга курмандык орунду курасың, таштардан курмандык орунду, анын үстүнө темир коюп албайсың. Бүтүн таштардан Теңир Кудайыңа курмандык курасың жана анын үстүнө Теңир Кудайыңа өртөлгөн курмандыктарды сунасың. Жана сен ошол жерде куткаруу курмандыгын чалуу керек, жана жеп, тоюп, Теңириң

Кудайдын алдында кубанасың. Жана сен бул мыйзамдын баарын ташка өтө так жазасың.

Муса жана Леви уруусунан болгон дин кызматчылар бүт Ысрайылга сүйлөп, айтышты: Унчукта жана угуп ал, Ысрайыл! Бүгүнкү күнү сен өз Теңириң Кудайдын элине айландың. жана сен Теңир Кудайыңдын үнүн угасың жана анын бардык буйруктарын жана анын ченемдерин, канчалык мен сага бүгүн буйрук берем, аткарасың.

Мусо ошол күнү элге буйрук берип, мындай деди: Булар Иордан дарыясын кечкенден кийин Геризим тоосунда элге батасын берүү үчүн турушат: Шимон, Леви, Жуда, Иссахар, Жусуп жана Беньямин. Жана булар каргыш үчүн Гайбал тоосунда турушат: Рубен, Гад, Ашер, Забулон, Дан жана Нефтали.

Жана Левилер жооп берип, бүткүл Израилге чоң үн менен айтышат. Каргышка учураган адам, ким ойулган жана куюлган нерсени жасаса, Теңирге жиркеничтүү, усталардын колунун иши, жана аны жашыруун жерге коюшат, жана бардык эл жооп берип, алар айтышат: Болсун. Өз атасын же энесин уятка калтырган киши каргышка учурасын, жана бүт эл Ошондой болсун дешсин. Каргышка учураган кошунасынын чегин жылдырган киши, жана бүткүл эл: Ошондой болсун! – дешсин. Сокур адамды жолдо адаштырган каргышка учурасын, жана бүт эл айтат: Болсун. Каргышка учурасын ким болсо да соттон келген

адамдын, жетимдин жана жесирдин соттук укугун бурмалаган, жана бүт эл айтсын: Ошондой болсун. Өз атасынын аялы менен жаткан киши каргышка учурасын, анткени ал өз атасынын жабуусун ачты, жана бүт эл: Ушундай болсун дейт. Бардык жаныбар менен жаткан каргышка учурасын, жана бүт эл айтсын: Ошондой болсун. Өз атасынан же энесинен болгон эже-сиңдиси менен жаткан киши каргышка учурасын. Бүт эл: Ушундай болсун деп айтышсын. Каргышка учурасын өз келини менен жаткан киши, жана бүт эл айтсын: Ошондой болсун! Каргышка учурасын өз аялынын эжеси менен жаткан киши, жана бүт эл айтсын: Ошондой болсун! Кошунасын алдоо менен уруган киши каргышка учурасын, жана бүт эл: Ошондой болсун деп айтышсын. Каргышка учураган ким күнөөсүз кандын жанын уруу үчүн белек алса, жана бүт эл айтат: Болсун. Ушул мыйзамдын бардык сөздөрүндө калып, аларды аткарбаган ар бир адам каргышка учурасын, жана бүт эл айтсын: Ошондой болсун.

28

Жана эгер сен Теңирдин Кудайыңдын үнүн угуп, мен сага бүгүн буйруган бул бардык буйруктарды сактап жана аткарсаң, анда Теңир Кудайың сени жердеги бардык элдердин үстүнө коёт. Эгер сен Теңир Кудайыңдын үнүн чын жүрөктөн угасаң, анда бул бардык бата-алкыштар сенин үстүңө келет жана сени табат. Сен шаарда бата

алгансың жана сен талаада бата алгансың. Сенин курсагыңдын тукумдары, жериңдин өнүмдөрү, уйлоруңдун падалары жана койлоруңдун үйүрлөрү ырайымдуу болсун. Сенин амбарларың бата алган жана сенин калдыктарың бата алган. Сен кирүүдө бата алган болосуң, жана сен чыгууда бата алган болосуң.

Теңир Кудайың сенин душмандарыңды, сага каршы тургандарды, сынган абалда сенин алдыңа тапшырат, алар бир жол менен сага карай чыгышат, жана жети жол менен сенин алдыңдан качышат. Теңир сага бата-алкыш жөнөтөт сенин амбарларыңа жана сен колуңду салган бардык иштериңе, ошол жер үстүндө, кайсыны Теңир Кудайың сага берет. Теңир сени өзүнө ыйык эл кылып көтөрөт, ата-бабаларыңа кандай антка берген болсо, эгер сен Теңир Кудайыңдын үнүн угуп, анын бардык жолдорунда барсаң Жердеги бардык улуттар сени көрүшөт, анткени Теңирдин ысмы сага чакырылган, жана алар сенден коркушат. Теңир Кудайың сени жакшылыкка көбөйтөт: сенин карныңдын урпактарында, сенин малдарыңдын урпактарында жана сенин жериңдин түшүмдөрүндө – ошол жерде, кайсы жөнүндө Теңир сенин ата-бабаларыңа сага берүү үчүн ант берди.

Теңир сага өзүнүн жакшы кенчин, асманды ачып, сенин жериңе өз убагында жаан берип, колуңдун бардык иштерин батасын берет, жана сен көп элдерге карыз бересиң, бирок өзүң карыз албайсың. Жана сен көп элдерди

башкарасың, бирок алар сени башкарышпайт. Теңир Кудайың сени баш кылып коюп, куйрук кылбайт, жана анда сен үстүндө болосуң, астында болбойсуң, эгерде Теңир Кудайыңдын үнүн угуп, мен сага бүгүн буйруган нерселердин баарын сактасаң. Сен бүгүн мен сага буйруган бардык буйруктардан оңго да, солго да четтебейсиң, башка кудайлардын артынан жүрүп, аларга кызмат кылуу үчүн.

Эгер сен Теңир Кудайыңдын үнүнө кулак салбасаң, анын бардык буйруктарын сактабасаң, мен сага бүгүн буйруган буйруктарды, анда бул бардык каргыштар сенин үстүңө келет жана сени кармайт. Сен шаарда каргышка учрайсың жана талаада каргышка учрайсың. Сенин амбарларың жана калдыктарың каргышка учурайт. Каргышка учураган сенин курсагыңдын тукумдары жана сенин жериңдин өнүмдөрү, сенин өгүздөрүңдүн үйүрлөрү жана сенин койлоруңдун падалары. Сен кирүүдө каргышка учурайсың жана чыгууда каргышка учурайсың.

Теңир сенин үстүңө жетишсиздикти, соодурууну жана жок кылууну жөнөтөт, колуң тийген бардык нерсенин үстүнө, ал сени кыйратып, жаман иштериңдин айынан сени тез арада жок кылганга чейин, анткени сен мени таштадың. Теңир сага өлүмдү жабыштырсын, сени ошол жерден жок кылып бүткүчө, сен ошол жакка кирип, аны мураска алмакчы болгон жерден. Теңир сени чаташуу менен, безгек менен, калтырануу менен, шишик менен, желдин кургатуусу менен жана сарылык менен урат, жана алар

сени жок кылганга чейин кубалашат. Жана сенин башыңдын үстүндөгү асман коло болот, жана сенин астыңдагы жер темир болот. Теңир Кудайың сенин жериңе жааган жаандын ордуна топурак берсин, жана асмандан топурак түшсүн, ал сени жок кылып, тез арада өлтүргөнчө. Теңир сени душмандардын алдында жеңилүүгө берсин, бир жол менен аларга карата чыгасың, жана жети жол менен алардын жүзүнөн качасың, жана жердин бардык падышалыктарында чачылып каласың. Жана силердин өлүктөрүңөр асмандын куштарына жана жердин жырткычтарына тамак болот, жана аларды коркутуп кууп жиберүүчү эч ким болбойт. Теңир сени мисирлик жара менен, жапайы кычыраган менен жана кычышуу менен уруп, орунга чалдыктырат, ошондуктан сен айыга албайсың. Теңир сени акылсыздык менен, көрбөстүк менен жана акылдан чыгуу менен жазалайт. Жана сен түш ортосунда сыйпалап жүрөсүң, караңгыда сокур адам сыйпалагандай, жана сенин жолдоруң гүлдөбөйт, жана анда сен кыянаттык кылынып, бардык күндөрү талап алынып жүрөсүң, жана жардам берүүчү болбойт.

Аял аласың, бирок башка эркек ага ээлик кылат, үй курасың, бирок анда жашабайсың, жүзүм бакчасын отургузасың, бирок андан жыйнабайсың. Сенин музооң сенин алдыңда союлат, бирок сен андан жебейсиң; сенин эшегиң сенден тартылып алынат, бирок сага кайтарылбайт; сенин койлоруң душмандарыңа берилет, Жана сага жардам берүүчү болбойт. Сенин уулдарың жана

кыздарың башка элге берилген, жана сенин көздөрүң аларга начарлап карашат, сенин колуң күчтүү болбойт. Сенин жериңдин өнүмдөрүн жана бардык эмгектериңди сен билбеген улут жеп кетет, жана сен бардык күндөрдө акыйкаттык кылынып, талкаланып жүрөсүң. Жана сен көрөсүң көрүнүштөрдүн аркасынан жинди болосуң, аларды өз көздөрүң менен көрөсүң.

Теңир сени жаман жара менен тизелериңе жана балтырларыңа урат, ошондуктан сен айыгууга жөндөмдүү болбойсуң буттарыңдын табанынан баш чокуңа чейин.

Теңир сени жана сенин башкаруучуларыңды, кимдерди өзүңө дайындасаң, өзүң да, аталарың да билбеген элге алып кетсин, жана ал жерде жыгачтан жана таштан жасалган башка кудайларга кызмат кыласың. Жана сен ал жерде жумак, макал-лек жана баяндама болуп каласың бардык элдердин арасында, Теңир сени кайсы жерге алып кетсе да.

Талаага көп уруу алып чыгасың, бирок аз алып киресиң, анткени аларды чегиртке жеп кетет. Жүзүм бакчасын отургузасың жана иштейсиң, бирок шарапты ичпейсиң жана андан кубанбайсың, анткени курт аларды жеп кетет. Зайтун дарактары сенин бардык чектериңде болот, бирок зайтун майы менен майлабайсың, анткени сенин зайтун дарагың агып кетет. Уулдарды жана кыздарды төрөйсүң, бирок алар сенде болбойт, анткени алар сүргүнгө кетип

кетишет. Сенин бардык жыгачтарыңды жана жериңдин түшүмүн ширетке жеп бүтөт. Сенде болгон чет жерлик жогору-жогору көтөрүлөт, сен болсо төмөн-төмөн түшөсүң. Ал сага карыз берет, сен болсо ага карыз бербейсиң, ал баш болот, сен болсо куйрук болосуң.

Жана сенин үстүңө бардык ушул каргыштар келет, жана сени кубалайт, жана сени жетет, ал сени жок кылганга чейин, жана сени өлтүргөнгө Жана сенде белгилер болот, жана сенин уругуңда кереметтер түбөлүккө чейин болот. Баарынын көптүгү үчүн сен Теңир Кудайыңа кубаныч менен жана жакшы ой менен кызмат кылбагандыгың ордуна

Жана сен өз душмандарыңа кызмат кыласың, аларды Теңир сага жиберет, ачкачылыкта, суусоодо, жылаңачтыкта жана баарынын жок болушунда, жана ал темир боюнтурукту сенин моюнуңа салат, ал сени жок кылганга чейин. Теңир сага алыстан, жердин четинен улутту алып келет, бүркүттүн чабуулундай, сен анын тилин укпаган улутту. Жүзү уятсыз улут, ал карыянын жүзүн сыйлабайт жана жашка ырайым кылбайт. Жана ал малдарыңдын тукумун жеп коет, жана жериңдин өнүмдөрүн жеп коет, ошондуктан сага буудай, шарап, май, уйларыңдын падаларын жана койлоруңдун үйүрлөрүн калтырбайт, сени жок кылганга чейин. Ал сени шаарларыңда кыйратат, сенин ишенген бийик жана бекем дубалдарың бүткүл жериңде кулаганга чейин, жана сага берилген

шаарларыңда сени кысмакка салат. Жана сен ичегиңден чыккан тукумду жейсиң, сага берилген уулдарың менен кыздарыңдын этин, өзүңдүн кысылуудагы жана кыйынчылыктагы, же душманың сени кыйынчылыкка салганда.

Сенде жумшак жана өтө нәзик киши өз көзү менен өз агасына, өз кучагындагы аялына жана калган балдарына ичи кызганат ага, ошондуктан ал өз балдарынын этинен бирөөгө берүүгө жараша болбойт, анткени сенин кысылууңда жана сенин кысылууңда ага эч нерсе калбайт, же душмандарың сени бардык шаарларыңда кысышканда.

Силердин арангдагы назик жана өтө назик аял, анын буту жер басууга эч качан сынак көргөн эмес өтө назиктигинен жана жумшактыгынан улам, өз көзү менен көрө албайт өз көкүрөгүндөгү күйөөсүн жана өз уулун жана өз кызын, жана анын кийиги, анын жамбаштарынан чыккан, жана анын баласы, эгер ал төрөсө, аларды жеп салат, анткени баарынын жетишсиздигинен улам жашыруун түрдө сенин кысылууңда жана сенин кыйынчылыгыңда, же душманың сени сенин шаарларыңда кыйынчылыкка салат Эгер сен ушул мыйзамдын бардык сөздөрүн аткарууну укпасаң, ушул китепте жазылгандарды, ушул урматтуу, укмуштуудай атты - ТЕҢИРДИ, сенин КУДАЙыңды - коркпосоң. Жана Теңир сенин соккуларыңды жана сенин ургуңдун соккуларын айырмалап, аларды чоң жана укмуштуудай кылат, жана жаман, туруктуу оорулар берет.

Жана ал Египеттин бардык жаман ооруларын, алардын алдынан качканыңды, сага кайтарат жана алар сага жабышат. Жана бардык ооруну, жана бардык жазылбаган соккуну, жана бардык жазылганды ушул мыйзам китебинде, Теңир сенин үстүңө алып келет, сени жок кылганга чейин. Жана силер аз санда калтырыласыңар, ал эми мурда силер асмандагы жылдыздардай көп элеңер, себеби силер Теңир Кудайыңардын үнүн угган жоксуңар.

Жана Теңир силерге жакшылык кылып, силерди көбөйтүп, силер үчүн кубанганы сыяктуу эле, ошондой эле Теңир силерди жок кылып, силер үчүн кубанат, жана силер тез арада жерден алынасыңар, ошол жерге кирип, аны мурастоо үчүн барасыңар. Жана Теңир Кудайың сени бардык элдерге чачыратат, жердин бир башынан экинчи башына чейин, жана сен ал жерде башка кудайларга, жыгачтарга жана таштарга кулдук кыласың, аларга сен да, аталарың да ишенген эмес эле. Бирок ошол улуттарда да сени тынчтандырбайт, жана сенин бутуңдун табанына эч тынчтык болбойт, жана Теңир сага ошол жерде баш кармас башка жүрөктү, начарлап жаткан көздөрдү жана эрип жаткан жанды берет. Сенин жашооң көзүңдүн алдында асылып турат, күндүз-түнү коркосуң жана өз жашооңа ишенбейсиң. Эртең менен сен Кантип кеч болмок экен дейсиң, ал эми кечинде Кантип эртең менен болмок экен дейсиң - жүрөгүңдөгү коркуудан улам, которуудан коркосуң, жана көздөрүң менен көргөн көрүнүштөрдөн улам. Жана Теңир сени Мисирге кемелер менен кайтарат,

ошол жол менен, мен айттым, сен аны дагы көрбөйсүң, жана силер ал жерде душмандарыңарга кулдар жана күңдөр болуп сатыласыңар, жана сатып алуучу болбойт.

Булар Теңир Мусага Моабдын жеринде Израилдын уулдарына орнотууга буйруган келишимдин сөздөрү, Хоребде аларга кылган келишимден башка.

29

Мусо Израилдин бардык уулдарын чакырды жана аларга айтты: Силер Теңирдин Мисир жеринде силердин алдыңарда Фараонго, анын кызматчыларына жана анын бүткүл жерине эмне кылганын көрдүңөр, Сенин көздөрүң көргөн ал улуу сыноолорду, ал белгилерди жана ошол улуу кереметтерди. Жана Теңир Кудай силерге бул күнгө чейин билүүчү жүрөк, көрүүчү көздөр жана угуучу кулактарды берген эмес. Ал силерди кырк жыл чөлдө жетектеди, силердин кийимдериңер эскирген жок, жана силердин бут кийимдериңер буттарыңардан эскирген жок. Нан жебедиңер, шарап жана күчтүү суусундук ичпедиңер, ошондуктан силер билесиңер, мен силердин Теңириңер Кудайыңармын. Силер бул жерге чейин келдиңер, ал эми Хешбондун падышасы Сихон жана Башандын падышасы Ог биз менен согушууга чыгышты. Биз аларды талкалап, алардын жерин алдык жана аны Рубенге, Гадга жана Манасса уруусунун жарымына мүлк катары бердим. Жана

силер бул келишимдин бардык сөздөрүн аткарууну сактайсыңар, ошондуктан силер аткарган бардык нерселерди түшүнөсүңөр.

Силер бардыгыңар бүгүн Теңир Кудайыңардын алдында турасыңар: силердин уруулардын башчылары, силердин акылманчылар кеңеши, силердин сотчулары, силердин катчылары, Израилдин бардык эркектери, Сиздердин аялдарыңар, жана сиздердин балдарыңар, жана сиздердин лагериңердин ортосунда турган чет өлкөлүк, сиздердин отун кескичтериңерден баштап сиздердин суу ташуучуларыңарга чейин, Теңирдин Кудайыңардын келишиминде жана анын каргыштарында өтүп кетүү үчүн, Теңир Кудай сенин бүгүн сага карата канчалык түзөт, Ал сени Өзүнө эл кылып бекемдеши үчүн, жана Ал сенин Кудайың болот, сага айткандай, жана ата-бабаларың Ыбрайымга, Ысакка жана Жакыпка ант берген жолдой. Мен бул келишимди жана бул каргышты силерге гана эмес орнотом. Бирок бүгүн бул жерде силер менен Теңир Кудайыңардын алдында болгондор менен да, жана бүгүн бул жерде силер менен болбогондор менен да.

Анткени силер билесиңер, биз Египет жеринде кантип жашагандыбызды жана силер өткөн улуттардын ортосунан кантип өткөндүбүздү. Алардын жиркеничтүү нерселерин жана буттарын көрүңүздөр: жыгач жана таш, күмүш жана алтын, кайсылар алардын жанында турат. Силердин арасында эркек же аял же ата-бабалык же уруу болуп,

ойлору силердин Теңириңер Кудайдан бурулуп, ошол улуттардын кудайларына кызмат кылууга барган кимдир-бирөө жокпу, силердин арасында өттө жана ачуулукта өсүп жаткан тамыр жокпу. Жана эгер ал ушул каргыштын сөздөрүн угуп, жүрөгүндө өзүнчө айтса: Мага ыйык болсун, анткени мен жүрөгүмдүн адашуусунда барамын, ошондуктан күнөөкөр күнөөсүздү жок кылбасын деп айтса, ошондой болот. Кудай ага боорукер болууну каалабайт, тескерисинче, ошондо Теңирдин ачуусу жана анын кызгануусу ошол адамга күйүп кетет, жана ушул китепте жазылган ушул келишимдин бардык каргыштары ага жабышат, жана Теңир анын атын асмандын астынан өчүрөт. Жана Теңир аны бардык Израил уулдарынан бөлүп, жамандыкка дуушар кылат, ушул мыйзамдын китебинде жазылган келишимдин бардык каргыштарына ылайык.

Жана башка муун, силердин уулдарыңар, силерден кийин туруп турушат, жана чоочун, ким алыс жерден келет, алар ошол жердин соккуларын жана анын ооруларын көрүшөт, аларды Теңир ага жөнөттү. Кудайдык жана туз күйүп кеткен, анын бардык жери эгилбейт, өспөйт жана анын үстүнө эч бир жашыл нерсе чыкпайт. Содом жана Гоморра, Адама жана Себоим кантип кыйратылган болсо, аларды Теңир ачуу жана каар менен кыйраткан. Жана бардык улуттар айтышат: эмне үчүн Теңир ушул жерге ушундай кылды? Бул улуу ачуунун каары кандай? Жана алар айтышат, анткени алар өз аталарынын Теңири Кудайынын келишимин таштап кетишти, кайсы Ал алардын аталарына

түзгөн, качан Ал аларды Египет жеринен чыгарды, Жана барып, башка кудайларга кулдук кылышты, аларды билишкен эмес жана аларга бөлүштүргөн эмес. Жана Теңир ачуу менен ачууланды ошол жерге, ага бардык каргыштарды келтирүү үчүн, алар ушул мыйзам китебинде жазылган. Жана Теңир аларды өз жеринен ачуу, каар жана абдан улуу ызалануу менен алып салды, жана аларды башка жерге азыркыдай кылып сүрдү.

Жашыруун нерселер биздин Теңирибиз Кудайга таандык, ал эми ачык нерселер биз үчүн жана биздин балдарыбыз үчүн түбөлүккө, бул мыйзамдын бардык сөздөрүн аткаруу үчүн. Жашыруун нерселер биздин Теңирибиз Кудайга таандык, ал эми ачык нерселер бизге жана биздин балдарыбызга түбөлүккө таандык, бул мыйзамдын бардык сөздөрүн аткаруу үчүн.

30

Жана болот, эгер келсе үстүңө бардык бул сөздөр - бата жана каргыш, мен берген сенин алдыңда; жана кабыл аласың жүрөгүңө бардык элдерде, эгер сени Теңир ошол жерде чачса, жана сен Теңир Кудайыңа кайтып, анын үнүн угуп, мен сага бүгүн буйруктаган бардык нерселерди бүт жүрөгүң менен жана бүт жаныңдын ичинен аткарасың Теңир сенин күнөөлөрүңдү айыктатат жана сага боорукер болот, жана сени кайра бардык элдерден чогултат,

кимдерге Теңир сени ошол жерде чачыратты. Эгер сенин чачылышың асмандын бир четинен асмандын экинчи четине чейин болсо, Теңир сенин Кудайың сени ошол жерден чогултат жана Теңир сенин Кудайың сени ошол жерден алат. Жана Кудайың сени ошондон ата-балаларың мурастаган жерге киргизет, жана сен аны мурастайсың, жана Ал сени жакшылайт, жана сени ата-балаларыңдан көбүрөөк кылат. Теңир сенин жүрөгүңдү жана уругуңдун жүрөгүн тазалайт, Теңир Кудайыңды бүткүл жүрөгүңдөн жана бүткүл жаныңдан сүйүүгө, ошондуктан сен жашайсың.

Жана Теңир Кудайың бул каргыштарды сенин душмандарыңдын үстүнө берет жана сени жек көргөндөрдүн үстүнө, алар сени куугундашкан. Жана сен кайтып келесиң жана Теңир Кудайыңдын үнүн угасың, жана мен сага бүгүн буйруган анын бардык буйруктарын аткарасың. Жана Теңир Кудай сени колуңдун бардык ишинде, карныңдын урпактарында, малдарыңдын урпактарында жана жериңдин түшүмдөрүндө батасын берет, анткени Теңир Кудай сага жакшылык үчүн кубанууга кайтат, ошондой эле ал аталарыңа кубанганындай. Эгер сен Теңир Кудайыңдын үнүнө кулак салсаң, анын буйруктарын, анын ченемдерин жана анын сот чечимдерин, ушул мыйзам китебинде жазылгандарды сактасаң, эгер сен Теңир Кудайыңа бүткүл жүрөгүң менен жана бүткүл жаның менен кайрылсаң. Анткени бул буйрук, кайсыны мен сага бүгүн буйруюм, өтө кыйын эмес жана

сенден алыс эмес. Ал жогорудагы асманда эмес, ким бизге асманга чыгып, бизге аны алып келет, жана биз аны угуп, аны аткарабыз? деп айтуучу. Ал деңиздин аркасында да эмес, Ким биз үчүн деңиздин аркасына өтүп, аны биз үчүн алып келип, бизге угулуучу кылат, ошондо биз аны аткарабыз деп айтуучу. Бул сөз сага абдан жакын - сенин оозуңда, сенин жүрөгүңдө жана сенин колдоруңда аны аткаруу үчүн.

Карагыла, мен бүгүн сенин алдыңа жашоону жана өлүмдү, жакшылыкты жана жамандыкты койдум. Эгер сен Теңир Кудайыңдын буйруктарын тыңшасаң, кайсыларды мен сага бүгүн буйруп жатам - Теңир Кудайыңды сүйүүнү, анын бардык жолдору менен жүрүүнү, анын жарлыктарын жана сотторун сактоону - анда силер жашайсыңар, көп боласыңар, жана Теңир Кудайың силерге ал жерде батасын берет, кайсы жерге силер мураска алуу үчүн кирип барасыңар. Эгер жүрөгүң четке кетип, укпай калсаң, адашып башка кудайларга табынып, аларга кулдук кылсаң, Мен сага бүгүн жарыялайм, анткени силер кыйроого учурайсыңар жана жердин үстүндө узак жашабайсыңар, силер Иорданды кечип, аны мүлк кылуу үчүн барасыңар.

Мен бүгүн силерге асманды жана жерди куболукка чакырам: силердин алдыңарга жашоону жана өлүмдү, батаны жана каргышты койдум. Жашоону тандагын, сен жана сенин урпагың жашасын деп. Сенин Кудайың Теңирди сүйүүгө, анын үнүн угууга жана ага кармалууга,

анткени бул сенин жашооң жана сенин күндөрүңдүн узундугу, Теңир сенин аталарың Ыбырайымга, Ысаакка жана Жакыпка берүүгө ант берген жердин үстүндө жашоого.

31

Муса бул бардык сөздөрдү Израилдин бардык уулдарына айтып бүттү. Ал аларга айтты: Мен бүгүн жүз жыйырма жаштамын, мен мындан ары кирип-чыга албайм, Теңир болсо мага айтты: Сен бул Иордан дарыясынан өтпөйсүң. Сенин алдыңда жүргөн Теңир Кудайың ушул элдерди сенин алдыңдан жок кылат, жана сен аларды мүлк кыласың, жана Ыйса сенин алдыңда жүрөт, Теңир айткандай. Жана сенин Кудайың Теңир аларга ошондой кылат, Сихонго жана Огго, Аморейлердин эки падышасына кылгандай, алар Иордандын аркы жагында болушкан, жана алардын жерине кылгандай, анткени аларды толук жок кылган. Теңир аларды силерге берди жана силер аларга мен буйруган ошол нерсени кыласыңар. Эркектүү бол жана күчтүү бол, коркпо, коркуп кетпе, алардын жүзүнөн үркпө, анткени Теңир сенин Кудайың силер менен силерде алдыңда баруучу, сени таштабайт, сени таштап кетпейт. Мусе Ешуну чакырып, бүткүл Израилдин алдында ага айтты: Эр бол жана күчтүү бол, анткени сен бул элдин алдында Теңир силердин аталарыңарга берүүгө ант берген жерге кирерсиң, жана сен аны аларга мурас кылып

берерсиң. Жана сени менен жолдошуп жүргөн Теңир сени таштабайт, да сени таштап кетпейт, коркпо, коркоктук кылба.

Мусо ушул мыйзамдын сөздөрүн китепке жазды жана аны Теңирдин келишим сандыгын көтөрүп жүрүүчү Левинин уулдары болгон роухонийлерге жана Ысрайылдын уулдарынын улууларына берди.

Жана Мусо ошол күнү аларга буйрук берип айтты: жети жылдан кийин, бошотуу жылынын убагында, Чатырлар майрамында, Бүткүл Израиль Теңир Кудайыңардын алдында көрүнүү үчүн бирге саякаттаганда, Теңир тандаган ордунда, бул мыйзамды бүткүл Израилдин алдында алардын кулактарына окуйсуңар, Элди чогултуп, эркектерди, аялдарды, балдарды жана сиздердин шаарларыңыздагы чет өлкөлүктөрдү, алар угуп, Теңир Кудайыңыздан коркууну үйрөнүшү үчүн, жана алар ушул мыйзамдын бардык сөздөрүн аткарууну угушат. Жана алардын уулдары, алар билбегендер, угушат жана үйрөнүшөт Теңир сенин Кудайыңдан коркууну бардык күндөрдө, канчалык алар жер үстүндө жашашат, ага силер Иорданды кечип барасыңар ал жерде мүрөскөр болуу үчүн.

Жана Теңир Мусага айтты: Мана, сенин өлүм күндөрүң жакындашты, Ешуаны чакыр жана күбөлүк чатырынын эшигинде туруңар, мен ага буйрук берем. Жана Муса менен Ешуа күбөлүк чатырына барышты жана күбөлүк

чатырынын эшигинде тургандар. Теңир булут ичинде түшүп, күбөлүк чатырынын эшигинде турду, жана булут мамы күбөлүк чатырынын эшигинде турду. Жана Теңир Мусага айтты: Карачы, сен аталарың менен уктайсың, жана бул эл туруп, кирген жеринин чоочун кудайларынын артынан бузуктук кылат, мени таштап кетет жана Мен алар менен түзгөн келишимимди бузат. Мен ошол күнү аларга ачуу менен ачууланам, аларды таштайм жана алардан бетимди бурам. Алар тамак болушат, аларды көптөгөн жамандыктар жана кыйынчылыктар табат, ошол күнү алар: Менин Теңирим Кудай менде жок болгондуктан, бул жамандыктар мени табышты деп айтышат. Мен болсо ошол күнү менин жүзүмдү алардан буруп алам, алардын жасаган бардык жамандыктары үчүн, анткени алар чоочун кудайларга бет алышты.

Эми ушул ырдын сөздөрүн жазгыла жана аны Израилдин уулдарына үйрөткүлө, жана аны алардын оозуна салгыла, ошондо бул ыр мага Израилдин уулдарынын арасында күбөлүк берүүчү болуп калсын. Мен аларды ата-бабаларына берүүгө ант берген жакшы жерге, сүт жана бал агып жаткан жерге киргизем, алар жеп, тойгондон кийин канаат кылышат, андан кийин алар чоочун кудайларга бурулушат жана аларга кызмат кылышат, мени ачууландырышат жана менин келишимимди бузушат. Жана бул ыр алардын бетине күбө болуп алмаштырылат, анткени ал алардын оозунан жана алардын урпактарынын оозунан унутулбайт, мен алардын жамандыгын билем,

алар бүгүн бул жерде эмне кылып жатышканын билем, мен аларды ата-бабаларына ант берген жакшы жерге киргизгенге чейин.

Жана Мусо ошол күнү бул ырды жазды жана аны Исраилдин уулдарына үйрөттү. Жана Ешуага буйрук берди жана айтты: Эр болгун жана күчтүү болгун, анткени сен Ысрайылдын уулдарын Теңир аларга анттаган жерге киргизесиң, жана Өзү сенин менен болот.

Качан Мусо ушул мыйзамдын бардык сөздөрүн китепке жазууну аягына чейин аяктаганда, Жана Левиттерге, Теңирдин келишим сандыгын көтөрүүчүлөргө буйрук берип, айтты: Бул мыйзамдын китебин алып, аны Теңириңардын Кудайынын келишим сандыгынын жанына коюңар, жана ал сенде күбөлүк болуш үчүн ал жерде турат. Анткени мен сенин козголоңду жана катуу моюнуңду билем, мен силер менен бүгүн тирүү кезимде эле, силер Кудайга каршы козголоң көтөрүп жүрдүңөр, анда менин өлүмүмдөн кийин эмне болот? Силердин уруу башчыларыңарды, аксакалдарыңарды, сотчуларыңарды жана катчыларыңарды менин жанымга чогултуңуздар, мен алардын кулактарына бул бардык сөздөрдү айтайын жана аларга күбө катары асманды жана жерди чакырам. Мен билем, менин өлүмүмдөн кийин силер мыйзамсыздык кыласыңар жана мен силерге буйруган жолдон четке кетесиңер, ошондо акыркы күндөрдө силерге жамандыктар жолугат, анткени силер Теңирдин алдында жамандык

кыласыңар жана өз колуңардын иштери менен аны ачууландырасыңар.

Жана Мусо бул ырдын бардык сөздөрүн бүт жыйналыштын кулагына акырына чейин айтып берди.

32

Көңүл бур, асман, мен сүйлөйм, жер менин оозумдан чыккан сөздөрдү угуп алсын. Менин сөз айтуум жамгыр катары күтүлсүн, жана менин сөздөрүм шүүдүрүм катары түшсүн, чөп үстүнө жаан катары, жана чөп үстүнө кар катары. Анткени мен Теңирдин атын чакырдым, биздин Кудайга улуулук бергиле. Кудай, анын иштери чыныгы, жана анын бардык жолдору соттор, Кудай ишенимдүү, жана адилетсиздик жок, Теңир адилеттүү жана ыйык. Алар Ага карата күнөө кылышты, бирок балдар эмес - күнөөлүү, ийри жана бурмаланган муун. Мунуларды Теңирге ушинтип төлөйсүңөрбү? Ушундай акылсыз эл жана акылдуу эмес? Ал эмеспи, ушул сенин атаң сени ээлик кылды, сени жаратты жана сени түзүдү? Байыркы заманынын күндөрүн эстеңерге алгыла, муундардын муундарга жылдарын түшүнгүлө. Атаңдан сурагыла жана ал сага билдирет, карыяларыңдан жана алар сага айтышат.

Эң Жогорку улуттарды бөлгөндө, Адамдын уулдарын чачкандай, Ал улуттардын чектерин Кудайдын

периштелеринин санына жараша белгиледи. Жана Теңирдин элу Жакып анын бөлүгү болду, анын мурасынын өлчөнгөн бөлүгү Ысрайыл. Ал аны чөлдө токтотту, күйүүчү ысыктын суусоосунда, суусуз жерде, аны курчады жана тарбиялады, жана аны көздүн карачыгындай сактады, Бүркүт өз уясын жабып, өз балапандарынын үстүндө канаттарын жайып, аларды кабыл алып, аларды аркасына көтөргөндөй. Теңир жалгыз аларды жетектеди, алар менен чоочун кудай болгон эмес. Ал аларды жердин күчүнө көтөрдү, аларды талаалардын түшүмдөрү менен тамактандырды, алар таштан бал, катуу таштан май эмизишти. Уйлардын майы жана койлордун сүтү, козулардын жана кочкорлордун майы менен, букалардын уулдары жана текелер, бүйрөктөрдүн майы менен буудай, жана жүзүмдүн канын ичти - шарап. Жакып жеп, тойду, сүйүктүү тепти, семирип, калыңдап, кеңейип кетти, жана аны жараткан Кудайды таштап, өзүнүн Куткаруучу Кудайынан кетти.

Алар мени чет элдик нерселер менен провоцировалашты, алардын жиркеничтүүлүктөрү менен мени ачууландырышты. Алар жиндерге курмандык чалышты, Кудайга эмес, билбеген кудайларга, жаңы жакында келген кудайларга, аларды аталары да билишкен эмес. Сени төрөткөн Кудайды таштадың жана сени багып турган Кудайды унуттуң.

Жана Теңир көрдү, жана кызганды, жана ачууланды өз

уулдарынын жана кыздарынын ачуусу аркылуу. Жана ал айтты: Мен өз жүзүмдү алардан буруп алам жана аларга акыркы күндөрдө эмне болорун көрсөтөм, анткени алар бурмаланган муун, ишеними жок уулдар.

Алар мени Кудай эмес нерсеге кызгануучулукка түрттү, өздөрүнүн буттары менен мени ачууландырды, мен да аларды эл эмес нерсеге кызгануучулукка түрттүм, акылсыз элге аларды ачууландырам. Анткени от күйгөн менин ачуумдан, ал теңиздин астына чейин күйөт, жерди жана анын өнүмдөрүн жеп кетет, тоолордун негиздерин күйгүзөт. Мен аларга жамандыктарды чогултам жана менин окторум аларга каршы согушууда коротулат. Ачкачылыктан эриген жана куштардын жегенинен, жана артка тартуучу айыгыс эмес оору менен, жырткыч жаныбарлардын тиштерин аларга жиберемин, жер боюнча сүйрөгөндөрдүн ачуусу менен. Сырттан кылыч аларды баласыз калтырат, жана кампаларынан коркуунч чыгат: жигит кыз менен, эмчектеги наристе карыган карыя менен. Мен айттым: Аларды чачыратам, адамдардын арасынан алардын эскерүүсүн токтотом. Эгер душмандардын ачуусу аркылуу болбосо, алар узакка созулбашы үчүн, каршылаштар кошулуп чабуул кылбашы үчүн, алар биздин колубуз бийик болду, жана Теңир эмес бул баарын жасады деп айтпашы үчүн.

Улут кеңешин жоготкон, жана аларда билим жок. Алар түшүнүүнү ойлошкон эмес, келе жаткан убакытта буларды

кабыл алсын. Кантип бир адам миңди куугунтуктайт, жана эки адам он миңдерди жылдырышат, эгер Кудай аларды сатпаса жана Теңир аларды өткөрүп бербесе? Анткени алардын кудайлары биздин Кудайыбызга окшош эмес, биздин душмандарыбыз болсо акылсыз. Анткени алардын жүзүм талы Содомдун жүзүм талынан, ал эми алардын бутагы Гоморрадан, алардын жүзүмү өттүн жүзүмү, ачуулуктун сомдугу аларга. Алардын шарабы ажыдаарлардын ачуусу, жана кобурлардын айыктырылгыс ачуусу. Булар менде жыйылып, менин казыналарымда мөөрлөнгөн эмеспи? Өч алуу күнүндө мен кайтарам, качан алардын буту тайгалаганда, анткени аларга жок болуунун күнү жакын, жана силерге даяр турат. Теңир өз элин соттойт жана өз кулдарына жубанат, анткени аларды алсызданган, келтирүүдө бүткөн жана алсызданган көрдү. Жана Теңир айтты: Кайда алардын кудайлары, кимдерге алар ишенишкен? Алардын курмандыктарынын майын силер жеп жаткансыңар жана алардын куюлма сунуштарынын шарабын ичип жаткансыңар; алар туруп, силерге жардам берсин жана силерге коргоочулар болсун. Көрүңүз, көрүңүз, анткени Мен болом, жана Менден башка Кудай жок, Мен өлтүрөм жана тирилтем, урам жана Мен айыктырам, жана Менин колумдан куткарчу жок. Анткени мен колумду асманга көтөрөмүн жана оң колум менен ант беремин жана айтамын: мен түбөлүккө жашайм, Анткени мен кылычымды жалтылдаган жарык сыяктуу чачыратам, жана колум сотту кармайт, жана душмандарга жазаны төлөйм, жана мени жек көргөндөргө кайтарып төлөйм. Мен

өз жебелеримди кан менен мас кылам, жана менин кылычым жаракаттуулардын жана туткундардын канынан, душман башчыларынын башынан эт жейт.

Асмандар, ага бирге кубанчылыкка бөлөнгүлө, жана Кудайдын бардык кабарчылары ага таазим кылсын. Элдер, анын элинен менен кубанчылыкка бөлөнгүлө, жана Кудайдын бардык уулдары ага күчтөнсүн, анткени анын уулдарынын каны өч алынат. Ал өч алат жана душмандарга жазасын төлөйт, жана жек көргөндөргө төлөйт, жана Теңир анын элинин жерин тазалайт.

Жана Мусо бул ырды ошол күнү жазды жана аны Исраилдин уулдарына үйрөттү, жана Мусо кирди жана бул мыйзамдын бардык сөздөрүн элдин кулактарына сүйлөдү, өзү жана Нундун уулу Ешуа. Жана Мусо бардык Израилге сүйлөөнү аяктады. Жана ал аларга айтты: Бүгүн мен силерге күбөлөндүргөн бул бардык сөздөргө жүрөгүңөр менен көңүл бургула, аларды өз уулдарыңарга буйрук бергиле, ушул мыйзамдын бардык сөздөрүн сактап, аткарышы үчүн. Анткени бул силерге бош сөз эмес, анткени бул силердин өмүрүңөр, жана ушул сөздүн үчүн силер узак жашайсыңар ал жердин үстүндө, кайсы жерге силер Иорданды кесип өтүп, мүлк кылып алуу үчүн барасыңар. Жана Теңир Мусага бул күнү сүйлөдү, айтып: Абарим тоосуна барып чык, бул Набау тоосу, ал Моаб жеринде Иерихонун алдында, жана Канаан жерин көр, аны мен Израилдин уулдарына берем, Жана сен чыгып бараткан

ошол тоодо өл, жана өз элиңе кошул, Аарон агаң Хор тоосунда өлүп, өз элине кошулгандай. Анткени силер Израилдин уулдарынын арасында менин сөзүмө баш ийбедиңер, Син чөлүндөгү Кадештеги талаш-тартыштын суусунда, анткени силер Израилдин уулдарынын арасында мени ыйык кылбадыңар. Каршысынан сен жерди көрөсүң, бирок ал жакка кирбейсиң.

33

Бул Кудайдын адамы Мусанын өз өлүмүнөн мурун Исраилдин уулдарына берген батасы. Ал айтты: Теңир Синайдан келди, Сеирден бизге пайда болду жана Фаран тоосунан шашылды, Кадештин ондогон миңдери менен, анын оң жагында анын элчилери менен. Ал өз элин аяды, жана сенин колуң менен ыйык кылынгандардын баары, жана булар сенин тарабыңдан, жана ал анын сөздөрүнөн кабыл алды Мусо бизге буйруган мыйзам Жакыптын жыйындарына мурас болду. Жана сүйүктүүдө башкаруучу болот, элдердин башкаруучулары Ысрайылдын уруулары менен бирге чогулганда. Рубен жашасын, өлбөсүн жана саны көп болсун.

Бул Жүйүт жөнүндө, Теңирим, Жүйүттүн үнүн угуп ал, анын элине келсең болмок, анын колдору өзү үчүн айырмалайт, жана сен душмандардан жардамчы болосуң.

Жана Левиге айтты: Левиге анын анык белгилерин жана анын чындыгын ыйык адамга бергиле, кимди сыноодо сынашты, кимди талаштын суусунда кордошту. Ал атасына жана энесине Мен сени көргөн эмесмин деп айткан, өз агаларын таанып эмес, өз уулдарынан баш тарткан, сенин сөздөрүңдү сактады жана сенин келишиминди сактады. Алар сенин эрежелериңди Жакыпка жарыялашат, жана сенин мыйзамыңды Ысрайылга, сенин ачууңда үзгүлтүксүз сенин курмандык чалуучу орунуңдун үстүнө күйгүзүүчү заттарды коюшат. Теңирим, анын күчүнө бата бер жана анын колдорунун ишин кабыл ал, ага каршы туруп чыккан душмандардын белин талкала, жана аны жек көргөндөр турбасын. Жана Бенжаминге айтты: Теңирдин сүйүктүүсү ишенип жашайт, жана Кудай аны бардык күндөрдө көлөкөлөйт, жана анын ийиндеринин ортосунда эс алды.

Жана Жусупка айтты: Теңирдин батасынан анын жери асмандын мезгилдеринен, шүүдөрмөдөн жана төмөндөгү тереңдиктердин булактарынан, жана өнүмдөрдүн мезгилине ылайык, күндүн айлануларына жана айлардын кошулууларына карата, Тоолордун башталышынын чокусунан жана түбөлүктүү дөңсөөлөрдүн чокусунан, Жана жердин толуп-ташуу мезгилине ылайык, жана бутада көрүнгөнгө жаккан нерселер Жусуптун башына түшсүн, жана бир тууган арасында даңкталгандын чокусуна. Биринчи туулган буканын сулуулугу анын, бир мүйүздүүнүн мүйүздөрү анын мүйүздөрү, алар менен улуттарды мүйүздөп сүзөт бирге жердин четине чейин,

булар Эфраимдин он миңдери, жана булар Манассенин миңдери. Жана Зебулунга айтты: Кубан, Зебулун, чыгууңда жана Иссахар өз чатырларында. Улуттар жок кылышат, силер ошол жерде чакырасыңар жана ошол жерде адилеттиктин курмандыгын чалат кыласыңар, анткени деңиздин байлыгы сени багат жана жээктеги жашагандардын соодасы да.

Жана Гадга айтты: Бататалган Гадды кеңейткүчү, ал арстандай эс алды, колду жана башчыны талкалап. Ал өзүнүн биринчи жемиштерин көрдү, анткени ал жерде башкаруучулардын жери бөлүштүрүлдү, элдердин башчылары менен бирге чогулгандарда, Теңир адилеттикти жасады жана өзүнүн сотун Израиль менен.

Жана Данга айтты: Дан арстандын балапаны, ал Башандан секирип чыгат. Жана Нафталиге айтты: Нафтали жактырылгандардын толуктугу, жана Теңирден батасы менен толтурулсун, деңизди жана Түштүкту мураска алат. Жана Ашерге айтты: Балдардан бата алган Ашер, жана ал өз агаларына кабыл алынган болот, ал өз бутун майга батырат. Анын бут кийими темир жана коло болот, сенин күчүң сенин күндөрүңдөй болот.

Сүйүктүүнүн Кудайындай эч ким жок, ал асманга басып чыгып сага жардам берет жана аспандын улуулугу болот. Жана Кудайдын башталышы сени жабат, жана түбөлүктүү колдордун күчү астында, жана сенин өөнүндөн душманды

кууп чыгарат, айтып: Жок болгун. Жана Израиль ишенип, жалгыз жайгашат Жакыптын жеринде, дан жана шарап үстүндө, жана асман сага булуттуу шүүдүрүм менен болот. Бактылуусуң сен, Израиль! Ким сага окшош – Теңир тарабынан куткарылган эл? Сенин жардамчың сени коргойт, кылыч – сенин мактануун, душмандарың сага калп айтышат, ал эми сен алардын моюнуна басасың.

34

Жана Мойсе Моабдын Аработунан Набау тоосуна чыкты, Иерихонун алдындагы Фасганын чокусуна, жана Теңир ага Даныга чейинки бүт Галаад жерин көрсөттү. жана Нефталинин бардык жерин, жана Эфраимдин бардык жерин, жана Манассени, жана Иуданын бардык жерин эң алыскы теңизге чейин жана чөлдү, жана Иерихонун айланасындагы аймактарды, пальма дарактарынын шаарын Зоарга чейин. Теңир Мусага айтты: Бул мен Ибрагимге, Исаакка жана Жакыпка ант берген жер, айткан элем: Уругуңарга берем аны. Мен аны сенин көздөрүңө көрсөттүм, бирок сен ал жакка кирбейсиң.

Жана Мойсей, Теңирдин кызматчысы, Моаб жеринде Теңирдин сөзү менен өлдү. Алар аны Гайда, Фогордун үйүнүн жанында көмүштү, жана эч ким анын көрүстөнүн ордун бүгүнкү күнгө чейин көргөн эмес. Мусо өлгөндө жүз жыйырма жашта болгон, анын көздөрү караңгылашкан

эмес жана анын ташбакалары бузулган эмес.

Жана Израилдин уулдары Мусага Моабдын Аработ түзүндө, Иерихонун тушундагы Иордан дарыясынын жээгинде отуз күн ыйлашты, жана Мусага карата ыйлап кайгыруунун күндөрү аяктады. Жана Нундун уулу Ешуа түшүнүү рухуна толтурулду, анткени Мойсей өз колдорун анын үстүнө коюп берген эле, жана Ысрайылдын уулдары аны угушту, жана Теңир Мойсейге буйруганындай кылышты.

Жана Израилде Мусага окшогон пайгамбар дагы деле турган эмес, кимди Теңир аны жүзмө-жүз билген Бардык белгилерде жана кереметтерде, кимди Теңир аны жиберди аларды Египет жеринде Фараонго, анын кызматчыларына жана анын бардык жерине жасоо үчүн, Ал улуу кереметтерди жана күчтүү колду, кайсын Муса бүткүл Израилдин алдында кылды.

Жакыянын Каты

1

Башталыштан болгон, биз укканыбыз, биз өз көздөрүбүз менен көргөнүбүз, биз байкаганыбыз жана биздин колдорубуз кармаганы – жашоонун сөзү жөнүндө. Жана ал жашоо ачык болду, жана биз көрдүк жана күбөлүк беребиз жана силерге түбөлүктүү жашоону жарыялайбыз, ал Атанын жанында болгон жана бизге ачык болду. Биз көргөнүбүздү жана уккандыбызды силерге жарыялайбыз, ошондуктан силер да биз менен мамилеге ээ болосуңар, ал эми биздин мамилебиз Ата менен жана Анын Уулу Ыйса Машаяк менен. Биз силерге мунуларды жазып жатабыз, ошондо биздин куванычыбыз толук болсун.

Бул биз андан уккан жана силерге жарыялаган кабар: Кудай жарык болот жана анда эч кандай караңгылык жок. Эгер биз анын менен катнашыбыз бар деп айтсак жана караңгылыкта жүрсөк, биз жалган айтабыз жана чындыкты жасабайбыз. Эгер биз жарыкта жүрсөк, ал өзү жарыкта

болгондой, биз бири-бирибиз менен мамилеге ээбиз, жана Анын уулу Ыйса Машаяктын каны бизди бардык күнөөлөрдөн тазалайт. Эгер биз күнөөбүз жок деп айтсак, өзүбүздү алдайбыз жана чындык бизде жок. Эгер биз өз күнөөлөрүбүздү мойнуна алсак, Ал ишенимдүү жана акыйкат, ошондуктан Ал бизге күнөөлөрдү кечирет жана бизди бардык адилетсиздиктен тазалайт. Эгер биз күнөө кылган эмеспиз деп айтсак, биз аны жалганчы кылабыз жана анын сөзү бизде жок.

2

Балдарым, мен бул нерселерди силерге күнөө кылбашыңар үчүн жазам, жана эгер кимдир бирөө күнөө кылса, бизде атага карата коргоочубуз бар – адилдүү Ыйса Машаяк. Жана ал өзү биздин күнөөлөрүбүз үчүн искуплениеси болуп саналат, биздикилер үчүн гана эмес, бирок бүтүндөй дүйнө үчүн да. Ушул аркылуу биз аны таанып билгенибизди билебиз, эгерде биз анын буйруктарын сактасак. Мен аны таанымын деп айткан, бирок анын буйруктарын сактабаган адам жалганчы болуп саналат жана андай адамда чындык жок. Ким бирок анын сөзүн сактаса, чындык менен бул адамда Кудайдын сүйүүсү толук аяктаган. Ушунун менен биз билебиз, биз Анда экенибизди. Анда калам деген адам, ошол Киши жүргөндөй эле, өзү да ошондой жүрүшү керек.

Бир туугандар, мен силерге жаңы буйрук жазбайм, бирок байыркы буйрук жазам, аны силер башынан бери ээ болгонсуңар. Ал байыркы буйрук силер башынан бери укканыңар сөз болуп саналат. Кайра жаңы буйрук жазам силерге, ал анда жана силерде чын болот, себеби караңгылык өтүп жатат жана чыныгы жарык мурунтан эле жаркырайт. Жарыкта экенин айткан, бирок өз бир тууганын жек көргөн адам азыр чейин караңгылыкта турат. Өз тууганын сүйгөн адам жарыкта калат, жана анда эч кандай тоскоол жок, Бирок өз агасын жек көргөн адам караңгылыкта болот жана караңгылыкта жүрөт, жана ал кайда баратарын билбейт, анткени караңгылык анын көздөрүн сокур кылган.

Мен силерге жазам, балдар, анткени силердин күнөөлөрүңөр анын аты аркылуу кечирилген. Мен силерге жазам, аталар, анткени силер башталыштан бери Аны билдиңер. Мен силерге жазам, жаш жигиттер, анткени силер жаманды жеңдиңер. Мен силерге жаздым, балдар, анткени силер Атаны билдиңер. Мен силерге жаздым, аталар, анткени силер башталыштан бери билдиңер. Мен силерге жаздым, жигиттер, анткени силер күчтүүсүлөр жана Кудайдын сөзү силерде калат, ошондой эле силер жаманды жеңдиңер.

Дүйнөнү сүйбөгүлө, дүйнөдөгү нерселерди да сүйбөгүлө. Эгер кимдир бирөө дүйнөнү сүйсө, Атанын сүйүүсү анын ичинде жок. Анткени дүйнөдөгү бардык нерсе – эттин

каалоосу, көздөрдүн каалоосу жана жашоонун мактануусу – Атадан эмес, дүйнөдөн болуп жатат. Дүйнө жана анын каалоосу өтүп жатат, бирок Кудайдын эркин аткаруучу мөңгүлүккө калат.

Балдар, акыркы саат болуп жатат, жана силер уккандай, антихрист келет, ал эми азыр көптөгөн антихристтер пайда болушту, ошондон биз акыркы саат экенин билебиз. Алар биздин ичибизден чыгып кетишти, бирок алар биздин ичибизден эмес эле. Эгер алар биздин ичибизден болсо, биздин менен калышмак эле. Бирок бул алардын баары биздин ичибизден эмес экендиги ачык болушу үчүн болду. Жана силерде ыйыктан майлоо бар, жана силер баарын билесиңер. Мен силерге жазганым силер чындыкты билбейсиңер деп эмес, бирок силер аны билесиңер деп, жана бардык жалган чындыктан эмес деп жаздым. Жалганчы ким болот, эгерде Ыйсанын Машайак эмес экенин жокко чыгаруучу болбосо? Бул антимашайак болот - Атаны жана Уулду жокко чыгаруучу. Уулду четке кагуучунун баары атасы да жок. Силер ошондуктан башынан уккандарыңарды өзүңөрдө калтырыңар. Эгер өзүңөрдө башынан уккандарыңар калса, силер да Уулда жана Атада каласыңар. Жана бул – Ал Өзү бизге убада кылган убада, түбөлүк жашоо. Мен муну силерге силерди алдагандар жөнүндө жаздым. Жана силер, силер андан алган майлоо силерде калат, жана силерде муктаждык жок, ошондуктан кимдир бирөө силерди үйрөтсүн, бирок ошол эле майлоо силерди баары жөнүндө үйрөтөт, жана ал чын

жана жалган эмес, жана ал силерди үйрөткөндөй, силер анда каласыңар. Эми балдарчалар, Анда туруңар, ошондо Ал ачык болгондо биз эркин сүйлөй алабыз жана Анын келүүсүндө Андан уялбайбыз. Эгер силер Ал адилет экенин билсеңер, анда адилеттикти жасаган ар бир адам Андан туулганын билесиңер.

3

Көрүңүз, Ата бизге кандай сүйүү берген, ошондуктан биз Кудайдын балдары деп аталабыз. Ушул себептен дүйнө силерди билбейт, анткени ал Аны билген эмес. Сүйүктүүлөр, азыр биз Кудайдын балдарыбыз, бирок биз эмне болорубуз али ачыкталган эмес. Бирок билебиз, эгерде Ал ачыкталса, биз Ага окшош болобуз, анткени биз Аны Ал кандай болсо, ошондой көрөбүз. Ага бул үмүттү артканын баары өзүн тазалайт, ал таза болгондой эле.

Күнөө кылган ар бир адам мыйзамсыздык да кылат, жана күнөө – бул мыйзамсыздык. Жана силер билесиңер, анткени ал биздин күнөөлөрдү алып кетүү үчүн ачык болду, жана анын ичинде күнөө жок. Анда калган ар бир адам күнөө кылбайт, күнөө кылган ар бир адам аны көргөн эмес жана аны тааныган эмес. Балдар, эч ким силерди алдабасын, акыйкаттыкты жасаган акыйкат болот, ошол бир акыйкат болгондой. Күнөө кылуучу шайтандан болот, анткени шайтан башынан бери күнөө кылып келет.

Кудайдын Уулу ушул үчүн көрүндү – шайтандын иштерин жок кылуу үчүн. Кудайдан туулган ар бир адам күнөө кылбайт, анткени Анын уругу ал адамда калат, жана ал күнөө кыла албайт, анткени Кудайдан туулган. Ушул менен Кудайдын балдары жана шайтандын балдары ачык болот. Адилеттикти жасабаган ар бир киши Кудайдан эмес, жана өз бир тууганын сүйбөгөн киши да. Анткени бул силер башынан уккан кабар, биз бири-бирибизди сүйүшүбүз керек. Каин сыяктуу эмес, ким жаман адамдан болгон жана өз агасын союп салган, жана эмне үчүн аны союп салды? Анткени анын иштери жаман болгон, ал эми агасынын иштери адилеттүү болгон. Таң калбагыла, бир тууганым, эгер дүйнө силерди жек көрсө. Биз өлүмдөн жашоого өткөнүбүздү билебиз, анткени биз бир тууган агаларды сүйөбүз. Бир тууган агасын сүйбөгөн адам өлүмдө калат. Өз тууганын жек көргөн ар бир адам адам өлтүргүч болуп саналат, жана силер билесиңер, бардык адам өлтүргүчтүн өзүндө калуучу мәңгүлүк жашоосу жок экенин. Биз сүйүүнү ушул менен билдик, анткени ал биз үчүн өз жанын коюду, жана биз да туугандар үчүн жандарыбызды коюуга тийишпиз. Ким бирок дүйнөлүк байлыкка ээ болуп, өз бир тууганынын муктаждыкта экенин көрүп туруп, анын алдында жүрөгүн жаап коёт, анда Кудайдын сүйүүсү кантип калат? Балдарым, биз сөз менен да, тил менен да эмес, иш менен жана чындык менен сүйөлү. Жана ушунун аркасы менен биз чыныктыктан экенибизди билебиз, жана Анын алдында биздин жүрөктөрүбүздү ынандырабыз. Эгер биздин жүрөгүбүз бизди айыптаса, анткени Кудай биздин

жүрөгүбүздөн улуу жана баарын билет. Сүйүктүүлөр, эгер биздин жүрөгүбүз бизди айыптабаса, биз Кудайга карата ачык сүйлөөгө ээбиз. Жана эмне сурасак да, аны Андан алабыз, анткени Анын буйруктарын сактайбыз жана Анын алдында жагымдуу нерселерди жасайбыз. Жана бул анын буйругу: биз анын уулу Ыйса Машаяктын атына ишенебиз жана ал буйрук бергендей бири-бирибизди сүйөбүз. Жана анын буйруктарын сактоочу Ага калат, жана Өзү ага калат. Жана биз муну менен билебиз, себеби Ал бизде калат, бизге берген Рухунан.

4

Сүйүктүүлөр, бардык рухка ишенбегиле, бирок рухтарды сынагыла, алар Кудайдан экенин билүү үчүн, анткени көптөгөн жалган пайгамбарлар дүйнөгө чыгып кетишти. Ушул менен силер Кудайдын Рухун танып билесиңер: ар бир рух, ким Ыйса Машаякты эт менен келген деп мойнуна алса, ал Кудайдан болот. Жана ар бир рух, ким Ыйса Машаякты денеде келгенин моюн албайт, Кудайдан эмес. Жана бул антихристтин руху, силер анын келерин уктуңар, жана ал азыр дүйнөдө мурунтан эле бар. Силер Кудайдан болосуңар, балдар, жана силер аларды жеңдиңер, анткени силерде болгон дүйнөдө болгондон улуу. Алар дүйнөдөн болушат, ошондуктан дүйнөдөн сүйлөшөт жана дүйнө аларды угат. Биз Кудайдан болобуз, Кудайды билген биздин сөзүбүздү угат. Ким Кудайдан эмес, ал биздин сөзүбүздү

укпайт. Ушундан биз чындыктын рухун жана адашуунун рухун билебиз.

Сүйүктүүлөр, биз бири-бирибизди сүйүшүбүз керек, анткени сүйүү Кудайдан болот жана ар бир сүйгөн адам Кудайдан туулган жана Кудайды билет. Сүйбөгөн адам Кудайды билген эмес, анткени Кудай сүйүү болот. Ушул менен Кудайдын сүйүүсү бизге ачык болду, анткени Кудай өзүнүн жалгыз туулган Уулун дүйнөгө жиберди, ошондо биз Анын аркасы менен жашайбыз. Сүйүү ушунда: биз Кудайды сүйгөнүбүздө эмес, бирок Ал өзү бизди сүйүп, Өз Уулун биздин күнөөлөрүбүз үчүн куткаруу катары жөнөткөнүндө. Сүйүктүүлөр, эгер Кудай бизди ушинтип сүйсө, биз да бири-бирибизди сүйүшүбүз керек. Кудайды эч ким эч качан көргөн эмес, эгер биз бири-бирибизди сүйсөк, Кудай бизде калат жана Анын сүйүүсү бизде толук кылынган. Ушул аркылуу биз билебиз, анткени биз Ага калабыз жана Ал Өзү бизде калат, себеби Ал Өзүнүн Рухунан бизге берген. Жана биз көрдүк жана күбөлөйбүз, анткени Ата Уулду дүйнөнүн Куткаруучусу кылып жиберген. Ким Ыйса Кудайдын Уулу экенин мойнуна алса, Кудай анда турат жана ал өзү Кудайда турат. Биз Кудайдын бизге болгон сүйүүсүн билдик жана ишендик. Кудай сүйүү болот, жана сүйүүдө калган адам Кудайда калат жана Кудай анда калат. Ушул жерде биздин сүйүүбүз толук аяктала болгон, ошондуктан биз соттун күнүндө эркиндикке ээ болобуз, анткени ошол кандай болсо, биз да ушул дүйнөдө ошондой болобуз. Коркуу сүйүүнүн ичинде жок, бирок толук сүйүү коркууну

сыртка ыргытат, анткени коркуу жазаны камтыйт, ал эми коркуп жүргөн адам сүйүүдө толук эмес. Биз аны сүйөбүз, анткени ал биринчи болуп бизди сүйгөн. Эгер кимдир бирөө Мен Кудайды сүйөм деп айтса, бирок өзүнүн бир тууганын жек көрсө, ал жалганчы болот, анткени өзү көргөн бир тууганын сүйбөгөн адам, өзү көрбөгөн Кудайды кантип сүйө алат? Биз анын алдынан бул буйрукту алабыз: Кудайды сүйгөн адам өзүнүн бир тууганын да сүйсүн.

5

Ыйса Машайак экенине ишенген ар бир адам Кудайдан туулган, жана төрөткөндү сүйгөн ар бир адам андан туулганды да сүйөт. Биз Кудайдын балдарын сүйгөнүбүздү ушул менен билебиз: качан биз Кудайды сүйүп, анын буйруктарын сактасак. Бул Кудайдын сүйүүсү, ошондуктан биз анын буйруктарын сактайбыз, жана анын буйруктары оор эмес. Анткени Кудайдан туулган бардык нерсе дүйнөнү жеңет, жана дүйнөнү жеңген жеңиш – бул биздин ишенимибиз. Дүйнөнү жеңүүчү ким болот, эгерде Ыйсанын Кудайдын Уулу экенине ишенген адам болбосо? Бул суу жана кан аркылуу келген Ыйса Машайак, суу гана эмес, бирок суу жана кан аркылуу, жана Рух күбөлүк берет, анткени Рух чындык болот. Анткени асманда куболук берүүчүлөр үчөө: Ата, Сөз жана Ыйык Рух, жана бул үчөө бир болушат, жана жерде куболук берүүчүлөр үчөө. Рух, суу жана кан, ал үчөө бирдикте. Эгер биз адамдардын

куболугун кабыл алсак, Кудайдын куболугу андан улуу, анткени бул Кудайдын Өз Уулу жөнүндө берген куболугу. Кудайдын Уулуна ишенген адам өзүндө күбөлүктү бар, Кудайга ишенбеген адам Аны жалганчы кылган, анткени ал Кудай Өз Уулу жөнүндө берген күбөлүккө ишенген эмес. Жана бул куболук, анткени Кудай бизге түбөлүк жашоо берди, жана бул жашоо Анын Уулунда. Уулга ээ болгон адам жашоого ээ болот, Кудайдын Уулуна ээ болбогон адам жашоого ээ эмес.

Мен бул нерселерди силерге, Кудайдын Уулунун атына ишенгендерге жаздым, силер түбөлүк жашоого ээ экениңерди билишиңер үчүн жана Кудайдын Уулунун атына ишенишиңер үчүн. Жана бул – биз Ага карата ээ болгон ачык сөздүн эркиндиги, анткени эгерде биз Анын эрки боюнча бир нерсе сурасак, Ал бизди угат. Эгер биз Ал бизден сураганыбызды угат деп билсек, анда биз Андан сураган суроолорубузга ээ экенибизди билебиз. Эгер кимдир бирөө өзүнүн бир тууганын өлүмгө алып барбаган күнөө кылып жатканын көрсө, сурайт, жана ага жашоо берет, өлүмгө алып барбаган күнөө кылгандарга. Өлүмгө алып барган күнөө бар, мен ал жөнүндө сурасын деп айтпайм. Бардык адилетсиздик күнөө болуп саналат, жана өлүмгө алып барбаган күнөө бар. Биз билебиз, Кудайдан туулган ар бир адам күнөө кылбайт, бирок Кудайдан туулган өзүн сактайт, жана жаман ага тийбейт. Биз Кудайдан экенибизди билебиз жана бүт дүйнө жамандыкта жатат. Биз билебиз, бирок Кудайдын Уулу келди жана бизге

акыл-эс берди, ошондуктан биз чыныгыны билебиз жана биз чыныгыда, анын Уулунда Ыйса Машаякта болобуз. Бул чыныгы Кудай жана түбөлүктүү жашоо.

Балдар, өздөрүңүздү бутардан сактагыла, аминь.

Ешуа

1

Жана Мусанын өлүмүнөн кийин Теңир Наундун уулу Ешуага, Мусанын жардамчысына айтты: Менин жардамчым Муса өлдү. Эми ошондуктан туруп, Иорданды кеч, сен жана бул бардык эл, мен аларга берген жерге. Бардык жер, анын үстүнө силер буттарыңардын изи менен басасыңар, силерге берем аны, Мусага айткандай. Чөл жана Анти-Ливан, улуу дарыя Евфратка чейин, жана эң алыскы деңизге чейин, күн батыштан силердин чектериңер болот. Эч бир адам сенин алдыңда каршы тура албайт өмүрүңдүн бардык күндөрүндө, жана мен Муса менен кандай болсом, сен менен да ошондой болом, жана сени таштабайм жана сени четке какпайм. Күчтүү жана эр жүрөк бол, анткени сен ушул элге ошол жерди бөлүп бересиң, мен силердин аталарыңарга аны берүүгө антташкам. Ошондуктан күчтүү жана эркек бол, сактап жана аткаруу үчүн, менин кулум Мойсей сага буйруганындай, жана алардан оңго да, солго да четке кетпе, ошондо сен кылган бардык иштеринде

ийгиликтүү боло аласың. Жана бул мыйзамдын китеби сенин оозуңдан кетпейт, жана аны күнү-түнү ойлонуп турасың, ошондо жазылгандардын баарын кылууну билесиң, анда гүлдөп өсөсүң, жана жолдоруңду гүлдөп өстүрөсүң, жана анда түшүнөсүң. Карагыла, мен сага буйрук бердим: күчтүү жана эр жүрөк бол, коркпо жана үрккө түшпө, анткени сенин Теңириң Кудайың сен менен бирге сенин барган бардык жерлеринде. Жана Ешуа элдин жазуучуларына буйрук берип, айтты: Элдин лагеринин ортосуна кириңиздер жана элге буйрук бериңиздер, айтып: Азык-түлүк даярдаңыздар, анткени дагы үч күндөн кийин силер бул Иорданды өтүп, аталарыңыздын Кудайы Теңир силерге берген жерди ээлөө үчүн кирээрсиңер.

Жана Рубенге, жана Гадга, жана Манассанын жарым уруусуна Ешуа айтты, Эстеңерге алгыла Теңирдин кулу Мусо силерге буйрук берген сөздү, ал айткан: Силердин Кудайыңар Теңир силерди тынчтандырды жана силерге бул жерди берди. Сиздердин аялдарыңар, балдарыңар жана малыңар силерге берилген жерде турушсун, ал эми силер куралдуу болуп, бир тууган агаларыңардан мурун, күчтүүлөрүңөр баары өтүп, аларга жардам бересиңер, Теңир биздин Кудай силердин бир тууган тынчтандырганга чейин, так эле силерди тынчтандыргандай, жана булар да ошол жерди мүрөскө алганга чейин, анын Теңир биздин Кудай аларга берет, андан кийин ар бириңер өз мүрөсүңөргө кетесиңер, аны Мойсей силерге Иордандын аркы жагында, күн чыгыш

тарапта берген. Жана Ешуага жооп берип, алар айтты: Бардык нерсени, эгер сен бизге буйрук берсең, биз аткарабыз, жана бардык жерге, эгер сен бизди жөнөтсөң, биз барабыз. Биз Мусага кандай угуп жүргөн болсок, сага да ошондой угабыз, бирок Теңир биздин Кудайыбыз сени менен болсун, Ал Муса менен болгондой. Ал эми сага баш ийбеген адам жана сенин буйругуңду аткарбаган ким болсо да өлсүн, бирок сен күчтүү жана эр жүрөк бол.

2

Ешуа, Нундун уулу, Шиттимден эки жаш адамды чалгындоого жөнөттү жана айтты: Барып жерди жана Иерихону көрүңүздөр. Эки жаш адам барып, Иерихого кирди жана Раав аттуу сойку аялдын үйүнө кирди. Алар ошол жерде токтоду.

Иерихонун падышасына билдирилди: Израилдин уулдарынын эркектери жерди чалгындоо үчүн бул жерге киришти. Жана Иерихондун падышасы Раабга жөнөттү жана айтты: Түнү үйүңө кирген эркектерди чыгаргын, себеби алар жерди чалгындоо үчүн келишти. Аял эки эркекти алып, аларды жашырды жана аларга: Эркектер мага келишти деп айтты. Дарбаза караңгыда жабылып жатканда эркектер чыгып кетишти, мен алардын кайда кеткенин билбейм, аларды куугунтуктап жетип алсаңар болот. Бирок ал аларды чатырга алып чыкты жана аларды

чатырдын үстүндө үйүлгөн зыгыр самандын ичине жашырды. Жана эркектер аларды Иордан дарыясынын кечүүлөрүнө бараткан жол менен куугунташты, жана дарбаза жабылды.

Жана ошондой болду, куугунтуктагандар алардын артынан чыгып кеткенде, жана алар уктап калганга чейин, ал аларга чатырга чыкты. Жана ал аларга айтты: Мен билем, Теңир силерге бул жерди бергенин, анткени силердин коркуучуңар биздин үстүбүзгө түшкөн. Биз уктук, анткени Теңир Кудай кызыл деңизди силердин алдыңардан кургатты, качан силер Мисир жеринен чыгып жүргөндө, жана Ал эмне кылганын Иордан дарыясынын аркы жагындагы аморейлердин эки падышасына - Сихонго жана Огго, аларды силер жок кылдыңар. Биз муну уккандан кийин жүрөгүбүз таң калды, жана силердин жүзүңөрдөн улам биздин эч кимибизде рух калган жок, анткени силердин Теңириңер Кудай жогорудагы асмандын ичинде жана ылдыйдагы жердин үстүндө Кудай. Эми мага Теңир Кудай менен ант бергиле, анткени мен силерге мээрим көрсөтөм, силер да менин атамдын үй-бүлөсүнө мээрим көрсөткүлө. Жана атамдын үй-бүлөсүн тири калтырыңыздар, энемди жана бир тууганымды, жана менин бүт үй-бүлөмдү, жана аларга тиешелүү бардык нерсени, жана менин жанымды өлүмдөн куткарасыздар.

Эркектер ага: Биздин жаныбыз силердин ордуңарга өлүмгө деп айтышты, ал болсо: Теңир силерге шаарды берген

кезде, мага боорукердик жана чындык көрсөтүңүз деди. Жана аларды терезе аркылуу түшүрдү Ал аларга айтты: Тоолуу жерге кетиңиздер, куугунтуктоочулар силерге кездешпесин. Ал жерде үч күн жашынып туруңуздар, куугунтуктоочулар силердин артыңардан кайтып кеткенге чейин. Андан кийин өз жолуңарга кетесиңер.

Жана эркектер ага айтышты: Биз сенин бул антыңдан күнөөсүзбүз. Карагыла, биз шаардын бир бөлүгүнө кирип жатабыз, жана сен белгини коёсуң – бул кызыл арканды ошол терезеге чыгарасың, ал терезеден биз сени аркылуу түштүк. Ал эми атаңды, энеңди, бир тууган агаларыңды жана атаңдын бүт үй-бүлөсүн өз үйүңө чогултасың. Жана ким болбосун сенин үйүңдүн эшигинен сыртка чыгып кетсе, ал өзү үчүн күнөөлүү болот, биз болсо сенин бул антыңа карата күнөөсүз болобуз, ал эми сен менен бирге сенин үйүңдө канчалар болушса, биз күнөөлүү болобуз. Эгер бирок кимдир-бирөө бизге зыян тийгизсе же биздин бул сөздөрдү ачыкка чыгарса, биз сенин бул антыңдан күнөөсүз болобуз. Ал аларга: Силердин сөзүңөр боюнча болсун деди жана аларды жөнөтүп жиберди, алар кетишти. Алар тоолуу жерге келишти жана ошол жерде үч күн калышты. Куугунтуктоочулар бардык жолдорду издешти, бирок табышпады.

Эки жаш адам кайтып келишти, тоодон түшүштү, Нундун уулу Ешуага барып, ага өздөрүнө болгон бардык окуяларды айтып беришти. Алар Ыйсага айтышты: Теңир бардык

жерди биздин колубузга берди жана ошол жерде жашагандардын баары биздин алдыбызда эриди.

3

Жана Ешуа эртең менен эрте туруп, Шиттимден чыгып кетти, жана алар Иорданга чейин келишип, кечүүдөн мурун ал жерде токтошту. Жана үч күндөн кийин катчылар лагер аркылуу өттү. Алар элге буйрук беришип айтышты: Качан силер биздин Теңирибиз Кудайдын Ыйык Келишиминин сандыгын жана аны көтөргөн роомдорубузду жана левиттерди көрсөңөр, өз жерлериңерден жөнөп, анын артынан барыңар. Бирок силердин ортоңор менен анын ортосунда алыс аралык болсун, эки миң шынтак турасыңар. Ага жакындабагыла, ошондо силер жүрө турган жолду билесиңер, анткени силер бул жолду мурда, кечеден жана үчүнчү күндөн бери жүргөн эмессиңер.

Ешуа элге: Эртеңге карата өзүңөрдү тазаланыңар, анткени эртең Теңир силердин арада кереметтүү нерселерди жасайт деп айтты. Ешуа ыйык кызматчыларга айтты: Теңирдин келишим сандыгын көтөргүлө жана элдин алдында баргыла. Ыйык кызматчылар Теңирдин келишим сандыгын көтөрүштү жана элдин алдында барышты. Теңир Ешуага бул күнү айтты: Мен сени бүт Ысрайыл уулдарынын алдында көтөрө баштайм, алар Муса менен

болгондой эле, сен менен да болорумду билишсин үчүн. Эми роухунийлерге, келишимдин сандыгын көтөрүүчүлөргө буйрук бер: Иордан дарыясынын суусунун четине киргенде, Иордан дарыясында турасыңар.

Ешуа Ысрайылдын уулдарына айтты: Бул жакка келтиргиле жана биздин Кудайыбыздын Теңирдин сөзүн угугула. Ушул менен силер билесиңер, анткени тирүү Кудай силердин арада, жана Ал биздин алдыбыздан жок кылып жок кылат Ханаандыкты, Хеттиликти, Перизиликти, Хивиликти, Аморлукту, Гергесиликти жана Иебуситтикти. Карагыла, бүткүл жердин Теңиринин келишим сандыгы Иорданды кечип баратат. Өзүңөргө Израилдин уулдарынан он эки эркекти тандагыла, ар бир уруудан бирден. Жана ушундай болот: качан эс алса роомдордун буттары, алар көтөрүп жүргөн бүткүл жердин Теңири Кудайдын келишим сандыгын, Иордан суусунда, анда Иордан суусу токтойт, ал эми агып түшкөн суу туруп калат.

Жана эл өз чатырларынан Иорданды кечүү үчүн кетти, ал эми дин кызматчылар Теңирдин келишимдин сандыгын элден мурун көтөрүштү. Ошондо келишимдин сандыгын көтөргөн роохийлер Иорданга кирип жатканда, жана Теңирдин келишимдин сандыгын көтөргөн роохийлердин буттары Иордан суусунун бөлүгүнө батырылганда, ал эми Иордан өзүнүн бүткүл жээгине жараша толуп жатты, буудай орок орулган күндөрдөй, Жана жогорудан түшүп жаткан сулар турду, катып калган масса бир алыс турган,

абдан алыс, Кариаѳиаримдин бөлүгүнө чейин турду, ал эми түшүп жаткан деңизге, Араба деңизине, туз деңизине түштү, аягына чейин токтоду, жана эл Иерихонун каршысында турду. Жана Теңирдин келишим сандыгын көтөргөн дин кызматчылары Иордан дарыясынын ортосундагы кургак жерде туруп алышты, ал эми Исраилдин бардык уулдары кургак жер аркылуу өтүп жатышты, бүткүл эл Иорданды өтүп бүткүчө.

4

Бүт эл Иорданды өтүп бүткөндө, Теңир Ыйсага айтты Элден ар бир уруудан бир эркекти алып, Аларга буйрук бергиле жана Иорданынын ортосунан он эки даяр ташты алыңыздар, жана буларды өзүңүздөр менен бирге ташып өтүп, аларды өз лагериңизде коюңуздар, кайсы жерде ал түнү түшсөңүздөр.

Жана Ыйса Израилдин уулдарынан он эки сыйлуу эркекти чакырып, ар бир уруудан бирден, Ал аларга айтты: Менин алдыма, Теңиринин алдына Иорданынын ортосуна барып, ар бири андан таш алып, аны ийнине көтөрсүн, Исраилдин он эки уруусунун санына жараша. Булар силерге үзгүлтүксүз белги болуп турсун, ошондо эртең уулуң сенден Бул таштар бизге эмне үчүн? деп сураганда. Жана сен өз уулуңа айтып көрсөтөсүң: Иордан дарыясы бүткүл жердин Теңирдин келишим сандыгынын алдында токтоду, ал аны

кечип өткөндө, жана бул таштар силерге Израилдин уулдары үчүн түбөлүккө чейин эскерүү болот.

Ошентип Израил уулдары Теңирдин Ыйсага берген буйругуна ылайык кылышты, жана Иорданынын ортосунан он эки ташты алышты, так эле Теңир Ыйсага Израил уулдары өтүп бүткөндө буйруганындай, жана аларды өздөрү менен бирге лагерге алып өтүштү, жана ал жерде коюшту. Ешуа Иордан дарыясынын өзүндө дагы он эки ташты орнотту, Теңирдин келишим сандыгын көтөргөн роолордун буттарынын астындагы жерде, жана алар бүгүнкү күнгө чейин ошол жерде турат.

Бирок келишимдин сандыгын көтөргөн дин кызматчылары Иорданда турушту, Ешуа Теңир элге жарыялоого буйруган нерселердин баарын аяктамайынча, ал эми эл шашылды жана кечип өттү. Бардык эл өтүп бүткөндөн кийин, Теңирдин келишим ковчеги жана таштар алардын алдында өттү. Жана Рубендин уулдары, Гаддын уулдары жана Манассе уруусунун жарымы Израилдин уулдарынын алдында даярдалып кечишти, так эле Мойсей аларга буйруганындай. Кырк миң жеңил куралдуу жоочу Теңирдин алдында Иерихон шаарына карай согушка өттү. Ошол күндө Теңир Ыйсаны бүткүл Израил элинин алдында улуулады, жана алар андан Мусадан коркконудай эле коркушту, ал жашаган бардык убакта.

Жана Теңир Ыйсага айтты: Теңирдин күбөлүк

келишиминин сандыгын көтөрүп жүргөн роомдорго Иорданадан чыгуу үчүн буйрук бер. Жана Ешуа ыйыктарга буйрук берип айтты: Иордандан чыгыңыздар. Жана ушундай болду: роухтор Теңирдин келишим сандыгын көтөрүп Иордандан чыгышканда жана буттарын жердин үстүнө коюшканда, Иорданынын суусу өз ордуна ылдамдап кайтты жана кечээ жана үчүнчү күндөгүдөй бүт жээк боюнча агып жүрдү.

Элдер Иорданадан биринчи айдын онунчу күнү чыкты, жана Исраилдин уулдары Галгалда Иерихоодон күн чыгыш тарапта лагерге түштү. Жана бул он эки ташты, аларды Иордандан алып чыккан, Ешуа Гилгалда орнотту. айтып: Качан силердин уулдарың сурашса, Бул таштар эмне? деп айтып. Балдарыңарга жарыялагыла, анткени Израиль бул Иорданды кургак жерден өткөн. Биздин Теңир Кудайыбыз Иордан өзөнүнүн суусун алардын алдынан кургатып салгандан кийин, алар өткөнгө чейин, так эле биздин Теңир Кудайыбыз кызыл деңизди кургатканындай, биздин Теңир Кудайыбыз аны биздин алдыбыздан кургатты, биз өткөнгө чейин. Ошондуктан жердин бардык улуттары билсин, анткени Теңирдин күчү күчтүү, жана силер биздин Теңир Кудайыбызга бардык иште сыйынасыңар.

5

Жана болду, Аморейлердин падышалары Иордан

дарыясынын аркы жагында жана Финикиянын падышалары деңиздин жанында Теңир Кудай Иордан дарыясын Израилдин уулдарынын алдында, алар кечип бараткан учурда кургатканын уккан кезде, алардын ойлору эриди, коркушка түштү жана аларда Израилдин уулдарынын алдында эч кандай акылдуулук калбады.

Бирок ушул убакта Теңир Ыйсага айтты: Өзүң үчүн өткүр таштан таш кылычтарды жаса жана отуруп, Израилдин уулдарын экинчи жолу сүннөткө кыл. Жана Ешуа өткүр таш кылычтарды жасады жана Израилдин уулдарын сүннөткө отургузду Сүннөттөр үйүндүсү деп аталган жерде. Ешуа Израилдин уулдарын кандай ыкма менен тазаладысы, жолдо болгондордун баарын жана Мисирден чыккандардын арасында сүннөтсүз болгондордун баарын, Баарын булардын сүннөткө отургузду Ыйса, анткени кырк эки жыл Израиль Мабдаритидт чөлүндө кыдырды. Ошондуктан Мисир жеринен чыккан согушчулардын көпчүлүгү сүннөткө отургузулбаган болушкан, алар Кудайдын буйруктарына баш ийбегендер, кимдерге Теңир аталарына сүт жана бал агып жаткан жерди берүүгө ант берген жерди көрбөсүн деп белгиледи. Бирок булардын ордуна ал алардын уулдарын коюлду, кимдерди Ешуа сүннөткө отургузду, анткени алар жолдо сүннөтсүз туулушкан. Сүннөткө отургузулгандан кийин алар ошол жерде лагерде отуруп, айыгып кеткенге чейин тынч болушту. Теңир Ыйса уулу Наугайга бүгүн күнү айтты: Мен силердин Египеттин уятын алып салдым, жана ал ошол

жердин атын Галгала деп атады.

Израилдин уулдары айдын он төртүнчү күнү кечинден баштап Иерихонун батышында, Иорданынын аркы жагында, түздүктө өтүү майрамын өткөрүштү. Алар жердин буудайынан ачыткысыз жана жаңы нан жешти. Ушул күнү манна токтоду, алар жердин ашыгынан жегенден кийин, жана Израилдын уулдарына манна эми жок болду, бирок алар ошол жылы Пальмалардын жерин жыйнап алышты.

Ыйсус Иерихода болгон кезде, ал көзүн көтөрүп, алдында кылычы суурулган бир адамдын турганын көрдү. Ыйсус ага жакындап: Сен биздикиби же душмандардыкыбы? - деп сурады. Ал бирок ага айтты: Мен Теңирдин күчүнүн башкы командачысымын, азыр келдим. Ыйсус жерге бетин коюп жыгылды жана ага айтты: Кожоюн, сенин кулуңа эмне буйруйсуң? Теңирдин башкы командачысы Ешуага айтат: Буттарыңдан бут кийиминди чеч, анткени азыр турган жериң ыйык.

6

Жана Иерихо жабылып, бекемделген эле, эч ким андан чыкпады жана эч ким кирбеди. Теңир Ешуага айтты: Мен Иерихонду, анын падышасын жана анда болгон күчтүү адамдарды сенин колуңа берерин көрдүм. Сен бирок бул

согушчуларды айланасына тургуз. Жана силер сүрөйгө үйлөгөндө, бүт эл бирдей кыйкырсын, алар кыйкырганда шаардын дубалдары өздүгүнөн кулайт, анан бүт эл ар бири түз алдыга карай шаарга кирет.

Жана Нундун уулу Ешуа дин кызматчыларга кирди. Жана ал аларга айтты: Элге буйругуз шаарды айланып өтүп, курчап алууга, ал эми согушчулар Теңирдин алдында куралдуу өтүп кетишсин. Жана жети дин кызматчылар жети ыйык сүрнөйлөрдү кармап, ошондой эле Теңирдин алдында өтсүн жана күчтүү үн чыгарсын, ал эми Теңирдин келишим сандыгы аларды ээрчисин. Ал эми согушчулар алдында өтүп кетсин, жана руханийлер Теңирдин келишим сандыгынын артынан сурнай тартып келсин. Бирок Ешуа элге буйруду: Кыйкырбагыла, эч ким үнүңөрдү укпасын, мен өзүм кыйкыруу күнүн жарыялаганга чейин, анан кыйкырасыңар. Жана Кудайдын келишиминин сандыгы айланып өткөндөн кийин дароо лагерге кетти жана ал жерде уктады.

Экинчи күнү эртең менен Ешуа турду, жана роемдор Теңирдин келишиминин сандыгын көтөрүштү. Жети сүрнай көтөргөн жети руханий Теңирдин алдында жөнөшүп баратышты, алардын артынан согушчулар киришти, ал эми калган элдин тобу Теңирдин Келишим сандыгынын артында баратышты. Дин кызматчылар сүйрлөрдү үргүлөштү, калган элдин баары шаарды жакыннан алты жолу курчап алды, андан кийин кайра

лагерге кетти. Алар муну алты күн бою ушундай кылышты.

Жетинчи күнү алар таң атканда туруп, ошол күнү шаарды жети жолу айландышты. Жетинчи айлануу учурунда руханийлер үргүлөштү жана Ешуа Израилдин уулдарына айтты: Кыйкырыңар, анткени Теңир силерге шаарды берди. Бул шаар Теңир Саваофка каргыш болот, ал жана анда бар нерселердин баары, бирок сойку Раабды жана анын үйүндөгү бардык нерселерди сактагыла. Бирок силер абдан сактанышыңар керек ыйык нерселерден, болбосо ойлонуп өздөрүңөр аларсыңар ыйык нерселерден, жана Ысрайыл уулдарынын лагерин каргышка айландырасыңар, жана бизди жок кыласыңар. Жана бардык күмүш же алтын, же жез же темир ыйык болот Теңирге, Теңирдин казынасына киргизилет.

Руханийлер сүрөйлөрдү үргүлөштү, эл сүрөйлөрдүн үнүн укканда кийин, бардык эл бирге улуу жана күчтүү согуш кыйкырыгы менен кыйкырды, жана бардык дубал айланасынан кулады, жана бардык эл шаарга чыкты. Ыйсуа аны жана шаардагы бардык нерселерди эркектен аялга чейин, жаш жигиттен карыяга чейин, музоодон жүк көтөрүүчү жаныбарга чейин кылыч менен арнады.

Ешуа чалгындап келген эки жаш адамга айтты: Аялдын үйүнө кириңиздер жана аны ошол жерден чыгарыңыздар, ошондой эле анын бардык нерселерин. Шаарды чарлап келген эки жигит аялдын үйүнө кирип, сойку Раабды, анын

атасын, энесин, бир тууган агаларын, туугандарын жана анын бардык нерселерин алып чыгып, аларды Израилдин лагеринен сыртка коюшту. Ал шаар отто күйгүзүлдү анын ичиндеги бардыгы менен бирге, бирок күмүш, алтын, жез жана темирди Теңирдин казынасына киргизүү үчүн беришти.

Жана Ешуа сойку Раабды жана анын бардык аталык үй-бүлөсүн тирүү калтырды, жана аларды Исраилде жайгаштырды бүгүнкү күнгө чейин, анткени ал Ешуа Иерихону чалгындоо үчүн жиберген чалгындоочуларды жашырган. Ешуа ошол күнү Теңирдин алдында ант берип айтты: Ошол шаарды куруучу адам каргышка учурасын, ал өзүнүн тунгуч баласынын өлүмү менен анын негизин салат, жана өзүнүн эң кичүү баласынын өлүмү менен анын дарбазаларын орнотот. Ошентип Бетелден келген Озан Абирон деген тунгуч баласынын өлүмү менен анын негизин салды, жана аман калган эң кичүү баласынын өлүмү менен анын дарбазаларын орнотту.

Теңир Ешуа менен болду, жана анын аты бүткүл жерде белгилүү болду.

7

Ысрайылдын уулдары чоң кылмыш кылышты жана арналган нерседен өздөрү үчүн алышты. Жүдө уруусунан

Заранын уулу Замбринин уулу Чарминин уулу Ахар арналган нерседен алды. Ошондо Теңир Ысрайылдын уулдарына каары менен ачууланды.

Ешуа Бетелдин жанындагы Гай шаарына эркектерди жөнөтүп, аларга: Барып Гайды чалгындап көрүңүздөр деди Эркектер чыгып, Гайды чалгындашты. Алар Ыйсага кайтып келип, ага айтышты: Бүт эл чыкпасын, бирок эки миң же үч миң эркек чыгып, шаарды курчосун. Бүт элди ошол жакка алып чыкпа, анткени алар аз. Болжол менен үч миң эркек чыгышты, бирок алар Гайдын эркектеринин алдынан качып кетишти. Гайдын эркектери алардан отуз алты адамды өлтүрдү, аларды дарбазадан куугундап, эниште талкалап жиберишти, элдин жүрөгү коркуп кетти жана суудай болуп калды.

Ешуа кийимдерин жырттады жана Теңирдин алдында жерге бетин коюп кечке чейин жатты, өзү жана Ысрайылдын акылмандары, алар баштарына топурак чачышты. Жана Ыйса айтты: Мен жалбарам, Теңирим, эмне үчүн сенин кулуң бул элди Иордан аркылуу өткөрдү, аларды Аморейге берип, бизди жок кылуу үчүн? Эгер биз Иорданда калып жайгашсак эмне болмок? Жана эмне мен айтамын, эгерде Израиль өз душманынын алдында мойнун буруп койду? Жана кананайлык уккандан кийин жана жерде жашагандардын баары бизди курчап алышат жана бизди жерден жок кылышат, жана сенин улуу атың менен эмне кыласың?

Жана Теңир Ыйсага айтты: Тур, эмне үчүн сен бетиңе жыгылдың? Эл күнөөгө батты жана Мен алар менен түзгөн келишимди бузду, ыйык нерселерди уурдап, өз идиштерине салышты. Жана Израилдин уулдары өз душмандарынын алдында туруп бере алышпайт, алар өз душмандарынын алдында моюн буруп качышат, анткени алар каргышка айланышты, эгер силер ичиңерден каргышты алып салбасаңар, мен силер менен дагы болбойм. Туруп, элди ыйык кыл жана эртең ыйык болууну буйрук бер, Израилдин Теңири Кудай мындай дейт: каргыш нерсе силердин арада бар, силер душмандарыңардын алдында туруп ала албайсыңар, силер каргыш нерсени өзүңөрдөн алып салмайынча. Жана силер баарыңар эртең менен уруулар боюнча чогулат болосуңар, жана Теңир көрсөткөн уруу болот, аны уруулар боюнча алып келесиңер, жана Теңир көрсөткөн элди үй-бүлөлөр боюнча алып келесиңер, жана Теңир көрсөткөн үй-бүлөнү адам-адам боюнча алып келесиңер. Жана ким көрсөтүлсө, ал от менен күйгүзүлөт жана анын бардык нерселери да, анткени ал Теңирдин келишимин бузду жана Израилде мыйзамсыздык жасады.

Жана Ешуа эртең менен туруп, элди уруулар боюнча алып келди, жана Жуда уруусу көрсөтүлдү. Жана алып келинди уруулар боюнча, жана Зарай уруусу көрсөтүлдү. Жана алып келинди эркек адам боюнча, Жана Ахар көрсөтүлдү, Замбринин уулу, Заранын небереси.

Ешуа Ачарга айтты: Бүгүн Ысрайылдын Теңир Кудайына даңк бер жана өкүнүүңдү билдир. Мага эмне кылганыңды айт жана менден жашырба. Жана Ахар Ыйсага жооп берип айтты: Чындыгында мен Ысрайылдын Теңири Кудайынын алдында күнөө кылдым, мен муну ушинтип кылдым. Мен олжодон жука кооздолгон кийимди, эки жүз дидрахма күмүштү жана элүү дидрахмдык бир алтын тилди көрдүм, аларды каалап алдым, жана карагын, алар менин чатырымда жашырылган, ал эми күмүш алардын астында жашырылган. Жана Ешуа элчилерди жөнөттү, жана алар лагердеги чатырга чуркашты, жана булар анын чатырында жашырылган болду, жана күмүш алардын астында болду. Алар аларды чатырдан чыгарып, Ешуага жана Израилдин улууларына алып келип, Теңирдин алдына коюшту.

Ыйса Зара уулу Ахарды, анын уулдарын, кыздарын, музооларын, жүк жылкыларын, бардык койлорун, чатырын жана бардык мүлктөрүн алып, бүт эл менен бирге Ахор жырасына алып чыкты, андан кийин аларды Эмекахорго алып чыкты. Ешуа Ахарга айтты: Эмне үчүн бизди кыйратып жибердиң? Теңир сени бүгүн ошондой эле кыйратсын. Жана бүткүл Израиль аны таш менен таштады, жана анын үстүнө улуу таш үйүндүсүн тургузушту, жана Теңирдин ачуусунун каары токтоду. Ошондуктан ал жерди Эмекахор деп аташты ушул күнгө чейин.

8

Теңир Ыйсага айтты: Коркпо жана үрккө, сенин бардык согушчу эркектериңди алып, туруп Гайга барыңыз. Карагыла, мен сенин колуңа Гайдын падышасын жана анын жерин бердим. Айга ошондой кыласың, Иерихого кандай кылгандай, анын падышасын да, малдардын олжосун өзүңө олжолойсуң, бирок шаардын артына өзүңө тузак коюп кой.

Ыйсуу жана бардык согушчу эл турушту, Гайга чыгуу үчүн. Ыйсуу отуз миң күчтүү эркекти тандап алды жана аларды түн ичинде жөнөттү. Ал аларга буйруп айтты: Силер шаардын артында тосуп туруңуздар, шаардан алыс болбоңуздар жана баарыңар даяр болуңуздар. Мен жана мени менен бардыгы шаарга жакындайбыз, жана Гайдын тургундары биз менен жолугушууга чыгышканда, так мурунку сыяктуу эле, биз алардын алдынан качабыз. Жана алар биздин артыбыздан чыгышканда, аларды шаардан тартып алабыз, жана алар айтышат: Булар биздин жүзүбүздөн качышат, мурунку сыяктуу эле. Сиздер болсо камтуудан туруп чыгып, шаарга барасыздар. Ушул сөзгө ылайык иш кылыңар, карагыла, мен силерге буйрук бердим. Ешуа аларды жөнөттү, алар тузакка барышты жана Бетел менен Гайдын ортосунда, Гайдын батыш тарабында отурушту.

Ыйса эртең менен эрте туруп, элди текшерди жана ал жана карыялар элдин алдында Гайга чыгышты. Анын менен бардык согушчу эл чыгышты жана жүрүп, шаардын чыгыш

тарабынан каршысына келишти. Жана шаардын тору деңизден, Ай падышасы көргөндө, ал шашылып, алар менен согушка түз жолугушууга чыкты, өзү жана анын бардык эли менен, бирок ал шаардын артында ага тосмо бар экенин билген эмес. Жана көрдү, ошондо Ешуа жана Израиль алардын алдынан чегинди. Жана алар Израилдин уулдарынын артынан куугунтуктады, жана алар өздөрү шаардан кеттилер. Айда эч ким калган жок, Израилдин артынан кубалабаган. Алар шаарды ачык калтырып, Израилдин артынан кубалашты.

Теңир Ыйык Ешуага айтты: Колуңдагы найзаны шаардын үстүнө созгун, анткени мен аны сенин колуңа бердим, жана тузактагылар өз орундарынан тез чыгышат. Ешуа колундагы найзаны шаардын үстүнө созду. Жана камтыгда турган адамдар өз орундарынан тез туруп, ал колун созгондо чыгып кетишти, жана шаарга кирип, аны басып алышты, жана шашылып шаарды отко өрттөп жиберишти. Гайдын тургундары артка карап көрүштү, алар шаардан асманга көтөрүлүп жаткан түтүндү көрүштү, жана алардын бул жакка же тигил жакка качып кетүүгө эч жери калган жок. Ешуа жана бүткүл Израил тургандар шаарды басып алганын жана шаардын түтүнү асманга көтөрүлгөнүн көрүштү, ошондо алар кайрылып, Гай шаарынын эркектерин уруп жеңишти. Булар шаардан жолугушууга чыгышты жана лагердин ортосунда бошотулушту, булар бул жактан жана булар бул жактан, жана аларды уруп-согушту, алардын бир да аман калганы да, качып кеткени

да калбай турганча. Алар Гайдын падышасын тирүү кармап, аны Ешуага алып келишти.

Израилдин уулдары Гайдагылардын баарын, далаларда жана түшүп бараткан тоодогуларды өлтүрүп бүткөндөн кийин, аларды акырына чейин куугунтуктап, Ыйсус Гайга кайтып келип, аны кылыч менен кырды. Ошол күнү эркектерден тартып аялдарга чейин түшкөндөрдүн саны он эки миң болду - Гайдын бардык тургундары. Шаардагы олжодон башка, Исраилдын уулдары өздөрү үчүн талашкан бардык нерсени Теңирдин буйругу боюнча алышты, Теңир Ешуага буйруган жолу менен.

Жана Ешуа шаарды отко өрттөдү, аны адамсыз үйүндүгө түбөлүккө айлантты ушул күнгө чейин. Гай падышасын ал эки бутактуу дарактын үстүнө асып салды, ал кечкиге чейин дарактын үстүндө болду, күн батып баратканда Ешуа буйрук берди, анын денесин дарактан түшүрүп алышты, аны чуңкурга ыргытышты, ага таш үйүндүсүн тургузушту, бүгүнкү күнгө чейин.

9

Аморейлердин падышалары муну укканда - Иорданынын аркы жагындагылар, тоолуу жердегилер, түздүктөгүлөр, Улуу деңиздин бардык жээк аймактарындагылар, Антиливанга жакын жердегилер, ошондой эле хеттилер,

ханаандыктар, периззилер, евейлер, аморейлер, гергешилер жана иевусилер,

Алардын баары бирге чогулуп, Ешуага жана Израилге каршы согушка чыгышты.

Гибеондо жашагандар Теңирдин Иерихого жана Айга кылган бардык иштерин укушту. Алар да айла-амал менен иш кылышты, келип азык камдашып, даярданышты, эски капталарды ийиндерине алышты, ошондой эле эски, жыртылып, байланган шарап саабаларын алышты. Алардын бут кийимдеринин ойдуңдары жана буттарындагы сандалдары эски жана тамгаланган, алардын үстүндөгү кийимдери эскирген, ал эми азык-түлүктөрүнүн нандары кургак, көгөргөн жана уурулган болчу.

Алар Ешуага Гилгалдагы Израилдин лагерине келишти жана Ешуа менен Израилге айтышты: Биз алыс жерден келдик, эми биз менен келишим түзүңүз. Израилдин уулдары Хорейге мындай дешти: Көргүлө, сен биздин арабызда турбайсыңбы? Анда биз сага кантип келишим түзөбүз? Алар Ешуага: Биз сенин кызматчыларыңбыз деп айтышты. Ешуа аларга: Сиздер кайдансыздар жана кайдан келдиңиздер? деп айтты. Жана алар айтышты: Жерден алыстан абдан келишти сенин кулдарың Теңирдин Кудайыңдын ысымында, анткени биз угдук анын ысымын жана канчалык кылды Мысырда. Жана ал эмне кылганын

Аморрайлардын падышаларына, алар Иордан дарыясынын аркы жагында болушкан, Аморрайлардын падышасы Сихонго жана Башандын падышасы Огго, ким Аштарот менен Эдрейде жашаган. Жана угуп, бизге биздин улуулар жана биздин жерибизде жашагандардын баары айтышты: Өздөрүңөргө жолго азык алгыла жана аларды жолугушууга баргыла, аларга айткыла: биз сенин кулдарыңбыз, эми биз менен келишим түзгүлө. Бул нандарды жылуу кезинде камсыз кылгандык, ал күнү силерге келүү үчүн чыккан күндө, бирок азыр алар кургап, жегилген болуп калды. Жана бул шарап туулары, биз аларды жаңы толтурган элек, булар жарылды, ал биздин кийимдерибиз жана бут кийимдерибиз абдан узак жолдон өтө эскирди.

Жана алардын азык-түлүктөрүн башчылар алышты, бирок Теңирден сурашкан жок. Ешуа алар менен тынчтык түзүп, алар менен аларды сактап калуу үчүн келишим түзүштү, жана жамааттын лидерлери аларга ант берди.

Үч күн өткөндөн кийин алар менен келишим түзгөндөн кийин, алар жакын жерде экенин жана алардын арасында жашап жатканын уктушту. Исраилдин уулдары кетип, өз шаарларына келишти. Алардын шаарлары Габаон, Кефира, Беерот жана Жаримдин шаарлары болгон. Израилдин уулдары алар менен согушушкан жок, анткени бардык башчылар Израилдин Теңири Кудайы менен аларга ант беришкен, жана бүт жамаат башчыларга каршы ыңылдашты.

Жана башчылар бардык жамаатка айтышты: Биз аларга Израилдин Теңири Кудай менен ант берген биздер, жана азыр биз аларга тийүүгө мүмкүн эмеспиз. Биз муну кылабыз: аларды тирүү кармап, аларды сактап калабыз, ошондо биз аларга берген антыбыздын айынан бизге каршы каар болбойт. Алар жашайт жана бүткүл жамаат үчүн отун чаап алуучулар менен суу ташуучулар болот, так башчылар аларга айткандай.

Ыйса аларды чогуу чакырып, аларга айтты: Эмне үчүн силер мени алдадыңар, биз сенин жериңден абдан алысбыз деп айтып, ал эми силер биздин жерде жашоочулардын арасында жергиликтүүлөр болуп жатасыңар? Эми силер каргышка учурагансыңар, силерден кул токтобойт, жыгач кескич да жок, суу ташыгыч да жок мага жана менин Кудайыма. Жана алар Ешуага жооп беришип айтышты: Бизге билдирилди, сенин Кудайың Теңир Мусага, анын кулуна, канчалык буйрук бергени: силерге ушул жерди берүү жана бизди, ошондой эле анын үстүндө жашагандардын баарын силердин алдыңардан жок кылуу. Биз силердин алдыңардан өз жандарыбыз үчүн абдан коркуп кеттик жана ушул ишти жасадык. Эми карагылачы, биз силерге баш ийгенбиз, силерге кандай жагат жана силерге кандай туура көрүнөт, ошондой кылгыла бизге.

Алар аларга ошондой кылышты жана Ешуа ошол күнү аларды Исраил уулдарынын колунан куткарды, ошондуктан алар аларды өлтүрүшкөн жок. Жана Ыйса

аларды ошол күнү бардык жамаатка жана Кудайдын курмандык орунуна отун кескичтер менен суу ташыгычтар кылып дайындады, ошондуктан Гаваонду жашагандар кудайдын курмандык орунунун отун кескичтери жана суу ташыгычтары бүгүнкү күнгө чейин болуп калышты, жана Теңир тандаган жерге.

10

Иерусалимдин падышасы Адонибезек Иешуа Гайды алып, аны толугу менен кыйраткандыгын уккандай, алар Иерихо менен анын падышасына кандай кылышса, Гай менен анын падышасына да ошондой кылышкандыгын, ошондой эле Габаондо жашагандар Иешуа менен Израилге качып келишкендигин уккандай, Жана алар өтө коркушту алардан, анткени ал билчү эле Гибеон улуу шаар экенин, королдук шаарлардын бириндей, жана анын бардык эркектери күчтүү экенин. Иерусалимдин падышасы Адонибезек Хеброндун падышасы Эламга, Иериймуттун падышасы Фидонго, Лахиштин падышасы Иефтага жана Одолламдын падышасы Дабеинге кабар жөнөттү, мындай деп айтып: Келгиле, менин жанымга көтөрүлүп келгиле жана мага жардам бергиле, биз Габаонго каршы согушалы, анткени алар Ешуага жана Израилдин уулдарына качып кетишти. Иебусайлардын беш падышасы чыгышты: Иерусалимдин падышасы, Хеброндун падышасы, Иеримуттун падышасы, Лахиштин падышасы жана

Одолламдын падышасы, алар жана алардын бардык элдери. Алар Габаонду курчап олтурушту жана аны курчоо салышты.

Жана Гибеондо жашагандар Ыйсага Израилдин Гилгалдагы лагерине жөнөттү, айтып: Өз кулдарыңдан колуңду тартпа, бизге тез чыккын жана бизге жардам бергин жана бизди куткаргын, анткени тоолуу жерде жашаган амореялардын бардык падышалары бизге каршы чогулган. Ешуа Галгалдан жогору чыкты, өзү жана анын менен бардык согушчу эл, күчтө күчтүү болгон бардыгы.

Жана Теңир Ыйык Ешуага айтты: Аларды коркпо, анткени аларды сенин колуңа бердим, алардын ичинен эч ким силердин алдыңарда калбайт.

Ыйса Галгалдан бүтүн түн бою жүрүп, алардын үстүнө күтүлбөгөн жерден келди. Жана Теңир аларды Ысраилдин уулдарынын алдында чочутту, жана Теңир аларды Гаваонда улуу талкалоо менен талкалады, жана аларды Бет-Хорондун көтөрүлүү жолу менен куугундашты, жана аларды Азекага жана Македага чейин кыргындашты. Алар Ысрайыл уулдарынын жүзүнөн Хоронимдин түшүүшүндө качып бара жатканда, Теңир аларга асмандан Азекага чейин бороон таштарын ыргытты, жана бороон таштарынан өлгөндөр Ысрайыл уулдары согушта кылыч менен өлтүргөндөрдөн көбүрөөк болушту.

Анда Ешуа Теңирге сүйлөду, ал күнү Кудай аморлукту Израилдин колуна берди, качан ал аларды Гибеонда талкалады жана алар Израилдин уулдарынын алдынан талкаланышты, жана Ешуа айтты: Күн Гибеондо токтосун жана ай Айлон өрөөнүндө токтосун. Жана күн жана ай токтоп турду, Кудай алардын душмандарын жеңгенге чейин, жана күн асмандын ортосунда турду, батышка карай бир күндүн аягына чейин албарды. Мындай күн болгон эмес, мурунку да эмес, акыркы да эмес, Кудай адамдын сөзүн угуу үчүн, анткени Теңир Ысрайыл менен биргелешип согушту.

Жана бул беш падыша качышып, Македадагы үңкүргө жашырынышты. Жана Ешуага билдирилди: Беш падыша Македдадагы үңкүрдө жашырынып жатышканы табылды. Жана Ешуа айтты: Үңкүрдүн оозуна таштарды домалаткыла жана аларды күзөтүү үчүн эркектерди дайындагыла. Силер туруп калбагыла, душмандарыңардын артынан куугунтуктап, алардын арткы кароолун басып алгыла жана аларды шаарларына кирүүгө коюп жибербегиле, анткени Теңир биздин Кудайыбыз аларды биздин колубузга берди. Ыйса жана бүткүл Израил уулдары аларды абдан улуу кыргынга салып, аягына чейин кырып бүткөндөн кийин, тирүү калгандар бекемделген шаарларга качып куткарылышты.

Жана бардык эл Ешуага Македага аман-эсен кайрылды, жана Израилдин уулдарынын эч кими өз тили менен

ургулаган жок.

Жана Ешуа айтты: Үңкүрдү ачыңыз жана бул беш падышаны үңкүрдөн чыгарып келгиле. Алар беш падышаны үңкүрдөн чыгарышты: Иерусалим падышасын, Хеброн падышасын, Иеримут падышасын, Лахиш падышасын жана Одоллам падышасын. Аларды Ешуага алып чыкканда, Ешуа бүт Исраилди жана согушка баштаган, аны менен коштогондорду чакырып, аларга айтты: Алдыга баргыла жана буттарыңарды алардын мойундарына коюңар. Алар жакындап келип, өз буттарын алардын мойундарына коюшту. Ешуа аларга айтты: Аларды коркпогула, үрөйлөнбөгүлө, эр болуп, күчтүү болгула, анткени Теңир силердин бардык душмандарыңарга ушинтип кылат, силер аларга каршы согушасыңар. Жана Ыйсык аларды өлтүрдү жана аларды беш жыгачка асып салды, жана алар кечкиге чейин жыгачтарда асылып турушту. Жана күн батышка карай болгондо, Ешуа буйрук берди, жана алар аларды агачтардан түшүрүштү, жана аларды үңкүргө ташташты, кайсы үңкүргө алар качышкан эле, жана үңкүрдүн үстүнө таштарды домолоттошту бүгүнкү күнгө чейин.

Жана ошол күнү Македаны алышты, жана аны кылычтын оозу менен өлтүрүштү, жана анда болгон бардык дем алуучу нерсени толук жок кылышты, жана анда сакталган же качкан эч ким калбады, жана Македанын падышасына Иерихонун падышасына кылгандай кылышты.

Ыйса жана анын менен бардык Ысрайыл Македадан Лебнага кетти жана Лебнаны курчады. Жана Теңир аны Израилдин колуна тапшырды, жана алар аны жана анын падышасын алышты, жана аларды кылычтын оозу менен өлтүрүштү, жана ошондогу бардык тиндүү нерселерди да, жана ошол жерде сакталган же качкан эч ким калган жок, жана анын падышасына Иерихонун падышасына кылгандай кылышты.

Жана Ыйса жана бүткүл Израиль аны менен Лебнадан Лахишке кетти, жана аны курчады, жана аны курчады. Жана Теңир Лахишти Израилдин колуна берди. Жана аны экинчи күнү алды, жана аны кылычтын оозу менен өлтүрдү, жана аны толугу менен жок кылды, Либнага кылгандай кылды. Ошондо Газердин падышасы Элам Лахишке жардам берүү үчүн барды, жана Ешуа аны кылыч менен урду, жана анын элин, алардын арасынан аман калган же качып кеткен бирөө да калбай.

Ыйса жана бүткүл Израиль аны менен Лахиштен Одолламга кетти, аны курчады жана аны басып алды. Теңир Ыйык аны Ысраилдин колуна берди жана аны ошол күнү алышты, жана аны кылыч менен өлтүрүштү, жана анда дем алган бардык жандыкты кырып салышты, Лахишке кандай кылышса, ошондой кылышты.

Ыйса жана бүткүл Израиль аны менен Хебронго кетти жана аны курчады. Жана аны кылычтын оозу менен урушту,

жана анда канча дем алуучу жан болсо, эч ким тирүү калган жок, Одолламга кылгандай эле, аны толугу менен кыйрашты жана анда канчалар болсо баарын.

Жана Ыйса жана бүткүл Израиль Дабирге кайтып, аны курчап алышты Алар аны, анын падышасын жана анын айылдарын алышты. Аны кылыч менен урушту жана толук кыйратышты, анда дем алган бардык жандыкты жок кылышты. Алар анда эч кимди тирүү калтырышкан жок. Хебронго жана анын падышасына кандай кылышса, Дабирге жана анын падышасына да ошондой кылышты.

Жана Ешуа урду тоолуу жердин бардык аймагын, жана Негевди, жана түздүктү, жана Аседотту, жана алардын падышаларын, алардан аман калганды калтырышпады, жана жашоо дем алган бардык нерсени толук жок кылды, Ысрайылдын Теңири Кудайы буйруган жол менен. Кадеш Барнеадан Газага чейин бардык Гошем жерин Гибеонго чейин. Ыйсус алардын бардык падышаларын жана алардын жерин бир жолу урду, анткени Израилдин Теңири Кудай Израил үчүн согушту.

11

Асор падышасы Иабис муну уккандан кийин, ал Марондун падышасы Иобабга, Сумоондун падышасына жана Азифтин падышасына элчи жөнөттү. жана Улуу Сидондогу

падышаларга карата, тоолуу жерге жана Кенероттун каршысындагы Арабага, жана тегиздикке, жана Фенаеддорго, жана чыгыштагы жээктик Ханаандыктарга, жана жээктик Аморрейликтерге, жана Хеттиликтерге, жана Периззиликтерге, жана тоодогу Иебуситтерге, жана Хивиттерге, жана Хермон астындагыларга Массыма жерине. Жана алар чыгышты жана алардын падышалары алар менен, деңиздин кумундай көп болуп, жана жылкылар жана арабалар абдан көп. Бардык падышалар өздөрү чогулуп, бир жерге келишти жана Марон суусунун жанында лагерь куруп, Израил менен согушууга даярдык көрүштү.

Теңир Ыйык Ешуага айтты: Алардын жүзүнөн коркпо, анткени эртең ушул саатта мен аларды Исраилдин алдында талкаланган кылып берем. Алардын жылкыларынын кетик сиңирлерин кесесиң жана алардын арабаларын отто күйгүзөсүң. Ыйса жана бардык согушчу эл Марон суусунун жанындагы алардын үстүнө күтүлбөгөн жерден келди, жана тоолуу жерде алардын үстүнө түштү. Теңир аларды Израилдин колуна берди, жана аларды кыргындап улуу Сидонго чейин, Масеронго чейин жана чыгыштагы Массох талааларына чейин куугунтуктап, аларды бир да аман калган калбай турганча кыргындап салышты. Жана Ешуа аларга Теңир ага буйруган жол менен жасады, алардын аттарынын тамырларын кести жана алардын арабаларын от менен күйгүздү.

Ошол убакта Ыйса кайтып келип, Асорду жана анын падышасын басып алды, ал эми Асор мурда ушул падышалыктардын баарын башкарган. Жана алар бул шаарда бардык тирүү жандыкты кылыч менен өлтүрдү, жана баарын толук жок кылды, жана бул шаарда эч бир тирүү жандык калтырылган жок, жана Асорду от менен өрттөдү. Жана бардык шаарларды падышалыктардын жана падышаларын алардын алды Ешуа, жана өлтүрдү аларды кылычтын оозу менен, жана толук жок кылышты аларды, кандай жол буйруган Муса, кул Теңирдин. Бирок Израиль бардык бекемделген шаарларды өрттөгөн жок, Асордон башка, аны гана Израиль өрттөгөн. Израилдин уулдары анын бардык олжосун өздөрү үчүн олуттадылар, ал эми аларды баарын кылычтын оозу менен жок кылдылар, аларды жок кылганга чейин, алардан эч бир дем алуучу нерсени калтырышкан жок. Теңир өзүнүн кулу Мусага кандай буйрук берген болсо, Муса да ошондой эле Ешуага буйрук берди, жана Ешуа ошентип жасады, Муса ага буйруган нерселердин баарынан эч нерсени бузган жок.

Ешуа бардык тоолуу жерди, бардык Нагеб жерин, бардык Госом жерин, түздүктү, батыш тараптагысын, Израил тоосун жана төмөнкү жерлерди алды. Челча тоосунан тоого карай, Сеирге көтөрүлгөн жерге чейин, Балагадга чейин жана Аермон тоосунун астындагы Ливан тектүүлүгүнө чейинки аймактарды, алардын бардык падышаларын алды, жок кылды жана өлтүрдү. Ешуа бул падышаларга карата көп күндөр согуш жүргүздү.

Израиль албаган шаар жок болгон, баарын согушта алышкан. Анткени Теңирдин аркасы менен алардын жүрөгү күчтөндүрүлүп, Израилге каршы согушка чыгышы үчүн болду, ошондуктан алар жок кылынсын, аларга мээрим көрсөтүлбөсүн, бирок алар жок кылынсын деп, Теңир Мусага айткан жол менен.

Ошол убакта Ешуа келди жана тоолуктан Энакимдерди кыйратты: Хеброндон, Дабирден, Анаботтон жана бүткүл Иудадан алардын шаарлары менен бирге. Ешуа аларды кыйратты. Израилдин уулдарынан энакимдер калтырылган жок, бирок Газада, Гетте жана Ашдодто гана калтырылды.

Жана Ешуа бардык жерди алды, анткени Теңир Мусага буйруган, жана Ешуа аларды Израилге мирас катары алардын уруулары боюнча бөлүштүрүп берди, жана жер согуштан токтоду.

12

Жана булар жердин падышалары, кимдерди Израилдин уулдары өлтүрдү жана алардын жерин мурас кылып алдылар Иорданнын аркы жагында, күн чыгыштан, Арнон капчыгайынан Хермон тоосуна чейин, жана Арабанын бардык жерин чыгыштан. Аморейлердин падышасы Сихон Хешбонда жашаган, ал Арнондон башкарган, ал өрөөндө,

өрөөндүн бир бөлүгүндө, жана Галаадтын жарымын Жаббокко чейин, Аммон уулдарынын чегине чейин. Жана Араб Хиннерет деңизине чейин чыгыш тарапта, жана Араб деңизине чейин, туз деңизи чыгыштан Бет-Ешимот жолу боюнча, Теймандан Асидот-Фасганын астында. Башан падышасы Ог алпкарлардан калган эле, ал Аштарот жана Эдрей шаарларында жашаган. Хермон тоосунан жана Секхайдан башкаруучу, жана бардык Башанды Гергеси чектерине чейин, жана Махини, жана жарым Галаадды Хешбондун падышасы Сихондун чектерине. Мусо Теңирдин кулу жана Исраилдин уулдары аларды уруп-талкалашты, жана Мусо аны мурас катары Рубенге, Гадка жана Манассенин уруусунун жарымына берди.

Булар аморейлердин падышалары, аларды Ешуа жана Израилдин уулдары Иорданды аркы жагында, Балагад деңизинин жанында, Ливандын түздүгүндө өлтүрүштү, жана Челха тоосуна чейин, Сеирге көтөрүлүүчүлөргө чейин. Ешуа аны Израилдин уруулары мурастоого алардын мурасы боюнча берди. тоодо жана тегиздикте, жана Арабда, жана Аседотто, жана чөлдө, жана Негебде: хеттилерди, жана аморлорду, жана канаандыктарды, жана периззилерди, жана хивилерди, жана ебуситтерди.

Иерихонун падышасын жана Айдын падышасын, ал Бетелдин жанында турат, Иерусалимдин падышасы, Хеброндун падышасы, Иеримуттун падышасы, Лахиштин падышасы, Айлам падышасы, Газер падышасы, Дабирдин

падышасы, Гадердин падышасы, Падыша Эрмат, падыша Адер, Лебна падышасы, Одоллам падышасы, Падышасы барды. падыша Тафутту, падыша Оферди, Арок падышасы Офек, Асом падышасы, падыша Сымоон, падыша Мамброт, падыша Азиф Кадештин падышасы, Заххактын падышасы, Мареддин падышасы, Кармелдин Иекомдун падышасы, Одоллам падышасы Феннеадордун, Галилеянын Гей падышасы, Тирза падышасы, булардын баары жыйырма тогуз падыша.

13

Ыйса карыя, жылдары өткөн эле, Теңир ага айтты: Сен карыдың, бирок мурас катары бөлүштүрүлүүгө тийиш болгон жер али көп калды. Жана бул таштап кетилген жер - Филистимдиктердин, Гесирликтин жана Кананлыктын чектери, Мисырдын алдындагы адамсыз жерден Аккарондун чегине чейин, Кананалыктардын сол жагынан, Филистимдиктердин беш сатрапиясына эсептелет: Газалыкка, Аздоттукка, Аскалониттикке, Геттайлыкка, Аккарониттикке жана Эвайлыкка. Тайман-дан жана Ханаан-дын бардык жеринен Газа-нын алдында, жана Сидондуктар Афек-ке чейин, Аморейлердин чектерине чейин. жана Филистиимдиктердин бардык Галиаф жерин, жана бардык Ливанды күн чыгыштан, Галгалдан баштап Аермон тоосунун астынан Эмафтын кирүүсүнө чейин, Ливандан Масереф Мемфомаимге чейинки тоолуу жерде

жашагандардын баарын, бардык Сидондуктарды мен Израилдин алдынан жок кылам, бирок аны мүлк катары Израилга бөлүп бер, мен сага буйруган ыкма боюнча.

Эми бул жерди тогуз уруу менен Манассенин жарым уруусуна мурас катары бөлүп бер. Иордандан баштап улуу деңизге чейин, күн батыш тарапка карай, аны берасиң, улуу деңиз чек болот. Эки уруулар жана жарым Манасса уруусу, Рубен жана Гад уруусуна Мусо Иорданынын аркы тарабында, күн чыгыш тарапта берди, ага Теңирдин кулу Мусо берген. Ароердан, ким Арнон селинин жээгинде турат, жана өрөөндүн ортосундагы шаарды, жана бүт Мисорду Маидабандан Хешбонда падышалык кылган Аморейлердин падышасы Сихондун бардык шаарлары Аммон уулдарынын чектерине чейин, Жана Галаадитисти, жана Гесиринин чектерин, жана Махатини, Аермон тоосунун баарын, жана Басанитиндин баарын Ача чейин, Башандагы Огдун бүт падышалыгы, ким Аштарот менен Эдрейде башкарган, бул алптардан калган эле, жана Мойсей аны урду жана жок кылды. Израилдин уулдары Гешириди, Махатиди жана Кананандыкты толугу менен кыйратышкан эмес, жана Гешириди менен Махатидин падышалары Израилдин уулдарынын арасында бүгүнкү күнгө чейин жашашты.

Леви уруусунан башка мурас берилген жок, Израилдин Теңири Ыйык, бул алардын мурасы, Теңир аларга айткандай, жана бул бөлүштүрүү, Муса Израилдин

уулдарына Моабдын Аработунда, Иорданынын аркы жагында, Иерихонун каршысында бөлүштүрдү.

Жана Мусо Рубен уруусуна алардын уруулары боюнча берди. Жана алардын чектери Ароердан башталды, ал Арнон жырасынын алдында турат, жана Арнон жырасындагы шаарды, жана бүт Мисорду камтыды, Эсебонго чейин, жана Мисордо болгон бардык шаарларды, жана Дайбонду, жана Баймон Баалды, жана Меелботтун үйүн, жана Башан, жана Бамот, жана Мефаат, жана Кириатаим, жана Себама, жана Серада, жана Сион Энаб тоосунда, жана Бет-Пеор, жана Аседот-Фасга, жана Байттасеинот, жана Мисордун бардык шаарларын жана Аморрейлердин падышасы Сихондун бүткүл падышалыгын, кимди Мусе уруп салган – аны жана Мадиамдын жетекчилерин, жана Эвини, жана Робокту, жана Сурду, жана Хурду, жана Робени, Сиондун башкаруучусун, өлтүрүлгөндөрдү, жана Сионду туруучуларды.

Жана алар Беордун уулу Балаам сыйкырчыны согуш учурунда өлтүрүштү.

Рубендин чектери Иордан дарыясы чеги болду, бул Рубен уулдарынын уруулары боюнча мурасы, алардын шаарлары жана алардын фермалары.

Мусо Гаддын уулдарына алардын уруулары боюнча берди.

Алардын чектери Иазер, Галаадтын бардык шаарлары жана Аммон уулдарынын жеринин жарымы Арабага чейин болду, ал Арадтын алдында жайгашкан. Жана Эсебондон Аработко чейин Массефага ылайык, жана Ботаним, жана Маан Дайбондун чектерине чейин. жана Энадом, жана Отаргаи, жана Баинтанабра, жана Сокхота, жана Сафан, жана Эсебондун падышасы Сихондун калган падышалыгы, жана Иордан чек коёт Хинерет деңизинин бөлүгүнө чейин, Иорданынын аркы жагында, чыгыштан. Бул Гаддын уулдарынын мурасы алардын уруулары боюнча жана алардын шаарлары боюнча. Алардын уруулары боюнча алар мойнун кайтарышат өз душмандарынын алдында, анткени алардын шаарлары жана алардын фермалары алардын уруулары боюнча болду.

Жана Мусо Манассе уруусунун жарымына алардын уруу-түркмөндөрүнө ылайык берди. Алардын чектери Маандан башталды, ошондой эле бүткүл Башан падышачылыгы, жана Башан падышасы Огдун бүткүл падышачылыгы, жана Башанитидде жайгашкан Жаирдин бардык кыштактары, алтымыш шаар. Жана Галаадтын жарымы, жана Астаротто жана Эдреиде Огдун падышачылыгынын шаарлары Башанитидде, Манассенин уулу Махирдин уулдарына, жана Манассенин уулу Махирдин уулдарынын жарымына, алардын уруулары боюнча. Булар Мусо Иорданды аркы жагында, Моабдын Аработ аймагында, Иерихонун чыгыш тарабындагы Иорданды аркы жагында мурастаган элдер.

14

Булар Исраилдин уулдарына Ханаан жеринде мүлктү бөлүштүргөндөр, аларга Элеазар дин сыйынуучусу, Нундун уулу Ешуа жана Исраилдин уулдарынын уруу башчылары мүлк катары бөлүштүрүшкөн. Чек ташка ылайык алар мурастап алышты, Теңир Ешуанын колу аркылуу буйруган жол боюнча тогуз уруулар жана жарым уруу үчүн. Иорданынын ары жагынан. Ал Левилерге алардын арасында үлүш берген жок. Анткени Жусуптун уулдары эки уруу болушту - Манасса жана Эфраим, жана Левилерге жерден бөлүк берилген эмес, бирок жашоо үчүн шаарлар гана берилди, ошондой эле алардын малы үчүн бөлүнгөн жерлер. Теңир Мусага кандай буйрук берген болсо, Исраил уулдары ошондой кылышты жана жерди бөлүштү.

Иуданын уулдары Гилгалда Ешуанын алдына келишти, жана Иефоннанын уулу Калеб Кенезиялык ага айтты: Сен Теңир Кадеш Барнеада Кудайдын адамы Мусага мен жана сен жөнүндө айткан сөздү билесиң. Кырк жашта болдум, качан Кудайдын кулу Мусо мени Кадеш Барнеадан жерди чалгындоого жөнөттү, жана мен ага анын акылына ылайык сөз менен жооп бердим. Мени менен чыккан бир тууганым элдин жүрөгүн өзгөрттү, мен болсо менин Теңирим Кудайга ээрчүүгө толук берилдим. Ошол күнү Мусо ант берип айтты: Сен басып өткөн жер сага жана балдарыңа түбөлүккө мүлк болот, анткени сен биздин Теңирибиздин

артынан ээрчүүгө берилдиң. Жана азыр Теңир мени ошол жол менен багып-өстүрдү, айткандай, бул кырк беш жыл болду, Теңир бул сөздү Мусага айткандан бери, жана Израиль чөлдө жүргөндө, жана азыр карагыла, мен бүгүн сексен беш жаштамын. Мен бүгүн дагы деле Мойсей мени жибергендеги сыяктуу күчтүүмүн, азыр да согушка чыгып-кирүүгө ошондой эле күчтүүмүн. Азыр мен сенден бул тоону сурайм, Теңир ошол күнү айткандай, анткени сен ошол күнү бул сөздү уктуң. Азыр Анаким ошол жерде, бекемделген жана улуу шаарлар бар. Эгер Теңир мен менен болсо, анда мен аларды жок кылам, Теңир мага айткандай.

Ешуа ага батасын берди жана Хевронду Ефоннанын уулу, Кеназдын уулу Калебге мүлк катары берди. Ушул себептен Хеброн Кенеззайлык Иефоннанын уулу Калебге мүлк катары ушул күнгө чейин тийди, анткени ал Ысрайылдын Кудайы Теңирдин буйругуна ээрчиди. Хевронун мурунку аты Аргоб шаары болгон, бул Анакимдердин борбор шаары эле, ошондон кийин жер согуштан тынчыды.

15

Жана Иуда уруусунун чектери алардын уруулары боюнча Идумеянын чектеринен Син чөлүнөн Кадешке чейин түштүккө карай болду.

Жана алардын чектери Түштүктөн башталып, туздуу

деңиздин бөлүгүнө чейин, Түштүккө карай созулган тоодон башталды. Жана Акрабин өрлөөсүнүн каршысынан өтөт, жана Сенаны айланат, жана түштүктөн Кадеш Барнеага көтөрүлөт, жана Хезронго чыгат, жана Аддарга көтөрүлөт, жана батыш тараптагы Кадешке чыгат. Жана ал Салмонага чыгат, жана Египет өрөөнүнө чейин өтөт, жана анын чектеринин чыгуусу деңизге болот, бул алардын түштүктөн чектери болот.

Чыгыш тараптагы чек арасы бүт туздуу деңизден Иордан дарыясына чейин созулат. Түндүк тараптагы чек арасы деңиздин кырка сыртынан жана Иорданынын бөлүгүнөн башталат. Чек ара Бетаглаамга чыгат, андан соң түндүктөн Бетарабахка өтөт, андан соң Рубендин уулу Баиондун ташына чыгат. Жана чек ара Ахор ойдун төртүнчү бөлүгүнө көтөрүлөт, андан кийин Галгалга түшөт, ал Адаммин көтөрүлүүсүнүн каршысында, ал ойдун түштүгүндө, жана Күн булагынын суусуна өтөт, жана анын чыгуусу Рогел булагы болот. Жана чек-аралар Эннөм жырасына көтөрүлөт, Иебуистин аркасынын үстүнө түштүктөн, бул Иерусалим болот, жана чек-аралар тоонун чокусуна өтөт, ал Эннөм жырасынын бетине карата деңизге карай, ал Рафаим жеринин бөлүгүнөн түндүккө карай. Жана чек-ара тоонун чокусунан Нафтонун суу булагына өтөт, жана Эфрон тоосуна өтөт, жана чек-ара Баалга алып барат, бул Иарим шаары. Жана чек ара Баалдан деңизге айланып өтөт, жана Ассар тоосуна Жарин шаарынын аркасына Түндүктөн өтөт, бул Часлон болот, жана күн шаарына түшөт, жана

Түштүккө өтөт. Жана чек Аккарондун артынан түндүккө карай өтөт, жана чектер Соккотко чыгат, жана чектер Түштүккө өтөт, жана Лебнага чыгат, жана чектердин чыгуусу деңизге болот, Жана алардын чектери деңизден башталат, ал улуу деңиз чек коёт. Булар Иуда уулдарынын чектери, алардын уруулары боюнча айланасында.

Жана Халебге, Иефоненин уулуна, Кудайдын буйругу боюнча Иуда уулдарынын арасында бөлүк берилди, жана Ыйсуу ага Энактын башкы шаары Арбок шаарын берди, бул Хеброн. Халеб, Иефоненин уулу, ошол жерден Энактын үч уулун – Сусини, Толамини жана Ахиманды жок кылды. Калеб ошондон Дабирде жашагандардын үстүнө чыкты, бирок Дабирдин аты мурда Жазуулар шаары болгон.

Калеб айтты: Ким Жазуулар шаарын алып, басып алса жана ээлик кылса, ага кызым Ахсаны аялдыкка берем. Жана Халебдин агасы Хенездин уулу Готониел аны алды, жана ал ага өзүнүн кызы Асханды аял кылып берди. Ал чыгып бара жатканда, аял ага кеңеш берип, Атамдан талаа сурайм деди, андан кийин ал эшектен кыйкырды, жана Калеб ага Сага эмне болду? деп айтты. Жана ал ага айтты: Мага батаңды бер, анткени сен мени Негеб жерине бердиң, мага Ботханисти бер. Жана ал ага үстүнкү Гонатланды жана астынкы Гонатланды берди.

Бул Жуда уулдарынын уруусунун мурасы. Алардын шаарлары Иуда уулдарынын уругунун жанында, Эдомдун

чегинде, чөлдө болду, жана Баиселеел, жана Ара, жана Асор жана Икам, жана Регма, жана Ароуел. жана Кадеш, жана Асорионаин, жана Майнам, жана Балмаана, жана алардын айылдары, Жана Ашерон шаарлары, бул Асор, жана Сен, жана Салма, жана Моладах, жана Сери, жана Баалат, жана Холасеола, жана Беершеба, жана алардын айылдары, жана алардын фермалары, Бала, жана Бакок, жана Асом, жана Элбоудад, жана Бетел, жана Хорма, жана Зиклаг, жана Махарим, жана Сетеннак, жана Лабос, жана Сале, жана Эромот, жыйырма тогуз шаар, жана алардын айылдары.

Жалпакта Асташол, Раа жана Асса. Жана Тигилген, жана Созулган, жана Илутот, жана Кендик, жана Жермут, жана Одоллам, жана Мембра, жана Саочо, жана Иазека, жана Сакарим, жана Гадера, жана анын фермалары, он төрт шаар, жана алардын айылдары. Сенна, жана Адасан, жана Магадалгад, жана Далад, жана Масфа, жана Иахареел, жана Баседот, жана Идеадалеа, жана Чабра, жана Махес, жана Маахос, жана Гедор, жана Багадиел, жана Номан, жана Махедан – он алты шаар жана алардын айылдары. Лебна, Итак жана Енох, Жана Иана, жана Насиб, жана Кейлам, жана Акиези, жана Кезиб, жана Батесар, жана Айлом - он шаар, жана алардын айылдары, Экрон жана анын айылдары, жана алардын фермалары, Эккрондон Гемнага чейин, жана Аседотко жакын болгон бардык жерлер, жана алардын айылдары, Асиедот жана анын айылдары, жана анын фермалары, Газа жана анын айылдары, жана анын фермалары Египеттин селине чейин, жана улуу деңиз

бөлөт.

Жана тоолуу жерде Самир, Иетер жана Соха, Жана Агып жаткан, жана Жазуулар шаары, бул Дабир, жана Анон, жана Эс, жана Ман, жана Айсам, жана Госем, жана Халу, жана Ханна, жана Гилом – он бир шаар жана алардын айылдары, Айрем, Ремна жана Сома, жана Жемаин, жана Баетачу, жана Факоуа, жана Эума, жана Арбок шаары, бул Хеброн болот, жана Сорайт, тогуз шаар жана алардын фермалары, Маон, жана Кармел, жана Зиф, жана Ютта, жана Жариел, жана Арикам, жана Заканаим. жана Гибеа, жана Тимна, тогуз шаар жана алардын айылдары, Айлоуа, Бет-цур жана Геддон, жана Магарот, жана Бетанам, жана Текум - алты шаар, жана алардын айылдары, Кириат баал, бул Жарим шаары, жана Сотеба, эки шаар жана алардын фермалары. жана Баддаргейс, жана Тарабаам, жана Айнон, жана Аиохиоза, жана Нафлазон, жана Садондун шаарлары, жана Аркадес, жети шаар, жана алардын айылдары.

Ыебусаилик Иерусалимде жашаган, жана Иуданын уулдары аларды жок кыла алышкан эмес, жана ыебусаилер Иерусалимде ушул күнгө чейин жашап келишкен.

16

Жана Жусуп уулдарынын чектери Иорданынан, Иерихонго карата чыгыш тараптан башталды, жана Иерихонунан

тоолуу четтикке, Бетел Лузага көтөрүлөт. Жана ал Бетелге чыгып, Ахатартинин чектери боюнча өтөт. Жана ал деңизге карай Апталимдин чегине чейин, Бетхорондун төмөнкү чегине чейин өтөт, жана алардын чыгуусу деңизге карай болот. Жусуптун уулдары Эфраим менен Манассе мурас алышты.

Эфраимдин уулдарынын чектери алардын уруулары боюнча белгиленди, жана алардын мурасынын чектери чыгыштан Атарот жана Эрок аркылуу жогорку Бет-Оронго чейин, жана Газара болду. Жана чектер деңизге Икасмонго чейин Түндүктөн Ысыктан келет, чыгышка Тенасага карай айланат, жана Селлеске, жана чыгыштан Ианокага өтөт. жана Махого, жана Атаротко, жана алардын айылдарына, жана Иерихого келет, жана Иорданга чыгат. Жана Тафудан чектер деңизге Челканага карай барат, жана алардын чыгуусу деңизге болот, бул Эфраим уруусунун мурасы алардын ылаяндарына ылайык.

Жана Эфраимдин уулдарына бөлүнгөн шаарлар Манассенин уулдарынын мурасынын ортосунда, бардык шаарлар жана алардын кыштактары. Эфраим Газерде жашаган канаандыкты жок кылган эмес, жана канаандык Эфраимде ушул күнгө чейин жашаган, Египет падышасы Фараон чыгып келип, аны алып, отто күйгүзгөнгө чейин, жана канаандыктарды, ферезейликтерди жана Газерде жашагандарды тешкенге чейин, жана Фараон аны өз кызына сеп катары бергенге чейин.

17

Жана Манассанын уулдарынын уруусунун чектери болду, анткени бул Жусуптун биринчи туулганы, Манассанын биринчи туулганы Макирге, Галаадтын атасына, анткени ал согушчу эркек болгон, Галаадитте жана Башанитте. Манассанын калган уулдарына алардын уруулары боюнча тийди: Иезинин уулдарына, Келездин уулдарына, Иезиилдин уулдарына, Сухемдин уулдарына, Сумаримдин уулдарына жана Офердин уулдарына – булар алардын уруулары боюнча эркектер болушту.

Оферинин уулу Салпаадда уулдары болгон эмес, бирок кыздары гана болгон, жана Салпаадтын кыздарынын аттары булар: Маала, Ноуа, Эгла, Мелча жана Терса. Жана алар Элеазар руханийдин, Ешуанын жана башчылардын алдында турушту, айтып: Кудай Мусанын колу аркылуу биздин бир тууган агаларыбыздын ортосунда бизге мурас берүүнү буйруду, жана Теңирдин буйругу боюнча аларга алардын атасынын бир тууган агаларынын арасында үлүш берилди. Жана алардын арканы Анассадан түштү, жана Лабек түздүгү Галаад жеринен, ал Иорданынын аркы жагында болот, Анткени Манассанын уулдарынын кыздары өз агаларынын арасында мурас алышты, ал эми Галаад жери Манассанын калган уулдарына тийди.

Манассенин уулдарынын чеги Делханат болду, ал Анаттын

уулдарынын алдында, жана чек Яминге жана Яссибге карай барып, Тафтот булагына жетет. Манассага болот, жана Тафет Манассанын чектеринде Эфраимдин уулдарына. Жана чектер Каран жарына түшөт, Түштүккө карай Жариел жарына, Эфраимдин теребинти Манассе шаарынын ортосунда, жана Манассенин чектери түндүккө карай селге чейин, жана анын чыгуусу деңиз болот. Түштүктөн Эфраимге, түндүктөн Манассага, жана деңиз алардын чеги болот, жана түндүктө Ашер менен кошулушат, жана чыгыштан Иссахар менен. Манасса Иссахар менен Ашер аймагында Байтанды жана алардын айылдарын, Дордун тургундарын жана анын айылдарын, Мегиддонун тургундарын жана анын айылдарын, Мафетанын үчүнчү бөлүгүн жана анын айылдарын алат.

Манассанын уулдары бул шаарларды жок кыла алышкан жок, жана Кананлык ошол жерде туруп калды. Жана болду, анткени Израилдин уулдары күчөтүшкөндө, алар Кананлыктарды баш ийгендер кылышты, бирок аларды толугу менен жок кылышкан жок.

Бирок Жусуптун уулдары Ешуага жооп беришти, айтышты: Эмне үчүн бизге бир үлүш жана бир өлчөнгөн бөлүктү мүлк кылып бердиң? Мен болсо көп эл элмин, жана Кудай мени батасын берди. Ыйса аларга айтты: Эгер сен көп элдүү болсоң, токойго барып чык жана өзүң үчүн тазала, эгер Эфраим тоосу сени тарылтса. Алар айтышты: Эфраим тоосу бизге жакпайт, ал жерде Бет-Шеанда жана анын

айылдарында, Изреел өрөөнүндө жашаган Ханаандыктарда тандалган аттар жана темир куралдар бар. Жана Ыйса Жусуптун уулдарына айтты: эгер сен көп эл болсоң жана улуу күчкө ээ болсоң, сага бир тиешелүү болбойт. Токой сага тийиштүү болот, анткени ал токой болуп турат жана сен аны тазалайсың, жана ал сага тийиштүү болот, жана качан сен Ханаандыкты жок кыласың, анткени анын тандалган аттары бар, сен андан күчтүүсүң.

18

Жана Ысрайылдын уулдарынын бардык жамааты Шилого чогулду, жана алар ошол жерде куболук чатырын тиктиштирди, жана жер алардын тарабынан багындырылды.

Израилдин жети уруусу калды, алар мурас алган эмес. Жана Ешуа Израилдин уулдарына айтты: Качанга чейин чарчайсыңар биздин Теңир Кудай берген жерди мүлк кылып алууга? Ар бир уруудан үч эркекти бергиле, алар туруп, жерди кыдырып чыгышсын жана аны менин алдымда сүрөттөшсүн, аны бөлүштүрүү үчүн керек болгондой кылып. Алар ага карай жөнөшүп кетишти. Ал аларга жети бөлүктү бөлүп берди, Иуда түштүктөн аларга чек ара коёт, ал эми Жусуптун уулдары түндүктөн аларга чек ара коюшат. Силер болсо жерди жети бөлүккө бөлүңүз жана бул жакка мага алып келиңиз, мен силерге биздин

Теңир Кудайдын алдында тагдырды чыгарам. Жок, анткени Левинин уулдарына силерде үлүш болбойт, анткени роҳанийлик Теңирдин үлүшү анын. Гад жана Рубен жана Манассенин уругунун жарымы алышты алардын мурасын Иорданынын аркы жагында чыгыш тарапта, аны аларга берди Теңирдин кулу Муса.

Жана эркектер туруп барышты, жана Ешуа жерди сүрөттөп келүүгө барган эркектерге буйрук берип айтты: Барыңыздар жана жерди сүрөттөп чыгыңыздар, андан кийин мага келиңиздер, мен силерге бул жерде Теңирдин алдында Шилодо үлүштү чыгарам. Алар жүрүп, жерди кезип чыгышты, аны көрүп, шаарларга ылайык жети бөлүккө бөлүп китепке жазышты жана Ешуага алып келишти. Жана Ешуа аларга Теңирдин алдында Шилода үлүш салды.

Биринчи болуп Бенжамин уруусунун тиешеси алардын урууларына ылайык чыкты, жана алардын тиешесинин чектери Жуданын уулдарынын жана Жосефтин уулдарынын ортосунда чыкты.

Алардын чектери Түндүктөн башталды. Иордан дарыясынан чектер Иерихонун түндүк тарабындагы аркасына карай көтөрүлүп барат, андан кийин тоого карай көтөрүлүп деңизге жетет, жана анын чыгар жери Мабдаритис Бетон болот. Жана чектер ошондон Лузанын аркасы боюнча түштүк тарабынан өтөт, бул Бетел, жана

чектер Маатароб Орехтен тоолуу жерге карай түшөт, ал түштүктөгү Бет-орондун ылдый жагында.

Жана чектер өтүп, деңизге караган бөлүккө Түштүктөн, тоодон Бет-Хорондун алдына карай Түштүккө өтөт, жана анын чыгуусу Кириат-Баалга болот, бул Кириат-Иарим, Иуданын уулдарынын шаары, бул деңизге карай бөлүк.

Жана түштүккө карай бөлүк Кариат Баалдын бөлүгүнөн баштап, жана чектер Гасинге өтөт, Нафтонун суу булагына карай. Жана чектер бөлүктүн үстүнө түшөт, бул Соннам өрөөнүнүн алдына карата, ал Эмек Рафаимдин түндүк бөлүгүндө, жана Гаиенна Иебусайдын түштүк аркасынын үстүнө түшөт, Рогел булагынын үстүнө түшөт. Жана ал Бетшемеш булагынын үстүнөн өтөт, жана Галилоттун үстүнөн өтөт, ал Этамдын көтөрүлүшүнүн каршысында турат, жана Рубендин уулдарынын Баион ташынын үстүнө түшөт, Жана Бетарабанын аркасы боюнча түндүктөн өтүп, деңиздин түндүк тарабындагы аркасына карай чектерге түшөт. Жана чектердин чыгуучу жери Туздуу деңиздин кырка тоосунда болот, Түндүктө Иордан дарыясынын бөлүгүнө карай Түштүктөн, булар Түштүктөн баштап чектер болот.

Жана Иордан чыгыш тараптан чек коёт, бул Бенжамин уулдарынын мурасы, анын чектери айланасында уруулар боюнча.

Жана Бенжамин уулдарынын шаарлары алардын уруулары боюнча болду: Иерихо, жана Бетегаио, жана Амекасис, жана Байтабара, жана Сарай, жана Бесана, жана Аиен, жана Фара, жана Ефрата, жана Карафа, жана Кефира, жана Мони, жана Гибеа – он эки шаар жана алардын айылдары, Гибеон, Рама жана Беероф, жана Масса, жана Мирон, жана Амок, жана Фира, жана Кафан, жана Накан, жана Зелекан, жана Тареела. Жана Иебус, бул Иерусалим болот, жана Габаот, Иарим – он үч шаар жана алардын айылдары. Бул Бениамин уулдарынын уруулары боюнча мурасы.

19

Жана Шимондун уулдарынын экинчи тыйыны чыкты, жана алардын мурасы Иуданын уулдарынын тыйындарынын ортосунда болду. Алардын тилкесине Беершеба, Самаа жана Каладам тийди. жана Арсола, жана Бола, жана Жасон, жана Эртула, жана Пландар, жана Хорма, жана Сикелак, жана Баитмахереб, жана Сарсусин, жана Батарот жана алардын талаалары, он үч шаар жана алардын кыштактары. Тынч, Жылуу, Жетер жана Кургак – төрт шаар жана алардын айылдары. Алардын шаарларынын айланасында Балекке чейин, Баметке карата түштүккө баруучулардын, бул Симеон уулдарынын уруусунун мурасы алардын урууларына карата. Йуданын бөлүгүнөн Симеон уулдарынын уруусунун мурасы келип чыкты, анткени Йуда уулдарынын бөлүгү алардын

өздөрүнүн бөлүгүнөн чоңураак болду, жана Симеон уулдары алардын өздөрүнүн бөлүгүнүн ортосунда мурас алышты.

Жана үчүнчү тиешке Завулунга алардын уруулары боюнча чыкты, алардын мурасынын чектери Эседекгола болот, алардын чектери, Теңиз жана Магелда, жана Бетарабада капчыгайга кошулат, ал Иекмандын алдында. Жана Седдуктан чыгыш тараптан Бейт-шемештин тескерисинен Хаселот-айттын чектерине кайтты, жана Дабироттон өтүп, Фаггайга чыгат. Жана ошондон айланып өтүп, чыгыш тараптан Гебере аркылуу Катасем шаарына карай барат, андан кийин Реммонаа Матараозага карай өтөт. Жана чектер түндүк тарапка Хамат аркылуу айланып өтөт, жана алардын чыгуусу Зифронго болот, жана Катанат, жана Набаал, жана Сымоон, жана Иерихо, жана Байтман. Бул Забулон уулдарынын уруусунун мурасы алардын кландарына ылайык, шаарлар жана алардын кыштактары.

Жана Иссахарга төртүнчү бөлүк чыкты. Алардын чектери Иазиел, Хасалот жана Сунам болду. жана Агин, жана Сиона, жана Реерот жана Анахерет, жана Дабирон, жана Кишон, жана Ребес, Реммас, Иеон, Томман, Аймарек жана Берсафес. Чектер Гаифборго жана Салимге деңиз тарапка кошулат, ошондой эле Бетшемешке, жана чектердин чыгуусу Иордан болот. Бул Иссахар уулдарынын урууларына ылайык алардын мурасы, алардын шаарлары жана кыштактары.

Ашерге бешинчи тиешелүү алардын уруулары боюнча чыкты. Алардын чектери Экселекет, Алеф, Байток жана Кеаф болду. жана Элимелех, жана Аммиел, жана Маасеях, жана деңиз жагындагы Кармелге кошулат, жана Сионго, жана Лабанатка. Жана ал күн чыгыштан жана Байтегенеттен кайтат, жана Забулонго жана Экгайга кошулат, жана Птайел түндүккө ылайык, жана Саптайбайтменин чектерине кирет, жана Инаелге, жана Чобамасомелге өтөт. Келип, Раһаб, ынтызар болдум жана Кантан улуу Сидонго чейин. Жана чектер Рамага кайтарылат, жана Масфассат булагына чейин, жана Тирликтердин, жана чектер Ясифке кайтарылат, жана анын чыгуусу деңиз болот, жана Аполеб, жана Эхозоб, жана Архоб, жана Афек, жана Рааү. Бул Ашер уулдарынын уруусунун мурасы алардын уруулары боюнча, шаарлар жана алардын кыштактары.

Жана Нефталимге алтынчы бөлүк чыкты. Алардын чектери Моолам, Мола, Бесемиин, Арме, Набок жана Иефтамай аркылуу Додамга чейин созулду, ал жактын чыгуучу жолдору Иорданга туташты. Жана чектер Аттаборда деңизге кайтат, жана ошондон Иаканага өтөт, жана Түштүктөн Забулонго кошулат, жана Ашер деңизге карата кошулат, жана Иордан күндүн чыгышынан.

Жана Тириялыктардын бекемделген шаарлары: Тир, Оматадакет жана Кенерет, жана Армаит, жана Араэл, жана Асор, жана Кадес, жана Ассари, жана Асор булагы, жана

Кероэ, жана Мегалаарим, жана Байттаме, жана Тессамыс. Бул Нафтали уулдарынын уруусунун мурасы.

Жана Данга жетинчи бөлүк чыкты Алардын чектери Сарат, Аса жана Саммаус шаарлары болду. жана Саламистин, жана Аммон, жана Силатха, жана алып, жана Тимна, жана Экрон, жана Алкатха, жана Бегетон, жана Гебеелан, жана Азор, жана Банаибакат, жана Гетреммон, жана Ийраактар деңизинен Иоппага жакын чек ара Бул Дан уулдарынын уруусунун мурасы, алардын уруулары боюнча, алардын шаарлары жана алардын кыштактары.

Дандын уулдары барып, Лахиш менен согушушту, аны басып алышты, аны кылычтын оозу менен урушту, анда жашашты жана анын атын Ласендан деп коюшту.

Жана алар өз чегинде жерди ээлөөгө барышты, жана Израилдин уулдары Нун уулу Ешуага алардын арасында үлүш беришти Кудайдын буйругу аркылуу, алар ага ал сураган Тамнасарах шаарын беришти, ал Эфраим тоосунда жайгашкан, жана ал шаарды курду жана анда жашады.

Бул Элеазар дин каарман, Нундун уулу Ешуа жана Ысрайыл уруулары ичиндеги үй-бүлөлөрдүн башчылары Шилодо Теңирдин алдында, күбөлүк чатырынын эшигинин жанында чек таш боюнча мурас катары берген бөлүштүрүүлөр, жана алар жерди ээлеп алуу үчүн барышты.

20

Теңир Ыйсага сүйлөп, айтты: Израилдин уулдарына сүйлөп айт: Мен силерге Мусанын аркылуу айткан качуу шаарларын бергиле. Баш калкалоочу жер өлтүргүчкө, ким жанды билбестен урган, жана силерге шаарлар баш калкалоочу жер болот, жана өлтүргүч кандын өч алуучусунун тарабынан өлбөйт, ал жамааттын алдында сотко турганга чейин.

Ал Галилеядагы Нефталим тоосундагы Кадешти, Эфраим тоосундагы Сихемди жана Иуда тоосундагы Арбок шаарын, бул Хеброн, бөлүп берди.

Жана Иордандын аркы жагында Рубен тукумунан чөлдөгү тегиздикте Босорду, Гад тукумунан Галаадда Аремотту, жана Манассе тукумунан Башанитидде Гаулонду берди.

Бул шаарлар Израилдин уулдарына жана алардын арасында жашаган чет өлкөлүккө белгиленген, ар бир билбестен жан урган адам ошол жерге качып баруу үчүн, ошондуктан кан өч алуучунун колунда өлбөсүн, ал жамааттын алдында сотко турганга чейин.

21

Жана Леви уулдарынын башкы аталары Элеазар дин кызматчыга жана Нундун уулу Ешуага жана Израил урууларды тукум башчыларына келишти Жана мен аларга Канаан жериндеги Шилодо айттым: Теңир Мойсейдин колу аркылуу бизге жашоого шаарларды жана биздин малга жайыттарды берүүнү буйруду. Жана Израилдин уулдары Левиталарга Теңирдин буйругу аркылуу мураска бөлүштүрүүдө шаарларды жана алардын жайыттарын беришти.

Каат элине тыкчы чыкты, жана Аарондун уулдарына, роохийлерге, Левиталарга Жүйүт уруусунан жана Шимон уруусунан жана Бенжамин уруусунан тыкчы менен он үч шаар берилди.

Жана Каатка калган уулдарга Эфраим уруусунан, Дан уруусунан жана Манассенин жарым уруусунан чек ташта он шаар берилди.

Гедсондун уулдарына Иссахардын уругунан, Ашердин уругунан, Нефталимдин уругунан жана Манассенин жарым уругунан Башанда он үч шаар берилди.

Жана Мерари уулдарына алардын уруулары боюнча Рубен уруусунан жана Гад уруусунан жана Завулон уруусунан чек ташта он эки шаар берилди.

Израилдин уулдары Левиталарга шаарларды жана

алардын жайыттарын беришти, Теңир Мусага буйрук берген жол менен, чек ташы аркылуу.

Иуданын уулдарынын уруусу, Симеондун уулдарынын уруусу жана Вениаминдин уулдарынын уруусунан бул шаарларды беришти, жана алар аталышты Ааронго уулдарга Каатдын элинен, Левинин уулдарынан, анткени буларга чек түштү. Ал аларга Энактын баш шаары болгон Кариатарбокту берди, бул Иуда тоосундагы Хеброн, бирок анын айланасындагы жайыттарды берди. Ыйса шаардын талааларын жана анын айылдарын Ефоннанын уулу Халебдин уулдарына ээлик кылуу үчүн берди.

Ааронго уулдарга өлтүргөн адам үчүн баш калкалоочу шаар болгон Хебронду жана анын менен бирге бөлүнгөн жерлерди, ошондой эле Лемнаны жана ага карата бөлүнгөн жерлерди берди. Жана Айломду жана ага бөлүнгөндөрдү, жана Теманы жана ага бөлүнгөндөрдү, Жана Күлкүнү, жана ага бөлүнгөндөрдү, жана Дебирди, жана ага бөлүнгөндөрдү, Жана Аса жана ага бөлүнгөн жерлер, жана Тану жана ага бөлүнгөн жерлер, жана Бейтшемеш жана ага бөлүнгөн жерлер - бул эки уруудан тогуз шаар. Жана Бенжамин уруусунан Габаонду жана анын бөлүнгөн жерлерин, жана Гатетти жана анын бөлүнгөн жерлерин, Жана Анатот өзүнүн бөлүнгөн жерлери менен, жана Гамала өзүнүн бөлүнгөн жерлери менен, төрт шаар. Ыйык кызматчы Аарондун уулдарынын бардык шаарлары он үч.

Жана Каат уулдарынын элдерине, Левиттерге, Каат уулдарынан калгандарга алардын роохийлеринин шаары Эфраим уруусунан берилди. Жана аларга беришти баш калкалоо шаарын, өлтүргөндүн шаарын - Сихемди жана ага бөлүнгөн жерлерди, Газараны жана ага тиешелүү жерлерди, жана ага бөлүнгөн жерлерди. Жана Бет-Хорон жана ага бөлүнүп берилген шаарлар - төрт шаар. Жана Дан уруусунан Элкотаимди жана ага бөлүнгөн жерлерди, жана Гетеданды жана ага бөлүнгөн жерлерди, Жана Айлон жана ага бөлүнгөн жерлер, жана Гетереммон жана ага бөлүнгөн жерлер, төрт шаар. Жана Манассе уруусунун жарымынан Танах жана ага бөлүнгөн жерлер, жана Иебата жана ага бөлүнгөн жерлер, эки шаар. Бардык шаарлар он, жана алар менен бөлүнгөндөр Каат уулдарынын калган элдерине.

Жана Гедсондун уулдарына, Левиталарга, жарым Манассе уругунан киши өлтүргөндөр үчүн бөлүнгөн шаарларды беришти: Басанитиддеги Гаулонду жана анын жайыттарын, Босоранды жана анын жайыттарын - эки шаарды. Жана Иссахар тайпасынан Кишонду жана ага бөлүнгөн жерлерди, жана Деббаны жана ага бөлүнгөн жерлерди, Жана Рамотту жана ага бөлүнгөн жерлерди, жана Жазуулар булагын жана ага бөлүнгөн жерлерди, төрт шаарды. Жана Ашер тайпасынан Баселланды жана анын бөлүнгөн жерлерин, жана Даббонду жана анын бөлүнгөн жерлерин, Жана Челкат жана ага бөлүнгөн жерлер, жана Рахаб жана ага бөлүнгөн жерлер, төрт шаар. Жана Нефталинин уруусунан өлтүргөнгө бөлүнгөн шаарды - Галилеядагы

Кадешти жана ага бөлүнгөн жерлерди, Немматты жана ага бөлүнгөн жерлерди, Теммонду жана ага бөлүнгөн жерлерди - үч шаарды. Гедсондун уруулары боюнча бардык шаарлары он үч шаар болгон.

Жана Мерари уулдарынын элине, калган Левиталарга, Забулон уруусунан Маан жана анын жайыттары, жана Кадеш жана анын жайыттары, Жана Селла, жана анын жайыттары – үч шаар. Жана Иордандын аркы жагында, Иерихонун боюнда, Рубен уругунан өлтүргөн адамдын баш калкалоочу шаары Босорду чөлдө, Мисону жана анын жайыттарын, жана Иазерди жана анын жайыттарын. жана Декмонду анын жайыттары менен жана Мафаны анын жайыттары менен, төрт шаар. Жана Гад уруусунан өлтүргөн адамдын баш калкалоочу шаарын, жана Галаадтагы Рамотту жана анын жайыттарын, Каминди жана анын жайыттарын жана Хешбонду жана анын жайыттарын, жана Язерди жана анын жайыттарын, бардыгы болуп төрт шаар. Леви урууларынан калган Мерари уулдарына алардын уруулары боюнча берилген бардык шаарлар он эки шаар болду.

Израил уулдарынын ээлигинин ортосундагы левиттердин бардык шаарлары кырк сегиз шаар жана алардын жайыттары бул шаарлардын айланасында, шаар жана шаардын айланасындагы жайыттар, бул шаарлардын баарына

Жана Теңир Израилге аталарына берүүгө ант еткен бардык жерди берди, жана алар аны мүлк кылып алышты жана анда жашашты. Жана Теңир аларды айланасынан эс алдырды, анткени Ал алардын аталарына ант берген, алардын бардык душмандарынан эч ким алардын алдында турган эмес, Теңир алардын бардык душмандарын алардын колуна берди. Теңирдин Израилдин уулдарына айткан бардык жакшы сөздөрүнөн бир да түшпөй, баары ишке ашты.

22

Анда Ешуа Рубендин уулдарын, Гаддын уулдарын жана Манассе уругунун жарымын чакырып алды. жана ал аларга айтты: силер Теңирдин кулу Мойсей силерге буйруган бардык нерселерди уктуңар жана мен силерге буйруган бардык нерселерге ылайык менин үнүмө баш ийдиңер. Силер бир тууган агаларыңарды бул көп күндөр бою таштап кеткен эмессиңер, бүгүнкү күнгө чейин Теңириңер Кудайдын буйругун сактадыңар. Азыр Теңир, биздин Кудайыбыз биздин бир тууган агаларыбызды тынчтандырды, кандай айткан болсо аларга. Азыр ошондуктан бурулуп, өз үйлөрүңөргө кетиңиздер жана өз ээлик жериңерге, кайсыны Мойсей силерге Иорданды аркы жагында берген. Бирок өтө аша сактагыла буйруктарды жана мыйзамды аткарууну, кимди Теңирдин кулу Мойсей бизге аткарууну буйруду, биздин Теңир Кудайды сүйүүнү,

анын бардык жолдору менен жүрүүнү, анын буйруктарын сактоону, жана ага жабышууну, жана ага бүт акыл-эсиңерден жана бүт жаныңардан кызмат кылууну. Ыйса аларга батасын берди жана аларды жөнөттү, алар өз үйлөрүнө кетишти.

Манасса уруусунун жарымына Муса Башанда жер берди, ал эми экинчи жарымына Ешуа өз туугандары менен бирге Иорданды өткөндөн кийин, деңиз жагында жер берди. Ешуа аларды үйлөрүнө жөнөткөндө, аларга батасын берди. Жана көп акча менен алар өз үйлөрүнө кетишти, абдан көп мал, күмүш, алтын, темир жана көп кийим менен, душмандардын олжосун өз бир тууган агалары менен бөлүштү.

Рубендин уулдары, Гаддын уулдары жана Манассенин жарым уруусу Израилдин уулдарынан Ханаан жериндеги Шилодон Галаадга, Теңирдин Муса аркылуу берген буйругу менен мурастап алган өздөрүнүн ээлик жерине кетишти.

Алар Иорданынын Галаад аймагына келишти, ал Ханаан жеринде жайгашкан, жана Рубендин уулдары, Гаддын уулдары жана Манассе уруусунун жарымы ошол жерде Иордан дарыясынын жээгинде курмандык орун курушту, көрүнүп турган улуу курмандык орун.

Израилдин уулдары угушту: Карагыла, Рубендин уулдары, Гаддын уулдары жана Манассе уруусунун жарымы Ханаан

жеринин чегинде, Иорданынын Галаад тарабында, Израилдин уулдарынын аркы жагында курмандык орун куруптур деген сөздү. Жана Израилдин бардык уулдары Шилого чогулушту, ошондуктан алар чыгып, аларга каршы согуш жүргүзүшү үчүн.

Жана Израилдин уулдары Рубендин уулдарына жана Гаддын уулдарына жана Манасседин жарым уруусунун уулдарына Галаад жерине жөнөттү, баш руханий Аарондун уулу Елеазардын уулу Финеести. Жана он башкаруучу анын менен, ар бир үй-бүлөдөн бир башкаруучу Ысрайылдын бардык уруулардан, алар ата-бабалык үй-бүлөлөрдүн башкаруучулары, Ысрайылдын миңбашылары болушат. Алар Рубендин уулдарына, Гаддын уулдарына жана Манассе уруусунун жарымына Галаад жерине келишти жана аларга айтышты: Теңирдин бүткүл жамааты мындай дейт: бул кандай күнөө, силер Ысрайылдын Кудайынын алдында кылган күнөө, бүгүн Теңирден бурулуп, өздөрүңөргө курмандык куруп, Теңирден баш тартуучулар болуу үчүн? Пеордогу күнөө биз үчүн кичине эмес беле, анткени биз андан бүгүнкү күнгө чейин тазаланган жокпуз; жана Теңирдин чогулушунда оору болду. Жана силер бүгүн Теңирден бурулуп кеттиңер, жана эгер силер бүгүн Теңирден кетсеңер, анда эртең бүткүл Израилдин үстүнө ачуу түшөт. Эми эгер силердин ээлик кылган жериңер кичине болсо, Теңирдин ээлик кылган жерине өтүп кетиңер, ал жерде Теңирдин чатыры турат, жана бизге кошулуп мүлк алыңар. Кудайдан көтөрүлүүчүлөр

болбогула, жана силер да Теңирден четтебегиле, биздин Кудайыбыз Теңирдин курмандык орунунан сыртта курмандык орун курууңар менен. Эмес беле, Зарадын уулу Ахар арамдык кылган эмеспи арналган нерселерден, жана бүт Израилдин жамааты үстүнө каар келген эмеспи? Ал бир өзү өзүнүн күнөөсү менен өлгөн.

Рубендин уулдары, Гаддын уулдары жана Манассанын жарым уруусу Израилдин миң башчыларына жооп берип, мындай деп сүйлөштү: Кудай Кудай Теңир болуп турат, жана Кудай Кудай өзү билет, жана Израиль өзү билип алат: эгер биз чегинүүдө Теңирдин алдында күнөө кылдык болсок, албетте Ал бизди ушул күндө куткарбасын. Эгер биз өзүбүз үчүн курмандык орун куруп, Теңирибиз Кудайдан кетүү үчүн, анын үстүнө күйгөн курмандыктарды чыгаруу үчүн, анын үстүндө куткаруу курмандыгын жасоо үчүн курган болсок, Кудай издеп табат.

Бирок сөздүн этияттыгынын үчүн биз муну кылдык, айтып: Эртең силердин балдарыңар биздин балдарга: Силерге эмне Теңирге, Ысрайылдын Кудайына? деп айтпасын үчүн. Теңир биздин менен силердин ортобузга чек катары Иорданды коюп койду, жана силерге Теңирдин бөлүгү жок, ошондуктан силердин уулдарыңар биздин уулдарыбызды алыстатып, алар Теңирге сыйынбасын деп айтышат. Биз бул курмандык орунду тартуулар үчүн да, курмандыктар үчүн да эмес, ушундай кылууну айттык. Бирок бул биздин менен силердин ортобузда жана биздин кийинки

муундарыбыздын ортосунда күбөлүк болсун, Теңирге анын алдында кызмат кылуу үчүн, биздин сунууларыбыз менен жана биздин курмандыктарыбыз менен жана биздин куткаруу курмандыктарыбыз менен, жана силердин балдарыңар эртең биздин балдарыбызга силерде Теңирдин бөлүгү жок деп айтпасын. Биз айттык: Эгер качандыр бир күнү алар бизге же биздин келечек муундарга кайрылып, Теңирдин курмандыгынын окшоштугун көрүңүз, аны биздин аталарыбыз сунуулар же курмандыктар үчүн эмес, бирок силердин, биздин жана биздин уулдарыбыздын ортосунда күбөлүк катары жасашты деп айтышса. Бүгүнкү күндө Теңирден бурулуп кетүү, Теңирден кетүү бизге болбосун, ошондуктан биз жимиш тартууларга, Саламин курмандыктарына жана куткаруу курмандыгына курмандык курууга, Теңирдин анын чатырынын алдында турган курмандыгынан башка.

Жана дин кызматчы Финеес менен Ысрайылдын жамаатынын бардык башчылары, анын менен болгондор, Рубендин уулдары, Гаддын уулдары жана Манассе уруусунун жарымы айткан сөздөрдү уккан соң, бул аларга жакты. Жана Финеес дин кызматчы Рубендин уулдарына, Гаддын уулдарына жана Манассенин жарым уругуна айтты: Бүгүн биз билдик, анткени Теңир биз менен, себеби силер Теңирдин алдында күнөө кылган жоксуңар, жана силер Израилдин уулдарын Теңирдин колунан куткардыңар. Жана диний кызматчы Финеес менен башчылар Рубендин уулдарынан, Гаддын уулдарынан

жана Манассенин жарым уругунан Галаадтан Канаан жерине Исраилдин уулдарына кайтып келишти, жана алар аларга сөздөрдү жооп беришти. Бул Израилдин уулдарына жакты жана алар Израилдин уулдары менен сүйлөштү, Израилдин уулдарынын Кудайын макташты жана мындан ары Рубендин уулдарынын, Гаддын уулдарынын жана Манассе уругунун жарымынын жерин кыйратуу үчүн аларга каршы согушка чыкпоого чечишти, ошондо алар ошол жерде жашашты.

Ешуа Рубендин, Гаддын жана Манассенин жарым уруусунун курмандык орунуна ат коюп, мындай деди: Бул алардын ортосунда күбөлүк болсун, анткени Теңир алардын Кудайы.

23

Көп күндөр өткөндөн кийин, Теңир Ыйык Израилди айланадагы бардык душмандарынан эс алдырган соң, Ешуа карыган, жашка толгон болду. Ыйса Израилдин бардык уулдарын, алардын акылмандар кеңешин, алардын башчыларын, алардын сотчуларын жана алардын жазуучуларын чакырып, аларга айтты: Мен карыдым жана күндөрүм өттү, Сиздер бирок көрдүңөр, биздин Кудай Теңир бардык ушул улуттарга биздин алдыбызда канча жасаганын, анткени силердин Кудай Теңириңер силер үчүн согушкан. Көрүңүздөр, мен силерге калган элдерди

таштадым, булар силердин уруулардын мурастарында, Иорданнан бардык элдерди жок кылдым, жана улуу деңизден күн батыш тарапка чек коёт.

Бирок Теңир биздин Кудайыбыз аларды биздин алдыбыздан жок кылат, алар жок болгонго чейин, жана аларга жапайы жырткычтарды жиберет, алар менен алардын падышаларын силердин алдыңардан жок кылганга чейин, жана силер алардын жерин мүлк кыласыңар, Теңир биздин Кудайыбыз силерге айткандай. Ошондуктан абдан күчтүү болуп, Мусанын мыйзам китебинде жазылган бардыгын сактап жана аткарып, оңго же солго бурулбашыңар үчүн, ошондуктан силер бул калган улуттарга кирбегиле, жана алардын кудайларынын аттары силердин арада аталбасын, силер аларга кызмат кылбагыла, силер аларга сыйынбагыла Бирок Теңир Кудайыбызга жабышасыңар, так эле ушул күнгө чейин кылгандай. Жана Теңир сиздердин алдыңардан улуу жана күчтүү улуттарды жок кылат, жана бүгүнкү күнгө чейин биздин алдыбызда эч ким туруштук көрсөткөн жок. Сиздердин бириңиз миңди куугундады, анткени биздин Теңир Кудайыбыз силер үчүн согушту, так эле бизге айтканындай.

Жана биздин Кудайыбызды, Теңирибизди сүйүүнү абдан эстен чыгарбагыла. Эгер сиздер бурулуп кетсеңер жана сиздер менен бирге калган ушул элдерге кошулсаңар, жана алар менен никелешсеңер, жана алар менен аралашсаңар

жана алар өздөрү сизге, Билип коюңуздар, Теңир бул элдерди жүзүңөрдөн жок кылууну токтотот, жана алар силерге тузак, бүдөмүк, өкчөлөрүңөргө кадалуу жана көздөрүңөргө жебе болушат, ал эми силер Теңириңиз Кудай силерге берген ушул жакшы жерден каза болгонго чейин.

Мен да кетип барам жолду, ошондой эле жер үстүндөгү баардык адамдар сыяктуу, жана силер өз жүрөгүңөр менен жана өз жаныңар менен билесиңер, анткени биздин Теңир Кудайыбыз бизге тиешелүү бардык нерселер жөнүндө айткан бардык сөздөрдөн бир да сөз түшкөн жок, алардан эч бири четтеген жок. Жана кандай жол менен бизге бардык жакшы сөздөр келген болсо, кайсыларды Теңир силер үстүнө сүйлөгөн, ошондой эле Теңир Кудай силер үстүнө бардык жаман сөздөрдү алып келет, силерди ушул жакшы жерден жок кылганга чейин, кайсыны Теңир силерге берген. Силер биздин Теңирибиз Кудайдын бизге буйруган келишимин бузууда, башка кудайларга барып кызмат кылып, аларга сыйынсаңар.

24

Ешуа Ысрайылдын бардык урууларын Шилого чогултту жана алардын карыяларын, жазуучуларын жана сотчуларын чакырып, аларды Кудайдын алдына коюп койду.

Ешуа бүт элге мындай деди: Израилдин Теңири Кудай мындай дейт: Дарыянын аркы жагында силердин аталарыңар баштапкы учурда жашашкан, Ибрагимдин атасы Тера жана Нахордун атасы, алар башка кудайларга кызмат кылышкан. Мен атаңар Ыбрайымды дарыянын аркы жагынан алып, аны бүткүл жерге жетектедим, анын урпагын көбөйттүм жана ага Ысаакты бердим. Ысаакка Жакыпты жана Эсавды бердим, жана Эсавга Сеир тоосун мүлк кылып алууга бердим, ал эми Жакып жана анын уулдары Мысырга түштүлөр жана ал жерде улуу, көп жана күчтүү элге айландылар, жана мысырлыктар аларды кордодулар. Жана мен Мисирди аларда жасаган белгилер менен урдум. Ушундан кийин Ал биздин ата-бабаларыбызды Мисирден алып чыкты, жана сиздер Кызыл деңизге кирдиңиздер, жана мисирликтер биздин ата-бабаларыбызды арабалар менен аттар менен Кызыл деңизге чейин куугунтуктады. Биз Теңирге кыйкырдык, ал биз менен мисирликтердин ортосуна булут жана караңгылык берди, алардын үстүнө деңизди алып келди жана аларды жапты. Силердин көздөрүңөр Теңир Мисир жеринде эмне кылганын көрдү, силер чөлдө көп күндөрдү өткөрдүңөр.

Жана Ал бизди Иордандын аркы жагында жашаган Аморреялардын жерине алып келди, жана Теңир аларды биздин колубузга берди, жана силер алардын жерин мурас алдыңар, жана аларды өз алдыңардан жок кылдыңар.

Жана Моабдын падышасы Сепфордун уулу Балак турду жана Израилге каршы согушка тизилди, жана адам жөнөтүп Балаамды бизди каргоо үчүн чакырды. Жана сенин Теңириң Кудай сени жок кылгысы келген жок, ал бизди батаалар менен батады, бизди алардын колдорунан куткарды жана аларды тапшырды. Силер Иорданды кештиңер жана Иерихого келдиңер, ал жерде силерге каршы Иерихонун тургундары согушту: аморрейлер, кананейлер, периззейлер, хивейлер, иебусейлер, хеттейлер жана гиргашейлер. Теңир аларды биздин колубузга берди. Жана Ал силердин алдыңарда эмиянды жөнөттү, жана ал аларды биздин алдыбыздан он эки падышаны аморейлердин кууп жиберди, сенин кылычың менен эмес жана сенин жаа менен эмес.

Ал силерге жер берди, анын үстүндө силер эмгектенген эмессиңер, жана шаарларды берди, аларды силер курган эмессиңер, жана силер аларда конуштуңар, жана жүзүм бактарын жана зайтун бактарын берди, аларды силер отургузган эмессиңер, силер жейсиңер.

Эми Теңирден коркуңар жана Ага туура жүрүштө жана адилеттикте кызмат кылыңар, ал бөтөн элдердин кудайларын алып салыңар, кимге биздин аталар дарыянын аркы жагында жана Мисирда кызмат кылышкан, жана Теңирге кызмат кылыңар. Эгер силерге Теңирге кызмат кылуу жакпаса, анда бүгүн өздөрүңөр үчүн тандап алгыла, кимге кызмат кыласыңар: же дарыянын аркы жагындагы

аталарыңардын кудайларына, же силер жашап жаткан аморейлердин жеринде алардын кудайларына. Бирок мен жана менин үй-бүлөм Теңирге кызмат кылабыз, анткени Ал ыйык.

Жана эл жооп берип айтты: бизге Теңирди таштап, башка кудайларга кызмат кылуу болбосун. Теңир биздин Кудайыбыз, Өзү Кудай болот. Өзү бизди жана аталарыбызды Мисирден чыгарды жана биз жүргөн бардык жолубузда бизди сактады, ошондой эле биз өткөн бардык элдерде да бизди сактады. Жана Теңир биздин жүзүбүздөн аморейликти жана ошол жерде жашаган бардык элдерди кууп чыгарды, бирок биз да Теңирге кызмат кылабыз, анткени Ал биздин Кудайбыз.

Ешуа элге айтты: Силер Теңирге кызмат кыла албайсыңар, анткени Ал ыйык Кудай жана күнөөчүл. Ал силердин күнөөлөрүңөрдү жана мыйзамсыз иштериңерди бошотпойт. Качан болсо сиздер Теңирди таштап, башка кудайларга кызмат кылсаңыздар, Ал келип силерге зыян келтирет жана силерди жок кылат, силерге жакшылык кылганынын ордуна. Эл Ешуага: Жок, биз Теңирге кызмат кылабыз деп айтты.

Жана Ешуа элге айтты: Силер өзүңөргө каршы куболорсуңар, анткени силер Теңирге кызмат кылууну тандадыңар. Эми силердин ичиңердеги чет элдик кудайларды алып салгыла жана жүрөктөрүңөрдү

Израилдин Теңири Кудайга карай түз кылгыла. Эл Ешуага: Теңирге кызмат кылабыз жана Анын үнүн угабыз деди.

Ошол күнү Ешуа эл менен келишим түзүп, Ысрайылдын Кудайынын чатырынын алдында Шилода аларга мыйзам жана сот берди. Жана ал бул сөздөрдү Кудайдын мыйзамдар китебине жазды, жана чоң ташты алды, жана Ешуа аны Теңирдин алдындагы теребинт дарагынын астына орнотту. Ешуа элге айтты: Карагыла, бул таш силерде куболук болот, анткени ал Теңирдин ага айткан бардык сөздөрүн уккан, анткени Ал бүгүн силерге сүйлөдү. Бул силерде акыркы күндөрдө куболук болот, качан силер менин Кудайым Теңирге жалган айтсаңар. Жана Ешуа элди жөнөттү, жана алардын ар бири өз орунуна барышты. Израиль Теңирге Ешуанын бардык күндөрүндө кызмат кылды, ошондой эле Ешуадан кийин узак жашаган аксакалдардын бардык күндөрүндө, алар Теңирдин Израилге жасаган бардык иштерин көргөн.

Жана ошолордон кийин болду, жана Теңирдин кулу Нун уулу Ешуа жүз он жашында өлдү. Жана алар аны өзүнүн үлүшүнүн чегинде көмүштү, Тамнасарахта, Эфраимдин тоосунда, Галаад тоосунун түндүгүнөн.

Жана Исраилдин уулдары Жусуптун сөөктөрүн Мисирден алып чыкты, жана аларды Шехемде көмүштү, Жакып Шехемде туруучу Аморейлерден жүз козуга сатып алган талаанын бөлүгүндө, жана аны Жусупка бөлүк катары

берди.

Мындан кийин Ааронтун уулу, баш руханий Элеазар өлдү жана анын уулу Финеестин Эфраим тоосунда ага берилген Гибеа шаарында көмүлдү.